BELLI TROIANI SCRIPTORES PRAECIPUI, DICTYS CRETENSIS, DARES PHRYGIUS &...

Digitized by Google

9
1-B
17

BIBLIOTECA NAZIONALE VITTORIO EMANUELE
9
2 A
10

Ex Bibliotheca
majori Coll. Rom.
Societ. Jesu

Digitized by Google

BELLI TROIANI
SCRIPTORES PRAECIPVI,

DICTYS CRETENSIS, DARES
Phrygius & Homerus,

Omnes iampridem latio iure donati, nunc verò à mendis expurgati, & in vnum volumen digeſti.

Additæ ſunt quoque Libanij & Ariſtidis declamationes quædam, hiſtorias Troiani belli declarantes.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

BASILEÆ
Per Petrum Pernam
M.D.LXXIII.

Digitized by Google

INVICTISSIMO, PRÆSTANTISSIMOQVE

Heroi D. Lazaro Schuendio, Sacræ, Auguſtæ, Cęſareæq; Maieſtatis copiarum duci ſupremo & Conſiliario,

Georgius Heniſch Bartphanus Pannonius S. D.

QVANTVM natura humana degeneret, inuictiſsime heros, quantumq́; indies in peius ruat ac delabatur, tum quotidiana experientia ſatis demonſtrat tum verò imprimis conſideratæ ſeculorũ mutationes abundè repræſentãt. Neminẽ enim ferè latet, omnem mundi ætatem ſecundum triplicem animi diuiſionem in tria ſecula diſtingui ſolere, quorum primum ἡγεμονικὸν *alterum* θυμικὸν *tertiũ* ἐπιθυμητικὸν *appellari conſueuit. Qua nimirum prudẽti diſtinctione ſignificatur, tantum priora ſecula ſequentibus fuiſſe meliora, quantum ſuprema arx rationis fluctibus affectuum, quantumq́; affectus fœdis voluptatibus præcellunt: ac primo*

quidem mundi ſeculo ſapientiam maximè floruiſſe, eaq́ gubernatos fuiſſe homines, non vi, non armis, non legibus. Nondum enim tanta fuit mundi peruicacia, tantaq́ feritas, vt ferro & ſupplicijs ad officium cogeretur, ſed vniuerſi paterna regebantur authoritate, ſed magis, vt dulciſſimè inquit Ouidius, vindice nullo ſponte ſua, ſine lege fidem rectumq́ colebant. Præterea mentem habuiſſe illos ab omnibus vitijs & occupationibus ad victum & amictum pertinentibus liberam & ſolutam (ſiquidem per ſe dabat omnia tellus) nihilq́ aliud egiſſe, quàm vt honeſtas, liberoq́ homine dignas artes animis conciperent, excolerentq́. Nondum homines ambitio & auaritia occupabat, necdum corporibus infinitam morbòrum vim luxuria atque mollities inuexerant. Ob quam cauſſam cùm omnes longa diuturnaq́ vita fruerentur, & nemo mortem obiret præter fatum præterq́ naturam, artium inuentioni optime vacare, & ſummæ ſapientiæ longarum obſeruationum veritatem adiungere potuerunt, quæ duo omnium artium vera principia eſſe cenſentur.

Hac

Digitized by Google

Hac igitur ætate non modò tot plantarum occultæ, noſtriſq; accommodatæ vſibus facultates animaduerſæ, ſed aſtrorum imprimis diuina doctrina inueſtigata, incredibileſq; horum motus obſeruati ſunt. Vidit primus humani generis parens Adamus tardiſsimi illius, longiſsimeq; à nobis remoti ſideris Saturni mirabiles reuolutiones triginta vnum, totidemq; ferè Seth, Enos, Cainan, Mahalaleel, Iared, Mathuſalem, Lamech viderunt, qui omnes longa & beata ſenectute conſumpti, continua ſucceſsione vſque ad tempus vniuerſalis diluuij vixerunt, quo tempore poſt Noham alterum generis humani parentem natura ſenſibiliter eneruari, ætaſq; hominum decurtari cœpit. Quàm multos verò iidem obſeruarunt aliorum ſiderum circuitus tàm longa ætate? quorum alia duodecim, alia duorum annorum, alia vnius anni, alia tantum menſtruo ſpacio ſuum curſum ſtabili ratoq; motu abſoluere ſolent. Ex quibus certò conijcere poſſumus tum alias artes omnes hoc ſapienti ſeculo fuiſſe inuentas

tum verò Aſtronomiam, quæ præ cæteris longas τηρήσεις requirebat. Neq; ſanè coniecturæ fallaci innitimur, ſed teſtẽ huius opinionis habemꝰ ἀξιόπιστον, ἀρχαιολόγον Hebræũ, qui idipſum diſertè affirmat his verbis. Illi, inquit, cũ deo chari eſſent, ipſiuſq; recens etiam tum opificium, & commodiore victu ad diuturnitatem vterentur, meritò per tam multos annos viuebãt. Propterea tũ propter ſtudiũ virtutis, tũ propter vtilitatẽ inuentarũ artiũ vt Aſtronomiæ ac Geometriæ deꝰ illis prolixiorem largitus eſt vitã, quarum certitudinem aſſequi non poterant, ſi minus DC annis vixiſſent. Ex tot enim magnus annꝰ conſtat. Nõ igitur immeritò ἡγεμονικὸν ſeu ſapiens ſeculum appellatur, cuius ſapientiæ reliquias ſequens poſteritas amplexa, eaſdem paulatim auxit atq; expoliuit, ſic tamen vt omnem inuentionem primo ſeculo acceptam ferre debeamus, cumq́; Samſone dicamus. Niſi vitula illius araſſemus, nõ inueniſſemus. Neq; enim ſi diſciplinæ omnes tàm ſobrio & longæuo ſeculo non inuentæ fuiſſent, hoc tam breui & voluptario excogitari poſſent, tantumq́; abeſt, quo minus veteribus ſimus

ſapien

ſapientiores, vt etiam reliquias ſapientiæ illorum vix aliquo cõſilio aſſequi poſſimus.

Sequenti autem ſeculo eã animæ partem, quæ affectuum origo nuncupatur regnaſſe aiunt, huiusq́; tempus tribus illis illuſtribus & à poetis maximè decantatis expeditionibus tribuunt, nauigationi ſcilicet ad Colchos, bello Thebano & bello Troiano. Atq; hac quidem ætate illud genus hominum floruiſſe affirmant, quod poſteris tã corporis quàm animi robore præſtãs, bellica imprimis valuit virtute, atq; heroum nomen ſortitum eſt, nõ tam ἀπὸ τῆς ἔρας, *id eſt terra, ex qua omnis homo, aut* ἀπὸ τοῦ ἀέρος, *hoc eſt, aere, quòd bonorum, deq́; genere humano bene meritorum hominum animas à corporibus ſeparatas inter lunæ gyrum, nimborumq́; ac ventorum cacumina obuerſari terrenaq́; inde reſpicere Græci fabulentur, quàm* ἀπὸ τῆς ἀρετῆς, *hoc eſt virtute teſtante Orpheo, cuius hic apud Græcos verſus legitur:* Μητέρα δ' ἡρώων ἀρετὴν ἀπ' αἴνερθε κλύοντις. *Quamuis nec illud abſurdum videri debet,* ἡρώας *dictos* ἀπὸ τῆς ἐράσεως καὶ μίξεως τῶν θεῶν, *quaſi ex*

commiſtione deorũ cum mortalibus ortos quomodo etiam ſacræ literæ loquuntur, cùm aiunt ex connubijs filiorum dei cum filiabus hominum natos heroas, homines ab omni memoria celebres. Qualiſcunq; enim ſenſus ſit ſacrorum ſcripturæ verborum de generatione heroum, de quib. Auguſtinus in præclaro illo de ciuitate dei opere copiosè diſputat, id omnino de Ethnicorum figmento conſtat, ipſos appellatione hominũ mortalium naturæ noſtræ corruptioni obnoxiã partem intellexiße: particulam verò diuinæ auræ in nobis, hoc eſt, rationẽ, virtutesq́; animales, deos appellaſſe, qui mortali noſtræ parti cõmixti, ſemideos heroasq́; effecerint. Hinc igitur crebra illa apud poetas figmẽta de Hercule, Achille, Hectore, Aenea, Memnõe, Sarpedone & alijs heroib. generis ſui primordia ad deos & homines referentib. Etſi vero diuina prouidentia in genere humano ſẽper heroes aliqui extiterunt, atq; iterum ad Troiã magnus ſit mißus Achilles, cui deus & animũ & vires tribuit ad defenſionẽ patriæ, propulſandáq́; iniuriã, & ad vicißitudines imperiorum, indubitatum tamen illud eſt, heroico ſeculo bellicã fortitudinem

titudinem magis emicuiſſe, magisq́; ratio ne gubernatam eſſe, quàm poſterioribus ſeculis. Cùm enim tãtò minus defecerint homines ab integritate ſua, in qua primò conditi fuerunt, quo propiores fuerunt primo ortui, hanc ob cauſſam heroici ſeculi homines, qui proximè poſt ἡγεμονικὸν ſeu innocentiæ ſtatũ vixerunt, eò magis ad exactiſsimã prudentiæ normã omnia dirigebant, errantesq́; & in rationẽ inſurgentes affectus gubernabant. Adde, quod tẽperantius vixerunt, nec voluptatibus adeò indulſerunt, quæ mentẽ è ſua ſede ſtatuq́; dimouere, ipſamq́; quaſi cœno quodã obruere conſueuerunt. Quod cùm ita ſit rectè de hac ætate idipſum affirmat Ouidius ſuauiſsimis his verbis:

Sæuior ingeniis, & ad horrida prõptior arma,
Non ſcelerata tamen.

Tertia verò ætate τὴν ἐπιθυμητικὴν *partẽ animæ regnare aſſerũt quæ minime principatui eius quod eſt* ἡγεμονικὸν *obtemperat, maximeq́; intemperantiæ vitio laborat, quod eſt ſummæ degenerationis indicium. Neque id opus eſt multis rationibus probare ſententijsq́; ſapientum*

confirmare,qui pleno ore perditos huius ætatis mores inſectantur, cùm infinitis exemplis intelligamus,nullum fuiſſe ſeculum intemperantius,nullumq́ quod improbis cupiditatib. magis paruerit. Quotus.n.quiſq́ hac ætate eſt,qui ſapientiā diuitijs,honeſtatem voluptatibus antepomat? Contrà vero omnes ſunt ardentes cupiditate,nihil recta ratione moderantes ſed omnia effrenata libidine atq́ nefaria voluptate metientes. Hinc illa infanda periuria,cædes,fraudes,furta,latrocinia,perfidia & alia flagitia,quorum ſimilia exempla nulla vnquam viderunt ſecula. Quemadmodum enim ſua homini τῷ μικροκόσμῳ ſenectus eſt, ita in magno quoq́ mundo,quanto magis magisq́ ſæculi curſus præterit,tantò minora peioraq́ corpora producuntur.

Sed quorſum hæc tàm multa? Hanc quidem de inclinantibus mundi ſeculis prolixiorem commemorationem excitauit præſentis libri argumentum, in quo belli Troiani hiſtoria continētur,quæ omnino flagitare narrationem de his aliquā videbantur, cùm illæ luculentum teſtimonium habeant ſapientiæ& ſinceræ virtutis

tutis veterum ſeculorum: cuius præcones atq; interpretes ſunt & ipſi antiquiſſimi, & quibus profanæ hiſtoriæ nõ habent vetuſtiores. Quæcunq; enim ante Troiani belli tempora res geſtæ deſcribuntur præter Colchicam & Thebanam expeditionẽ eæ non tàm hiſtoriæ quàm fabulæ dici merentur. Scriptorum vero in præſenti libro duo ſunt genera, de quibus ſciendum nõ eandem veritatem ab vtriſq; præſtari. Dictys enim Cretenſis & Dares Phrygius ipſi bello interfuerunt, ideoq; verè ſimpliciterq; res geſtas expoſuerunt, locis, perſonis, temporibusq; diſtinctas, hoc tantum fine, vt hominum memoriæ commendentur. Ferunt autem Troiam matrem Romani populi captam eſſe ante vrbis Romanæ conditionem annis quadringentis & duobus, ante natum Chriſtum 1153. & poſt diluuium ferè totidem: à cõdito vero mũdo 2809. Ex quib. palã fit, quantò ſint antiquiores Eccleſiæ hiſtoriæ, quã Ethnicorum, qui non modo res à prima origine mundi vſq; ad diluuium nullas deſcripſerunt, ſed ſuas etiam hiſtorias longo tempore poſt diluuium inchoarunt. Homerus verò Troiani belli ſcriptor ex altero

genere, centum annis poſt Troiam captã vixiſſe vulgò creditur. Hic igitur à ſcriptoribus alijs vel popularibus etiam ſuis acceptam hiſtoriam Græcæ eruditionis & poeticæ facundiæ opibus & comtu ornatam, libereq́; auctam viginti quatuor libris Iliadis deſcripſit, ante annos plures bis mille ſexcentis & viginti ſex. Huius quidem præcipuum fuit inſtitutum heroicam ætatẽ depingere, ideoq́; alia in hoc quàm in hiſtoricis veritas requiri debet. Poetis enim hic ſcopus propoſitus eſt vt hominum mores, fortunæ ludibria, & communis vitæ conditionem quaſi quodam penicillo verſibus verè & eleganter imitentur. Quid in vita ſit illuſtre, quid obſcurum, quid honeſtum & graue, quid turpe & flagitioſum, quid expetendum, quidúe fugiendum ſententiarum lineis & orationis coloribus depingant & illuſtrent. Qui igitur poetæ munere fungi voluerit, idẽq́; etiã verè præſtiterit, etſi ab hiſtoria deflectere videtur, nõ tamen ipſum mendacij inſimulari, ſed verum dicere exiſtimari conuenit. Quis enim eſt tam ſine mente, vt cùm legat Saturni vincula, Vulcani præcipitationem,

pugnantes vel aliud agentes,patientesúe deos,heroum deorũq́; immoderate ſuorũ amiſsionẽ deflentium luctũ,& alia ſexcenta,quorũ Homerus meminit, quis inquã eſt adeò excors vt cùm iſta legat arbitretur ea ſic ab Homero in ſcriptis commemorata,quaſi ea facta defenderet? Illud vero excellens ingenium ſapientes omnes admirantur, à quo tam vera militaris virtutis effigies in Achille,tàm viuum ſapientiæ ſimulachrum in Neſtore, in alijs vero alia tum virtutum tum vitiorum exempla ad viuum expreſſa ſint.

Neque id ſubtili & ſpinoſa oratione perſecutus eſt,quæ legentibus faſtidium attuliſſet,quod eſt à Philoſophis factitatum ſed ſuauiſsimis fabularum inuolucris & omnis eruditionis documentis interſertis,perpetuam quandam à principio ad finem vſque allegoriam contexuit. Nihil in eo abruptum, nihil inconueniens, nihil in vita inueniri poſsit, cuius ibi ſimilitudo expreſſa nõ reperiatur. Ob quam cauſſam non immeritò & diuinus à Democrito vocari poeta,& ingeniorum palmam à Plutarcho accipere potuit.

Etſi vero vtriuſque generis ſcriptores ſua lingua vtentes legere præſtat quàm in alienum ſermonem conuerſos, tamen cùm non cuilibet id donũ conceſſum ſit, vt rotundam illam Græcorum eloquentiam intelligat, non inutilem ſtudijs nauant operam, qui ſapientiam illorum in latinum, vſitatiorem ſermonem conuertunt. Cumq́; illos iam pridem magna cũ laude viri in vtraque lingua doctiſſimi, & ad poeticandũ nati latinos fecerint, nõ tã laborandũ fuerit, vt nouæ ſubinde verſiones obtrudantur, quàm vt veteres fideliter conſeruentur. Nos igitur diſperſos in vnum colligere, ſuisq́; per tot annos vulneribus obductos, maculisq́; fœdatos detergere, eluere & quaſi nouos facere cõnati ſumus.

Tibi verò fortiſſimo viro hanc ſcriptorum παλιγγενεσίαν *& quaſi renaſcentes fortiſſimorum heroum hiſtorias dicare conſtitui, vt hoc quidem exiguo munere ſed à non exigua in te pietate profecto animum erga te meum declararem. Equidem ſemper optaui pro ſumma mea in te obſeruantia, qua præclarum M. T. nomen ſanctiſſime colui vt aliqua mihi cõ*

cederetur

cederetur occaſio, qua meum erga M. T. beneuolum animum oſtendere poſſem. Ea nanq; tuarum virtutum, rerumq́; laudabiliter geſtarum prædicatio in ore omnium verſatur, vt ad tui obſeruantiam amoremq́; nemo non inuitari alliciq́; poßit. Etſi verò cum aliquando animo meo cogitarem eam declarationem vel verbis vel rebus effici oportere, quorum illud ſine ſuſpicione aſſentationis, hoc vero pro dignitate minimè præſtare poſſum, incertus hærebam, nec votis meis me vnquam ſatis facturum ſperabam: tãdem tamen venit in mentem Samijs capedunculis eſſe dijs aliquando libatum, ab ipſoq; Lycurgo legislatore ſancitũ, vt dijs parua ſacrificia offerrentur, vtpote qui non ſplendorem apparatumq́; victimarum, ſed ſanctos piosq; mores reſpiciant. Hac igitur re commotus, certò mihi perſuaſi, Tuam quoq; M. ſingulari excellentem humanitate, ſapientia & virtute nõ muneris tenuitatẽ ſed animũ, ſũmumq; erga M. T. ſtudium reſpecturam. Tametſi enim dignum amplitudini tuæ & præclaris factis honorem deferre non poſſum, beneuolam tamẽ volunta

tem quomodo poſſum teſtari cupio. Accedit verò & illud, quòd nihil conuenientius mihi videbatur quàm hiſtorias heroum maximè decantatorum tàm celebria facta continentes illi viro offerre, qui eſt bellicæ virtutis gloria præſtantiſſimus. Tu Achillis fortitudinem, tu Vlyſſis prudentiam, tu Neſtoris ſapientiam præclaris tuis factis imitaris: quid igitur aut aptius tibi offertur aut magis debetur, quàm hiſtoriæ illorum? Has igitur vt tanquam obſeruantiæ erga M. T. monimentum noſtræ, & debitum T. M. munus, T. M. ſuſcipiat, reuerenter humiliterq́ue oro. Bene valeat T. M.

Baſileæ Idibus Iulij. M.D.LXXIII.

DICTYS CRETENSIS DE BELLO TROIANO LIBER primus.

Q. SEPTIMIO ROMANO Interprete.

CVNCTI reges, qui Minois Ioue geniti pronepotes Græciæ imperitabãt, ad diuidendas inter ſe Atrei opes Cretam conuenêre. Atreus namque ex Minoe poſtrema ſua ordinans, quicquid auri atque argenti, pecorum etiam fuit, nepotibus quos filiæ genuerant, ex ęquo diuidendum reliquerat, excepto ciuitatum terrarumq; imperio. Hæc quippe Idomeneus cum Merione Deucalionis, Idomeneus alter Molius, iuſſu eius ſeorſum habuêre. Conuenêre autem Clymene, & Nauplij filius Palamedes, & Aeas Dictys ex Cretæ Ida: Item Menelaus Æropa, & Pliſthene genitus, à quo Anaxibœa ſoror (quæ eo tempore Neſtori denupta erat) & Agamemnon maior frater, vt vice ſua in diuiſione vteretur, petiuerant. Sed hi non Pliſthenis, vt

erant, magis quàm Atrei dicębantur: ob eam cauſam quòd cùm Pliſthenes admodum paruus, ipſe agēs in primis annis vita functus, nihil dignum ad memoriā nominis reliquiſſet, Atreus miſeratione ætatis ſecū eos habuerat, neque minus quàm regios educauerat. In qua diuiſione ſinguli pro nominis celebritate inter ſe quiſq; magnificè tranſegêre. Adeo re cognita omnes ex origine Europæ, quæ in ea inſula ſumma religione colitur, confluūt, benigneq; ſalutatos in templum deducunt. Ibi multarum hoſtiarū more patrio immolatione celebrata, exhibitisq; epulis, largè magnificeq; eos habuêre. Itemq; inſecutis diebus reges Græciæ, & ſi ea quæ exhibebantur magnificè cū læticia ſuſcpiebant, tamen multò magis templi eius magnifica pulchritudine, precioſaq; extructione operum afficiebâtur, inſpicientes repetentesq; memoria, ſingula quæ ex Sidone Phœniciæ patria eius, atq; nobilib. matronis trāſmiſſa, magno tū decori erant. PER idem tempus Alexander Phrygius Priami filius, cū Ænea alijsq; ex conſanguinitate comitib. Spartæ in domū Menelai hoſpicio receptus, indigniſs. facinus perpetrauerat. Is namq; vbi animaduertit regē abeſſe, quòd erat Helena pręter cæteras Græciæ fœminas miranda ſpecie, amore eius captus, ipſam multasq; opes domo eius aufert. Ae-

tram

ſtam quoq; & Clymenã Menelai affines, quæ ob neceſsitudinem cũ Helena degebãt. Poſtquam Cretam nuncius venit, & cuncta ei quæ ab Alexandro aduerſus domũ Menelai commiſſa erant aperuit: per omnem inſulam, ſicut in tali re fieri ſolet, fama in maius diuulgatur. Expugnatam quippe domũ regis, euerſumq; regnum, & alia in talẽ modum ſinguli differebant. Quibus cognitis Menelaus, & ſi abſtractio coniugis animũ permouerat, multo amplius tamẽ ob iniuriã affinium, quas ſuprà memorauimus, cõſternabatur. At vbi animaduertit Palamedes regẽ ira atq; indignatione ſtupefactũ conſilio excidiſſe, ipſe naues parat, atq; omni inſtrumento cõpoſitas terræ applicat. Dein pro tempore regẽ breuiter conſolatur: poſitis etiam ex diuiſione quibus in tali negotio potiebantur, nauem aſcendere facit: atq; ita ventis ex ſentẽtia flantibus, paucis diebus Spartã peruenêre. Eò iam Agamẽnon & Neſtor, omneſq; qui ex origine Pelopis in Græcia regnabãt, cognitis rebus cõfluxerant.

Igitur poſtquã Menelaum aduenisse ſciunt, omnes in vnum coeunt. Et quanquam atrocitas facti ad indignationem, vltumq; iniurias rapiebat: tamẽ ex conſilij ſententia legantur prius ad Troiam Palamedes, Vlyſſes & Menelaus, iiſq; mandatur, vt conqueſti iniurias, Helenam, & quæ cũ ea abrepta erant, repeterent.

Legati paucis diebus ad Troiam veniunt, neque tamen Alexandrum in loco offendêre. Tum namq; properatione Nauigij inconſultè vſi ventis ad Cyprum appulêre. Vnde ſumptis aliquot nauibus Alexander Phœnicē delapſus, Sydoniorū regem qui eum amicè ſuſceperat, noctu inſidijs necat, eademq; qua apud Lacedæmonā cupiditate, vniuerſam domum eius in ſcelus proprium conuertit. Ita omnia quæ ad oſtentationem regiæ magnificentiæ fuêre indignè rapta, ad naues deferri iubet. Sed vbi lamentatione eorū qui caſum domini deflentes, reliquæ prædę aufugerant, tumultu orto, populus omnis ad regiam concurrit. Inde quòd iam Alexander abreptis quæ cupierat abſceſsionē properabat, paruo tempore armati ad naues veniunt, ortoq; inter eos acri prælio, cadunt vtrinque plurimi, cùm obſtinatè hi regis necem defenderent: hi ne amitterent partam prædam ſummis opibus anniterentur. Incenſis dein duabus nauibus Troiani, reliquas ſtrenuè defenſas liberant, atque ita fatigatis iam prælio hoſtibus euadunt.

Interim apud Troiam legatorum Palamedes (cuius maximè ea tempeſtate domi belliq; conſilium valuit) Priamum adijt: conductoq; concilio, primùm de Alexandri iniuria conqueritur, exponens communis hoſpitij euer-

euerſionem. Dein monet quantas ea res inter duo regna ſimultates concitatura eſſet, interiaciens memoriam diſcordiarum Ilij & Pelopis, aliorumq; qui ex cauſis ſimilib. ad internitionẽ vſque gentium perueniſſent. Ad poſtremum belli difficultates, contraq; pacis commoda aſtruens, non ſe ignorare ait, quantis mortalibus tam atrox facinus indignationem incuteret, ex quo autores iniuriæ ab omnibus derelictos impietatis ſupplicia ſubituros. Et cùm plurima dicere cuperet, Priamus medium eius interrumpens ſermonem, Parcius quæſo Palamedes, inquit: iniquum etenim videtur inſimulare eũ qui abſit, maximè cùm fieri poſsit, vt ſi qua criminosè obiecta ſint, præſenti refutatione diluantur. Hæc atq; alia eiuſmodi Priamus inſerens, differri querelas ad aduentum Alexandri iubet. Videbat enim vt ſinguli qui in eo concilio aderant, Palamedis oratione mouerentur: vt taciti vultu tamen admiſſum facinus condemnarẽt, cùm ſingula miro genere orationis exponerẽtur: atq; in ſermone Græci regis ineſſet quædam permixta miſerationis vis. Atq; ita eo die concilium dirimitur, ſed legatos Antenor vir hoſpitalis, & præter cæteros boni honeſtiq; ſectator, domum ad ſe volentes deducit.

Interim paucis poſt diebus Alexander cũ ſupradictis comitib. reuertitur, Helenam ſe-

cum habens. Cuius aduentum tota ciuitas quum partim exemplo facinoris execraretur alij iniurias in Menelaum admiſſas dolerent, nullo omnium approbante, poſtremò cũctis indignantibus, tumultus ortus eſt. Quibus rebus anxius Priamus, filios conuocat, eosque quid ſuper tali negotio agendũ videretur, conſulit, qui vna voce, minimè reddendam Helenam reſpondent. Videbát quippe quantæ opes cum ea adductæ eſſent, quæ vniuerſa, ſi Helena traderetur, neceſſariò amitterẽt. Præterea permoti forma mulierum quæ cum Helena venerát, nuptias ſibi ſingularum iam animo deſtinauerant: quippe qui lingua moribusq; barbari, nihil penſi aut conſulti facientes, præda atq; libidine tranſuerſi agebantur. Igitur Priamus relictis his ſenes cõducit, ſententiam filiorum aperit: deinde cũctos, quid agendum eſſet, conſulit. Sed priuſquá ex more ſententiæ dicerentur, reguli concilium repente irrumpunt, atq; inconditis moribus malum ſingulis minitantur, ſi aliter quàm ipſis videretur, decernerent.

Interim omnis populus indignè admiſſam iniuriam, atq; in hunc modũ multa alia cum execratione reclamabat. Ob quæ Alexander cupidine animi præceps, veritus ne quid aduerſum ſe à popularibus oriretur, ſtipatus armatis fratribus, impetum in multitudinẽ facit,

eit,multosq́ue obtruncat. Reliqui interuentu procerum qui in concilio fuerant,duce liberantur Antenore. Ita infectis rebus,populus contemptui habitus, nō ſine pernicie ſua domum diſceſsit. Dein ſecuta die rex hortatu Hecubæ Helenam adijt, eamq́ue benignè ſalutans, bonum animum vti gereret hortatur,quæ cuiuſque eſſet requirit. Tum illa Alexandri ſe affinem reſpondit, magisq́ue ad Priamum & Hecubam, quàm ad Pliſthenis filios genere pertinere, repetens originem omnem maiorum. Danaum enim atque Agenorem,& ſui & Priami generis authores eſſe. Namque ex Pleione Danai filia & Atlante Electram natam,quam ex Ioue grauidam Dardanum genuiſſe. Ex quo Tros, & deinceps inſecuti reges Ilij.Agenoris porrò Taigetam, eamq́ue ex Ioue habuiſſe Lacedæmonem,ex quo Amictum Muſculum natum,& ex eo Argalum patrem,Oebali quem Tyndari(ex quo ipſa genita videretur)patrem conſtaret. Repetebat etiam cum Hecuba materni generis affinitatem: Agenoris quippe filium Phœnicē, & deinde Hecubæ & Ledæ conſanguinitatis originem diuiſiſſe. Quæ poſtquam memoriter cuncta retexuit, ad poſtremum flens orare, ne ſe, quæ in fidem ſemel illorum recepta eſſet, prodendā putarent. Ea ſecum de domo Menelai apportata quę propria fuiſsēt,

nihil præterea ablatum. Sed vtrum in modico amore Alexandri, an pœnarum metu, quas ob deſertam domum à coniuge metuebat, ita ſibi cōſulere maluerit, parū conſtabat.

Igitur Hecuba cognita voluntate, ſimul ob generis coniunctionem cōplexa Helenam, ne proderetur ſummis opibus annitebatur. Cū iam Priamus & reliqui reguli nō amplius differendos legatos dicerent, nec reſiſtēdum popularium voluntati. Soli omnium Deiphobo Hecubæ aſſenſo, quem non aliter atque Alexandrum, Helenę deſiderium à recto conſilio præpediebat. Itaq; cùm obſtinatè Hecuba nunc Priamum, modò filios deprecaretur, nec à cōplexu eius vllo modo, vlla ratione diuelli poſſet, omnes qui aderāt in voluntatem ſuam traduxit. Ita ad poſtremum bonū publicum materna gratia eſt corruptum. Dein poſtero die Menelaus cum ſuis in concionē venit, coniugem, & quæ cum ea abrepta eſſent, repetēs. Tunc Priamus inter regulos medius aſtans, facto ſilentio, optionem Helenæ, quæ ob id in conſpectum popularium venerat, offert, ſi ei videretur, domum ad ſuos regrediendi. Quam ferunt dixiſſe, neq; ſe patriam regredi velle, neq; ſibi cum Menelai matrimonio conuenire. Itaq; reguli habentes Helenā non ſine exultatione è concione diſcedunt.

His actis Vlyſſes conteſtandi magis gratia

quàm

quá aliquid ex oratione promoturus, cuncta quę ab Alexandro contra Græciá indignè cō miſſa eſſent retexuit. Ob quę, vltionē breui te ſtatus eſt. Deinde Menelaus ira percitus atro ci vultu exitiū minatus, concilium dimittit. Quæ vbi ad Priamidas perlata ſunt, confirmant inter ſe clàm, vt per dolum legatos circumueniant. Credebant quippe quod non fruſtrà eos conſilium habuit, ſi legati imperfecto negotio reuertiſſent, fore vti aduerſum ſe grande prælium concitaretur. Igitur Antenor, cuius de ſanctitate morum ſuprà memorauimus, Priamum conuenit, coniurationemque factam conqueritur: filios quippe eius non legatis, ſed aduerſum ſe inſidias parare, neque id ſe paſſurum. Dein non multò poſt legatis rem aperit. Ita exploratis omnibus, adhibito præſidio, quum primùm opportunum viſum eſt, inuiolatos eos dimittit.

Dum hæc apud Troiam aguntur, diſſeminata iam per vniuerſam Græciam fama, omnes Pelopidæ in vnum conueniunt, atq; interpoſita iuriſiurandi religione, ni Helena cum abreptis redderetur, bellum ſe Priamo illaturos confirmant. Legati Lacedæmona redeunt, de Helena eiuſque voluntate narrant: dein Priami filiorumque eius aduerſum ſe dicta geſtaque, grande præconium fidei erga legatos Antenoris præferentes. Quę

vbi accepêre, decernitur vti ſinguli in ſuis locis atq; imperijs opes belli parent. Igitur ex conſilij ſententia, opportunus locus ad côueniendum, & in quo de apparatu belli ageretur, Argi Diomedis regnum deligitur. Ita vbi tempus viſum eſt, primus omniū ingenti nomine virtutis atq; corporis Aiax Thelamonius aduenit, & cum eo Teucer frater. Dein haud multò poſt Idomeneus & Meriones ſumma inter ſe iuncti concordia. Eorum ego ſecutus comitatū, ea quidem quæ antè apud Troiam geſta ſunt ab Vlyſſe, cognita quamdiligentiſsimè retuli: & reliqua quæ deinceps inſecuta ſunt: quoniam ipſe interfui, quam ueriſsimè potero, exponam.

Igitur poſt eos quos ſuprà memorauimus, Neſtor cū Antilocho & Thraſimede (quos ex Anaxibœa ſuſceperat) ſuperuenêre. Eos Peneleus inſecutus cum Leito & Archeſilao cõſanguineis. Dein Prothenor & Clonius Bœotiæ principes. Itemq; Schedius & Epiſtrophus Phocenſes. Aſchalaphus, & Ialmenus Orchomenij. Tum Diores & Meges ex Phyleo genitus. Thoas ex Andræmone, Euripylus, Euemonis, Orchomenius, & Leõtheus. Poſt quos Achilles Pelei & Thetidis, qui imbutus bellis ex Chirone dicebatur. Hic in primis adoleſcentiæ annis procerus, decora facie, ſtudio rerū bellicarum omnes iam tū virtute &

tute & gloria ſuperabat. Neq; tamen aberat ab eo vis quædam inconſulta, & effera morum impatientia. Cum eo Patroclus & Phœnix: alter propter coniunctionem amicitiæ, alter cuſtos atq; rector eius. Tlepolemus: dein Eutraphates. Inſecuti ſunt Phidippus & Antiphus, inſignes armorum ſpecie, auo Hercule. Poſt hos Proteſilaus Iphicli cum Podarce fratre. Affuit & Eumelus Phæreus, cuius pater Admetus quondam vicaria morte coniugis fata propria pertulerat. Podalyrius & Machaon Tracenſes, Æſculapio geniti, acciti ad id bellum ob ſolertiam medicæ artis. Deinde Pæantis filius Philoctetes, qui comes Herculis, poſt diſceſſum eius à dijs ſagittas diuinas induſtriæ præmium, conſecutus eſt. Nereus pulcher ex Syme. Ex Athenis Meneſtheus, & Aiax Oili ex Locride. Ex Argis Amphilochus Amphiarai, & Sthelenus Capanei, & cum his Eurialus Meciſtei. Deinde ex Ætholia Theſandrus Polinicis. Poſtremò omnium Demophoon, atq; Achamis fuère, cuncti ex origine Pelopis. Sed eos quos ſuprà memorauimus, plures alij ex ſuis quiſque regionibus, partim ex regum comitibus: alij ipſius regni participes inſecuti ſũt: quorum nomina ſigillatim exponere haud neceſſarium viſum eſt.

Igitur vbi Argos omnes venère, Diome-

des hoſpitio cunctos recipit, neceſſariaque præbet. Deinde Agamemnon grande auri pondus Mycenis apporatum per ſingulos diſpartiens, promptiores animos omnium ad bellum quod parabatur, facit. Tum communi conſilio ſuper conditione belli, iuſiurandum interponi hoc modo placuit. Chalcas filius Neſtoris, præſcius futurorum, porcum marem in medium forum afferri iubet, quem in duas partes exectum, orienti occidentiq; diuidit, atq; ita ſingulos nudatis gladijs per medium tranſire iubet. Deinde mucronibus ſanguine eius oblitis, adhibitis etiam alijs ad eam rem neceſſarijs, inimicitias ſibi cum Priamo per religionem confirmant, neque prius ſe bellum deſerturos, quâm Ilium atque omne regnum eruiſſent. Quis perfectis purè lauti, Martem atque Concordiam multis immolationibus ſibi adhoſpitauêre. Dein in templo Iunonis Argiuę rectorem omnium declarari placuit. Igitur ſinguli in tabellis, quas ad deligendum belli principem; quem cuique videretur, acceperant. Punicis literis nomen Agamemnonis deſignant. Ita conſenſu omnium ſecundo rumore, ſummam belli atque exercitus in ſe ſuſcipit: quod ei propter germanum, cuius gratia id parabatur bellum, & propter magnam opum vim, quibus præter cæteros Græciæ reges magnus atque clarus

habe-

habebatur, meritò acciderat. Dein duces pręfectosque nauium Achillem, Aiacem, Phœnicemque deſtinant. Præponitur etiam campeſtri exercitui Palemedes cum Diomede et Vlyſſe, ita vt inter ſe diurnas, vigiliarumque vires diſpartiant. His peractis ad parandas opes atque inſtrumenta militiæ, ſinguli in ſua regna diſcedunt. Interim belli ſtudio ardebat omnis Græcia, arma, tela, equi, naues: atque hęc omnia toto biennio præparantur: quum iuuentus partim ſua ſponte: alij æqualium ad gloriam, æmulatione ad munia militię feſtinarent. Sed inter hæc ſumma cura, vis magna nauium præcipuè fabricatur, ſcilicet ne multa millia exercituum vndique verſum in vnum collecta, incuria nauigandi tardarentur.

Igitur peracto biennio ad Aulida Bœotię (nam is locus delectus fuerat) ſinguli reges pro facultate opum, regnique inſtructas claſſes pręmittunt. Ex quis primus Agamemnon ex Mycenis naues centum, aliasq; ſexaginta, quas ex diuerſis ciuitatibus, quæ ſub eo erant, conſtruxerat, Agapenorem pręfecit. Neſtor nonaginta nauium inſtructam claſſem. Menelaus ex omni Lacedæmone, naues ſexaginta. Mneſtheus ex Athenis, quinquaginta. Elephenor ex Eubœa, triginta, Aiax Thelamonius ex Salamina, xl. Diomedes ex

Argis lxxx. nauium claſſem. Aſchalaphus & Ialmenus Orchomenij naues xxx. Oileus Aiax xij. Itẽ ex omni Bœotia Archeſilaus, Prothenor, Peneleus, Leitus, Clonius naues quinquaginta. Ex Phocide Schedius & Epiſtrophus xl. Dein Thalpius & Diores, cum Amphimacho & Polyxino ex Elide, alijsq́ue ciuitatibus regionis eius naues xl. Thoas ex Ætholia xl. Meges ex Dulichio & ex Inſulis Echinadibus xl. Idomeneus cum Merione ex omni Creta claſſem nauium lxxx. Ex Itaca Vliſſes xij. Protheus, Magnus xl. Tlepolemus ex Rhodo, alijsq́ue Inſulis quæ circa eam erant, octo. Eumelius xj. Ex Pelaſgicis quinquaginta. Nireus ex Syme tres. Podarces & Protheſilaus ex Philaca, alijsq́ue quibus præerant locis, naues xl. Podalyrius & Machaon xxx. Philoctetes ex Methone, alijsq́ue ciuitatibus, naues ſeptem. Eurypilus Orchomeneus xlij. Guneus xx. Leonteus & Polipœtes ex ſuis regionibus xl. Ex Inſulis Niſyro, Caprate, Coo, Eutraphrates, Antiphus, & Phidippus triginta. Theſandrus Polinicis, quem ſuprà memorauimus, ex Thebis naues quinquaginta. Calchas ex Arcadia viginti. Mopſus ex Colophona viginti. Epeus ex Inſulis Cycladibus triginta, Easq́ue magna vi frumenti, alijs quoque neceſſarijs cibi gratia replent. Quippe ita ab Agamem-

gamemnone mandatum acceperant, ſcilicet ne tanta vis militum neceſſariorum penuria fatigaretur. Igitur inter tantum claſsium apparatum, equi atque currus bellici locorum conditione multi, ſed pedeſtris militis pars maxima. Ob eam cauſam, quia per omnem Græciam multo maior egeſtate pabuli, equitatus vſus prohibetur. Præterea fuere multi, qui ob artis peritiam neceſſarij nauium apparatui credebantur.

Per idem tempus Lytius Sarpedon neq; precio, neq; gratia Phalidis Sidoniorum regis allici potuit, vt virtutis ſocietatẽ militiæ noſtrę aduerſus Troianos ſequeretur. Quippe quẽ iam Priamus donis amplioribus, ijsque poſtea duplicatis fidiſsimum ſibi retinuerat.

Omnium autem claſsium numerus, quem ex diuerſis Græciæ regnis contractum ſuprà expoſuimus, toto quinquennio inſtructus, præparatusque eſt. Ita quum nulla iam res profectionem, niſi abſentia militis retardaret, cuncti duces veluti ſigno dato, vno atque eodem tempore Aulidam confluunt. Interim in ipſa nauigandi feſtinatione Agamemnon, quem à cunctis regem omnium declaratum ſuprà docuimus, longius pauló ab exercitu progreſſus, fortè conſpicit circa lucum Dianæ paſcentẽ capream, imprudensq; religionis quę in eo loco erat, iaculo trãsfigit.

Neq; multò poſt ira Dianę ob mutationem aeris corporibus pertentatis lues inuadit, atque interim indies magis magisque ſęuiens, multa millia fatigare, & promiſcuè pecora atque exercitum grauari. Prorſus nullus funeri modus neque requies, vti quidque malo obuium fuerat vaſtabatur. Quibus rebus ſolicitis, ducibus mulier quædam Deo plena, Dianę iram fatur. Eam nanque ob necem capreæ qua maximè lætabatur, ſacrilegij pœnas ab exercitu expetere, nec leniri priuſquam autor tanti ſceleris filiam natu maximam vicariam victimam immolaſſet. Quæ vox vt ad exercitum venit, omnes duces Agamemnonem adeunt. Eum quippe primò orare, recuſantemque ad poſtremum cogere, vti malo obuiã properaret. Sed vbi obſtinatè renuere vident, nec vlla vi queunt flectere, plurimis conuitijs inſecuti: ad poſtremum regio honore ſpoliauêre, ac ne tanta vis exercitus ſine rectore profuſiùs, ac ſine more militiæ vagaretur, præficiunt ante omnes Palamedem. Dein Diomedem, & Aiacem Thelamoniũ. Quartum Idomeneum. Ita per ęquationẽ numeri atque partium, quadripartitur exercitus. Neq; interim vllus finis vaſtitatis. Tum Vlyſſes ſimulata ex peruicacia Agamemnonis iracundia, ob id domum demigrationem confirmans, magnum atque inſperabile cunctis re-

ctis remedium excogitauit. Profectus nan-
que Mycenas, nullo conſilij participe, falſas
literas tanquam ab Agamemnone ad Clytē-
neſtram perfert, quarum ſententia hæc erat:
Iphigeniam (nam ea maior natu erat) deſpō-
ſam Achilli, eumq; nō prius ad Troiam pro-
fecturum quàm promiſsi fides impleretur,
ob quæ feſtinaret, eamque & quæ nuptijs v-
ſui eſſent maturè mitteret. Præterea multa
pro negotio ementito argumento locutus,
fidem fecerat. Quæ vbi accepit Clytēneſtra,
tum propter gratiam Helenæ, tùm maximè
quòd tam celeberrimi nominis viro filia tra-
deretur, læta Iphigeniam Vlyſsi committit.
Isq; confecto negotio paucis diebus ad exer-
citum reuertitur, atque ex improuiſo in luco
Dianæ cum virgine conſpicitur. Quis cogni
tis Agamemnon affectione paternæ pietatis
motus, ne tam illicito immolationis ſceleri
intereſſet, fugam parat. Cumque re cognita
Neſtor longam exorſus orationem, ad poſtrē
mum in ſuadendi genere, in quo præter cæ-
teros Græcię viros iucūdus acceptusq; erat,
à propoſito cohibuit. Interim virginem Vlyſ
ſes & Menelaus cum Calchante (quibus id
negotium datum erat) remotis procul omni
bus, ſacrificio adornant. Quum ecce dies fœ
dari, & cœlum nubilo tegi cœpit. Dein repen
tè tonitrua, coruſcationes, fulmina, & præ-

terea terræ mariſq; ingens motus,atq; ad poſtremum confuſione aeris ereptum lumen. Neq; multo pòſt imbrium atq; grandinis vis magna præcipitata: inter quæ tam tetra, nulla requies tempeſtatis. Menelaus cum his qui ſacrificium curabant, metu atq; hæſitatione in diuerſa agebatur. Terreri quippe primò ſubita cœli permutatione, idq; ſignum diuinũ credere. Deum ne cœptum omitteret, detrimento militum commoueri.

Igitur inter tantam animi dubitationem, vox quædam luco emiſſa, aſpernari numẽ ſacrificij genus, & ob id abſtinendum à corpore virginis: miſereri nanq; eius Deam. Cęterũ pro tanto facinore, ſatis pœnarũ Agamemnoni à coniuge eius poſt Troianam victoriã comparatum: itaq; curarent id quod in uicẽ virginis oblatũ animaduerterent, immolare. Deinde cœpêre venti atq; fulmina, aliaq; quę in magno cœli motu oriri ſolent, cõſeneſcere.

Sed quum hæc in luco aguntur, Achilles literas ſeorſum miſſas ſibi à Clytemneſtra cũ auri magno pondere accipit, in quibus ei filiam atq; omnem domum ſuam commendauerat. Quas poſtquam perlegerat, & Vlyſsis conſilium patefactum eſt, omiſsis omnib. properè ad lucum pergit Achilles, magna voce Menelaum, & qui cum eo erant inclamans, ab inquietudine Iphigeniæ cohiberent ſeſe,

commi-

comminatus perniciem omnibus niſi paruiſſent. Mox attonitis his atq; ſtupefactis, ipſe ſu perueniт, reformatoque iam die virginem abſtrahit. Interim deliberantibus cunctis quidnam, & vbi eſſet quod immolari iuberetur, cerua forma corporis admiranda ante ipſam aram intrepida conſiſtit. Eam prędictam hoſtiam rati, oblatamq; diuinitus, comprehendere, moxque immolant. Quibus peractis ſedata lues, inſtarq; æſtiui temporis cœlum reſeratum eſt. Cæterùm virginem Achilles, atque hi qui ſacrificio præfuêre, clàm omnibus regi Scytharum, qui eo tempore aderant, cómendauêre. At vbi duces ſedatam vim mali animaduertère, ventorumq; flatus nauigandi proſperos, atq; æſtiuam maris faciem, omnes læti Agamemnonem adeunt. Eumq; in teritu filię permœſtum conſolati, honorē regni rurſum concelebrant. Quæ res pergrata atque accepta per exercitum fuit. Eum quippe optimum conſultorē ſuum, quem non ſecus quàm parētem miles omnis percolebat. Sed Agamemnon ſiue eorum quæ præceſſerant ſatis prudēs, ſiue humanarum rerũ neceſſitatē animo reputans, ob id aduerſus infortunia firmiſsimus, diſsimulato quod ei acciderat, honorē ſuſcipit, atq; eo die duces omnes in conuiuiũ ad ſe deducit. Dein haud multis poſtdieb. exercitus ordinatus ꝑ duces quũ op

portunum iam tempus nauigandi ingrueret, aſcendit naues repletas multis precioſiſſimis rebus, quę ab incolis regionis eius offerebantur. Cæterùm frumenta, vinum, aliaque ſibi neceſſaria, Anius & eius filiæ prębuere, quæ Cenotropæ & diuinæ religionis antiſtites memorabantur. Hoc modo ex Aulide nauigatum eſt.

LIBRI PRIMI FINIS.

ARGV-

ARGVMENTVM SEcundi Libri.

Telephus Myſiorum rex, Herculis & Auges filius prohibens Græcorum aduentum deuenit ad pugnam, in qua Theſandrus Polinicis, & Theutratius interficitur. Ipſe quoq; Telephus ab Achille acriter vulneratus, duce eodem ſanitati reſtituitur. Itē Sarpedon Laodomiæ & Xanthi filius iuxta Troiam congreſſus eſt cum Græcis, vbi Protheſilaus telo Aeneæ perimitur. Cygnus rex ab Achille occiditur. Palamedes Smynthio Apolloni ſacrificat. Philoctetes morſu ſerpentis contingitur & ſanatur. Palamedes inſidijs Diomedis & Vlyſsis ſimulatione theſauri morti traditur, ſepultusque funere publico. Achilles vaſtatis multis oppidis Troianorum, Aſtymonen Chryſci ſacerdotis filiam, & Hippodamiam Briſci filiam abduxit. Polymneſtor Polydorū Priami filiū Græcis prodidit. Aiax Tegmeſſam puellam aufert. Diuiditur præda capta. Oratio Vlyſsis ad Troianos. Polydorus interficitur. Peſtis inuaſit exercitū. Redditur Aſtymone patri. Sedatur lues. Eripit Agamemnon Hippodamiam Achilli. Deſcribitur catalogus iuuantiū Troianos. Achilles iraſcitur. Dolon occiditur. Vulnerātur duces plurimi. Percutitur à Menelao Paris, à Pandaro Menelaus. Pandarus à Diomede interficitur. Hector incendit Græcorum naues. Fit pugna maxima vtrinq;. Rhœſus rex in ſomnis perimitur. Demùm Achilles Agamemnoni reconciliatur.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

DICTYS CRETENSIS DE BELLO TROIANO
Liber Secundus.

POSTQVAM ad Myſiorum regionem vniuerſas claſſes venti appulere, propere omnes ſigno dato, naues litori admouerunt. Dein egredi cupientibus à cuſtodibus loci eius obuiam itum eſt. Eos nanque Thelephus qui tum Myſiæ imperator erat, quo omnis regio ab incurſione maritimorũ hoſtium defenſaretur, littori præfecerat. Igitur vbi deſcendere prohibentur, neq; prius permittitur terram attingere quàm regi quinam eſſent nunciaretur, noſtri primò quæ dicebantur negligere, & ſinguli nauibus egredi. Dein poſtquam à cuſtodibus nihil remittebatur, & ſumma vi reſiſti ac prohiberi cœptum eſt, duces omnes manu iniuriam vindicandá rati, abreptis armis euolant nauib. Incenſiq; ira cuſtodes cædere, neq; verſis his in fugam parcere, ſed vti quiſq; fugientem comprehenderat, obtruncare. Interim ad Thelephum qui primi fuga Græcos euaſerant, veniunt, irruiſſe multa hoſtium millia, eoſq; cæſis cuſtodib. littora occupaſſe. Multa præterea pro metu ſuo adijcientes, nunciant. Dein re cognita, Telephus cum his quos circum ſe

habe-

habebat, alijsq; qui in ea feſtinatione in vnũ conduci potuere, properè Gręcis obuiam venit, ac ſtatim condenſatis vtrinq; frontib. vi magna concurritur. Dein vti quiſq; in manus venerat, interficitur, quũ interim his atque illis ex cauſa ſuorum perculſis, vehementius inuicẽ inſtaretur. Sed in ea pugna Theſandrus, quẽ Polinicis ſuprà memorauimus, congreſſus cum Telepho, ictusq; ab eo cadit: multis tamen hoſtium ante interfectis. In quibus Telephi comitem, quem rex ob induſtriam virium atq; ingenij inter duces habebat, ſtrenuè dimicantem obtruncarat. Atq; ita paulatim elatus ſecũdo belli euentu, & ob id maiora virib. aggreſſus, interficitur. Atq; eius cruentum corpus Diomedes, quod ei iã tum à parentibus cœptum cum eo ſocietati ius perſeuerabat, humeris extulit, idq; igni crematum, quod ſuperfuerat more patrio ſepeliuit.

At vbi animaduerterat Achilles & Aiax Thelamonius magno ſuorum detrimento euentum belli trahi, exercitum in duas partes diſpartiunt. Ac pro tempore cohortati ſuos, tanq̃ reſtauratis viribus, acrius hoſtes incurrunt, ipſi duces principesque certaminis quũ modò inſequerẽtur fugientes, modò ingruentib. ſemet inſtar mõtis opponerẽt. Atq; ita omnino primi, aut inter primos bellantes præ

clarã iamtum virtutis ſuæ famã apud hoſtes atq; inter ſuos effecere. Interim Teutratius ex Teutratio & Auge genitus, frater Telephi vterinus, vbi animaduertit Aiacẽ tanta aduersũ ſuos cũ gloria dimicantẽ propere ad eum ſe conuertit, ibique pugnando ictus telo, mox occubuit. Eius caſu Telephus non mediocriter perculſus, vltionemque fraternæ mortis expetens, infeſtus Aiacem inuadit, atque fugatis quos aduerſum ierat, quum obſtinatè Vlyſſem inter vineas, quæ loco adiunctæ erant, inſequeretur, præpeditus trunco vitis ruit. Id vbi Achilles procul animaduertit, telo iaculatus femur ſiniſtrum regi transfigit. At Telephus impigrè ſurgens, ferrumq; ex corpore trahit, & protectus cõcurſu ſuorum, ab inſtanti periculo liberatus eſt. Iamque diei plurimum proceſſerat, quum vtraq; acies intenta prælio ſine vlla requie, ac iugi certamine ſtrenuis aduerſum ſe ducibus fatigaretur. Nanq; noſtros multorum dierum nauigatione aliquantum exhauſtos, maximè præſentia Telephi exanimauerat. Is nanq; Hercule genitus, procerus corpore, ac pollens viribus, diuinis patris virtutib. propriam gloriam æquiparauerat. Igitur aduentante nocte cunctis cupientib. requies belli facta eſt. Ac Myſij ad domũ, noſtri ad naues digrediũtur. Cęterũ in ea pugna multi mortaliũ interfecti

vtriuſ-

vtriuſq; exercitus,ac vulnerati pars maxima. Prorſus nulli aut perpauci cladis belli expertes.

Dein inſecuta die legati inuicem de ſepeliendis, qui in bello ceciderant, mittuntur. Atque ita indutijs interpoſitis, collecta corpora atque igni cremata ſepeliunt. Interim Tlepolemus, & cum fratre Antipho Phidippus,quos Theſſalo genitos,nepotes Herculis ſuprà memorauimus, cognito Telephum n his locis imperitare, fiducia cognationis ad eum veniunt,eique qui nam eſſent,& quibus cum nauigaſſent,aperuêre. Deinde multa inuicem conſumpta oratione, ad poſtremum noſtri acrius incuſare,quòd tam hoſtiliter aduerſum ſuos verſaretur. Agamemnonem náque & Menelaum Pelopidas,non alienos generis ſui, eum exercitum contraxiſſe. Dein quæ circa domũ Menelai ab Alexandro commiſſa eſſent,raptumq; Helenæ docent: atque decere eum, cum propter conſanguinitatem, tum præcipuè ob ſcelus violanti communis hoſpitij Græcis vltrò adferre auxiliũ,in quorum gratiam ipſius etiam Herculis plurima laborum monumenta per totam Græciam exiſterent. Ad ea Telephus, & ſi dolore vulneris immodicè afflictabatur, benignè tamen reſpondés,ipſorum potius,ait,culpa factum, quòd amiciſsimos & iunctos ſibi generis affi

nitate, regno ſuo appulſos ignorauerit: præmittẽdos etenim fuiſſe, per quos cognito eorum aduentu obuiam ire gratulantẽ oportuerit, atque amicè hoſpitio receptos, donatosq́; muneribus, quum commodum ipſis videretur, remittere: cęterùm militiá aduerſum Priamum recuſare. Aſtiochen enim Priami filiam ſibi matrimonio iunctam, ex qua Eurypilus genitus, arctiſsimum affinitatis pignus intercederet. Deinde properè popularibus vti ab incœpto deſiſterent, nunciari iubet: atque ita noſtris liberam egrediendi nauibus poteſtatem permittit, ac pro tempore cohortari ſuos. Tumq́; Tlepolemus & qui cum eo venerant, Eurypilo traduntur: hiq́; peractis quæ cupierant, ad naues pergunt, nunciantq́; Agamemnoni ac reliquis regibus pacem, concordiamque cum Telepho. Quę vbi accepêre, apparatum belli læti omittunt: Dein ex conſilij ſentẽtia Achilles cum Aiace ad Telephũ perueniunt, eumq́; iactatũ magnis dolorib. conſolati, vt viriliter incommodum ferret, precabantur. At Telephus vbi aliquantum requies doloris interceſſerat, Græcos incuſare, quòd ne nuncium quidem aduentus ſui præmiſiſſent. Dein percontatur, qui nam, & quanti Pelopidæ in ea militia eſſent, doctusq́; multis precibus orat, vt ad ſe omnes veniant. Tũ noſtri facturos ſe quęcunq; vellet polliciti, deſi-

derium

derium regis reliquis nunciauêre. Igitur omnes Pelopidæ præter Agamemnonem & Menelaum in vnum congregati, ad Telephũ veniunt, multumq; gratulationis & lætitiæ præſentia ſua regi obtulere. ac deinde muneribus largiter donati hoſpitio recipiuntur. Neq; tamen miles reliquus qui apud naues erat, munificentiæ regis expers erat. namq; ex numero nauium frumentum, aliaq; neceſſaria affatim portabantur. Cæterùm rex vbi Agamemnonem fratremq; eius abeſſe animaduertit, multis precibus Vlyſſẽ deprecatur, vti ad eos acciendos pergeret. Hi itaq; ad Telephum veniunt, ac more regio inuicẽ acceptis, datiſque donis, Machaonem & Podalyriũ Æſculapij filios venire, ac vulneri mederi iubẽt: qui inſpecta cura, properè apta dolori medicamina imponunt. Sed vbi tritis aliquot diebus, tempus nauigandi remorari, ac vẽtis aduerſantibus mare indies magis magiſq; ſæuire occipit, Telephũ adeunt, eumq; de opportunitate tẽporis cõſulunt, atq; ab eo docti, initio veris ex his locis ad Troiam nauigandi tẽpus eſſe, reliqua aduerſa, cunctis volentib. Bœotiã reuertuntur. Ibiq; ſubductis nauibus, ſinguli in regna ſua hyematũ diſcedũt. Interim in eo otio regi Agamẽnoni cũ Menelao fratre exercere diſcordias vacuum fuit ob proditã Iphigeniã. Is namq; author, & veluti cauſa tanti luctus eius credebatur.

Per idem tempus vbi de coniuratione vniuerſæ Græciæ apud Troiam compertum eſt, autoribus nuncijs ſecutis Barbaris, qui mercandi gratia per omnem Helleſpontum commutare merces cum accolis ſueti, vltrò citróque vagabantur, metus atque mœror vniuerſos inuaſere: quum ſinguli quibus ab initio Alexandri facinus diſplicuerat, malè actum aduerſus Græciam, & ob id paucorum prauitate in communem pernitiem præcipitatum iri teſtarentur. Inter quæ tam ſolicita magna cura plurimi ex omni ordine lecti, ad contrahenda ex finitimis regionibus auxilia, ab Alexandro, alijsque peſsimis conſultoribus dimittuntur, eisq; mandatur, vti quàmprimũ expedito negotio remearent, quòd ea gratia maximè à Priamidis feſtinabatur, vti properè inſtructo exercitu tempus profectionis antecaperent, atque omne quod parabatur bellum, in regiones Græciæ tranſportaretur.

Quum hæc apud Troiam geruntur, Diomedes incœpti eorum certior factus, magna celeritate per omnem Græciam peruagatus, vniuerſos duces conuenit. Eisque conſilium Troianorum aperiens, monet atque hortatur, vti quamprimum inſtructi rebus bello neceſſarijs, ad nauigandum feſtinarent: neque multò pòſt re cognita, Argos ab omnibus cõuenitur. Ibi Achilles regi indignatus, quòd

propter

propter filiam renueret profectionem, ab Vlyſſe ad gratiam reductus eſt. Is namque diu mœſto ac luctu obſito Agamẽnoni inſinuãs quæ circa filiam eius euenıſſent, animum atque ornatum magis reformauit. Igitur cunctis præſentibus, quãquam à nullo officia militiæ negligebantur, præcipuè tamen Aiax Telamonius, & Achilles cum Diomede curam maximam ſtudiumq́ue importandi belli ſuſceperant: hisq́ue placet, vti præter contractam claſſem, naues, quibus loca hoſtilia incurſarent, præparentur. Ita diebus paucis quinquaginta nauium claſſem inſtructam, omni genere compingunt. Cæterùm ab incepto militiæ eius octauo iam anno ad hoc vſque tempus conſumpto, initium noni acceperant. At vbi inſtructę omnino claſſes & mare nauigij patiens, neq; vlla res impedimento erat, Citas, qui fortè mercandi gratia eò appulerant, conductos mercede, duces profectionis eius delegere.

Per idem tempus Telephus dolore vulneris eius, quod in prẹlio aduerſum Græcos acceperat, diu afflictatus, quum nullo remedio mederi poſſet, ad poſtremum Apollinis oraculo monitus, vti Achillem atque Æſculapij filios adhiberet, properè Argos nauigat. Deinde cunctis ducibus cauſam aduentus eius admirantibus, oraculum refert, atque ita o-

rat, ne ſibi prædictũ remedium ab amicis negaretur. Quæ vbi accepêre, Achilles cum Machaone & Podalyrio adhibentes curam vulneri, breui fidẽ oraculi firmauêre. Cæterùm Græci multis immolationibus Deos adiutores incepto inuocantes, Aulida cũ prædictis nauibus veniunt. Atq; inde properè nauigare incipientes, dux Telephus ob acceptá gratiam factus. Ita aſcenſis nauibus, ventos nacti ex ſententia paucis diebus ad Troiam peruenêre.

Per idem tempus Sarpedon Lycius Xanthi & Laodomiæ filius, frequentibus nuntijs à Priamo accitus, cum magna armatorũ manu aduentabat. Is vbi animaduertit, procul magnam vim claſsium admotá littori, ratus vt negotium erat, properè ſuos inſtruit, Græcos egredi incipientes, inuadit. Neque multò pòſt Priamidæ re cognita, arreptis armis accurrunt. Quum interim Græci infeſtis hoſtibus, & omni modo inſtantibus, neque egredi ſine pernicie, neque arma capere turbatis omnibus, & ob id cuncta impediẽtibus poſſent. Ad poſtremum tamen hi, quibus in ea feſtinatione armandi ſemet poteſtas fuit, cõfirmati inter ſe inuicem, acriter hoſtes incurrunt. Sed in ea pugna Protheſilaus, cuius nauis prima omniũ terrræ admota erat, inter primos bellando, ad poſtremũ telo Æneæ ictus ruit,

Occi-

Occidêre etiam duo Priami filij, neque reliqua multitudo vtraq; ex parte cladis eius expers fuit. Cæterùm Achilles & Aiax Thelamonius, quorum virtute Græci ſuſtentabantur, magna gloria dimicantes, metum hoſtibus, & fiduciam ſuis effecere. Neque amplius reſiſti aduerſum eos poterat, quin paulatim decedentibus his, quos aduerſum ierant, ad poſtremum cuncti fugarentur. Ita libero ab hoſtibus tẽpore, Græci ſubductas naues atq; in ordinẽ poſitas tutò collocant. Dein ex omnibus Achillẽ atq; Aiacem Thelamonium, quorum virtute maximè fidebãt, cuſtodes deligunt, eisq; tutelã claſsium atq; exercitus per latera atque cornua diſtribuentes, tradũt. Igitur ordinatis diſpoſitisq; omnib. Telephus, cuius ductu ad Troiã nauigatũ eſt, magna ſui apud exercitũ gratia domũ diſcedit. Neque multò pòſt circa Protheſilai ſepulturã noſtris occupatis, nihilq; tali tẽpore hoſtile metuentibus, Cygnus, cuius haud procul à Troia regnum erat, cognito aduentu noſtro, clam atq; inſidijs Græcos inuadit, eosq; ancipiti malo territos, ſine vllo ordine ac diſciplina militari fugere coegit. dein properè reliqui, quib. nõ ea humatio mãdata erat, re cognita armati cõtrà eunt. In quib. Achilles cõgreſſus cũ rege, eũq; & magnã vim hoſtiũ interfecit. Mox in fugam conuerſis reliquis, atq; noſtri hoc modo liberati ſunt.

Cæterùm ſolicitis ducibus, & multorum clade ob crebras hoſtium incurſiones anxijs, decernitur vti primùm finitimas Troiæ ciuitates cum parte exercitus adeant, easque omni modo incurſent. Ita omnium primam Cygni regionem inuadunt, vaſtantque circùm omnia. Sed vbi Metorenſium ciuitatem, quæ regni caput, filiorùmque Cygni altrix memorabatur, nullo reſiſtente inuaſere, atq; ignem ſubijcere cœperunt. Ciues eius multis precibus lachrymisque orare vt ab incœpto deſiſterent, per omnia humana atque diuina nixis genibus deprecantes, ne delicta peſsimi ducis ciuitatem innoxiam, ac paulò pòſt fidam ſibi luere paterentur. Hoc modo per miſerationem ſeruata ciuitas. Cæterùm regios pueros Cobim & Corianum, eorumque ſororem Glaucen, expetentibus Græcis tradidêre: quam noſtri Aiaci ob fortia facta eius excepta reliqua præda habendā concedunt. Neque multò pòſt Metorenſes ſupplices, & cum pace ad Græcos perueniunt, amicitiam, & omnia quæ impetraſſent facturos polliciti. Quîs perfectis, Græci Cyllam aggreſsi expugnauère. Neq; tamen Coronen, quæ haud [illegible] aberat, contingunt, in gratiam Mean[illegible]m, qui contermini ciuitatis eius, fi[illegible]que amiciſsimi nobis ad hoc tempus [illegible]nſerant. Eadem tempeſtate oraculum

Pythij Græcis perfertur, concedendum ab omnibus vti per Palamedem Apollini Smynthio ſacrificium exhiberetur. Quæ res multis grata ob induſtriam & amorem viri, quem circa omnem exercitum exhibebat, nonnullis ducum dolori fuit. Cæterùm immolatio centum victimarum, ſicut prædictum erat, pro cuncto exercitu exhibebatur, præeunte Chryſe loci eius ſacerdote. Interim re cognita, Alexander congregata armatorum manu, ad prohibendum venit. Quem quidem Aiaces duo priuſquam ad templum appropinquaret, interfectis plurimis fugauêre. Sed Chryſes quem ſacerdotem Smynthij Apollinis ſuprà diximus, vtriuſque exercitus offenſam metuens, quiſquis partium ad eum venerant, cum his ſe adiunctum eſſe ſimulabat. Interim in eo ſacrificio Phylotecta haud procul ab ara templi eius aſtans, morſu ſerpentis fortè contingitur: dein ab omnibus qui animaduerterant, clamore ſublato, Vlyſſes accurrens ſerpentem interficit. Neque multò pòſt Philotecta cum paucis, vti curaretur, Lemnum inſulam mittitur. Namque in ea ſacri Vulcani antiſtitites inhabitare ab accolis dicebantur, ſoliti mederi aduerſum venena huiuſmodi.

Per idem tempus Diomedes & Vlyſſes conſilium de interficiendo Palamede ineunt, mo

re ingenij humani, quod imbecillum aduerſum dolores animi, & inuidiæ plenum anteiri ſe à meliore haud facilè patitur. Igitur ſimulato quòd theſaurũ repertũ in puteo cum eo partiri vellent, remotis procul omnib. perſuadent vt ipſe potius deſcenderet. eũq; nihil inſidiosè metuentẽ adminiculo funis vſum deponunt, ac properè arreptis ſaxis, quæ circũ erant, deſuper obruunt. Ita vir optimus acceptusq; in exerercitu, cuius neq; conſiliũ vnq̃, neq; virtus fruſtrà fuerat, circũuentus à quibus minimè debuerat, indigno modo interijt. Sed fuêre, qui eius cõſilij haud expertẽ Agamemnonẽ dicerẽt, ob amorẽ ducis in exercitum. Et quia pars maxima regi ab eo cupiens, tradendum ei imperiũ palàm loquebantur. Igitur à cunctis Græcis, veluti publicũ funus eius crematum igni, aureo vaſculo ſepultum eſt. Interim Achilles miniſtras, & veluti officinam belli proximas Troiæ ciuitates ratus, ſumptis aliquot nauib. Lesbũ aggreditur, ac ſine vlla difficultate eam capit. & Forgaritam loci eius regẽ, multa aduerſus Græcos hoſtiliter molitũ, interfecit, atq; inde Diomedæá filiam regis cum magna præda abducit. Dein Pyrrham & Hierapolim, vrbes refertas diuitijs, cunctis ſuorũ poſcentibus, vi magna aggreſſus, paucis dieb. ſine vlla difficultate excindit. Cæterùm qua pergebat agri referti iugi pace

gi pace

gi pace deprædati, omnibusq; vexati rebus, neq; quicquã quod amicum Troianis crederetur, nõ euerſum atq; vaſtatũ reliquit. Quib. cognitis, finitimi populi vltrò ad eũ cum pace accurrere, ac ne vaſtarẽtur agri, dimidiũ fructuũ pacti, dant fidẽ pacis, atq; ab eo accipiũt. His actis Achilles ad exercitũ regreditur magnam vim gloriæ & prædæ apportãs. Eodem tẽpore rex Scytharũ cognito aduentu noſtrorum cũ magnis donis aduentabat. Cæterùm Achilles haud contẽtus eorũ quę geſſerat, Cylicias aggreditur, ibiq; Lyrneſum paucis diebus pugnãdo cœpit. Interfecto dein Factione qui his locis imperitabat, magnis opib. naues replet, abducens Aſtynomen Chryſis filiam, quæ eo tẽpore regi denupta erat. Properè inde Pedaſum expugnare cœpit Lelegonũ vrbem. Sed eorũ rex Briſes vbi animaduertit in obſidendo ſæuire noſtros, ratus nulla vi prohiberi hoſtes, aut ſuos ſatis defendi poſſe, deſperatione ſuffugij ſalutisq;, attentis cæteris aduerſum hoſtes domũ regreſſus, laqueo interijt. neq; multò pòſt capta ciuitas, ac interfecti multi, & abducta regis filia Hippodamia.

Per idem tempus Aiax Telamonius Thracum Cherroneſum omni modo infeſtabat. Sed vbi rex eorum Polymneſtor, virtutẽ atq; gloriam viri cognouit, diffidẽs rebus ſuis deditionem occepit. Tumq; Polydorus Priami

filius, quem rex recens natum clam omnibus alendum ei tranſmiſerat, merces pacis ab eo traditur. Aurum etiam aliaq; huiuſmodi dona ad conciliandos hoſtium animos, affatim præbebantur. Dein frumentum per omnem exercitum totius anni pollicitus, naues onerarias quas ob id Aiax ſecũ habuerat, replet, multisque execrationibus amicitiam Priami aduerſum Græcos renuens, in pacem fidemque receptus.

His actis Aiax iter ad Phrygas conuertit, ingreſſusq; eorum regionem, Teuthrantem dominum locorũ ſolitario certamine interficit. Ac poſt paucos dies expugnata atque incenſa ciuitate magnam vim prædæ abſtrahit, abducens Tegmeſſam filiam regis. Igitur ambo duces multis vaſtatis, atque expugnatis regionibus, ipſi clari atq; magnifici ingenti nomine per diuerſa loca, atq; quaſi de induſtria, eodem tempore ad exercitum remeauêre. Deinde per præcones conductis in vnum cunctis militibus ducibusq;, progreſsi in medium, ſinguli laborum ſuorum atq; induſtrię documẽta in conſpectu omnium expoſuere. Quæ vbi Græci animaduertere, fauore ingenti ac laudibus eos proſecuti, mediosq; ſtatuentes ramis oleæ coronauerẽ. Dein conſilium de diuidenda præda cœptum, Neſtore & Idomeneo in decernendo optimis authoribus.

Itaque

Itaque cunctorum ſententia, ex omni præda quam Achilles aſportauerat, excepta Factionis coniuge Aſtynome, quam Chryſis filiam ſuprà docuimus, ob honorẽ regium Agamemnoni obtulere. Ipſe etiã Achilles præter Briſei filiam Hippodamiam, Diomedeam quoque ſibi retinuit, quòd eiuſdem ætatis atque alimoniæ non ſine magno dolore diuelli poterat: ob id iam antea genibus Achillis obuolutæ, ne ſepararentur magnis precibus orauerant. Cæterùm reliqua præda viritim ob ſingulorum merita diſtributa eſt. Dein quæ Aiax aſportauerat, Vlyſſes & Diomedes rogatu eius in medios intulêre. Ex quibus auri atque argenti quantum ſatis videbatur, Agamemnoni regi datur, ac deinde Aiaci ob egregia laborum facinora Theuthrantis filiã Tegmeſſam concedunt. Ita diuiſis in ſingulos quæ ſuperfuerant, frumentum per exercitum diſpartiunt.

His actis fidem pacti, quod cum Polymneſtore interceſſerat, traditumq; Polydorum refert. Ob quæ à cunctis decernitur, vt Vlyſſes cum Diomede profecti ad Priamum, Helenã cum abreptis reciperent, atq; Polydorum regi traderent.

Igitur his pergentibus, Menelaus, in cuius gratia id negotium gerebatur, legationis officium pariter cum ſupradictis capit. Itaq; ha-

bentes Polydorum ad Troianos veniunt. Sed vbi animaduertere populares electos, ac magni nominis viros aduentaſſe, properè ſenes omnes, quorũ cõſilium haberi ſolitũ erat, in vnum ducunt, Priamo à filijs domi retento. Igitur reliquis præſentibus, Græcorum Menelaus verba facit, ſecundò iam ſe ob eandẽ cauſam veniſſe, cũ multa alia aduerſum ſe domumque ſuam admiſſa, tum magno cũ gemitu filiæ orbitatem per abſentiam coniugis queri. quę cuncta ab amico quondã & hoſpite, non ſecundum meritũ ſuum eueniſſe. Eá ſeniores lamẽtatione immodica cũ lacrymis accipientes, ad omnia quæ ab eo dicebantur, tanq̃ iniuriæ eius patiẽtes, annuere. Poſt quæ Vlyſſes medius aſtans huiuſcemodi orationem habuit.

Credo ego, vos Troiani principes ſatis compertum habere, nihil temerè Gręcos, nihil inconſultum incipere ſolere: ac ſemper ijs iam tum à maioribus prouiſum atq; elaboratũ, vti facta geſtaq; eorum laus potius quàm culpa ſequeretur. Et vt præterita bene cõſulta omittam: iam hoc licet recognoſcere: iniurijs cõtumelijsq; Alexandri paulò ante læſa Græcia, non ad vim neq; ad arma decurſũ eſt, quod iracundiæ refugium eſſe ſolet. Nam de cõſilij ſententia, legati ad recipiendã Helenã, vt meminiſtis, cum Menelao venimus. Quibus præter ſuperbas verborũ minas & inſidias

occultas, nihil à Priamo atq; ab eius regulis remiſsũ. Imperfecta igitur re, vt opinor, cõſequens fuit arma capere, ius q́; per vim extorquere, quod amicè impetrare nequitũ eſt. Itaque peracto exercitu totius Græciæ, atq; tot egregijs ac inclytis ducib. ne ſic quidẽ præliũ aduerſum vos inire cõſiliũ fuit: ſed imitati morem, modeſtiáq; ſolitã, iteratò vos ob eandem cauſam oratũ venimus. Cætera in manu veſtra ſita ſunt Troiani. Neq; vos pigebit cõſuluiſſe vobis, ſi modò ſana mens eſt, decretis ſalubribus priora malè conſulta corrigere. Per Deos immortales reputate animis veſtris, quãta clades, & veluti cõtagio huiuſce exẽpli orbẽ terrarũ occupatura ſit. Quis .n. poſthac vbi virile ingeniũ eſt, recordatus Alexandri facinus, nõ omnia ſuſpecta & inſidioſa ab amico metuere cogetur? aut quis frater fratri aditũ patefaciet? Quis hoſpitẽ, aut cognatũ nõ tanq̃ hoſtẽ cauebit? Deniq; ſi hoc, quod haud ſpero, probaueritis, omnia fœderis iura ac pietatis apud Barbaros Græcosq; clauſa erunt. Quo circa Troiani principes, bonum ac vtile eſt, Græcos, receptis vniuerſis quæ per vim extorta ſunt amicè, atque vti par eſt domum mitti, neq; opperiri, vt duo regna inter ſe amiciſsima manus conſerant. Quæ cum conſidero, dolendam mehercule vicem veſtram puto, qui innoxij & culpæ eius vacui, tot,

tantiq;,paucorum libidine paulò pòſt alieni ſceleris pœnas ſubire cegemini. An vos ſoli ignoratis,vt affectæ ſint amicæ atq; vicinæ vobis ciuitates? vel quæ reſiduis indies præparentur? Nam captum Polydorum atq; apud Græcos retineri cognitum vobis eſt: qui ſi Helena cum abreptis nunc ſaltem reuocetur, inuiolatus Priamo reſtitui poterit. Alioquin bellum differri non poteſt,neque finis bellandi fiet,quin aut omnes Græcię duces ad eruẽdam ciuitatem veſtram, qui ſinguli ſatis idonei ſunt,mortem obierint: aut (quod magis ſpero confore) capto Ilio, crematoque igni, poſteris etiam impietatis veſtræ exemplum relinquatur. Quapropter dum adhuc res integra vobis in manibus eſt, etiam prouidete.

Poſtquam finem dicendi fecit, magno ſilentio cunctis, vti in tali negotio fieri ſolet, alienam ſententiá expectantibus,cùm ſe quiſque minus idoneum actorem crederet, Panthus apud eos clara voce ait: Vlyſſe verba facis,quibus præter voluntatem mederi, rebus poteſtas nulla eſt. Dein poſt eum Anthenor: Omnia quæ memorata à vobis ſunt, ſcientes prudenteſque patiemur,neque voluntas bene conſulendi abeſt,ſi poteſtas concederetur. Sed vt videtis ſummæ rei potiuntur illi, quibus cupita vtilitate potiora ſunt. Quæ vbi diſſeruit,mox per ordinem duces omnes,qui

ob ami-

ob amicitiam Priami, qui que mercede conducti auxiliarem exercitum duxerant, introduci iubet. Quîs ingreſsis, Vlyſſes ſecundam orationem exorſus, iniquiſsimos appellare vniuerſos, neque diſpares Alexandri: quippe qui à bono honeſtoq; elapſi, autorẽ peſsimi ſceleris ſequerentur. Neq; ignorare quenquam, quin ſi tam atrox iniuria probanda ſit, fore vti malo exemplo diſſeminato per mortales, ipſos etiam qui haud longè abeſſent, ſimilia aut grauiora hiſce ſequerentur. Ea vt erant atrocia, cuncti taciti reputare inter ſe animo, atque ita exemplum huiuſcemodi abhorrentes, indignatione rerum permoueri. Dein ſolito more perrogatis ſeniorum ſententijs, pari conſenſu omnium, Menelaum indignè paſſum iniuriam decernitur, ſolo omnium Antimacho in gratiam Alexandri aduerſum cunctos reclamante. Ac ſtatim qui de omnibus nunciatum ad Priamum mitterentur, electi duo: hique inter cætera quæ mandata erant, etiam de Polydoro docẽt. Ea vbi rex accepit, maximè conſternatus filij nuncio, ante ora omnium corruit. Deinde à circumſtantib. refectus pauliſper, erigitur, atq; ire in conſilium cupiens, à regulis cohibitus eſt. Ipſi nanque relicto patre, conuentum irrumpunt, ad id tẽpus quo Antimachus multis in contumeliam Græcorum iactis pro-

bris, tum demum dimitti Menelaum aiebat, ſi Polydorus reſtitueretur. Poſtremò, eundẽ caſum atq; exitum vtriuſque cuſtodiendum. Aduerſum quæ cunctis ſilentib. Antenor reſiſtere, ac ne quid huiuſcemodi decerneretur, magna vi repugnare. Sed poſtquam inuicem multa conſumpta oratione, certamen eorum ad manus proceſſerat, omnes qui aderant inquietum ac ſeditioſum Antimachum pronũciantes, è curia proiecêre. Sed vbi Priamidę egreſsi ſunt, Panthus Hectorem obſecrans (nam is inter Regulos cùm virtute, tùm conſilio bonus credebatur) hortari, vti nunc Helena potiſsimum quum Græci ſupplices ob eã cauſam veniſſent, cũ amicitia redderetur. Neq; parum Alexandro ad explendum amorem, ſi quem circa Helenam habuerat, tranſactum. Quo circa verſari ante omnium oculos oportere præſentiam regum Graiorum, eorumq; fortia facta, ac recens partã gloriam erutis amiciſsimis Troiæ ciuitatibus. Ob eam etiã cauſam Polymneſtorem exemplum admiſsi abhorrentem, vltrò Græcis Polydorũ tradidiſſe. Ex quo etiã verendum, nequid per tale commentum finitimę regiones, pernicioſa conſilia aduerſum Troiam molirentur. Nihil exploratum neq; fidum eſſe, inſidioſa cuncta, atq; aduerſa in obſidione fore. Quæ ſi omnes, ita vti res eſt, animo reputarẽt, neq; vlterius

rius differendos legatos paterentur,& Helena cum gratia remiſſa,maius atq; arctius amicitię pignus inter duo regna coaleſceret. Quę vbi accepit Hector,recordatione fraterni facinoris triſtior aliquantum,ſuffuſisq; cum mœrore lachrymis,Helenam tamen prodendam minimè rebatur, quippe ſupplicé domus,& ob id fide interpoſita tuendam. Si qua autem cum ea abrepta docerentur,reſtituenda cuncta. Nanq; pro Helena Caſſandram vel Polixenam, vel quæ legatis videretur, nuptum cum præclariſsimis donis Menelao tradendá. Ad ea Menelaus iracundè atrox,egregiè hercule nobis actum eſt. Si quidem proprio ſpoliatus, commutare matrimoniũ arbitrio meorum hoſtium cogor. Aduerſum quem Æneas: Ac ne hæc quidem còncedentur,contradicente ac reſiſtente me, reliquisq; qui affines amiciq; Alexandro in rem eius conſulimus. Sunt enim atq; erunt ſemper qui domum regnumq; Priami tueantur, neque amiſſo Polydoro orbitas Priamũ inſequetur, tot talibusq; filijs ſuperſtitibus. An ſolis qui è Gręcia ſunt raptus huiuſmodi cóceduntur? Quippe Cretę Europam à Sydone,Ganimedem ex hiſce finib. atq; imperio rapere licuerit?Medeá ignoratiſne à Colchis in Colchorũ fines tranſuectam?Et ne primum illud rapiendi initium prætermittam, Io ex Sydonio-

rum regione abducta, Argos meauit. Hactenus vobiſcum verbis actum. Ac niſi mox cum omni claſſe ex hiſce locis aufugeritis, iam iam Troianam virtutem experiemini. Deorum quippe ope atque auxilio iuuentus perita belli abundè nobis eſt, atque indies auxiliorum creſcit numerus. Poſtquam finem loquendi fecit, Vlyſſes placida oratione iam hercule vlterius ait, differre inimicitias haud integrum vobis eſt. Date igitur belli ſignum, atq; vt in inferendis iniurijs ita in inchoando prælio ſite authores, nos ſequemur laceſsiti.

Talibus inuicem conſumptis verbis, legati conſilio abeunt. Ac mox per populum diſſeminatis quæ aduerſus legatos Æneas dixerat, tumultus oritur, ſcilicet, per eum vniuerſam Priami domum odio regni eius, & peſsimo intercedendi exemplo euerſum iri. Igitur vbi legati ad exercitum reuenere, cunctis ducibus dicta, geſtaque Troianorum aduerſum ſe exponunt. Itaque decernitur vti Polydorum in conſpectu omnium, atque ante ipſos muros necarent. Neque vlterius dilatum facinus, quippe productus in medium, viſentibus ex muris pleriſque, hoſtium lapidibus ictus, fraternę impietatis pœnas luit. Ac mox vnus ex preconibus nunciatum Ilienſibus mittitur, vti Polydorum ſepeliendum peterent.

rent. Miſſusque ad eam rem Idæus cum ſeruis regis Fœdatum ac dilaniatum lapidibus Polydorum matri eius Hecubæ refert.

Interim Aiax Telamonius, ne quid quietum finitimis Troiæ regionibus, atque amicis relinqueretur, hoſtiliter eas aggreſſus, Botyram, Cyllamque ciuitates diuitijs nobiles capit. Neque contentus his, Gargarum, Marisbam, Geniten, Scepſim, Lariſſam miranda celeritate depopulatur. Dein doctus ab incolis multa huiuſcemodi pecora in Idæo mõte ſtabulari, expoſcentibus qui cum eo erant cunctis, citò agmine montem ingreſſus, interfectis gregum cuſtodibus magnam vim pecorum abducit. Deinde nullo omnium aduerſante cunctis qua pergebat in fugam verſis, vbi tempus viſum eſt, cum magna præda ad ſuos conuertit.

Per idem tempus Chryſes, quem ſacerdotem Smynthij Apollinis ſuprà docuimus, cognito filiam ſuam Aſtynome cum Agamemnone degere, fretus religione tanti numinis ad naues venit præferens Dei vultus, & quædam ornamentorum templi eius quo facilius recordatione præſentis numinis veneratio ſui regibus incuteretur. Dein oblatis auri atque argenti donis plurimis, redemptionem filiæ deprecatur, deprecans vti magnificarent præſentiam Dei, qui ſecum ora-

tum eos ob ſacerdotem proprium veniſſet.
Præterea commemorat quæ indies aduerſum ab ſe Alexandro, eiusq; conſanguineis ob exhibitam à ſe paulò ante immolationem inimica hoſtiliaq; pararentur. Quæ vbi accepere, reddendam filiam ſacerdoti, neq; ob id accipiendũ pręmium vniuerſis placet. Quippe cum per ſe amicus fidelisq; nobis, tùm pręcipuè ob religionem Apollinis nihil nõ meriti, credebatur. Nanq; iam multis documentis ac fama incolarum, obſequi numini eius per omnia deſtinauerant. Quæ poſtquam Agamemnon accepit, obuiá cunctorum ſentẽtijs ire pergit. Itaq; atroci vultu exitum ſacerdoti comminatur ni recederet: perditum ſenem atq; extrema metuentẽ imperfecto negotio ab exercitu dimittit. Tali modo conuẽtu diſſoluto ſinguli reges Agamemnonem adeunt: cumq; multis probris inſectantur: quippe quod ob amorem captiuæ mulieris ſeque & quod indignisſimum videretur, tanti numinis Deum contẽptui habuiſſet, ac mox vniuerſi execrati deſeruere. Ob idq; & memores Palamedis, quem gratum acceptumq; in exercitu haud ſine conſilio eius, Diomedes atque Vlyſſes dolo circumuentum, necauiſsẽt. Cæterùm Achilles in ore omnium, ipſumq; & Menelaum contumelijs lacerabat. Igitur Chryſes vbi iniuriam perpeſſus ab Agamemnone,

none, diſceſsit. Neque multi fluxere dies incertum alio ne caſu, an vti omnibus videbatur, ira Apollinis, morbus grauiſsimus exercitum inuaſit: principiò graſſandi facto à pecoribus. Deindemalo paulatim magis magisque ingraueſcente per homines diſpargitur. Tum verò vis magna mortalium corporibus fatigatis peſtifera ægritudine, infando ad poſtremum exitio interibant. Sed regum omnino nullus neq; mortuus hoc morbo, neq; tentatus eſt. Cæterùm poſtquam nullus morbi modus & indies plures intereunt: cuncti duces conuerſo iam in ſe quiſq; timore in vnum coeunt. Ac dein flagitare Calchanta, quem futurorum præſcium memorauimus, vti cauſam tanti mali ediſſeret. Ille enim perſpicere ſe originem huiuſce morbi, ſed haud liberum eſſe quicquam eloqui, ex quo accideret vt potentiſſiimi regis contraheret offenſam. Poſt quę Achilles reges ſingulos adijt, vti interpoſita iuriſiurandi religione cõfirmarent, nequaquam ſe ob eam cauſam offendi. Hoc modo Calchas vbi cũctorum animos in ſe conciliauit, Apollinis iram pronunciat. Eum nanque ob iniuriam ſacerdotis infeſtum Græcis, pœnas ab exercitu expetere. Dein perquirente Achille mali remedium, reſtitutionẽ virginis pronunciat. Tum Agamẽnon cõteſtans quod mox accidit concilio tacitus egreſſus, c.inctos quos ſecũ habuit in armis

eſſe iubet. Id vbi Achilles animaduertit, commotus rei indignatione, ſimul pernitie defeſſi exercitus anxius defunctorum corpora miſerandum in modum confecta, vndique in conuentu ante ora omnium proijci fecit. Quo ſpectaculo adeo commoti reges gentesque omnes, vti aduerſus Agamemnonem à cunctis pergeretur duce atq; auctore Achille: & ſi perſtaret, ſuadere exitio vindicandū. Quæ, vbi regi nuntiata ſunt pertinaci animo ab amore captiuæ nullo modo ſeiungi, apparatus experiri, nihil de ſententia remittendum deſtinauerat. At poſtquam Troiani cōgnouere conflagrationem corporum aſsiduam, crebras que ſepulturas animaduertentes. Doctique etiam reliquos incommodo cladis eius debiles agere, cohortati inter ſe ar arma capiunt, ac properè cum manu auxiliari effuſi, portis pergunt aduerſum. Ac dein per campos exercitu bipartito, Troianis Hector, Sarpedon auxiliaribus duces facti. Tū noſtri, viſis contrà hoſtibus, armati atque inſtructi pro negotio ſimplicis formæ aciem cōpoſuere, circa cornua diuiſis ducibus. Dextrum Achilles cum Antilocho: alterum Aiax Telamonius cum Diomede curabant: Medios accepere Aiax Oileus & Idomeneus dux noſter. Hoc modo exercitu vtrinq; compoſito, pergunt obuiam. At vbi ad manus

ventum

ventum eſt, cohortati ſuos quiſque acie conflixere. Tum verò aliquantulum tracto certamine plurimi vtriuſq; partis cadunt, præcellentibus in ea pugna Barbarorum Hectore & Sarpedone: Græcorum Diomede cum Menelao. Dein nox communis amborum requies diremit prælium. Igitur reducto exercitu corpora ſuorum cremata igni, ſepeliunt: Quîs perfectis Græci ſtatuunt inter ſe Achillem, cuius in aduerſis Græcorum caſibus ſolicitudo præcipua videbatur, regem omniũ confirmare. Sed Agamemnon anxius ne decus regium amitteret, in concilio verba facit: ſibi maximè cordi eſſe exercitus incolumitatem, neque vlterius differre quin Aſtynomen parenti remitteretur, maximè ſi reſtitutione eius inſtantem perniciem ſubterfugerent. Nec quicquam deprecari amplius, modò in locum eius Hippodamiam, quæ cũ Achille degeret, vicarium munus amiſsi honoris acciperet. Quæ res quanquam atrox omnibus & indigna videretur, tamen cõniuẽte Achille, cui id præmium pro multis atq; egregijs facinorib. fuerat datum, effectum habuit. Tantus amor erga exercitum curaq; animo egregij adoleſcentis inceſſerat. Igitur aduerſa cunctorum voluntate, neq; tamen quoquam palam recuſante, Agamemnon tanquam ab omnibus conceſſa res videretur, lictoribus

vti Hippodamia ab Achille abſtraheretur im-
perat: hiq; breui iuſſa efficiunt. Interim Aſty-
nomen Græci per Diomedem atq; Vlyſſem
cum magna copia victimarum, ad phanum
Apollinis tranſmiſere. Dein perfecto ſacrifi-
cio, vis mali leniri paulatim viſa, neque am-
pliùs attentari corpora, & eorũ qui ante fati-
gabantur tanquam ſperato diuinitus leuami
ne, relaxari. Ita breui per vniuerſum exercitũ
ſalubritas vigorq; ſolitus renouatus eſt. Mit-
titur etiam Philoctete Lemnon, portio eius
prædæ, quam Græci per Aiacem, atq; Achil-
lem aduectam, inter ſe viritim diſtribuerant.

Cæterùm Achilles memor iniuriæ ſupra-
dictæ, abſtinendum publico concilio decre-
uerat, odio maximè Agamẽnonis. Abolitoq;
amore quem circa Græcos habuerat, ſcilicet
quòd eorum patientia poſt tot bellorũ victo-
rias, ac facta fortia, Hippodamia conceſſum
pro laboribus præmium, per iniuriam abdu-
cta eſſet. Dein veniẽtes ad ſe duces, aditu pro
hibere: neq; cuiquam eorum ignoſcere qui ſe
aduerſus Agamemnonis contumelias quum
defendere liceret, deſeruiſſent. Intus igitur
manens, Patroclum & Phœnicem, hunc mo
rum magiſtrum, alterum obſequijs amicitiæ
charum, & aurigam Autumedontem ſecum
retinebat.

Per idem tempus apud Troiam exercitus
ſocio-

ſociorum, quiq; mercede conducti auxiliares copias adduxerant, tempore fruſtrato ſeditione, odio an recordatione ſuorum, bellum nō occipiebant. Quod vbi animaduertit Hector, coactus neceſsitate, militib. apud arma eſſe iubet, ac mox vbi ſignum daretur, ſequerentur ſeſe. Igitur poſtquam tēpus viſum eſt, & omnes in armis nunciabantur, iubet egredi ipſe dux atq; imperator militiæ.

Res poſtulare videtur, eorum reges qui ſocij atq; amici Troiæ, quiq; ob mercedem auxiliares diuerſis ex regionibus contracti Priamidarum imperium ſequebantur, edicere. Primus igitur portis erumpit Pandarus Licaone genitus ex Lycia: dein Ippothus Pylei ex Lariſſa Pelaſgidarum: Agamas ex Thracia: Poſt quos Euphemus Trizenius Ciconijs imperitans: Philemenes Paphlagonius patre Melio glorioſus; Dius & Epiſtropus filij Numaganorum regis: Sarpedon Antho genitus, Rector Lyciorum: Ex Iole Monathes, & Amphimachus Nomionis Decalanthi filius: Menethles genitore Thelameneo. Meoneanthus Hiſpoliti Lycius, quem ſibi Sarpedon, quod præter cæteros regionis eius conſilio atque armis pollebat, participem bellicarum rerum aſciuerat: Phorcis & Aſcanius Phryges: Fronius Midionis ex Myſia: Pyregamus Pæonis: Ampius & Adraſtus Me-

Meropo geniti ex Agreſtina : Aſirus Hirtacus: dein alter Aſirus Dimantho genitus, Hecubæ frater ex Phrygia. Hos omnes quos memorauimus ſecuti multi mortales inconditis moribus, ac diſpari vocis ſono, ſine vllo ordine aut modo, prælia inire ſoliti. Quod vbi noſtri animaduertêre, in campum progreſsi, more militiæ aciem ordinant, magiſtro ac præceptore componendi Mneſtheo Athenienſi. Ordinante autem eo gentes atq; regiones ſingulas, ſeorſum manente Achille cum Mirmidonum exercitu. Is nanq; ob illatam ab Agamemnone iniuriam, & abductam Hippodamiam nihil animi remiſerat: tamen maximè indignatus Achilles, quòd reliquis ducibus ad cœnam deductis, ſolus contemptui habitus intermitteretur. Cæterùm ordinato exercitu, ac tũ primùm omnibus copijs aduerſum ſe inſtructis hoſtibus, vbi neutra pars committere audet, pauliſper in loco retentis militib. tanquam de induſtria vtrinq; receptui canitur. Iamq; Græci regreſsi ad naues, arma deponere, ac ſinguli per loca ſolita corpus cibo curare occeperant, quũ Achilles vltum ire cupiens iniurias, ignaros cõſilij ſui noſtros, & ob id otiosè agentes clàm inuadere tentat. At vbi Vlyſſes à cuſtodibus, qui eruptionẽ eius præſenſerant rem cõperit, properè duces circũcurſans cũ magna voce mo

net,

net, atq; hortatur, vti armis arreptis tuerentur ſeſe: dein conſilium, incœptumq; Achillis ſingulis aperit. Quo cognito clamor ingens oritur, feſtinantibus ad arma cunctis, ac ſeorſum ſingulis ſibi conſulentibus. Ita Achilles prӕuerſo de ſe nũtio, vbi in armis omnes ſunt neq; conata procedere queunt, intentato negotio ad tentoria regreditur. Ac mox duces noſtri rati repentino ſuorum clamore moueri Ilienſes, & ob id noui quid negotij inceptu ros, augendæ cuſtodiæ cauſa mittunt duos Aiaces, Diomedem atq; Vlyſſem. Hiq; inter ſe regionẽ qua hoſtib. aditus erat, diſpartiunt. Quæ res non fruſtrà eos habuit. Nanq; apud Troiam Hector cauſam tumultus eorũ cupidus perſciſcere, filium Eumedis Dolonẽ multis prӕmijs promiſsisq; illectũ, vti ad poſtremum exploratum res Græcorum egrederetur, emittit. Isq; non longè à nauib. auidus ignota cognoſcendi, dũ cupit ſuſcepti negocij fidẽ complere, in manus Diomedis qui eũ locũ cũ Vlyſſe cuſtodiebat, deuenit. Ac mox ab his comprehenſus refert cuncta, atq; occiditur. Dein dieb. aliquot in ocio tritis, productio vtriuſq: exercitus præparatur. Diuiſoq; cãpo inter ſe, qui medius inter Troiam et naues interiacet, vbi tempus bellãdi videbatur, magna cura vniuerſus miles inſtructus armis vtrinq; procedere. Deinde ſigno dato, dẽ

ſatis frontibus, conflixere acies compoſitæ; Græcis ac ſingulis per diſtributionem imperia ducum exequentibus; Contrà ſine modo atq; ordine Barbaris ruentibus. Cæterùm in ea pugna interficiuntur multi mortales vtriuſq; partis, quum neq; inſtantib. cederetur, & exemplo ſtrenuiſsimi cuiuſq; qui iuxta ſteterat, æquiparare gloriá feſtinarent. Interim vulnerati grauiter ex ducibus, bello decedere coacti ſunt: Barbarorum Æneas, Sarpedon, Glaucus, Helenus, Euphorbius, Polidamus: noſtrorum Vlyſſes, Meriones, Eumulus. Cæterùm Menelaus fortè conſpicatus Alexandrum magno impetu irruit, quē euitans, nec diutius ſuſtinere auſus Alexander, fugam capit. At vbi procul animaduertit Hector cōcurrens cum Deiphobo comprehendere fratrē, eumq; verbis maledictisq; acrioribus inſecuti, ad poſtremū cogunt vti progreſſus in medias acies eundem Menelaum conquieſcentib. cæteris, ſolitario certamine laceſſeret. Igitur producto ad bellandum Alexandro, progreſſoq; ante aciem, quod ſignum laceſſentis videbatur. Poſtquam procul animaduertit hunc Menelaus, demùm occaſionem inuadēdi inimiciſsimi ſibi maximè oblatam, etiam iamq; ratus, confidens omnium iniurarū pœnas lui ſanguine eius, omnib. animis aduerſum pergit. Sed vbi eos contrà tendere para-

ſtos armis atq; animis vterq; exercitus animaduertit, cuncti ſigno dato, recedunt. Iamq; vterq; pleno gradu aduerſum incedens intra iactum teli peruenerant, quũ Alexander præuenire cupiens, ſimulq; ratus primo iaculi euentu locũ vulneri inuenturũ, præmittit haſtam, eaq; illiſa clypeo facilè incuſſa eſt. Dein Menelaus magno impetu iaculatur, haud ſanè caſu diſsimili. Nanq; parato iam ad cauendum, ictumq; declinante hoſte, telũ humi figitur. At vbi nouis iaculis manus vtriusq; redarmatæ ſunt, pergunt cõtrà. Tum demũ Alexãder ictus fœmur, cadit. Ac ne mox hoſti vltionem cũ ſumma gloria concederet peſsimo exẽplo interceſſum eſt. Nam quũ ad interficiendum eũ educto gladio irrueret Menelaus, ex occulto ſagitta Pandari vulneratus, in ipſo impetu repreſſus eſt. Igitur à noſtris clamore orto, ſimulq; cũ ira indignantibus, quòd duobus aduerſum ſe ſeorſum, quorũ maximè gratia conflatum eſſet bellum, decernentibus, repentè à Troianis peſsimo more intercederetur. Rurſus globus Barbarorũ ingruens, Alexandrum è medio rapit. Interim in ea permixtione animorum dum noſtri hęſitant, Pandarus procul aſtans, multos Græcorum ſagittis configit. Neque prius finis factus quàm Diomedes atrocitate rei motus, progreſſusque cominus telo hoſtem proſterneret. Hoc mo-

do Pandarus certaminis fœdere violato, atq; interemptis multis ad poſtremum pœnas ſceleratiſsimæ militiæ luit. Cæterùm corpus eius liberatum ex acie, Priamidæ igni cremãt, reliquiasque ſibi ſocij traditas Lytij in ſolum patrium pertulere, Interim vterq; exercitus ſigno dato manus conferunt, pugnantesq; vi ſumma atq; ancipiti fortuna, bellum ad occaſum ſolis producunt. Sed vbi nox aduentabat, vtrinq; reges ſubducta haud longè acie, cuſtodibus idoneis exercitus communiere. Ita per aliquot dies tempus bellãdi opperientes, militem frequentẽ apud arma fruſtra habuere. Nanq; vbi hyems aduentare, & imbrib. crebris compleri cœpere campi, Barbari intra muros abeunt. At noſtri nullo palã hoſte ad naues digreſsi, munia hyemis diſponunt, mox bipartito campo qui reliquus nõ pugnæ opportunus erat, vtraq; pars aratui inſiſtere: dein ſerere frumenta, aliaq; quæ tempus anni patiebatur.

Interim Aiax Telamonius inſtructo milite, quem ſecum adduxerat, habens etiam nõnullos de exercitu Achillis, ingreſſus Phrygię regionem, multas hoſtiliter vaſtat & capit ciuitates, ac poſt paucos dies præda auctus ad exercitum victor redijt. Ijſdem ferè dieb. Barbari noſtris per conditionẽ hyemis quietis, ac nihil hoſtile ſuſpicantibus, parauere eruptio-

ruptionem. Quîs Hector dux atque audendi autor factus. Is namque omnes copias inſtructas armis cũ luce ſimul porta educit, ac protinus curſu pleno ad naues tendere omnes, atque inuadere hoſtes iubet. At Graij infrequẽtes, tum incurioſi ab armis, turbari ſimul & à fugientibus, quos primùm hoſtis inceſſerat, quo minus arma caperent impediti, tum cæſi multi mortales, iamque fuſis qui in medio fuerant, Hector ad naues progreſſus, ignem in proras iacere, ac ſæuire incendijs cœperat, nullo noſtrorum auſo reſiſtere. Qui territi atq; improuiſi tumultu exangues, genibus Achillis prouoluti auxilium renuentis, tamen obuoluebantur. Ita repentè mutatio animorum noſtros atque hoſtes inceſſerat. Intereaq; Aiax Telamonius adueniens, cognito apud naues Hectore, magna armorum ſpecie ibidem apparuit. Deinde moleſtia vrgens hoſtem, multo ſudore ad poſtremum à nauibus extra vallum detrudit. Tum iam cedentibus acrior inſiſtens, Hectorem qui aduerſum eum promptius ſteterat, ictum immani ſaxo, ac mox conſternatum eijcit. Sed eum, concurrentes vndique plurimi, multitudine ſua tectum, bello atque Aiacis manibus eripiunt, ſeminecemq; intra muros ferunt, malè proſpera eruptione aduerſus hoſtes vſum. Cæterùm Aiax ſæuior ob ereptam è mani-

bus gloriam, ſumptis iam Diomede, & cum Idomeneo, Aiace altero, territos diſperſosq; hoſtes ſequi, ac fugientes nunc telo eminus proſternere, modò apprehenſos obterere armis, prorſus nullo qui in ea parte fuerat, intacto. Inter quæ tam trepida Glaucus, Hoppolomus, Sarpedon atque Steropus ad morandum hoſtem pauliſper auſi reſiſtere, mox vulneribus grauati, locum amiſere. Quîs verſis in fugam, Barbari nullam ſpem reliquam ſalutis rati, ſine rectoribus, nec vſquam certo ordine palantes, effuſiq; ruere ad portas. Eoque arcto ac properantium multitudine impedito ingreſſu, quum ſuper alium alius ruinę modo præcipitarentur, ſuperuenit cum ſu prædictis ducibus Aiax. Tum magna vis Barbarorum trepida impeditaque inter ſe, cæſa extinctaq;. In quibus filiorum Priami Antiphus & Polites. Ac modò Neſtor, atque Euphemus, Troemus dux egregius Ciconum. Ita Troiani paulò ante victores, vbi aduentu Aiacis fortuna belli mutata eſt, verſis ducib. pœnas luere militiæ inconſultæ. At poſtquam aduentante veſpera ſignum noſtris receptui datum eſt, victores lætiq; ad naues regreſsi ſunt. Mox ad Agamemnonem cœnatum deducuntur. Ibi Aiax collaudatus, à rege donis egregijs honoratur. neque reliqui duces facta geſtaque viri ſilentio remittunt.

Quip-

Quippe ſinguli extollentes virtutem, memorant fortia facta, euerſas ab eo tot Phrygiæ ciuitates, abductasq; prædas. & ad poſtremum in ipſis nauibus aduerſum Hectorem egregiam pugnam, liberatasque igni claſſes. Neq; cuiquam dubium, quin ea tempeſtate tot egregijs ac pulcherrimis eius facinoribus ſpes omnes, atq; opes militiæ in tali viro ſiſterentur. Cæterùm proras nauium duarum, quibus illatus ignis eam partem tantummodò conſumpſerat, Epeus breui reſtituit. Tumq; Græci rati poſt malam pugnam Troianos vlterius nihil hoſtile auſuros, quieti ac ſine terrore degere.

Per idem tempus Rhœſus de Eroneo genitus, haud alienus à Priami amicitia, pacta mercede cũ magnis Thracum copijs aduentabat. Is incidente iam veſpere paulisper moratus apud Oen Inſulam, quæ ante poſitam ciuitatem continenti eius adiungitur. Secundam circiter vigiliam ingreſſus Troianos campos, explicitisque tẽtorijs ibidem opperiebatur. Quod vbi Diomedes atque Vlyſſes, vigilias in ea parte curantes procul animaduerterunt, rati Troianos à Priamo exploratum miſſos, arreptis armis, mox preſſo gradu circumſpicientes omnia, pergunt ad eum locum. Tum fatigatis ex itinere cuſtodibus, & ob id ſomno preſsis, ijsque & interius

progreſsi, in ipſis tentorijs regem interficiũt. Dein nihil vltra audendum rati, currum eius & cum egregijs inſignibus equos ad naues ducunt. Ita reliquum noctis in ſuis quiſque tabernaculis requieſcentes tranſigunt. At lucis principio reliquos duces conueniunt, eos facinus auſum expletumque docent. Ac mox rati, Barbaros incenſos cæde regis affore, iubẽt omnes frequentes apud arma agere, opperirique hoſtem. Neque multò pòſt Thraces viri expergefacti è ſomno, regem interemptũ fœda ac miſeranda facie intra tentoria animaduertere, & veſtigia abducti currus manifeſta ſunt. Raptim ac ſine vllis ordinibus, vt quemque ſors conglobauerat, ad naues euolant. Quibus procul viſis noſtri, cõferunt inter ſe, atque imperia ſeruantes eunt obuiam. Sed Aiaces duo aliquantum in aciem progreſſi, primos Thracum inuadunt atque opprimunt. Dein reliqui duces vt quiſque locum ceperat, cędere ſingulos, & vbi conferti ſteterant, bini aut amplius congregati, impetu ſuo diſſoluere. Ac mox diſperſos palanteſq; interficere, prorſus vti nullus reliquus cædis fieret. Ac ſtatim Graij extinctis, qui aduerſum ierant, ſigno dato, ad tentoria eorum pergunt. Ac illi qui cuſtodes caſtris relicti ſoli ſuperfuerant, viſis contrà hoſtibus, terrore ipſo miſerandum in modum effœminati, omnibus

bus omiſsis ad mœnia confugiunt. Tum vndique verſus noſtri ingruentes, arma, equos, regias opes, & ad poſtremum vti quidq; ſors dederat, præripiũt. Hoc modo victores Graij deletis cum imperatore Thracibus, onuſti præda ac victoria, ad naues digrediuntur. Quum interim Troiani ex muris reſpectantes, neque quicquam pro ſocijs auſi, intra mœnia tamen trepidabãt. Igitur Barbari tot iam aduerſis rebus fracti, legatos inducias poſtulantes, ad Græcos mittunt. Ac mox noſtris conditionem approbantibus, interpoſito ſacrificio fidem pacti firmauêre

Eodem ferè tempore Chryſes quem ſacerdotem Smynthij Apollinis ſuprà memorauimus, ad exercitum venit, actum gratias ſuper his quæ in ſe recepta filia à noſtris benignè geſta erant. Ob hæcque tam magnifica, ſimul & quòd Aſtynomen honorificè habitam cognouerat, reductam ſecum Agamemnoni tradit. Neque multò pòſt Phyloctetа cum his qui partem prædæ ad eum portauerant, Lemnum regreditur inualidus, etiãtum neque ſatis firmo greſſu.

Interea concilium Græcis agentibus, Aiax Telamonius in medium progeſſus, docet, oportere mitti ad Achillem precatores, qui eum imperatorum verbis atque exercitus peterent, vt remitteret iras, ac repeteret ſo

litá cum ſuis gratiam. Minimè quippe aſpernandum talem virum: nunc vel maximè quum ſecundis rebus Græci, vel pauló antè victores, non ob vtilitatem ſed honoris meritò, gratiam eius peterent. Inter quæ deprecari etiam Agamemnonem dare operá, ſimulque voluntatem agendo negocio adhiberet. Namque tali tempore in commune ab omnibus conſulendum, præſertim procul à domo locis alienis atque hoſtilibus. Neque. n. inter tam grauia bella vndique verſus inimicis regionibus, quàm concordia tutos fore. At vbi finem loquendi fecit, cuncti duces collaudauêre conſilium viri, ſimulque prædicantes ad cœlum tollere, ſcilicet quòd cum virtute corporis, tum ingenio vniuerſos anteiret, Poſt quæ Agamemnon docere, ſe & antè ad reconciliandum Achillem multos miſiſſe, & nunc nihil aliud cordi eſſe. Ac mox ipſum Vlyſſem atque Aiacem orare, ſuſciperent negotium, atque ad eum nomine omniũ irent, maximè quòd Aiax cognatione fretus, impetraturus veniam facilius credebatur. Igitur his operam ſuam pollicentibus, iturum ſe vnà Diomedes ſponte ait. His actis Agamemnon afferre hoſtiam lictores iubet. Ac mox ſublatam ſuper terram, quum eam duo, quibus imperatum erat, ſuſpenſam tenerent, gladium vagina educit, eoque bifariam exciſam ho-

ſam ho-

am hoſtiam in conſpectu vti diuiſerat, collocare. Dein ferrum ſanguine oblitum manu retinens, inter vtranque ſacri partem medius vadit. Interim Patroclus, cognito quod parabatur, in concilium ſuperuenit. At rex, ſicut ſuprà diximus, tranſgreſſus, ad poſtremum iurat inuiolatam à ſe in eum diem manſiſſe Hippodamiam. Neque cupiditate vlla, aut deſiderio læſum, ſed ira qua plurima mala cõficiuntur, eouſque proceſsiſſe. His addit cupere ſe præterea, ſi etiam ipſi videretur, filiarum quæ cordi ei eſſet in matrimonium dare, decimamque regni omnis, ac talenta quinquaginta doti adiungit. Quę vbi accepere qui in concilio erant, admirari magnificentiá regis, maximeque Patroclus. Qui cum oblatione tantarum opum, tum præcipuè lætus, quòd intacta Hippodamia affirmaretur, ad Achillem venit, eique vniuerſa geſta actaq; refert. Dein vbi rex ea quæ audierat volutare animo ac deliberare ſecũ ipſe occœpit, ſuperuenit cum ſupradictis Aiax. Tum ingreſſos eos ac benignè ſalutatos, ſedere hortatur, iuxtaq; ſe Aiacem. Qui tempus loquendi nactus familiariter, & ob id liberius incuſare atq; increpare, quòd in magnis diſcriminibus ſuorum nihil iracundiæ remiſerit, potueritq; cladé exercitus perpeti, cũ multi eum amici, plurimi etiam affinium obuoluti genibus preca-

iuuenis manusq; adoſculari, contingere genua, rediret in gratiam, atque animos remitteret, cùm propter præſentes, qui eum oratum veniſſent, tùm prçcipuè ob bene meritum de ſe exercitum reliquum: Igitur Achilles præſentia talium virorum, precibus etiam familiarium, ac recordatione innoxij exercitus tandem flexus, ad poſtremum facturum ſe quæ vellent reſpondit. Et hortatu Aiacis tum primum poſt malam iracundiam Grçcis mixtus, concilium ingreditur, atque ab Agamemnone regio more ſalutatur. Interea reliquis ducibus fauorem attollentibus, gaudio lætitiaque completa cuncta ſunt. Igitur Agamemnon manum Achillis retentans, cum eo & reliquos duces cœnatum deducit: Ac paulò pòſt quum læti inter ſe inuitarent, rex Patroclum quæſiuit, vt Hippodamiam cum ornamentis quæ dederat, ad tentoria Achillis deduceret, isque libens mandata efficit. Cæterùm per id tempus hyemis ſæpe Græci atque Troiani ſinguli, pluresúe, vt ſors euenerat, inter ſe ſine vllo metu in luco Thymbræi Apollinis miſcebantur.

SECVNDI LIBRI FINIS.

ARGVMENTVM libri tertij.

PER hyemem Græci exercentur. Ciuitates ferè totius Aſiæ à Priamo deficiunt. Achilles amore Polyxenæ incenditur. Dein committitur prælium: plurimi cadunt. Achilles uulneratur. à Patroclo interficitur Sarpedon: inde Patroclus perimitur. Achillis luctus ex morte Patrocli. Idomeneus percutitur. Hectorem prodeuntem obuiam Pantheſileæ ſecurum, inter locorum anguſtias ex inſidijs crudeliter Achilles necat, raptariq; per campum iuſsit. Celebrantur certamina à Græcis. Priamus cum Andromacha & Polyxena ad Achillem pro redemptione Hectoris deuenit, ibiq; cibum capit: multa ultrò citróque dicta. Inde Achilles Polyxenam oblatam cum patre remiſit. Denique Priamus recepto Hectoris cadauere, aſcenſóque curru cum ſuis ad Troiam regreditur.

DICTYS

DICTYS CRETENSIS DE BELLO TROIANO LIBER *tertius.*

INTERIM per totam hyemem dilato conditionibus in tempus bello, Græci cuncta quæ in tali ocio militia poſcebat, intenti animo ſummis ſtudijs feſtinabant. Namque pro vallo multitudo vniuerſa varijs bellandi generibus per duces populosque inſtructa, & ob id more optimo diuiſis ad officia ſua, quibusque hinc iaculis haſtarum inſtar fabricatis, neq; pondere aut menſura inferioribus. Et quibus ea non erant, præuſtis ſudibus, illinc alij ſagittis certantes inter ſe inuicem, ad multum diem exercere. Alij ſaxis vtebantur. Sed inter ſagittarios maxime antèibant Vlyſſes, Teucer, Meriones, & Menelaus. Neq; dubium quin inter hos iam præcelleret Philoctetes. Quippe Herculis ſagittarum dominus, & deſtinata feriendi arte mirabilis. At Troiani cum auxiliaribus laſsiores militia, neque circa exercitum ſoliciti, ſocordius agitare, ſæpe ſine vllo inſidiarum metu, hi aut illi multis immolationibus Tymbræ

Apollini ſupplicabant. Iiſdem ferè diebus nuncius apportatur, vniuerſas propè Aſiæ ciuitates deſciuiſſe à Priamo; atque eius amicitiam execrari. Namque facinoris exemplo ſuſpectis iam per vniuerſos populos, gentesq́; circa hoſpitium, omnibus rebus; ſimulque omnibus prælijs Græcos victores cognitum, & euerſio multarum in ea regione ciuitatum in animis hæſerat. Ad poſtremum graue odium filiorum, regniq́ue eius inceſſerat.

At apud Troiam fortè quadam die Hecuba ſupplicante Apollini, Achilles volens viſere ceremoniarum morem, cum paucis comitibus ſuperuenit. Erant præterea cum Hecuba matronæ plurimæ, coniuges principalium filiorum eius, partim honorem atq; obſequium reginæ tribuentes; reliquæ tali obtentu pro ſe quæque rogaturæ ſupplicaturæq́ue. Etiam Hecubæ filiæ innuptæ Polyxena & Caſſandra, Mineruæ atque Apollinis antiſtes, nouo ac barbaro redimita ornatu, effuſis hinc atque inde crinibus precabatur, ſuggerente ei Polyxena apparatum ſacri eius. At tum fortè Achilles verſis in Polyxenam oculis, pulchritudine virginis capitur. auctoq́ue in horas deſiderio, vbi animus non lenitur, ad naues diſcedit. Sed vbi dies pauci fluxerunt, & amor magis ingraueſcit, accito Autumedonte, aperit ardorem animi: ad poſtremum

petit

petit, vti ad Hectorem virginis cauſa iret. Hector verò daturum ſe in matrimonium mandat, ſi ſibi vniuerſum exercitum proderet. Dein Achilles ſoluturum ſe omne bellum Polyxena tradita pollicetur. Tum Hector aut proditionem ab eo confirmandam, aut filios Pliſthenis, atque Aiaces interficiendos, alioquin nihil de tali negotio ſe auſurum. Ea vbi Achilles accepit, ira cõcitus exclamat, ſe eum quum primum tempus bellandi foret, primo prælio interempturum. Dein animi iactatione ſaucius, huc atque illuc oberrans, interdũ tamen quatenus præſenti negotio vtendum eſſet, conſultare. At vbi Autumedon iactare animo, atque indies magis magiſque æſtuare deſiderio, ac pernoctare extra tentoria animaduertit, veritus ne quid aduerſum ſe, aut in ſupradictos reges moliretur, Patroclo atq; Aiaci rem cunctam aperit. Hique diſsimulato quod audierant, cum rege commorantur. Ac fortè quodam tempore recordatus ſui, conuocatis Agamemnone & Menelao negocium vt geſtum erat, deſideriumque animi aperit. A quîs omnibus vt bono animo ageret, reſpondetur, breui quidẽ dominum eum fore eius, quàm deprecando non impetrauerit. Quæ res eò fidem habere videbatur, quoniam iam ſumma rerum Troianarum prope occaſum erat. Omnes namque Aſiæ ciuitates execra-

ctæ amicitiam Priamidarum, vltrò nobis auxilium ſocietatemque belli offerebant. Quîs à ducibus noſtris benignè reſpondebatur, Satis ſibi eſſe præſentium copiarum, neque auxiliorum egere: Amicitiam ſanè quam offerrent, vltrò ſuſcipere, voluntatemque eorum fore gratam omnibus. Scilicet quia fluxa fides, & animi parùm ſpectati, neque tam ſubita mutatio ſine dolo credebatur. Iamque exactis hybernis menſibus Ver cœperat, quũ Graij edicto prius, vti omnis miles in armis eſſet, mox ſigno belli edito, exercitum per campos productum ordinant. Neque à Troianis ſegnius agebatur. Igitur vbi vtrinque acies inſtructæ aduerſum proceſſere, atque intra teli iactum ventum eſt, cohortari ſuos quiſque manus conſerunt, in medio locatis equitibus, & ob id primis congreſsis. Tumque primum reges noſtri atque hoſtium, aſcenſis curribus bellum ineunt, aſcito ſibi quiſque auriga ad regendos equos. Sed primus omnium Diomedes inuectus Rhœſi equis Pichecmum regem Ciconum haſta fronte ictum interficit. Dein cæteros quos ob virtutem rex ſecum ſtipatores habuerat, conglobatos inter ſe atque auſos reſiſtere, partim telo eminus fundit, alios curru per medios concito humi obterit. Dein Idomeneus adhibito equis Merione, Agamanta,

Thra-

Thracum regem curru deijcit, ruentique te-lo occurrit, atque ita interficit. Sed vbi Hector ſitus in parte alia, medios ſuorum fundi accepit, diſpoſitis ſatis ſtrenuis vbi pugnabat, accurrit auxilio laborantibus, Glaucum & Deiphobum, & Polidamanta ſecum habens. Nec dubium quin deleta à prædictis regibus ea pars hoſtium foret, ni aduentu ſuo Hector noſtros vlterius progredi, & fugere ſuos cohibuiſſet. Ità Græci prohibiti cæde reliquorum, repreſſo gradu aduerſum eos qui ſuperfuerant conſtitere. Ac mox cognito per vniuerſum exercitum prælio in ea parte, reliqui duces confirmati, vbi quiſque pugnauerat, vndique eò confluunt. Denſatur vtrinque acies, & prælium renouatum eſt. Igitur Hector vbi plurimos ſuorum adeſſe, & ſatis tutum ſe intelligit, tollit animos. Dein clamore magno ſingulos ſuorum nomine appellans, confidentius in hoſtem pugnare hortatur, ac progreſſus intra aciem, Diorem & Polyxenũ, alioſq; ſatis impigrè pugnantes vulnerat. At vbi Achilles eum ita in hoſtem promptum animaduertit, ſimul ſubuenire his quos aduerſum bellabat cupiens, & memor paulo antè repulſæ in Polyxena, contrà tendit. Progreſſuſque in medio Philemonem Paphlagonum regem impedimento ſibi oppoſitum cominus fundit, non alienum ſangui-

nis Priamidarum. Perhibebatur quippe hic etiam ex his qui affines Agenoris originem propriam memoria repetebant. A quo etiam Amalixonem genitam, poſtquam adoleuerat, deductam in matrimonium Dardani.
Cæterùm Hector poſtquam ad ſe agmine infeſto tendi videt, cauſam odij recordatus eſt, non vlterius impetum viri experiri auſus, ex acie ſubterfugit. Eumque Achilles inſecutus quantum acies hoſtium patiebatur, ad poſtremum iaculatus, aurigam eius interficit. Poſtquam Hector per aliam partem relicto curru aufugerat. dein ereptum ſibi è manibus inimiciſsimum omnium dolens, rurſus vehementius ſæuire, extractoque ex corpore aurigæ telo, fundere obuios, ac proſtratos quum alios inuaderet deſuper proculcans, ſubterere. Inter quæ tam trepida cunctis fugientibus, Helenus quæſitum ex occulto locum vulneri vbi nactus eſt, manum Achillis procul atque improuiſus ſagitta transfigit. Ita vir egregius, cuius aduentu territus, fugatusq; Hector, multiq; mortales cũ ducibus extincti laniatiq;, ex occulto vulneratus, eo die finẽ bellandi fecit. Interim Agamẽnon & cum eo Aiaces duo, inter cæteram ſtragem ignotorum, nacti plurimos filiorum Priami interficiũt. Agamemnõ, Arſacũ cũ Deiopete, Archemachũ, Laudacum, & Philenorẽ. Aiax
Oilei

Oilei & Telamonius, Mulium, Aſtimenen, Doriclum, Hippodamanta. At in alia belli parte Patroclus, & Lytius Sarpedon locati in cornibus, nullis propinquorum præſentibus, ſigno inter ſe dato ſolitarij certaminis, extra aciem proceſsère. Moxque telis aduerſum iactis, vbi vterque intactus eſt, curru deſiliunt, atque abreptis gladijs pergunt obuiam. Iamque crebris aduerſum ſe ictibus congreſsi, neque vulneratus quiſquam, multum diei conſumpſerant. Tum Patroclus amplius audendum ratus, colligit in arma ſeſe, & cautius contectus ingreſſusque hoſtem complectitur, manu dextra poplitem ſuccidens. Quo vulnere debilitatum, atq; exectis neruis inualidum propulſat corpore, ruentemque interficit. Quod vbi animaduertere Troiani qui iuxta ſteterant, gemitu magno clamorem tollunt. Relictisque ordinibus ſigno dato, arma in Patroclum conuertunt, ſcilicet Sarpedonis interitum publicam cladem rati. At Patroclus præuiſo hoſtium agmine, telum poſitum humi properè rapit, compoſitusque in armis audentius reſiſtit. Tum ingruentem Deiphobum haſta cominus tibiá ferit, atque excedere ex acie cogit, interfecto prius Corgatione fratre eius. Neque multo pòſt aduentu Aiacis fuſi reliqui. Quum interim Hector edoctus quæ acciderant ſuper-

uenit, ac mox conuerſam ſuorum aciem pro tempore reſtituit, increpatis ducibus, ac pleriſq; ex fuga reductis. Ita præſentia eius animi tolluntur, & prælium incenditur. Tum verò inclytis ex vtraq; parte ducibus, confirmatoq́; exercitu confligunt acies, nunc hinc nunc inde cedentibus inſtantes, & vbi acies nutauerat, præſidijs accurentibus. Interea vtriuſq; exercitus cadunt plurimi, neq; fortuna belli mutatur. Sed poſtquam miles bello intentus per multum diem, magis magisq́; fatigatur, & diei veſper erat, vtrisq; cupientibus, pugna deceſſum eſt. Tum apud Troiam circa Sarpedonis cadauer cunctis deflentibus, ac præcipuè fœminis, luctu atq; gemitu omnia completa ſunt. Quis non alij caſus acerbiſsimi ne interitus quidem Priamidarum præ deſiderio eius cordi inſederat, tantũ in eo viro præſidium, & interfecto ſpes ablata credebatur. At Græci in caſtra regreſsi primùm omnium Achillem reuiſunt, eumque de vulnere percunctati, vbi ſine dolore agere vident, læti ad poſtremum narrare occipiunt Patrocli fortia facta. Dein reliquos qui vulnerati erant per ordinem circumeunt, ita inſpectis omnibus ad tentoria ſua quiſq; digreditur. Interim Achilles regreſſum Patroclum extollere laudibus: dein monere vti reliquo quoq; bello memor rerum quas geſſerat, ho-

ſtibus

ſtibus vehemẽtius ingrueret. Hoc modo nox conſumitur. At lucis principiò corpora ſuorum quiſq; collecta, igni cremant: dein ſepeliunt. Sed poſtq̃ dies aliquot triti & vulnerati cõualuerant, arma expedire & producere militem placet. Sed Barbari more peſsimo, neq; quicquam compoſitum, nihilq; aliud quàm turbata atque inſidioſa cupientes, clàm atque ante tempus egreſsi, prælium peruertêre. Tumque effuſi ruinæ modo, clamorem inconditum, ſimulque tela in hoſtes conijciunt ſemiermes etiam, tùm atque incompoſitos. Cæſi ita noſtrorum multi, in quîs Archeſilaus Bœotius, & Schedius, Cryſeorum vterque duces optimi. Cæterùm vulnerata pars maxima. Meges etiam & Agapenor Arcadiæ. Inter quæ tam fœda, tantaq; indignatione rerum Patroclus fortunam belli vincere aggreſſus: dum hortatur ſuos atque inſtat hoſtibus promptior quàm bellandi mos eſt, telo Euphorbij ictus ruit. Statimque Hector aduolans eum opprimit, ac deſuper vulneribus multis confodit, moxque nititur abſtrahere prælio, ſcilicet inſolentia gentis ſuæ illudere cupiens, per vniuerſa genera dehoneſtamenti. Quod vbi Aiaci cognitum eſt, relicto vbi pugnabat properè accurrit, iamque eripere cadauer occipientem proturbat haſta. Interim Euphorbius à Menelao, &

Aiace altero, ſummo ſtudio circumuentus, ſcilicet autor interempti ducis, morte pœnas luit. Dein occipiente veſpera prælium dirimitur, malê & cum dedecore plurimis noſtrorum interfectis. Sed poſtquam vtrinque reductæ acies, & iam in tuto miles noſter erat, cuncti reges ad Achillem conueniunt, deformatum iam lachrymis, atque omni ſuppli cio lamentandi. Qui modò proſtratus humi, nunc cadaueri ſuperiacens, adeo reliquorum animos pertentauerat, vt Aiax qui ſolandi cauſa aſtiterat, nihil luctui remitteret. Patrocli verò mors non tantûm gemitum illum cunctis incuſſerat, ſed præcipuè recordatio vulnerum per loca corporis pudibunda. Quod exemplum peſsimum per mortales, tum primùm proditum eſt, nunquam anteà Græcis ſolitum. Igitur reges multis precibus atque omni conſolationis modo tandem Achillem flexum, humi erigunt: dein Patrocli corpus elotum, mox veſte circumtegitur, maximè ob tegenda vulnera, quæ multis modis impreſſa, haud ſine magno gemitu cernebantur. His actis Achilles monet vti cuſtodes vigilias agerent, curarentque ne hoſtes detentis circa funus noſtris, more ſolito irruerēt, Ita per diſtributionem officia quiſque procurantes, igni plurimo in armis pernoctant. At lucis principiò placet vti ex omni ducum nu

mero

mero quinque in montem Idam vaderent ſyl uam cæſum, quò Patroclus cremaretur. Decretum quippe ab omnibus erat, vt funus eius publicè curaretur. Iêre igitur Ialmenus, Aſcalaphus, Epios, & cum Merione Aiax alter. Moxq; Vlyſſes & Diomedes, buſto locum dimetiuntur, quinque haſtarum longitudine, totidemque in tranſuerſum. Aduecta deinde ligni copia buſtum extruitur, impoſitumque deſuper cadauer igni ſuppoſito cremant, exornatum iam decore omni precioſæ veſtis: Id namque Hippodamia & Diomedea curauerant, quarum Diomedea nimium iuueni & omni affectu dilecta erat. Cæterùm paucis poſt diebus, refectis ex labore vigiliarum ducibus, cum luce ſimul exercitus in cãpum productus, per totum diem in armis agit, opperiens Barbarorum occurſum. Qui muris deſpectantes, poſtquam noſtros paratos ad prælium vident, eo die certamen diſtulere. Ita occaſu Solis Græci ad naues regreſſi. At vix principiò diei Troiani rati etiam tunc incompoſitos Græcos, armati portis euolant temerè, & cum audacia, vt antea ſoliti; inſtantesque circa vallum certatim tela iaciunt crebra magisquàm cum effectu, noſtris tantùm ad euitandos ictus compoſitis. Igitur vbi ad multum diem Barbari intenti iaculis feſsi, nec ita vehementes animaduertunt, ex

parte vna noſtri erumpunt, incurſanteſq; ſiniſtrum latus, fundunt fugantq;. Neq; multò poſt ex alio latere abnuentibus iam Barbaris, ac ſine vllà difficultate verſis. Ita plurimi Barbarorum vbi vertere terga, fœde euicti in bello, & ab inſequentibus proculcati, ad poſtremum diſpereunt. In quîs Aſius Hirtaco genitus, & cum Hippoireo Phileus, Hiralis Aſius Seſto regnantes. Eodem die viui à Diomede capiuntur duodecim, ab Aiace quadraginta. Capti etiam Pyſus & Euander Priamidæ. In ea pugna Græcorum Ceneus interfectus rex Scythis. Vulneratus etiam Idomeneus dux noſter. Cæterùm vbi Troiani muros ingreſsi clausêre portas, & finis ſtandi factus eſt, noſtri ſpoliata armis hoſtilia cadauera, apportataq; in flumen præcipitant, memores paulò antè in Patroclum inſolentiæ Barbarorum. Dein captiuos omnes vti quenque cœperant in ordine Achilli offerunt. Iſq; vino multò ſopita iam fauilla, reliquias in vrnam collegerat. Decretum quippe animo gerebat, ſecum in patrium ſolum vti abiret, vel ſi fortuna in eum caſum mutaret, vna atq; eadem ſepultura cum chariſsimo ſibi omnium contegi. Itaq; eos qui oblati erant deduci ad buſtum, vnà etiam cum Priami filijs, ibidemque ſeorſum aliquantum à fauilla iugulari iubet, ſcilicet inferias Patrocli manib. Ac mox

regu-

regulos dilaniandos canibus obijcit, confirmatq́; ſe non prius deſinere pernoctando humi, quàm autorem tanti luctus ſui ſanguine vindicaſſet.

Nec multi tranſacti ſunt dies, quum repentè nunciatur Hectorem obuiam Pantheſileę cum paucis profectum. Quæ regina Amazonum, incertum precio an bellandi cupidine auxiliatum Priamo aduentauerat. Gens bellatrix, & ob id à finitimis indomita ſpecie armorum inclyta per mortales. Igitur Achilles paucis fidis adiunctis ſecum inſidiatum properè pergit, atque hoſtem ſecurum iam ſui præuortit. Tum ingredi iam flumen occipientem, circumuenit, ita eum & omnes qui comites regulo, dolos huiuſcemodi ignorauerant ex improuiſo interficit. At quendam filiorum Priami comprehenſum, mox excifis manibus ad ciuitatem remittit, nunciatum quæ geſta erant. Ipſe cum cæde inimiciſsimi, tum memoria doloris ferox, ſpoliatum armis hoſtem, mox conſtrictis in vnum pedibus, vinculo currui poſtremo adnectit. Dein vbi aſcendit ipſe Audumedonti imperat, daret lora equis. Ita concito curru per campum qua maximè videri poterat peruolat, hoſtem mirandum in modum circumtrahens. Genus pœnæ nouum, miſerandumque. At apud Troiam vbi ſpolia Hectoris de-

ſuper è muris animaduertere, quæ Græci prę cepto regis ante ora hoſtium prætulerant, & ille qui exciſis manibus acerbiſsimæ rei indicium in ſeipſo pertulerat, rem vt geſta erat, diſſeruit. Tantus per totam ciuitatem luctus, atque clamor editur, vt aues etiam conſternatæ vocibus, alto decidiſſe crederetur, noſtris cum inſultatione reclamantibus. Mox ex omni parte cunctis clamantibus, vrbs clauditur. Fœdatur regni habitus, atque in modum lugubrem funeſtumque, obducta facies ciuitatis, quum ſicut in tali negocio aſſolet, repente concurſus trepidantium fieret in eundem locum, ac ſtatim ſine vlla certa ratione per diuerſum fuga; nunc planctus crebri, modò tota vrbe ſilentium ex incerto. Inter quæ & ſpes extremas, multi credere cum nocte ſimul Græcos mœnia inuaſuros, exciſurosq́; vrbem, ſecuros interitu tanti ducis. Nonnulli etiam pro confirmato habere Achillem exercitum, qui duce Panteſilea Priami rebus auxilio venerat, partibus ſuorum adiunxiſſe. Poſtremò omnia aduerſa, hoſtilia, fracta, ablatasq́; opes, nullam ſalutis ſpem habere interempto Hectore. Quippe is ſolus omnium in ea ciuitate aduerſũ tot millia, imperatoresq́ue hoſtium, varia ſemper victoria certauerat, fortior quàm felicior cunctis ducibus noſtris. Cui fama bellandi inclyto per gentes,

nunquam

nunquam tamen vires conſilio ſuperfuerát. Interim apud Græcos, vbi Achilles ad naues rediјt, & cadauer Hectoris in ore omnium eſt, dolorem quem ob Patrocli interitum paulo antè perceperát, nece metuendi hoſtis ſedatur, & ob id pręcipua lætitiá circumſcribitur. Ac tum vniuerſis placet vti in honorem eius, quoniam abeſſet hoſtilis metus, certamen ludis ſolitum celebraretur. Neque minus tamen reliqui populi, qui non certaturi ſpectandi gratia conuenerant, inſtructi armis, paratiq; adeſſent, ne quà ſcilicet hoſtis, quamuis fractis rebus, ſolito tamen inſidiandi more irrueret.

Igitur Achilles victoribus præmia quæ ei videbantur maxima, ſtatui imperat. Et poſtquam nihil reliquum erat, reges omnes ad conſidendum hortatur, ipſe medius atque inter cęteros excelſior. Tum primùm quadriiugis equis Eumelus ante omnes victor declaratur. Bigarum præmia Diomedes meruit: ſecundò poſt eum Menelaus. Cæterùm ad certandum qui ſagittarum arte maximè præualebant, Meriones atq; Vlyſſes, duos erexêre malos. Quîs religatum linum tenuiſſimum, atq; ex tranſuerſo extentum, vtriuſque capiti annectebatur, media columba parte dependebat, eius contingendæ certamen maximum. Tum reliquis incaſſum tendenti-

bus, Vlyſſes cum Merione deſtinatum confixêre. Quibus quum à reliquis fauor tolleretur, Philoctetа non columbam ſe, verùm id quo religata eſſet, ſagitta exciſurum promittit. Admirantibus deinde difficultatem regibus, fidem promiſsi non felicius quàm ſolertius confirmauit. Ac dirupto vinculo, columba cũ maxima populi acclamatione decidit. Pręmia certaminis eius Meriones, atq; Vlyſſes tulêre. Achilles duplici extraordinem munere Philoctetam donat. Curſu longo certantibus Oilei Aiax victor excipitur. Poſt quem ſecundus, Polipœdes. Duplici cãpo, Machaon. Singulari Eurypilus, ſaltu Tlepolemus. diſco Antilochus victores abeunt. Præmia luctandi intacta permanſere. Quippe Aiax arripiens medium Vlyſſem deijcit, qui ruens pedib. eius circumuoluitur, atq; ita præpedito obligatoq; nexu, Aiax penè iam victor ad terram cadit. Ceſtibus, reliquo quóque manuum certamine, idem Aiax Telamonius palmam refert. Curſu in armis poſtremò Diomedes præualuit. Dein vbi præmia certandi perſoluta ſunt, Achlles primò omnium Agamemnoni donum quod ei honoratiſsimum videbatur, offert. Secundò Neſtori. Idomeneo dein tertiò. Poſt quos Podalyrio & Machaoni. Dein reliquis pro merito ducibus. Ad poſtremum eorum ſocijs, qui in bel-

lo oc-

lo occiderant. Hiſque mandatum vti quum tempus fuiſſet, donum ad neceſſarios eorum perferrent. Poſtquam certandi præmiorumque finis factus, & iam diei veſper erat, ad ſua quiſque tentoria diſceſsêre. At lucis principio, Priamus lugubri veſte miſerabile tectus, cui dolor non decus regium, non vllam tanti nominis ac famæ ſpeciem reliquam fecerat, manibus vultuque ſupplicibus ad Achillem venit. Quo cum Andromacha non minor quàm in Priamo miſeratio. Ea quippe deformata multiplici modo Aſtianacta, quē nonnulli Scamandrum appellabant, & Laodamanta paruulos admodum filios præ ſe habens, regi adiumentum deprecandi addiderat, qui mœroribus ſenioque decrepitus filiæ Polyxenæ humeris innitebatur. Deinde ſequebantur vehicula plena auri atque argenti, precioſæque veſtis, quum ſuper murum ſpectantes Troiani, comitatum regis oculis proſequerentur. Quo viſo repente ſilentium ex admiratione oritur. Ac mox reges auidi noſcere cauſas aduentus eius, procedunt obuiam. Priamus vbi ad ſe tendi videt, protinus in os ruit, puluerem reliquaque humi purgamenta capiti aſpergens. Dein orat vt miſerati fortunas ſuas, precatores ſecū ad Achillem veniant. Eius ætatem fortunamq; recordatus Neſtor, dolet. Cōtrà Vlyſſes maledi

ctis inſequi, & cõmemorare quæ apud Troiam in concilio ante ſumptum bellum ipſe aduerſum legatos dixerat. Ea poſtquam Achilli nunciata ſunt, per Autumedontem acceſiri iubet, ipſe retinens gremio vrnam cũ Patrocli oſsibus. Igitur ingreſsis ducibus noſtris cum Priamo, rex genua Achillis manibus complexus, Non tu mihi inquit, cauſa huiuſce fortunæ, ſed Deorum quiſpiam, qui poſtremam ætatem meam quum miſerari deberet, in haſce ærumnas deduxit, confectam iam, ac defatigatam tantis luctibus filiorum. Quippe hi ſiſi regno per iuuentutem, quum ſemper cupiditates animi quoquo modo explere geſtiunt, vltrò ſibi, mihique perniciem machinati ſunt. Neque dubium cuiquam quin contemptui ſit adoſcentiæ ſenectæ ætas. Quòd ſi interitu meo reliqui huiuſcemodi facinoribus temperabunt, me quoq; ſi videtur, exhibeo pœnæ mortis. Cui miſero confectoq; mœroribus omnes ęrumnas, quibus nunc depreſſus infelicisſimum ſpectaculum mortalibus præbeo, cum exiguo ſpiritu ſimul auferes. Adſum vltrò, nihil deprecor. Vel ſi ita cordi eſt, habe in cuſtodia captiuitatis. Neq; enim mihi quicquam iam ſuperioris fortunæ reliquum eſt. Quippe interfecto Hectore, cuncta regni concidêre. Sed iã Gręciæ vniuerſæ ob meorum malê

conſul

conſulta ſatis pœnarnm, filiorum ſanguine, ac meis ærumnis perſolui. Miſerere ętatis, ac Deos recordatus, retorque animos ad pietatem. Concede paruulis ſaltem ſi non animā parentis, ſed cadauer deprecantibus. Veniat in animum recordatio parentis tui, omnes curas, vigiliasq; in te, tuamq; ſalutem impendentis. Sed illi quidem cuncta ſecundum ſua vota perueniant, longeq; aliter, neq; mei ſimilem ſenectam degat. Interea dum hæc commemorat, paulatim animo deficere, ac diſſolui membris, dein obmuteſcere cœpit. Quod ſpectaculum longè miſerrimum, omnibus qui tum aderant dolori fuit. Deinde Andromacha paruulos filios Hectoris ante Achillem proſternit. Ipſa fletu lamentabili orans, vti ſibi cadauer coniugis intueri ſaltem concederetur. Inter hæc tam miſeranda, Phœnix cum Neſtore Priamum ſuſtollere, atque vti animum reciperet, hortari. Tum rex vbi aliquantum refouit ſpiritum, nixis genibus, atque vtraq; manu dilanians caput, Vbi nunc illa eſt ait, quæ apud Græcos præcipua erat miſericordia? An iuxta ſolum Priamum circumſcribitur? Iamq; omnibus dolore permotis, Achilles decuiſſe ait: filios eum ſuos initio ab eo quod admiſerint facinore cohibere, neq: ipſum concedendo tanti delicti participem fieri. Cæterùm ante id decennium

non ita defeſſum ſenecta fuiſſe, vt ſuis deſpectui eſſet. Sed obſediſſe animos eorũ deſiderium rerum alienarum, neq; ob mulierem ſolũm vnam, ſed Atrei atq; Pelopis diuitijs inhiantes, raptum res more incondito perrexiſſe. Pro quîs æquiſsimum eſſe eiuſmodi pœnas, vel etiam grauiores pendere. Nanq; ad id tempus Græcos ſecutos morem in bellis optimum, quouſcunq; hoſtium pugna conficerent, reſtituere ſepulturæ ſolitos. Contrà, Hectorem ſupergreſſum humanitatis modum, Patroclum eripere prælio auſum, ſcilicet ad illudendũ, ac fœdandum cadauer eius, quod exemplum pœnis ac ſupplicijs eorum eluendum, vt Græci ac reliquę poſthac gentes memores vltionis eius, moremq́; humanæ conditionis tuerentur. Non enim Helenæ, neque Menelai gratia exercitum relictis ſedibus, paruulisq́; procul à domo cruentum ſuo hoſtilique ſanguine inter ipſa belli diſcrimina huiuſmodi militiam tollerare. Sed cupere dignoſcere Barbari, Græci ne ſumma rerum potirentur, quanquã iuſtam cauſam fuiſſe inferẽdi belli etiã pro muliere. Namq; vti ipſi raptu rerum alienarum lætarentur, ita maximè dolori eſſe his qui amiſerint. Ad hęc multa infauſta, deteſtandaq́; Helenæ imprecari, confirmareq́; ſe capto, atq; euerſo Ilio ante omnes tanti admiſsi pœnas ſanguine eius expetere. Ob quam patria, parentibnsq́; carens,

Patroclum etiã ſolitũdinis ſuæ leuamen maximum amiſerit. Dein conſultatum cum ſupradictis ducibus ſurgit. Quis omnibus vna atq; eadem ſententia eſt, ſcilicet vti acceptis quæ illata eſſent, corpus exan ime cõcederet. Quod vbi ſatis placuit, ſiuguli ad ſua tentoria diſcedunt. Moxq; Polixena ingreſſo Achilli obuoluta genibus eius, ſponte ſeruitium ſui pro abſolutione cadaueris pollicetur. Quo ſpectaculo adeò commotus iuuenis, vt qui inimiciſsimus ob mortem Patrocli Priamo, eiusq; regno eſſet, tum recordatione filiæ, ac parẽtis, ne lachrymis quidem temperauerit. Itaq; manu oblata, Polixenam erigit, prædicta prius mandataq; cura Phœnici ſuper Priamo, vt delectaretur. Sed rex nihil ſe luctus, neque præſentium miſeriarum remiſſurum ſe ait. Tum Achilles confirmare non prius cu pitis eius ſatisfacturum, quàm mutato in melius habitu, cibum etiam ſecum ſumeret. Ita rex veritus ne quæ conceſſa videbantur, ipſe racuſando impediret, omnia quæ imperarentur facienda decreuit. Igitur vbi excuſſus eomis puluis, totusque lautus eſt: mox à iuuene ipſe, & qui cum eo venerant, cibo inuitantur. Dein vbi ſatias omnes tenuit, hoc modo Achilles diſſeruit. Refer iam nunc mihi Priame, quid tantùm cauſæ fuerit cur deficientibus quidem vobis copijs indies milita-

ribus: ingraueſcentibus autem calamitatib. atq; ærumnis, Helenam tamen in hodiernũ retinendam putetis? neq; velut contagionem infauſti ominis repuleritis: quam prodidiſſe patriam, præſentes, & quod indignißimum omnium eſt, fratres ſanctißimos cognoueritis? Nanque hi execrati facinus eius, ne militiam quidem nobiſcum coniurauerunt, ſcilicet ne quam audire incolumem nollent, ea per ſe reditum in patriam quæreret. Eam igitur quum cerneretis, malo omnium ciuitatem intrauiſſe veſtram, non eieciſtis? Non cum deteſtationibus extra muros proſecuti eſtis? Quid illi ſenes, quorum filios pugna in dies conficit? Nónne adhuc præſenſerunt eandem extitiſſe cauſam tantorum funerum? Itáne ergo diuinitùs vobis euerſa mens eſt, vt nullus in tanta ciuitate reperiri poſſet, qui fortunam labentis patriæ dolens, de pernicie publica cum exitio eius tranſigat? Ego quidem ætatis tuæ contemplatione, atq; harum precum cadauer reſtituam. Neq; vnquam committam, vt quod in hoſtibus reprehenditur, crimen malitiæ ipſe ſubeam. Ad ea Priamus renouato fletu quàm miſerabili, non ſine decreto diuum aduerſa hominibus irruere ait: Deum quippe autorẽ ſingulis mortalibus, boni maliq; eſſe, neq; quo ad beatum eſſe licitum ſit, cuiuſq; in eum vim inimicitiasq;

proce-

procedere. Cæterùm ſe diuerſi partus quinquaginta filiorum patrem, beatiſsimum regum omnium habitum, ad poſtremum Alexandri natalem diem quem euitare, ne Dijs quidē præcinentib. potuiſſe. Namq; Hecubā fœtu eo grauidam, facem per quietem edidiſſe viſam, cuius ignibus conflagraſſe Idam, ac continuante flamma Deorum delubra concremari, omnemq; demum ad cineres collapſam ciuitatem, intactis, inuiolatisque Antenoris atque Anchiſæ domibus. Quæ dum denunciata ad perniciem publicam ſpectare aruſpices præcinerent, internecandum ediditum partum placuiſſe. Sed Hecubam more fœmineæ miſerationis, clàm alendum paſtoribus in Idam tradidiſſe, in id dextram dediſſe. Eum iam adultum, cùm res palàm eſſet, ne hoſtem quidem, quamuis ſæuiſsimum vt interficeret pati potuiſſe, tantæ ſcilicet eum fuiſſe pulchritudinis atque formæ. Quem coniugio deinde Oenonæ iunctum, cupidinem deſideriumque maximum cœpiſſe videndi regiones, atque regna procul poſita. Eo itinere abductam Helenam, venuſto aſpectu decoram, vrgente ac inſtigante quodam numine, cunctorum ciuium animis, ſibi etiā lætitiæ fuiſſe. Neque cuiquam quum orbari ſe filio, alióue conſanguineo cerneret, non acceptam tamen, ſolo omnium aduerſante

Anthenore. Qui mox poſt Alexandri reditum filium ſuum Glaucum, qui tuuc eius comitatum ſecutus erat, abdicandum à penatibus ſuis decreuerit, vir domi belliq; prudentiſsimus. Cæterùm ſibi, quoniam ita res ruerent, optatiſsimum appropinquare naturæ finem, omiſsis iam regni gubernaculis atque cura. Tantum ſeſe in Hecubæ, filiorumq; recordatione cruciari, quas poſt excidium patriæ captiuas, incertum cuius domini faſtus manerent. Dein omnia quæ ad redimendum filium aduecta erant, ante conſpectum iuuenis exponi imperat. Ex quis quicquid auri & argenti fuit, tolli Achilles iubet, veſtis etiã quod ei viſum eſt, reliquis in vnum collectis Polyxenam & cadauer tradit. Quo recepto rex in gratiam ne impetrati funeris, an ſi quid Troiæ accideret, ſecurus iam filiæ complexus Achillis genua, orat vti Polyxenam ſuſcipiat, ſibique habeat. Super qua iuuenis aliud tempus, atque alium locum tractatumque fore reſpondit. Interim cum eo reuerti iubet. Ita Priamus recepto Hectoris cadauere, aſcenſoque vehiculo, cum his qui ſe tum comitati fuerant, ad Troiam redijt.

TERTII LIBRI FINIS.

ARGVMENTVM
quarti libri.

INgenti Troianorum fletu peraguntur Hectoris funera. Pentheſilea ab Achille interficitur. Memnon cum innumeris copijs adueniens Græcos in fugam vertit, isq; demum ab Achille perimitur. Polydamus ab Aiace, Glaucus ab Agamemnone, duo Priami filij ab Vlyſſe interficiuntur. Memnonis cineres in ſolum patrium remittuntur. Iugulantur duo Priamidæ. Idæus mittitur à Priamo ad Achillem pro Polyxenæ nuptijs. Achilles in templo Apollinis ex inſidijs à Paride occiditur, ſepultusq; in Sygæo ingenti Græcorum luctu. Eurypilus Thelephi cum exercitu aduenit in Troianorum auxilium, illectus Caſſandræ nuptijs. Pyrrhus Achillis filius cum exercitu ſuperuenit. Alexander à Philocteta cum ſagittis veneno hydræ imbutis necatur. Quo viſo Oenone extincta eſt. Helena Deiphobo nupſit. Anthenor venit in colloquium cũ Græcis, à quo Troiæ proditio componitur.

DICTYS CRETENSIS *DE BELLO TROIANO* *Liber quartus.*

SED poſtquam Troianis palàm eſt regem perfecto negotio inuiolatum atque integro comitatu regredi, admirati, laudantesque Græciæ pietatem ad cœlum ferunt. Quippe quis ita animo hæſerat, nulla ſpes impetrandi cadaueris, ipſumque & qui cum eo fuiſſent, retineri à Græcis, maximè ob Helenæ, quæ non remitteretur, recordationem. Cæterùm viſo Hectoris funere, cuncti ciues ſocijque accurrentes, fletum tollunt, diuellentes comam, fœdantesque ora laniatibus in tanta populi multitudine. Neque quiſquam in virtute ſua, ſpei bonæ fiduciam ponere, illo interfecto qui inclyta per gentes fama rerum militarium, in pace etiam præclara prudentia, ex qua non minorem quàm reliquis artibus gloriam adeptus erat. Interea ſepeliere eum haud longè à tumulo Ilij regis quondam: dein exorto quammaximo vlulatu, poſtrema funeris peragunt. Hinc fœminis cum Hecuba deflentibus, hinc reclamátibus viris Troianis, & ad poſtremum ſociorum gentibus. Quæ per dies decem conceſſa bellandi

landi requie,ab ortu Solis vſque ad veſperam per Troianos geſta,nullo vſquam remiſſo lugendi officio.

Interim per eoſdem dies Pentheſilea, de qua ante memorauimus, cum magna Amazonum manu,reliquisque ex finitimis populis ſuperuenit. Quæ poſtquam Hectorem interemptum cognouit, perculſa morte eius regredi domum cupiens, ad poſtremum multo auro atque argento ab Alexandro illecta,ibidē opperiri decreuerat. Dein exactis aliquot diebus,copias ſuas armis inſtruit, ac ſeorſum à Troianis, ipſa ſuis modò bellatoribus ſatis fidens in pugnam pergit, cornū dextro ſagittarijs, altero peditibus inſtructo, medios equites collocat. Contra quos à noſtris ita occurſum,vt ſagitrarijs Menelaus atque Vyſſes & cum Teucro Meriones : peditibus Aiaces duo,Diomedes, Agamemnō,& Tlepolemus & cum Ialmenō Aſcalaphus opponerentur. In equites ab Achille & reliquis ducibus pugnaretur. Hoc modo inſtructo vtrinque exercitu, conflixere acies. caduntque ſagittis reginæ plurimi, neque à Teucris ſecus bellatū. Interim Aiaces,& qui cum his erant pedites, contra quos ſteterant, cædere,ac reſtātes detrudere vmbonibus, moxque detruſos obtruncare. Neque quoad deletæ peditum copiæ,finis fit. Achilles inter equitum turmas

Pentheſileam nactus, haſta petit, neque difficiliusquàm fœminam equo deturbat, manu comprehendens comam, atque ita grauiter vulneratam detrahens. Quod vbi viſum eſt, tum verò nullam ſpem in armis rati, fugam faciunt. Clauſisque ciuitatis portis, noſtri reliquos quos fuga bello exemerat, inſecuti obtruncant, fœminis tamen abſtinentes manum, parcentesque ſexui. Dein vti quiſquam victor interfectis quos aduerſum ierat, regrediebatur, Pentheſileam viſere ſeminecem, admirarique audaciam. Ita breui ab omnibus in eundē locum eſt concurſum, placitūq; vti, quoniā naturæ, ſexusq; conditionē ſuperare eſſet auſa, in fluuiū reliquo adhuc perſentiente ſpiritu, aut canibus dilanianda iaceretur. Achilles interfectam eam ſepelire cupiens, mox à Diomede prohibitus eſt. Is namq; percontatus circumſtantes, quidnam de ea faciendum eſſet, conſenſu omnium pedibus attractam in Scamandrum præcipitat: ſcilicet pœnam poſtremæ deſperationis atque amentię. Hoc modo Amazonum regina deletis copijs quibus cum auxiliatum Priamo venerat, ad poſtremum ipſa ſpectaculum dignum moribus ſuis præbuit.

At ſequenti die Memnon Titoni atq; Auroræ filius, ingentibus Indorum atque Ætiopum copijs ſuperuenit magna fama. Quippe

in vnum

in vnum multis milibus armatorum vario genere inſignium, ſpes etiam votaque de ſe Priami ſuperauerat. Namque omnia circum Troiam, & vltra quæ viſi poterant, viris atque equis repleta, ſplendore inſignium refulgebant. Eos omnes iugo Caucaſi montis ad Troiam duxit. Reliquos neque numero inferiores, impoſito Phala duce atque rectore, mari miſit. Qui appulſi Rhodum, vbi animaduertere inſulam Græcis ſociam, veriti ne re cognita incenderentur naues, ibidem opperiebantur. Ac mox diuiſi in Camiram & Galiſſam vrbes opulentas. Neque multò pòſt Rhodij Phalam incuſare, quòd paulò antè euerſa ab Alexandro Sydone patria ſua, auxilium ei à quo læſus ſit, ferre cuperet. Quo animos exercitus permouerent, confirmare haud diſſimiles Barbarorum videri eos, qui tam indignum facinus defenderent: multa præterea quæ accenſura vulgus, & quæ pro ſe factura eſſent, diſſerere. Quæ res haud fruſtra fuit. Phœnices namque qui in eo exercitu aderant plurimi, permoti querelis Rhodiorum, dein cupidine diripiendarum rerum quas ſecum aduexerant, Phalam lapidibus inſecuti necant, diſtributique per ſupradictas vrbes aurum, atque reliqua prædæ inter ſe diſpartiunt.

INterim

Interim exercitus qui cum Memnone venerat, poſitis patulos per locos caſtris, nam intra mœnia haud facilè tanta vis hoſtium retineri poterat; diuerſi ſuo quiſque genere exercebantur. Neque in eadem arte ſimplex atq; idem modus, ſed vt quenque regionis ſuæ mos aſſuefecerat, ita telis in alium modũ formatis. Scutorum etiam & galearum multiformis ſpecies, horrendam belli faciem præbuerant. At vbi triti aliquot dies, & miles bel lum cupit, ſimul cum luce exercitus omnis ſigno dato in præliũ ducitur, cumq; ijs Troiani, & qui intra mœnia ſocij fuerant. At contrà Græci inſtructi pro tempore opperiri, debilitati aliquantum animo, metu ingentis atque incogniti hoſtis. Igitur vbi intra teli iactum ventum eſt, tum verò Barbari clamore ingenti ac diſſono, ruinæ modo irrumpunt. Noſtri confirmati inter ſe, ſatis impigrè vim hoſtium ſuſtentauere. Sed poſtquam acies renouatæ, atque in ordinem reformatæ ſunt, & iam hinc atque inde tela cœpêre, cadunt vtriuſque exercitus plurimi. Neque finis fit quoad Memnõ curru vectus, adhibito ſecum fortiſsimo quoque medios Græcorum inuadit, primum quemque obuium fundens aut debilitans. Ita iam plurimis noſtrorum interfectis ducibus, vbi fortuna belli verſa, neque ſpes reliqua niſi in fuga eſt, victoriam conceſ-

ſere.

ſere. Eo die incenſæ deletæque naues omnes forent, ni nox perfugium laborantium ingruens, hoſtes ab incœpto cohibuiſſet. Tanta in Memnone bellandi vis, peritiaque, & noſtris aduerſæ res. Igitur Græci poſtquam requies eſt, perculſi inter ſe ac ſummæ rerum diffidentes, per vniuerſam noctem quos in bello amiſerant, ſepeliere. Dein conſilium futuri certaminis aduerſum Memnonem ineũt, ac placet ſorte eligi nomen ducis cum eo bellaturi. Tunc Agamemnõ Menelaum excipit, Vlyſſem, & Idomeneum. • Reliquorum ſors agi cæpta, Aiacem Telamonium votis omnium deligit. Ita refectis cibo corporibus, reliquum noctis cum quiete tranſigunt. At lucis principio armati inſtructique pro negotio, pugnã aggrediuntur. Neque ſegnius à Memnone actum, cum quo Troiani omnes. Ita hinc atq; inde ordinato exercitu, prælium initum. Tum plurimi vtriuſque partis vt in tali certamine cadunt, aut icti grauiter pręlio decedũt. In quo bello Antilochus Neſtoris obuius forte Memnoni interficitur. Moxque Aiax vbi tempus viſum eſt, inter vtramque aciem progreſſus, laceſsit regem, prædicto prius Vlyſsi & Idomeneo, vt à cæteris ſe defenderent. Igitur Memnon vbi ad ſe tendi videt, curru deſilit, confligitque pedes cum Aiace, magno vtriuſque partis metu atq; expectatione. Tum

dux noſter ſumma vi vmbonem ſcuti eius te-
lo aliquantum perforatum, viribus ingruens,
impulit, vertitque in latus. Quo viſo regis co-
mites accurrere, Aiacem exturbare nitentes.
Tum Achilles vbi à Barbaris intercedi videt,
pergit contrà, & nudatum ſcuto hoſtis iugu-
lum haſta transfigit. Ita præter ſpem interfe-
cto Memnone, animi hoſtium cõmutantur,
& Græcis aucta fiducia. Iam Æthiopum verſa
acie, noſtri inſtantes cædunt plurimos. Tum
Polydamas renouare prælium cupiens, cir-
cumuectus, ad poſtremum atq; ictus inguine
ab Aiace interficitur. Glaucus Antenoris ad-
uerſum Diomedem aſtans, Agamemnonis te-
lo cadit. Tum verò cerneres hinc Æthiopes
cum Troianis per omnem campum ſine or-
dine atq; imperio fugientes, multitudine ac
feſtinatione inter ſe implicari, cedere, ac mox
palantibus equis proculcari. Hinc Græcos re-
ſumptis animis ſequi, cædere, impeditos diſ-
ſoluere, atque ita confodere laxatos. Redun-
dant circum muros campi ſanguine, & omnia
qua hoſtis ingruerat armis, atque cadaueri-
bus repleta ſunt. In ea pugna Priami filiorum
Atreus & Echion ab Vlyſſe interfecti ſunt.
Drapſis, Bias & Corintha ab Idomeneo, ab
Aiace Oilei Ilioneus cum Philenore. Itẽ Thie
ſtes & Theleſites à Diomede. Ab Aiace verò
altero Antiplus, Agapnus, Agathon, atque
Glaucus

Glaucus, & ab Achille Aſteropeus. Neque prius finis factus, quàm Græcos ſatietas, & ad poſtremum fatigatio inceſsit. At vbi à noſtris in caſtra receſſum eſt, miſsi fuere à Troianis, qui peterent eorũ qui in bello ceciderant, corpora humandi veniam. Ita collectos ſuos quiſque igni cremant, & more patrio ſepeliunt, ſeorſum à cæteris cremato Memnone, cuius reliquias vrna conditas, per neceſſarios regis remiſere in patrium ſolum. At Græci lautum bene cadauer Antilochi, iuſtis factis Neſtori tradunt, eumque orant ferre æquo animo fortunæ belliq́ue aduerſa. Ita ad poſtremum corpora ſua quiſque curantes, vino atque epulis per multã noctem Aiacem, ſimulq́; Achillem laudibus celebrant, atq; ad cœlum tollunt. At apud Troiam vbi requies funerũ eſt, non iam dolor ex caſu Mẽnoni, ſed metus ſummæ rei, & ad poſtremum deſperatio inceſſerat, quum hinc Sarpedonis interitus, inde inſecuta paulò poſt Hectoris clades, ſpes reliquas animis abſtuliſſent, neq; quod poſtremum per Memnoné fortuna auxilium obtulerat, reliquũ iam exiſteret. Ita confluentibus in vnum tot aduerſis, curam omnem exurgendi omiſerant. Atque poſt paucos dies Græci inſtructi armis proceſſere in campum, laceſſentes ſi auderent ad bellandum Troianos. Quîs Alexander dux cũ reliquis fratrib. militem ordi-

nat,atque aduerſum pergit. Sed priuſquam ferire inter ſe acies,aut iaci tela cœpere, Barbari ſolutis ordinibus fugam faciunt,cæſique eorum plurimi, aut in flumen præceps dati, quum hinc atque inde ingruere hoſtis, atque vndique adempta fuga eſſet. Capti etiam Lycaon & Troilus Priamidæ, quos in medium productos, Achilles iugulari iubet,indignatus nondum ſibi à Priamo ſuper his quæ ſecum tractauerat, mandatũ. Quæ vbi animaduertêre Troiani,tollunt gemitus, & clamore lugubri Troili caſum miſerandũ in modum deflent,recordati ætatem eius admodum immaturam. Qui in primis pueritiæ annis cum verecundia & probitate, tum præcipuè forma corporis amabilis atque acceptus popularibus,adoleſcebat.

Dein tranſactis paucis diebus ſolenne Thymbræi Apollinis inceſsit, & requies bellandi per inducias interpoſita. Tunc vtroque exercitu ſacrificio inſiſtente, Priamus tempus nactus,Ideum ad Achillem ſuper Polyxena cum mandatis mittit. Sed vbi Achilles in luco ea quæ illata erant, tum ab Ideo ſeparatim ab alijs recognoſcit: cognita re apud naues,ſuſpitio alienati ducis, & ad poſtremum indignatio exorta eſt. Namque ante rumorem proditionis dementer ortum per exercitum in verum traxerant. Ob quæ ſimul vti conci-

concitatus militis animus leniretur, Aiax cum Diomede & Vlyſſe ad lucum pergunt, hique ante templum reſiſtunt, opperientes, ſi egrederetur, Achillem, ſimulque vti rem geſtam iuueni referrent. De cætero etiam deterrent, ne colloquium clàm cum hoſtibus haberet. Interim Alexander compoſitis iam cum Deiphebo inſidijs, pugione cinctus Achillem aggreditur, confirmator veluti eorum quæ Priamus pollicebatur. Moxque ad aram Apollinis quo ne hoſtis dolum perſentiſceret, auerſusque à duce, aſsiſtit. Dein vbi tempus viſum eſt, Deiphebus amplexus inermem iuuenem, quippe in ſacro Apollinis nihil hoſtile metuentem, exoſculari, gratularique ſuper his quæ conceſsiſſet, neque ab eo diuelli aut omittere. Quo Alexander librato gladio procurrens aduerſus hoſtem per vtrumque latus geminato ictu transfigit. At vbi diſſolutum vulneribus animaduertère, parte alia quam venerant proruunt. Re ita maxima, & ſuper vota omnium perfecta in ciuitatem recurrunt. Quos viſos Vlyſſes, Non temerè eſt, inquit, quòd turbati ac trepidi repentè proſiliere. Dein ingreſsi lucum, circumſpicientes vniuerſa, animaduertunt Achillem ſtratum humi exanguem, atque etiam ſeminecem. Tum Aiax fuit, inquit, confirmatum, ac verum etiam per mor-

tales nullum hominum exiſtere potuiſſe, qui te vera virtute ſuperaret: ſed vti palàm eſt, tua te inconſulta temeritas perdidit. Deinde Achilles extremum adhuc retentans ſpiritum, Dolo me atque inſidijs, inquit, Deiphebus atque Alexander Polyxenæ gratia circumuenere. Tum expirantem eum duces amplexi cum magno gemitu, atque exoſculati poſtremum ſalutant. Denique Aiax exanimem iam humeris ſublatum luco effert. Quod vbi animaduertere Troiani, omnes ſimul portis proruunt, eripere Achillem nitentes, atq; auferre intra mœnia, ſcilicet more ſolito, illudere cadaueri eius geſtientes. Contrà Græci cognita re arreptis armis tendunt aduerſum, paulatimque omnes copiæ productæ, ita vtrinque certamen breui adoleuit. Aiax tradito his qui ſecum erant cadauere: dein infenſus Aſium, Dimanthis Hecubæ fratrem, quem primum obuium habuit, interfecit. Dein plurimos vti quenque intra telum fecerant. in quîs Iaſtes, & Amphimacus reperti, Cariæ imperitantes. Iamq; duces Aiax Oïlei, & Menelaus adiuncti, fundunt plurimos, atque in fugam cogunt. Quare Troiani cæſis ſuorum plurimis, nuſquam vllo certo ordine aut ſpe reliqua reſiſtendi, diſperſi palantesque ruere ad portas, neque vſquam niſi in muris ſalutem credere. Quare magna vis hoſtium ab inſequentibus

noſtris obtruncatur. Sed vbi clauſis portis finis cædendi factus eſt, Græci Achillem ad naues referunt. Tuncque reflentibus cunctis ducibus caſum tanti viri, plurimi militum haud dolere, neque vti res expoſcebat, triſtitia commoueri: quippe quis in animo hæſerat Achillem ſæpe conſilia prodendi exercitus iniſſe cum hoſtibus. Cæterûm interfecto, ſummam militiæ orbatam, & ademptum ſpei quamplurimum: cui egregio bellandi ne honeſtam quidem mortem, aut aliter quàm in obſcuro oppetere licuerit. Igitur properè ex Ida apportata ligni vis multa, atque in eodem loco, quo antea Patroclo buſtum extruunt. Dein poſito cadauere, ſubiectoque igni iuſta funeri peragunt, Aiace præcipuè inſiſtente, qui per triduum continuatis vigiliis haud prius abire deſtitit, quàm reliquiæ coadunarentur. Solus namque omnium penè vltra virilem modum interitu Achillis conſternatus eſt, quem dilectum præter cæteros animo ſummis officijs percoluerat. Quippe quum amiciſsimum & ſanguine coniunctum ſibi, tum præcipuè plurimum virtute cæteros antecedentē ſciret. Contrà apud Troianos lætitia atque gratulatio cunctis inceſſerat, interfecto quam metuendo hoſte. Alexandrique commentum laudantes ad cœlum ferunt, ſcilicet quum inſidijs tantum perfe-

cerit, quantum in certamine ne auderet quidem.

Inter quæ tam læta, nuncius Priamo ſuperuenit, Eurypilum Telephi ex Myſia aduentare, quem rex multis antea illectum premijs, ad poſtremũ oblatione Caſſandræ confirmauerat. Sed inter cætera quæ ei pulcherrima miſerat, addiderat etiam vitem quãdam auro effectam, & ob id per populos memorabilem. Cæterùm Eurypilus virtutibus multis clarus, Myſiæ inſtructus legionibus, ſumma fama lætitiaq; à Troianis exceptus, ſpes omnes Barbaris in melius conuerterat. Interim Græci Achillis oſſa vrna condita, adiunctaq; ſimul Patrocli in Sygæo ſepeliere. Cui ſepulchrum etiam extruendum ab ijs qui in eo loco habitabant, mercede Aiax locat, indignatus iam Grecis, quòd nihil in his dignum doloris iuxta amiſsionem tanti Herois animaduerteret.

Per idem tempus Pyrrhus, quem Neoptolemum memorabant, Achille genitum ex Deidamia Lycomedis, ſuperueniens, offendit tumulum extructum iam ex parte maxima. Dein percontatus exitium patris, doctusque Myrmidonas gentem fortiſsimam & inclytam bellandi, armis atque animis confirmat. Impoſitoque faciendo operi Phœnici ad naues atq; tentoria parẽtis vadit: ibi cuſto-

dem

dem rerum Achillis Hippodamiam animaduertit. Moxq; cognito aduentu eius, in eundem locum à cunctis ducibus concurritur, vti animum æquum haberet, deprecantur. Quîs benignè reſpondens, nec ſibi ait ignoratum eſſe, omnia quæcunque diuinitùs fierent, forti animo pectoreque patienda, neque cuiquam ſuper fatum viuendi conceſſam legem. Turpem nanque ac deteſtandam viris fortibus conditionem ſenectæ, contrà imbellibus optabilem. Cæterùm ſibi eò leuiorem dolorem eſſe, quod non in certamine, neque in luce belli Achilles interfectus eſſet, quò fortiorem non optaſſe quidẽ quenquam exiſtere nunc, vel præteritum, excepto vno illo Hercule. Addit præterea, ſolum virum dignum ea tempeſtate, ſub cuius manibus excindi Troiam deceret. Neque tamen abnuere, quod infectum à patre relictum eſſet, à ſe atq; à circumſtantibus perfici.

Poſtquam finem loquendi fecit, in proximum diem certamen pronunciatum, duces omnes, vbi tempus viſum eſt, ſolito ad Agamemnonem cenatum veniunt. In quîs Aiax cum Neoptolemo, Diomedes, Vlyſſes, & Menelaus. Hique inter ſe eundem locum cenandi capiunt. Interim inter epulas plurima iuueni patris fortia facinora enumerare, virtutemque eius commemorando efferre laudi-

bus. Quîs Pyrrhus non mediocriter lætatus, accenſusq́; induſtria, ſe omni opere conari re ſpondit, quò ne indignus patris meritis exiſteret. Dein ad ſua quiſq; tentoria quietum abeunt. At poſtero die ſimul cum luce iuuenis caſtris egreſſus, offendit Diomedem cum Vlyſſe. Quos ſalutatos, quid cauſæ ad ſe veniendi foret rogat: hiq́; aiunt interponendam dierum moram ad reficiendos milites, cum eius animo, è longo maris itinere torpentibus etiam nunc membris, & ob id nequaquã ſatis firmo niſu, vt ſolitis viribus agerent. Itaque ex eorum ſententia biduum interpoſitũ eſt. Quo tranſacto omnes duces regesq́; ſuis quiſq; militibus inſtructis exercitum ordinant, atq; in pugnam vadunt. In quîs Neoptolemus regens medios, circum ſe Mirmidonas atq; Aiacem ſtatuit, quẽ affinitatis merito, parentis loco percolebat. Interim Troiani vehementer pauêre, maximè quòd ſuis indies deficientib. auxilijs, nouus aduerſum ſe miles pararetur cum memorando duce. Tamen Eurypili hortatu arma capiunt. His nanque adiunctis ſecum regulis copias ſuas Troianis mixtas, porta educit, atq; ita ordinata acie medium ſe locat. Tum primùm Æneas aſpernato certamine intra muros manet: execratus quippe Alexandri facinus commiſſum in Apollinem, cuius ſacra is præcipuè

tueba-

tuebatur. Sed vbi ſignum bellandi datum eſt, manus conferunt, magnaq; vi vtrinq; decertare, caduntq; plurimi. Interim Eurypilus obuium fortè nactus Peneleum, proturbat haſta atq; interficit. Inde multò ſeuior Nerea aggreſſus, mox obtruncat. Iamque obturbatis qui in acie ſteterant, medios aggrediebatur. Quum Neoptolemus re cognita, cominus aduolat, deiectumq; curru hoſtem, & ipſe deſiliens, gladio impigrè interficit. Tum ablatū propere cadauer, atq; ad naues iuſſu eius perlatum. Quod vbi animaduertêre Barbari, quibus ſpes omnis in Eurypilo fuerat, ſine certo ordine atq; rectore, fuga prælium deſerunt, atque ad muros reuolant. Tum plurimi eorum in fuga interfecti. Poſtquam verò hoſtibus fuſis ad naues reuertêre Græci, ex conſilij ſententia, Eurypili cremata oſſa, atq; vrna condita patri remittunt, ſcilicet memores beneficiorum atq; amicitiæ. Cremati etiam per ſuos Nereus, atque Peneleus, ſeorſum ſinguli. At poſtero die per Chryſen cognoſcitur, Helenum Priami, fugientem ſcelus Alexandri, apud ſe in templo agere, moxque ob id miſsis Diomede, & Vlyſſe, tradidit ſeſe, deprecatus prius vti ſibi partem aliquam in regione in qua reliquam vitam degeret, ſemotam ab alijs concederent. Dein ad naues ductus vbi concilio mixtus eſt, multa prius lo-

cutus non metu ait ſe mortis patriam, parentesque deſerere, ſed Deorum coactum auerſione, quorum delubra violari ab Alexandro, neque ſe, neque Æneam nequiſſe pati. Qui metuens Grecorum iracundiam, aqud Anthenorem agere: ſenemque parentem de cuius oraculo imminentia Troianis mala cognouiſſet, vltrò ſupplicem ad eos decurrere. Tunc noſtris feſtinantibus ſecreta dignoſcere, Chryſes manu vti ſilentium ageretur, ſignificat, atque Helenum ſecum abducit. A quo doctus, cuncta Græcis vt audierat, refert. Addit præterea tempus Troiani excidij, idque à miniſtris Ænea atque Anthenore fore. Tum recordati eorum quæ Calchas dixerat, eadem cuncta congruentiaque animaduertunt. Dein poſtero die, egreſſo vtrinque milite ad bellandum, plurimi Troianorum cadunt, ſed ex ſocijs tamen pars maxima. At verò vbi vehementius à noſtris inſtatur, & omni opera bellum finire in animo eſt, ſigno dato dux duci occurrit, atque in ſe prælium conuertunt.

Tum Philoctета progreſſum Alexandrum laceſsit, ſi auderet ſagittarum certamine. Ita conſenſu vtriuſque partis Vlyſſes atq; Deiphebus ſpacium certaminis definiunt. Igitur primus Alexander in caſſum ſagittam cõtendit. Dein Philoctета inſecutus ſiniſtram

manum

manum hoſti transfigit, reclamantique per dolorem dexterum oculum perforat. Et iam fugientem inſecutus, tertio vulnere per vtrunque pedum traijcit, fatigatumque ad poſtremum interficit. Quippe Herculis armatus ſagittis quæ infectæ hydræ ſanguine, haud ſine exitio corpori figebantur. Quod vbi animaduertêre Barbari, magna vi irruunt, eripere Alexandrum cupientes, multisque ſuorum interfectis à Philoctheta, negotium tamen peragunt, atque in ciuitatem reportant. Tumque Aiax Telemonius inſecutus fugientes, aduſque portam pergit. Ibi cæſa vis hoſtium multa, quum feſtinantibus inter ſe Troianis, & ſingulis euadere inter primos cupientibus, magis in ipſo aditu multitudine ſua detinerētur. Interim multi eorū qui primi euaſerant, ſuper muros ſiti, collecta vndique eiuſmodi ſaxa, ſuper clypeum Aiacis deijcere, congeſtamque plurimam terram deſuper voluere, ſcilicet ad depellendū hoſtem. Quum ſupra modum grauaretur egregius dux, facilè ſcuto decutiens, haud ſegnius imminere. Deniq; Philoctheta eos qui in muris locati erant, eminus ſagittis perturbat, multosque interficit. Neque ſecus à reliquis in parte alia, res geſtæ. Atque eo die excisa, verſaque mœnia hoſtium forent, ni nox iam ingruens, noſtros ab incepto cohibuiſ-

ſet. Qui vbi ad naues regreſsi ſunt, læti Philoctetæ facinoribus, & ob id maximam animo fiduciam geſtantes, ſummo fauore ac laudibus ducem celebrant. Qui ſimul cum luce, adiunctis ſibi reliquis ducibus in prælium egreſſus, hoſtes metu ſuo adeo terruit, vt vix ſe mœnibus defenſarent. Interim Neoptolemus apud tumulum Achillis, poſtquam in autorem paternæ cædis vindicatum eſt, initium lugendi ſumit, & vnà cum Phœnice atque omni Mirmydonum exercitu, comas ſepulchro deponit, pernoctatq; in loco.

Per idem tempus filij Antimachi, de quo ſuprà memorauimus, adiuncti Priami rebus, ad Helenum veniunt, eumq; vt in amicitiam cum ſuis redeat deprecati. Vt nihil proficiũt, ad ſuos remeantes, Diomedi atq; Aiaci alteri itineris medio occurrunt. A quîs comprehenſi, perductiq; ad naues, quinam eſſent, & rem omnem ob quam venerant, expediunt. Tùm noſtri recordati patris eorum, & quæ aduerſum legatos noſtros dixerit, molitusq; ſit, tradi eos popularibus, atque ante conſpectum Barbarorum produci iubent: dein lapidibus iniectis necari.

Interim Alexandri funus per partem aliam portę, ad Oenonem, quę ei ante raptum Helenæ nupſerat, neceſſarij ſui vti ſepeliretur, perferunt. Sed fertur Oenonem viſo A-

xandri

lexandri cadauere, adeo commotam, vti amiſſa mente obſtupefieret, ac paulatim per mœrorem deficiente animo, concideret. Atque ita vno eodemque funere cum Alexandro contegitur.

Cæterùm apud Trioam vbi hoſtis muris infeſtus, magis magisq; ſæuit, nec iam reſiſtendi ex mœnibus ſpes vlterius eſt, aut vires valent, cuncti proceres ſeditionem aduerſus Priamum extollunt, atq; eius regulos. Deniq; accito Ænea filijsq; Anthenoris, decernunt inter ſe, vti Helena cum his quæ ablata erant, ad Menelaum duceretur. Quod poſtq̄ Deiphebus cognouit, traductam ad ſe Helenam matrimonio ſibi adiungit. Cæterùm ingreſſus concilium Priamus, vbi multa ab Aenea contumelioſa ingeſta ſunt, ad poſtremū ex conſilij ſententia, iubet Anthenorem ad Grȩcos cū mandatis belli deponendi ire. Qui ex muris ſignū oſtendens legationis, vbi à noſtris receſsū eſt, ad naues venit. Vbi benignè ſalutatus, atq; exceptus, ſummum fidei beneuolentiæq; erga Grȩciam teſtimonium capit maximeq; à Neſtore, quod Menelaū in ſidijs Troianorum appetitum, conſilio ſuo atq; auxilio filiorum ſeruauerit. Pro quîs euerſa Troia, multa præclara polliceri, hortarique vti dignum memoria, pro amicis aduerſum perfidos moliretur. Tum longam ex-

orſus Anthenor orationem, Semper ait prin cipes Troiæ pœnam ob malè conſulta diuini tùs conſecuti. Dein ſubiungit Laomedontis aduerſum Herculem famoſam periuriam,inſecutamque eius, atque regni euerſionem. Qua tempeſtate Priamus admodum paruulus ,atque expers omnium quæ geſta erant, petitu Heſionæ,regno impoſitus eſt. Tum iam inde malè deſipientem, cunctos ſanguine & iniurijs inſectari ſolitum,prauũ, inſuetum atque appetentem alieni. Quo exemplo veluti contagione peſsima imbutos filios eius,neque ſacro, neque profano abſtinuiſſe. Cæterùm ſe eadem ſtirpe qua Priamum Græcis coniunctum,animo ſemper ab eo diſſenſiſſe.Heſionam quippe Danai filiã, Electram genuiſſe, ex qua ortus eſt Dardanus,qui Teucri filiæ iunctus Erichthon um dedit.Eiuſdem eſt Tros,ex eo Ilus,Ganimedes, Cleomeſtra,& Aſſaracus. Atque ex eo Capys Anchiſæ pater. Illum deinde Tithonum & Laomedontem genuiſſe. Ex Laomedonte Icetaonem,Clytium, Lampum,Timœrem,Bucolionem, atque Priamum genitos. Rurſusq; ex Cleomeſtra Lyerſum genitum. Cæterùm Priamum cuncta iura affinitatis proculcantem ,magis in ſuos ſuperbiam atque odium exercuiſſe. Poſtquam finem loquendi facit, poſtulat vti quoniam à ſenibus lega-

legatus pacis miſſus eſſet darent ex ſuo numero cum quîs ſuper tali negotio diſſertaret. Electiq; Agamemnon, Idomeneus, Vlyſſes atq; Diomedes. Qui ſecreti ab alijs proditionem componunt. Præterea placet vti Aeneę, ſi permanere vellet in fide, pars prædæ & domus vniuerſa eius incolumis maneret. Ipſi autem Anthenori dimidium bonorum Priami, regnumq; vni filiorum eius quem elegiſſet, concederetur. Vbi ſatis tractatum viſum eſt, Anthenor ad ciuitatem dimittitur, referens ad ſuos compoſita inter ſe longè alia. In quîs donum Mineruæ parari à Græcis, eosque cupere recepta Helena, acceptoq; auro, bellum omittere, atq; ad ſuos regredi. Ita cõpoſito negotio Anthenor, traditoq; ſibi Taltibio, quò res finem acciperet, ad Troiam venit.

QVARTI LIBRI FINIS.

ARGVMENTVM
quinti libri.

ANthenor aſſumpto Taltibio ad Troiam reuerſus, explicat legationem. Exin decernitur vt ipſe atq; Aeneas redeant ad Græcos, exploraturi certam voluntatem. Helena clàm ve-

nit noctu ad Anthenorem. Vlyſſes atq; Diomedes ad Troiam veniunt. Duo Helenæ filij extincti. Anthenor conſulit Græcis, vt à templo Mineruæ Palladium ſurripiant. Tractatur de redemptione patriæ. Ignis non comprehendit extà. Aquila partem extorum portat ad Græcos. Impoſitis item extis ab Hecuba ignis extinguitur, ſed cõſulente Caſſandra ad rogum Hectoris conſumuntur. Palladium clàm per Anthenorem ad Græcos deducitur. Helenus Priami qui apud Græcos captiuus erat, dixit imminere exitium Troianis. Fit donũ Mineruæ equus ex ligno fabricatus per Epeum. Decem duces electi. Priamus orat pro Heleno. Equus cùm rotis ſub pedibus diſciſsis muris ingreditur. Sinon dat ſignum. Troia deſtruitur. Domus Aeneæ et Anthenoris ſeruantur. Menelaus Deiphebum crudeliter truncatis naribus & cæteris membris, interficit. Neoptolemus occidit Priamum. Aiax Oileï abſtrahit Caſſandram. Helena conceditur Menelao. Polyxenam mittunt inferias Achilli. Caſſandra datur Agamemnoni. Andromacha Neoptolemo. Hecuba Vlyſsi. Palladium Aiaci, ſed per contentionem conceſſum fuit Vlyſsi. Aiax reperitur interfectus. Vlyßes aufugit. Palladium apud Diomedem manet. Hecuba obruitur lapidibus. Caſſandra multa prædicit. Aiacis funus. Filij Aiacis ex Tegmeſſa commendantur Teucro. Aeneas manet apud Troiam. Anthenor ad mare Adriaticum venit. Teſtificatio autoris de ſe.

DICTYS CRETENSIS DE BELLO TROIANO LIBER *quintus.*

ANTHENOR Taltibioq; ciuitatem ingreſsis, cuncti populares, ſocijque cognita re properè concurrũt, cupientes dignoſcere quæ apud Græcos actitata eſſent. Quîs Anthenor in proximum diẽ relata differt, àtq; ita dimiſſo conuentu, diſceditur. Tum inter epulas, quum Taltibius intereſſet, filios ſuos monere Anthenor, nihil his in vita cuſtodiendum, quàm vti antiquiſsimam ducerent cum Græcis amicitiam. Dein ſingulorum probitatem, fidem atque innocentiam commemorando, admirari. Ita finito conuiuio, tum diſceditur. At lucis principiò cunctis iam in concilio expectantibus audire, ſiquis modus tantis malis fieret. Cum Taltibio ipſe venit: neq; multo pòſt Æneas: dein Priamus cum reſiduis regulis. Denique vbi ea quæ à Græcis audierat, iuſſus eſt dicere. hoc modo diſſeruit: Graue Troiani principes, voſq; ſocij, graue bellum nobis excitaſſe aduerſum Græciam, grauius verò multoq;

durius mulieris cauſa effectos quàm amiciſſimos, qui inde iam à Pelope orti, affinitatis etiã iure nobis coniuncti ſunt. Nãq; ſi præterita mala ſummatim attingere oporteat quãdo ciuitas noſtra depreſſa ęrumnis ad requiẽ emerſerit? Vnquam nobis defuere fletus? aut ſocijs imminutæ calamitates? Quando non amici, propinqui, parentes, filij denique in bello amiſsi? Et vt ex me reliquorum luctuum memoriam recenſeam, quid nam in Glauco filio toleraui? Cuius interitus quanquam acerbus mihi, non tamen ita dolori fuit quàm tempus illud, quo adiunctus Alexandro ad raptum Helenæ comitatum ſui præbuit. Sed præteritorum ſatietas, futuris ſaltem parcendum ac conſulendum eſt. Græci homines cuſtodes fidei ac veritatis, principes beneuolentiæ, atque officiorum. Teſtis his rebus Priamus, qui in ipſo ſtrepitu diſcordiarum, fructum tamen miſericordiæ eorum tulit. Neq; inferendo bellum quicquã prius tentatum ab his, quàm perfidiam in ipſa legatione, inſidias æquè à noſtris experti ſunt. In qua re (dico enim quod ſentio) Priamus eiuſque filij authores, in his etiam Antimachus, qui recens amiſsis liberis, iniquitatis ſuæ pœnas luit. Hæc omnia in gratiam geſta Helenæ, eius ſcilicet mulieris, quã nec Græci quidem recipere geſtiunt. Reti-
neatur

neatur igitur in ciuitate ea fœmina ob quam populi, amici etiam, aut non infeſti huic regno. Nónne ſpontè ſupplices vt iam recipiant rogabimus? non omni modo faciemus læſis iam toties per nos? Non in futurum ſaltem reconciliabimus tales viros? Ego quidē abibo iam hinc, & diſcedam longiùs: neque cōmittam vlterius vt interſim malis noſtris. Fuit tempus quo manere in hac ciuitate iocundum erat: ſocij, amici, propinquorum ſalus, patria deniq; incolumis attinuêre in hunc diem. Contrà nunc, quid horum non imminutum, aut in totum ſublatum nobis eſt? Non feram me cum his morari, quorum opera cuncta mihi cum patria concidêre. Et eos quidem quos in bello fortuna eripuit, vtcunque iam ſepeliuimus, concedentibus vltrò veniam hoſtibus. Sed poſtquam Deorum aræ atq; delubra, ſanguine humano per ſcelus infecta ſunt, hoc etiam amiſimus. Quippe, quîs maiora ſupplicio poſt mortem cariſsimorum, quàm in ipſa amiſsione ſubeunda ſunt. quæ ne accidant, nunc ſaltem prouidete. Auro atq; huiuſcemodi alijs præmijs, redimenda patria eſt. Multæ in hac ciuitate dites domus, ſinguli pro facultatibus in medium conſulamus. Poſtremò offeratur pro vita hoſtibus, quod mox interitu noſtro ipſorum futurū eſt, Templorum etiam ſi neceſſe erit or-

namẽtis, pro incolumitate patrię vtendũ eſt. Solus ſuas opes intus cuſtodiat Priamus, ſolus diuitias potiores ſuis ciuib. teneat. His etiam iá quæ cum Helena raptæ ſunt, incubet. Ipſe viderit quem ad finem vtendum putet patriæ calamitatibus. Nos victi iam ſumus malis noſtris. Hęc atq; alia cum lachrymis eo diſſerente, cuncti ſimul gemitum edunt, tendentesq́; ad cœlum manus annuere tot aduerſis rebus Priamum, ſinguli vel inter ſe omnes, finem miſeriarũ deprecantes. Ad poſtremum vno ore patriam redimendam clamát. In quis Priamus dilanians caput fletu quàm miſerabili, nõ ſolûm iam odio, verùm ſuis hoſtem effectum. Quippe cui Dijs non amicus antea, non deniq; ciuis inueniri poſſet, qui ærumnis ſuis ingemiſceret. Namque optaſſe hæc non nunc demùm, verùm viuis Alexandro atq; Hectore agi cœpta. Sed quoniá præterita reuocare nulli conceſſum eſt, præſentium habẽdam rationem, ſpemq́; futuris adhibendam. Se namq; omnium quæ haberet ad redemptionem patriæ, poteſtatem dare; quam rem Anthenori agendam committere. Cæterum ſe, quoniam iam odio ſuis eſſet, abire è conſpectu, conſentientem his quæ inter ſe decernerent. Tum ſeparato rege, placet vt Anthenor ad Græcos redeat exploratum voluntatem certam, adiunctusq; ei Æneas. Ipſa

compo-

compoſita re, diſceditur. Sed media fermè no
ćte, Helena clàm ad Anthenorem venit, ſuſpi
cans tradi ſe Menelao, & ob iram derelićtę do
mus metuens. Itaq; eum orat, vti inter cætera
ſui quoq; apud Græcos commemorationem
faceret, ac pro ſe precaretur. Cæterùm, vt co-
gnitum eſt, poſt Alexandri interitum inuiſa
ei apud Troiam fuêre omnia, deſideratusq́;
ad ſuos reditus. At lucis initiò quibus impe-
ratum erat ad naues veniunt, decretum ciuiũ
cunćtis narrant. Itaq; cum quîs antè ad con-
firmanda quæ tempus monebat, ſecedunt.
Ibi quum multa de republica ac ſumma re-
rum differerent, voluntatemq́; Helenæ do-
cent, veniamq́; orant. Et ad poſtremum con-
firmant inter ſe proditionis paćtionem. Dein
vbi tempus viſum eſt, cum Vlyſſe & Diome-
de, ad Troiam veniũt, cohibito Aiace ab Ae-
nea, ſcilicet ne qua inſidijs opprimeretur ta-
lis vir, quem ſolùm Barbari non ſecus quàm
Achillem metuebant. Igitur poſtquam duces
Græciæ in ciuitate conſpećti ſunt, cunćti ci-
ues tollunt ſpe animos, exiſtimantes finẽ bel
li atq; diſcordiarum. Itaq; properè ſenatus ha
bitus, vbi noſtris præſentibus decernitur pri
mùm omniũ Antimachum ex omni Phrygia
exulãdum, ſcilicet autorem tanti mali. Dein
ſuper conditione pacis traćtari cœptum. In-
ter quę ſtrepitus repentè ex Pergamo, vbi re-

gia Priami erat, clamorq́; ingẽs editur. Quare turbati qui in conſilio erant, foràs proſiliunt, credentes inſidias à regulis ſolito more fieri: Itaq; in templum Mineruæ properè concedunt. At paulo pôſt, ex his qui ex arce deſcenderát, cognoſcitur Alexandri filios quos ex Helena ſuſceperat, caſu cameręextinctos, hiq́; erant Bunomus, Corinthus, atq; Idus. Quare conſilio dilato, duces noſtri ad Anthenorem abeunt, ibiq́; acceptis epulis pernoctant. Præterea cognoſcunt ab Anthenore editum quondam oraculum Troianis maximo exitio, ciuitatiq́; fore, ſi palladium quod in templo Mineruæ eſſet, extra mœnia auferretur. Namq; id antiquiſsimum ſignum cœlo lapſum, qua tempeſtate Ilus templum Mineruæ extruens, prope ſummum faſtigij peruenerat, ibiq; inter opera quum necdum tegmẽ ſuperpoſitum eſſet, ſedem ſui occupauiſſe, idq́ue ſignum ligno fabrefactum eſſe. Hortantibus dein noſtris vti ſecum ad ea omnia eniterentur, facturum ſe quæ cuperent, reſpondit. Atq; his prędicit, publicè ſe in concilio ſuper qualitate eorum quæ poſtulaturi eſſent, exercitum deſerturum, ſcilicet ne qua ſuſpicio ſui apud Barbaros oriretur. Ita compoſito negocio cum luce ſimul Anthenor ac reliqui proceres ad Priamum vadunt, noſtri ad naues redeunt. Dein vbi iuſta pueris Alexan-

dri fa-

dri facta ſunt, poſt diem tertium Ideus ſupra dictos duces accitum venit. Quîs præſentibus Lampus, cæteriq́ue quorum conſilium præualebat, multa diſſerere, atque docere ea quæ ante geſta eſſent, temerè & inconſultè, non per ſe, quippe qui contempti deſpectiq; à regulis, arbitrio alieno agerent, Cæterùm quòd arma aduerſum Græcos tuliſſent, non ſpontè factum. Nanqne qui ſub imperio alieno agerent, expectandum his, atq; exequendum eſſe nutum eius qui teneat, Ob quæ dignum eſſe Græcos data venia conſulere his, qui ſemper autores pacis fuerint. Cæterùm à Troianis ob male conſulta, ſatis pœnarum exactum. Dein multo hinc, atque inde habito ſermone, ad poſtremum de modo premiorum agi cœptum. Tum Diomedes quinque milia talentorum auri, atque argenti totidem optat. Præterea tritici centena milia, eaq́; per annos decem. Tum ſilentio habito à cunctis, Anthenor nõ Græcorum more agere eos aduerſum ſe ait, ſed barbaro. Nam quum impoſſibilia poſtularent, palam fieri, prætextu pacis bellum eos inſtruere. Cæterùm auri atq; argenti tantum ne tum quidem priuſquam in auxilia conducta dilaceraretur, ciuitati fuiſſe. Quòd ſi permanere in eadem auaricia vellent, ſupereſſe Troianis vti clauſis portis, incenſiſq; intus Deorum ædificijs, ad poſtre-

bus. Quîs Pyrrhus non mediocriter lætatus, accenſusq; induſtria, ſe omni opere conari reſpondit, quò ne indignus patris meritis exiſteret. Dein ad ſua quiſq; tentoria quietum abeunt. At poſtero die ſimul cum luce iuuenis caſtris egreſſus, offendit Diomedem cum Vlyſſe. Quos ſalutatos, quid cauſæ ad ſe veniendi foret rogat: hiq; aiunt interponendam dierum moram ad reficiendos milites, cum eius animo, è longo maris itinere torpentibus etiam nunc membris, & ob id nequaquã ſatis firmo niſu, vt ſolitis viribus agerent. Itaque ex eorum ſententia biduum interpoſitũ eſt. Quo tranſacto omnes duces regesq; ſuis quiſq; militibus inſtructis exercitum ordinant, atq; in pugnam vadunt. In quîs Neoptolemus regens medios, circum ſe Mirmidonas atq; Aiacem ſtatuit, quẽ affinitatis meritò, parentis loco percolebat. Interim Troiani vehementer pauêre, maximè quòd ſuis indies deficientib. auxilijs, nouus aduerſum ſe miles pararetur cum memorando duce. Tamen Eurypili hortatu arma capiunt. His nanque adiunctis ſecum regulis copias ſuas Troianis mixtas, porta educit, atq; ita ordinata acie medium ſe locat. Tum primùm Æneas aſpernato certamine intra muros manet: execratus quippe Alexandri facinus commiſſum in Apollinem, cuius ſacra is præcipuè

tueba-

tuebatur. Sed vbi ſignum bellandi datum eſt, manus conſerunt, magnaq; vi vtrinq; decertare, caduntq; plurimi. Interim Eurypilus obuium fortè nactus Peneleum, proturbat haſta atq; interficit. Inde multò ſeuior Nerea aggreſſus, mox obtruncat. Iamque obturbatis qui in acie ſteterant, medios aggrediebatur. Quum Neoptolemus re cognita, cominus aduolat, deiectumq; curru hoſtem, & ipſe deſiliens, gladio impigrè interficit. Tum ablatū propere cadauer, atq; ad naues iuſſu eius perlatum. Quod vbi animaduertêre Barbari, quibus ſpes omnis in Eurypilo fuerat, ſine certo ordine atq; rectore, fuga prælium deſerunt, atque ad muros reuolant. Tum plurimi eorum in fuga interfecti. Poſtquam verò hoſtibus fuſis ad naues reuertêre Græci, ex conſilij ſententia, Eurypili cremata oſſa, atq; vrna condita patri remittunt, ſcilicet memores beneficiorum atq; amicitiæ. Cremati etiam per ſuos Nereus, atque Peneleus, ſeorſum ſinguli. At poſtero die per Chryſen cognoſcitur, Helenum Priami, fugientem ſcelus Alexandri, apud ſe in templo agere, moxque ob id miſsis Diomede, & Vlyſſe, tradidit ſeſe, deprecatus prius vti ſibi partem aliquam in regione in qua reliquam vitam degeret, ſemotam ab alijs concederent. Dein ad naues ductus vbi concilio mixtus eſt, multa prius lo-

cutus non metu ait ſe mortis patriam, parentesque deſerere, ſed Deorum coactum auerſione, quorum delubra violari ab Alexandro, neque ſe, neque Æneam nequiſſe pati. Qui metuens Grecorum iracundiam, aqud Anthenorem agere: ſenemque parentem de cuius oraculo imminentia Troianis mala cognouiſſet, vltrò ſupplicem ad eos decurrere. Tunc noſtris feſtinantibus ſecreta dignoſcere, Chryſes manu vti ſilentium ageretur, ſignificat, atque Helenum ſecum abducit. A quo doctus, cuncta Græcis vt audierat, refert. Addit præterea tempus Troiani excidij, idque à miniſtris Ænea atque Anthenore fore. Tum recordati eorum quæ Calchas dixerat, eadem cuncta congruentiaque animaduertunt. Dein poſtero die, egreſſo vtrinque milite ad bellandum, plurimi Troianorum cadunt, ſed ex ſocijs tamen pars maxima. At verò vbi vehementius à noſtris inſtatur, & omni opera bellum finire in animo eſt, ſigno dato dux duci occurrit, atque in ſe prælium conuertunt.

Tum Philoctetа progreſſum Alexandrum laceſsit, ſi auderet ſagittarum certamine. Ita conſenſu vtriuſque partis Vlyſſes atq; Deiphebus ſpacium certaminis definiunt. Igitur primus Alexander in caſſum ſagittam cõtendit. Dein Philocteta inſecutus ſiniſtram

manum

manum hoſti transfigit, reclamantique per dolorem dexterum oculum perforat. Et iam fugientem inſecutus, tertio vulnere per vtrunque pedum traijcit, fatigatumque ad poſtremum interficit. Quippe Herculis armatus ſagittis quæ infectæ hydræ ſanguine, haud ſine exitio corpori figebantur. Quod vbi animaduertêre Barbari, magna vi irruunt, eripere Alexandrum cupientes, multisque ſuorum interfectis à Philocteta, negotium tamen peragunt, atque in ciuitatem reportant. Tumque Aiax Telemonius inſecutus fugientes, aduſque portam pergit. Ibi cæſa vis hoſtium multa, quum feſtinantibus inter ſe Troianis, & ſingulis euádere inter primos cupientibus, magis in ipſo aditu multitudine ſua detineretur. Interim multi eorũ qui primi euaſerant, ſuper muros ſiti, collecta vndique eiuſmodi ſaxa, ſuper clypeum Aiacis deijcere, congeſtamque plurimam terram deſuper voluere, ſcilicet ad depellendũ hoſtem. Quum ſupra modum grauaretur egregius dux, facilè ſcuto decutiens, haud ſegnius imminere. Deniq; Philocteta eos qui in muris locati erant, eminus ſagittis perturbat, multosque interficit. Neque ſecus à reliquis in parte alia, res geſtæ. Atque eo die exciſa, verſaque mœnia hoſtium forent, ni nox iam ingruens, noſtros ab incepto cohibuiſ-

ſet. Qui vbi ad naues regreſsi ſunt, læti Philoctetæ facinoribus, & ob id maximam animo fiduciam geſtantes, ſummo fauore ac laudibus ducem celebrant. Qui ſimul cum luce, adiunctis ſibi reliquis ducibus in prælium egreſſus, hoſtes metu ſuo adeo terruit, vt vix ſe mœnibus defenſarent. Interim Neoptolemus apud tumulum Achillis, poſtquam in autorem paternæ cædis vindicatum eſt, initium lugendi ſumit, & vnà cum Phœnice atque omni Mirmydonum exercitu, comas ſepulchro deponit, pernoctatq; in loco.

Per idem tempus filij Antimachi, de quo ſuprà memorauimus, adiuncti Priami rebus, ad Helenum veniunt, eumq; vt in amicitiam cum ſuis redeat deprecati. Vt nihil proficiũt, ad ſuos remeantes, Diomedi atq; Aiaci alteri itineris medio occurrunt. A quîs comprehenſi, perductiq; ad naues, quinam eſſent, & rem omnem ob quam venerant, expediunt. Tum noſtri recordati patris eorum, & quæ aduerſum legatos noſtros dixerit, molitusq; ſit, tradi eos popularibus, atque ante conſpectum Barbarorum produci iubent: dein lapidibus iniectis necari.

Interim Alexandri funus per partem aliam portę, ad Oenonem, quę ei ante raptum Helenæ nupſerat, neceſſarij ſui vti ſepeliretur, perferunt. Sed fertur Oenonem viſo Alexandri

lexandri cadauere, adeo commotam, vti amiſſa mente obſtupefieret, ac paulatim per mœrorem deficiente animo, concideret. Atque ita vno eodemque funere cum Alexandro contegitur.

Cæterùm apud Trioam vbi hoſtis muris infeſtus, magis magisq; ſæuit, nec iam reſiſtendi ex mœnibus ſpes vlterius eſt, aut vires valent, cuncti proceres ſeditionem aduerſus Priamum extollunt, atq; eius regulos. Deniq; accito Ænea filijsq; Anthenoris, decernunt inter ſe, vti Helena cum his quæ ablata erant, ad Menelaum duceretur. Quod poſtq̃ Deiphebus cognouit, traductam ad ſe Helenam matrimonio ſibi adiungit. Cæterùm ingreſſus concilium Priamus, vbi multa ab Aenea contumelioſa ingeſta ſunt, ad poſtremũ ex conſilij ſententia, iubet Anthenorem ad Gręcos cũ mandatis belli deponendi ire. Qui ex muris ſignũ oſtendens legationis, vbi à noſtris receſsũ eſt, ad uaues venit. Vbi benignè ſalutatus, atq; exceptus, ſummum fidei beneuolentiæq; erga Gręciam teſtimonium capit maximeq; à Neſtore, quod Menelaũ inſidijs Troianorum appetitum, conſilio ſuo atq; auxilio filiorum ſeruauerit. Pro quîs euerſa Troia, multa præclara polliceri, hortarique vti dignum memoria, pro amicis aduerſum perfidos moliretur. Tum longam ex-

orſus Anthenor orationem, Semper ait prin cipes Troiæ pœnam ob malè conſulta diuinitùs conſecuti. Dein ſubiungit Laomedontis aduerſum Herculem famoſam periuriam, inſecutamque eius, atque regni euerſionem. Qua tempeſtate Priamus admodum paruulus, atque expers omnium quæ geſta erant, petitu Heſionæ, regno impoſitus eſt. Tum iam inde malè deſipientem, cunctos ſanguine & iniurijs inſectari ſolitum, prauũ, inſuetum atque appetentem alieni. Quo exemplo veluti contagione peſsima imbutos filios eius, neque ſacro, neque profano abſtinuiſſe. Cæterùm ſe eadem ſtirpe qua Priamum Græcis coniunctum, animo ſemper ab eo diſſenſiſſe. Heſionam quippe Danai filiã, Electram genuiſſe, ex qua ortus eſt Dardanus, qui Teucri filiæ iunctus Erichthonium dedit. Eiuſdem eſt Tros, ex eo Ilus, Ganimedes, Cleomeſtra, & Aſſaracus. Atque ex eo Capys Anchiſæ pater. Illum deinde Tithonum & Laomedontem genuiſſe, Ex Laomedonte Icetaonem, Clytium, Lampum, Timœrem, Bucolionem, atque Priamum genitos. Rurſusq; ex Cleomeſtra Lyerſum genitum. Cæterùm Priamum cuncta iura affinitatis proculcantem, magis in ſuos ſuperbiam atque odium exercuiſſe. Poſtquam finem loquendi facit, poſtulat vti quoniam à ſenibus

lega-

legatus pacis miſſus eſſet darent ex ſuo numero cum quîs ſuper tali negotio diſſertaret. Electiq́; Agamemnon, Idomeneus, Vlyſſes atq; Diomedes. Qui ſecreti ab alijs proditionem componunt. Præterea placet vti Aneę, ſi permanere vellet in fide, pars prædæ & domus vniuerſa eius incolumis maneret. Ipſi autem Anthenori dimidium bonorum Priami, regnumq́; vni filiorum eius quem elegiſſet, concederetur. Vbi ſatis tractatum viſum eſt, Anthenor ad ciuitatem dimittitur, referens ad ſuos compoſita inter ſe longè alia. In quîs donum Mineruæ parari à Græcis, eosq́ue cupere recepta Helena, acceptoq́; auro, bellum omittere, atq; ad ſuos regredi. Ita cōpoſito negotio Anthenor, traditoq́; ſibi Taltibio, quò res finem acciperet, ad Troiam venit.

QVARTI LIBRI FINIS.

ARGVMENTVM quinti libri.

ANthenor aſſumpto Taltibio ad Troiam reuerſus, explicat legationem. Exin decernitur vt ipſe atq; Aeneas redeant ad Græcos, exploraturi certam voluntatem. Helena clàm ve-

nit noctu ad Anthenorem. Vlyſſes atq; Diomedes ad Troiam veniunt. Duo Helenæ filij extincti. Anthenor conſulit Græcis, vt à templo Mineruæ Palladium ſurripiant. Tractatur de redemptione patriæ. Ignis non comprehendit extà. Aquila partem extorum portat ad Græcos. Impoſitis item extis ab Hecuba ignis extinguitur, ſed cõſulente Caſſandra ad rogum Hectoris conſumuntur. Palladium clàm per Anthenorem ad Græcos deducitur. Helenus Priami qui apud Græcos captiuus erat, dixit imminere exitium Troianis. Fit donũ Mineruæ equus ex ligno fabricatus per Epeum. Decem duces electi. Priamus orat pro Heleno. Equus cum rotis ſub pedibus diſciſsis muris ingreditur. Simon dat ſignum. Troia deſtruitur. Domus Aeneæ et Anthenoris ſeruantur. Menelaus Deiphebum crudeliter truncatis naribus & cæteris membris, interficit. Neoptolemus occidit Priamum. Aiax Oilei abſtrahit Caſſandram. Helena conceditur Menelao. Polyxenam mittunt inferias Achilli. Caſſandra datur Agamemnoni. Andromacha Neoptolemo. Hecuba Vlyſsi. Palladium Aiaci, ſed per contentionem conceſſum fuit Vlyſsi. Aiax reperitur interfectus. Vlyſſes aufugit. Palladium apud Diomedem manet. Hecuba obruitur lapidibus. Caſſandra multa prædicit. Aiacis funus, Filij Aiacis ex Tegmeſſa commendantur Teucro. Aeneas manet apud Troiam. Anthenor ad mare Adriaticum venit. Teſtificatio autoris de ſe.

DICTYS CRETENSIS DE BELLO TROIANO LIBER *quintus.*

ANTHENOR Taltibioq; ciuitatem ingreſsis, cuncti populares, ſocijque cognita re properè concurrũt, cupientes dignoſcere quæ apud Græcos actitata eſſent. Quîs Anthenor in proximum diẽ relata differt, atq; ita dimiſſo conuentu, diſceditur. Tum inter epulas, quum Taltibius intereſſet, filios ſuos monere Anthenor, nihil his in vita cuſtodiendum, quàm vti antiquiſsimam ducerent cum Græcis amicitiam. Dein ſingulorum probitatem, fidem atque innocentiam commemorando, admirari. Ita finito conuiuio, tum diſceditur. At lucis principiò cunctis iam in concilio expectantibus audire, ſiquis modus tantis malis fieret. Cum Taltibio ipſe venit: neq; multo pòſt Æneas: dein Priamus cum reſiduis regulis. Denique vbi ea quæ à Græcis audierat, iuſſus eſt dicere. hoc modo diſſeruit: Graue Troiani principes, vosq; ſocij, graue bellum nobis excitaſſe aduerſum Græciam, grauius verò multoq;

durius mulieris cauſa effectos quàm amiciſſimos, qui inde iam à Pelope orti, affinitatis etiã iure nobis coniuncti ſunt. Náq; ſi præterita mala ſummatim attingere oporteat quãdo ciuitas noſtra depreſſa ęrumnis ad requiẽ emerſerit? Vnquam nobis defuère fletus? aut ſocijs imminutæ calamitates? Quando non amici, propinqui, parentes, filij denique in bello amiſsi? Et vt ex me reliquorum luctuum memoriam recenſeam, quid nam in Glauco filio toleraui? Cuius interitus quanquam acerbus mihi, non tamen ita dolori fuit quàm tempus illud, quo adiunctus Alexandro ad raptum Helenæ comitatum ſui præbuit. Sed præteritorum ſatietas, futuris ſaltem parcendum ac conſulendum eſt. Græci homines cuſtodes fidei ac veritatis, principes beneuolentiæ, atque officiorum. Teſtis his rebus Priamus, qui in ipſo ſtrepitu diſcordiarum, fructum tamen miſericordiæ eorum tulit. Neq; inferendo bellum quicquã prius tentatum ab his, quàm perfidiam in ipſa legatione, inſidias æquè à noſtris experti ſunt. In qua re (dico enim quod ſentio) Priamus eiusque filij authores, in his etiam Antimachus, qui recens amiſsis liberis, iniquitatis ſuæ pœnas luit. Hæc omnia in gratiam geſta Helenæ, eius ſcilicet mulieris, quã nec Græci quidem recipere geſtiunt. Retineatur

neatur igitur in ciuitate ea fœmina ob quam populi, amici etiam, aut non infeſti huic regno. Nónne ſpontè ſupplices vt iam recipiant rogabimus? non omni modo faciemus læſis iam toties per nos? Non in futurum ſaltem reconciliabimus tales viros? Ego quidē abibo iam hinc, & diſcedam longiùs: neque cōmittam vlterius vt interſim malis noſtris. Fuit tempus quo manere in hac ciuitate iocundum erat: ſocij, amici, propinquorum ſalus, patria deniq; incolumis attinuêre in hunc diem. Contrà nunc, quid horum non imminutum, aut in totum ſublatum nobis eſt? Non feram me cum his morari, quorum opera cuncta mihi cum patria concidêre. Et eos quidem quos in bello fortuna eripuit, vtcunque iam ſepeliuimus, concedentibus vltrò veniam hoſtibus. Sed poſtquam Deorum aræ atq; delubra, ſanguine humano per ſcelus infecta ſunt, hoc etiam amiſimus. Quippe, quîs maiora ſupplicio poſt mortem cariſsimorum, quàm in ipſa amiſsione ſubeunda ſunt. quæ ne accidant, nunc ſaltem prouidete. Auro atq; huiuſcemodi alijs præmijs, redimenda patria eſt. Multæ in hac ciuitate dites domus, ſinguli pro facultatibus in medium conſulamus. Poſtremò offeratur pro vita hoſtibus, quod mox interitu noſtro ipſorum futurū eſt. Templorum etiam ſi neceſſe erit or-

namẽtis, pro incolumitate patrię vtendũ eſt. Solus ſuas opes intus cuſtodiat Priamus, ſolus diuitias potiores ſuis ciuib. teneat. His etiam iá quæ cum Helena raptæ ſunt, incubet. Ipſe viderit quem ad finem vtendum putet patriæ calamitatibus. Nos victi iam ſumus malis noſtris. Hęc atq; alia cum lachrymis eo diſſerente, cuncti ſimul gemitum edunt, tendentesq́; ad cœlum manus annuere tot aduerſis rebus Priamum, ſinguli vel inter ſe omnes, finem miſeriarũ deprecantes. Ad poſtremum vno ore patriam redimendam clamát. In quîs Priamus dilanians caput fletu quàm miſerabili, nõ ſolûm iam odio, verùm ſuis hoſtem effectum. Quippe cui Dijs non amicus antea, non deniq; ciuis inueniri poſſet, qui ærumnis ſuis ingemiſceret. Namque optaſſe hæc non nunc demùm, verùm viuis Alexandro atq; Hectore agi cœpta. Sed quoniá præterita reuocare nulli conceſſum eſt, præſentium habẽdam rationem, ſpemq́; futuris adhibendam. Se namq; omnium quæ haberet ad redemptionem patriæ, poteſtatem dare, quam rem Anthenori agendam committere. Cæterum ſe, quoniam iam odio ſuis eſſet, abire è conſpectu, conſentientem his quæ inter ſe decernerent. Tum ſeparato rege, placet vt Anthenor ad Græcos redeat exploratum voluntatem certam, adiunctusq; ei Æneas. Ipſa

compo-

compoſita re, diſceditur. Sed media fermè no ćte, Helena clàm ad Anthenorem venit, ſuſpicans tradi ſe Menelao, & ob iram derelićtę domus metuens. Itaq; eum orat, vti inter cætera ſui quoq; apud Græcos commemorationem faceret, ac pro ſe precaretur. Cæterùm, vt cognitum eſt, poſt Alexandri interitum inuiſa ei apud Troiam fuêre omnia, deſideratusq; ad ſuos reditus. At lucis initiò quibus imperatum erat ad naues veniunt, decretum ciuiū cunćtis narrant. Itaq; cum quîs antè ad confirmanda quæ tempus monebat, ſecedunt. Ibi quum multa de republica ac ſumma rerum diſſererent, voluntatemq; Helenæ docent, veniamq; orant. Et ad poſtremum confirmant inter ſe proditionis pactionem. Dein vbi tempus viſum eſt, cum Vlyſſe & Diomede, ad Troiam veniūt, cohibito Aiace ab Aenea, ſcilicet ne qua inſidijs opprimeretur talis vir, quem ſolùm Barbari non ſecus quàm Achillem metuebant. Igitur poſtquam duces Græciæ in ciuitate conſpecti ſunt, cunćti ciues tollunt ſpe animos, exiſtimantes finē belli atq; diſcordiarum. Itaq; properè ſenatus habitus, vbi noſtris præſentibus decernitur primùm omniū Antimachum ex omni Phrygia exuládum, ſcilicet autorem tanti mali. Dein ſuper conditione pacis tractari cœptum. Inter quę ſtrepitus repentè ex Pergamo, vbi re-

gia Priami erat, clamorq; ingẽs editur. Quare turbati qui in conſilio erant, foràs proſiliunt, credentes inſidias à regulis ſolito more fieri: Itaq; in templum Mineruæ properè concedunt. At paulo pôſt, ex his qui ex arce deſcenderát, cognoſcitur Alexandri filios quos ex Helena ſuſceperat, caſu camerę extinctos, hiq; erant Bunomus, Corinthus, atq; Idus. Quare conſilio dilato, duces noſtri ad Anthenorem abeunt, ibiq; acceptis epulis pernoctant. Præterea cognoſcunt ab Anthenore editum quondam oraculum Troianis maximo exitio, ciuitatiq; fore, ſi palladium quod in templo Mineruæ eſſet, extra mœnia auferretur. Namq; id antiquiſsimum ſignum cœlo lapſum, qua tempeſtate Ilus templum Mineruæ extruens, prope ſummum faſtigij peruenerat, ibiq; inter opera quum necdum tegimẽ ſuperpoſitum eſſet, ſedem ſui occupauiſſe, idque ſignum ligno fabrefactum eſſe. Hortantibus dein noſtris vti ſecum ad ea omnia eniterentur, facturum ſe quæ cuperent, reſpondit. Atq; his prędicit, publicè ſe in concilio ſuper qualitate eorum quæ poſtulaturi eſſent, exercitum deſerturum, ſcilicet ne qua ſuſpicio ſui apud Barbaros oriretur. Ita compoſito negocio cum luce ſimul Anthenor ac reliqui proceres ad Priamum vadunt, noſtri ad naues redeunt. Dein vbi iuſta pueris Alexan-

dri fa-

dri facta ſunt, poſt diem tertium Ideus ſupra dictos duces accitum venit. Quis præſentibus Lampus, cæteriq; quorum conſilium præualebat, multa diſſerere, atque docere ea quæ ante geſta eſſent, temerè & inconſultè, non per ſe, quippe qui contempti deſpectiq; à regulis, arbitrio alieno agerent, Cæterùm quòd arma aduerſum Græcos tuliſſent, non ſpontè factum. Nanqne qui ſub imperio alieno agerent, expectandum his, atq; exequendum eſſe nutum eius qui teneat, Ob quæ dignum eſſe Græcos data venia conſulere his, qui ſemper autores pacis fuerint. Cæterùm à Troianis ob male conſulta, ſatis pœnarum exactum. Dein multo hinc, atque inde habito ſermone, ad poſtremum de modo premiorum agi cœptum. Tum Diomedes quinque milia talentorum auri, atque argenti totidem optat. Præterea tritici centena milia, eaq; per annos decem. Tum ſilentio habito à cunctis, Anthenor nō Græcorum more agere eos aduerſum ſe ait, ſed barbaro. Nam quum impoſſibilia poſtularent, palam fieri, prætextu pacis bellum eos inſtruere. Cæterùm auri atq; argenti tantum ne tum quidem priuſquam in auxilia conducta dilaceraretur, ciuitati fuiſſe. Quòd ſi permanere in eadem auaricia vellent, ſupereſſe Troianis vti clauſis portis, incenſiſq; intus Deorum ædificijs, ad poſtre-

mum idem ſibi cum patria exitium peterent. Contrà Diomedes nō ciuitatem veſtram cōſideratum Argis venimus, verùm aduerſum vos dimicaturi. Quo circa ſiue etiam nunc bellare in animo eſt, parati Græci, ſiue, vt ais, igni dabitis Ilium, non prohibebims. Quippe Græcis affectis iniuria, quoquomodo vlciſci hoſtes ſuos finis eſt. Tum Panthus in proximum diem deliberandi veniam orat. Ita noſtri ad Antenorem abeunt, atque inde in ædem Mineruæ. Interim cognoſcitur in apparatu rerum diuinarum portentum ingens. Namque compoſita ſacrorum conſueta mox ſubiectus ignis non comprehendere, neque conſumere vti antea, ſed aſpernari. Quare turbati populares, ſimul vti fidem nuncij noſcerent ad aram Apollinis confluunt, atque ibi ſuperpoſitis extorū partibus, vbi flamma admota eſt, repente cuncta quæ inerant diſturbata, ad terram decidunt. Quo quidem ſpectaculo perculſis atque attonitis omnibus, ſubitò aquila ſtridore magno immittit ſeſe, atque extorum partem eripit. Moxque ſuperuolans, ad naues Græcorum pergit, ibique raptum omittit. Id verò Barbari iam non leue aut in obſcuro, ſed palàm pernicioſum credere. Interim Diomedes cum Vlyſſe diſsimulantes quæ gerebantur, obambulare in foro, circumſpicientes laudanteſque præclara o-

ra ei-

pera ciuitatis eius. At apud naues auſpicio tali, motis omnium animis, Calchas vti bonũ animum gererent hortatur, breui quippe dominos fore eorum quæ apud Troiam eſſent. Cęterùm Hecuba re cognita, placatum Deos egreditur, præcipuè Mineruam atque Apollinem. Quîs tum dona multa victimasque opimas admouet, ſed in adolendo quæ ſacra aris reddebantur, eodem modo reſtingui ignes, ac repentè interire viſi. Inter quæ tam ſolicita, Caſſandra deo plena, victimas ad Hectoris tumulum transferri inferriq; iubet. Deos quippe aſpernari iam ſacrificia, indignatos ob cõmiſſum paulò antè ſcelus in Apollinem. Ita tauris, qui immolati erant, ad rogum Hectoris, ſicuti imperatum eſt, apportatis, moxque igni ſubiecto, conſumuntur cuncta. Inde vbi iam veſper erat, domum diſceſſum eſt. Atque eadem nocte Anthenor clam in templum Mineruę venit, vbi multis precibus mixtis Theanæ (quæ templi ſacerdos erat) perſuaſit vti palladium ſibi traderet, habituram namque magna eius rei premia. Ita perfecto negotio ad noſtros venit, hisque promiſſum offert. Id Græci obuolutũ bene, quò ne intelligi à quoquam poſsit, vehiculo ad tentoria Vlyſsis per neceſſarios fidos q; ſuos remittunt. At lucis principio poſtq̃ ſenatus coactus, & noſtri ingreſsi ſunt, Anthenore veluti iracundiã Græ-

corum metuens, veniam orare eorum, quæ aduerſum eos pro patria exercitus diſſeruiſſet. Dein Vlyſſes non ſe his moueri neque indignari, ſed quod finis in tractando non adhiberetur, maximè quum opportunum ad nauigandũ tempus, breui præteruolet. Tũ multo inuicem habito ſermone, ad poſtremum binis milibus talentorum auri atque argenti, rem decidunt. Quod vt ad ſuos referrẽt, Græci ad naues abeunt. Ibi conductis ducibus, cuncta quæ geſta ſunt, exponunt.

Palladium etiam ablatum per Anthenorem docent. Dein ex omnium ſententia, reliquus miles rem cognoſcit. Ob quæ placet vniuerſis mitti Mineruæ donum quàm honoratiſſimum. Tum accitus ad eam rem Helenus, cuncta quæ antè geſta erant, non ſecus ac ſi præſens fuiſſet ordine exponit, additque finem iam adueniſſe Troianarum rerũ. Quippe quo maximè ſuſtentaretur, ſummam ciuitatis Palladium fuiſſe, quo ablato exitium ingruere. Cæterùm domũ Mineruæ fatale Troianis eſſe, equum ligno fabrefactum forma ingenti, cuius magnitudine muri ſoluendi eſſent, adnitente atque miniſtro Anthenore. Dein recordatus parentem Priamum reſiduosque fratres, fletum edit miſerabilem, conſternatusque per dolorem atque obſtupefactus ruit. Tum Pyrrhus collectum eum, refectum-

ctumque animi, ad ſe deducit, cuſtodesq; addit, veritus ne qua per eum hoſtibus quæ geſta erant, patefierent. Quod vbi Helenus præſenſit, Pyrrhum vti bonum animum gereret hortatur, ſecurum ſui ſecretorumque. Namque ſecum eo etiam poſt patriæ excidiũ multis tempeſtatibus in Græcia moraturum. Itaque vt Heleno placuerat, multa materies quæ apta huiuſmodi fabricæ videbatur per Epeum, atque Aiacem Oilei aduecta. Interim firmatores pactæ pacis ad Troiam eunt. Decem lecti duces, Diomedes, Vlyſſes, Idomeneus, Aiax Telamonius, Neſtor, Meriones, Thoas, Philocteta, Neoptolemus, atque Eumelias. Quos vbi in foro animaduertere populares, læti animos tollunt, finem iam ærumnarum credentes. Itaque ſinguli pluresúe, vti quiſque occurrerat, benignè adeunt, ſalutantes, gratulantesque exoſculantur. Tum Priamus pro Heleno orare Græcos, multisque adhibitis precibus, commendare chariſſimum ſibi, & inter cæteros dilectum magis propter prudentiá. Dein vbi tempus viſum eſt, conuiuium publicè cœptum eſt in honore ducũ aſcitæq; pacis, Anthenore deſeruiente Græcis, atque omni modo benignè exhibente cuncta. At lucis initio ſenes omnes in ædem Mineruæ conueniunt: in quîs Anthenor refert miſſos à Græcis ſuper conditioni-

bus prædictæ pacis, decem lectos viros: quos vbi deduci in ſenatum placuit, & dextræ inuicem datæ atque acceptæ ſunt. Statuunt inter ſe vti proximo die campi in medio atque in ore omnium aras ſtatuant, in quîs fidem pacis iuriſiurandi religionibus firmarent. Quîs perfectis, Diomedes atque Vlyſſes iurare occipiunt, permanſuros ſe in eo quod ſibi cum Anthenore conueniſſet, teſteſq; in eam rem Iouem ſummum, Terramq; matrem, Solem, Lunam atque Oceanum fore. Dein exciſis in partes duas hoſtijs, quæ ad eam rem admotæ erant, ita vt pars ad ſolem, reſiduum ad naues ſpectaret, per medium tranſeunt. Dein Anthenor in eadem verba placitum confirmat. Ita perfecto negotio, ad ſuos quiſque abeunt. Cæterùm Barbari Anthenorem ſummis laudibus efferre, venienteq; ſinguli quaſi deum venerari. Solum quippe omnium credere authorem pacis eius, aſcitæque cum Græcis amicitiæ. Ita ſopito iam inde bello, paſsim vti quiſque partium voluerat, nunc Græci cum Troianis, rurſusque hi apud naues amicè agere. Interim vbi fœdus interuenerat, cuncti Barbari ſocijque, qui bello reſidui erant, gratulantes interuentu pacis ad ſuos diſcedunt, non opperientes quidem præmia tantorum diſcriminum atque ærumnarum, ſcilicet veriti ne qua pacti fides apud Barbaros diſſolueretur.

uereretur. Interim apud naues, vti Heleno placuerat, equus tabulatus extruitur per Epeum fabricatorē eius operis. Cui edito in immenſum, ima quæ ſub pedibus erant, rotis interpoſitis ſuſpenderat, ſcilicet quod à tractu motus facilis foret, vnde offerri donū Mineruæ maximum, omniū ore agitabatur. Cæterùm apud Troiam auri atq; argenti prædictū pondus per Anthenorē atq; Æneam ſummo ſtudio in ædem Mineruæ portabatur. Et Græci poſtquā auxilia ſociorum dimiſſa, cognitum eſt, impenſius pacē atq; amicitiam agitauêre, nullo poſt Barbarorum interfecto, aut vulnerato, quò magis ſine vlla diſcordiarum ſuſpicione apud hoſtes forent. Dein equū cōpactū affabre, confixumq; ad muros mouent. Nunciatum Troianis, vt cū ſumma religione ſuſciperent, Mineruæ ſc. ſacrum dicatumq;. Quare magna vis hominū portis egreſſa, ſumma lęticia ſacrificioq; donum excipit, attrahitq; propius mœnia. Sed poſtquam magnitudine operis impediri per portas ingreſſum animaduertere, conſilium deſtruendorū deſuper murorum capiunt, neque quiſquam ſecus præ tali ſtudio decernebat. Ita inuiolatum multis tempeſtatibus murorum opus, Neptuniique vt perhibebatur, atque Apollinis maxima monumenta, multo delectu ciuium manibus diſſoluūtur. Sed poſtquā maior pars ope-

ris eius deiecta eſt, conſulto à Græcis interceſſum, confirmantibus non ſe paſſuros intra mœnia duci equum, priuſquam prædicti pondus auri, atque argenti ſuſciperent. Ita intermiſſo opere, ſemiruptiſque mœnibus, Vlyſſes cunctos ciuitatis Troianæ artifices, ad reficiendas naues conducit. Compoſita dein vniuerſa claſſe, vbi cuncta nauigia inſtructa, & premium perſolutum eſt, iubent noſtris peragere cœpta. Itaque deſtructa murorum parte, cum ioco, laſciuiaque induxêre equum, fœminis inter ſe atque viris certatim attrahere feſtinātibus. Interim Grę ci vbi cuncta nauibus impoſita ſunt, incenſis omnibus ad Sigæum ſecedunt, ibique noctem opperiuntur. Feſsis dein vino, multoq; ſomno barbaris, quæ vtraq; per lætitiam ſecuritatemq; pacis interuenerant, noſtri multo ſilentio ad ciuitatem nauigant, ſeruantes ſignum quod igne elato Sinon ad eam rē clām poſitus tulerat. Moxq; omnes poſtquām intrauēre mœnia, diuiſis inter ſe ciuitatis locis, vbi ſignum datum magna vi cędere eos quos ſors obiecerat, atq; obtruncare paſsim per domos atq; vias, loca ſacra atq; profana. Et ſiqui perſenſerant priuſquam armari, aut aliquid pro ſalute caperent, opprimere. Prorſus nulla requies ſtragis, atq; funerum, quum palàm & in ore ſuorum liberi, parenteſque magno

inſpe-

ſpectantium gemitu necarentur. Moxque ipſi qui ſpectaculo cariſsimorum interfuerant miſerandum in modum interirent. Neque ſegnius per totam vrbem incendijs geſtum, poſitis prius defenſoribus domui Æneæ atque Anthenoris. Interim Priamus re cognita, ad arma Iouis Ædificialis cõfugit, multiq; ex eo loco ad reliqua deorum templa. Caſſandra in ædem Mineruę. Sed poſt vniuerſos qui in manus venerant fœdè, atque multos obtruncauere, occipiente luce domum in qua Helena erat aggrediũtur. Ibi Menelaus Deiphebum quem poſt Alexandri interitum, Helenæ matrimonium intercepiſſe ſuprà docuimus, exectis primò auribus, brachiisq; ablatis, dein naribus, ad poſtremum truncatum omni ex parte, fœdatumque ſummo cruciatu necat. Poſt quæ Priamum Neoptolemus ſine vllo ætatis honoriſque delectu, retinentem vtraque manu ad aram iugulat. Cæterùm Caſſandram Aiax Oilei ex ſacro Mineruę captiuam abſtrahit. Hoc modò conſumptis cum ciuitate Barbaris, deliberatio inita ſuper his qui ad Deorum aras auxilium vitæ implorauerant, decretumque ab omnibus, vti per vim auulſi necarentur. Tantus dolor iniuriæ, & ob id ſtudium extinguendi nominis Troiani inceſſerat. Ita comprehenſi qui cruciatum prædictæ noctis ſubterfugerant, trepidantes vice peco-

rum interficiuntur. Dein more belli per templa ac ſemiuſtas domos, populatio rerum omnium, ac per dies plurimos, ne quis hoſtiū euaderet, ſtudium inquirendi. Interim ad coacéruandum auri atque argenti materiam oppurtuna loca deſtinātur, & alia ob precioſam veſtem. Igitur vbi ſatias Troiani ſanguinis tenuit, & vrbs incendijs complanata eſt, initium ſoluendæ per prædam militiæ capiunt: primò à captiuis fœminis, puerisque adhuc imbellibus. Itaque ex his prima omnium Helena, ſine ſorte Menelao conceditur. Dein Polyxena, ſuadente Vlyſſe, per Neoptolemum Achilli inferias miſſa. Agamemnoni Caſſandra datur, poſtquam forma eius captus, quin palàm deſiderium fateretur, diſsimulare nequiuerat. Aetram & Clymenā, Demophoon & Achamas habuêre. Reliquorū ſors agi cœpta, atque Neoptolemo Andromacha euenerat, adiunctis etiam eius filijs in honorē tanti ducis. Vlyſsi Hecuba obuenit. Hactenus nobilium fœminarum ceſsêre ſeruitia. Alij vt quemque ſors contigerat, prædam, aut ex captiuis, quantum pro merito diſtribuebatur, habuere. Interim ſuper palladio ingēs certamen inter ſe ducibus exortum. Aiace Telamonio expoſtulāte in munus ſibi, ꝓ his quæ in ſingulos vniuerſosque virtute atque induſtria ſua cōtulerat. Quare coacti penè omnes

vti no

vti ne læderetur animus tanti viri, cuius præclara facinora vigiliasque pro exercitu in animo retinebant, concedunt Aiaci, contradicentib. ſolis omnium Diomede atq; Vlyſſe, ſua quippe opera id ablatum cõtrà inſinuantibus. Contrà Aiax affirmare, non labore aut virtute eorum rem geſtá: Anthenorem namque cõtéplatione cõmunis amicitiæ abſtuliſſe. Tum Diomedes honori eius per verecundiam cedens, à certamine deſtitit. Igitur Vlyſſes cum Aiace ſumma vi contendere, atque inuicem induſtriæ meritis expoſtulare, adnitentibus Vlyſsi Agamemnone & Menelao, ob ſeruatam paulò antè opera ſua Helenam. Namque poſt captum Ilium, Aiax recordatus eorum quæ tantis tempeſtatibus propter mulierem perpeſsi expertique eſſent, primus omnium interfici eam iuſſerat. Iamque approbantibus conſilium Aiacis multis bonis, Menelaus amorem coniugij etiam num retinens, ſingulos ambiendo, orandoq; ad poſtremum perfecerat, vt interceſſu Vlyſsis, Helena incolumis ſibi traderetur. Ob quę veluti iudicio amborũ merita ſpectantes (quum etiã num bellum in manibus, atq; hoſtiles multæ nationes circumſtreperent, nullo delectu virorum fortiũ, ſpretisq; Aiacis tot egregijs facinorib. ac frumẽti, quod ex Thracia aduexerat, per totũ exercitũ diſtributione) Vlyſsi palla-

diũ tradunt. Quare cũcti duces qui memores virtutũ Aiacis, nihil ei præferendũ cenſuerát. Quique ſecuti gratiam Vlyſsis impugnauerant talem virum, ſtudio in partes diſcedunt. Interim Aiax indignatus, & ob id victus dolore animi, palàm atq; in ore omnium vltionem ſe ſanguine eorum à quîs impugnatus eſſet, exacturum denunciat. Itaque ex eo Vlyſſes, Agamemnon & Menelaus cuſtodiam ſui agere, & quò tutiores eſſent ſumma ope inuigilare. At vbi nox aderat, deſcendentes vno ore omnes, lacerare vtrumque regem, neque abſtinere maledictis, quippe quîs magis libido deſideriumque in fœmina, quàm ſummæ militiæ potiora forent. At lucis principio Aiacem in medio exanimem offendunt, perquirentesque mortis genus, animaduertêre ferro interfectum. Inde ortus per duces atque exercitus tumultus ingẽs, ac dein ſeditio breui adulta, quum antè iam Palamedem virum domi bellique prudentiſsimum, nunc Aiacẽ inclytum tot egregijs pugnis, atque vtroſque inſidijs circumuentos ingemiſceret. Ob quæ ſupradicti reges veriti ne qua vis ab exercitu pararetur, intus clauſi firmatiq; per neceſſarios manent. Interim Neoptolemus aducta ligni materia, Aiacem cremat, reliquiasq; vrna conditas, in Rhetæo ſepeliendas procurat, Breuique tumulum extructum, conſecrat

in ho-

in honorem tanti ducis. Quæ ſi ante captum Ilium accidere potuiſſent, profectò magna ex parte promotæ res hoſtium, ac dubitatum de ſumma rerum fuiſſet. Igitur Vlyſſes veritus vim offenſi exercitus, clàm mari aufugit: ita palladium apud Diomedē manet. Cæterùm poſt abſceſſum Vlyſsis, Hecuba quò ſeruitiū morte abſolueret, multa ingerere maledicta, imprecarique infauſta omnia in exercitum. Quare motus miles, lapidibus obrutam necat, ſepulchrumque apud Abydum ſtatuitur, appellaturque Cynoſſeni, ob linguæ proteruiam, imprudentemque petulantiam. Per idem tempus Caſſandra Deo repleta, multa in Agamemnonem aduerſa pronunciat. Inſidias quippe ex occulto cædemque domi per ſuos compoſitam. Præterea vniuerſo exercitui profectionem ad ſuos incommodam, exitialemque, inter quæ Anthenor cū ſuis Græcos orare, omitterent iras, atque vrgente nauigij tempore in commune conſulerent. Pręterea omnes duces ad ſe epulatum deducit, ibique ſingulos quammaximis donis replet. Tum Græci Aeneæ ſuadent, vt ſecum in Græciam nauiget. Ibi namque ei ſimile cum cæteris ducibus ius, regniq; eandem poteſtatem fore. Neoptolemus filios Hectoris Heleno concedit. Præterea reliqui duces auri atque argenti quantum ſingulis viſum eſt. Dein cō-

ſilio habito decernitur, vti per triduum funus Aiacis publicè ſuſciperetur. Itaq; exactis diebus, cuncti reges comam apud tumulum eius deponunt. Atque exin contumelijs Agamemnonem, fratremque agere, eosq; non Atreum, ſed Pliſthenidas, & ob id ignobiles appellare. Quare coacti ſimul, vt odium ſui apud exercitum per abſentiá leniretur, orant vti ſibi ire è conſpectu eorum ſine noxa concederent. Itaq; conſenſu omnium primi nauigant deturbati expulſique à ducibus. Cæterùm Aiacis filij Achantides Glauca genitus, atque Euriſathes ex Tegmeſſa Teucro traditi. Dein Græci veriti ne per moram interuentu hyemis, quæ iam ingruebat, à nauigando excluderentur, deductas in mare naues, remigibus reliquisque nauticis inſtrumentis complent. Atque ita cum his quæ ſinguli, præda multotum annorum quæſiuerant, diſcedunt. Æneas apud Troiam manet. qui poſt Græcorum profectionem cunctos ex Dardano, atq; ex proxima peninſula adit, orans vti ſecũ Anthenorem regno exigerent. Quæ poſtquam præuerſo de ſe nuncio Anthenori cognita ſunt, regrediens ad Troiam imperfecto negotio aditu prohibetur. Ita coactus cum omni patrimonio à Troia nauigat, deuenitque ad mare Adriaticũ, multas gentes Barbaras interim præuentus. ibique condit cum his qui
ſecum

ſecum nauigauerāt ciuitatem, appellatā Corcyrem Melenam. Cæterùm apud Troiam poſtquā fama eſt, Anthenorem regno potiri, tum cuncti qui bello reſidui, nocturnam ciuitatis cladem euaſerant, ad eum confluunt, breuique ingens coalita multitudo. Tantus amor erga Anthenorem, atque opinio ſapientiæ inceſſerat. Fitque princeps amicitiæ eius rex Gebrenorum Oenideus.

Hæc ego Gnoſius Dictys, comes Idomenei conſcripſi, oratione ea quammaximè inter diuerſa loquendi genera conſequi ac comprehendere potui, literis Punicis à Cadmo Danaoque traditis. Neque ſit mirum cuiquā ſi quamuis Græci omnes, tamen diuerſo inter ſe ſermone agunt, quando ne nos quidem vnius eiuſdemque inſulæ, ſimili lingua, ſed varia permixteque vtamur. Igitur ea quæ in bello euenêre Græcis ac Barbaris, cuncta ſciens, perpeſſusque magna ex parte, memoria edidi. De Anthenore eiusq; regno quæ audiui retuli. Nunc reditum noſtrorum narrare libet.

Quinti libri finis.

ARGVMENTVM ſexti & vltimi libri.

EVerſa Troia Græcorum principes Phrygijs opibus ditati, quum in patriam nauigarent, alij uaſtis procellis ſunt obruti, alij turpiter alio caſu occubuerunt. Aiax Oilei ſcopulis Euboicis cum ſuis naufragat. Nauplius uxores armat in uiros. Agamemnon interficitur. Diomedes regno expellitur. Demophoon ab Athenienſibus non recipitur. Concilium apud Corinthum. Idomeneus receptus à ſuis mittit auxilia Oreſti contra Aegiſtum. Clytemneſtra cum Aegiſto interficitur. Menelaus petijt Cretam: Teucer expellitur à patre. Oreſtes purgatur crimine cædis. Hermione denubit Oreſti. Vlyſſes peruenit ad Leſtrigonas, Siciliamq́; Inde ad Circen, Syrenas, atque Alcynoum. Dein interficit procos. Caſtitas Penelopis. Idomeneus moritur, cui Meriones ſuccedit. Multa deſcribuntur digna ſcitu, ut de nuptijs Thetidis & Pelei, deq́; Neoptolemi, atque Vlyßis morte.

DICTYS CRETENSIS DE REDITV GRÆCOrum liber *Sextus & Vltimus.*

POSTQVAM impoſitis, quæ ſinguli bello quæſierant, aſcendere ipſi, ſolutis anchoralibus nauigant. Dein à puppi ſecundante vento, paucis diebus peruenêre ad Ægeum mare. Vbi multa imbribus ventisque, & ob id ſeuiente mari indigna experti, paſsim vt ſors tulerat, diſpalantur. In quîs Locrorum claſsis perturbatis per tempeſtatem officijs nautarum, & inter ſe implicatis, ad poſtremum fulmine comminuta, & incenſa eſt. At rex Locrorum Aiax, poſtquam natando, euadere naufragium eniſus eſt, reliqui per noctem tabulis, aut alio ex naufragio leuamine fluitantes, vbi ad Euboeam deuenêre, Cheradibus ſcopulis appulſi pereunt. Eos nanque re cognita, Nauplius vltum iri cupiens Palamedis necem, per noctem igni elato ad ea loca deflectere, tanquã ad portum coegerat. Per idem tempus Oeax Nauplij filius, Palamedis frater, cognito Græcos ad ſuos remeare, Argos venit. Ibi Ægialem atq; Clytemneſtram falſis nuncijs aduerſum ma-

ritos armat, prædicto ducere eos ſecum vxores ex Troia prælatas his. Præterea addidêre ea quibus mobile ſuapte natura ingenium muliebre magis aduerſum ſuos incenderentur. Ita Aegiale aduenientem Diomedem, per ciues aditu prohibet. Clytemneſtra per Aegiſtum adulterio ſibi cognitum Agamemnonem inſidijs capit, eumq; interficit. Breuiq; denupta adultero Erigonem ex eo edit. Interim Talthibius Oreſtem Agamemnonis filium manibus Ægiſti ereptum, Idomeneo, qui tum apud Corinthum agebat, tradit. Eo Diomedes expulſus regno, & Teucer prohibitus Salamine à Telamone, ſcilicet quòd fratrem inſidijs circumuentum non defendiſſet, conueniunt. Interim Neſtheus cũ Aetra & Clymena filia eius ab Athenienſibus recipitur. Demophoon atq; Achamas foris manent. Cæterùm vbi plures eorum qui mare inſidiasque ſuorum euaſerant, apud Corinthum fuêre: conſilium habent vti iuncti inter ſe ſingula aggrederentur regna belloq; aditum ad ſuos patefacerent. Eam rem Neſtor prohibet, ſuadens tentandos prius ciuiũ animos, neq; committendum vti per ſeditionem Græcia omnis, inteſtinis diſcordijs corrumperetur. Neq; multo pòſt cognoſcit Diomedes Aetholiam ab his qui per abſentiam eius regnum infeſtabant, eo nomine multis
modis

modis affliɛtari. Ob quæ profeɛtus ad ea loca, omnes quos authores iniuriæ reppererat, interficit, metuq́; omnibus circum locis inieɛto, facilè à ſuis receptus eſt. Inde per omnē Græciam fama orta, ſuos quiſq; reges accipiunt: ſummam in his qui apud Troiam bellauerant virtutem, neq; in reſiſtendo cuiuſquā vires ſatis idoneas exiſtimantes. Ita nos quoque cum Idomeneo rege Cretá patrium ſolū ſumma gratulatione ciuium remeauimus. Dein vbi Oreſtes tranſactis pueritiæ annis, officia viri exequi cœpit, orat Idomeneum, vt ſecum ex ea inſula quàmplurimos mitteret: cupere nanq; ſe Athenas nauigare. Itaq; colleɛto numero eorum quos idoneos credebat, Athenas venit, auxilium ab his contrà Ægiſtum orat. Dein oraculum adijt, reſponſum refert, vti matrem, & cum ea Ægiſtum interficiat: ex quo fore, vti regnum patrium reciperet. Huiuſmodi nomine armatus cum prædiɛta manu ad Strophum venit. Is namque Phocenſis, cuius filiam in matrimonium Aegiſti denupſerat, indignatus quod ſpreto coniugio priore Clytemneſtram ſuperduxerit, & regem omnium Agamemnonem interfecerit, vltrò ei auxilium aduerſum inimiciſſimum obtulerat. Ita conſpirati inter ſe cum magna manu Mycenas veniunt. Statimque Aegiſtus aberat: primò Clytem-

neſtram interficiunt, multosque alios qui reſiſtere auſi erant. Dein cognito Aegiſtum aduentare, inſidias ponunt, eumque circumueniunt. Inde per omnem Argiuorum populum diſſenſio animorum exorta, quod diuerſa inter ſe cupientes, ad poſtremum in partes diſcederent. Per idem tempus Menelaus appulſus Cretam, cuncta ſuper Agamemnone, regnoque eius cognoſcit. Interea per omnem inſulam poſtquam cognitum eſt, Helenam eò veniſſe, multi vndique virilis ac muliebris ſexus confluunt, ambientes dignoſcere cuius gratia orbis penè omnis ad bellum conſpiraſſet. Vbi inter cætera Menelaus refert Teucrum expulſum patria, ciuitatem apud Cyprum Salaminam nomine condidiſſe. Multa etiam apud Aegyptum miranda refert, & Canopi gubernatoris ſui, qui ibi morſu ſerpentis perierat, extructum magnificum monumentum. Dein vbi tempus viſum eſt, Mycenas nauigat, ibiq; multa aduerſum Oreſtem molitus. Ad poſtremum multitudine popularium cohibitus, ab eo qnod ceperat negocio deſtitit. Inde placet cunctis Oreſtem ſuper eo facinore cauſam dicere apud Athenienſes vbi Ariopagitarum iudicium ſeueriſsimum per omnem Græciam memorabatur. Apud quos dicta cauſa, iuuenis abſoluitur. Erigona, quæ ex Aegiſto edita erat, vbi fratrem abſolu-

ſolutum intelligit, victa dolore immodico, laqueo interijt. Mneſtheus liberatũ Oreſtem à parricidij crimine, purgatumq; more patrio, cunctis remedijs quæ ad obliuionem huiuſmodi facinoris adhiberi ſolita erant, Mycenas remittit, ibique regnum ei conceſſum. Dein tranſacto tẽpore accitu Idomenei Cretam venit. Neque multo pòſt Menelaus ibi multa in patruum ſeuerè per eum ingeſta, quod ſibi per diſſenſionem popularium multis modis periclitanti, ipſe etiam inſidiatus eſſet. Ad poſtremum interceſſu Idomenei vterque reconciliatus Lacedemonam diſcedit. Ibi Menelaus ſicuti conuenerat, Hermionem Oreſti in matrimonium deſpondit.

Per idem tempus Vlyſſes Cretam appulſus eſt duabus Phœnicum nauibus, mercedis pacto acceptis. Nanq; ſuos cum ſocijs atque omnibus quę ex Troia habuerat, per vim Telamonis amiſerat, ſcilicet infeſti ob illatam per eum filio necem, vix ipſe liberatus induſtria ſua. Percunctantique Idomeneo quibus ex cauſis in tantas miſerias deueniſſet, erroris initium narrare occipit. Quo pacto appulſus Zimarum multa inde per bellum quæſita præda nauigauerit, appulſusq; ad Lothophagos, atque aduerſa vſus fortuna, deuenerit in Siciliam. Vbi per Cyclopem atque Leſtrigona fratres, multa indignè ex-

pertus, ad poſtremum ab eorum filijs Antiphate & Polyphemo, plurimos ſociorum amiſerit. Dein per miſericordiam Polyphemi in amicitiā receptus, filiam regis Arenen poſt quam Elponoris ſocij eius amore deperibat, rapere conatus. Vbi res cognita eſt, interuentu parentis puella ablata per vim, exactus per Aeoli inſulas deuenit ad Circen, atq; inde ad Calipſo, vtramque reginam inſularum. In quîs morabantur, & quibuſdam illecebris animos hoſpitum ad amorem ſui illicientes. Inde liberatus peruenerit ad eum locum, in quo exhibitis quibuſdam ſacris, futura defunctorum animis dignoſcerentur. Poſt quæ appulſus Syrenarum ſcopulis, vbi per induſtriā liberatus ſit. Ad poſtremum inter Scyllam & Caribdim mare ſæuiſsimum, & illata ſorbere ſolitum, plurimas nauium cum ſocijs amiſerit. Ita ſe cum reſiduis in manus Phœnicum per maria prædantium incurriſſe, atque ab his per miſericordiam reſeruatum. Igitur vti voluerat acceptis à rege noſtro duabus nauibus, donatusq; multa præda, ad Alcinoum regem Pheacum remittitur. Ibi ob celebritatem nominis per multos dies benignè acceptus, cognoſcit Penelopen à triginta illuſtribus viris diuerſis ex locis in matrimoniū poſtulari. Hiq; erant à Zacyntho, Echinadibus, Leucadia, Ithaca. Ob quæ multis precibus perſua-

perſuadet regi, vti ſecum ad vindicandam matrimonij iniuriá nauigaret. Sed poſtquam deuenêre ad eű locum pauliſper occultato Vlyſſe, vbi Telemachum rem quæ parabatur edocuêre, domum ad Vlyſſem clàm veniunt. Ibique vino multo atq; epulis repletos iam procos ingreſsi interficiunt. Dein per ciuitatem Vlyſſem aduentaſſe, popularibus cognitum eſt. A quîs benignè & cum fauore exceptus, cuncta quæ domi geſta erant cognoſcit. Aut ſupplicijs meritos, aut donis afficit. De Penelope, eiusque pudicitia, præclara fama. Neque multò pòſt precibus atque hortatu Vlyſsis, Alcinoi filia Nauſica Telemacho denubit.

Per idem tempus Idomeneus dux noſter apud Cretam interijt, tradito per ſucceſsioné Merioni regno, & Lacertę. Triennio poſtquam filius domum redijt, vitæ finem fecit. Telemacho ex Nauſica natum filium Vlyſſes Ptoliportum appellat. Dum hæc apud Ithacam geruntur, Neoptolemus apud Moloſſos naues quaſſatas tempeſtatibus reficit. Atque inde poſtquam cognitum eſt ab Acaſto expulſum regno Pelea, vltum iri cupiens iniurias aui, primò exploratű duos quàm fidiſſimos, & incognitos illis locis Chryſippum & Aratum Theſſaliam mittit. Hique cuncta quæ gerebantur, inſidiasque ei paratas per

inſidias Acaſti euitans, aſsiduè nepotis deſiderio, nauigantes, & ſi qui fortè eò appulſi eſſent, ſpeculari conſueuerat. Dein vbi cuncta domus fortunarumque edoctus eſt, conſiliũ aggrediendi hoſtis inire occipit, quum fortè cognoſcit filios Acaſti Menalippum & Pliſthenen venatum profectos: dein veniſſe ad ea loca. Itaque mutata veſte Locrum ſimulans, iuuenibus offert ſe, hisque cupitum ſui interitum refert. Ob quæ iunctus his venando, vbi ſeorſum à cæteris Menalippum videt, eumque, ac paulò pòſt fratrem eius inſecutus, interficit. Ad quorum inquiſitionem ſeruus quidam Cirmas nomine, perquam fidus profectus, in manus iuuenis deuenit. Comprehenſusque Acaſtum affore nunciat, atque ita occidit. Itaque Neoptolemus mutata veſte Phrygia tanquam filius Priami, Neſtor qui captiuus cum Pyrrho ad ea loca nauigauerat, Acaſto obuiam venit. Eique quiſnam eſſet indicat, & Neoptolemum in ſpelunca fatigatum nauigio, ſomnoque iacere. Ob quę anxius Acaſtus opprimere quàm inimicißimum cupiens, ad ſpeluncam pergit, atque ipſo aditu à Thetide quæ ad ipſa loca quæſitum Pelea venerat, re cognita reprimitur. Dein cunctis quæ aduerſum domum Achillis iniquè & aduersũ fas geſſerat enumeratis, increpatus, ad poſtremũ interceſſu ſuo

manibus iuuenis liberat, perſuadens nepoti vt ignoſceret potius, neque ſanguine vlterius vlciſci cuperet ea quæ anteceſſerant. Itaque Acaſtus vbi ſe præter ſpem liberatum animaduertit, ſponte in loco cuncta regni Neoptolemo tradit. Inde iuuenis cum auo & Thetide, reliquiſque qui ſecum nauigauerant, ſummam regni adeptus, in ciuitatem venit. Ibi à cunctis popularibus, quique iuxta inhabitantes ſub imperio eius agebant, benignè ac cum gratulatione exceptus, amorem ſui breui confirmat.

Hæc ego à Neoptolemo cognita, memoriæ mandaui, accitus ab eo qua tempeſtate Hermionem Menelai in matrimonium ſuſceperat. Ab eo etiam de reliquijs Memnonis cognitum eſt mihi, vti tradita eius oſſa apud Paphum his qui cum Pallante duce Mēnonis mari ad Troiam profecti, ductore interfecto, ablataq; prędà, ibidem morabantur. Vtq; Himera (quam nonnulli materno nomine Hemerem appellabant) ſoror Memnonis ad inueſtigandum cadauer fratris, eò profecta, poſtquam reliquias repperit, & de intercepta præda Memnonis palàm ei factum eſt, vtrunq; recipere cupiens, interceſſu Phœnicum qui in eo exercitu plurimi fuerant, optionem rerum omnium ac ſeorſum fratris acceperit; prælataq; ſanguinis affectione, recepta

cepta vrna Phœnicê nauigauerit. Delata dein ad regionem eius Phalonem nomine, ſepultisq; fratris reliquijs nuſquam comparuerit. Cuius opinio exorta tripartita eſt. Seu quod poſt occaſum Solis cum matre Hemera è conſpectu hominum exceſſerit: ſiue ſupramodum dolore affecta fraternæ mortis, vltrò præceps ierit: vel ab his qui incolebant ob eripienda quæ ſecum habuerat, circumuenta interierit. Hæc de Memnone, eiusq; ſorore comperta mihi per Neoptolemum. Poſt quæ profectus Cretam anno pòſt nomine publico, cum duob. alijs ád oraculum Apollinis remedium petitum venio. Nanque nulla certa cauſa ex improuiſó, tanta vis locuſtarum inſulam eá inuaſerat, vti cuncta fructuum quæ in agris erant, corrumperentur. Itaq; multis precibus ſupplicijsque reſponſum editur, diuina ope animalia interitura, inſulamq; prouentu frugum breui redundaturam. Dein nauigare cupientes ab his qui apud Delphos erant, prohibemur, importunum namque & perniciosum tempus eſſe Lycophiō & Ixeus qui vnà ad oraculum venerant, contemptui habentes aſcendunt nauem, medioque ferè ſpacio fulmine icti intereunt. Interiiт vt diuinitus prædictum erat, eodem ictu fulminum ſedata vis mali, immerſaque mari, & regio omnis repleta frugibus.

Per idem tempus Neoptolemus confirmato iam cũ Hermione matrimonio, Delphos ad Apollinem gratulatum, quod in autorem paternæ cædis Alexandrum vindicatum eſſet, proficiſcitur, relicta in domo Andromacha, eiusque filio Laodamanta, qui reliquis iam filiorum Hectoris ſuperfuerat. Sed Hermione poſt abſceſſum viri, victa dolore animi, neq; pellicatum captiuæ patiens, parentem ſuum Menelaum accitũ mittit. Cui multa conqueſta ſuper iniuria prælatæ ſibi à viro captiuæ mulieris, perſuadet vti filium Hectoris necet. Andromacha re cognita, inſtantis periculi vim ſubterfugit, auxilio popularium liberata. Qui miſerati fortunam eius vltrò Menelaum contumelijs proſecuti, vix à pernicie viri retenti ſunt. Interim Oreſtes aduenientes rem cunctam cognoſcit, hortaturque Menelaum vti incœpta perageret. Ipſe dolẽs præreptum ſibi à Neoptolemo Hermionæ matrimonium, inſidias aduenienti parare cœpit. Itaq; primò ex his quos ſecum habebat quàm fidiſsimos ſpeculatum de aduentu Neoptolemi, Delphos mittit. Quîs cognitis, Menelaus euitare huiuſmodi facinus cupiens, Spartam concedit. Sed illi qui præmiſsi erant, regreſsi, Neoptolemum Delphis eſſe negant. Quare coactus Oreſtes, ipſe ad inquiſitionem viri profectus, alio quo ierat die remeat,

meat, vt ſermo hominum ferebatur, imperfecto negocio. Dein poſt paucos dies fama perfertur interemptum eſſe Neoptolemum, eumque ſermone omnium circumuentum inſidijs Oreſtis per populum diſſeminatur. Ita iuuenis vbi de Pyrrho palàm eſt, recepta Hermione, quæ ſibi antea deſponſa erat, Mycenas diſcedit. Interim Peleus cum Thetide cognito nepotis interitu, ad inueſtigationem eius profecti, cognoſcunt iuuenem Delphis ſepultum. Vbi, vt mos erat, iuſta perſoluunt. Cognoſcuntq; in his locis interiſſe, vbi viſus Oreſtes negabatur. Ea res per populũ haud credita, adeo præſumpta antè iam opinio de Oreſtis inſidijs cunctorum animis inhæſerat. Cæterùm Thetis vbi Hermionem Oreſti iunctam videt, Andromacham partu grauidam ex Neoptolemo, Moloſſos mittit domum, Oreſtem eiusque coniugem de interimendo fœtu vitans.

Per idem verò tempus Vlyſſes territus crebris augurijs ſomnijsq; aduerſis, omnes vndique regionis eius interpretandi ſomnia peritiſsimos, atque ſolertiſsimos conducit. Hisq; refert inter cætera viſum ſibi ſæpius ſimulachrum quoddam, inter humanum diuinumque vultum formæ perlaudabilis, ex codẽ loco repentè edi. Quod complecti ſummo deſiderio cupienti ſibi, porrigentiq; ma-

nus reſponſum ab eo humana voce ſceleratam huiuſmodi coniunctionē. Quippe eiuſdem ſanguinis atq; originis; nanq; ex eo alterum alterius opera interiturum. Dein percōtanti ſibi vehementius, cupientiq; cauſas eius rei perdiſcere, ſignum quoddam mari editum, interuenire viſum, idq; ſecundum imperium eius in ſe iactum vtrumq; diſiunxiſſe. Quam rem cuncti qui aderant exitialē vno ore pronuciant, adduntq; caueret ab inſidijs filij. Ita ſuſpectus patris animo Telemachus, agris qui in Cephalonia erant relegatur, additis ei quàm fidiſsimis cuſtodibus. Præterea Vlyſſes ſecedens in alia loca abdita, ſemotaq; ſomniorum vim euitare nitebatur. Per idem tempus Thelegonus quem Circe editū ex Vlyſſe apud Aææam inſulā educauerat, vbi adoleuit ad inquiſitionem patris profectus, Ithacam venit, gerens manibus quoddam haſtile, cui quidem ſummitas marinæ cuiuſdā turturis oſſe armabatur; inſigne ſcilicet inſulæ eius in qua ipſe genitus erat. Dein edoctus vbi pater Vlyſſes ageret, tandem ad eum venit, ibiq; per cuſtodes agri ſuſpectior primo aditu prohibitus, vbi vehemētius perſtat, è diuerſo repellitur, clamare occipit, indignum facinus prohiberi ſe à parentis complexu. Ita creditum Thelegonum ad inferendam vim regi aduentare, acrius reſiſtitur: nul

li quip-

li quippe compertum, eſſe alium etiam Vlyſſi filium. At iuuenis vbi ſe vehementius, & per vim repelli videt, dolore elatus multos cuſtodũ interficit, aut grauiter vulneratos debilitat. Quæ poſtquam Vlyſsi cognita ſunt, exiſtimans iuuenẽ à Telemacho immiſſum, egreſſus foràs lanceam, quam ob tutelam ſui gerere conſueuerat, aduerſum Thelegonum iaculatur. Sed poſtquam huiuſmodi ictum iuuenis caſu quodam ſubterfugit, ipſe in præſentem inſigne iaculum mittit, feliciſs imum caſum vulnerantis contemplatus. At vbi eo ictu Vlyſſes concidit, gratulari cum fortuna, confiteriq; optimè ſecum actum, quod per vim externi hominis interemptus, parricidij ſcelere Thelemachum chariſsímum ſibi librauiſſet. Dein reliquum adhuc retentans ſpiritum, iuuenem percontari quiſnam, & ex quo ortus loco, qui conſilio belloq; inclytum Vlyſſem Laertis filium, interficere auſus eſſet. Thelegonus tum cognito parentem eſſe, vtraque manu dilanians caput fletum edit quàm miſerabilem, maximè diſcruciatus ob illatam per ſe patri necem. Itaq; Vlyſsi vti voluerat, nomen ſuum atque matris, inſulam quoque in qua ortus eſſet, & ad poſtremum inſigne iaculi oſtendit. Ita Vlyſſes vbi vim ingruentium ſomniorum prædictum ab interpretib, vitæ exitũ recordatus eſt, vulneratus

ab eo quem minimè crediderat, triduo pòſt mortem obijt, ſenior & iam prouectæ ętatis, neque tamen inualidus virium.

Dictys Cretenſis de bello Troiano, ac de reditu Græcorum, Finis.

VITA DARETIS PHRYGII EX ANTHROPOLOGIA *Raphaelis Volaterrani.*

DARES Phrygius hiſtoricus ſcripſit bellum Troianum Græcè, in quo ipſe militauit, vt ait Iſidorus, primus ferè hiſtoricorum; qui tandē capto Ilio cum Anthenoris factione remāſit, vt ſcribit Cornelius Nepos, qui Opus eius in ſex libros è Græco conuertit, dicauitq; Criſpo Salluſtio.

CORNELII NEPOTIS AD *Saluſtium Criſpum Epiſtola.*

Cornelius Nepos Salluſtio Criſpo S.

QVum multa Athenis curioſe agerem, inueni hiſtoriam Daretis Phrygij ipſius manu ſcriptã, vt titulus indicat, qui de Græcis & Troianis memoriæ commendauit. Quam ego ſummo amore complexus, continuo tranſtuli. Cui nihil adijciendũ uel diminuendũ rei formidandæ cauſa putaui, alioquin meã eſſe poſſet dubitari. Optimum ergo duxi, ita ut fuit uerè & ſimpliciter perſcripta, ſic eam ad uerbum in latinitatẽ tranſuerterẽ. Vt legentes cognoſcere poſsint quomodo res geſtæ eſſent quas Dares Phrygius memoriæ commendauit, qui per id tempus vixit & militauit, quo Græci Troianos oppugnarent. Minimè Homero credendũ qui poſt multos annos natus eſt, de quo Athenis iudiciũ fuit, cum pro inſano Homerus haberetur, qui Deos cum hominibus belligeraſſe deſcripſerit. Sed hactenus iſta. Nunc ad pollicitum reuertamur.

ab eo quem minimè crediderat, triduo pôſt mortem obijt, ſenior & iam prouectæ ętatis, neque tamen inualidus virium.

Dictys Cretenſis de bello Troiano, ac de reditu Græcorum, Finis.

VITA DARETIS PHRYGII EX ANTHROPOLOgia *Raphaelis Volaterrani.*

DARES Phrygius hiſtoricus ſcripſit bellum Troianum Græcè, in quo ipſe militauit, vt ait Iſidorus, primus ferè hiſtoricorum; qui tandē capto Ilio cum Anthenoris factione remāſit, vt ſcribit Cornelius Nepos, qui Opus eius in ſex libros è Græco conuertit, dicauitq; Criſpo Salluſtio.

COR-

CORNELII NEPOTIS AD Saluſtium Criſpum Epiſtola.

Cornelius Nepos Salluſtio Criſpo S.

QVum multa Athenis curioſe agerem, inueni hiſtoriam Daretis Phrygij ipſius manu ſcriptã, vt titulus indicat, qui de Græcis & Troianis memoriæ commendauit. Quam ego ſummo amore complexus, continuo tranſtuli. Cui nihil adijciendũ uel diminuendũ rei formidandæ cauſa putaui, alioquin meã eſſe poſſet dubitari. Optimum ergo duxi, ita ut fuit uerè & ſimpliciter perſcripta, ſic eam ad uerbum in latinitatẽ tranſuerterẽ. Vt legentes cognoſcere poſſint quomodo res geſtæ eſſent quas Dares Phrygius memoriæ commendauit, qui per id tempus vixit & militauit, quo Græci Troianos oppugnarent. Minimè Homero credendũ qui poſt multos annos natus eſt, de quo Athenis iudiciũ fuit, cum pro inſano Homerus haberetur, qui Deos cum hominibus belligeraſſe deſcripſerit. Sed hactenus iſta. Nunc ad pollicitum reuertamur.

DARETIS PHRYGII DE EXCIDIO Troiano hiſtoria,

CORNELIO NEPOTE Interprete.

PELIAS rex in Peloponneſo Aeſonem fratrẽ habuit. Aeſonis filius erat Iaſon, virtute præſtás, & qui ſub ipſius regno erant, omnes eos hoſpites habebat, & ab ipſis validiſsimè amabatur. Pelias autem rex vt vidit Iaſonem acceptum eſſe omni populo, veritus eſt ne ſibi iniurias faceret, & ſe regno eijceret. dicit Iaſoni, Colchis pellem inauratam arietis eſſe, dignam eius virtute vt eam inde auferret, omnia ſe ei daturum pollicetur. Iaſon vbi audiuit, vt erat animo fortiſsimus, & quia loca omnia noſſe volebat, atque clariorem ſe exiſtimabat futurum, ſi pellem inauratam Colchis abſtuliſſet, dicit Pelię regi ſe velle eò ire, ſi vires ſocijque non deeſſent. Pelias rex Argum achitectum vocari iuſsit, & ei imperat, vt nauem ædificaret quampulcherrimam ad voluntatem Iaſonis. Per totam Græ

ciam

ciam rumor cucurrit nauem ædificari, in qua Colchos eat Iaſon, pellem auream petiturus. Amici & hoſpites ad Iaſonem venerunt, & pollicentur ſe vnà ituros. Iaſon illi gratias egit, & rogauit vt parati eſſent. Quum tempus ſuperueniſſet, Iaſon literas ad eos mittit, qui erant polliciti ſeſe vnà ituros: & illicò conuenerunt ad nauem, cui nomen erat Argo. Pelias rex quibus opus fuerat naui imponi iuſsit, & hortatus eſt Iaſonem, & qui cum eo ibant, animo forti ad perficiendum irent, quæ conati eſſent. Ea res claritatem Græcis & ipſis factura videbatur. demonſtrare eos qui cum Iaſone profecti ſunt, non videtur noſtrum eſſe. Sed qui volunt eos cognoſcere, Argonautas legant. Iaſon vt ad Phrygiam venit, nauem admouit ad portum Simoentis. deinde omnis exercitus de naui ad terram deſcendit. Laomedonti regi nunciatum eſt, mirandam nauim in portum Simoentis intraſſe, & in ea multos iuuenes de Græcia aduectos eſſe. Vbi audiuit Laomedon rex, commotus eſt, & conſiderauit commune periculum eſſe, ſi conſueſcerent Græci ad ſua littora nauibus aduentare. Mittit itaque ad portum, qui dicant, vt Græci de finibus eius diſcedant: ſin edicto ſuo non audientes eſſent, ſeſe armis eos eiecturum de ſuis finibus. Iaſon & qui cum eo erant, graui-

ter tulerunt crudelitatem Laomedontis ſic ſe ab eo tractari, quum nulla ab eis iniuria facta eſſet, ſimul timebant multitudinem Barbarorum, ſi contrà imperium conarentur permanere, ne opprimerētur, quũ ipſi non eſſent parati ad prçliandum, nauim conſcenderunt, à terra diſceſſere, Colchos profecti ſunt, pellem abſtulère, domum reuerſi ſunt. Hercules grauiter tulit à rege Laomedonte contumeliosè ſe tractatum, & eos qui vnà profecti erant Colchos, cum Iaſone ſtatim Spartam ad Caſtorem & Pollucem venit. Agit cum his vt ſuas iniurias defendant, ne Laomedon impunè ferat, quod illos à terra & portu prohibuiſſet. Multos adiutores fuiſſe futuros, ſi ſe accommodaſſent. Caſtor & Pollux omnia promiſerunt ſe facturos quæ Hercules vellet. Ab his Salaminam profectus, ad Thelamonem venit, rogatque eum vt ſecum ad Troiam eat, & vt ſuas ſuorumque iniurias defendat. Thelamō promiſit, ſe in omnibus rebus paratum eſſe quæ Hercules vellet facere. Inde Phrygiam profectus eſt ad Peleum, rogatque eum vt ſecum eat ad Troiam, pollicitusque eſt ei Peleus ſe iturum. Inde ad Neſtorē profectus eſt, rogatque eum Neſtor quid veniret. Hercules dicit, quòd dolore commotus ſit, velle exercitum ducere in Phrygiam. Neſtor Herculem collaudauit, operamque ſuam pollicitus

tus eſt. Hercules vbi omnium voluntates intellexit, naues quindecim parauit, milites elegit. Vbi tempus datum eſt proficiſcendi, literas ad eos quos rogauerat miſit, vt cum ſuis omnibus venirent. Quum ergo omnes vnanimiter cõueniſſent, in Phrygiam profecti ſunt, & ad Sigæum noctu acceſſerunt. Inde Hercules, Thelamon, & Peleus exercitum eduxerunt. & nauibus qui præſidio eſſent, Caſtorem, Pollucem & Neſtorem reliquerunt. Laomedonti regi nunciatum eſt claſſem Græcorum ad Sigæum acceſsiſſe, & ipſe ſtatim cum equeſtri copia ad mare venit, cœpitque præliari. Hercules ad Iliũ ierat, & imprudentes qui erant in oppido, vrgere cœpit. Quod vbi Laomedonti nunciatum eſt, vrgeri ab hoſtibus Ilium, ilicò reuertitur, & in itinere obuius Græcis factus, ab Hercule occiditur. Thelamõ prius oppidum Ilium introijt. Cui Hercules virtutis cauſa Heſionem Laomedontis regis filiam dono dedit. Cæteri verò filij qui cum Laomedonte erant, occiduntur. Priamus in Phrygia erat, vbi eum Laomedon pater eius exercitui præfecerat. Hercules, & qui cum eo venerant, prędam magnam fecerunt, & ad naues deportant. Inde domum proficiſci decreuerunt: Thelamon Heſionam ſecum conuexit. Hoc vbi Priamo nunciatum eſt, patrem occiſum, ciues ereptos, prædam

euectam, Heſionam ſororem dono datam, grauiter tulit Phrygiam tam contumelioſè tractatam eſſe à Graijs. Ilium petit cum vxore Hecuba, & liberis Hectore, Alexandro, Deiphebo, Heleno, Troilo, Andromacha, Caſſandra, Polyxena. Nam erant ei etiam alij filij ex concubinis nati, quos nemo ex regio genere dixit eſſe, niſi eos qui eſſent ex legitimis vxoribus. Priamus vt Ilium venit, ampliora mœnia extruxit, & ciuitatem munitiſsimam reddit. Et multitudinem militum ibi eſſe fecit, ne per ignorantiam opprimeretur, ita vt Laomedon pater eius oppreſſus eſt. Regiam quoq; ædificauit, & ibi Iouis aram ſtatuamque conſecrauit. Tunc quando Ilio portas fecit, quarum nomina ſunt hæc, Anthenoride, Dardanie, Ilia, Scæa, Catumbria, Troiana. Et poſtquam Ilium ſtabilitum vidit, tempus expectauit, vt viſum eſt ei iniurias patris vlciſci. Anthenorem vocari iubet, dicique ei, ſe velle legatum in Græciam mittere, vt conqueratur graues ſibi iniurias ab his qui cum exercitu venerant, factas. Idem in Laomedontis patris nece, & in abductione ſororis Heſionę, regnique prædatione pertuliſſe, quæ omnia æquo ſe animo paſſurum, ſi tamen Heſiona ei reddatur. Anthenor, vt Priamus imperauit, nauim conſcendit, & profectus venit Magneſiam ad Peleum. Quem Peleus ho-

ſpitio

ſpitio recepit triduo: die quarto interrogat eũ ad quid venerit. Anthenor dicit quę à Priamo mãdata erant, vt Graios poſtularet, vt Heſiona tantũ redderetur. Hæc vbi Peleus audiuit, grauiter tulit, eò quòd ad eum pertinere videbatur, iubet eum de finibus ſuis diſcedere. Anthenor nihil moratus nauim aſcendit, ſed in Bœotiam iter fecit. Salaminam aduectus eſt ad Thelamonem, rogare cœpit eum, vt Priamo ſororem redderet, dicens, non eſſe dignum in ſeruitute habere regis filiam.
Cui Thelamon reſpondit, nihil à ſe Priamo factum, quod virtutis cauſa donatum ſit, ſe nemini daturum: ob hoc Anthenorem de inſula diſcedere iubet. Tunc nauim conſcendit, & in Achaiam peruenit. Inde ad Caſtorem & Pollucem delatus, cœpit ab eis poſtulare, vt Priamo ſatisfacerent, & Heſionam ſororem redderent. Caſtor & Pollux negauerunt iniuriam ab eis Priamo factam eſſe, & Laomedontem eos priorem læſiſſe. Anthenorem diſcedere iubent. Inde Pylum ad Neſtorem venit, dixitque ei, qua de cauſa veniret. Qui vt audiuit, cœpit Anthenorem obiurgare, cur auderet in Græciam venire, cùm à Phrygibus prius Græci læſi eſſent. Vbi Anthenor audiuit nihil ſe impetraſſe, & contumelioſè Priamum tractari, nauim conſcendit, domum reuertitur. Priamo regi

demonſtrat, quomodo ab vnoquoq; illorum tractatus ſit, ſimulque hortatus eſt regem, vt eos bello proſequatur. Continuò Priamus filios vocari iubet, & omnes amicos ſuos Anthenorem, Anchiſen, Æneam, Vcalegon, Talantum, Lampotem, Panthum, & omnes filios qui ex concubinis nati erant. Qui vt conuenerunt, dixit, ſe Anthenorem legatum in Græciam miſiſſe, vt hi qui patrem ſuum necauere, in hoc ſibi ſatisfacerent, Heſionam remittendo: illos autem contumelioſè tractaſſe Anthenorem, & nihil ab eis impetraſſe. Verùm quoniam ſuam voluntatẽ facere noluiſſent, videri ſibi exercitum in Græciam mitti, qui pœnas reciperet ab eis, ne Barbaros Græci haberent in riſu. Hortatuſque eſt Priamus liberos ſuos, vt huius rei principes forent, maximè Hectorem. Erat enim maior natu, qui cœpit ſe dicere voluntatem patris executurum, & Laomedontis aui ſui necem, & quaſcunque iniurias Græci Troianis feciſſent, vindicaturum, ne id impunitum Graijs foret. Sed vereri quòd non perficere poſſent quod conarentur: multos adiutores Græciæ futuros: Europam bellicoſos homines habere. Aſiam ſemper in deſidia vitam exercuiſſe, & ob id claſſem non habere. Alexander cœpit cohortari, vt claſsis præpararetur, & in Græciam mitteretur, ſe rei principem futurum, ſi

pater

pater vellet in deorum benignitate ſe conſidere, victis hoſtibus, laude adepta, de Græcia domum rediturum eſſe. Nam ſibi in Ida ſylua quum venatum abiſſet, in ſomnis Mercuriũ adduxiſſe Iunonem, Venerem, & Mineruam, vt inter eas de ſpecie iudicaret. Et tunc ſibi Venerem pollicitam eſſe, ſi ſuam faciem ſpecioſam iudicaret, daturam ſe ei vxorem quæ in Grçcia ſpecioſiſsima videretur. Vnde ſperare deberet Priamus, Venerem adiutricem Alexandro futuram. Deiphebus placere ſibi dixit Alexandri conſiliũ, & ſperare Græcos Heſionam reddituros & ſatisfacturos, ſi, vt diſpoſitum eſſet, claſsis in Græciam mitteretur. Helenus vaticinare cœpit, Graios venturos, Ilium euerſuros, parẽtes & fratres hoſtili manu interituros, ſi Alexander vxorem ſibi de Græcia adduxiſſet. Troilus minimus natu, non minus fortis quàm Hector, bellum geri ſuadebat, & non debere terreri verbis Heleni: quod omnibus placuit, claſſem comparari, & in Græciam proficiſci. Priamus Alexandrum & Deiphebum in Peoniam miſit, vt milites eligerent, & populum ad concionem venire iuberent. Cõmonefacit filios, vt maiores natu minoribus imperarent. Monſtrauit quas iniurias Græci Troianis feciſſent, ob hoc Anthenorem legatum in Græciam miſiſſe, vt ſibi Heſionam ſororem redderent, & ſatis Tro

ianis facerent. Anthenorem cõtumelioſè ab eis tractatum, nec quicquá ab eis impetraro potuiſſe, ob hoc placere ſibi Alexandrũ mitti cum claſſe in Græciam, qui aui ſui mortem & Troianorum iniurias vlciſcatur. Anthenorem dicere iusſit, quomodo in Græcia tractatus eſſet. Anthenor hortatus eſt Troianos ne horreſcerent ad debellandam Græciam, fortes & alacriores ſuos fecit. Paucis demonſtrauit quæ in ipſa Græcia geſſerat. Priamus dixit: ſi cui diſpliceret bellum geri, ſuam voluntatem ediceret. Tunc Panthus Priamo & propinquis prodit ea, quæ à patre ſuo Euforbio audierat, dicens: Si Alexander vxorem de Græcia adduxiſſet, Troianis extremum exitium futurum. Sed pulchrius eſſe in ocio vitam degere, quàm in tumultu libertatem amittere, & periculum inire. Populus Panthi authoritatem contempſit. Regem dicere iuſsêre quid fieri vellet. Priamus dixit: naues eſſe pręparandas, vt eatur in Grę ciam. Vtenſilia quoque populo non deeſſe ad eam rem faciendam, iusſitque vt ire parati eſſent Populus conclamauit per ſe moram non eſſe quo minus regis præceptis pareatur. Priamus illis magnas gratias egit, concionemque dimiſit. At mox in Idam ſyluam miſit qui materiem ſuccidérent, naues ædificarent. Hectorem in ſuperiorem Phrygiam miſit: vt

ſit, vt exercitum pararet, & ita profectus eſt. Caſſandra poſtquam audiuit patris conſiliũ, dicere cœpit quæ Troianis futura eſſent: ſi Priamus perſeueraſſet claſſem in Græciam mittere. Interea tempus ſuperuenit, naues ędificatæ ſunt. Milites ſuperuenerunt quos Alexander & Deiphebus in Pæonia elegerant. At vbi viſum eſt poſſe nauigare, Priamus exercitum ſuũ alloquitur: Alexandrum exercitui imperatorem præfecit: mittit cum eo Deiphebum, Ænean, Polidamantem. Imperatque Alexandro primùm vt Spartá accedat, Caſtorem & Pollucem conueniat, & ab his petat vt Heſiona ſoror reddatur, & ſatis Troianis fiat. Quòd ſi negaſſent, continuó ad ſe nuncium mitteret, vt exercitum posſit in Græciàm mittere. Poſt hæc Alexander in Græciam nauigauit, adducto ſecum duce eo qui cũ Anthenore iam prius nauigauerat nõ multos ante dies, quibus Alexander in Gręciam nauigauit. Et antequam in Inſulam Citheream accederet, Menelaus ad Neſtorem in Pylum proficiſcens, Alexandro in itinere occurrit, & mirabatur regiam claſſem quò tenderet. Vtrique occurrentes àſpexere ſe inuicem, inſcij quò quiſque iret. Caſtor & Pollux ad Clitemneſtram ierant, ſecum Hermonam neptem ſuam Helenæ filiam adducentes. Argis Iunonis dies feſtus erat his diebus

quibus Alexander in Inſulam Cithercam ve nit, vbi ad fanum Veneris & Dianæ ſacrificauit. At hi, qui in inſula erant mirabantur claſſem regiam, & interrogabãt ab illis qui cum Alexandro venerant, qui eſſent, vel ad quid veniſſent. Reſpondêre, à Priamo rege Alexandrum legatum miſſum ad Caſtorem & Pollu lem, vt eos conueniret. Helena verò Menelai vxor, quum Alexander in inſula eſſet Cithe rea, voluit eum videre. Qua de cauſa proceſſit ad oppidum quod eſt Helena, peruenitque ad mare vbi Dianæ & Apollinis fanum eſt, vbi rem diuinam Helena facere diſpoſuerat. Quod vbi Alexandro nunciatum eſt, Helenam ad mare veniſſe, conſcius formæ ſuæ in conſpectum eius ambulare cœpit, cupiens eam videre. Helenæ nunciatum eſt, Alexandrum Priami regis filium ad Helenam oppidum, vbi ipſa erat veniſſe, quem etiam illa videre cupiebat. Et quum ſe vtrique reſpexiſſent, ambo forma ſui incenſi, tempus dedere, vt gratias inuicem referrent. Alexander imperat, vt omnes ſint in nauibus parati. Nocte claſſem ſoluũt, de fano Helenam eripiunt, ſecum ducunt, & cum ea aliquas mulieres rapiunt. Dum oppidani vidiſſent Helenam raptam, diu pugnauere cum Alexandro, nec Helenam eripere valuere. Quos Alexander fretus mulitudine ſociorum ſuperauit, fanum

expo-

expoliauit, homines ſecum inde quamplurimos captiuos duxit: naui impoſuit, & ſtatim claſſem ſoluit: domum reuerti diſpoſuit. In portum Tenedon peruenit, vbi Helenam mœſtam alloquio mitigauit, patrique rei geſtæ nuncium miſit. Menelao poſtquam in Pylo nunciatum eſt, cum Neſtore Spartam profectus eſt, ad Agamemnonem fratrem miſit Argos, rogans vt ad ſe veniant. Interea Alexander ad patrem ſuum cum magna præda peruenit, & rei geſtæ ordinem refert. Priamus gauiſus eſt, ſperans Græcos ob hanc cauſam recuperationis Helenæ, ſororem Heſionam reddituros, & ea quæ à Troianis inde abſtulere. Helenam mœſtam conſolatus eſt: eamque Alexandro vxorem dedit. Vt aſpexit Caſſandra Helenam, vaticinari cœpit, memorans ea quæ antè prædixerat. quam Priamus abſtrahi & includi iuſsit. Agamemnon poſtquam Spartam venit, fratrem conſolatus eſt, & placuit vt per totam Græciam conqueſturi mitterentur ad conuocandos Græcos, & Troianis bellum indicerent. Conuenere autem hi, Achilles cum Patroclo, Tlepolemus & Diomedes. Poſtquam Spartam acceſſere, decreuere iniurias Troianorum perſequi cum exercitu. Agamemnonem imperatorem & ducem præficiunt. Tunc legatos mittunt per totam Græciam, vt ar-

mati ad Athenienſem portum cum nauibus venirent, vt inde pariter ad Troiam proficiſcantur ad defendendas ſuas iniurias. Caſtor & Pollux iêre, poſtquam audierũt Helenam ſororem ſuam raptam, nauim aſcendêre, & ſecuti ſunt. Quum in littore Lesbio nauim ſoluerent, maxima tempeſtate correpti, nunquá eos comparuiſſe creditum eſt, poſtea dictum eſt, eos immortales factos. Itaque Lesbios nauibus eos vſq; ad Troiam quæſitum eſſe, neque horum veſtigia inuenta, renunciaſſe.

Dares Phrygius, qui hanc hiſtoriam ſcripſit, ait, ſe militaſſe, vſque dum Troia capta eſſet, hoc ſe vidiſſe quum induciæ eſſent: pariter prælio interfuiſſe. à Dardanis àutem dixit ſe audijſſe, quum interrogaretur qua facie & natura fuiſſent Caſtor & Pollux. Fuêre autem alter alteri ſimilis, capillo flauo, oculis magnis, facie pura, benè figurati, corpore deducto. Helenam ſimilem illis, formoſam, animo ſimplici, blandam, cruribus optimis, notam inter duo ſupercilia habentem, ore puſillo. Priamum Troianorum regem vultu pulchro, magnum, voce ſuaui, aquilino corpore. Hectorem bleſum, candidum, criſpum, ſtrabum, pernicibus membris, vultu venerabili, barbatum, decentem, bellicoſum, animo magnum, ciuibus clementem, dignũ

& amori

& amori aptum. Deiphebum & Helenum ſimiles patri, diſsimiles natura: Deiphebum fortem: Helenum clementem, doctum, vatem. Troilum magnum, fortiſsimum, pulcherrimum, ætate valentem, fortem, cupidum virtutis. Alexandrum candidum, longum, fortem, oculis pulcherrimis, capillo flauo & molli, ore venuſto, voce ſuaui, velocem, cupidum imperij. Æneam rufum, quadratum, facundum, affabilem, fortem in conſilio, pium, venuſtum, oculis hilaribus & nigris. Anthenorem longum, gracilem, velocibus membris, verſutum, cautum. Hecubam magnam, aquilino corpore, pulchrá, mente virili, iuſtam, piam. Andromacham oculis claris, candidam, longam, formoſam, modeſtam, ſapientem, pudicam, blandam. Caſſandram candidam, mediocri ſtatura, ore rotũdo, rufam, oculis micantibus, futurorũ præſciam. Polyxenam candidam, altam, formoſam, collo longo, oculis venuſtis, capillis flauis & longis, compoſitam membris dignis, digitis prolixis, cruribus rectis, pedibus optimis, quæ forma ſua omnes ſuperaret, animo ſimplici, largam, dapſilem.

AGAmemnon albo corpore, magnum, membris valentibus, facundum, prudentem, nobilem, diuitem. Menelaum mediocri

ſtatura, rufum, formoſum, acceptum, gratum. Achillem pectoroſum, ore venuſto, membris valentibus, magna vi brachiorum, bene criſpatum, clementem, in armis acerrimum, vultu hilari, largum, dapſilem, capillo mirteo. Patroclum pulchro corpore, oculis cæſijs, viribus magnis, verecundum, rectum. prudentem, dapſilem. Aiacem Oileũ quadratũ, valentibus membris, aquilino corpore, iocundũ, fortem, ſagacem. Aiacẽ Thelamonium valentem, voce clara, capillis nigris, coma criſpa, ſimplici animo, in hoſtem atrocem. Vlyſſem firmum, doloſum, ore hilari, ſtatura media, eloquentem, ſapientem. Diomedem fortem, quadratum, corpore honeſto, vultu auſtero, in bello acerrimum, clamoſum, cerebro calidum, impatientem, audacem. Neſtorem magnum, naſo longo, longum, latum, candidum, conſiliarium, prudentem. Proteſilaum corpore candido, vultu honeſto, velocem, confidentem, temerarium. Neoptolemum magnum, viroſum, ſtomachoſum, bleſum, vultu bonum, aduncum, oculis rotundum, ſuperciliofum. Palamedem gracilem, longum, ſapientem, animo magno, blandũ. Podalirium craſſum, valentem, ſuperbum, triſté. Machaonem magnum, fortem, certum, prudentem, patientem, miſericordem. Merionem

nem rufum, mediocri ſtatura, corpore iocundo, vicioſum, pertinacem, crudelem, impatientem. Briſeidam formoſam, nec alta ſtatura, candidam, capilio flauo & molli, ſupercilijs iunctis, oculis venuſtis, corpore æquali, blandam, verecundam, animo ſimplici, & piam. Sic igitur claſſe ornata Græci Athenas peruenerunt, Agamemnon ex Mycenis cum nauibus numero centum. Menelaus ex Sparta, nauib. numero ſexginta. Archelaus & Prothenor ex Bœocia, nauibus numero quinquaginta. Aſcalaphus & Ialmenus ex Orcomeno, nauib. numero triginta. Epiſtrophus & Schedius ex Phocide, nauibus numero quadraginta. Aiax Thelamonius ex Salamina adduxit ſecum Teucrum fratrem, Bublitionem, Amphimachum, Dorium, Theſiũ, Poliſenum, nauibus numero quadraginta. Neſtor ex Pylo, nauibus numero lxxx. Toas ex Ætholia, nauib. numero lx. Aiax Oileus ex Locris, nauibus numero xxxvij. Anthippus, Phidippus, Thoas ex Calcedone, nauib. numero xxx, Idomeneus & Meriones ex Creta, nauibus numero octoginta. Vlyſſes ex Itacha, nauibus numero quadraginta. Emeleus ex Pirgis, nauibus numero decem. Proteſilaus & Protarchus ex Philaca, nauibus numero quadraginta. Podalirius & Machaon Æſculapij filij Ectrici, nauibus nume-

ro quadragin taduabus. Achilles cum Patroclo & Myrmidonibus ex Pithia, nauibus numero quinquaginta. Tlepolemus ex Rhodo, nauibus numero nouem. Euripilius ex Orcomeno, nauibus numero ſexaginta. Xantippus & Amphimachus ex Clide, nauibus numero duodecim. Polibætes & Leontius ex Lariſſa, nauibus numero quadraginta. Diomedes, Euripilus, Steleneus ex Argis, nauibus numero octoginta. Philoctetes ex Meliboea, nauibus numero ſeptem. Cuneus ex Cypro, nauibus numero viginti & vna. Protheus ex Magneſia, nauibus numero quadraginta. Agapenor ex Arcadia, nauibus numero quadraginta. Mneſteus ex Athenis, nauibus numero quinquaginta. Creneus ex Pylo, nauibus numero viginti duabus. Hi fuêre duces Græcorum numero lxix. qui adduxêre naues numero mille centũ & quadraginta.

Poſtquam Athenas venêre Agamemnon, duces in conſilium vocat, collaudat, hortatur vt quàmprimùm iniurias ſuas defendant. Rogat ſi cui quid placeat, ſuadetq; vt antequàm proficiſcerentur, Delphos ad Apollinem, cõſulendum de tota re mittit, cui omnes aſſentiuntur. Huic rei Achilles præficitur, & cum Patroclo proficiſcitur. Priamus vt audiuit, quia hoſtes parati ſunt, miſit per totam Phrygiam

giam, qui finitimos adducant exercitus, domiq; milites comparat, qui magno animo ſe defendant. Quum Achilles Delphos veniſſet, ad oraculum pergit, & ex adyto reſpondetur, Græcos victuros, decimoq; anno Troiá capturos. Achilles res diuinas ſicut imperatum eſt, fecit. Et eo tempore venerat Calchas à Teſtore natus, & diuina dona pro Phrygibus à ſuo populo miſſus, Apollini portabat. Simulq; conſulit de regno rebusq; ſuis. Huic ex adyto reſpondetur, vt cum Argiuorũ claſſe militum contra Troianos proficiſcatur, eosque ſua intelligentia iuuet, ne vel inde prius diſcedant quàm Troia capta ſit. Poſtquam in fanum ventũ eſt, inter ſe Achilles & Chalchas reſponſa contulere, gaudentesq; hoſpitio, amicitiam confirmant, Athenas vnà proficiſcentes perueniunt. Et Achilles eadem in concilio refert. Argiui gaudent: Chalcantem ſecum recipiunt, claſſem ſoluunt, quum eas tempeſtates ibi retinerent. Calchas ex augurio reſpondit vt hinc reuertantur, & in Aulidem proficiſcantur. Profecti perueniunt: Agamemnon Dianam placat, dicitq; ſocijs ſuis vt claſsẽ ſoluant, ad Troiá iter faciant. Vtũtur duce Philocteta, qui cũ Argonautis ad Troiá fuerat. Deinde applicant claſsẽ ad oppidum, quod ſub imperio Priami regis erat, & id expugnant, prędaq; facta proficiſcũtur. Poſt ve

niunt Tenedon,ibi omnes occidunt. Agamẽ non prędam diuidit,conciliũ vocauit. Inde legatos ad Priamum mittit, ſi velit Helenam reddere, & prædam quam Alexander fecit reſtituere. Legati eliguntur Diomedes & Vlyſſes:ad Priamum veniunt. Dum legati mandato parent,mittuntur Achilles, & Telephus ad prædandam Myſiam,ad Teutrantem regẽ veniunt,prædamq; faciunt. Teutras cum exercitu ſuo ſuperuenit, quem Achilles fugato exercitu vulnerat,quem iacentem Telephus clypeo protexit,ne ab Achille interficeretur. Eo tempore Telephus adhuc puer erat à patre Hercule progenitus, à Theutrante rege hoſpitio ſuſceptus eſt. Diomedem regem ferunt eo tempore vexatum cum equis potentibus & feris ab Hercule interfectũ, Teutrantiq; regnum tradidiſſe totum, ob hoc eius filium Telephum ei ſuppecias veniſſe. Quod quum Theutras intelligeret, tunc ſe eodem vulnere mortem effugere non poſſe, regnum ſuum & Myſiam viuus Telepho tradidit, & eum regem ordinauit. Mortuum Telephus magnificè ſepeliuit. Achilles vt nouum regnum conſeruet, ſuadet, & plus iuſto exercitum adiuturum, ſi commeatus frumento quotannis ex eo regno aduehat, quàm ſi ad Troiam dimicaturus accedat. Itaq; Telephus remanet. Achilles cum magno prædæ commercio

mercio ad exercitum Tenedon reuertitur. Agamemnoni & ſocijs rem geſtam narrat, illi collaudant induſtriam eius, Interea legati miſsi ad Priamum veniunt, mandataque Agamemnonis referunt, poſtulantes vt Helena & præda reddatur, ſatisq; regi fiat vt pacificè diſcedant. Priamus iniurias Argonautarum commemorat patris interitum, Troiæ expugnationem, & Heſionæ ſororis ſeruitutem. Denique Anthenorem legatum quàm contumelioſè ab eis tractatus ſit. Pacem repudiat, bellum indicit, Gręcorum legatos de finibus repelli iubet. Legati in caſtra Tenedon reuertuntur, renunciantes reſponſum. res conſultò geritur. Aderant verò ad auxilium Priami aduerſus ductores duces Græcorum hi cum exercitibus ſuis, quorum nomina & prouincias inſinuandas eſſe duximus. E Celia, Pandarus, Amphidaraſtus. De Colophonia à ſuis Carijs, Amphimachus, Mneſteus. De Licia, Sarpedon, Glaucus. De Lariſſa, Hipotogus & Cudeſus. De Cironia Remus. De Thracia, Pirus, & Alcamus. De Peonia, Paractemeſus, Teropeius. De Phrygia, Aſcanius, Xandippus, Portius. De Eliconea, Euſemeus. De Bœocia, Sanias, Aſimaus, & Foricus. De Buctino, Epiſtropolis, & Boccius. De Palaconia, Philieminus. De Æthiopia, Pirſes & Memnon. De Thracia, Heſeus

& Archilogus. De Agreſtia, Adraſthus & Amphius. De Auzonio, Epiſtrophus. His ductoribus & exercitibus qui cuncta paranda pararent, præfecit Priamus principem & ductorem Hectorem. Deinde Deiphebum, Alexandrum, Troilum, Æneam, Memnonem. Dum Agamemnon conſulit de tota re, & ex Cormo aduenit Nauplij filius Palamedes cũ nauibus triginta. Ille ſe excuſauit morbo affectum Athenas venire non potuiſſe, qui veniret quum primùm potuerit, illi gratias agunt, rogantq; eum in conſilio eſſe. Deinde quum Argiuis non conſtaret exeundi ad Troiam, clàm noctu an interdiu facerent, Palamedes ſic iam detractationem reddit in lucẽ, in Troiam exceſsionem fieri oportere, & manum hoſtium deduci. Itaq; omnes ei aſſentiunt, conſultè. Agamemnonem exercitui præficiunt. Legatos ad Myſiam cęterosq; locos mittunt, vt exercitui commeatus ſupportandos curent, Heſiodum, Demorantem & Anium. Deinde exercitum ad concionem vocat, collaudat, imperat, hortatur, monet diligenter, vt dicto audiẽtes eſſent. Signo dato naues ſoluunt, tota claſsis ad latitudinẽ accedit ad Troiam, littora Troiani fortiter defendunt. Proteſilaus in terrã excurſionem facit, fugat, cædit. Cui Hector obuiam venit & eum interfecit, cæteros proturbat: vnde Hector recedebat,

bat,ibi Troiani fugabãtur. Poſtquam magna cædes vtrinq; facta eſt, aduenit Achilles: totũ exercitum in fugam conuertit: redegitq; omnes in Troiam. Nox prælium dirimit. Agamemnon exercitum totum in terram ducit, caſtra facit. Poſtero die Hector exercitum ex vrbe educit & inſtruit. Agamemnon contrà acri clamore occurrit, prælium acre atq; iracundum geritur: nam fortiſsimus quiſq; in primis cadit. Hector Patroclum occidit, & ſpoliatum ex acie accepit, Merionemq; perſequitur & occidit. Quem quum ſimiliter ſpoliare vellet, Mneſtheus ſuperuenit, & Hectorem in fœmore vulnerauit. Qui ſaucius multa millia occidit, & feſtinauiſſet Argiuos in fugam vertere, niſi obuius illi Aiax Thelamonius ſuperueniſſet: aduerſus quem quum congrederetur, cognouit eũ eſſe de ſanguine ſuo: erat enim de Heſiona ſorore Priami natus. Hoc pacto Hector à nauibus ignem reuocari iuſsit, & vtriq; ſe inuicem remunerauêre, & amici diſceſsêre.

Poſtera die Græci inducias petunt. Agamemnon Proteſilaum magnifico funere effert, cæterosque ſepeliendos curat. Achilles Patroclum plangit, Argiui ſuos. Achilles Patroclo ludos funebres facit. Dũ inducię ſunt, Palamedes non ceſſat ſeditionẽ facere, & indignum aiebat, Agamemnonem regẽ eſſe qui

exercitui imperaret. Ipſe coram exercitu multa ſua oſtendit ſtudia, excurſionem facit, caſtrorum munitionem, ſigni dationem, vigiliarum circuitionem, librarum ponderumque dimenſionem, exercitusque inſtructioonem. Hæc quum à ſe orta eſſent, non æquũ eſſe, vt quum à paucis imperium datum Agamemnoni eſſet, eum omnibus qui poſtea veniſſent, imperare, quum præſertim omnes ſignum virtutis expectaſſent in ducibus ſuis. Dum Achiui de imperio inter ſe vicíſsim certant, prælium poſt biennium repetitum eſt. Agamemnon, Achilles, Diomedes, Menelaus exercitum educunt. Contrà Hector, Troilus, Æneas occurrunt. Fit magna cędes, ex vtraque parte fortiſsimi cadunt. Hector Boetem, Archilochum, Protenorem occidit, nox prælium dirimit. Agamemnon duces o-nes in concilium vocat, ſuadet, hortatur vt o-nes in aciem prodeant, & maximè Hectorẽ perſequantur, qui de his aliquos fortiſsimos duces occidit. Mane autem facto Hector, Aeneas, Alexander exercitum educunt. Omnes duces Argiuorum prodeunt. Fit magna cædes. Multa millia ex vtroque exercitu mittuntur Orco. Menelaus et Aiax Alexandrum perſequuntur. Quos reſpiciens Alexander, ſagitta Menelai fœmur tranſfigit. Ille dolore commotus pariter cum Aiace Locro non ceſ-

ſauit

ſauit eum perſequi. Quos vt vidit Hector inſtantes fratrem ſuum perſequi, ſuppecias laturus venit cum Aenea, quem Aeneas clypeo protexit, & de prælio ad ciuitatem abduxit. Nox prælium dirimit. Achilles cum Diomede poſtera die exercitum eduxit. Contrà Hector & Æneas aciem dirigunt. Fit magna cædes. Hector Orcomeneum, Oramenem, Palamonem, Epiſtrophum, Schedium, Delpenorem, Dorium, Polixenum duces occidit. Æneas Amphimachum, & Nerium, Achilles Euphennium, Hippotem, Aſterium. Diomedes Xandippum, Meſtem. Agamemnon vt vidit duces fortiſsimos cecidiſſe, pugnam reuocauit. Troiani læti in caſtra reuertuntur. Agamemnon ſollicitus duces in conſilium vocauit: hortatur vt fortiter pugnarent, neq; deſiſterent: quoniam maior pars ex ſuis exuperata ſit, ſperare ſe exercitum ex Myſia quotidie ſuperuenturum.

Poſtera die Agamemnon totum exercitum, & omnes duces in pugnam prodire coëgit. Contrà Troiani duce Hectore aciem direxerunt. Fit magna cædes. acriter ex vtraq; parte pugnatur: multa millia hinc & inde cadunt: nec differebatur pugna, ita vt continuis octuaginta diebus animosè pugnatum ſit. Agamemnon, vt vidit multa millia quotidie occidi, nec ſufficere mortuos ſepelire, mi-

ſit legatos ad Priamum, vt inducias ad triennium peterent. Vlyſſes & Diomedes legati ad Priamum veniunt, inducias ſicut imperatum eſt, poſtulant, vt ſuos funerarent, vulneratos curarent, naues reficerent, exercitum compararent, commeatum conueherent. Vlyſſes & Diomedes noctu ad Priamum legati vadunt, occurrit illis ex Troianis Dolon. Qui quum interrogaret quid ita armati ad oppidum veniſſent, dixêre ſe ab Agamemnone legatos ad Priamum miſſos. Quos vt Priamus audiuit veniſſe, & deſiderium ſuum expoſuiſſe, in conſiliũ omnes duces cõuocat. Quibus refert legatos veniſſe ab Agamemnone inducias ad triennium peterent. Hectori ſuſpectum videtur quòd tam longum tempus poſtulaſſent. Priamus dicere imperat, quid cuiq; videatur. omnibus placitũ eſt inducias ad triennium dare. Interim Troiani mœnia renouant, ſuos ſaucios curant, & mortuos cum ingenti honore ſepeliunt.

Tempus pugnæ poſt triennium ſuperuenit. Hector & Troilus exercitum educunt. Agamemnon, Menelaus, Diomedes etiam, ipſi exercitum educunt: fit magna cædes. Hector in prima acie Phidippum & Xantippum duces interficit Achilles Liconium, Euforbium occidit. Et cætera ex plebe multa millia ex vtraq; parte cadunt: acriter pugnatur die-

tur diebus continuis triginta. Priamus, vt vidit multos de ſuo exercitu cecidiſſe, mittit legatos ad Agamemnonem, vt inducias peterent menſibus ſex. Et ex conſilij ſententia Agamemnon concedit inducias. Vt autem prę lij tempus aduenit, acriter per duodecim dies pugnatur. Multi duces fortiſsimi hinc & inde cadunt, plures vulnerantur, plurimi in ipſa curatione moriuntur. Agamemnon mittit ad Priamum legatos, & triginta dierum inducias poſtulauit, vt funerare mortuos ſuos poſsit. Priamus conſultè fecit annuitq;. At vbi tempus pugnę ſuperuenit, Andromacha vxor Hectoris in ſomnis vidit, Hectorem nō debere eo die in pugnam procedere, & quum ad eum viſum referret hæc muliebria verba abijcit. Andromacha mœſta miſit ad Priamū vt illum prohibeat ne ea die pugnaret. Priamus Alexandrum, Helenum, Troilum, et Æneam in pugnam miſit. Hector vt iſta audiuit multum increpans Andromacham, arma vt proferret popoſcit, nec retinere ſe vllo modo potuit. Dum planctu fœmineo oppidum concitat, ad Priamum in regiam cucurrit, refert ea quæ in ſomnis viderat, velle Hectorem veloci ſaltu in pugnā ire. Proiectaq; ad genua aſtante filio ſuo Aſtianacte, eum reuocare mā dat. Priamus in pugnam omnes prodire iuſſit, Hectorem retinuit. Agamemnon, Achil-

les, Diomedes, Aiax, Locrus, vt videre Hectorem in pugna non eſſe, acriter pugnauerunt, multosque duces ex Troianorum numero occidere. Hector vt audiuit tumultũ, Troianosq; in bello nimis laborare, proſilijt in pugnam. Statimq; Idumeum obtruncauit, Hiphilum ſauciauit, Leontheum occidit, Stenelei iaculo femur figit. Achilles vt reſpexit multos duces eius dextera cecidiſſe, animum in eum dirigebat, vt illi obuius fieret. Conſiderabat enim Achilles niſi Hectorem occideret, plures de Græcorum numero, eius dextera perituros. Prælium interea acre colliditur. Hector Polibætem ducem fortiſsimũ occidit, dumq; eum ſpoliare cœpit, Achilles ſuperuenit. Fit pugna maior, & clamor ab oppido, & à toto exercitu ſurgit. Hector Achillis femur ſauciauit. Achilles dolore accepto magis eum perſequi cepit, nec deſtitit niſi occideret. Quo interempto Troianos in fugam uertit, & maxima cæde eos vſq; ad portas ſequitur. Cui tamen Memnon reſtitit, & inter ſe acriter pugnauerunt, læſi vtrique diſceſsêre. Nox prælium dirimit. Achilles ſaucius de bello redit. Noctu Troiani Hectorem lamentabantur.

Poſtera die Memnon Troianos educi contra Græcorum exercitum. Agamemnon exercitum conſuluit, ſuadetque inducias duo-

rum menſium poſtulare, vt ſuos vnuſquiſq; ſepelire poſsit. Legati ad Priamum proficiſcuntur: deſiderium proſecuti ſunt: duorum menſium inducias accipiunt. Priamus Hectorem ſuum more ante portas ſepeliuit, ludosq; funebres facit. Dum induciæ ſunt, Palamedes iterum non ceſſat de imperio conqueri. Itaque Agamemnon ſeditionem excitat, & dixit ſe de ea re libenter laturum vt qué vellet, imperaret.

Poſtero die populum ad concionem vocat, negat ſe vnquam cupidum imperij fuiſſe, animo æquo ſe accipere ſi cui vellent dare, ſufficere ſibi exercitum Troiæ. Sed tamen Mycenis regnum habere, iubet dicere, ſi cui quid placeat. Palamedes prodijt, ſuum ingenium oſtendit. Itaque Argiui imperium ei libenter tradunt. Palamedes Argiuis gratias agit: imperium accipit, adminiſtrat. Achilles vituperat imperij commutationem, induciæ exeunt. Palamedes ornatus exercitum inſtruit, hortatur. Contrà idem fecit Deiphebus. pugnatur acriter à Troianis. Sarpedon Licius cum ſuis impreſsionem in Argiuos facit, cædit, proſternit. Obuius ei fit Tlepolemus Rhodius, ſed inſtando, pugnandoque malè vulneratus cadit. Secundò Perſes Admeſtæ filius prelium reſtituit, diuq; cum Sarpedone cominus pugdando occiditur. Sar-

pedon quoq; vulneratus de prælio recedit. Itaq; per aliquot dies prælia fiunt. Ex vtraq; parte multi ductores occiduntur, ſed plures à Priamo. Troiani legatos mittunt, inducias petunt, mortuos vtroſq; ſepeliunt, ſaucios curant, fide data vltrò citroq; in oppidum & caſtra Argiuûm commeant. Palamedes Agamemnonem, & Demophoontem, Athamantem ad Theſidas mittit. Quos legatos Agamemnoni præfecerat, vt commeatus compararent. Et frumentum de Myſia è Telepho acceptum ſupportent. Hi ſubueniunt ſeditioni, Palamedis proditionem narrant. Palamedes moleſtè fert. Agamemnon ait moleſtè nõ ferre, ſua voluntate eſſe factum. Naues onerandas curant. Palamedes caſtra munit, turribus circundat. Quærunt Troiani quare exercitum exerceant, cur murum vrbis diligenter inſtaurent, foſſam & vallum addant, cæteraq; diligenter comparent.

Poſtquam autem anni dies venit, quo Hector ſepultus eſt, Priamus & Hecuba, Polixena, cæteriq; Troiani ad Hectoris ſepulchrum profecti ſunt. Quib, obuius fuit Achilles, Polixená contemplatur, figit animũ, amare eá vehementiſsimè cœpit. Tunc ardore compulſus odioſam in amore vitam conſumit, & ferebat ægrè ademptum imperium Agamemnoni, ſibiq; Palamedem præpoſitum cogentem.

tem. Igitur Phrygio fideliſsimo ſeruo mandata dat ad Hecubam, & ab ea ſibi vxorem Polixenam poſcit: ſi dederit ſe cum ſuis Myrmidonibus domum rediturum. Quod quum ipſe fecerit, cęteros idem facturos. Seruus proficiſcitur ad Hecubam, conuenit, mandata dixit, Hecuba reſpondit velle, hoc pacto. ſi Priamo viro ſuo placeat. Dum ipſa cum Priamo agat, ſeruum reuerti iubet. Agamemnon cum magno comitatu ad caſtra reuertitur. Hecuba cum Priamo de conditione Achillis loquitur. Priamus reſpondit fieri non poſſe, non quòd eum indignum vel affinitate extremū æſtimet, ſed ſi ei dederit, & ipſe diſceſſerit, cæteros Graios non diſceſſuros, & iniquum eſſe filiam ſuam hoſti coniungere. Quapropter ſi id fieri vellet, pax perpetua fiat: exercitus diſcedat, fœderum iura ſanciantur. Si id factum ſit, ſibi illum libenter filiam daturum. Itaque Achilles vt conſtitutum erat, ſeruum ad Hecubam mittit, vt ſciat quid cum Priamo egerit. Hecuba Priamo narrat omnia mandata: ſeruus hæc Achilli refert. Achilles in vulgo queritur in vnius mulieris Helenæ cauſa totam Græciam, Europamq́ue vaſtatam eſſe, tanto tempore tot millia hominum perijſſe, libertatem mancipatam eſſe: vnde oportere fieri pacē, & exercitum reducere. Annus circumactus eſt. Palamedes exercitum ducit:

& inſtruit Deiphebus. Contrà, Achilles iratus in prælium non prodit. Palamedes occaſione ductus impreſsioné in Deiphebum facit, eumq; obtruncat, prẹlium acriter inſurgit, ab vtriſq; multa millia hominũ cadunt. Palamedes in prima acie verſatur, hortaturq; prælium vt fortiter gerant. Contrà eum Sarpedon currit, eumq; Palamedes interfecit. Eo facto lætus in acie verſatur. Cui glorianti Alexander pari ſagitta collũ transfigit. Phryges animaduertunt, tela conijciunt, atq; ita Palamedes occiditur. Rege occiſo Argiui cedunt cuncti, impreſsionem faciunt, in caſtra confugiunt. Troiani perſequuntur, caſtra oppugnant, naues incendunt. Achilli nunciatũ eſt, diſsimulat. Aiax Thelamonius fortiter defendit, nox præliũ dirimit. Argiui in caſtris Palamedis ſcientiam, ęquitatem, clementiá, bonitatem lamentabantur. Troiani Sarpedonem & Deiphebum miſerabiliter deflent. Neſtor qui maior natu erat, nocte ductores in cõſilium vocat, ſuadet hortari vt imperatorem eligant: & ſi eis videtur eundem Agamemnonem minima cũ diſcordia fieri poſſe. Item cõmemorat dum fuerat imperator, quòd res proſperè geſtæ ſint. ſatis fœlicem fuiſſe exercitum, ſi cui quid aliud videatur, dicere ſuadet. Omnes aſſentiunt, Agamemnonem ſummum imperatorem præficiunt.

Poſtero

Poſtero die Troiani alacres in aciem prodeunt. Agamemnon contrà exercitum educit. prælio commiſſo vterque exercitus inter ſe fugantur. Poſtquam maior pars diei tranſijt, in primis prodijt Troilus, cædit, deuaſtat, Argiuos in caſtra fugat. Poſtera die exercitum Troiani educunt contra Agamemnonem. Fit magna cædes, vterque exercitus inter ſe pugnant, prælium acriter ſurgit. Multos duces Argiuorum Troilus interfecit. Pugnatur continuis diebus ſeptem. Agamemnō inducias petit in duos menſes, Palamedem magnifico funere effert, cæteroſq; duces ac milites ſepeliendos curat. Interea Agamemnon dum induciæ fiunt, mittit ad Achillem Vlyſſem, Neſtorem & Diomedem, vt rogent eum in bellum prodire. Achilles autem mœſtus, qui iam deſtinauerat in bellum non prodire, ob id quod promiſerat Hecubæ, aut certè minus pugnaturum, quoniam Polyxenam intenſiſsimè amabat, cœpit malè eos accipere qui ad eum venerant: dicit, ſe debere perpetuam pacem expoſtulare, pugnam negat. Agamemnoni renunciatur quod ab Achille actum ſit, illum pertinaciter negare. Agamemnon omnes duces in conſilium vocat, exercitum quid fieri debeat conſulit, imperat dicere, quid cuique videatur. Menelaus hortatur fratrem ſuum, vt exercitum in pugnam

produceret, nec debere terreri ſi Achilles ſe excuſauerit: ſed tamen perſuaſum ei vt in bellum prodeat, nec vereri ſi noluerit. Commemorare cœpit, Troianos non habere alium virum fortem ſicut Hector fuit. Diomedes & Vlyſſes dicere cœperunt, Troilum nó minus quàm Hectorem virum fortiſsimum eſſe. Diomedi & Vlyſsi Menelaus reſiſtens, bellum geri ſuadebat. Calchas ex augurio reſpondit, debere pugnare, quòd ſuperiores Troianis fiét. Tempus pugnæ ſuperuenit. Agamemnon, Menelaus, Diomedes, Aiax exercitum ducunt contra Troianos. fit magna cædes: pugnatur acriter, vterque exercitus inter ſe ſæuiunt. Troilus Menelaum ſauciat, multq́s interficit, cæteros paulatim perſequitur, nox prælium dirimit.

Poſtera autem die Troilus cum Alexandro exercitum educit. Contrà omnes Argiui prodeunt, acriter pugnatur. Troilus Diomedem ſauciat: in Agamemnonem impreſsionem facit, & ipſum ſauciat. Argiuos cædit: per aliquot dies pugnatur acriter. multa milia hominum ex vtraque parte trucidantur. Agamemnon vt vidit maiorem partem exercitus ſe quotidie amittere, neque ſufficere poſſe, petit inducias per ſex menſes. Priamus concilium cogit, indicat Argiuorum deſideria, Troiani renuunt debere dari tam longo tempore in-

ducias

ducias: ſed potius impreſsionem fieri, naues incendi. Priamus quid cuique videatur dicere imperat. Omnibus placitum eſt, debere fieri quod Argiui poſtulant. Priamus inducias dedit. Agamemnon honorificè ſuos ſepeliendos curat: Diomedem, Menelaum ſauciatos curat: Troiani ſuos æquè ſepeliunt. Dum induciæ ſunt ex conſilij ſententia, Agamemnō ad Achillem proficiſcitur, vt eum ad pugnam perſuaderet. Achilles triſtis rogare cœpit, ſe non prodi turum, ſed pacem peti oportere. Conqueri cœpit, quòd Agamemnoni nihil negare poſsit: tamen quum tempus pugnæ ſuperueniſſet, ſe milites ſuos miſſurum, ipſum excuſatum habere. Agamemnon ei gratias condignas egit. Tempus pugnæ ſuperuenit: Troiani exercitum ſuum educunt. Contrà Argiui prodeunt. Achilles primò Myrmidones inſtruit, ad Agamemnonem paratos mittit: fit pugna maior, acerrimè ſæuitur. Troilus enim in prima acie Argiuos cædit: Myrmidones verò fugat, impreſsionem vſq; ad caſtra Argiuorum facit. Multos hinc inde occidit, plurimos acriter ſauciat. Aiax Telamonius obſtitit. Troiani victores in oppidum reuertũtur. Poſtera die Agamẽnon exercitũ educit, omnes duces & Myrmidones prodeunt. Contrà verò Troilus in aciẽ lætus exiuit, Prælio cõmiſſo vterq; exercitus inter ſe di

micat:acriter pugnatur, multa milia hominũ ex vtraque parte cadunt. Troilus Myrmidones perſequitur, ſternit, fugat. Agamemnon vt vidit ex ſuis partibus multos occiſos, inducias in dies triginta petit, vt ſuos funerare poſſit. Priamus inducias dedit, ſuosq́ue ſepeliendos curat. Tempus pugnæ ſuperuenit, Troiani exercitum educunt. Contrà Agamemnon omnes duces in pugnam coegit, prælio commiſſo fit magna cædes, acriter pugnatur. Poſt quam primum tempus diei tranſit, prodijt in primo Troilus, cædit, proſternit. Argiui fugam cum clamore fecerunt. Achilles vt animaduertit Troilum iracundè ſæuire, & Argiuis inſultare, ſimulq; ſine intermiſsione Myrmidones proſternere, procedit in bellũ, quẽ Troilus continuò excepit & ſauciat. Achilles de prælio ſaucius redit, pugnatur continuis diebus ſex. Die ſeptimo dum vterque exercitus, prælio facto inter ſe, fugantur. Achilles, qui aliquibus diebus vexatus, in pugnam nõ prodierat, Myrmidones inſtruit. Hortatur, alloquitur vt fortiter impreſsionẽ in Troilum faciant. Poſtquam pars diei tranſijt, prodijt Troilus ex equo lætus, Argiui maximum clamorem faciunt. Myrmidones ſuperuenère, impreſsionem in Troilum faciũt: de quorum numero multi à Troilo occiduntur. Dum acriter pugnatur, equus Troili vulneratus

corruit

corruit, Troilum implicitum excutit. Tum citò Achilles aduenienseum occidit, & de ipſo prælio eum trahere cœpit, quod Achilles interuentu Memnonis complere non potuit. Aduenîens enim Memnon, & Troili corpus eripuit, & Achillem vulnere ſauciauit. Achilles de prælio ſaucius redit. Memnon inſequi eum cœpit cum multis. quem Achilles, vt reſpexit, ſubſtitit, curato vulnere, & aliquandiu præliatus, Memnonē multis plagis occidit, & ipſe vulneratus ab eo ex prælio receſsit. Poſtquam ductor Perſarum occiſus eſt, reliqui in oppidum confugêre. prælium nox dirimit. Clauſis portis, poſtera die à Priamo legati ad Agamemnonem miſsi ſunt, qui dierū viginti inducias peterēt: quod Agamemnon conceſsit. Priamus igitur Troilum Memnonemque magnifico funere effert, cæteroſque milites vtrique ſepeliendos curat.

Hecuba mœſta, quòd duo filij eius fortiſsimi, Hector & Troilus, ab Achille interfecti eſſent, conſilium muliebre temerarium inijt ad vlciſcendum dolorem. Alexandrum filium accerſit, hortatur vt ſe & ſuos fratres vindicaret, inſidias Achilli faceret, & eum nec opinantem occidat, quoniá ad ſe miſerit, & rogauerit, vt ſibi Polixená daret in matrimonium, ſe ad eum miſſuram Priami verbis, vt pacem fœduſque inter ſe cōfirmarent. Conſtituunt

quius habere quá eum:oportet ad pugná accerſiri, eique vniuerſa quæ patris erant reſtitui. Conſilio inde placuit vt detur negotium Menelao, qui Scyrum proficiſcitur ad Lycomedem auum eius. Imperat vt nepoté ſuum mittat. Quòd Lycomedes Argiuis libenter conceſsit. Poſtquam induciæ tranſactæ ſunt, Agamemnon exercitum eduxit, inſtruit, hortatur. Contrà Troiani ex vrbe prodeunt: prælium comittitur. In prima acie Aiax nudus verſatur. Clamore magno orto, multi ex vtraque parte cadunt. Alexander arcum tetendit, multos interficit. Aiacis latus nudum transfixit. Aiax ſaucius Alexandrum perſequitur, nec deſtitit, niſi eũ occideret. Aiax feſſ9 vulnere in caſtra refertur. ſagitta exempta moritur. Alexandri corpus ad vrbé portatur. Diomedes virili animo impreſsionem in hoſtes facit. Phryges feſsi ad portas confugiunt, quos Diomedes vſque in vrbem perſequitur. Agamemnon exercitum circa oppidum duxit, & tota nocte circa murum ſedit, alterna vice vigilias agit. Poſtera die Priamus Alexandrum magnifico funere effert, quem magno vlulatu Helena proſecuta eſt: quoniam ab eo honorificè tractata ſit. Quam Priamus & Hecuba vt filiam aſpexere, & diligéter curauere, quod nunquam Troiam deſpexiſſet, nec Argiuos deſideraſſet.

Poſtera die Agamemnon exercitum cœpit ante portas inſtruere, & Dardanos ad prælium prouocare. Priamus cōtrà iuſsit vrbem munire, & inter ſubſiſtere, vſq; dum Pentheſilea cum Amazonibus ſuperueniret. Pentheſilea poſtea ſuperuenit, exercitum contra Agamemnonem eduxit. fit prælium ingens per aliquot dies, diu pugnatur. Argiui fugantur in caſtra, opprimuntur. Cui vix Diomedes obſtitit, alioquin naues incendiſſet Argiuorum, & vniuerſum prælium deuaſtaſſet. Prȩlio dirempto, Agamemnon in caſtris ſeſe continuit. Pentheſilea verò quotidie prodit, deuaſtat Argiuos, in bellum prouocans. Agamemnon ex conſilio caſtra muniuit, & in bellum non prodiuit, vſque dum Menelaus veniret. Menelaus à Scyro venit, arma Achillis Neoptolemo filio eius tradit. Quæ quum accepiſſet, in Argiuorum caſtris vehementer circa patris tumulum lamentatus eſt. Pentheſilea ex more prælium inſtruit: & vſque ad Argiuorum caſtra proceſsit. Neoptolemus Myrmidonum princeps contrà aciem duxit. Agamemnon exercitum inſtruit, pariter concurrunt. Neoptolemus ſtragē fecit, occurrit Pentheſilea, & fortiter in prælio verſatur. Vtrique per aliquot dies acriter pugnauerunt, multos vtrinque occiderunt. Pentheſilea Neoptolemum ſauciat, Ille dolore accepto, Amazonum

num ductricem Pentheſileam obtruncat. Eo facto totum exercitum Troianorũ in vrbem fugere fecit. Statim Argiui cum omni exercitu murum circumdant, ita vt foras Troiani exire non poſſent.

Hoc poſtquam Troiani vidêre, Anthenor, Polidamas, Æneas ad Priamum veniunt. Agunt cum eo, & conſilium quærunt, vt deliberent quod de fortunis futurum ſit. Priamus conſilium conuocat, quid poſtularent iubet eos dicere, & quid deſiderent. Anthenor memorat principes defenſoresque Troiæ, cæterosq; natos ejus cum aduenis ductoribus interfectos, Argiuorum principes remanere fortiſsimos. Agamemnonem, Menelaum, Neoptolemum non minus fortiſsimũ quàm pater eius fuit, Diomedem, Aiacem, Locrum, cæterosque complures ſummæ prudentiæ, Neſtorem, Vlyſſem. Contrà Troianos clauſos & obſeſſos & penè contritos. Suadet potius eſſe vt Helena his reddatur, & ea quæ Alexander cum ſocijs attulerat, & pax fiat. Poſtquam multis verbis de pace conciliãda ſatis fecerunt, ſurgit Amphimachus filius Priami adoleſcens fortiſsimus, malis verbis Anthenorem adortus eſt, eosque qui conſenſerant, improperare eis facta eorũ, ſuadere potius educendum exercitum, & irruptio-

n

nem in caſtra faciendum vſq; dum vincant, aut victi pro patria occũbant. Poſtquam finẽ fecit, exurgit Aeneas lenibus, mitibusque verbis Amphimacho repugnat: ab Argiuis pacem petendam magnoperè perſuadet.

Poſtquam dicendi finis factus eſt, Priamus magno animo ſurrexit, ingerit multa mala Anthenori & Æneæ: eos belli appetendi ductores fuiſſe, vt legati in Græciam mitterentur: quum ipſe quoque Anthenor legatus redierit, & renunciauerit ſe contumelioſè tractatum eſſe, & ipſe bellum ſuaſerit. Deinde Aeneam qui cum Alexandro Helenam & prædam de Argiuis non modicam extraxit. quapropter certum ſibi eſſe pacem non fieri. Statimque imperauit, vt hi omnes parati eſſent, vt quum ſignum daret, portis irruptionem facerent, aut vincere moriúe ſibi certum eſſe. Hęc poſtquam locutus eſt, concilium dimiſit: Amphimachum ſecum duxit, dixitque ei, vereri ſe ab his qui pacem ſuadebant, ne oppidum prodant, eosque habere multos de plebe qui vnà ſentirent, opus eſſe eos interfici. Quòd ſi hoc factũ fuerit, ſe eſse patriam defenſurum, Argiuosque ſuperaturum. ſimulque rogat, vt ſibi fidelis & audiens, paratusque cum armatura eſſet, vt ſine ſuſpicione fieri poſsit. Simulque ſuaſit Amphimachus, ad

cœnam

cœnam eos vocari, diuinamque rem facturum, & ita inſidijs circumuenturum. Amphimachus ita ſe facturum promiſit, & ab eo diſceſsit.

Eodem die conueniunt Anthenor, Polidamas, Vcalegon, Amphidamas, Dolon, dicunt ſe mirari regis pertinaciam, quum patriam & comites perire malit: quàm pacem facere. Anthenor ait, ſe inueniſſe quod ſibi & illis in cõmune proſpiciat, ſi ſibi fides ſeruaretur. Omnes fidem aſtringunt. Anthenor vt vidit ſe obſtrictum, mittit ad Aeneam, dicẽs patriam eſſe prodendam, & ſibi ſuisque cauendum eſſe. ad Agamemnonem de his rebus aliquem eſſe mittendum, qui id ſine ſuſpicione curet maturandum eſſe. Animaduertiſſe Priamum iratum, quia ei pacem ſuaſerit: de conſilio ſurrexiſſe, & vereri ne quid noui conſilij ineat. Itaque omnes promittunt, ſtatimque Polydamantem, qui ex his minimè inuidioſus erat, ad Agamemnonem clàm mittunt. Polydamas in caſtra Argiuorum peruenit: Agamemnonem conuenit, dixitque ea quæ ſuis placerent. Agamemnon clàm nocte omnes in concilium conuocat, & refert ea quæ audiuit: quid cuique videatur dicere iubet. Inde omnib. placitum eſt, vt fides proditoribus ſeruaretur. Vlyſſes & Neſtor vereri ſe di-

xere hanc rem ſubire. Neoptolemus hos refu tat: inter ſe certant: placitum eſt ſignum à Po lidamante exigi. Et idipſum per Sinonem ad Æneam, & Anchiſen, & Anthenorem mittit. Sinon ad Troiam proficiſcitur. Et quia nondum claues portæ Amphimachus cuſtodibus tradiderat: ſigno dato, Sinon vocem Æneæ & Anthenoris audiendo confirmatus, Agamemnoni renunciat. Tunc placitum eſt omnibus fidem dari, fœdere firmari, iureiurando ſtringi, eo pacto, vt ſi oppidum proxima nocte tradidiſſent, Anthenori, Æneæ, Vcalegoni, Polidamanti, Doloni, nec non liberis, coniugibus, propinquis, amicis, ſuisq; omnibus fides ſeruaretur, & ſua cauſa omnia ſibi liceat habere.

Pacto confirmato, iureiurando aſtricto, ſuadet Polydamas, noctu exercitum ad portam Scæam adducant, vbi extrinſecus caput equi ſculptũ eſt, ibi præſidia habere, noctu Anthenorẽ & Anchiſen exercitui Argiuorũ portam reſeraturos, eisq; lumẽ prolaturos. Id ſignum eruptionis fore dicunt, qui ibi præſto forent qui ad regẽ eos ducant. Poſtquam pacta data ſunt, Polidamas in oppidum redijt, rem peractam denunciat. dicit Anthenori Æneę, cæterisq;, quibus placitum erat, vt ſuos omnes adducant, & noctu Sçęam portam aperiant, lu

men

men oſtendant, exercitum inducant. Anthenor & Æneas noctu ad portam præſto fuêre, Neoptolemum ſuſceperũt: exercitui portam reſerauere: lumen oſtendere: fugam præſidio ſibi ſuisq; omnib. præuidere. Neoptolemus præſidium dat. Anthenor eum in regiá duxit, vbi Troianis poſitum præſidiũ erat. Priamum perſequitur, quem ante aram Iouis Hercei obtruncat. Hecuba dum fugit cũ Polyxena, Æneas occurrit. Polyxena ei ſe tradidit, quam Aeneas ad patrem Anchiſen abſcódit. Andromacha & Caſſandra in ędem Mineruę ſe occultant, tota nocte nõ ceſſant Argiui deuaſtare, prędamq; facere. Poſtquá dies illuxit Agamemnon omnes duces in arcem conuocat: dijs gratias egit: exercitũ collaudat, omnẽque prædá iubet in medio reponédam, quam omni exercitui æquè partitus eſt: ſimulq; exercitum conſulit, an placeat, Anthenori & Aeneę, qui patriá prodiderint, fidem ſeruari. Exercitus omnis conclàmat placere ſibi, conuocatisq; omnibus, vniuerſa quæ erant reddiderunt. Anthenor rogat Agamemnonem vt ſibi loqui liceret. Agamemnon dicere iubet. Mox vt loqui cœpit, primò omnibus Graijs iuuenibus gratias egit, ſimulq; cómemorat, Helenum & Caſſandram pacé ſemper patri ſuaſiſſe, Achillemque ſuaſu Heleni ſepulturæ con

filij ſententia Heleno & Caſſandræ libertatem reddidit. Helenus Agamemnonem pro Hecuba & Andromacha deprecatur, commemoratque ſemper ab his eſſe dilectum, etiam his ex conſilij ſententia libertas conceſſa eſt. Interea prædam omni exercitui dimiſit: dijs gratias egit, hoſtias immolauit, & quinto die ſtatuit iter pergere. Vt autem dies profectionis aduenit, tempeſtates magnę exortæ ſunt, & per aliquot dies remanſere. Chalcas reſpondit, inferis ſatisfactum non eſſe. Neoptolemo in mentem venit, Polyxenam, cuius cauſa pater eius perierat, in regia non eſſe inuentam. Agamemnon poſcit, conqueritur, exercitum accuſat: Anthenorem accerſiri iubet: imperat vt diligenter eam inquireret, inuentamque ad ſe adduceret. Mox Anthenor veniens ad Aeneam, & Polyxenam ab eo abſconſam ſuſcipiens, ad Agamemnonem eam duxit. Agamemnon Polyxenam Neoptolemo dedit, quam accipiens ad tumulum patris iugulauit. Tunc Agamemnon iratus Aeneæ, quod Polyxenam abſconderat, cum omnibus ſuis à patria protinus diſcedere iubet. Aeneas cum ſuis proficiſcitur, Anthenori terram tradidit. Agamemnon profectus eſt de vrbe, victoria ſibi conceſſa. Helena poſt aliquot dies mœſta magis quàm antè, domum

reportatur cum ſuo Menelao. Helenus cum Caſſandra ſorore & Andromacha Hectoris fratris vxore, & Hecuba matre Cherroneſum petit.

Hactenus Dares phrygius quæ geſta ſunt literis mandauit: nam ipſe ibidem cum Antenoris factione remanſit. Pugnatum eſt annis 10. menſibus 6. diebus 12. Ad Troiam corruêre ex Argiuis ſicut Dares ſcribendo tradidit 886 milia. Ex Troianis vſq; ad oppidum proditum 676 milia. Aeneas nauibus profectus eſt, in quibus Alexander in Græciam ierat numero 22. Quem omnis ætas ſecuta eſt hominũ in milibus tribus et 400. Anthenorẽ ſecuti ſunt duo milia & quingenti. Helenum & Andromacham mille ducenti. Hucuſque Daretis hiſtoria perſcripta eſt.

Qui Troianorum, Græcorum principes occidere denotantur. Hector Proteſilaum, Patroclum, Merionem, Boetem, Archilochum, Protenorem, Deipenorem, Dorium, Polixenum, Phidippum, Xantippum, Leonteum, Polibetum, Carpedontem, Lepodemon, Luſorem, Epiſtrophum, & Schedium, Maimentum, Palamonem. Aeneas Amphimachum, Nireum. Alexander Palamedẽ, Antilochum, Aiacem. Aiax Thelamonius, & Alexander mutuis vulneribus ſe occidere.

Qui etiam Græcorum & Troianorum duces occidêre, literis ſubternotantur. Achilles Euphenium, Hippotum, Plebeum, Aſterium Liconium, Euforbium, Hectorem, Memnonem. Neoptolemus Pentheſileam, Priamum, ad tumulum patris Polixenam iugulauit. Diomedes Xantippum, Mneſteum, Epiſtrophum, Orcomeneum.

DICTYS CRETENSIS Atque Daretis Phrygij de bello Troiano hiſtoriarum finis.

LIBANII

LIBANII SOPHISTÆ DECLAMATIO ſub perſona Menelai, pro concione Troianorum, Helenam & res repetentis, ni reddant, armis iniuriam vlturum ſe denunciantis, Latina facta.

[redacted]
Interprete.

SI quidem Paris, viri Troiani, vel vllam æqui boniq́ue rationem habere voluiſſet, nihil in præſenti opus erat, neque concione, neque armis, neque legatione: ſed tum nos domi rebus omnibus integris verſamur, tum veſtræ vobis fortunæ in tuto conſiſterent. At poſteaquam ille rectum poſt habuit voluptati, appulimus, Troiani, non quò quempiam iniuria violemus, ſed vti quæ noſtra ipſorum ſunt recipiamus, vtiq; ſi licebit. Itaq; Græcorum quidem exercitum è mœnibus nimirum conſpicitis, ac multitudinem oppido quàm ingentem; & apparatum haud mediocrem. Nos tamen adeo cauendum no-

bis, proſpiciendumque putauimus, ne quid præter æquum committeremus, vt quum arma in promptu ſint verbis prius vti maluerimus: vt ſi quod ius eſt, id poſtulatione conſequimur, protinus hinc faceſſamus: ſin minus tū veró quæ proxima ſunt experiamur. Neq; enim noſtri eſt inſtituti, ilicò ad manus venire: neq; rurſum fieri poteſt, vt irrita legatione dimiſsi, conquieſcamus. Vobis iam in manu eſt, vtrum malitis, Paridis voluntatem veſtræ ipſorum anteponere incolumitati, an cū Helena ſimul & bello liberari. Nam ad hunc vſq; diem raptionem vni Paridi imputamus: neq; vllam iniuriarum in nos partem, ad communem Troianorum populum autorem referimus. Quanquam mox concilij præſentis exitus, aut hanc noſtram confirmabit opinionem, aut certè palàm faciet, facinus quidem proprium illius eſſe, cæterum conſilium commune omniū. In hoc enim apparebit vos Alexandri factis cómunicare, ſi in dicendis ſententijs illi ad gratiam obſecundabitis. Sin verò præter illius ſententiam, quod æquum rectumq; eſt, id ſtatuere voletis, ita demū in eo crimen omne circumſcribetur. Ac mihi quidem ea ſemper fuit conſuetudo, ne quib. omnino de rebus oratione in longū proferrem, idq; adeo mihi rectè videor facere. Nam pro

cauſa

cauſa minus æqua, ne exordiar quidem dicere. Bonis aũt cauſis, & breuem orationem ſufficere arbitror. Reor autem, etiam ſi aliàs verboſior eſſe conſueſſem : tamen in præſenti negocio oportere ad quàm paucisſima ſermonem contrahi. Hoc enim vel ex omnib. vnum eſt huiuſmodi, vt nihil operoſum, nihil magnũ poſtulet, quum liceat aduerſariũ ſimplici nudaq; rogatione conuincere. Ac mihi iam per Iouem hoſpitalẽ, reſponde Pari, an nõ tuliſti, quæ ad te non pertinebant? Igitur reſtitue. Tuliſti per iniuriam? Igitur & pœnã debes. Videlicet è duob. alterum neceſſe eſt, aut doceas te nihil abſtuliſſe, aut ſi fateris iſtud, deſinas etiam velle defendere. Quod aũt me ſpoliaris ijs, quæ mihi erant chariſsima, ne dignaberis quidem inficiari. Audio enim te ex malefactis laudem quoq; quærere. Id quũ ita habeat, ęqui honeſtiq; ratio dictabat, vt ab noſtris temperares, Ad quæ tu quidem communi hoſpitum lege admiſſus, plus quàm hoſtilia repoſuiſti. Neq; enim exiſtimetis eum palã in nos ſtructis inſidijs rem tantã potuiſſe. Neq; verò aut illum vſq; adeo ſtrenuum eſſe, aut nos in tantum oſcitabundos, ac ſupinos, vt ille cum denunciatione talia facturus fuerit, nos aũt ſi præſciſſemus ea fuerimus paſſuri. Sed quemadmodũ res acta ſit, audite. Paris

enim eam,non vt habet,ſed quatenus ſibi iudicauit conducere,eatenus forſitan vobis retulit,mendacium maleficio tegens.Nemo ſiquidem eorum qui peccarunt,culpam agnoſcit.Quin potius modis omnibus verum peruertunt, pariter agentes, vt tũ ex ſcelere plus commodi ferant: tùm ex inficiatione probi, frugiq́; habeantur. Res igitur ex præparato confecta eſt ad hunc modum.Appulit in Laconicam Paris,cultu quidem ac ſpecie non illiberali viſendus:tùm famulitium adducens: vnde conijceres eum haudquaquam de plebeiorum eſſe ſorte. Vt verò Spartam ingreſſus eſt,præter alia,præcipuè mira in obuium quenque comitate vtebatur,non mediocrem probitatem, atq; modeſtiam adſimulans. De ſiderabat autem hoſpitium, quæ ſimul atque audiſſem, meas, inter alios, partes potiſsimũ eſſe ducens,hoſpiti omnia ſuppeditare, familiam aperui, & ad ea quæ mihi ſunt chariſsima volens lubensq́; induxi, nempe vxorem & filiam, nihil dum horum cogitans, Troiani,quæ poſt mihi acciderunt.Ratus enim Iouem eius negocij præſidem, & conciliatorẽ eſſe, perſuaſeram mihi pari erga Deum religione futuros, & qui hoſpitem excepiſſet, & qui excipientis humanitatem fuiſſet expertus, multoque adeo maiore hunc qui fuiſſet

acce-

acceptus, nimirum quò plus commodi cepit is, qui beneficio adiutus eſt, præ hoc qui beneficium præſtitit. Velut & in præſentia quã to putatis animo ſuſpicimus, & obſeruamus Anthenorem, hunc virum excellentiſsimũ, cui quamoptimè & cupimus & precamur, nihilq; minus velimus quàm eiuſmodi quid piam in ſua illi familia contingere. Itidem & tum hoſpitem iuſta comitate, benignitateq; proſequebar. Prodeat Paris, dicatque num qua re opus habuit, quam non acceperit? Num quando diuturnam ipſius conſuetudinem moleſtius ferre viſi ſumus? Nunquid ſeu magnum, ſeu paruum, non præberi ſenſit? Nunc vbi parſimoniam noſtram, aut ſordes animaduertit, quàm damnarit? Num quam in ſeſe iniuriam deprehendit? Si quid omnino his de rebus incuſat, eloquatur, doceat, & nos vix milleſimam partem eorum, quibus eramus digni, paſſos eſſe fatebimur. Verùm haudquaquam poſſet, eoque nec aſſurgit. Nos itaque quum incuſtoditè atq; inobſeruanter ageremus, videlicet tanquam cũ amico iam & familiari, nobiſque noſtra fiducia ſecuritatem attuliſſet: id quod & reliquis erga quemlibet conſueuit accidere: quod his in rebus fas iuſque ſuadet, id omne, Troiani, diuerſam in partem tranſtulit. Proque hu-

manitate maleficium, pro hoſpitalitate maleuolentiam, proq; hoſpitio rapinam, pro honore contumeliam, pro fide crudelitatem repoſuit. Neq; deos metuens, neq; eos quorum erat expertus benignitatem reueritus, ne veſtra quidem cauſa pudeſcens, aut Priami patris, quem audimus religionis ac numinum egiſſe curá, ac planè ſollicitũ fuiſſe, vt ne quid delinquere videretur. Hæc omnia, atq; his etiam plura, pro minimo ducens, vxorem meã rapuit. Inſuper & pecuniæ vim aſportauit, vt de famulis interim, multisq; præterea dicere ſuperſedeam. Quorſum enim attinet, hęc perſequi ad longum, apud eos qui ipſi liquidò norunt? Nanq; ex ijs quæ huc deportauit, ſatis oſtendit, quantum rerum à nobis abſtuliſſet, ne nunc quidem aliunde quàm noſtris damnis diues eſt. Quòd ſi quid velit palàm indignitatem negocij pernoſcere, nihil alio quopiam mortalium eguerit, tantùm ipſius Alexandri domum adeat, eumq; adhunc percontetur modũ: Mulierculam iſtam cedò: vnde tandem nactus poſsides? Num quemadmodum pater tuus matri tuæ conuixit, itidẽ tu quoq; Helenam domi habes coniugij iure ductã? Nimirum aut facti pudens mentietur, aut vera loquens, maleficium confitebitur. Neq; verò quenquam veſtrûm oportet offen

di, ſi

di;ſi libera noſtra videtur oratio. Primùm, ne que nos, quæ par eſt, conſequemur, neq; vos quæ oportet cognoſcetis, niſi negociũ, vt geſtum eſt, ita narretur. Deinde hinc vel maximè licebit perpendere quantum habeant indignitatis, q̃ facta ſunt. Etenim ſi vbi quiſpiá quæ paſſus eſt, ea palàm exponit, commemoratione offenduntur ij qui fecerunt, quomodo conſentaneum eſt eos affectos eſſe, qui rebus ipſis læſi ſunt? Ad hæc autem ne fieri quinem poteſt, vt poſtulationem ſuam quis æquam eſſe demonſtret, niſi facinoris autoré nocentem oſtendat. Videte igitur quàm expedita, quamq; æqua proponimus. Nam duæ profectò res ſunt, quæ reum à cauſa liberant, aut ſi nihil omnino patrauit, aut ſi quæ fecit, iure ſunt facta. Quod ſi neq; raptioné inficiari potis eſt, neq; iuſtam docere ſuſtinet, profectò quod ſupereſt, per ſe liquet. Quę tandem igitur honeſta ratio? Cepi, inquit, ac teneo, moleſtus ne ſis. At qui non ſatis eſt cepiſſe, neque tenere, Pari. Fit.n.vt & tollat quis vnde non deceat, & poſsideat non ſua. Neq; enim ideo protinus iure quis poſsidet, quia rem nactus eſt, ſed ita demũ, ſi citra culpam. Eoq; nó ſimpliciter ſpectari cõuenit, ſi quid capiatur, ſed longè magis, quibus rationib. capiatur. Hinc.n. & illud perpenditur, Vides impunè

non eſſe ſacrilegis, res Deorum ſuſtuliſſe. Cæterùm ſi poſſediſſe per ſe efficax eſſet ad defenſionem, oporteret quicunq; rem penes ſe eſſe fateantur, à negocio liberari. Nunc, vt opinor, ſolùm iſthuc, ac prçterea nihil, crimini vertendum eſt, ſi quis teneat in quæ ius non habet. Itaq; non ſatis eſt per ſe manum inieciſſe, ſed accedat neceſſum eſt, citra iniuriam. Neque enim ſi nunc Paris, exacto patre, & abrepto imperio, veſtris fortunis domi nari contenderet, rem honeſtam, aut tollerandam aggredi iudicaretur. Imò neq; Priamus hîc tacitè ferret, contumelia affectus, ne que vos eius rei teſtes: quin protinus omnes dignum qui lapidib. obrueretur haberetis, tã quam nefaria molientem. Proinde ne tu ſic defende quia ceperis, ſed iniuriç nihil eſſe admiſsũ doce. Nam æquitas, ſiue meo, ſiue Priami nomine conſideretur, parem vim obtinet. At hoſtes, inquit, ſumus, nos qui hanc orbis partem incolimus, & vos qui alteram. Res autem hoſtium ius eſt abigere, aſportare, diripere ſine vicio. Verum num & ius eſt, Pari, apud hoſtes hoſpitem agere, & accipere xenia & humanitate iuuari? Tu ſcilicet quæ tũ deſiderabas, ea conſecutus es. At oportebat, vir egregie: te iam tum initio vitaſſe domum hominis, qui cum tibi inimicitiæ intercedebant,

bant, ac nequaquam ab hoſtibus beneficia ac cipere. Neq; contubernalem fieri ijs, quibus cum iá olim, vt tu quidem ais, ſimultate mutua diſsidebas. An tu quidem, vt pro tempore commodis amicis vtebaris, pauló veró poſt vt hoſtibus? Atqui medio quidem tempore nihil à nobis ortum eſt, quod animum tuum offenderit, neque quicquam habes quod expoſtules. Ergo ſi ab initio nos pro hoſtibus habebas, quin iſtud dicebas? Cur aliud tu præ te ferebas, quàm habebas in animo? Sin poſtea mutato animo viſum eſt nos lædere, dic per deum, quo noſtro merito? Profectò nihil habes quod adferas, ſed facinus omnium ſceleratiſsimum quum animo concepiſſes, vt hoſpes quidem ingreſſus es, diſceſsiſti veró tanquam hoſtis. Deinde fraudem occultans, ſpecioſa vocabula maleficijs imponis. Verùm haud vlli mortalium perſuaſeris. Qui ſic? Nõ enim verba naturæ conſentanea ſunt. Decet autem vt quæ dicuntur, cum natura reſpondeant. Si cum longis nauibus, cumq; armis relucenti exercitu aduectus Lacedæmoné: ſi inimicitia palàm denunciata: ſi manum contrà tollens: ſi telo emiſſo, ſi arrepta lancea: fecit impetum experiens, vel fortuna, vel virtute fauente vincere, cepit ciuitatem, corporum potitus eſt, eiq; in prædæ partem Helena ceſsit, habeat, fruatur. Deſipimus

nos, qui belli præmia crimen faciamus. Porrò autem, ſi omnia pacata, præ ſe ferens claſſem, apparatum, orationem, vultum, conuictum, conſuetudinem, finem intulit longè ab initijs diuerſum, ſciat multum à furto diſtare victoriam: à bellica virtute, arte compoſitam fraudem. Illa enim virum præſtantiorem declarat: hæc autem inferiores eſſe arguit eos, qui dolis aſſequi conentur, quod virtute nequeant. Atque vt inferiorum fortunæ ad eos qui ſunt præſtantiores tranſeant, neque ratione fortaſſe vacat, & belli ius permittit. Verùm qui inimicitiam ne fateri quidem ſint auſi, eos vltrò meliorum fortunas inuadere, hoc profectò cum iniuria coniunctum eſt, & ſupplicio dignum. Quod igitur indigniſsima paſsi exercitum in agros veſtros induximus, neque iniuriæ autores, ſed vltores, & quod Paridi nihil ſupereſt præter impudentiam, multis ex rebus perſpicuum eſſe puto. Nos tamen lingua prius quàm manibus vtimur, idq; plurimis de cauſis. Primùm enim non ſtatim ad arma ruere, magis autẽ verbis experiri, poſsis ne quod ius eſt obtinere, id eſt profectò homine dignius. Deinde non æquum arbitramur, quæ vnus peccauit, horum nomine ab vniuerſis pœnam ſumere, quod tamen bello conſtituto neceſſe eſt accidere. Non enim ibi vacat inſontibus parcere,

ſed intereat neceſſe eſt quiſquis ceciderit. Hoc vti ne contingeret, néue quiſpiam in eas res pręcipitaretur, quibus grauari nollet, non recuſamus legatione, & ſuffragijs controuerſiam dirimere. Ad hæc autem non mediocre momentũ in rebus bellicis adferre credimus, diuinum fauorem. Hunc verò videmus adeſſe, non ijs qui plus audent, ſed qui cauſa ſunt meliore. Eamq; ob rem animo moderantes, à legatione fecimus initium, vt ſiquidem hæc ad finiendam controuerſiam ſuffecerit, nulla præterea re ſit opus: ſin aliter, diuino auxilio propter cauſæ æquitatem freti, ita demum ad ſecunda conuertamur. Vtraque igitur conſiderate, atque conferentes cum diſceptatione prælium, cum verbis arma, ſimul ad præſentem felicitatem reſpicientes, & quæ ex illis incommoda proficiſci ſoleant perpendentes, id quod potius eſt eligite. Oportet enim, Troiani, in huiuſmodi negocio neutiquam indiligenter conſultare: quũ illud non ignoretis, ſi ſemel peccatum ſit, non fore vobis iterum de integro ſtatuendi facultatem. Etenim ante ſuſceptum bellum, integrum eſt in illud omnino non incidere, atque vtiliore conſilio præſens incommodum euitare. At ſimul atq; ad manus ventũ eſt, ipſa ſeſe mala in immenſum propagant. Ac finem denique certantibus non moderatæ conditiones, ſed victoria

vero autores diuerſa conſequantur. Etenim ſi de neutro iſtorum ambigitur, protinus indubitatum eſt & illud, vtrorũ melior ſit cauſa, eos in certamine fore ſuperiores. Porrò de his, qui vobis auxilio futuri ſint, auguror enim ſic cogitare nonnullos, quaſi nõ paucos auxiliatores ſitis habituri, illud dico, quod etiamſi reliquus exercitus omnis in ocio ſe contineret, vel vnus hic Vlyſſes auxilia veſtra in ludibrium verterit, multitudinem ingenio, ſolertiaq́; reprimens. Hæc neque bellum detrectans, neque negotiorum cupiens dixerim. Plura verò dicere procliuè quidem, ſed ſuperuacaneum ſit. Nam ſi his mentẽ non adhibebitis, nihil retulerit plura dixiſſe. Teſtor autem Iouemque hoſpitalem, cunctosq́; ſimul & deos, & dæmones, quicunque hanc incolunt regionem, quod & iniuria priores laceſsiti Ilium appulimus, & nunc quoque præoptamus verbis negotium conficere, neque niſi ab alijs adacti bellum ſumus [illegible]uri.

QVÆ DIXERIT AN-
dromache interfecto Hecto-
re. Declamatio.

EVenit quod timebam, & verba mea deſpiciens Hector ad optima hortatam eſſe cognouit, Admonueram vt ſibi parce

ret. Ille verò contrà, ſuam ſalutem vilem habuit. Ergo extinctus eſt non meis, proh dij, in manibus, verùm ab Achille. Quod ille occubuit, hoc eſt interiſſe Priamum, Hecubam, fratres, hunc ipſum puellum, me, ciuitatem omnem. Ille tuebatur Iliũ. A quo igitur poſthac ſeruabitur? Interierunt, occiderunt omnia, facta ſum mulierum infelicisſima. Quanta me felicitate, cuius guſtum modo dederat fortuna, ſpoliauit. Erant mihi in regijs pater ac mater, tum fratrum chorus, nitidaq́; ac lauta omnia. Accedebat ad hæc aliud maximum omnium, coniunx Hector, bellator inſignis. Spectabar, beata dicebar. Et ſi quis adiens me Andromachem appellabat cognominis vice, adijciebat, imperatoris, victoris, fortunatam. Oportebat igitur in eadem fortuna pariter conſeneſcere. At non paſſus eſt ſæuus iſte Achilles, quẽ quidem in meum exitium produxit Thetis, patrem mihi ademit, trucidauit fratres, ſeruitutem matri iniecit. Deinde reſtituta eſt. Ac ne eà quidem ſupereſt. Et hæc grauia quidem: verùm tu tollerabiles reddebas ærumnas Hector, atque vnus præſtabas omnia. Et quibus eram orbata, ea rebar adeſſe per te. Sed occiſus es, accepiſti vulnus. Nos rapimur, perdimur, inſtant triſtia. Impendet periculum, imminet incendium. Videre mihi videor Troianos cædi, vxores per

vim

vim indignè tractari, liberos trahi, videre ferrum, videre flammam. Aperta eſt hoſtibus Troia, te haud amplius pro portis propugnáte. Ah puer, forte prehenſum te quiſpiam hoſtium, ad turrim adiget. Strenuus erat pater, à te pœnas repetent Græci. Me forſitan occidet alia vis. Atque in hoc quidem fortunatæ erimus. At non continget. Seruitus me manet, & famulatus, plagæ, & in extremum vſq; æui lachrymæ. Haud etiam ſcio an viſura ſim terram vnde nobis hoſtis iſte aduenit. Mox etiam, quod acerbiſsimum eſt, concubitum cogar pati eius qui interemit Hectorem.

Libanij Sophiſtæ declamationum, Eraſmo Roterodamo interprete, finis.

HYPOTHESIS LIBRI PRIMI.

Protinus in Colchos primus liber expedit arma
Argonautarum, rapiunt qui velleris aurum.
Et parat Aeſonidi redeunti prandia lauta.
Excidium Troiæ ſub Laomedonte videbis,
Inde ſtatum & formam graphicè depingier vrbis.

DARETIS PHRYGII POETARVM ET HISTORICORVM OMNIVM *primi, de Bello Troiano liber Primus.*

Latio iure à
CORNELIO NEPOTE
carmine feſtiuo do-
natus.

ILIADVM lachrymas, conceſſaq́ Pergama fatis,
Prælia bina ducum, bis adactam cladibus vrbem
In cineres, querimur: flemúsque quòd Herculis ira,
Heſiones raptus, Helenæ fuga fregerit arcem,
Impulerit Phrygios, Danaas excuerit vrbes
Vt quid ab antiquo vatum proſcripta tumultu
Veri ſacra fides longum ſylueſcis in æuum?
An quia ſpreta lates? mundoq́ inſenſa priori
Nos etiam noſcenda fugis? mecum inclyta, mecum
Exorire, & vultum ruga leuiore reſumens
Phœbeam dignare tubam, ſterilisq́ vetuſtas
Erubeat dum culta venis, dum libera frontem
Exeris en aureis blandas, en pectus amicum

Mulcet,

Mulces, vulgarem leuius paſſura cachinnum.
Si noſtris nil dulce nouum, nil vtile viſum
Quod teneri pariunt anni, ſi ſecula tantùm
Aurea Saturni memorant, & nulla recentis
Gratia virtutis: auwe tamen ardua pubes.
Mento caneſcant alij, nos mente: capillo,
Nos animo: facie, nos pectore. Tempora certè
Virtutem non prima negant, non vltima donant.
Quod duplex ætas varios contendat in vſus,
Hæc viget, illa iacet: hæc pullulat, illa ſatiſcit.
Mira quidem dictu, ſed vera (aduertite) pandam.
Nam vati Phrygio Martem certiſsimus index
Explicuit præſens oculus, quem fabula neſcit.
Hunc vbi combiberit auida ſpes ardua mentis,
Quos ſuperos in vota vocem? mens conſcia veri* æmula
Proſcripſit longè ludentem ficta poetam.
Quin te Cecropij mentita licentia pagi
Et lædant figmenta pater, quo præſide flores
**Tantia, & in priſcas reſpirat libera leges.* Pontia
Felices quos non trahit ambitus. ardua nactus
Non in ſe deſcendit honos, non cæca poteſtas
Quid poſſit fortuna videt: non perfida ſentit
Proſperitas, fleuiſſe humilem, qui ridet in altis.
Parcite. venales quiſquis venatur honores:
Vnde ruat tabulata ſtruit. Premit vltio noxas
Tunc grauior, cum tarda venit: tūc plena timoris,
Quum terrore caret: blanda nil ſæuius ira.
Quum floret miſeri felix iniuria voti.
At tu diſsimilis longè, cui fronte ſerena

Sanguinis egregij lucrum, pacemq́ litata
Emptã anima pater ille pius, ſummumq́; cacumẽ
In curam veniſſe velit, cui cederet ipſe
Prorſus vel proprias lætus ſociaret habenas.
Hactenus hæc, tuq́; (oro) tuo da maxime vati
Ire iter incœptum, Troiamq́ aperire iacentem.
Te ſacræ aſſument acies, diuinaq́ bella,
Tunc dignum maiore tuba, tunc pectore toto
Nitar, & immenſum mecum ſpargẽre per orbẽ.
Luſerat omnificæ quondam ſolertia curæ,
Ignotas molita rates, auriq́ cupido
Audendi tranſgreſſa modum, trans æquora miſit
Qui caperent thalamos, ſpoliarent tẽpla metallis.
Siccine mortalis finem metitur hiatus?
Egeſta ſic Ditis opes, quas ambitus audax,
Quas prædo pallens Stygijs extorquet ab antris.
Sufficiunt? cui iam ſatis eſt quòd regna, quòd vrbes
Ipſaq́ quòd pateant rapiendis tartara gazis?
Itur in ignotos fluctus, vltroq́ procellis
Inſultare iuuat, & ſoli viuere fato.

Argonautarum ad Colchos profectio.

Aeſonides primus vndas aſſumpſit in vſus,
Phrixeam rapturus ouem: cui laudis alumnus
Alcides ſocias indulſit in ardua vires.
His Peleus, Thelamonq́ duces, his cætera pubes
Emathiæ, caſus pelagi coniurat in omnes.
Pars † inuita ratem, pars fama prona petendæ, (munita)
Pars mundum viſura nouum, genteſq́ remotas.
Ergo ſequi docilis quas nondum nouerat vndas,
Thetyos in gremium migrat prærepta Dianæ

Pinus

Pinus, & è ramis remos habet: inq; profundum
Ornatu contenta rudi, plus robore, cultu
Fiſa minus. paucis exul peregrinat in armis.
Nondum ſæua Deos ponto obiectare natantes
Relligio, non fluxa ſinu tumuère ſecundo* recurua
Carbaſa: delicias dat faſtiditior vſus,
Exornatq; ſuum nouitas operoſa periclum.
Prima inopem pinus cultum, quo ſtabat in Hemo
Detulit in fures. autor ratis Argus, & Argo
Nauis erat. ſed vterq; rudis: nil illa ſuperbè,
Non auro ſuperos læſit, non rupibus aurum.
Stat dubius nouus hoſpes aqua, reditúq; fugáq;
Ludentis pelagi miratur, & æquora viſu
Metitur, patriæq; pium conſultat amorem,
Virtuti nutu facili ceſſurus, & vndis.
Sed rapit aura ratē. quónam, quò naufraga tēdis?
Quò populos in fata trahis? te ne angue vel armis
Patrandum faſtidit opus? ſcio tædia tollis,
Delitias lethi quæris, nunc vtere ſaxo.
Terra potens, atq; iniecta Symplegadis ictu.
Nulla prius† conſumpta refer. ferat ipſa cruentum cecidiſſe
Quod peperit fatum, primáq; ſuperbiat ira
Fata obſtant, hominum prædatrix Atropos arcet.
Plus ſuperi quam fata queūt. trabs Theſſala diuos
præſentes quos fecit habet. contemptus in antris
Hippotades, in aquis Triton, in carcere Corus,
Hac rate prærepta ſummos ſenuiſſet in annos.
Quippe Deum genitore metu mens cæca creauit
Ditem vmbris, cœlo ſuperos, & numina ponto.

Vix pelagi ſenſêre minas, iamq́; Aeole clamant,
Aeole, tuq́; dato mulces qui cœrula ſceptro
Vndarum Neptune potens, date numen ituris.
Si reduces, meritis nomen ſacrabitur aris.
vocari *Mox ierant in vota Dei, gaudentq́; *vocati.*
Hic faciles proclinat aquas, hic euocat antro
Qui vela impragnet zephyrū, qui purget abacta
Nube diem. curſu tandem producta ſereno
Labitur in portus Phrygios ratis. improba pubes
Emicat, & vetita certant tellure potiri.
Fama nocens ſubitum Sygea in regna tumultū
Spargit, & inſidias populo regiq́; minatur,
Dardana ſi coeant peregrina ad littora claſſes.
Plebs excita furit, nec abeſt qui Laomedontem
Intentet Danais, vltrò ni littore cedant.
O ſuperis inuiſa manus, ſic pignora cœli
Creſcenteſq́; Deos in ſyrtes cogis? an vnam
Extimeas gens tanta ratem? ſed cæca quid horres?
Huc hoſpes, non hoſtis adeſt, cui monſtra potenti
Debentur frangenda manu. reuerêre tonantem,
Vel ſaltem cognoſce hominem. Si pendimus aquū,
Si rerum iuſtis metimur partibus vſum,
Omne homini cummuni ſolum. ſed iura perosus
Publica ſacrilegis naturam barbarus auſis
Contrahit, & proprios Phrygiā phariſcat in vſus.
O Aſiæ pollentis opes, ô Pergama nulli
Tranquillo ceſſura Deo, nil dura ſororum
Licia, nihil ſuperi peccant, gens incola fatum
Ipſa facit, cælo Phrygius parcente meretur

Exili-

Exilium, gladios, incendia. Pellitur Argo,
Armatumq́ Iouem medijs exorat in vndis,
Ac Danai flagrant animis poſcentibus arma
Quò rapit ira ſequi, gladioq́; vltore pudendam
Excuſare fugam. contrà, prudentia turba
Rara comes, raro Phrygiam cum milite pendit.
Excipit ancipites docti tuba Neſtoris aureis,
Suſpenſosq́ regit, iratasq́ pectora mulcet.
O qui magnanimo domuiſtis remige fluctus, Neſtor ſuaſ-
Qui freta, qui ventos primi libaſtis & aſtra cijs.
Iratum didiciſtis iter non nota ſequuti,
Diſcite dura pati. ſola eſt quæ conterit hoſtem,
Virtutesq́ regit Patientia: ſola triumphis
Militat innocuis, & honeſta conſulit ira.
Eſt tempus quando, locus eſt vbi. lædimur omnes
Lædimur immeriti, patimurq́ indigna priores,
Vt cauſſa meliore frui ſuperisq́ ſecundis
Marte dato liceat. non hic iniuria nobis,
Sed Danais facta eſt: veniet qui probra ſuorum
Enſe pio redimat. Sic fatur, & accipit omnes
Delinita Thetys, gremiumq́ exponit ituris.
Iam fluctus emenſa vagos, in Phaſidis vndas
Declinat Pegaſæa ratis: pelagoq́ relicto,
Pauperiore ſinu, ſed liberiore potita,
Multa prius metuenda tulit, dum littore in alto
Diſcordes agerent vndarum prælia motus.
Improbus audaci ſuſpendit gurgite pontum
Phaſis, & obnitens caſtigat in arua ruentem,
Ceſſuram miſeratus humum furit ille, feroxq́

Potandas inceſtat aquas, bilemq; refundit
Inuada blanda ſuam, dedignaturq́ teneri.
Ipſa etiam clauſiſq; notis, cœloq́ ſereno,
Continuas hyemes portus anguſtia voluit.
Nec ſpacio laxum languet mare. creſcit arena
Conſumptura rates, tellusq́ occulta vadoſas
In cumulum ſuſpendit aquas mentita profundum.
Fluctuat ambiguus Tiphys, prope littora ſpectat:
Suſpectam formidat humum, diſcitq́ timere
Quo tutum ſperabat iter. timor elicit artem
Conſultura vadum medias minor alnus in vndas
Pellitur, & conto metitur iudice pontum.
Littoris inſidiæ poſtquam patuere, coacto
Inter vtrunq́ ſolum decurrens limite puppis
Arua petita premit, fractasq́ offendit arenas
moror *Quid* memorem Aeſonidæ duras incũbere leges*
Oetæ imperio? quid ſemina iacta? quid hoſtes
Terrigenas, Martisq́ boues, ſæuiq́ draconis
Excubias? ignis virtuti cedit & enſis.
Eripiturq; emptum ſummo diſcrimine vellus.
Neptunum ſenſiſſe putes fugientibus æquor
Altius intumuit, fractiq́ in littore fluctus
Intonuère ſimul. Procul ô procul ite prophani,
Non licet in ſanctum cum præda tendere pontum,
Has notus haud paſſus cauſas inſtare timoris,
Præripuit voces, nec iter conceſſit in aures.
Reditus Iaſonis cum aureo vel- *Nauigat auricomo ſpoliatis vellere Colchis*
Prædo potens, culpem ne ratẽ quæ prima per vndas
Adfaci-

Ad facinus molita vias, atq; Atropon auxit?
An cauſa potiore probem? ſine remigis vſu
Non noſſet Memphis Romam, non Indus Hiberum,
Nō Scytha Cecropiden, non noſtra Britānia Gallū.
Primus ab excubijs montes proreta pelaſgos
Anticipat ſaluere iubens: at cætera pubes
Remorum aſſurgit ſtudio, victrixq; carina
Theſſalicis reddit quos in freta duxerat aruis.
Quis varios memoret plauſus, quis gaudia vulgi?
Si parcus meminiſſe velim, vel nolle fateri,
Vel ſeriem non noſſe putent: ſi prodigus, auris,
Faſtidita neget faciles ad ſingula nutus.
Pelea miratur reducem Lariſſa, Pylonq;
Neſtor habet, Telamone ſuo Salamina ſuperbit
Leda Ceraunei & fratribus Orithyia
Hyſmarijs, laudatq; ſuum Calydonia mater
Oeniden, nondum tantum ſoror, Orphea Traces,
Archades Admetum, Thalaumq; & Theſea & Idā
Anthæumq; vrbes varia ſua mœnia quenq;,
At Peloponneſum cum præda diuite Iaſon
Occupat, inſigni laſciuit regia cultu,
Victoriq; ſuo gratas plebs obuia voces
Elicit, & vero diſpenſant gaudia vultu.
Solus inexplicita Pelias ſub fronte ſerena
Inuidia ægreſcit, ſeſe cauſatur, in omnes
Vota Deos conſumpta gemit, Martemq; laceſſit
Qui gratis domitos tulerit deſeruere tauros.
Eluctata diu rapidis impulſibus ira* ſingultib.
In verbum ſingultat atrox, quæſtusq; ſuperbos.

non eſſe ſacrilegis, res Deorum ſuſtuliſſe. Cæterùm ſi poſſediſſe per ſe efficax eſſet ad defenſionem, oporteret quicunq; rem penes ſe eſſe fateantur, à negocio liberari. Nunc, vt opinor, ſolùm iſthuc, ac prętere a nihil, crimini vertendum eſt, ſi quis teneat in quæ ius non habet. Itaq; non ſatis eſt per ſe manum inieciſſe, ſed accedat neceſſum eſt, citra iniuriam. Neque enim ſi nunc Paris, exacto patre, & abrepto imperio, veſtris fortunis dominari contenderet, rem honeſtam, aut tolerandam aggredi iudicaretur. Imò neq; Priamus hìc tacitè ferret, contumelia affectus, neque vos eius rei teſtes: quin protinus omnes dignum qui lapidib. obrueretur haberetis, tã quam nefaria molientem. Proinde ne tu ſic defende quia ceperis, ſed iniurię nihil eſſe admiſsũ doce. Nam æquitas, ſiue meo, ſiue Priami nomine conſideretur, parem vim obtinet. At hoſtes, inquit, ſumus, nos qui hanc orbis partem incolimus, & vos qui alteram. Res autem hoſtium ius eſt abigere, aſportare, diripere ſine vicio. Verum num & ius eſt, Pari, apud hoſtes hoſpitem agere, & accipere xenia & humanitate iuuari? Tu ſcilicet quæ tũ deſiderabas, ea conſecutus es. At oportebat, vir egregie: te iam tum initio vitaſſe domum hominis, qui cum tibi inimicitiæ intercedebant,

bant, ac nequaquam ab hoſtibus beneficia ac cipere. Neq; contubernalem fieri ijs, quibus cum iá olim, vt tu quidem ais, ſimultate mutua diſsidebas. An tu quidem, vt pro tempore commodis amicis vtebaris, pauló veró poſt vt hoſtibus? Atqui medio quidem tempore nihil à nobis ortum eſt, quod animum tuum offenderit, neque quicquam habes quod expoſtules. Ergo ſi ab initio nos pro hoſtibus habebas, quin iſtud dicebas? Cur aliud tu præ te ferebas, quàm habebas in animo? Sin poſtea mutato animo viſum eſt nos lædere, dic per deum, quo noſtro merito? Profectò nihil habes quod adferas, ſed facinus omnium ſceleratiſsimum quum animo concepiſſes, vt hoſpes quidem ingreſſus es, diſceſsiſti veró tanquam hoſtis. Deinde fraudem occultans, ſpecioſa vocabula maleficijs imponis. Verùm haud vlli mortalium perſuaſeris. Qui ſic? Nõ enim verba naturæ conſentanea ſunt. Decet autem vt quæ dicuntur, cum natura reſpondeant. Si cum longis nauibus, cumq; armis relucenti exercitu aduectus Lacedæmoné: ſi inimicitia palàm denunciata: ſi manum contrà tollens: ſi telo emiſſo, ſi arrepta lancea: fecit impetum experiens, vel fortuna, vel virtute fauente vincere, cepit ciuitatem, corporum potitus eſt, eiq; in prædæ partem Helena ceſsit, habeat, fruatur. Deſipimus

nos, qui belli præmia crimen faciamus. Porrò autem, ſi omnia pacata, præ ſe ferens claſſem, apparatum, orationem, vultum, conuictum, conſuetudinem, finem intulit longè ab initijs diuerſum, ſciat multum à furto diſtare victoriam: à bellica virtute, arte compoſitam fraudem. Illa enim virum præſtantiorem declarat: hæc autem inferiores eſſe arguit eos, qui dolis aſſequi conentur, quod virtute nequeant. Atque vt inferiorum fortunæ ad eos qui ſunt præſtantiores tranſeant, neque ratione fortaſſe vacat, & belli ius permittit. Verùm qui inimicitiam ne fateri quidem ſint auſi, eos vltrò meliorum fortunas inuadere, hoc profectò cum iniuria coniunctum eſt, & ſupplicio dignum. Quod igitur indigniſsima paſsi exercitum in agros veſtros induximus, neque iniuriæ autores, ſed vltores, & quod Paridi nihil ſupereſt præter impudentiam, multis ex rebus perſpicuum eſſe puto. Nos tamen lingua prius quàm manibus vtimur, idq; plurimis de cauſis. Primùm enim non ſtatim ad arma ruere, magis autẽ verbis experiri, poſsis ne quod ius eſt obtinere, id eſt profectò homine dignius. Deinde non æquum arbitramur, quæ vnus peccauit, horum nomine ab vniuerſis pœnam ſumere, quod tamen bello conſtituto neceſſe eſt accidere. Non enim ibi vacat inſontibus parcere,

ſed

ſed intereat neceſſe eſt quiſquis ceciderit. Hoc vti ne contingeret, neue quiſpiam in eas res præcipitaretur, quibus grauari nollet, non recuſamus legatione, & ſuffragijs controuerſiam dirimere. Ad hæc autem non mediocre momentũ in rebus bellicis adferre credimus, diuinum fauorem. Hunc verò videmus adeſſe, non ijs qui plus audent, ſed qui cauſa ſunt meliore. Eamq; ob rem animo moderantes, à legatione fecimus initium, vt ſiquidem hæc ad finiendam controuerſiam ſuffecerit, nulla præterea re ſit opus: ſin aliter, diuino auxilio propter cauſæ æquitatem freti, ita demum ad ſecunda conuertamur. Vtraque igitur conſiderate, atque conferentes cum diſceptatione prælium, cum verbis arma, ſimul ad præſentem felicitatem reſpicientes, & quæ ex illis incommoda proficiſci ſoleant perpendentes, id quod potius eſt eligite. Oportet enim, Troiani, in huiuſmodi negocio neutiquam indiligenter conſultare: quũ illud non ignoretis, ſi ſemel peccatum ſit, non fore vobis iterum de integro ſtatuendi facultatem. Etenim ante ſuſceptum bellum, integrum eſt in illud omnino non incidere, atque vtiliore conſilio præſens incommodum euitare. At ſimul atq; ad manus ventũ eſt, ipſa ſeſe mala in immenſum propagant. Ac finem denique certantibus non moderatæ conditiones, ſed victoria

vero autores diuerſa conſequantur. Etenim ſi de neutro iſtorum ambigitur, protinus indubitatum eſt & illud, vtrorũ melior ſit cauſa, eos in certamine fore ſuperiores. Porrò de his, qui vobis auxilio futuri ſint, auguror enim ſic cogitare nonnullos, quaſi nó paucos auxiliatores ſitis habituri, illud dico, quod etiamſi reliquus exercitus omnis in ocio ſe contineret, vel vnus hic Vlyſſes auxilia veſtra in ludibrium verterit, multitudinem ingenio, ſolertiaq́; reprimens. Hæc neque bellum detrectans, neque negotiorum cupiens dixerim. Plura verò dicere procliuè quidem, ſed ſuperuacaneum ſit. Nam ſi his mentẽ non adhibebitis, nihil retulerit plura dixiſſe. Teſtor autem Iouemq́ue hoſpitalem, cunctosq́; ſimul & deos, & dæmones, quicunque hanc incolunt regionem, quod & iniuria priores laceſsiti Ilium appulimus, & nunc quoque præoptamus verbis negotium conficere, neque niſi ab [illegible] adacti bellum ſuſcepturi.

QVÆ DIXERIT ANdromache interfecto Hectore. Declamatio.

EVenit quod timebam, & verba mea deſpiciens Hector ad optima hortatam eſſe cognouit. Admonueram vt ſibi parce

ret. Ille verô contrà, ſuam ſalutem vilem habuit. Ergo extinctus eſt non meis, proh dij, in manibus, verùm ab Achille. Quod ille occubuit, hoc eſt interiſſe Priamum, Hecubam, fratres, hunc ipſum puellum, me, ciuitatem omnem. Ille tuebatur Iliũ. A quo igitur poſthac ſeruabitur? Interierunt, occiderunt omnia, facta ſum mulierum infelicisſima. Quanta me felicitate, cuius guſtum modo dederat fortuna, ſpoliauit. Erant mihi in regijs pater ac mater, tum fratrum chorus, nitidaq; ac lauta omnia. Accedebat ad hæc aliud maximum omnium, coniunx Hector, bellator inſignis. Spectabar, beata dicebar. Et ſi quis adiens me Andromachem appellabat cognominis vice, adijciebat, imperatoris, victoris, fortunatam. Oportebat igitur in eadem fortuna pariter conſeneſcere. At non paſſus eſt ſæuus iſte Achilles, quẽ quidem in meum exitium produxit Thetis, patrem mihi ademit, trucidauit fratres, ſeruitutem matri iniecit. Deinde reſtituta eſt. Ac ne eà quidem ſupereſt. Et hæc grauia quidem: verùm tu tollerabiles reddebas erumnas Hector, atque vnus præſtabas omnia. Et quibus eram orbata, ea rebar adeſſe per te. Sed occiſus es, accepiſti vulnus. Nos rapimur, perdimur, inſtant triſtia. Impendet periculum, imminet incendium. Videre mihi videor Troianos cædi, vxores per

vim

vim indignè tractari, liberos trahi, videre ferrum, videre flammam. Aperta eſt hoſtibus Troia, te haud amplius pro portis propugnáte. Ah puer, forte prehenſum te quiſpiam hoſtium, ad turrim adiget. Strenuus erat pater, à te pœnas repetent Græci. Me forſitan occidet alia vis. Atque in hoc quidem fortunatæ erimus. At non continget. Seruitus me manet, & famulatus, plagæ, & in extremum vſq; æui lachrymæ. Haud etiam ſcio an viſura ſim terram vnde nobis hoſtis iſte aduenit. Mox etiam, quod acerbiſsimum eſt, concubitum cogar pati eius qui interemit Hectorem.

Libanij Sophiſtæ declamationum, Eraſmo Roterodamo interprete, finis.

HYPOTHESIS LIBRI PRIMI.

Protinus in Colchos primus liber expedit arma
Argonautarum, rapiunt qui velleris aurum.
Et parat Aeſonidi redeunti prandia lauta.
Excidium Troiæ ſub Laomedonte videbis,
Inde ſtatum & formam graphicè depingier vrbis.

Mulces, vulgarem leuius paſſura cachinnum.
Si noſtris nil dulce nouum, nil vtile viſum
Quod teneri pariunt anni, ſi ſecula tantùm
Aurea Saturni memorant, & nulla recentis
Gratia virtutis: auwe tamen ardua, pubes.
Mento caneſcant alij, nos mente: capillo,
Nos animo: facie, nos pectore. Tempora certè
Virtutem non prima negant, non vltima donant.
Quod duplex ætas varios contendat in vſus,
Hæc viget, illa iacet: hæc pullulat, illa fatiſcit.
Mira quidem dictu, ſed vera (aduertite) pandam.
Nam vati Phrygio Martem certiſsimus index
Explicuit præſens oculus, quem fabula neſcit.
Hunc vbi combiberit auida ſpes ardua mentis,
Quos ſuperos in vota vocem? mens* conſcia veri — æmula
Proſcripſit longè ludentem ficta poetam.
Quin te Cecropij mentita licentia pagi
Et lædant figmenta pater, quo præſide floret
*Tantia, & in priſcas reſpirat libera leges. — Pontia
Felices quos non trahit ambitus. ardua nactus
Non in ſe deſcendit honos, non cæca poteſtas
Quid poſsit fortuna videt: non perfida ſentit
Proſperitas, fleuiſſe humilem, qui ridet in altis.
Parcite venales quiſquis venatur honores:
Vnde ruat tabulata ſtruit. Premit vltio noxas
Tunc grauior, cum tarda venit: tūc plena timoris,
Quum terrore caret: blanda nil ſæuius ira.
Quum floret miſeri felix iniuria voti.
At tu diſsimilis longè, cui fronte ſerena

Sanguinis egregij lucrum, pacemq́; litata
Emptā anima pater ille pius, ſummumq́; cacumē
In curam veniſſe velit, cui cederet ipſe
Prorſus vel proprias lætus ſociaret habenas.
Hactenus hæc, tuq́; (oro) tuo da maxime vati
Ire iter incœptum, Troiamq́; aperire iacentem.
Te ſacræ aſſument acies, diuinaq́; bella,
Tunc dignum maiore tuba, tunc pectore toto
Nitar, & immenſum mecum ſpargêre per orbē.
Luſerat omniſicæ quondam ſolertia curæ,
Ignotas molita rates, auriq́; cupido
Audendi tranſgreſſa modum, trans æquora miſit
Qui caperent thalamos, ſpoliarent tēpla metallis.
Siccine mortalis finem metitur hiatus?
Egeſta ſic Ditis opes, quas ambitus audax,
Quas prædo pallens Stygijs extorquet ab antris.
Sufficiunt? cui iam ſatis eſt quòd regna, quòd vrbes,
Ipſaq́; quòd pateant rapiendis tartara gazis?
Itur in ignotos fluctus, vltroq́; procellis
Inſultare iuuat, & ſoli viuere fato.

Argonautarum ad Colchos profectio.

Aeſonides primus vndas aſſumpſit in vſus,
Phrixeam rapturus ouem: cui laudis alumnus
Alcides ſocias indulſit in ardua vires.
His Peleus, Thelamonq́; duces, his cætera pubes
Emathiæ, caſus pelagi coniurat in omnes.
Pars †inuita ratem, pars fama prona petendæ, munita
Pars mundum viſura nouum, genteſq́; remotas.
Ergo ſequi docilis quas nondum nouerat vndas,
Thetyos in gremium migrat prærepta Dianæ

Pinus,

Pinus,& è ramis remos habet: inq; profundum
Ornatu contenta rudi, plus robore, cultu
Fiſa minus. paucis exul peregrinat in armis.
Nondum ſæua Deos ponto obiectare natantes
Relligio, non fluxa ſinu tumuère ſecundo* recurua
Carbaſa: delicias dat faſtiditior vſus,
Exornatq; ſuum nouitas operoſa periclum.
Prima inopem pinus cultum, quo ſtabat in Hemo
Detulit in fures. autor ratis Argus, & Argo
Nauis erat. ſed vterq; rudis: nil illa ſuperbè,
Non auro ſuperos læſit, non rupibus aurum.
Stat dubius nouus hoſpes aqua, reditũq; fugãq;
Ludentis pelagi miratur, & æquora viſu
Metitur, patriæq; pium conſultat amorem,
Virtuti nutu facili ceſſurus, & vndis.
Sed rapit aura ratẽ. quónam, quò naufraga tẽdis?
Quò populos in fata trahis? te ne angue vel armis
Patrandum faſtidit opus? ſcio tædia tollis,
Delitias lethi quæris, nunc vtere ſaxo.
Terra potens, atq; iniectæ Symplegadis ictu.
Nulla prius† conſumpta refer. ferat ipſa cruentum cecidiſſe
Quod peperit fatum, primaq; ſuperbiat ira
Fata obſtant, hominum prædatrix Atropos arcet.
Plus ſuperi quam fata queũt. trabs Theſſala diuos
præſentes quos fecit habet. contemptus in antris
Hippotades, in aquis Triton, in carcere Corus,
Hac rate prærepta ſummos ſenuiſſet in annos.
Quippe Deum genitore metu mens cæca creauit
Ditem vmbris, cœlo ſuperos, & numina ponto.

Vix pelagi ſenſêre minas, iamq́; Aeole clamant,
Aeole, tuq́; dato mulces qui cœrula ſceptro
Vndarum Neptune potens, date numen ituris.
Si reduces, meritis nomen ſacrabitur aris.
vocari *Mox ierant in vota Dei, gaudentq́; *vocati.*
Hic faciles proclinat aquas, hic euocat antro
Qui vela impregnet zephyrū, qui purget abacta
Nube diem. curſu tandem producta ſereno
Labitur in portus Phrygios ratis. improba pubes
Emicat, & vetita certant tellure potiri.
Fama nocens ſubitum Sygea in regna tumultū
Spargit, & inſidias populo regiq́; minatur,
Dardana ſi coeant peregrina ad littora claſſes.
Plebs excita furit, nec abeſt qui Laomedontem
Intentet Danais, vltrò ni littore cedant.
O ſuperis inuiſa manus, ſic pignora cœli
Creſcentesq́; Deos in ſyrtes cogis? an vnam
Extimeas gens tanta ratem? ſed cæca quid horres?
Huc hoſpes, non hoſtis adeſt, cui monſtra potenti
Debentur frangenda manu. reuerêre tonantem,
Vel ſaltem cognoſce hominem. Si pendimus æquū,
Si rerum iuſtis metimur partibus vſum,
Omne homini commune ſolum. ſed iura percuſſus
Publica ſacrilegis naturam barbarus auſis
Contrahit, & proprios Phrygiā pharitcat in vſus.
O Aſiæ pollentis opes, ô Pergama nulli
Tranquillo ceſſura Deo, nil dura ſororum
Licia, nihil ſuperi peccant, gens incola fatum
Ipſa facit, cælo Phrygius parcente meretur

Exili-

Exilium, gladios, incendia. Pellitur Argo,
Armatumq́ Iouem medijs exorat in vndis,
Ac Danai flagrant animis poſcentibus arma
Quò rapit ira ſequi, gladioq́; vltore pudendam
Excuſare fugam. contrà prudentia turba
Rara comes, raro Phrygiam cum milite pendit.
Excipit ancipites docti tuba Neſtoris aureis,
Suſpenſosq́ regit, irataq́ pectora mulcet.

O qui magnanimo domuiſtis remige fluctus, Neſtor ſua-
Qui freta, qui ventos primi libaſtis & aſtra cijs.
Iratum didiciſtis iter non nota ſequuti,
Dſcite dura pati. ſola eſt quæ conterit hoſtem,
Virtutesq́ regit Patientia: ſola triumphis
Militat innocuis, & honeſta conſulit ira.
Eſt tempus quando, locus eſt vbi. lædimur omnes
Lædimur immeriti, patimurq́ indigna priores,
Vt cauſſa meliore frui ſuperisq́ ſecundis
Marte dato liceat. non hic iniuria nobis,
Sed Danais facta eſt: veniet qui probra ſuorum
Enſe pio redimat. Sic fatur, & accipit omnes
Delinita Thetys, gremiumq́ exponit ituris.
Iam fluctus emenſa vagos, in Phaſidis vndas
Declinat Pegaſæa ratis: pelagoq́ relicto,
Pauperiore ſinu, ſed liberiore potita,
Multa prius metuenda tulit, dum littore in alto
Diſcordes agerent vndarum prælia motus.
Improbus audaci ſuſpendit gurgite pontum
Phaſis, & obnitens caſtigat in arua ruentem,
Ceſſuram miſeratus humum furit ille, feroxq́

Potandas inceſtat aquas, bilemq; refundit
Inuada blanda ſuam, dedignaturq́; teneri.
Ipſa etiam clauſisq́; notis, cœloq́; ſereno,
Continuas hyemes portus anguſtia voluit.
Nec ſpacio laxum languet mare. creſcit arena
Conſumptura rates, tellusq́; occulta vadoſas
In cumulum ſuſpendit aquas mentita profundum.
Fluctuat ambiguus Tiphys, prope littora ſpectat:
Suſpectam formidat humum, diſcitq́; timere
Quo tutum ſperabat iter. timor elicit artem
Conſultura vadum medias minor alnus in vndas
Pellitur, & conto metitur iudice pontum.
Littoris inſidiæ poſtquam patuere, coacto
Inter vtrunq; ſolum decurrens limite puppis
Arua petita premit, fractasq́; offendit arenas

morer *Quid * memorem Aeſonidæ duras incūbere leges*
Oetæ imperio? quid ſemina iacta? quid hoſtes
Terrigenas, Martisq́; boues, ſæuiq́; draconis
Excubias? ignis virtuti cedit & enſis.
Eripiturq́; emptum ſummo diſcrimine vellus.
Neptunum ſenſiſſe putes fugientibus æquor
Altius intumuit, fractiq́; in littore fluctus
Intonuère ſimul. Procul ô procul ite prophani,
Non licet in ſanctum cum præda tendere pontum.
Has notus haud paſſus cauſas inſtare timoris,
Præripuit voces, nec iter conceſſit in aures.

Reditus Iaſonis cum aureo vellere.

Nauigat auricomo ſpoliatis vellere Colchis
Prædo potens, culpem ne ratē quæ prima per vndas

Adfaci-

Ad facinus molita vias, atq; Atropon auxit?
An cauſa potiore probem? ſine remigis vſu
Non noſſet Memphis Romam, non Indus Hiberum,
Nō Scytha Cecropiden, non noſtra Britānia Gallū.
Primus ab excubijs montes proreta pelaſgos
Anticipat ſaluere iubens: at cætera pubes
Remorum aſſurgit ſtudio, victrixq; carina
Theſſalicis reddit quos in freta duxerat aruis.
Quis varios memoret plauſus, quis gaudia vulgi?
Si parcus meminiſſe velim, vel nolle fateri,
Vel ſeriem non noſſe putent: ſi prodigus, auris,
Faſtidita neget faciles ad ſingula nutus.
Pelea miratur reducem Lariſſa, Pylonq;
Neſtor habet, Telamone ſuo Salamina ſuperbit
Leda Ceraunẽis & fratribus Orithyia
Hyſmarijs, laudatq; ſuum Calydonia mater
Oeniden, nondum tantum ſoror, Orphea Traces,
Archades Admetum, Thalaumq; & Theſea & Idā
Anthaumq; vrbes varia ſua mœnia quenq;,
At Peloponneſum cum præda diuite Iaſon
Occupat, inſigni laſciuit regia cultu,
Victoriq; ſuo gratas plebs obuia voces
Elicit, & vero diſpenſant gaudia vultu.
Solus inexplicita Pelias ſub fronte ſerena
Inuidia ægreſcit, ſeſe cauſatur, in omnes
Vota Deos conſumpta gemit, Martemq; laceſſit
Qui gratis domitos tulerit deſeruere tauros.
Eluctata diu rapidis impulſibus ira* ſingultib.
In verbum ſingultat atrox, quæſtuſq; ſuperbos.

Querela Peliæ de reditu Iaſonis.

O ſuperi, quò thura meant? ô fata, quis error
Imperat? ô hominum caſus, paucóſne reſeruat
Vt multos fortuna premat? iam ſentio, traxi
Inuito mea regna deo. cape maxime tandem
Quorum faſtidit vſus regnare negantem,
Quæ longo emiſti voto: tumeaſq́ relictis,
Non raptis. tenui certè non ſponte deorum.
Hiſq́ velim regnis emptum viciſſe tonantem.
Me mage (ſi qua fides) votorum offenſa laceſſit,
Quàm ſceptri iactura mei. voluî * *ne ſub Arcton* (quê)
Proſcripſiſſe virum? regnat. fregiſſe? ſuperbit.
Extinxiſſe? viget. titulos minuiſſe? triumphat.
Ergo deos dico ingratos. da thura tonanti:
Quum dederis, ſperata neget, doniſq́ retentis
Rideat eluſum. melius fortuna pianda eſt,
Quæ pacem, quæ fulmen habet, quæ prima tyrãnis
Imperium partita tribus conceſſit, abegit.
Mutato luſit cœlo, rurſuſq́ iubebit
Quos fecit reges mecum migrare ſub vmbras,
Et Ioue proſcripto Saturni leniat iras.
Sic fatur, diroq́ animam depaſcitur æſtu.
Has tamen has cordis rugas, hæc prælia mentis
Frontis oliua domat, facieſq́ doloſa ſophiſtam
Mendicat vultum, & blandos peregrinat in vſus.

Conuiuiũ.

Gaudia prima ducum, ſolenni menſa tumultu
Excipit. At cœli prædo terraq́, mariſq́
Ambitus acceptas venatur regibus eſcas.
Iuno lyram volucrum langueſcere ſentit, alumnos
Aequoris emungi Thetys dolet: aſpera Phœbe.

Indi-

Indignata ſui numerum rareſcere ciuis,
Excubat, vltoremq; humeris accommodat arcũ;
Venantes venata viros, prædamq; petentes
In prædam petit, & lucos vigilantibus ambit:
Ergo thoros conuiua premit, donumq; dearum
Interpres blandus hilarat Deus, humida ſiccis
Mire concilians. comptos diſcreta clientes
Cura agit: hi cererẽ cumulãt: hi fercula mutãt:
Illi hilares iterant calices. at rege ſuperbo
Emeritum libante merum menſalibus hærent,
Summiſſiq; hauſtum Bacchi regalis adorant.
Has menſæ genialis opes, hæc ocia curæ
Dapſilis, hoc grati certatum dulce laboris
Incolumi virtus delibat ſobria guſtu.
Non ignaua graui peperere obliuia menti
Deliciæ, non in ſomnos elanguit ira
Amphitrioniadæ. Troiam bis terq; reſumens
Se vultũ reſerat, animumq; bis aſperat ægrum.
Ergo Iouem meritus cunali Marte parentem
Cœleſtes docui mecum vagire dracones,
Præueniq; minas? pudet heu. vir, victor, adultus
Barbaricis ceſſi, non viſo milite, iuſſus.
Ergo minis frangendus eram? proh fata pudẽda,
Proh crimen ſuperumq; fato immanior omni
Neſcio quis fama meritum ſcidit: arma tenebã
Nec deerant hoſtes, i nunc, & priſca reuoluens
Priuignum mirare tuum, Iouis inclyta coniunx.
Viciſti, fateor, fugi, victoria ſumma
Alciden fugiſſe fuit. rurſus ne ſeuerum

Occulta extenebrat,redditq́; latentia luci.
Immò quis è ſupera contendat pace creatam
Turbatricem hominũ? quæ ſancta ſilentia regum
In mundi perfert aures, & plebis in ora
Diſsipat,arcanum curæ furata ſilentis.
Haud mora ,non iuſsi lituis,non ære vocati
Conſpirant ad bella viri,ſed & arma tumultu
Plebs rapit, & vibrans quos nō bene nouerat en-
Ingenuè iraſci diſcit,multumq́; minatur, (ſes
Sed factura parum.terit hic infrena iugales,
Non longum manſurus eques,rapta ille ſuperbis
Caſside,& impatiens captos decreſcere viſus.
Hi ſuras riguiſſe ſtupent,hi pondere victi
In clypeos nutant, pars barbara regna laceſsit
Litigijs audax & citra prælia fortis,
Obiecto ſecura freto.gemit anxia matrum
Turba,nec infauſtis ſolatia mœſta querelis
Ire negant lachrymæ, lachrymis certatur,et omnē
Exceſsiſſe putat flendi parciſsima luctum.
Hæc inter medios enſes timet,illa Charybdim
Incurrit pietas nunquam ſecura quieſcit.
Mens ô prona virûm,non hæc ſuſpiria virtus
Infracta admittit, non dant complexibus artus,
Oſcula non iterant,ne vel ſic bella morentur.
Vix memores dixiſſe vale,mulcetur alumnus
Fatorum Alcides,& ſpe meliore ſuperbis
Aſsidet inceptis,fremitu naualia feruent,
Aegæosq́; ſinus ter quino remige frangit
Lecta cohors,totidemq́; mouet per cærula pinus.

At Notus incumbens humeris, puppiq́; ſequaci
Ducit in offenſam Simountis in hoſtia claſſem.
Bellum Herculis et Troianorum. *Puppibus emigrat primus Thelamone ſecūdo*
Lariſſæ pollentis honos, cui cœrula nupſit
Nereis amplexus non aſpernata minores,
Mortalemq́; thorum, quo principe gloria ſpirat
Myrmidonum, quem tota ſuis obnoxia fatis
*Dorica caſtra*canunt. Danais hic debet Achillē,* tonant
*Aiacem Thelamon, æquale in*prælia fulmen.* Pergama.
Diuidit ergo acies æqui libraminis inſtar
Alcides, pars in Phrygios armata penates
Iam dictos ſortita duces, pars curæ relictæ
Claſſis diſponit cum Neſtore, parsq́; ſequuta
Amphitrioniaden, ſocijs partitur vtrisq́;
Excubias hinc inde ſuas. ſpe agmine trino
Conſulitur bello, patriumq́; armauerat orbem
Principis edictum Phrygij: ruit omnis in arma
Barbaries, flammisq́; rates conſumere fiſus,
Et Danaos ſparſurus aquis, ad littora Martem
Dux migrare iubet. paretur, & ocyus omnes
Fluctibus inſiliunt. ſolitæ nil tale timere
Nereides viſa arma ſtupent, horrentq́; tumultū.
Hi telis inſtant, alij face: pectora telum,
Fax puppes iniecta petit, cunabula Mauors
Cypridis infeſtat armis, & Lemnius igne.
Tunc primum bellis rubuit mare. ſanguinis illas
Murex hauſit opes, quas nondum oblitus in annos
Præſentes meminit, regumq́; expendit in vſum.
Scyllæos noua præda canes ad funera mœſti

Gur-

Gurgitis inuitat, coeunt latrantibus vndis
Monſtra ſinus Siculi, dehinc hauſto nectare diro
In freta ſparguntur ſimilem venantia potum.
At fremitu accepto Nereus excuſſus ab antris,
Mutatis horreſcit aquis: fontiq; relapſus
Naſcentem explorat lunam, viſóq; meatu
Quem genitrix natura dedit, ſecurior exit.
Immò agitè, immiſſo bellum conſumite ponto,
Dij ſi qui vndarum: raptaq; Athlante repulſo
Euoluantur aquæ. fatis iniuria prima
Excuſanda fuit, an & hos impunè furores
Ferre iuuat? miſero completus ſanguine pontus
Spumat et incenſũ fumat mare, Scylla Charybdim
Excitat, & noſtris pingueſcunt monſtra ruinis.
Si neutros ſupereſſe ratum, ſi iudice pœna
Elicitis pœnas, Phrygios periuria mergent,
Exemplum ſceleris Danaos quæ iam mora ſegnes.
Pronius in facinus tardis vltoribus itur.
Ardua iam trepidis murorum ſepta cateruis
Iliacæ traxere manus. ſtat Dardana pubes
Pro iugulis armata ſuis: nec enim inuida regni
Ambitio ludit pugnas, ſed & ira, minæq;,
Et non extorti per vulnera cruda furores
Bella cient, hinc inde odijs flammata ſuperbis.
Primus in aduerſos vibrata cuſpide muros
Torquet equum Peleus, fractaq; acceditur haſta.
Hec (ait) hoſpitijs aditus, & inhoſpita tecta
Pulſanti reſeranda manu. nos vrbe fruamur,
Portu alij, dixit. cunctiq; inſtare Pelaſgi

Ceu belli tunc cauſſa recens, nec tempore longa
Ira minor, minus accendant in prælia mentes
Iuſſa, tubæ, promiſſa, preces: aſperrima cernas
Bella geri: non præcipites telluris hiatus,
Non vndas timuêre viri: ſibi quiſq; videri
Dux alijs, milesq́; ſibi. pars cratibus inſtat
Continuas molita vias, vallemq́; profundam
Molibus iniectis vincunt: pars aſpera cliui
Impatiens hæſiſſe ſubit: iam copia muri,
Iam ſilices laxare licet. ſed deſuper vrgent
Dardanidæ, incuſſasq́; trabes & ſaxea voluunt
Fragmina: pars iaculis audax, pars aſpera flãmis
immergit *Flagrantes* inuergit aquas. ſeptũ arbore Dymus*
Affectabat iter, fixoq; in mœnia vultu
Hæſerat: hunc latices decaluauêre profuſi,
Flumineiq́; imbres, nudum ſpoliatur vtroq;
Crine caput. penetratq́; fluens in viſcera vulnus.
At teſtudineo Telamon defenſus amictu
Occultum furatur iter, ſilicumq́; tenorem
Aere domat, iamq́; in præceps pendente ruina
Cedit, & effracta tandem prior vrbe potitur.
Interea flammis populari vela parantem
Percellit vox dira ducem: cui ſtrenue ductor
Dardanidûm, cui bella geris? ciuésne peroſus
Monſtripari pacem pelagi ſancire laboras?
An pauidis profugisq́; inſtas? & ne qua ſuperſtes
Sit fuga, conſumis claſſes? propioribus auſis
Intendêre manus hoſtes, huc lumina flecte,
Atq; vrbem miſerare tuam. vix credulus hæret

Laome-

Laomedon, cernitq́; tamen iam Pergama rumpi,
Stare hoſtes, nutare Phryges: rapit ocyus agmen
Attonitum, belliq́; rudis non colligit alas,
Sed ſparſis properat ſignis. quem præpete gaudens
Excipit occurſu Tirynthius: hisq́; ait, olim
Quum premerent portus optataq́; littora feſſi,
Exulem telluris opem tenuemq́; negaſti
Sæue moram ſpreta pacis cum fronde Mineruæ.
Sume vices, rediji hoſtis, qui venerat hoſpes.
Sic fatur, ſtrictoq́; ducem tranſuerberat enſe: Laomedontis cædes.
Thoracisq́; moras, clypeiq́; vmbramina raptim
Diſſipat atq; animam tot defenſoribus vſam
Elicit, & Stygios iubet irrupiſſe penates.
Fit fuga Dardanidum mactato principe. at hoſtis
Ciuiles prædatur opes. pars cædibus iras
Innumeris explere ſitit. vox regia tandem
Caſtigat rapidos Danao graſſante tumultus.
Parcite victores Danai, compeſcite dextras.
Labe pari peccat. pariter crudelis vterq;
Qui cunctis, & nulli. nobilis ira eſt
Citra iram punire reos. iam copia regni,
Vrbs cecidit, ceſſit hoſtis. cæſoq́; tyranno
Vt miſeris faciles Graiorum exempla ſecuti
Eſſe Phryges diſcant, damus vltrò rura colono,
Caſtra viris. pontum nautis, & ciuibus vrbem.
At pereat dira ſi quis de ſtirpe ſuperſtes,
Hanc quoniam delere iuuat. Sic fatur, & ecce
Amphitus, Hyſiphilus, Voicōtus, et inclyta vultu
Heſione, ſæuis vincti poſt terga catenis

Traduntur ducibus. hi dira in funera rapti, (ctor
Hæc Telamon tibi præda datur, quod Pergama vi
Quòd prior effractis facilem das hoſtibus vrbem.
Ilicet Argolici præda Heſioneq́ue potiti
Incumbunt pelago, laurumq́ue inſigne triumphi
Puppibus exponunt, penetrātq́ue ad ſydera plauſu.
His aberat Priamus, aliam ſeruatus in iram
Fatorum, caſusq́ue alios: cui Marte ſecundo
Eoos populata Phryges victoria læta
Fauerat, & reduci comites plauſêre triumphi.
Dura hominum Lacheſis, ſors perfida, luditur an-
Imperiū, Priamus natales ampliat agros, (ceps
Troia ruit: ſcroptroq́ue nouus dum quæritur orbis,
Sceptri nutat honos. fauſtos in regna meatus
Fata dabunt reduci: ſed dira, ſed aſpera donis
Inuidit fortuna ſuis, quæ quum ardua donet,
Guſtatos grauiore fauos vlciſcitur ira.
Iamq́ue vrbis trepido conſpectum pectore ductor
Hauſerat, occurrit luctus, viſumq́ue ſalutat
E muris manuum plauſus lachrymabilis, horror
Aggreditur, turbatq́ue ducem, totamq́ue pererrat
Infelix planctus aciem. ſtant vndiq́ue ciues,
Solanturq́ue ſuam Priamo ſpirante ruinam.
Ille autem licet interno complura dolore
Corda gemāt, vultu lachrymas caſtigat adultas,
Vt ſaltem ſperet ducis ad ſolatia vulgus.
Nam ſummè miſer eſt, cui nec ſperare relictū eſt.
Troiæ deſcriptio. *Nec mora, diffuſam ſpacijs maioribus vrbem*
Integrat, ac potior conſtructio barbara Græcam

Exclu-

Excludit Nemeſim.medicati vulnera muri
Reſpirant meliore manu,contemptaq́; moles
In ſæuum patuiſſe aditum:& quà ſaxa recedunt,
Continuant valuæ duplices.hæc cardine laxo
Alternos pandit aditus,hæc robur acernum
Pectine ferrato tacitos ſuſpendit in vſus.
Iamq́; arces cecidiſſe iuuat, iam machina maior:
Et lucro iactura fuit.muralia primas
Propulſura manus,pinnarum culmine denſo
Conſpicuos tollunt apices,nec mœnia munit
Rarior excubias turris factura ſecundas.
Celſior in ſuperas contendens vertice nubes
Ilios,æquaret gemini diſcrimina mundi,
Si ſpacio contenta ſuo,minus improba cœlo
Parceret,atq; alium iam non præſumeret orbem.
Si Phlegram conferre velis,ſi virginis arces
Aſſyriæ,feret hæc potius diſcrimina linguæ,
Tela Iouis.nulli ſpacioſior æthere tractus
Contigit, aut tantum patiens indulſit Olympus.
Penè pares totam turres ſparguntur in vrbem,
Cyclopum faſſæ ſtudium,ciuisq́; ſuperbus
Celſa petens,faſtidit humum: ſurgentia paſſim
Exhalant piceas incenſa pyralia flammas.
Ingenti Vcalegon conſumens aera tecto
Arduus alta petit,Anthenor mœnibus æquis
Certat: at inconſtans,nec maior,noc minor, ægris
Anchiſes parcit pedibus, greſſumq́; peroſus
E ſpeculis videt vrbis opes,plauſusq; viarum.
Haud procul incumbens vrbi mediantibus aruis

Idæus conſurgit apex, vetus incola montis
Sylua viret, vernat abies procera, cupreſſus
Flebilis, interpres laurus, vaga pinus, oliua
Concilians, cornus venatrix, fraxinus audax,
Stat comitis patiens vlmus, nuquamq; ſeneſcens
Cantatrix buxus: paulò procliuius aruum
Ebria vitis habet, & dedignata latêre
Canoclam *Canicolam poſcit Phœbum, vicinus ariſtas*
Prægnantes fœcundat ager, nec plura Phalernus
Vina bibit, non tot paſcit Campania meſſes.
Proxima rura rigant, alio peregrinat ab orbe.
Viſurus Troiam Simois, longoq; meatu
Emeruiſſe velit, vt per tot regna, tot vrbes,
Exeat æquoreas tandem Troianus in vndas.
Dumq; indefeſſo miratur Pergama viſu
Lapſurum ſuſpendit iter, fluuiumq; moratur
Tardior, & totam complecti deſtinat vrbem.
Suſpenſis infenſus aquis violentior instat.
Nereus, atq; amnem cogens procul ire minorem
Proximus accedit vrbi. contendere credas
Quis propior: ſic alternis concurritur vndis,
Sic crebras iterant voces, ſic iurgia miſcent.
Vndique ſiderei maieſtas conflua mundi
Iliacum dignata ſolum, iuga, mœnia, pontum
Veſtit, & aſtrifero dat reſpiramina collo.
Idæos Cybele colles colit, ipſa ſuperbis
Regnatura iugis, reliquos tibi Delia ſaltus
Donat, & Idæis penſant venatibus orbem.
Pampineum te Bacche nemus, te ſpicea cingit

Sylua

Sylua Ceres, Neptunus aquas, naualia Phœbus,
Arces Pallas habet, & habetur Pallade fatum.
Eſt ſacer vrbe locus media, modicumq; laborat
In cumulum Pygmæus apex, quem ſurgere plenè,
Quem planè reſidere neges. hic celſa ſuperbi
Fulgurat ara Iouis, non ſceptro & fulmine nudi,
Non qualem Tyrius, non qualem prædicat Indus.

Daretis Phrygij libri primi finis.

HYPOTHESIS LIBRI Secundi.

Mittitur à Priamo legatio ſancta Secundò
Ad proceres Danaûm, repetant qui pace ſororem
Heſionam, magna vi nuper ab Hercule raptam.
Iudicium Paridis ſequitur, quo iudice diſces,
An Venus, an Iuno, vicitúe decore Minerua.

DARETIS PHRYGII POETARVM ET HISTO- *ricorum omnium primi, de Bello Troiano liber Secundus.*

Latio iure à *CORNELIO NEPOTE* carmine feſtiuo donatus.

IAM floret Priamus populoſo pignore felix,
Felix coniugio, felix natalibus **aruis,* armis
Si ſuperi, ſi fata ſinant, ſi ſtare beatis
Permiſſum. videt Alecto quas fregerat arces
Fortuna meliore frui: videt, ardet, & hydris
Iraſcens circumq; genas & tempora crebris,
Méne, inquit, reginam Herebi, mundiq; potentẽ,
Atq; vtinam cœli, regnum mortale laceſſet
Aeternum? pudet heu. laſciuit terra ſuperſtes
Poſt D*anaos quibus uſa fui, noſtris ne triumphis*
Contendit, vinciq; negat. ruat ocyus ergo
A cunis conceſſa mihi. Sic queſta, quietem
Inuidet exiguam Priamo raptumq; ſororis,
Seruilemq; colum, & lacrymas obiectat inultas.
O hominum ſuperumq; pater, ſi numina curas,
Cur hominem plectis? miſeræ ne quòd incola terræ
Deſpici-

Deſpicitur? certè lachrymis noctiq; dediſti
Proſcriptas à luce animas. pater optime tandem
Flectere, redde polo reduces, vel funera ſaltem.
Exilij tutare tui. quur impia ſæuit
Alecto in miſeros? cur Pergama dîa fatigat
Tot ſuperis confiſa ſuis? tolle inclyta, tolle
Virgo moras, nec paſſa premi quas incolis arces
Gorgone prætenta Stygias perſtringe Meduſas
En aras, en thura tibi communia poſcunt* ſibi
Nutrices ſcelerum Furiæ: noctisq́; tyrannos
Exorare iubent, cœlum inter mœnia clauſum,
Conciues habuiſſe deos. hem linquet inultum
Tiſiphone: regiq; ſuo cultore negato
Quam dedit inuidiã Phrygius luet. Ecce profundis
Curarum furijs, vigiliq; impulſa dolore (ſcit
Mens Priamũ in diuerſa trahit, nec Marte repo-
Heſionen, nunc bella timet? ſententia tandem
Fortior, inniti precibus, tentare Pelaſgos
Blandicijs. voce hac legatum Anthenora demum
Inſtruit, & paruo claudit mandata libello.

Hactenus inuicti gens imperioſa Pelaſgi, Priami epiſtola ad Græcos.
Libertas Aſiæ nullis concuſſa vigebat
Caſibus: inuidit ſolitum fortuna fauorem,
Et rerum decreuit apex. verùm Hercule vinci
Turpe minus, tantoq́; leues anthore ruinæ.
Nunc quia conciliat humiles fauor, exuo regem,
In miſeras deſcendo preces. ſic India Bacchum,
Sic Cyrum Crœſus, Thamirim ſic Cyre rogabas.
At ſi Parca prior quâ cœperat ire mearet,

Ipſe orandus eram, geminumq́ impenſius in vſum
Aut pacem regerem iudex, aut prælia princeps.
Proh ſuperi, quæ dira orbem deludit Erynnis?
Exieram miles, tractabam prælia ductor,
Victor eram: ſed quid Eoo blanda triumpho,
Si mæſtos læto reditus fortuna parabas?
Haccine poſt tantos mihi debita pompa labores?
Sic metui tibi Troia dari, quæ læta parabas
Quum redij? ſæua illa dies ſemperq́ gemenda,
Qua reduci primùm patriæ mœſtiſsima clades
Viſa audita ſimul. melius quem fecimus hoſtis,
Aut cui factus eram, vitam hanc tot triſtia paſſam
Rupiſset gladio. ſceptró ne & culmine regni
Dulce frui? ſic ſic fratrũ patrisq́ perempti,
Sic raptæ memor Heſiones? miſereſcite magni
Myrmidonum proceres. cæſum lugere parentem,
Exhauſtam vidiſſe domum lapſosq́ penates,
Sit ſatis: Heſionen lacrymis ſolatia tantis
Reddite. parua quidem poſco, ſed muneris inſtar
Maioris, vitæ pariter, pariterq́ ſaluti
Exanimem dabitis. Sic poſtquam queſtus. & ipſi,
Et cui charta datur, tepidus fluit humor in ora.
Anthenor zephyris blandum ſpondentibus æquor
Haurit iter: rapiensq́ ducis mandata per vndas
Magneſij fines, Sparten præteruolat altam,
Fatidicamq́ Pylon, paucis vbi tracta diebus
Ocia dequeſtus cedit: non Pelea magnum,
Tyndaridas geminos, Pyliam flexere ſenectam
Verba ducis, læti tandem Telamonis ad vrbem

Flectit

Flectit iter. Lacheſiſq; fugam veſtigat in omnes.
Regia celſa nitet, complutaq; murice multo
Purpura Sydonius diſpergit in atria luxus,
Solennem confeſſa diem, qua iungit herilem
Iuno thorum. læto cuncti connubia plauſu
Cōcelebrant, populoq; ſuo certamina prima
Ventripotens ponit genius. cœnare decorum,
Et menſas variare iuuat: nec pocula deſunt
Fœcundum factura ſitim. repetiſſe voluptas,
Et uires conferre libet, ciuiliter ipſi
Indulgent proceres cyathis, bibuliq; clientes
Heus Hymenæe ſonant, & in aurea pocula fuſi
Inuitant ſeſe pateris. plebs mixta Britanni
Certatura ſiti longiq; potentior hauſtus
Plebeios gaudet calices & ſobria vina
Regali mutaſſe mero, redimitq; voluptas
Rara moras, nec ceſſat hians, dum pectore victo
Lingua fluat, creſcant lychni, veſtigia nutent.
Cætera multiplici laſciuit curia plauſu,
Pars ſyrtis, pars grata lyris, pars ore canoro
Natiuas oſtentat opes, contentaq; neruis
Arteriæ non artis opem, non carmina nerui
Ad vocis mendicat opus: ſe qualibet ornat
Muſa libens, quæ voce placet, quæ dete ſuperbit.
Non tamen indulgent ſtudijs communibus omnes.
Aetatum parium ſimilis concordia: narrat
Cum ſene canicies, ludit cum pube iuuentus,
At moduli alternat libamina prima choraules
Præuius, et dociles hoc explicat ore choreas:

Heſiones & Telamonis nuptiæ

Plaudite conciues, Salaminæ ditis alumni
Plaudite: victori nubit Priameia noſtro
Heſione. clamant vnâ feliciter omnes,
Congeminantq́; iterum feliciter. Ille canoros
Concilians in plectra modos, his exit in aures:

Herculis laus.

Quid gentis Danaæ proauos, quid priſca ſtupemus
Prælia? miremur potius quę protulit ætas.
Qua fruimur, rerum patrem, mundiq́; patronum
Amphitrioniaden, axis quem laudat vterq́;:
Cuius opem ſæuos debellatura Gigantes
Aſtra petunt, geminoq́; armari fulmine poſcunt.
Hunc non Iuno ferox, non accuſator iniquus
Non labor exhauſit. redolent cunabula primum
Vix ortæ virtutis opus. Nemeæus adultos
Expauit terror humeros. Erymanthus abacto
Reſpirauit apro. victricis victima clauæ
Abſoluit Creten taurus. dux flebat Hiberus
Damantis quas Caccus opes abſconderat antris.
Non angues Lernæ reduces, non Cerberus ingens,
Non Lapithæ domuêre virum. vigilata draconi
Poma tulit. peſtem Libycam librauit in auras,
Edocuitq́; hoſtem nocituris artibus aſtra,
Qui quondam geometer erat, Achelous in armis,
Neſſus in effugio nimis effugiſſe queruntur.
Othriſios mactauit equos, reuocauit ab armis
Hippolyten, domuitq́; fero Stymphalidas arcu.
Nec ſolùm tibi ſe tellus, ſed ſidera debent.
Vector eras, & vector eris. da maximè felix
Auſpicium, lætum tribuas nubentibus omen,

Et Proſit

Et proſit ceciniſſe tibi. ſi iuſſeris, ibunt
Monſtra procul, ridebit Hymen, vinoq́ fauebit.
Iam tua ſic Hebe pariat Saturnia cœlo,
Et noſtro noua nupta duci. Plaudentia rurſus
Tecta ſonant, feſtoq́ fauet plebs læta tumultu:
*Sola tamen * duro turbat conuiuia * vultu* triſti luctu
Heſione, ſpernit plauſus, oditq́ fauentes,
Nil titulis permota ſuis, non dote ſuperba,
Non cultus mirata nouos, ſibi capta videri;
Mœſta queri, & quotiēs ſibi plaudit regia, nomen
Regina captiua pauet, nec libera fidit,
Sed iuſſa in thalamos timidè ventura coactos.
Cumq́ alijs modulentur aues, quæ coniuga fata Exhilarat
** Expirant meliore lyra, ſibi credula fingit*
Noctiuagas vlulaſſe ſtriges, bubone ſiniſtro
Tecta premi, Stygioq́ ſatas Acheronte ſorores
Funeſtas geſſiſſe faces. heu cæca futuri,
Quam ſæuum patris paritura nepotibus hoſtem.
Quin etiam oblatos calices, oblata recuſat
Cymbia: nunc tacito perfundit pocula luctu,
Et lachrymas bibit ipſa ſuas, ſegniq́ morantes
Creſcentesq́ cibos guſtu ieiuna fatigat.
Triſtior interea Phrygius delabitur hoſpes
In portus Salamina tuos, ramoq́ verendus
Palladio, celſas ſubit arces. cætera noſſe
Curia cunctatur, conciuem ſola Phrygemq́
Agnoſcit noua nupta virum, pudibundaq́ vultum
Flectit, & orantem miratur talibus illum:
Inclyta ſceptrigeri proles Iouis, & minus vno

In natum per iuncte gradu, reuerende Pelaſgis

Anthenoris oratio. *Iuſtitia, belloq́; potens, tibi ſupplicat omnis*
Cum duce Troia ſuo Telamon miſereſcite ciues,
Tuq́; prior: non tot terraq́; mariq́; labores
Incaſſum fluxiſſe ſinas, poſt aſpera multa
Huc tandem huc veni. cerno quam quærere iuſſus
Heſionen, cerno: non hæc commercia certè
Iuno probat: victore ſuo captiua fruetur,
Flens hilari, famulans domino, vel barbara Græco.
Redde magis. tot veſtra nurus Europa ſuperbas,
Tot celebres habet illa faces: melioribus ortam
Quære aliam fatis: hæc edita ſidere diro
In raptus damnata fuit, faciliſq́; vel omni
Præda venit, ſemperq́; ſuis rapienda minatur.
Nouerat Argolicas Alcides, nouerat alter
Cum Polluce error, nouit cum Neſtore Peleus.
Quum leuis aſcenſu facili tibi præda daretur
Heſione, meq́; haud ſines truſiſſet in iſtos
Infelix Priamus, ſi quid de gente ſuperſtes
Cognata, patriæ penſaret damna ruinæ,
Hanc tibi, non ſuperis, animã debere fatetur
*Quam ſibi ſeruatam gaudet, * ſibi, ſed Telamoni*
non *Dic potius ſubijcit Telamon, inuitaq́; flentis*
Oſcula prædatur, & in hos ait ire lacertos
Emerui gladio. Sic interfatur & illud
Dircæum memorat, Teneo longumq́; tenebo.
Pulſus abit Phrygius, relegenſq́; quod hauſerat
In patrios delatus agros, iter explicat oẽ (æquor
Ciuibus: Heſiones thalamos, & nulla Pelaſgos

Iura

Iura ſequi, bellumq́; hortatur. At æger iniqua
Suſpicione Paris, Ne credite, ludimur (inquit)
Dardanidæ, miror hilarem. ſibi commodus vni
Non ſperata refert, non quod commune decorum,
Molitus ſpeciale bonum. male publica curat
Qui ſua pluris habet: gelidoq́; haud vtitur enſe
Saucia proximitas. mihi claſſem ac vela parate,
Ibo, ibo. non me pauidus quas obijcit Hector
Terruerint Syrtes, non arma aduerſa vel hoſtes,
Non aditus in regna graues: mihi numen ab alto
Indulget, dictatq́; vias, ſpemq́; addit ituro.
Mira quidem, ſed vera (duces aduertite) pandam.
Deſertura virum flebat Pallantias ortum
Proceſſiſſe diem, ſed iam maturior æſtus
Soluerat algentes lachrymas. me dulce trahebat
Certamen nemorum, populari luſtra, fugaces
Indagare feras, faciliq́; inſtare moloſſo.
Ocyus exciti qui caſſe, vel ore, vel aure,
Fraude, ſono, ſenſu, ludentes prælia caſſe
Fallunt, ore cient, ueſtigant aure, ſimulq́;
Inuadunt ſaltus. me nutu numinis error
Deuius in ſpacium ſeductius in nemus altum
Egit, venariq́; dedit ſecreta dearum.
Idæi regina ſinus digniſſima Phœbo
Laurus in offenſo frondoſum vertice crinem
Explicat, & nemoris proſcripta plebe minoris
Sola viret, nulliq́; ſuas communicat vmbras.
Cætera Cyrrheam veneratur ſylua iuuentam
Celſum ſubmittens apicem, longeq́; reducta

Maiorem temerè poſcentes aera frondes
Caſtigat, metuitq́ȝ ſacris occurrere ramis.
Huc deus aut caſus, certè grauiſſimus error,
Pertulit ereptum ſocijs. hac lætus in vmbra
Mirabar laurum viuacis lege iuuentæ
Nil Ioue mutato paſſam. mirabar & Eurum
Murmure adulantem folijs, & frondibus auram
Secretum ſpirare ſuum, quum languida ſenſim
Fur oculi ſomnus inuitans ocia, blandum
Pectoris eluſit ſtudium, curasq́ȝ feſellit.
Sic caput herboſo proiectum ceſpite fultus,
Delicias hauſi ſuperûm: nec friuola ſuetus
In plebem luſiſſe ſopor, ſed ſomnia regum
Certamen dearum de iudicio fortunæ. *Dignatus ſubijt. magni nox nupta tonantis.*
Et Venus, & Pallas, ſeſe languentibus vltro
Ingeſſere oculis: quarum quæ maxima, fando
Vix bene maturam viſa eſt ſoluiſſe quietem.
Oratio Iunonis. *Venimus in ſaltus Phrygios ô Dardane, veni*
Magni nupta Iouis, venit Mauortia Pallas.
Venit blanda Venus. gratare, en noſter alumnus
Quod dare Parca neget, timeat promittere votum.
Sidereæ libram formæ dedit ipſa tonantis
Vnica, quæ trini diſpenſo fœdera regni,
Cui parent vndæ Neptuni, tartara Ditis,
Aſtra Iouis. non ſi laudor cenſore caduco,
Indignor, non grata minus reditura tonanti
Si noſtro dubius hæſit mortalis in ore.
Quod longum eſt mirantis erit. neu fortè putetur
Mendax, quem debet famulatrix fama fauorem,

Quod

Quod rarum ſuperis, nudos en aſpice vultus:
Talis in amplexus venio Iouis. ergo quis auſus
Pallada Gorgoneam bellatricemq́; Meduſam
His conferre genis? non ſic pudor exulat omnis,
Vt populi terror, vulgi fuga, baiula lethi.
Quòd terret, placuiſſe velit. vis dira doceri,
Diua tamen dictura fui, non hîc opus enſe,
Angues tolle tuos, armatos exue vultus,
Da facilem viſu faciem, frontem exere, cedat
Caſsis, & incluſum ſine reſpirare Ceraſten:
Detege quod galea horrendũ, quod parma pudẽdũ
Occulit, atq; aude præconia vera mereri.
Hicne nitor calybis, hic aurum hoſtile, decoris
Extorquebit opem? neſcis ſæuiſsima, neſcis.
In calybe horror ineſt, in caſside fulgurat aurum,
In capulo crudeſcit ebur. ſic docta minaces
Delicias adfert, & vult placuiſſe Minerua.
Túne Iouem mentita patrem? qua pellice noſtra
In luctus audente ſuos? Sed matre carere
Creditur. ô ſuperûm pudor, hæc ne animoſa ſuper-
Solius meminiſſe viri? diciq́; virago (bit
Emeruit? certè ſuperos inuiſa fatigat,
Mortales conſumit. At eſt Mauortia, dicunt,
Ergo mares vorat. At Pallas. ſit: ſed quia pallet,
Vel quia Pallanti iugulum ſcidit: hinc color, inde
Dextra nocens nomen alterno iure meretur.
Tuq́; ſed ô facinus, tú ne, inquam, prodiga ſexus
Fœmina plus quàm iura ſinant, & mollior æquo,
Túne ergo Venus auſa venis in præmia formæ?

An neſcis cui iura petis communia? ſed quis
Credet? tot Iuno ſimiles habet. vnica quondam
Et nullis æquanda fui. quum prouida mundum
Digereret natura ſuum, ſine coniuge coniunx
Stabit. & in florem cultu creſcente ſeuerum
Stabat adhuc, cùm ſic mater natura, quid hæres
Cœli hæres? quid poſcis habes. hæc ſanguine iuncta,
Iunctior amplexu: ſoror eſt, coniunx erit. vna
E numero ſelecta tibi, vna. ſed vnica, cuius
Nec ſimilem memoret tellus, nec ſidera norint.
Abſq; pari parit illa tibi. ſic fata negantem
In fratris cupidi dedit oſcula. conſcius ille
Optati ſceptrum tribuit commune ſorori.
Ergo eat, & vultus noſtros Erycina laceſſat.
Nuptum iui ſelecta Ioui: ſed fallitur, iſſet
Diua Paphi potius: quoniam ortus nacta ſerenos
Concreuit ſpumante freto, cæſiſq; pudendis.
Hæc patrem factura Iouem, tibi bellice Mauors.
Et populo pareret: hæc anceps ætheris hæres
Aurea degeneri violaret regna metallo.
Quiq; nec iudicio Phœbi, nec vindice textu
Securam potuit noctemq; fidemq; mereri
Lemnius, vltum iret alieni probra pudoris
Lemnius, & proprios non ſuſpiraret amores.
Vt Phrygium ſileam, quis vulgatiſſima neſcit
Furta deæ? ſed blanda, ſed alma, ſed aurea nectit
Blanda dolos, alit alma malum, petit aurea donū.
Olim (nam memini) certandi ſola poteſtas
Cum Ioue noſtra fuit. vbi tunc Venus? illá ne venit

Ter-

Tertia? vbi Pallas? an quarta iuſſa veniret?
Tireſia certè ſteterat ſub iudice Iuno.
Sed taceo. tu Phryx potior, tu diſce mereri
Iunonem, quæ ſceptra ferat, quæ commodet aurũ.
Tot mundus miratur opes, tot regna cometæ
Diſpenſant: quæ ſceptra velis, quas elige terras
Quidquid agas quacunq; fluat ſententia, noſti
*Iunonem placuiſſe Ioui. * Iunonie iudex* Iuſti...
Cenſorem ne ſperne Iouem. Sic alta profando,
Regina multum meminit, vultumq; ſuperbum
Vocibus ingeſſit, contempta fronte precãtis.
Prodit in aſpectum Pallas, fandiq; ſecundas
Nacta vices, propriæ fidens & conſcia cauſſæ
Irriguo ſacras haurit de pectore voces. (nantis
Magna parens superũ, nec enim nego magna to Oratio Pal-
Nupta, nec inuideo: meritũ Phryx inclyte noſtrã ladis.
Si quod erat, carpit. teſtor freta, teſtor olympum,
Teſtor humũ, non armatas in prælia linguas
Crediderant veniſſe deas: hac parte loquacem
Erubeo ſexum, minus hic quam fœmina poſſum.
Martem alium didici. victoria fœda, vbi victus
Plus laudis victore feret noſtriſq; triumphis
Hic haud notus honos. ſed quo regina decoro
Effatu tendit? dea ſit cedo, immo dearum
Maxima: non dextræ ſortiri ſceptra potentis,
Partiriue Iouem certatim venimus: illa,
Illa habeat quæ ſe oſtentat, nos gloria ſaltem
Quum titulis opus eſt, ornat minor. & quia cogor
In laudes ire, haud omni ſine dote Mineruæ.

Si gena, ſi generis autor, ſi denique mores
Quærendi, in curis regnat pudor, à Ioue ſanguis,
Cenſori facies oculo patet. hæccine forma,
Hoc genus, hic mentis cultus? ſi coniuga diuæ
Gaudia, nuptarum dotes, & pignora iactant:
Virginitas me ſola iuuat, nil paſſa pudendum,
Non læſura thoros, non deprenſura maritos.
Macte Paris, mea bella viri, mea penſa puellæ,
Et mea laurigeri meditantur carmina vates:
Sic populis vtriſq; fruor, ſic grata per omnes.
Sed quid ego hæc? quid ad hæc ſubnectere plura la-
Morib. indignũ fateor, ſtudiiſq; pudicis, (borem?
Oſtentare ſuum: propriæ nam venditor artis
Detitulat titulos quos ingerit. at quia præſens
Viribus & vitiis armatur cauſſa, Mineruam
Accipe plus tacitè meritam, quàm voce ſequutam.
Quum vetus efflueret in regnũ mobile mundus,
Terrarumq; notas vltrix detergeret vnda,
Emerſit cum ſole fides. mox cætera dudum
Nacta fugam virtus terris offenſa prophanis,
Iam mundo meliore redit, prudentia nunquam
Velox, indulgens pietas, patientia victrix,
Strenua ſimplicitas, hilaris pudor, ardor agendi
Sobrius, & nullo nutans conſtantia caſu,
Non vaga pax aderat, rerum corcordia cuſtos,
Iuſtitiæ rectiq; tenor, ſine indice ſtabant
Viſuræ populos & Deucaliona ſorores,
Poſcebantq; ducem: nec enim ſecura meandi
Copia, nec prorſus furiis in tartara pulſis

Ceſſa-

Ceſſauêre metus. tandem genitura Mineruam
Contremuit frons celſa Iouis, totuſq́; rotatu
Intonuit maiore polus, nec grauior vnquam
Lux ſuperis. hoc patre fluens, hoc edita partu
Diuum pandit iter, diras et monſtra relegat
Virtutum cuſtos, virtutum præuia Pallas.
Hæc illa eſt quam Iuno notat, quā Dardane cernis.
Marte Minerua potens, hæc cuius dextra minacē
Exhauſit Phlegram. vidi, dicamne? ſed omnes
Nouimus. Enceladi conſumpſit flamma cyclopes.
Centimanus pharetras centum, Niobeſq́; ſagittas
Spreuit, anhelanti iam maior Marte Typhoeus
Cœlum poſcebat, vbi nunc Mauortia Iuno
Iuuiſſet numero ſaltem, propiorq́; ſtetiſſet
Pro ſceptris armata ſuis? iam pene ſupernos
Perſephone thalamos, Ditem complexa tenebat:
Quum tandem exiliens trepidis Saturnia ſtratis,
Exclamat Pallas, Pallas, proh fata, moraris?
Pellimur. acceſſi, ſenſit valuiſſe Meduſam
Gorgoneamq́; deam, ſenſit quod fulgurat aurum
Plus ſplendore potens, cum cœlum, ſceptra penates
Reddidimus trepidæ. ſit nunc ingrata, ſit hoſtis:
Noſtrū eſt quod regnat, noſtrū quod cū Ioue ſomno
Securo fruitur. at curam imbellis Olympi
Quum ſubij, tunc diua fui, tunc dicta virago.
Vos ſuperi teſtor, quantis ſudauerit auſis
Hoc caput, hoc pectus noſtrum (ac oſtendit vtrūq;
Cœlum ſuſpiciens) pudor hic, hic Caſſidis horror
Et parmæ quam Iuno notat. genuitne ceraſtas

Iuppiter? aduertat cuius conuitia tractat
Diua memor parcatq; ſuis. parit illa potentem
Vulcanum. pariatq; velim. non quòd pede molli
Militat inuideo, nectit tûc quod arte catenas.
Sic fatur. Veneremq; obliquo figit ocello,
Atq; iterat. Res ô vatum digniſſima riſu,
En generat voces, euoluit nomina, nugas
Pieridum, & noſtras dignatur noſcere frondes.
Sed malè vel didicit, meminit vel mollius æquo:
Vera voce fluit à Polleo, Pallas, & alti
Splendorem meriti vix gloria nominis æquat.
Macte Paris, quid enim numerãdis improba verſis
Eſtuo & in titulos ſuſpiro prodiga? læſi
Fortè Deos, exemplíſequor, veniamq; coactus
Error habet, noſti Iunonem indigna locutam
Sed taceo promptè fateor doleoq;) ſuperba,
Vera tamen, ſed molle decus formæq; triumphum
Non hac mente peto, viles vt ſoluat in vſus
Vulgaresq; iocos. hac fronte, hoc oris honore
Venatrix hominum vernet Venus. ô fuga morum,
Dijs vtinam librãda forem. Nun Cyprus in omnes
Bella ciet, victrix placet, mundumq; ſuperbit
Imperijs ceſſiſſe ſuis. heu rara ſecuris
Aurea, rarus amor morum, quippe ardua frangit
Virus dulce, piæ ſyrtes, amentia ſupplex,
Molle malum, morbus hilaris. ſic vendicat orbem
Exitium venale Venus, ſic exit in omnes
Teligerum complexa ſuum: exemplumq; datura,
Vulcano Martiq; parit. moderantior olim

Mor-

Mortali contenta iugo non aſtra coegit
In numen laqueumq; ſuum, non fulmine blando* numerum
Fulminis autorem fregit, non Cynthius ignes
Maiores miratus erat, non cura tridentis
In medijs feruebat aquis, ſed nomine vero
Bacchus liber erat. pudet, Aegæonis alumna,
Sera vltrix ſuperos vexat, cœlumq; repoſcit
Cum patrio proiecta gelu, cumq; exule mente
Erubeo vlteriora loqui. me ſtrenua certè
Omnipotensq; Venus tentabat flectere, ceſſit,
Senſi etenim, mecumq; vtinam deprenderet orbis
Quam fallax & blanda venit. nil hoſte polito
Sauius. omnifico vultu mentita fauorem
Amplexum in luctus ſoluit, deſœderat vrbes,
Arces frangit, & in ſubitum rapit omnia Martē.
Quum ventū in cædes, cedit: quum prælia feruet,
Frigeſcit: tunc arma iuuant, tunc Pallas in vſu,
Et Venus in probru. commercia turpia, molles
Exacuit, duros emaſculat, & rapit orbem
In prædam cui præda venit. ſic mutuus error
Inuenit alterni ſolatia digna pudoris.
Non cogo in certos numeroſum Prothea vultus,
Non Venerem ſemper variam moresq; pererro
Implicitos, ſatis eſt aliquo ſi cognita caſu
Non trahat in cautum prorſus. ſed voce monentis,
Exemplum cui mundus erit, quis dicat egere?
Maxime Priamidûm, noſtra eſt ſi gloria quicquid
Mars audet, quod Clio docet, quod certat Arachne
Si tibi mixta manus & partitura Mineruam,

Si tutoris egent arces, & in arce triumphat
Palladium, formæ titulum ſi virgo meretur,
Annue, & Iliacum iudex ne deſpice fatum.
Deſierat, vultuq́; animum vocemq́; ſequuto
In girum flectens aciem, ſedet. emicat axe
Idalio prouecta Venus, tandemq́; profatur
Mœſta parum, ſed blanda oculis, & fronte ſerena.

Oratio Veneris.

Heu quibus exilium populis poſitura relinquar,
Libera Saturni proles? cui grata vel æqua,
Si ſuperis inuiſa vagor. ſi transfuga cœli
Fata ſequor? vos ô ſpirat quibus orbe ſecundo
Indefeſſa fides, quos non liueſcere certum eſt,
Si pia, ſi facilis, ſi nulli dura Dione,
Pēdite quis cauſſam caſus premat, vnde tumultus,
Vnde minæ, cum prima meos lux extulit ortus,
Foui hominem, duros tenerè ſolata labores,
Et caſus miſerata graues: ſic publica grati
Templa mihi ſtraxêre viri, ſic thura merebar.
Hinc iræ, hinc odij cauſſæ. miſereſcite ſaltem
Vos quibus exul agor, cœli rea deprecor orbem
Quem colui, veſtram populi defendite ciuem.
Flos iuuenum, ſpes noſtra Paris, non vexo locutas,
Non incuſo deas: quis enim vel carpere poſſit,
Vel ſacros æquare modos? at ſi qua fatendi
Libertas veri, noſti puer inclyte, noſti
Quæ verum ſeries, ſteterit quo cardine cauſſa,
Quam bene rem ſermo digeſſerit. indice vultu,
Eloquio frontis, oculo cenſore ſecanda
Lis erat: vnde igitur armata licentia fandi

Infremuit, ſi dura minus reuerensq́; pudoris,
Et Ioue progenita, & virgo Tritonia credi
Poſſet? At emeruit Muſarum maxima dici,
Non nego, fingit enim, nulliq́; hac parte ſecunda
Falſigraphos commenta docet, docet auribus vti
Mollibus, & cæcos per friuola ducere ſenſus.
Cumq́; per ambages nugis pompoſa venuſtis
Phillidas, Hyſiphilas, & prælia noſtra retractet,
Lucratur ſacram venalis fabula laurum.
At ſi militiam fingendi fœda facultas
Hanc habitura fuit, ſaltem diſcrimen habendum
In quam, quid, quare. nec enim ſi nata cerebro
Noſtri plena Iouis, gelida nil improba fando
Virginis elidit titulum doctiſſima virgo.
Illa virûm titulos raptis mendicet ab armis,
Sit ſeſe contenta Venus: tumidè illa minetur.
Non humiles facilesq́; pati: rorantia tabo
Signa ferat victrix, noſtri ſine cæde triumphi,
An quia naturæ non obluctata, fatigor?
Anchiſæ ſi blanda fui, ſexúmne refelli?
Si peperi, cui facta nocens? meus aſtra Cupido,
Aeneas Phrygiam veſter colit. hæccine culpa?
Hoc Venus exitium ſuperis molitur & orbi?
His homines, his dono deos. ergò innuba Pallas
Sic meritæ mores Veneris notet. illáne grata,
Grata viris, quos Marte vorat? placanda puellis,
Quarum faſtidit ſexum? dijs digna ſerenis,
Quos reſidos timidosq́; vocat? ſic exit in omnes,
Sic telis placitura ſuis, ſic omnibus æqua.

At virgo eſt: negat Aglauros, negat anguis opertus
At taceo. At facie pollet: conſulta reclamat
Vnda tumorq́; gena. gladijs ac ſtrenua ſumptis:
Non proprium quod fingat habet. mẽtita poteſtas
Læta breui, probroſa diu: poſt pauca ſerena.
Sparta perpetuo ſordeſcit gloria luctu.
Quondam certa fides, bella imperioſa deorum
Non vna confecta manu, laurusq́; per omnes
Dicta dari. at victrix Perſeæ Gorgonis vmbra
Extorſit titulos, palmamq́; imbellis Olympi.
Sic de ſe meminit Pallas, ſic credere oportet.
Crede Paris, res digna fide, tradendaq́; faſtis.
Plus Ioue, plus Phœbo potuit, plus fœmina Marte,
Marte vtinamq́; meo: nec enim tibi Iuno nepotes
Inuideo, ſi digna tamen: nec turpe Mineruam
Vt ſocium numerare genus. tot freta Dione
Vindicibus potuit ſaltem, ſi fata tuliſſent,
Serpentum non eſſe partus, miſeriq́; per vrbem
Exulis explicito raperet veſtigia giro.
Hermione Martis. vidi, vidi ipſa nephandè
Cæſum quem peperit populum. Sic fata madentẽ
Inclinat vultum, rurſusq́; accenſa profatur:

De facis nil læſa queror, metuenda Deorum
Inuidia eſt. blando Semele conceperat aſtro,
Plena Deo, paritura Deum, denusq́; tumebat
Menſis, quum Iuno vultum mentita ſeuerum
Accedit, perſuadet, abit: quid credula, ſimplex,
Inſcia, iurato premitur Ioue? ſic tua longis
Cadme fides perfecta vijs, ſic annuus error

Emernit,

Emeruit, cum rapta ſoror, viduamq́; parares
Iunonem ſancire Ioui, te luctibus ecce
Munerat, inq́; tuos flammis armatur alumnos.
Gaudeat, et quali deitas rugoſa triumpho
Molitur titulos, tremula dum militat haſta
Altricis mentita fidem: nam cætera nullus
Confinxiſſe labor, faciles ad tempora cani,
Ad faciem rugæ veniunt. fallenda ſenectus,
Non fingenda fuit. ô ſi ad certamina formæ
Illa potens Beroe ſtaret ſocianda Dionæ,
Incuteret celebrem ſimulatrix ſimia riſum.
Stulte quid Europem genero Ioue quæris Agenor?
Illa rapi meruit, raptorem excuſat egeſtas.
Et thalami potioris amor. ſibi maxima debet,
Quod totiens vidua eſt coniunx Iouis: alite fauſto
Nupſiſſet ſtabiliq́; thoro, ſi prima tuliſſent
Fœdera plus formæ, linguæ minus. improba, turpis
Garrula, legitimi mores inceſtat amantis.
At ſoror eſt coniunxq́; Iouis, bene ceſſit, in vno
Coniugis offenſam redimit ſoror. ardua regnat:
At patris in ſolio fruiturq́; iugalibus aſtris,
Stirpis non thalami meritò. fuit aureus olim
Ille ſenex, quo nata feror, fuit vnicus hæres:
Nec dum ſortilegam mundus nutabit in vrnam,
Cum pia Saturni proles, æquanda Mineruæ,
Vel ſaltem non exul erat. regnoq́; tyrannis
Concedente tribus, triplicem proceſſit in orbem
Communis regina Venus. quod cum Ioue Iuno,
Cum Ioue, cum Titone fuit, cum Dite Dione.

Non mea ſyderibus famulis contenta poteſtas,
Tartara ſolatur, mulcet freta: vos pia ponti
Turba Dei, veſtræ ſcelus excuſate ſororis,
Si ſcelus hinc traxiſſe genus, tuq; optima vindex
Imperioſa Thetys cœlum Iunone fugata
Poſce tuum, raptasq; faces. iam pellice pulſa,
Iam non ſollicito venies paritura tonanti.
Fatis nulla fides, precium Saturnia formæ
Perdet opes: perdet. non hunc emptura decorem
Veniſſet, ſi pulchra domi. malè Dardane mores
Conſuluit dare prompta tuos. non flectitur auro,
Qui titulum paritatis habet. victricibus olim
Armentis impenſa fides, librantis habenæ
Non vendit nutum, veteris non immemor æqui
Illáne blande Paris vultu victore fruetur,
Cui gemit Heſione, ſanguis cui fluxit auitus,
Alcide quæ tela ſui librauit in arces
Bellica virgo tuas? vbi tunc quæ prælia iactas?
Fatum vbi? plus actū eſt rapto Phryge, pocula nata
Eripuit, thalamumq; deæ. ſic molliter vltus
Aſpera miſcet adhuc ſuperis dotatus Olympo
Flos Aſiæ, veneranda deûm regumq; propago
Non meus inſtabilis labor eſt, aut gloria verſus
Texere, non trepidas penſis vrgere puellas:
Non mecum Phœbus, mecum certauit Arachne:
Hos Pallas tibi pacta pedes, hæc ſtamina nectat
Plurima. dij (fateor) faciles & ſumma paciſci
Et dare: ſed quid opes, quid regna, quid arma potēti
Adijciunt? cuius ſceptrum pars amplior orbis,

Cuius opes Phrygiæ, cuius gens Dardana vires.
At ſi ſolanda eſt thalami regalis egeſtas,
Si vires, ſi ſceptra nihil ſine coniugis vſu,
Munus habe Veneris, munus quo Sparta ſuperbit,
Munus quod dici Iuno velit eſſe Minerua.
Quid moror? internam propius rimare Dionem.
Res agitur tractanda palàm: iam pectora nuda
Pandimus. hac facie Phœbo duce metior aſtra,
Hoc vultu produco diem. formoſe merenti
Gratare, & ſimilem iudex ne deſpice vultum.
Sic effata, genas rapto depromit amictu,
Nuda humeros, exerta ſinus, totoq́; dieſcit
Ore pudet diuas Veneri ceſſiſſe triumphum.
Conſulite vltores Phrygij, Venus excitat ægros.
Hæc conſtant mihi viſa fide: vel ſomnia certè
Pondus habent, hic fata ſequor. parete Dionæ:
Quæ ciuis lachrymas, riſus quæ terminet hoſti.

Libri ſecundi finis.

PERIOCHA LIBRI TERTII.

Tertius extremum Troiæ diuinat & inde
Ad raptus Helenæ Paridem tranſmittit ad Argos,
Qui prius Heſionen captiuam reddere nollent.
Agmina Græcorum conſpirant illico ad arma,
Et duo nimboſo merguntur in æquore fratres
Tyndaridæ, tumido extendunt in gurgite palmas.

DARETIS PHRYGII POETARVM ET HISTORICORVM OMNIVM *primi, de Bello Troiano liber Tertius.*

Latio iure à

CORNELIO NEPOTE

carmine feſtiuo donatus.

*S*OLVVNTVR *vario conſulta ſilentia plauſu:*
Idalium Pæana canunt, plebs, aula, ſenatus.
Hic fatis vou et, ille dies, vna omnibus vnà
Voce animoq́; frequens plaudit Venus, altus vbiq́;
Sanguis obit, ſacris vltrò ceſſantia cedunt
Arua, coronato luget ſpoliata marito
Inachis, & raptos gemebunda repoſcit alumnos.
Illuſtres ſup ris epulas molita poteſtas,
Sacrif cis bibulos lictoribus inſtruit ignes,
Totaq́; thuricremis Panchaia ſpirat in aris
Venales emptura deos. at pauper acerra
Principe digna Deo, noſtro placitura tonanti,
Mente litat pura, votis exorat honeſtis
Ce ſi r explicitas rapturus in ardua flammas,
Regius extruitur comeſtis floribus ignis.
Perſtringitq́; aciem, procul his expirat ab aris

Hoſtia

Hoſtia dira cruor, Veneri quod dulce propinat
Ductor, Ariſtæos latices, Melibœa fluenta,
Icarios hauſtus, fracti phœnicis odores.
Fronde comas nexa, ſanctous aſtare parenti
Iliades iuſſa, ſpumantia lacte ſerenis
Cymbia deuoluunt flammis. rex ipſe miniſtrans
Idaliam delibat auem, ſic ante precatus:
Diua potens hominũ, diuũ imperioſa voluptas,
Vera deum ſoboles, noſtri Tritonis alumna
Alma Venus, ſeu te conuiuam Thetyos vrna
Poſcit, ſeu nectar superûm, ſeu ſorte papauer
Eliſium, flecte hæc teneros ad dona iugales,
Hos dignare fauos: nec enim mactante ſecuri
Grata minus pia ſacra tibi. ſi digna litamus,
Exorata veni, partemq́; hauſtur a recumbe.
Celſa licet caleant centeno thure Cithara,
Idalias modulos nectat nemus ardua Cypri
In flores creſcant varios: incenſa Cithæra,
Idalias volucres, Cypri thyma, Pergama vincent.
His mentis, his (ſi qua tamen) veneranda Dione
Adde fidem viſis, ſponſi memor adde fauorem,
Solatam ſolare domum. non improbus oro,
Vt tuus Inachias prædo prædetur alumnas:
Heſione contentus eat, Tritonia certè
Non neget, hosq́; velit melior Saturnia raptus.
Olim Aſiæ (ſed quid vulgata ac flenda reuoluo?)
Claruit imperium. formidandusq́; Pelaſgis
Phryx erat, inuerſa eſt vetus alea. reſpice Diua,
Aeneadas miſerare tuos, Sic fatus in ignes

Hyblæas inclinat opes, ieiunaq́; ſpirans
Nidor odorifero ſolatur ſidera fumo.
Iam votis ſacrisq́; modus, iam feſſa reclinat
Flamma apices: alios Helenus prorumpit in æſtus,
Vaticiniũ Heleni. *Bacchantemq́; Deum flagranti pectore nactus,*
Vocales tripodum furias auguſtat in vſus,
Orſus ita: Heu Phrygij, gens non præmenſa futuri,
Quò noſter ſpoliator abit? quæ nam illa carina,
Quæ Troiam menſura venit? iam littora tangit.
Ite duces contrà. ſic interrupta profatus,
Plus dubios vrit, pleno tamen arguit ore
Deiphobum, cui ſumma fides & ſola medendi
Copia, iuſſa ſequi Veneris, raptum ire Lacænas,
Autores ſperare Deos. Quæ nam iſta nephanda
Spes? inquit. ſuperúmne fides, cœliq́; poteſtas
Inceſtum diſpenſat iter? prædantibus adſit?
Macte Paris ſceleris, alios molite miniſtros,
Et ſomnum tibi finge nouum. non fallere norunt
Qui falli nequeunt. orantem haud ſuſtinet vltrà
Troilus, vtq́; animo præceps, belliq́; ſititor
Et gladio conſultor erat: Timidisſime fratrum
Vade (ait) ô tenebris antri damnate loquacis:
Vade, inquam, & quotiẽs viſum tibi fallere plebẽ,
Finge Deum: nobis alius iam conſtat Apollo.
Ibit Alexander. non ſi Cumana ſenectus
Aut aries Libycus, aut Chaonis obſtrepat ales,
Iuſſum flectet iter: ibit, miſeramq́; reducet
(Quòd nolles tamẽ) Heſionem. conclamat herilem
Præceps ad nutum plebis, excire tumultus

Quos

Quos nequeat ſopire potens, nec menſa futurum,
Audet, cum præſens metuat nihil. omnibus arma
Arma animis. mentiq́; frequens illabitur Argo,
Laomedonq́; iacens, & inulta dedecus vrbis.
Conclamantq́; iterum: Quonã vſq; ô libera pubes
Dardanio cognata Ioui, patiemur inultum
Tot iugulos rubuiſſe ſenum? tot colla parentum
Argea nutaſſe manu? non impia ſanxit
Atropos, hoc etiam noſtris incumbere fatis
Vltorem non poſſe dari ſi numinis iram
Troia merens ſenſit, pœnam quoq;, iudice Phœbo
Dira Mycenææ debent conuiuia menſæ.
Ite duces, Venus hac, hac certior augur Apollo
Bella iubet, fratrumq́; exhauſta funditus vrbe
Poſcit in offenſos Phrygio ductore meatus.
Vnde metus, metus vnde viri? conceßit in ignes
Indutus Neſſum Tirynthius. ecce timoris
Cauſſa prior ceßit. ſpirat par Herculis Hector,
Ecce animos gens noſtra dabit. ſi prima Pelaſgis
Laurea, ſas Phrygibus palmam ſperare ſecundam,
Et noſtros rediſſe deos. vos inclyta ſaltem
Pignora, cæſorum iugulos lugete parentum.
Vos quibus vberior lachrymas iniuria nectit,
Vos pietas armata vocat. Sic voce precantur,
Intenduntq́; manus: ægras quum Panthus in aures Vaticinium Panthi.
Priſcos fatorum monitus ſerit, & quod ab ipſis
Extorſit genitor adytis Euphorbius index,
In medium pandit proles: Lapſura ſub† armis Argis
Pergama, ſi Phrygias Helene cõſcendat in vrbes.

His iam facta fides ducibus, vulgiq́ tumultus
Flectitur. ô quanto priſcis noua mollius vrgent.
Plus ſuperi conſtant Pantho memorante futura,
Quam dicente Heleno. Priami tamen ægra laceſſit
Concilia Heſione, ſuperos premit: audit & audet
Dux falli: fatisq́ fauet, quum fata recuſet.
Atq́ ita, dic (inquit) alio dic ordine fata
Anthenor, memora iam facta. neceſſe peractum
Conſtat: venturum, mutabile tranſit. habemus
Iam cunctis grauiora minis, perfuſa cruore
Pergama nuptarũ lachrymas, planctusq́ parentũ
Tu quoq́ viſa refer Phrygiæ repetitor alumnæ,
Atq́ ita quæ paſſus, obiter tot cladibus adde.
His ſaltem cedat bacchantis fabula ſani,
Et moneat potiora fides. prius eſſe negabit
Vnda fluens, ignis vrens, ſpirabilis aer,
Quam dictet facienda furor. ſic fatur. At ille,
Ergo (ait) ô ciues, rerum teſtanda priorum
Hiſtoria? an lapſa eſt nodum vetus? indice queſtu
Non opus eſt, vbi regna dolos & bella loquuntur.
Vidimus emeritis fœcundam ciuibus vrbem,
Atq́ alium regnare ducem: nondum Ilio Argis
Ceſſerat. has ne vices velox obliuio tranſit
Immemor, & longi præcidit tædia luctus
Impatiens languere diu? quin inclyta pubes,
Si iuuat inuiſo mentes abſoluere queſtu,
Armata de curru diu. fortuna ſequenda eſt,
Dum præclarum aliquid dolor inde coctus anhelat.
Nil grande et longum: ſegnem timor obruit iram.

Hare-

Hæretis, quia †fata vetant. hæc ſcilicet angit — fana
Cura Deos, aut tacitos vexare receſſus,
Et rerum librare vices. ſtant fata tenore
Fixa ſuo. certam miſeris ſi parca ruinam
Indixit Phrygibus, moriendum Marte: triumphũ
Si pepigit, meritum minuit victoria ſegnis.
O falli facilis ſi phas depromere verum,
Deprendi inſidias ſuperũm. Lernæus Apollo
Noſtras vexat aues: & quæ metuenda minatur,
Dardanidis timet ipſe ſuis. Sic ficta loquutus
Accinctos ad bella Phryges præuertere tentat.
Vos contrà cunctis potiora euenta futuris
Pendite. donatos Tirynthius induit ignes,
Aeacidæ ſenuere duo, nulliq́ timendus
Aut puer aut virgo quem fata minantur Achilles.
Ipſe vidi, vidi ipſe viros & mœnia, vidi
Vrbes. ſed gelidos nil excitat. ite potentes,
Et iugulos aptate iugo, ſpretoq́ triumpho
Reddite fatidicis victores enſibus enſes.
His virtus accenſa viris, procul omnis abacta
Relligio, cedit Helenus, vittasq́ minaces
Abijcit, & lachrymis incuſat fata ſequutis.

Dux cœpti legitur paſtor Paris, aduena quõdam — Paridis ad rapiendam Helenam profectio.
Regni, nunc regis hæres: nec proficit vrbi
Fatalem damnare facem. quum læderet ardens
Prægnantem ſomnus Ciſſeida. pullulat altè
Flamma vetus, reuehuntq́ fidem præſagia plena.
It fati imperio Danaûm rapturus alumnam
Dardanus, & blande debellaturus Achiuos

Præuelat fraudes. caſas non induit alnos,
Pinnarum ſuſpecta ſtrues. numeroſa vagatur
Tranquillo claßis cultu: regalis oliuam
Prætendit pinus, tandemq́; erepta furori
Semimaris galli, non aduerſante Cybele,
Miratur ſimiles bacchari ad littora voces.
Hanc decor inſignit, qualem progreßior vſus
Poſt longum lucratur opus, tabulata ſuperbis
Præradiant inſcripta notis, veſtitur herili
Prora Tyro, puppiśq; Tago, nitor erigit Indus
Antemnam, ſpargitq́; in tranſtra cupreſſus odorẽ
Vela regens: certant venti quis linthea tendat.
Purpureos diſcincta ſinus at lene fluentes
Arcesſit zephyros puppi præſcripta Dione.
Inſtabat iam dicta dies. qua claſſis in altas
Propulſum poſcebat aquas, cum lecta iuuentus
Priamiden ſortita ducem per littora ferri
Diſcurſu rapido, qualisq́; abeuntibus ardor,
Certatim fremere: & varios miſcere tumultus.
Haud mora, ſuccinctos Nabathæos agmine ducens
Hector in arma Phryges, comites per cærulea fratri
Ire iubet, certantq́; rates ſtipare ſecuti
Pæonidæ duce Deiphobo. quin ipſe Diones
Spes Anchiſiades cum Polydamante ſecundo
Iungit opes. iamq́; effractas rapiebat arenas
In pelagus claßis, humerosq́; manusq́; ſecuta:
Cum tandem exclamans adytis Caſſandra relictis
Fata aperit, turbatq́; Phryges. at ſæua morantes
Impellit Lacheſis pinus, vncosq́; tenaces

Rumpit, & intento percellit flamine vela.
Vltimus in ſocias fatalis prædo carinas
Prouehitur. multum Priamo fruſtraq; rogatus
Ne quicquam temerè: victori ſupplicet hoſti,
Heſione contentus eat. ſin reddere raptam
Velle negent, bellum intentet. ſic format iturum,
Venturosq; Phryges accepto interprete ſpondet.
Vix in conſpectu Paridi patuère Cythara,
Cum patrias permenſus aquas, ad Neſtora caſu
Atrides molitus iter, Simountide pinu
Aſpecta, ſecum voluit cur, quò, vnde: ſtupentq;
Alternis reges figentes lumina velis.
En qua fata fide rerum diſcrimina nectant.
Hoſtis adeſt, Menelaus abeſt. geminosq; Lacones
Hermione ſibi nacta duces Agamemnonis vrbem
Viſum ierat, matrem cupidè viſura ſecundam.
Plebs quoq; Iunoni celebrem confluxerat Argos
Ludificum ductura diem, pontusq; vacabat
Et tellus exuta viris. ſic omnia caſus
Expediit ventura potens, victrixq; Dione.
Prodit in abruptum prætentis inſula ſaxis
Myrtigera ſacrata deæ, pars vna receſſu
Abditiore latens refugos falcatur in artus
Deprenſos furata ſinus. huc littore blando
Freta Phrygum pubes, puppes agit. ipſe propinquas
Sanguine ſacrifico Latoidos irrigat aras
Princeps, & larga cumulat promiſſa ſecuri.
Ergo Cythariacas præceps it fama per vrbes
Priamidem veniſſe Parim. plebs vndiq; portus

Decurſu complet: ac pollens ore Lacæna
Ignotos viſura viros ad littora greſſus
Dirigit, accliuemq; freto defertur Helæam.
Poſtquã Helenes Paridi patuit præſentia, claſſe
Deſerit: ac formæ fidens, & conſcius oris,
Huc illuc greſſum librans, qua Tyndaris ibat,
Indefeſſa vagus inceſſibus ocia texit,
Certanteſq; offert vultus, incendia nutrit
Mutua, captatumq; breui lucratur amorem.
Quippe nec ad curſum præceps, nec ſegnior æquo
Librato geſtu formam iuuat, actus in armos,
In caput erectus, tenero delibat arenam
Inceſſu, figitq; oculo mirante Lacænam.
Oblitoſq; gradus ſiſtit: ſuſpectus haberi
Mox metuens, transfert celeres ad cætera viſus.
Ceu ſtupeat quicquid ſpectat. moderantius illa
Obliquos vultus & non ridentia plenè
Ora gerit, totaſq; velit cum pectore nudo
Oſtentare genas: ſed caſtigator adultos
Comprimit exceſſus animi pudor, ægraq; mixtus
Pulſat corda metus. ſentit Paris, ardet & audet:
Promiſſorq; ingens, facilis præſagia prædæ
Ducit amor, dum ſigna iuuant, dum nutus oberrat
Interpres, cordiſq; vagi præſentior index
Leno oculus taciti garrit præludia voti.
Vt verò explicitas peregrini Tyndaris auri
Blanditias hauſit, complutaq; murice vela
Conſpexit, quid agat hæret, præbere rogatas
Prompta manus cogiq; volens: ac turba precandi

Stipa-

Stipatrix, iuueni ſas inuidet. inclyte prædo
Ne propera, dabit illa manus, manus aurea vincet:
Plus opibus, minus ore potes Cicerone ſecundo
Non opus eſt vbi ſantur opes. quin ipſa rapinis
Blanditur fortuna tuis, vrbs, aura, Lacæna
Nuda, fauens, facilis: cœptum iuuat. vrbis Helea
Nomen, in hanc pelagus vndis decliuibus actum
Proxima littoreis delambit tecta procellis,
Et medias impingit aquas. clauditq; profundo.
Hic Latonigenis cognatas ſtruxerat aras
Priſca fides. iubet hic noctem regina propinquam
Excubijs hilarare ſacris, templum ipſa ſuperbum
Prima petit, ſolitoq; deos implorat honore,
Res cupido perlata Phrygi, temeraria ſancit
Conſilia, indulgetq; aditus in vota ſecundos
Pollicito maiore Venus: rapere haud mora nuptam
Victor, & imbelles populari deſtinat aras
Tantaq; præcipitem pulſat laſciuia mentem,
Vix noctem expectat ſuſpenſo veſpere credens
Zelotypum Titana ſuis liuere ſecundis.
Fregerat Heſperias radijs languentibus undas Helenæ raptus.
Phœbus, & aſtrorum medio poſcebat in alto
Nauta diem: tellus, aer, mare, celſa remenſo
Conſopita Deo, ſtrepitu defuncta ſilebant
Vndiq;, & in teneros nutabant ocia ſomnos.
At Paris obſequio noctis præſentius audet
Impatiens differre, deos Venerémque ſecutus.
Primus ad imbelles thyaſos, & debile vulgus
Armatum maturat iter, ludentia turbat

Phana ferox, non hoſpes Hymen, non coniuga ſa-
Hoſpitij non obſtat honos, non vltor inqui (cra
Aſperior tutela deus. temerè omnia præceps
Aſpernata Venus, nil reſpectura decorum,
In facinus votumq; ruit. rapit ergo Lacænam
Tendentemq; manus, & læta fronte vocantem
Dardanus: aut rapitur potius. gratare trophæis
Prædo tuis, agnoſce deos. poſt aſpera multa
Excidium luctatus abis, reuehisq; parenti
Quas nollet peperiſſe faces. heu perdite neſcis
Quas tecum clades, quantos fugiente tumultus
Claſſe refers. tuq; Herculea corruptior vnda
Bellerophontæo flagrantior igne, ſereno
Certa minus, thalamos linquis Ledæa iugales:
Et ſpreto totiens iterum quærenda marito,
Nunquam rapta fugis. nunc ô Lilybæa vorago,
Latratus Syculi, Libycus tenor, & quod in omni
Sæuit triſte mari, mixtis huc confluat vndis,
Has infeſtet aquas, primosq; vltrice procella
Amplexus medium ſoluat mare. multa nocentes
Mutat, ſi vetitis velox occurrerit auſis.
Poſtquam exempta quies, et mœſto pulſa fragore
Inſcia turbatas hauſere ſilentia voces,
Aure prius menſi fremitus, vbi & vnde tumultus,
Armati cognata petunt oracula ciues.
Hic tritas ſtridere lyras. hic pocula cernunt
Effuſo calcata deo, funalia lucem
Ponere, & effracto lacrymari lampada vitro.
Mirati qua clade noua iocunda ſileret

Tell-

Relligio, quæ cauſſa pios inopina tumultus
Flexerit, aduertunt alias ad littora l.tes* voces
Et toto ſonuiſſe mari: Quò perfide leno
Hoſpitij temerator abis? ſic digna rependis
Regales prædate thoros? his nobile vulgus
Excitum, arma fremit, raptaq́ superſtite turba
Inuadunt Phrygios. illi nec pandere vela
Moliriq́ fugam ceßant, nec iungere bello
Dignantur dextras: cōtenta paupere pugna
Sola tamen tumidos pertentat gloria, captis
Iniectare manus, proprium quum quiſq; trophæū
Oſtentare paret, aut ciue aut virgine rapta.
Ecce redit Paphiæ meritus virgulta coronæ
Victrices vinctura comas, Tenedoq́ potitus
Iam minus audentem ſolatur prædo Lacænam
Iam tandem patriæ memorem; ſed gnarus adulter
Pollicitus fluxis mœchæ ſancire fauorem
Et fictos lenire metus, ebur aggerat Indum,
Thura Sabæa, Midæ fluuios, & vellera Serum,
Ac mundi maioris opes, quodq́ educat aer
Iocundum, pontus clarum, vel fertile tellus.
Hæc faciles emêre thoros, domuêre rebelles
Amplexus, pepigere fidem. non iam oſcula reddit,
Non reddenda negat Helene, ſed pectore toto
Incumbens, gremium ſoluit, premit ore, latentem
Furatur Venerem. iamq́ expirante Dione,
Conſcia ſecretos teſtatur purpura rores.
Proh ſcelus, an tantis potuiſti peßima votis
Indulſiße moras? expectabatq́ voluptas

Emptorem? ô teneri miranda potentia ſexus,
Præcipitem in lucrum ſuſpendit fœmina luxum,
Nec niſi conducto dignatur gaudia riſu.
Res hilarat vulgata Phryges, Priamoq; sereni
Clareſcunt vultus, rugas rareſcere ſentit
Infelix animi morbus, dolor. improba paulum
Cedit hyems mentis, voto dur angere ſperat
Reddendã Heſionem, Helenam ſi reddat Achiuis.
Nondum Sygæas portu digreſſus arenas
Dardanus attigerat, meritos mentita triumphos
turba *Obuia*prmpa ſubit, pars curru vecta ſuperbo*
Aerium ſuſpendit iter, pars cætera caſum
Haud metuens, greſſu veſtigia paupere rexit
Obſequio contenta pedum: & quæ cura nouorum,
Inachiam viſura nurum plebs currit anhela
Contemptrix operæ nutricis, & immemor artis,
Nec lucri meminit, prædam dum ſpectat amœnam
At cui ſublimes humeros proceraq; colla
Inuidit natura breuis, vel deſuper altis
Incumbit tectis, vel recto calce fatigat
Articulos, humilesq; gradus ſuſpendit in altum.
Hoc populo dederat vulgati fama decoris
Certamen mirandi Helenam. ſubit illa pudicè
Ora gerens, oculis nuſquam vaga, voce fauenti
Spectantum pudibunda parùm, mixtoq; nitore
*Sidereas *neutrata genas. At regia vates*
Vt veniſſe Parim certo Caſſandra relatu
Audit, & adductam monſtrum fatale Lacænam,

Adtri-

Ad tripodas queſtura fugit, ramoſq; loquaces
Ore premit, poſcenſq; deum, non irrita longum
Fatis plena redit: claret interprete vultu
Extorti vindicta dei, furioſa poteſtas
Imbelles vexat artus, ceruice rotata,
Crine vmbrāte humeros, oculis ſpargentibus ignē.
Et facula prodente fidem, nunc liuida vitrum,* facie
Nunc flammata facem ſuperat, nūc pallida buxū.
Tali ſe medijs procerum tot millibus infert.
Ore ferens, tremuloſq; gradus vix ebria figit,
Atq; ita Tyndaridem cernens: Túne illa iuuenca Vaticiniū Caſſandræ
Quæ ſaltus ingreſſa nouos, præſepe paternum
Inceſta liquiſſe fuga taurumq; iugalem
Diceris & noſtros petis importuna penates?
Ite viri, deus ire iubet, pontoq; vel igne
Maternas abolete faces, ne dura ſequatur
Quam cecini clades. ſic paucis queſta quieſcit.
Expediuntq; deum ſuſpiria longa relictum.
His hilares hærent animi, totuſq; fauentum
Sopitur ſtrepitus. ſauiſſent agmina vatis
Imperio, motas reuerentia principis iras
Obruit, indignisq; datur Caſſandra catenis.
Rex Helenam lenit, inopinaq; probra gementis
Solatur blandis: ſuſpiria vatis anhelas
Excuſat furias, celereſq; ad iurgia voces,
Et vitio capitis ſolitos ſæuire tumultus.
Nec mora, laſciuit ſolenni regia cultu
Imperijs ornata ducis, tædaſq; pudendas

Emptorem? ô teneri miranda potentia ſexus,
Præcipitem in lucrum ſuſpendit fœmina luxum,
Nec niſi conducto dignatur gaudia riſu.
Res hilarat vulgata Phryges, Priamoq; ſereni
Clareſcunt vultus, rugas rareſcere ſentit
Infelix animi morbus, dolor. improba paulum
Cedit hyems mentis, voto dux angere ſperat
Reddendã Heſionem, Helenam ſi reddat Achiuis.
Nondum Sygæas portu digreſſus arenas
Dardanus attigerat, meritos mentita triumphos
turba *Obuia*prmpa ſubit, pars curru vecta ſuperbo*
Aerium ſuſpendit iter, pars cætera caſum
Haud metuens, greſſu veſtigia paupere rexit
Obſequio contenta pedum: & quæ cura nouorum,
Inachiam viſura nurum plebs currit anhela
Contemptrix operæ nutricis, & immemor artis,
Nec lucri meminit, prædam dum ſpectat amœnam
At cui ſublimes humeros proceraq; colla
Inuidit natura breuis, vel deſuper altis
Incumbit tectis, vel recto calce fatigat
Articulos, humileſq; gradus ſuſpendit in altum.
Hoc populo dederat vulgati fama decoris
Certamen mirandi Helenam. ſubit illa pudicè
Ora gerens, oculis nuſquam vaga, voce fauenti
Spectantum pudibunda parùm, mixtoq; nitore
*Sidereas *neutrata genas. At regia vates*
Vt veniſſe Parim certo Caſſandra relatu
Audit, & adductam monſtrum fatale Lacænam,

Ad tri-

Ad tripodas queſtura fugit, ramoſq; loquaces
Ore premit, poſcenſq; deum, non irrita longum
Fatis p'ena redit: claret interprete vultu
Extorti vindicta dei, furioſa poteſtas
Imbelles vexat artus, ceruice rotata,
Crine vmbrãte humeros, oculis ſpargentibus ignẽ.
Et * facula prodente fidem, nunc liuida vitrum,* facie
Nunc flammata facem ſuperat. nũc pallida buxũ.
Tali ſe medijs procerum tot millibus infert.
Ore ferens, tremuloſq; gradus vix ebria figit,
Atq; ita Tyndaridem cernens: Túne illa iuuenca Vaticiniũ Caſſandræ
Quæ ſaltus ingreſſa nouos, præſepe paternum
Inceſta liquiſſe fuga taurumq; iugalem
Diceris & noſtros petis importuna penates?
Ite viri, deus ire iubet, pontoq; vel igne
Maternas abolete faces, ne dura ſequatur
Quam cecini clades. ſic paucis queſta quieſcit.
Expediuntq; deum ſuſpiria longa relictum.
His hilares hærent animi, totusq; fauentum
Sopitur ſtrepitus. fauiſſent agmina vatis
Imperio, motas reuerentia principis iras
Obruit, indignisq; datur Caſſandra catenis.
Rex Helenam lenit, inopinaq; probra gementis
Solatur blandis: ſuſpiria vatis anhelas
Excuſat furias, celereſq; ad iurgia voces,
Et vitio capitis ſolitos ſæuire tumultus.
Nec mora, laſciuit ſolenni regia cultu
Imperijs ornata ducis, tædasq; pudendas

Tollit adulter Hymen. melius caligo profunda
Pollutum merſiſſet opus, quid nomine ſacro
Inceſtum phalerare iuuat? prætendit operta
Bracteolam caries, agnum lupus, ulcera byſſum.
Sed famam fraus nulla latet. non vna duorum
Eſſe poteſt: nam prima fidem dum fœdera ſeruāt,
Alterius non vxor erit, ſed præda cubilis.
Interea Graium præceps perlabitur orbem
Apparatus Græcorū ad bellum. *Luctus, & Europæ dotatas nomine terras*
Armato rumore quatit. læduntur in vno
Vnâ omnes, ſeu quòd populos iniuria regum
Acrius incendit, ſeu regnis prælia Liuor
Inducit, ſeu quiſque ſuas præſumit in iras
Quod fieri ſibi triſte poteſt, quod flere peractum
Quodq́ue pati potuere, gemunt. hinc omnibus idem,
Idem animus, ſimiles ſcelerum præcidere motus,
Et thalamos ſancire metu. ruit ocyus ergo,
Non iuſſa expectat populus, belli ardor inerti
Naſcitur, augetur forti. ſic prælia vulgus
Præcipit. at viduos it ſolatura penates
Clara ducum ſeries, Maleæ quos erigit vmbo,
Quos Lariſſa fouet, quos Græcia cætera nutrit.
Enumerem? facilesq́ue fide dictante meatus
Victrices Danaûm certo ſequar ordine vires?
Quæ loca, qui reges, pelagus quod quiſq; fatiget
Claßibus? ac celebres hac noui parte camœnas
Fraudari titulis, auresq́ue offendere molles.
Pauca tamen ſtudio non ægreſcente fauentum
Succinctè dixiſſe velim, numeriq́ue ſigillo

Iurat. &c

Iuratas ſignaſſe rates, fert bella bis vna
Bis centum & decies centum, quas vndiq; raptas
Cecropij vocat vnda ſinus, & Apollinis æquor,
Huc acies, huc arma meant. hinc bellica claſsis
Ordiri diſponit iter, ſic culmen herile
Imperij iuſsit, ſtatuit conſulta poteſtas.
Aſt vbi geſta Phrygum geminos vulgata Lacones
Concuſsere, fremunt ambo, dolor excitat ambos;
Ambos ira quatit. non ſic orbata Leones
Luſtra indignati lugent. non fulminis ales
Si gemit elinguis inopina ſilentia nidi.
Haud mora conſcendunt claſsem; Lesboq; relicta
Dum præceps animus, & nil decoctius audet
Ira recens, nullos expectatura ſequentes
Haurit iter fluidum pietas memor. alta tenebat
Caſtor, & Iliacas iamiam poſcebat arenas
Excidium latura ratis, nox obuiat atra
Defenſura Phryges, armatiq; aeris ira
Inſtrepit, & geminis expugnat vela procellis:
O pietas, qua nulla deûm præſentior ambit
Virtus: ô mitis fraterni candor amoris.
Sola hac in geminos ceſsit diſcordia fratres,
Diſcordes habuiſſe metus: hic illius, ille
Huius fata timet: quotiensq; illabitur æquor,
Inuergitq; latus puppis ſubitura profundum;
Aequoris occurſum certatim vertice prono
Anticipare parant: & ſic proclamat vterq;
In me dira Thetis, in me ſæuiſsime Triton
Has intende minas, tantos molire tumultus,

Vt Caſtor & Pollux tempeſtate ſubmerſi ſunt.

Hunc ſerues, huic parce precor: tandē acrius acto
Incumbente Noto, nil iam ſperante carina
Ledæi iuuenes nexis per colla lacertis,
Nata ſimul ſimili deponunt corpora fato.
Deſine Cecropij funeſta licentia pagi
Inceſtos generare deos: non fabula cœlum,
Sed virtus non ficta dabit: quos cæcus ab alto
Merſit in ima furor, in ſummos erigis axes,
Et ſimiles Iouis eſſe iubes: quos ignis in auras,
In ſcopulos ſparſit fluctus, mentiris adeptos
Sidera, gentilisq; preces deludis acerræ.
Tyndaridis quos hauſit hyems, dans Attica cœlum
Fabula, Caſtoreos caſus Pollucis in ortum
Fingit, & alterni redimit diſpendia fati.
Ac neutrum teſtata deum, feralis vtriq;
Atropos iniecit laqueum, quo ſortibus agros,
Quo ſontes placidis, inopes quo regibus æquat.
Sola tamen fatis Ledæum Lesbos amorem
Conceßiſſe negat, captosq; ſecuta Lacones
Quos nec apud Phrygios, medijs nec repperit vndis,
Credidit eſſe Deos: ſteriliq; reuerſa fauore,
Dijs vrbes auxit, thure aras, marmore templa.
Sic Britonum ridenda fides et credulus error
Arturum expectat, expectabitq; perenne.

Tertij libri finis.

HYPO-

HYPOTHESIS LI- bri quarti.

Argolicos Phrygiosq́; duces locat ordine Quartus.
Dira canunt iri deſtructum oracula Troiam.
Barbarica cum gente manus mox Græcia pugnax
Conſerit, & Teuthras expirat vulnere tactus,
Mandat ad Eliſios campos quem pompa celebris.

DARETIS PHRYGII POETARVM ET HISTO- *ricorum omnium primi, de Bello Troiano liber Quartus.*

Latio iure à

CORNELIO NEPOTE
carmine feſtiuo donatus.

POSTquam Mygdonias bellatrix fama per vrbes
Armorum vulgauit opus concuſſa minaci
Barbaries motu, trepidis coniurat in arma
Viribus, & totos Priamo Mars excitat ortus.
Primus opes Phrygibus Zelia tradente ſequaces
Commodat Amphion, ſocium cui Pandarus arcum

Conſortem Adraſtus gladium rapit. hoſpes iturum
Inſtruit Amphimachum Colophonia ducit alumna
In bellum Lyciam ſocio Sarpedone Glaucus
Marticolæ Thraces Xantippum, Memnona Mauri,
Pæonida Phorcum, ſequitur Zizonia Remum,
Ephemus & Capeſus, & quorùm nomina longum
Aequato ſermone ſequi, ſtipare cohortes
Certant, & ſeſe numero vel robore vincunt.
Dat Ganges Arabem, Syrium largitur Orontes,
Dat Scythicos Tanais: geminoq; obnoxia mundo
Ripa duplex, bellis populum partitur vtrumq;,
Nacta ducẽ geminũ, migratq; in prælia quicquid
Prima dies, orbis oriens, cunabula Phœbi,
Gentis alunt, quicquid Aſiæ diſpendia, quicquid
Hermus aquis, Taurusq; iugis includit, & omnis
Iliacos legio tendit munire penates.
Hos inter fremitus, certantumq; ardua regum
Robora, pugnaces iactantius armat alumnos
Troia potens: nulloq; locum ſperante priorem,
Indigenæ vires cognataq; celſius arma
Conſurgunt. toto ſed Troilus agmine princeps;
Fulmineusq; Hector, par bellis impetus, æqua
Vulgi tempeſtas titulis præcellere certant,
Et dubia alterno contendit fama fauore:
Cætera fraterni Martis numeroſa poteſtas,
Ductu quemque ſuo diſcretis fulminat auſis.
Vt quot Priamidas, tot iurent Hectoras eſſe:
Quot Troes, tot Marte pares tibi Troile dicant.
Nunc vtinã, quo quiſq; animo, quo fulſerit ore

Quis

Quis mẽbris inſcriptus honos,quis pectora motus
Extulerit,meminiſſe queam,vultusq́ peremptos
Suſcitet eloquij virtus,oculisq́ ſepulti
Pectoribus viuant ſcripto præcone tyranni.
Sic olim poſitos populis mirantibus offert
Elinguis pictura viros ,ſic culta profatur
Charta duces: oculis hæc blandior,auribus illa.

Celſa duci Priamo latè ſurgentibus armis Priami deſcriptio.
Effulſit roſeum ceruix caput,ardua ſcribunt
Membra virum , blandoq́ genas terrore minaces
Regius ornat honos : placida vox nuncia mentis
Nil tumidum , nil triſte ſonat , propiorq́ precanti
Mollibus imperijs famulantes inſtruit aures.

Hector maganimum librato culmine pectus Hector.
Erigit,intorto candet coma criſpa capillo,
Succinctum complexa caput : blandeq́ reciſos
Furatur vox blanda ſonos,pernicia membra,* blesa
Mens placida in ciues,faciem lanugo ſerenam
Induit,ac viſus acies obliqua cadentes
In geminas ſpargit partes,ſemperq́ ſupina
Occiduo ſtabilem contriſtat lumine vultum, vultuque

Ore pares, patremq́ genis,matremq́ ſecuti Deiphobus & Helenus.
Priamidæ gemini ſtudio certante Mineruam
Partiti,colit hic artes,hic arma fatigat:
Deiphobum Mauors,Helenum demulcet Apollo.

Troilus in ſpacium ſurgentes explicat artus, Troilus.
Mente Gygas,ætate puer , nulliq; ſecundus
Audendo virtutis opus, mixtoq́ vigore
Gratior illuſtres inſignit gloria vultus.

Paris. *Imperij cupidus, habiles prolatus in armos,*
Siderea vernat acie Paris, ore ſerenus,
Eloquio lenis, pede præceps, ſtrenuus armis,
Vertice flaueſcens, frontemq; auctura ſuperbam
Præreſerat tonſura genas, in ſumma recurrens
Tempora: néue vagans formæ furetur honorem
Cæſaries, vtramq; comam ſua detinet auris.

Aeneas *Crine minax, vultu placidus, ſermone ſerenus,*
Affatu facilis, oculo nigrante venuſtus,
Conſilijsq; pius, ſtabiles libratur in artus
Aeneas, fuſis humeris, & lumine grandis.

Anthenor. *Anthenor tenui productus corpore, ſura*
Succincta motu facilis, quo nemo ſuorum
Inſidias vel noſſe prior, vel nectere maior.

Hecuba. *Regius incendit Hecubam decor, ardua pingit*
Gloria, nec partu ſpecies effœta frequenti
Marcida vectoris vteri diſpendia ſentit.
Mens victrix nil molle monet, nil debile dictat,
Sonti difficilis, at miti blanda rigorem
Exuit, afflictis clemens, & ciuibus æqua.

Andromache. *Forma, modus, pietas, ſenſus, pudor, auctius ornãt*
Andromache erecta humeris, viſuq; ſerenam.

Caſſandra *Non membris egreſſa modũ, non cæca futuri.*
Fulta gena tereti, ſuſpecto crine cruorem
Mentitur, flagratq; acie Caſſandra micanti.

Polyxena. *Iliadum populo victore Polyxena vultu*
Præradiat, ſoliq; decus ſpeciale meretur
Lactea membrorum ſeries, ridentis ocelli
Blandicie, pede fulta breui, procera venuſtas

Popli-

Poplitis, erecto librans veſtigia greſſu.
Articulos non æquat ebur, non ilia colli
Ardua, non rutilum pauonis fimbria crinem,
Ipſa humilis, ſimplex, facilis, nil turget herile,
Nil varium fingens, nunquam fruſtrata petentes.
Martius ornat honos Agamemnona, fuſa vigorē Agamemnon.
Celſaq; membra fouent, vultu præcone poteſtas
Enitet, & regem ſpecies armata profatur.
Mixta virum phalerant cirrho candente, decora
Virtus, nobilitas diues, facundia prudens.
Gratior æquato Menelaum forma venuſtat Menelaus.
Fulta ſtatu, virusq; coma geniale rubentis
Mens domat: ipſe actu mentitos iudice crines
Arguit, acceptus noto, gratusq; merenti.
Audax, magnificus, hilaris, pius æquat Achilles Achilles.
Vultu Phœbum, animo Gradiuum, Pelea mēbris:
In pectus laterum laxatur culmen, in arctos
Criſpatur cirrhos, coma myrthea, crinis in armos
Deprimitur, poplesq; gradus conſurgit in altos.
Actorides acie grandi, vernansq; decoris Patroclus.
Artubus, eloquio leni, cui cura iuuare
Muneribus, conſtare ſibi, diſponere cunctis.
Vox teneris diſcincta iocis. mens ardua, fuſi Aiax Oïleus.
Artus, Locrenſis titulos Aiacis opimant.
Aiacem Telamone ſatum coma pulla venuſtat Aiax Telamonius.
In torquem collecta leuem, modulata ſirenis
Lingua ſonis, mens fraudis hebes, ſed ſtrenua bellis.
Ore hilaris, modiceq; humiles collectus in armos Vlyſſes.
Dux Ithacus, prudens conſultum pendere, gnarus

Obliquare dolos, doctus captare loquendo.

Diomedes *Voce ferox, animo præceps, feruente cerebro,*
Audentiq; ira, validos quadratur in artus
Tydides, plenisq; meretur Tydea factis,
Sic animo, ſic ore fero, ſic fulminat armis.

Neſtor. *Neſtora magnificat morum prudentia, cuſtos*
Conſilij librata fides, & ſobria dandi
Gloria: porrectoq; humeris, ſenioq; nitenti
Naſi grata minus breuitas incurua ſedentis.

Protheſi-laus. *Pollacides vernante gena, candente capillo,*
Alite mobilior, Scythica torrentior aura,
Ardua nulla timens, animum non viribus æquans,
Nil graue, nil durum cenſet, nil linquit in auſum.

Pyrrhus. *Ore virum faſſus, indignariq; minaces*
Suſpendens ceruice genas, liuore ſuperbo
Obliquat ſocios Pyrrhus, ſcribuntq; ferocem
Ardua membra, teres oculus, protectior aluus,
Tex:ndis vox ægra ſonis, teneroq; laborans
Eloquio lingua bleſos fruſtratur hiatus.

Palamedes *Naupliaden tenui progreſſum corpore, lenem,*
Maganimum, prudẽs animi moderatur honeſtas.

Podalyrius *Arduus in faſtum, pingues demenſus in artus,*
Criſpanti veſtit humeros Podalyrius vmbra.

Machaon. *Cæſaries ceu ruſſa iacens, patientia ſupplex,*
Vis temere auſa nihil, pietas Machaona pingunt.

Merion. *Impia præcipitem natura Meriona mergit*
Inuidiæ cinctum ſtimulis, curæq; tenacis
Deſeſſum excubijs, teretes cumulatur in artus
Carnea maſſa tumens, animiq; ebullit Erynnis,

In ca-

In caput, in corpus reliquum. liueſcit inuſtum
Sanguineus pectus maculis, gena diſputat hydris,
Indicio peiore virens: & mentis anhelas,
†Accuſant furias flammati incendia crinis. Incuſant
In medium librata ſtatum Briſeis heriles Briſeis.
Promit in affectum vultus, nodatur in æquos
Planicies crinita ſinus, vmbræq; minoris
Delicias oculus iunctos ſuſpendit in artus:
Diuitijs forma certant inſignia morum,
Sobria ſimplicitas, comis pudor, arida nunquam
Poſcenti pietas, & fandi gratia lenis.
Tyndaridis geminis geminū nihil, vnicus ambos Caſtor & Pollux.
Oris honos ambit ſimilis flaueſcit vtriq;
Crinis: par hilares augeſcit riſus in orbes:
Aequus membra modus, concordes pectora motus
Conciliant, ſpirantq; vnum gena, lumina, mores.
Sola pares varijs præſumunt nomina formas
Diſtinxiſſe notis, ac victor vindice vultu
Eludit dubios error, vocumq; repugnans
Diſſidio, alterno confundit nomine nomen.
Inclyta cognatos æquat Spartana Lacones Helena.
Vultu, crine, genis: ſociæ cunabula ſtirpis
Pars oris teſtatur honos, at plenius haurit
Sidereum Ledea Iouem, totosq; per artus
Lactea materni ſpirant mendacia cygni,
Natiuum frons fundit ebur, caput exerit aurum
Aequatis crinale comis, gena candida byſſum
Aequat, dextra niuem, dens lilia, colla liguſtrum.
Auris inexpleto criſpata volumine, viſus

Expedit, inſidiansq́; hoſti malè credula fallit
Pectora, vt in fatuum declinent pronius vſum.
At melius, ne labe leui mens caſta labaret,
Augurium neſciſſe fuit, veterumq́; ſepulti
Ceſſaſſent ritus: quorum decreta ſecuti
Graiugenæ ſummis oracula Delphica votis
Implorant prior Aeacides lictoribus aras
Imbuit, & donis. **Ambit, & has donis tandem ſolennibus emptas*
Inachidis voces pandit venalis Apollo.
Oraculũ Phœbi de victoria habenda. *Vincitis vltores Danai, graue Marte biluſtri*
Hæret opus, decimum ſequitur victoria bellum.
Talibus Aeacides fatis excitus, in omnes
Secretum tripodum ſocios partitur: & ecce
Calchas. *Teſtorides Calchas medijs congreſſus in antris,*
Concordesq́; deos, & conſona fata reuoluit.
Hic patriæ & proprijs ſcitatum oracula regnis
Venerat, hosq́; adytis monitus effudit eiſdem
Numen idem: Non ô ſuperis gratiſſime vates
Vana petis, dabitur patrijs clementior aer
Sulcis, ieiuni populator Syrius anni
Occidet, & plenis pingueſcent meſſibus agri.
Tolle moras, te bella vocant, pete Cecropis vrbem,
Vltrices diſpone acies: tibi bellica cadet
Turba manu, Mopſus oculis & pectore Neſtor.
Sera quidem, ſæuisq́; virum mercanda ruinis
Inachidas luſtro ditabit palma ſecundo.
Ergo hilares ſocias iungunt in fœdera dextras
Aeacides Calcasq́; pares. quippe altus vtriq́;
Gentis honos, regni æquus apex: at maior Achilli
Spirat

Spirat amor belli, Calchas tranquillior extis
Euoluiſſe deos & cœli noſſe meatus.
Treis vnit iurata fides, conſortia prima
Tertius auget amor, nec iam partitus amicum
*Inuidet Actorides, ſed pontum *lenior haurit* lætior
Et reducem torquet ſocio Calchante carinam.
Vt tripodum vulgata fides per caſtra, per vrbẽ,
Per puppes, certo iam claruit indice, cunctos
Bella iuuant, cunctis iam pulchrum vincere, tardũ
Marte frui: munit eques armis, nauta ceruchis,
Ciuis meſſe rates. pauci quos debile pectus,
Mens plebeia, iacens animus, neſcire triumphos
Iuſſit, & abiecti merſit caligine fati,
Aut acies metuunt, aut lentè vincere damnant
Longa decennalis menſi diſpendia belli,
Quum caſus cedant varij, cum prælia nulli,
Sanguine cum multo paucorum gloria vincat.
Hos tamen hos etiam regum reuerentia flectit,
Et paſſura pares conſors vicinia motus.
Ergo animos hebetes mendax audacia frontis
Diſsimulat, clamorq́ minax deſpumat in auſus.
Haud mora, corripiunt claſſes, his pendula pandit
Dextra ſinus, ceruix alios defixa fatigat
In fluctus latura rates, hi robore textas
Aedificant in tranſtra vias, mordacis habenæ
Nexibus indulgent alij, laxantq́ carinas:
Quum ſubitò egreſſos inopino turbine turbat
Nimborum pincerna Notus: noxq́ imbrib. hauſtũ
Ebria tela, viros, puppes, humentibus vmbris

Inuoluit, cogitq́ ipſos dubitare magiſtros.
Errat cæca freti claſſis, ſolitosq́ procella
Egreſſus obiecta negat, fluitantia pinum
Percellunt mediam repetito verbere vela.
Primus vt à prora ſurgentes conſpicit imbres
Teſtorides, fruſtraq́; duces contendere, diuos
Præſago iubet ore ſequi nolentibus auſtris
Cedere, & armatos ordire ex Aulide curſus.
Parent Aeolios nutus vatemq́; ſequuti
proris *Graiugenæ, & flexis repetentes Aulida *velis*
Montiuagæ Phœbes pacem implorantibus aris
Conciliant, largoq́ exorant thure meatum.
Ilicet irato bibulæ Tamanthidos arcu
mutante *Cæruleum* mirante iubar, ventoq́ ſereno,*
In riſum redeunte polo, deterſa meretur
Iuno Iouem, atq́ hilari ſolatur flentia vultu
Nubila, proſcriptoq́ Noto, leniq́ ſuſurro
Dante vias, maiora petit ſuſpiria claſſis.
Ergo Deûm nutu libratis flatibus vſa
Euboicas numeroſa ratis deſcendit in vndas.
Conſumptura fretum, totum ſub puppibus æquor
Ire ſtupet, certat perplexu nauita remis
Quis prior, & iunctis confligunt ictibus æra.
Sic geminas miratus Athos Xerſeius vmbras
Ignotum velis texit mare, ſic tua ſyluæ
Voce potens Orpheu modulantia plectra ſecutæ
Biſtonios longis clausêre amplexibus agros.
Dum medijs ſpaciantur aquis, ſecuraq́; fandi
Otia ſopitus pelagi non inuidet æſtus,

Laſe-

Iaſonium relegens Philoctetes prauius æquor,
Has, inquit, paſſi Syrtes, his haſimus vndis,
Hos Cyanes tulimus ſcopulos, Phrixæa ſecuti,
Vellera, Lemniacis domus hæc, Tracenſibus illa,
Hæc Paros, hæc Naxos. ſic cuncta rogantibus heros
Explicat, agnoſcens veteris veſtigia curſus
Aeſoniasq; vias: ſic quæ ſubeunda, magiſtrat:
Quæ vitanda, docet: quum tandem hoſtilis arenæ
Allapſi gremio, ſæuis clangoribus vrunt
Aera, & iratis impingunt littora contis.
Protinus effuſo per caſtra, per arma tumultu,
Littoreas populantur opes, & proxima ponto
Mœnia Dardanij titulo malè tuta tyranni.
Tandem comeſtis ſpolijs & diuite præda,
Conſumunt inopes flamma victrice penates,
Ac claſſes repetunt: & quas fecêre fauillas
Illabi medijs gaudent per cærula velis.
Prima tulit Tenedos grauiores militis iras,
Non ſolas deqeſta faces, non rapta metalli
Pondera, ſed prorſus gladij conſumpta furore
Expiraſſe gemit, iugulum puer enſibus affert
Imberbem, tremulumq; ſenex, & tyro comantem.
Hic ducibus ſtrepitu ſedet expectare ſepulto
Iliaci reſponſa ducis. Calydonius heros
Decreto procerum ſocio legatus Vlyſſe
Deligitur, qui dicta ferat, qui pace ſequeſtra
Res Danaûm, Sparta ſpolium, raptamq; repoſcat.
Interea Aeaciden ſtimulantibus excitat auſis
Impatiens languere animus, furor intima pulſat

Martius, & reſidem mens arguit effera dextram.
Conſorti ſtudio ſimilis præconia famæ
Telephus affectans, it cuncto robore Mœſos
Prædaturus agros. venientia bella Caycus
Horret, & in voces cantu ſtridente remiſſas
Plangit alumnus olor: peregrinum Naiades hoſtẽ
Non auſæ vidiſſe timent, tutasq́ ſub vndis
Venantur lachrymas. pecudum laſciuia ceſſat,
Iam ſtudioſa minus & floris, & amnis, & vmbræ.
Quippe ferox vrbes fluuios, & pabula turbat
Aeacides: rapitur quicquid vel dulce, vel vſu
Egregium, vel Marte iuuans, vel pace decorum.
Cultores iuga queſta boues, fugiente colono
Deciſum mirantur opus, mirantur abactum
Septa gregẽ: quacunq́ vagum fert impetus hoſtẽ,
Caſtra, caſæ, ſulci, ſyluæ teſtantur Achillem.
At Teuthras poſtquam bella increbeſcere ſentit,
Ciuiles miſeratur opes, & numina ruris
In prædam ceſſiſſe nouam, parat arma, cohortes
Excitat, & totis occurrit viribus hoſti.
Aeacides oblata nouæ præconia palmæ
Lætatus, varijs intentas raptibus alas
Colligit, hoſtilemq́ addens in verba cachinnum,
Siſtite, ait, defenſor adeſt. nec plura, feroxq́
Fertur in obiectum nimbis torrentior hoſtem,
Enſe metens medios. proſtratamq́ impete primo
Calcat equo victore aciem. res plena ſtupore,
Turba fugit, ſoluſq́ fugat. ſic igne triſulco
Tota pauet percuſſa domus, pars ætheris iram

Sen-

Sentit, at in cunctos ſpargit ſua fulmina terror.
Haud aliter dira furijs exterrita dextra
Barbaries, dat terga viro. fugientia primus
Indice deprendit curru veſtigia regis
Aeacides, quippe aris apex radiantis inertes
Accuſat latebras. ô noxia gloria rerum:
Tuta inopes fatis adimit fuga. notus in auro
Dux timet, & vitæ diſcrimina ditia geſtans,
Cum vellet latuiſſe, perit. iam ſæua cruores
Haſta alias hauſura fluit. primusq; tepebat
Mucro, cum parma repetitum Telephus ictum
Depulit obiecta, dextramq; eluſit inanem.
Miſſilis innocui mixta pudor aſperat ira
Aeaciden, frendit, atq; igneſcentia torquens
Lumina, Túne meos (ait) auſus fallere niſus,
Et ſteriles quaſſare minas? ſic fatus, in ipſum
Vibraſſet iaculum, timido cum Telephus ore,
Heu parce, exclamat: procul hæc fortiſſime gen
Myrmidonum, auertãt ſuperi probra. túne bis vllũ
Percuties hoſtem? quiſquis vel ſenſit Achillem.
Sufficiat cecidiſſe ſemel: tua fulmina paſſus,
Alterius non mortis eget. cur torua minaris?
Non regimus, meruitq; tamen. ſcis ipſe tumultũ
Et Diomedæi furias gregis. atra nefandi
Septa ducis, longis hominum ſatiata ruinis,
Herculea cecidere manu: ſtratoq; tyranno
Tutior in patriam reducem Teuthranta regreſſus
Poſt crebras acies & equorum bella recepit:
Ipſe triumphanti ſatus Hercule, Meſa ſubiſſe

Hunc ſerues, huic parce precor: tandẽ acrius acto
Incumbente Noto, nil iam ſperante carina
Ledæi iuuenes nexis per colla lacertis,
Nata ſimul ſimili deponunt corpora fato.
Deſine Cecropij funeſta licentia pagi
Inceſtos generare deos: non fabula cœlum,
Sed virtus non ficta dabit: quos cæcus ab alto
Merſit in ima furor, in ſummos erigis axes,
Et ſimiles Iouis eſſe iubes: quos ignis in auras,
In ſcopulos ſparſit fluctus, mentiris adeptos
Sidera, gentilisq; preces deludis acerra.
Tyndaridis quos hauſit hyems, dans Attica cœlum
Fabula, Caſtoreos caſus Pollucis in ortum
Fingit, & alterni redimit diſpendia fati.
Ac neutrum teſtata deum, feralis vtriq;
Atropos iniecit laqueum, quo fortibus ægros,
Quo ſontes placidis, inopes quo regibus æquat.
Sola tamen fatis Ledæum Lesbos amorem
Conceſsiſſe negat, captosq; ſecuta Lacones
Quos nec apud Phrygios, medijs nec repperit vndis,
Credidit eſſe Deos: ſteriliq; reuerſa fauore,
Dijs vrbes auxit, thure aras, marmore templa.
Sic Britonum ridenda fides et credulus error
Arturum expectat, expectabitq; perenne.

Tertij libri finis.

HYPO-

HYPOTHESIS LIbri quarti.

Argolicos Phrygiosq́; duces locat ordine Quartus.
Dira canunt iri deſtructum oracula Troiam.
Barbarica cum gente manus mox Græcia pugnax
Conſerit, & Teuthras expirat vulnere tactus,
Mandat ad Eliſios campos quem pompa celebris.

DARETIS PHRYGII POETARVM ET HISTOricorum omnium primi, de Bello Troiano liber Quartus.

Latio iure à

CORNELIO NEPOTE
carmine feſtiuo donatus.

POSTquam Mygdonias bellatrix fama per vrbes
Armorum vulgauit opus concuſſa minaci
Barbaries motu, trepidis coniurat in arma
Viribus, & totos Priamo Mars excitat ortus.
Primus opes Phrygibus Zelia tradente ſequaces
Commodat Amphion, ſocium cui Pandarus arcum

Conſortem Adraſtus gladium rapit. hoſpes iturum
Inſtruit Amphimachum Colophonia ducit alumna
In bellum Lyciam ſocio Sarpedone Glaucus
Marticolæ Thraces Xantippum, Memnona Mauri,
Pæonida Phorcum, ſequitur Zizonia Remum,
Ephemus & Capeſus, & quorum nomina longum
Aequato ſermone ſequi, ſtipare cohortes
Certant, & ſeſe numero vel robore vincunt.
Dat Ganges Arabem, Syrium largitur Orontes,
Dat Scythicos Tanais: geminoq́ obnoxia mundo
Ripa duplex, bellis populum partitur vtrumq́,
Nacta ducẽ geminũ, migratq́ in prælia quicquid
Prima dies, orbis oriens, cunabula Phœbi,
Gentis alunt, quicquid Aſiæ diſpendia, quicquid
Hermus aquis, Taurusq́ iugis includit, & omnis
Iliacos legio tendit munire penates.
Hos inter fremitus, certantumq́; ardua regum
Robora, pugnaces iactantius armat alumnos
Troia potens: nulloq́ locum ſperante priorem,
Indigenæ vires cognataq́ celſius arma
Conſurgunt. toto ſed Troilus agmine princeps,
Fulmineusq́ Hector, par bellis impetus, æqua
Vulgi tempeſtas titulis præcellere certant,
Et dubia alterno contendit fama fauore.
Cætera fraterni Martis numeroſa poteſtas,
Ductu quemque ſuo diſcretis fulminat auſis.
Vt quot Priamidas, tot iurent Hectoras eſſe:
Quot Troes, tot Marte pares tibi Troile dicant.
Nunc vtinã, quo quiſq́ animo, quo fulſerit ore

Quis

Quis mēbris inſcriptus honos, quis pectora motus
Extulerit, meminiſſe queam, vultusq́ peremptos
Suſcitet eloquij virtus, oculisq́ ſepulti
Pectoribus viuant ſcripto præcone tyranni.
Sic olim poſitos populis mirantibus offert
Elinguis pictura viros, ſic culta profatur
Charta duces: oculis hæc blandior, auribus illa.

Celſa duci Priamo latè ſurgentibus armis Priami deſcriptio.
Effulſit roſeum ceruix caput, ardua ſcribunt
Membra virum, blandoq́ genas terrore minaces
Regius ornat honos: placidæ vox nuncia mentis
Nil tumidum, nil triſte ſonat, propiorq́ precanti
Mollibus imperijs famulantes inſtruit aures.

Hector magnanimum librato culmine pectus Hector.
Erigit, intorto candet coma criſpa capillo,
Succinctum complexa caput: blandeq́ reciſos
Furatur vox blanda ſonos, pernicia membra,* blæſa
Mens placida in ciues, faciem lanugo ſerenam
Induit, ac viſus acies obliqua cadentes
In geminas ſpargit partes, ſemperq́ ſupina
Occiduo ſtabilem contriſtat lumine vultum, vultuq́ue

Ore pares, patremq́ genis, matremq́ ſecuti Deiphobus & Helenus.
Priamidæ gemini ſtudio certante Mineruam
Partiti, colit hic artes, hic arma fatigat:
Deiphobum Mauors, Helenum demulcet Apollo.

Troilus in ſpacium ſurgentes explicat artus, Troilus.
Mente Gygas, ætate puer, nulliq́; ſecundus
Audendo virtutis opus, mixtoq́ vigore
Gratior illuſtres inſignit gloria vultus.

Paris. *Imperij cupidus, habiles prolatus in armos,*
Siderea vernat acie Paris, ore ſerenus,
Eloquio lenis, pede præceps, ſtrenuus armis,
Vertice flaueſcens, frontemq́ auctura ſuperbam
Præreſerat tonſura genas, in ſumma recurrens
Tempora: néue vagans formæ furetur honorem
Cæſaries, vtramq́ comam ſua detinet auris.

Aeneas *Crine minax, vultu placidus, ſermone ſerenus,*
Affatu facilis, oculo nigrante venuſtus,
Conſilijsq́ pius, ſtabiles libratur in artus
Aeneas, fuſis humeris, & lumine grandis.

Anthenor. *Anthenor tenui productus corpore, ſura*
Succincta motu facilis, quo nemo ſuorum
Inſidias vel noſſe prior, vel nectere maior.

Hecuba. *Regius incendit Hecubam decor, ardua pingit*
Gloria, nec partu ſpecies effœta frequenti
Marcida vectoris vteri diſpendia ſentit.
Mens victrix nil molle monet, nil debile dictat,
Sonti difficilis, at miti blanda rigorem
Exuit, afflictis clemens, & ciuibus æqua.

Androma- *Forma, modus, pietas, ſenſus, pudor, auctius or-*
che. *Andromache erecta humeris, viſuq́ ſerenam. (nāt*

Caſſandra *Non membris egreſſa modū, non cæca futuri.*
Fulta gena tereti, ſuſpecto crine cruorem
Mentitur, flagratq́ acie Caſſandra micanti.

Polyxena. *Iliadum populo victore Polyxena vultu*
Præradiat, ſoliq́ decus ſpeciale meretur
Lactea membrorum ſeries, ridentis ocelli
Blandicie, pede fulta breui, procera venuſtas

Popli-

Poplitis, erecto librans veſtigia greſſu.
Articulos non æquat ebur, non ilia colli
Ardua, non rutilum pauonis fimbria crinem,
Ipſa humilis, ſimplex, facilis, nil turget herile,
Nil varium fingens, nunquam fruſtrata petentes.
Martius ornat honos Agamemnona, fuſa vigorē Agamemnon.
Celſaq; membra fouent, vultu præcone poteſtas
Enitet, & regem ſpecies armata profatur.
Mixta virum phalerant cirrho candente, decora
Virtus, nobilitas diues, facundia prudens.
Gratior æquato Menelaum forma venuſtat Menelaus.
Fulta ſtatu, viruſq; coma geniale rubentis
Mens domat: ipſe actu mentitos iudice crines
Arguit, acceptus noto, gratuſq; merenti.
Audax, magnificus, hilaris, pius æquat Achilles Achilles.
Vultu Phœbum, animo Gradiuum, Pelea mēbris:
In pectus laterum laxatur culmen, in arctos
Criſpatur cirrhos, coma myrthea, crinis in armos
Deprimitur, popleſq; gradus conſurgit in altos.
Actorides acie grandi, vernanſq; decoris Patroclus.
Artubus, eloquio leni, cui cura iuuare
Muneribus, conſtare ſibi, diſponere cunctis.
Vox teneris diſcincta iocis. mens ardua, fuſi Aiax Oïleus.
Artus, Locrenſis titulos Aiacis opimant.
Aiacem Telamone ſatum coma pulla venuſtat Aiax Telamonius.
In torquem collecta leuem, modulata ſereno
Lingua ſonis, mens fraudis hebes, ſed ſtrenua bellis.
Ore hilaris, modiceq; humiles collectus in armos Vlyſſes.
Dux Ithacus, prudens conſultum pendere, gnarus

Obliquare dolos, doctus captare loquendo.

Diomedes *Voce ferox, animo præceps, feruente cerebro,*
Audentiq; ira, validos quadratur in artus
Tydides, plenisq; meretur Tydea factis,
Sic animo, ſic ore fero, ſic fulminat armis.

Neſtor. *Neſtora magnificat morum prudentia, cuſtos*
Conſilij librata fides, & ſobria dandi
Gloria: porrectoq; humeris, ſenioq; nitenti
Naſi grata minus breuitas incurua ſedentis.

Protheſi-laus. *Phillacides vernante gena, candente capillo,*
Alite mobilior, Scythica torrentior aura,
Ardua nulla timens, animum non viribus æquans,
Nil graue, nil durum cenſet, nil linquit in auſum.

Pyrrhus. *Ore virum faſſus, indignariq; minaces*
Suſpendens ceruice genas, liuore ſuperbo
Obliquat ſocios Pyrrhus, ſcribuntq; ferocem
Ardua membra, teres oculus, protectior aluus,
Texendis vox ægra ſonis, teneroq; laborans
Eloquio lingua bleſos fruſtratur hiatus.

Palamedes *Naupliaden tenui progreſſum corpore, lenem,*
Maganimum, prudẽs animi moderatur honeſtas.

Ppdalyrius *Arduus in faſtum, pingues demenſus in artus,*
Criſpanti veſtis humeros Podalyrius vmbra.

Machaon. *Cæſaries ceu ruſſa iacens, patientia ſupplex,*
Vis temere auſa nihil, pietas Machaona pingunt.

Merion. *Impia præcipitem natura Meriona mergit*
Inuidiæ cinctum ſtimulis, curæq; tenacis
Deſeſſum excubijs, teretes cumulatur in artus
Carnea maſſa tumens, animiq; ebullit Erynnis,

In caput, in corpus reliquum. liueſcit inuſtum
Sanguineus pectus maculis, gena diſputat hydris,
Indicio peiore virens: & mentis anhelas,
†Accuſant furias flammati incendia crinis. Incuſant
In medium librata ſtatum Briſeis heriles Briſeis.
Promit in affectum vultus, nodatur in æquos
Planicies crinita ſinus, vmbræq́ minoris
Delicias oculus iunctos ſuſpendit in artus:
Diuitijs formæ certant inſignia morum,
Sobria ſimplicitas, comis pudor, arida nunquam
Poſcenti pietas, & fandi gratia lenis.
Tyndaridis geminus geminū nihil, vnicus ambos Caſtor &
Oris honos ambit ſimilis flaueſcit vtrīq́ Pollux.
Crinis: par hilares augeſcit riſus in orbes:
Aequus membra modus, concordes pectora motus
Conciliant, ſpirantq́ vnum gena, lumina, mores.
Sola pares varijs præſumunt nomina formas
Diſtinxiſſe notis, ac victor vindice vultu
Eludit dubios error, vocumq́ repugnans
Diſſidio, alterno confundit nomine nomen.
Inclyta cognatos æquat Spartana Lacones Helena.
Vultu, crine, genis: ſocia cunabula ſtirpis
Pars oris teſtatur honos, at plenius haurit
Sidereum Ledea Iouem, totosq́ per artus
Lactea materni ſpirant mendacia cygni,
Natiuum frons fundit ebur, caput exerit aurum
Aequatis crinale comis, gena candida byſſum
Aequat, dextra niuem, dens lilia, colla liguſtrum.
Auris inexpleto criſpata volumine, viſus

Excubitor, naſusq́; vagi venator odoris,
Poſcũt alternum titulo vagos certante triumphũ.
Productum modicè mentum candeſcit, & alta
Lenius vt preſſis inſidant baſia labris,
Parcius in roſeum conſurgunt ora tumorem.
Fundit apex humeros, preſſum tegit vbera pectus,
Ilia ſuccingit leuitas, tractusq́; lacertos:
Pes breuis inceſſu terram libante ſupino
Laſciuum ſuſpendit iter, crurumq́; decora
Mobilitas compto libramine ponderat artus.
Sola ſuperciliјs labes interflua raris,
Audaci macula tenues diſcriminat artus.
At nimis inſignes latebras ſecretius ornat,
Vitalesq́; colit thalamos, & digerit vrbem
Interior natura ſuam. cor principe motu
Libratum diſponit opus, modulamina linguæ
Limat pulmo loquax, at modico diſpenſat hiatu
Splen riſum, facili ſel caſtigatius ira
Vritur, ac teneri ſcintillat mollius æquo
Pruritus iecoris, meritæq́; inſignia famæ
Mergens, natiui titulos inceſtat amoris.
Hoc monſtrum non ales edax, non labile ſaxum,
Non axis torquens, non mendax vicerit vnda.
Cum bene fracta tepet, moriturq́; ſepulta libido.
Reſpirant plenis incendia priſtina fibris.
Sic Helenen totam pars vnica mergit, & ipſum
Excitat in cladem regnis certantibus orbem.
Iam Pandionios collato robore portus
Argiua tenuêre rates, ſpaciumq́; negabat

Terra viris, velis aer, & puppibus æquor,
Quam tandem licitos poſcebant bella meatus,
Et iuſſas libare vias, ac Delphica miſſum
Fata explorabant, refugasq; euoluere Parcas
Actoride ſocio Phœbum prælibat Achilles.
Mira fides, quos præcipites in prælia traxit
Impetus, atq; omnis nocuit mora, ſponte quietis
Pigreſcunt votis, placideq; oracula poſcunt.
Aegra dolor differt ſuſpiria, gloria palmam,
Ira minas, hærent ſuſpenſis agmina bellis.
Expectat antri veniam Mars ipſe loquacis.
O varijs deluſa modis gens credula curæ
Gentilis risu, an lachrymis, an flente cachinno
Aegypti potentia querar? Memphitica ſulcos
Relligio veſtit, in cortice marcet, in hortis
Creſcit, nunc terra ſerpens, nunc aera ſulcans.
Plus errant reſponſa tamen, plus ſpiritus ille
Quem miſeræ poſcũt animæ, quẽ nomine pulchro
Præſumunt cenſere Deum. At non mugit in antro,
Quem ſuus autorem mundus ſonat iſta priorum
Noxia ſimplicitas in noſtros defluit annos,
Inceſtatq; fidem. nam ceu Balearicus augur
Gentiles diſtinguit aues, vel voce, vel alis,
Vel geſtu vario venturis omina ducens,
Ridentem ſic odit anus præſaga ſoporem,
Sic oris vacui caſum timet augure plauſu
Pieriæ volucris, aut indice nunciat aure,
Hoſpitibus numerum diſceſſuriſue receſſum.
Multa quidem captata diu fortuna ſecuta

Expedit.

Expedit, inſidiansq́; hoſti malè credula fallit
Pectora, vt in fatuum declinent pronius vſum.
At melius, ne labe leui mens caſta labaret,
Augurium neſciſſe fuit, veterumq́; ſepulti
Ceſſaſſent ritus: quorum decreta ſecuti
Graiugenæ ſummis oracula Delphica *votis*
Implorant prior Aeacides lictoribus aras
Imbuit, & donis. **Ambit, & has donis tandem ſolennibus emptas*
Inachidis voces pandit venalis Apollo.

Oraculũ Phœbi de victoria habenda. *Vincitis vltores* Danai, *graue Marte biluſtri*
Hæret opus, decimum ſequitur victoria bellum.
Talibus Aeacides fatis excitus, in omnes
Secretum tripodum ſocios partitur: & ecce
Calchas. *Teſtorides* Calchas *medijs congreſſus in antris,*
Concordesq́; deos, & conſona fata reuoluit.
Hic patriæ & proprijs ſcitatum oracula regnis
Venerat, hosq́; adytis monitus effudit eiſdem
Numen idem: Non ô ſuperis gratiſſime vates
Vana petis, dabitur patrijs clementior aer
Sulcis, ieiuni populator Syrius anni
Occidet, & plenis pingueſcent meſſibus agri.
Tolle moras, te bella vocant, pete Cecropis vrbem,
Vltrices diſpone acies: tibi bellica cadet
Turba manu, Mopſus oculis & pectore Neſtor.
Sera quidem, ſæuisq́; virum mercanda ruinis
Inachidas luſtro ditabit palma ſecundo.
Ergo hilares ſocias iungunt in fœdera dextras
Aeacides Calcasq́; pares. quippe altus vtriq́;
Gentis honos, regni æquus apex: at maior Achilli

Spirat

Spirat amor belli, Calchas tranquillior extis
Euoluiſſe deos & cœli noſſe meatus.
Treis vnit iurata fides, conſortia prima
Tertius auget amor, nec iam partitus amicum
Inuidet Actorides, ſed pontum lenior haurit* *lætior
Et reducem torquet ſocio Calchante carinam.
Vt tripodum vulgata fides per caſtra, per vrbẽ,
Per puppes, certo iam claruit indice, cunctos
Bella iuuant, cunctis iam pulchrum vincere, tardũ
Marte frui: munit eques armis, nauta ceruchis,
Ciuis meſſe rates. pauci quos debile pectus,
Mens plebeia, iacens animus, neſcire triumphos
Iuſſit, & abiecti merſit caligine fati,
Aut acies metuunt, aut lentè vincere damnant
Longa decennalis menſi diſpendia belli,
Quum caſus cedant varij, cum prælia nulli,
Sanguine cum multo paucorum gloria vincat.
Hos tamen hos etiam regum reuerentia flectit,
Et paſſura pares conſors vicinia motus.
Ergo animos hebetes mendax audacia frontis
Diſsimulat, clamorq́ minax deſpumat in auſus.
Haud mora, corripiunt claſſes, his pendula pandit
Dextra ſinus, ceruix alios defixa fatigat
In fluctus latura rates, hi robore textas
Aedificant in tranſtra vias, mordacis habenæ
Nexibus indulgent alij, laxantq́ carinas:
Quum ſubitò egreſſos inopino turbine turbat
Nimborum pincerna Notus: noxq́ imbrib. hauſtũ
Ebria tela, viros, puppes, humentibus vmbris

Inuoluit, cogitq́ ipſos dubitare magiſtros.
Errat cæca freti claſſis, ſolitosq́ procellæ
Egreſſus obiecta negat, fluitantia pinum
Percellunt mediam repetito verbere vela.
Primus vt à prora ſurgentes conſpicit imbres
Teſtorides, fruſtraq́; duces contendere, diuos
Præſago iubet ore ſequi nolentibus auſtris
Cedere, & armatos ordire ex Aulide curſus.
Parent Aeolios nutus vatemq́; ſequuti
proris *Graiugenæ, & flexis repetentes Aulida *velis*
Montiuagæ Phœbes pacem implorantibus aris
Conciliant, largoq́ exorant thure meatum.
Ilicet irato bibulæ Tamanthidos arcu
mutante *Cæruleum* mirante iubar, ventoq́ sereno,*
In riſum redeunte polo, deterſa meretur
Iuno Iouem, atq; hilari ſolatur flentia vultu
Nubila, proſcriptoq́ Noto, leniq́ ſuſurro
Dante vias, maiora petit ſuſpiria claſſis.
Ergo Deûm nutu libratis flatibus vſa
Euboicas numeroſa ratis deſcendit in vndas.
Conſumptura fretum, totum ſub puppibus æquor
Ire ſtupet, tertat perplexus nauita remis
Quis prior, & iunctis confligunt ictibus æra:
Sic geminas miratus Athos Xerſeius vmbras
Ignotum velis texit mare, ſic tua ſyluæ
Voce potens Orpheu modulantia plectra ſecutæ
Biſtonios longis clausêre amplexibus agros.
Dum medijs ſpaciantur aquis, ſecuraq́; fandi
Otia ſopitus pelagi non inuidet æſtus,

Laſe-

Iaſonium relegens Philoctetes prauius æquor,
Has, inquit, paſsi Syrtes, his haſimus vndis,
Hos Cyanes tulimus ſcopulos, Phrixæa ſecuti,
Vellera, Lemniacis domus hæc, Tracenſibus illa,
Hæc Paros, hæc Naxos. ſic cuncta rogantibus heros
Explicat, agnoſcens veteris veſtigia curſus
Aeſoniasq; vias: ſic quæ ſubeunda, magiſtrat:
Quæ vitanda, docet: quum tandem hoſtilis arena
Allapſi gremio, ſæuis clangoribus vrunt
Aera, & iratis impingunt littora contis.
Protinus effuſo per caſtra, per arma tumultu,
Littoreas populantur opes, & proxima ponto
Mœnia Dardanij titulo malè tuta tyranni.
Tandem comeſtis ſpolijs & diuite præda,
Conſumunt inopes flamma victrice penates,
Ac claſſes repetunt: & quas fecêre fauillas
Illabi medijs gaudent per cœrula velis.
Prima tulit Tenedos grauiores militis iras,
Non ſolas deqeſta faces, non rapta metalli
Pondera, ſed prorſus gladij conſumpta furore
Expiraſſe gemit, iugulum puer enſibus affert
Imberbem, tremulumq; ſenex, & tyro comantem.
Hic ducibus ſtrepitu ſedet expectare ſepulto
Iliaci reſponſa ducis. Calydonius heros
Decreto procerum ſocio legatus Vlyſſe
Deligitur, qui dicta ferat, qui pace ſequeſtra
Res Danaûm, Spartæ ſpolium, raptamq; repoſcat.
Interea Aeaciden ſtimulantibus excitat auſis
Impatiens languere animus, furor intima pulſat

Martius, & reſidem mens arguit effera dextram.
Conſorti ſtudio ſimilis præconia famæ
Telephus affectans, it cuncto robore Mæſos
Prædaturus agros. venientia bella Caycus
Horret, & in voces cantu ſtridente remiſſas
Plangit alumnus olor: peregrinum Naiades hoſtẽ
Non auſæ vidiſſe timent, tutasq; ſub vndis
Venantur lachrymas. pecudum laſciuia ceſſat,
Iam ſtudioſa minus & floris, & amnis, & vmbræ.
Quippe ferox vrbes fluuios, & pabula turbat
Aeacides: rapitur quicquid vel dulce, vel vſu
Egregium, vel Marte iuuans, vel pace decorum.
Cultores iuga queſta boues, fugiente colono
Deciſum mirantur opus, mirantur abactum
Septa gregẽ: quacunq; vagum fert impetus hoſtẽ,
Caſtra, caſæ, ſulci, ſyluæ teſtantur Achillem.
At Teuthras poſtquam bella increbeſcere ſentit,
Ciuiles miſeratur opes, & numina ruris
In prædam ceſſiſſe nouam, parat arma, cohortes
Excitat, & totis occurrit viribus hoſti.
Aeacides oblata nouæ præconia palmæ
Lætatus, varijs intentas raptibus alas
Colligit, hoſtilemq; addens in verba cachinnum,
Siſtite, ait, defenſor adeſt. nec plura, feroxq;
Fertur in obiectum nimbis torrentior hoſtem,
Enſe metens medios, proſtratamq; impete primo
Calcat equo victore aciem. res plena ſtupore,
Turba fugit, ſolusq; fugat. ſic igne triſulco
Tota pauet percuſſa domus, pars ætheris iram

Sen-

Sentit, at in cunctos ſpargit ſua fulmina terror.
Haud aliter dira furijs exterrita dextra
Barbaries, dat terga viro. fugientia primus
Indice deprendit curru veſtigia regis
Aeacides, quippe æris apex radiantis inertes
Accuſat latebras. ô noxia gloria rerum:
Tuta inopes fatis adimit fuga. notus in auro
Dux timet, & vitæ diſcrimina ditia geſtans,
Cum vellet latuiſſe, perit. iam ſæua cruores
Haſta alias hauſura fluit. primuſq; tepebat
Mucro, cum parma repetitum Telephus ictum
Depulit obiecta, dextramq; eluſit inanem.
Miſſilis innocui mixta pudor aſperat ira
Aeaciden, frendit, atq; igneſcentia torquens
Lumina, Túne meos (ait) auſus fallere niſus,
Et ſteriles quaſſare minas? ſic fatus, in ipſum
Vibraſſet iaculum, timido cum Telephus ore,
Heu parce, exclamat: procul hæc fortiſſime gen
Myrmidonum, auertãt ſuperi probra. túne bis vllũ
Percuties hoſtem? quiſquis vel ſenſit Achillem.
Sufficiat cecidiſſe ſemel: tua fulmina paſſus,
Alterius non mortis eget. cur torua minaris?
Non regimus, meruitq; tamen. ſcis ipſe tumultũ
Et Diomedei furias gregis. atra nefandi
Septa ducis, longis hominum ſatiata ruinis,
Herculea cecidere manu: ſtratoq; tyranno
Tutior in patriam reducem Teuthranta regreſſus
Poſt crebras acies & equorum bella recepit:
Ipſe triumphanti ſatius Hercule; Mēſa ſubiſſe

Regna, ducisq́ hoſpes blandos coluiſſe penates
Gratulor, ac memini gratus: ſed dicere longum
Quæ mecum geſsit, patris memor. hinc mihi lapsũ
Erigere, & gladios tutari cura timentem,
Et tardum veniſſe pudet. quin Martia magnum
Si manus Aeaciden vt non ſenſura fatiget
Mẽbra trahit, faciliq́ animo noua ſuadet Erinnys
Vltra velle nihil, nil citra poſſe, ferendum eſt,
**credimus* *Cedimus, hosq́ artus gelidos, hæc* reddimus exta*
Vltrici calcanda rotæ. ſic fatus, in altum
Sublato clypeo, pauidè tamen, vltima queſtum
Fata ducem monſtrat, friget cruor, oraq́ pallent
Eluctante anima. tandem miſeratur Achilles,
Agnoſcitq́ manum. ſic multa fera furorem
Temperat, & pœnis tandem ſatiata ſupremis
Illaudata feros differt clementia motus.
At Teuthras vbi dura ægris inſidere fibris
Altius, & certam minitantia vulnera mortem
Sentit, Habe Mœſos, inquit, te Telephe noſter
Poſcit honos, quis enim propior, quis dignior hæres?
Me tuus Alcides Thracenſi vrgente tyranno
Edomitis abſoluit equis, ſceptriq́ quietem
Sanxit, & armatos in pacem reddidit annos.
His meritis tibi regna damus; quæ perfida fatis
Ira negat prædata mihi. te lenius aſtrum
In ſenium ſerosq́ dies & ſumma reſeruet
Tempora regno hilarem. vix hæc, & frigida feſſis
Atropos inſerpit labris, turbata rigeſcunt
Lumina, hebent ſenſus, viuoq́ exuta calore

Membra

Membra gelu lethale ſubit: mens libera tandem
Euolat, & ſocios redit inſpectura Triones.
Telephus vt vacuos ſpiranti ſanguine vultus
Conſpicit, effuſo miſeranda in vulnera fletu
Funus herile ſtruit. quicquid vel mulcet odore,
Vel virtute ligat neruos, artusq́; fluentes
Continet, aggeritur buſto. compeſcit hiantem
Dextra premens ictũ, fluxum domat arcta cruorẽ
Faſcia, et obſtruſos fruſtra negat ire meatus.
Regia conſpicuis moles inſcripta figuris, Deſcriptio Teuthrantis tumuli.
Exceptura ducem, ſenis effulta columnis
Tollitur, electro vernat baſis, arduus auro
Ardet apex, radioq́; ſtylus candeſcit eburno.
His excepta ſilex artus clauſura verendos
Iaſpide veſtitur. gemmæ quas littoris Indi
Diues arena gerit, aurum quod parturit Hermus,
In varias viuunt ſpecies, ditiq́; decorum
Materia contendit opus. quod nobile ductor,
Quod clarum geſſit, ars explicat. ardua pandit
Moles, & totum referat ſculptura tyrannum.
Prima ducis facies naſcenti vagit in ære
Sidonijs variata togis, cunalis in altum
Surgit honos, trepida circum nutrixq́; parensq́;
Alterno teneros demulcent vbere fletus.
Proxima laſciuis inhians diſcurſibus ætas
Nunc labente pila, nunc ſe voluente fatigat
Buxo, nunc arcu credas curuata coire
Cornua, & excuſſam, neruo ſtridere ſagittam.
Tertia magnanimi loquitur primordia regũ

Accingens pictura virum. regale verendas
Accendit diadema comas, ſublime ſedentem
Fulcit ebur, ſceptroq; manus radiante ſuperbit.
Ipſe noua vultum pictus lanugine, regni
Maturum diſpenſat opus: belloq; togaq;
Alternus, rerum vario poſcente meatu,
Commodat aut fremitus armis, aut ocia paci.
In ſerum perducta ſenem pars vltima canos
Colligit, & raris ſulcantur tempora rugis
Progreſſos teſtata dies: procul exitus æui,
Mors longè, & Lacheſi ſtamen vitale miniſtrat
Nondum feſſa ſoror. at fato maior Erinnys
Præcipitat feſtina ducem. tres ære propinquo
Hærent, irata Pelides fronte, precanti
Telephus, exanimi Teuthras. pallere videres
Ora, genas, aurumq; mori. cruor altus in auras
Exilit, & minio rorant tabulata fluenti.
Hæc ſuper exiguo breuiter collecta ſigillo
Fata viri, quis regis honos, quis funeris autor,
Quod fatũ, quæ cauſſa, patẽtq; hoc ſingula ſcripto:
Dux Theutras Mœſis, decus aruis, paſſus Achillem
Enſe necem ſenſit, ſceptri defenſor auiti.
Poſtquam buſta ducis nigro deplanxit honore
Fida manus, mœſtaq; vlulatum voce quieuit
Supremo iam fine vale, redeuntia ducit
Agmina Pelides, vrbes inuitus amicas
Telephus & ſocios recturus linquitur agros:
Ipſe quidem plus pace acies, minus ocia bellis
Poſcat, & armata malit diſcrimina vita,

Spe

Spe palmæ. at populi dilecto principe nudi
Mœrentes vicêre preces, vt regis iniret
Excubias, molemq; datam: monet ipſe futuri
Prouidus Aeacides cultis inſidere regnis,
In ſulcos laxare ſolum, producere fruges,
Et miſſa ſocias ſolari meſſe cohortes.
Sic paribus vincet titulis, cum ad prælia donet
Ille dies, ipſiq; manus. hæc fatus Achilles
Ad Danaos maturat iter, ſed venerat antè
Dux Ithacus bellum referens, pacemq; negatam
Nunciat, ægreſcunt indignaturq; Pelaſgi,
Bella petunt, hæſiſſe dolent, & frondibus hoſtes
Palladijs tentaſſe pudet, iam libera maior
Laxat frena furor, ſtimulat Bellona volentes,
Mars cogit dubios, lugens per caſtra furentis
Interpres animi clamor tonat, arma capeſſunt,
Arma fremunt, augent lituiq; tubæq; tumultum,
Et reſponſuris inuitant vocibus Echo.
Iſſet in Ialicos claſſis Pelopeia portus
Non expectata venia ducis: at nocituras
Nox nectit vicina moras, humilemq; ſoporat
Decrepitus Titana dies, & anhela ſub vndas
Admittunt radios Athlantia littora feſſos.

Libri Quarti finis.

HIPOTHESIS LIBRI QVINTI.

Prælia ſub Priamo, ſub rege Agamēnone Quintus
Conuocat, & primò cadit audax Protheſilaus,
Patroclusq́; armis mendax, & Merion acer.
Tum Paris aggreditur Spartæ cum rege duellum,
Et latus Hectoreum Pelides perforat haſta.

DARETIS PHRYGII POETARVM ET HISTORICORVM OMNIVM *primi, de Bello Troiano liber Quintus.*

Latio iure à
CORNELIO NEPOTE
carmine feſtiuo donatus.

ARDVA *iam mediam pulſans Latonia cœlum*
Noctiuagos librabat equos, ſomnoq́; profundo
Exarmata quies facilem ſpondebat ituris
Portum, ſuadebatq́; dolos dux ipſe Pelaſgis,
Nocturnum diſponit iter. non verbere pontus
Erigitur, non voce ſonat, iuſſosq́; ſilere

Sulcat

Sulcat inoffenſos tacito ſub remige fluctus
Inceſſum furata ratis. ſic cæde ſuorum
Exigua, innocuum lucrari fortè triumphum
Graiugenis fortuna dabas: at Martia Naupli
Proles erubuit fraudes & furta negauit.
Vltimus hic Danaûm ter dena claſſe ſecutus
Signa ducum, longaq́ exuſtus febre, moratas
Inachidis excuſat opes, ſeq́ obice morbi
Tentum, quamprimùm licuit veniſſe fatetur.
Hanc ipſa ad vocem facies facit, aſpera paſſo
Coniurat pallor, & vultu teſte merentur
Verba fidem: at ſoſpes animus, nulloq́ dolore
Fractior, imbelles artus, neruosq́ negantes
Exigit, & Martem manifeſtum ſuadet Achiuis.
Ocyus audentem virtus animatur in iram.
Iamq́ dolis viciſſe negant. ſua qualibet angit
Gloria. qui iaculis longè, qui comminus enſe,
Qui pede, qui curru fidit, vt claſſe mereri
Promptior. agnoſci petit, expectatq́ videntem
Percuſſura manus, & ſi quid nobile poſſit,
In tenebris ſepelire pudet. ſic Martia pubes
Mutatis hæret animis, longiq́ ſoporis
Impatiens noctem vigiles expendit in vſus,
In ſomnum non fracta leuem, ſeſeq́ viciſſim
Excitat: hi tenſos librant in bella lacertos,
Intenduntq́ gradus, pugiles pars plurima vultus
Exertat, partem veſtis ſuratur ahena
In ſummos perducta pedes, ac deniq́ iuſſi
Armantur pariter galea caput, ægide pectus.

Enſe latus pharetris humeros & ſtipite dextras,
His inſtructa fremit in lucem turba, morantem
Vix paſſura diem. noctis diſpendia damnant,
Et venerem Titone tuam. cum praua Phœbi
Amplexu gelido & ſterili tardetur amore.
Vota virûm valuiſſe putes, intenſior orbem
Spiritus aſtriferum torquet, ſemperq́ue negatis
Elidens modulis ſtupidas nouus impetus aures
Phœbeum maturat iter. ſensêre Pelaſgi,
Senſit & ipſe ducum princeps Aegæus Atrides
Aduentare diem. mox nectens ordine puppes,
In medijs alnosq́ue breues & vela minora
Claudit aquis: at turrigeras pelagiq́ue potentes
Et bellare auidas primos diſponit in ictus.
Cumq́ue metu prædone animi perculſa labarent
Agmina, & horrorem præſens inſtantia Martis
Incuteret, dux orſa mouet, quis integrat iras,
Spem ſancit firmat animos, & roborat auſus.

Agamemnonis oratio.

Vltores Danai, non nectere verba neceſſe
Et longas cumulare preces: ſeſe excitat vltrò
Virtus. at quiſquis pauidus, timor obſtruit aures,
Et precibus mens tarda negat. quin aſpera rerum
Ni longum meminiſſe foret, ſibi publica bellum
Cauſſa daret: patimur cuncti, nec ſola maritos
Vrit hyems. taceo veniales hoſpitis auſus,
Et caſtum prædonis opus, nec numina læſa
Conqueror: at ſolus in noſtras ſufficit iras
Laomedonteæ pacis rigor. haccine regum
Et pietas, & clara fides? ô barbara verè

Sæui-

Sæuitia, exemploq́; carens, & cognita nulli
Aſperitas. quisnam nudæ clauſiſſet arenæ
Hoſpitium miſeris, quos obuia Scyllæ, ſecuta
Tellus, & ſocio fregit Thetys hoſpita fluctu?
At Peleus Telamonq́; illic, genitusq́; tonante
Amphitryoniades, & quos habuiſſe ſuperſtes
Græcia gaudet auos: minus haud tamen auſa pro-
Barbaries, ſpreuitq́; Deos, generosq́; deorũ. (phana
Dij melius, nec ſe lenta Tirynthius ira
Et ſuperos vltus, paucis in bella ſecutis
Acceſſit, vicit, rediit: bellum Hercule nullo
Nunc erit, & nullum ſenſit prior hoſtis Achillem.
Quod ſi gentiles animos cognoſcere certum
Certantesq́; auſus dignetur nemo priorem,
Erubeat ſibi quiſq; parem. quare inclyta pubes
Tende per imbellem gladijs vltoribus hoſtem,
Tende age. iuro deos, facile ſine Marte triumphũ,
Ignauumq́; queror: quid virtus alta quid arma
Bellica? terga dabunt omnes, & pectora nullus.
Periurum ne viri pœnas ſoluiſſe tyrannum
Sufficiat? cecidit non exorabilis hoſtis,
Infeſtus ſupereſt hoſpes: violentior ille,
Hic peior. gladios igitur nec tela recondat
Debita, terrarum quiſquis commercia, quiſquis
Integrare thoros* caſtasq́; impunè ſorores
Iungere ſecurus curat. quid plura? voluntas
Omnis in effectum cauſſas habet. ite volentes,
Ite duces, arces nullæ, nulla arma morentur:
Et quos ter quina fregit Tirynthius alno,

*caſtosq́; impunè ſopores

Innumera calcate manu. ſic fatur, & ortum
Nox aperit proſcripta diem, periuraq́ labi
Pergama viſuros vigiles properantior axes
Sol rapit, ipſi etiam lentas cauſantur habenas
Quadriiugi, voluiq́ rogant intenſius orbem.
Mira fides, ortus velox, & veſpera nulla,
Luciferiq́ ſui Solis rota preuenit ignes.
Vtq́ hilaris grato lux omine firmet Achiuos,
Non oriens Titana rubor, non pallor Eous
Inficit: at puro, qualiq; in luce ſuperbit,
Cum ſine nube dies & ſe confractior vmbra
Colligit in conum, tali pater ore ſerenos
Orditur curſus. miratur Achæa iuuentus,
Duxq́ iterum: Superis ne manus & tela negemus
Inachidæ? vocat ecce deus, Sol lætus anhelis
Inſtat equis, Neptunus aquas ac peruia mollit
Cœrula. credo equidem, vires à gẽtibus iſtis,
Laomedonteo poſcunt ex hoſte triumphum.
Sed moror, exclamant Danai, totoq́ reſultat
Vox animoſa freto. non ſic inſibilat Auſter
Frondibus hybernis, non tanto verna fragore
Flumina præcipitant montes, non flumina cautes
Senſerat Iliacæ cuſtos Tritonidis Aſtur
Aduentare rates, celeriq; incerta per vrbem
Diſcurſu rapiens veſtigia, nunciat arma,
Arma iterat. Quónam uſq́ viri torpebitis? inquit.
Ecce hoſtes, vidi ratibus tectum mare, iamq́
Littus habẽt. querulas tollit plebs credula voces,
Ac pueri lacrymis matres & voce ſecuti

Conten-

Contendũt, gemituſq́; æquant, acuuntq́; tumultũ.
Hector vt Europam totis aduare carinis
Audijt, extimuit paulum: mox mente reducta
Colligit in vires animum, ſeſeq́;, quòd ardens
Auſa fugam virtus, peregrino pulſa timore
Ceſſerit, incuſat: rapit ilicet arma, nec agmen
Expectat, ſoluſq́; effracto cardine, ſolus
Euolat: exiliunt pariter, longeq́; ſecuti
Stipantur Phrygij, ſæuos diſſibulat vrbem
Murus in egreſſus. aut vix iter vnda meantum
Expedit anguſtum. tot millibus arua ſecundis
Troilus anticipat ſpacijs, hos tertius acer
Aequat Alexánder, reliquos fert impetus idem.
Sed minor aut pedibus virtus, aut curribus ardor.
Primus vt Argolicos tonſis certantibus Hector.
Denſius allabi cernit, Quónam impetus? inquit. Exordium conflictus.
Siſtite Tantalidæ, medijs concurrimus vndis,
Tutores habet vnda ſuos. Sic fatus, anhelos
In fluctus committit equos, propiuſq́; minantem
Phinacidæ puppim torta tranſuerberat haſta,
Affigitq́; Lycum clauo, paucisq́; cachinnum
Aſperat, I pelago tutus, non te æquor & Eurus
Excutient, ſtabili pinum moderábere dextra.
Phaſiacas dum quæris opes. turbantur Achiui,
Intendunt animos Phrygij, ferit aſtra tumultus
Diſſonus: aſt Echo dedignans barbara Græcum,
Frangit inexpletas iterato murmure voces.
Ocyus Hyſiphides vacuas rectoris habenas
Intuitus, ſubit ipſe, & toto robore pinum

Præcipitat: volat illa, & ſeſe infringit arenis
Iratæ ſimilis, ac ſicco naufraga portu
Explicat Hemonidas. mox cum periura teneret
Littora, & inuiſas primus calcaret arenas,
Protheſilaus, ait, Iter hac, hac ibimus (inquit)
O ſocij, non tota Phrygum quam poſcimus Ide,
Communes partimur agros. hæc fatus, in enſes
Irruit, & quà acies inſtat denſiſſima, durum
Extorquet violentus iter: treis littoris Indi,
Quinq; Arabes, ſeptem Nabathea gentis alumnos
Conſumit victrice manu. dabat obuia Phorbas
Pectora, & intenta veniebat turbidus haſta.
At ferus Hyſiphides præciſo ſtipite ferrum
Decutit, ac maculis ruptis & caſſide fracta,
Pectore diuiduo perducit in ilia telum.
Stabat in occurſu pelagi Chaldæus Orontes,
Dumq; rates inhibere parat ſuſpenſus in ictum,
Fallit arena pedes, & inanes excipit auſus
Præcipitem merſura Thetys. premit Inacha pubes
Deſuper, ille parens in gyros brachia ſpargit,
In medijs ſe librat aquis, nunc exerit vltrò,
Nũc caput immergit pelago, varioq; timore
Aut longos hauſtus, aut tela prementia vitat.
Tandem dum fluctus grauior rimatur opacos,
Incidit in puppes, frontemq; infigitur vncis.
Acrius incumbunt Phrygij, contrà ira furentes
Et pudor Argolicos armat, nunc littora perdunt,
Nunc dubia lucrãtur humum, bibit vnda cruorem
Alternum: at Phrygio Græcus ſociare ſuperbit.

Emi-

Emicat immoditus animi, metuenſq́; priorem Protheſilai cædes.
Solus in extremum iamiam proruperat agmen
Turbidus Hyſiphides: populum vaga turba ſecutum
Non vnam ſæuire manum creditq́; pauetq́;:
Ceu Mars ipſe premit. acies præuectus vtraſq́;
Liquerat, ardebatq́; arces calcare, relicti
Contemptor belli. ſed anhelo feruidus Hector
Obijcitur: Quónã vſq́;? hic terminus, inquit, & en-
Nudat atrox, conũq́; nihil tutante pyropo (ſem
In pectus conſedit ebur: mox intonat orſis,
Quiſquis es, i felix, reliquiſq́; ſuperbior vmbris
Hectorea mactate manu: ruit vnicus ille
Laodomia tuus, fidæq́; oblitus amantis
Non timidas in bella preces, non mollia iuſſa
Pertulerat: primos teneri reſpectus amoris
Ceſſit ad armorum fremitus. at neſcia fati
Hemonis abſentem ſuſpirat mœſta maritum,
Et non ſenſuros vultus premit, oſcula figens
Cerea, difficileſq́; deos in vota fatigat
Ne quicquã. iacet ille quidem, lapſuſq́; iugales
Impedit, & curru non agnoſcente fatiſcit.
Hunc vbi præcipitem volui videre Pelaſgi,
Pennificat formido gradus, ſtimulatq́; volucres
Ire pedes: cunctis iter eſt ad littora longum,
Et tardum repetiſſe rates. At fulminis inſtar
Proſilit Aeacides, & formidabile frendens,
Proh pudor Inachidæ, vixdum præſenſimus hoſtes,
Et iam terga damus, inquit: ſyluæq́; trabalis
Robur, in obliquas quæ carbaſa porrigit auras,

Corripit, atque iterat, Nunc ô nũc nemo ſequatur:
Solus eam, vincam ſolus. fugit ilicet omnis
Turba Phrygum: nõ arua modò, non littora nudãt,
Sed quicquid pontũ Phrygias interiacet arces,
Acceſſu vacuo Danais patet. vltimus Hector
Tanquam inſtans cedit, indignatusq; moranti
Arua legit greſſu. cogit moderantius ipſe
Aeacides flectitq; gradum, et quia neuter in armis
Diſsimilem ſperat, hærent audentq;, pauentq;,
Alternoq; truces obliquant lumine vultus.
Ilicet in patulos acies diffunditur agros
Argolica, & quo caſtra ſitu, quo milite tuta,
Qui teneant portus, belli moderator Atrides
Digerit. Ille iterum raptis ad claſsica turmis
Orditur pugnas, iamq; æmula prodit in arua
Bellatura cohors: contra (ſic impetus vrget)
Non defenſuri properant Phryges, atq; ope ſpretis
Quam turres muriq; dabant, ſeſe hoſtibus vltrò
Dardanidûm pubes æquat, bellumq; laceſsit
Ipſa prior, nulli iam reſponſura vocanti.
Vt ſibi diſtitijs acies vicina propinquis
Et campo propiore ſtetit, non ignibus Aethna
Ruptis, non geminis Iſthmos lacerata procellis,
Non ſic Hippotades antris fremit. omnibus auſus
Auget, & accendit iram fragor: improba nullum
Fruſtratur belli virtus. auriga iugales,
Seq; pedes ſtimulat. iam dextras vndiq; miſcent,
Et quærit ſibi quiſq; parem: ſæpe impare pugna
Aut vni plures, aut pluribus obuiat vnus.

Aſpera

Aſpera iam cunctis calet ira, bipennibus enſes
Contendũt, haſtæ iaculis, glandesq; ſagittis.
Ecce Meneciades Chironis cura ſecunda,
Alter amor, ſimilemq; animis indutus Achillem,
Proſilit in medios. ſtabant tres pectore iuncto,
Aptabantq; manus in vulnera. præuenit auſus
Impactis Patroclus equis, vmbone Diarcem,
Hyſiphilum curru proturbans, Hyphitũ enſe.
Hector in obliquas reuocato lumine turmas,
Indignans cecidiſſe Phryges, ruit impiger haſtam
Fulmineam quatiens, iuuenemq; **
Vectori collidit equo, conſuta regenti
Membra refert ſonipes. at feſtinantior inſtat
Priamides, prenſoq; iugo violentus in auras
Contorquet plenum galea caput. ipſa ſupremis
Vox nondum defuncta ſonis, exile ſuſurrat,
Vltor vbi Aeacide? tandem ſuper agmina longè
Labitur in Dorylam caſus, reliquoq; potitus
Corpore Priamides, ſpoliis auroq; ſuperbus
Iſſet: at audentem contrà ire Meriona præceps
Perſequitur: tuq; & vita ſpoliabere & armis,
Quiſquis es, exclamat: cumq; poſt vulnera multa
Incubuiſſet ouans rapturus opima, Meneſtes
Aduolat, & ſocias animo indignante ruinas
Hectoreum ferit enſe femur. fremit inſcius ille,
Nec dolor in ſenſum vires habet: ac iuga ſpectans
Crurum tincta notis, dubius tamen vnde, ſuúsne
Fluxerit, an cædis Danaæ cruor, emicat axe
Infenſus, poſcitq; faces, atq; hoſte repulſo

Patrocli cædes.

Merionis cædes.

Igne rates populante premit. ſubit obuius Aiax
Iam tandem erumpens, & apertis Hectora cāpis
Irate mucrone petit. trux ridet Erinnys,
Cognatum lucrata nephas: at concita cæcos
Errores aperit pietas, nec paſſa furentes
Communes declarat auos. illi arma faceſq;
Sponte relicturi, galeas ad mutua laxant
Oſcula, mutatiſq; petunt tentoria parmis.
Interea ſtragis ſociæ conceſſa ſepulchris
Pax erat. Aeacides cæſum lugere ſodalem,
Hemonij Hiſiphidem, te Creta paterna Merion,
Quiſq; ſuos. iamq́; in geminos procuſſerat annos
Fœdus: at in tanta populus quam ſanxit vterq;
Pace, alia Inachios turbat diſcordia reges,
Et regni dubium culmen quatit. altera ſemper
Iura premens Liuor, & nil inſigne cupido
In ſocios ceßiſſe ferens, coguntq́; premuntq́;
Naupliadam. ille queri, cæcisq; quòd nutet habenis
Imperium, quòd non tantis inſcitia curis
Pliſtinia accedat. quòd bellis ſegnior vſus,
Quodq́; alio miles egeat duce. ſingula texens
Obliquat proprium meriti decus, arma, paratus,
Excubias, conſulta, fidem: ſic anxius ambit
Imperium, cæcus nimium, cui ſola iubendi
Gloria, & innumeræ veniant cum principe peſtes.
Diſſenſu vario certat fauor. his noua ſemper
Grata magis, veteriſq; iugi faſtigia tolli
Clamant: aſt alijs notos mutaſſe moleſtum,
Et longum didiciſſe nouos, ſententia nondum

Certa ducum; redeunt enſes, & pace ſepulta
Arma iterum rapiunt: coniectis vndiq; ſignis
Collidit Bellona viros. hinc Troilus audax,
Fulmineusq; Hector, & formidandus in armis
Aeneas: proles contrà ſuſpecta tonanti
Aeacides, gemini Atridæ, Calydonis alumnus,
Certantes acuunt iras. ſic Auſter in Arcton
Irruit, in Zephyros Eurus, ſic Aeolus armat
Hybernas acies, Aethnæaq; fulmina vincit.
Hector continuò treis fundit Marte, Boeten
Saxis, Archilochum gladio, Prothenora telo.
Indignata ducum virtus coit omnis in vnum,
Vnum omnes contisq; premũt, gladijsq; laceſſunt,
Et quicquid cupidis Mars vſu, Mulciber arte
Ingeßit fatis, cumulant, tortoris Iberi
Iactus, inſidias Parthi, libramina Daci.
Ille, velut Siculis inſurgens umbo procellis,
Inſtantesq; premit, atq; iras ridet inanes.
Parte alia Paridem Phrygios in bella vocantem
Infeſtat Menelaus agens, paucisq; profatus Pugna Paridis & Menelai.
Increpat: Agnoſcis ne hoſpes? reminiſcere tandem
Spartanos coluiſſe lares: ad mutua veni
Hoſpitia, heus agè redde vices, duc Pergama tecũ
Si qua domi rapienda tibi. quónam vſq; moraris?
Iunge manus. num terga paras? Ille arte Cydonum
Fretus, Icirea delibat cuſpide frontem
Principis: atq; addit, I nunc, accedo petitis:
Sic Helenam viſure, veni. crudeſcit in iram
Pliſtinides. non ſic frendunt rapta vbera tigres

Hyrcanæ, Scythiciq́ꝫ ſues, Mauriq́ꝫ leones.
Aſtiterat ſocias Aiax Locrenſis in iras,
Hortaturq́ꝫ ducem. Iouis igne citatius ambo
Spargunt *Obiectam *rumpunt turbam, medioſq́; per enſes*
Accelerant. prior alipedes Menelaus ituros
Anticipat, prenſisq́ꝫ iubis, Simul ibimus, inquit,
Sed iam Troia procul. dixitq́ꝫ, & ſtare negantes
Infrenos impingit equos. pallere videres
Priamiden, cum iam celeres moderatus habenas
Hector adeſt, parmamq́ꝫ comes Cythereius heros
Obijcit, ereptumq́ꝫ hoſti Troiamq́ꝫ reductum
Reſtituit thalamis, & bellis mollibus aptat.
Macte Paris, ſic terga paras? ſic prælia linquis,
Atq́ꝫ hoſtes ignaue tuos? at Martius Hector
Fraternas acies & bella vicaria tractans,
Vulnerat, interimit, fugat, indefeſſaq́ꝫ mutat
Spicula vbiq́; potens & ad omnes: integer ictus.
Labitur Horcomenes iaculo, ſude Schedius, enſe
Helpenor, Dorius conto, Polyxenus arcu,
Socium *His addens *ſaxo Palamenem, Opiſtriphon axe*
Protritum, ſeptem mortes manus explicat vna.
Hauſiſſet Phimachus Phegiæ latus, at ferienti
Succeſſiſſe timens, victor dat terga. fugacem
Aeneas oculis, & arundinis arte ſecutus
Traijcit, & fixæ (Moriere) immurmurat auri.
Haud minus Aeacides dextra ſtomachante Sileum
Hippolytumq́; metit, fatis Euſenius hisdem
Aſteriusq́ꝫ ruunt, teq́; ô Xantippe metenti
Tydides ſocium letho dedit. atq́; ita cædes

Alter

Alternant hinc inde pares, & funera librant.
Rarior Argolicas ferro populante cateruas
Agmina laxabat miles, ſociosq́; ſuperſtes
Quærebat iam turba ſuos: cum tempore rapto
Imperiale tonans, acies Agamemno labantes
Increpat, hortatur, iubet, inſtruit, atq; obit omnes
Oebalio ſublimis equo, citiusq́; futuras
Spondet opes: nec enim Mœſas armare cohortes
Telephus, & plenas Danais dare differet alnos.
Haud mora, præcipitem faciles repetiſſe tumultũ
Ictibus indulgent omnes: iam quærere longum
Quæ feriant, tardũq; dari: manus omnis in hoſtem
Fulminat. & nulli furit irrita gaudia Martis
Horrida, deliciasq́; truces, efferuere paßim
Aſpiceres. fluit huic in vultus pulchra genarum
Rapta dies, mento hic linguaq́; & nare reciſa
Informes aperit rictus, his auris adempta,
His manus, his nutat humerus, pars viſcera lapſa
Labitur, ac manibus nitens ſeſe eripit hoſti.
Hinc capitum largus ſtagnat cruor, inde relicti
In cumulum ſurgunt trunci, curruſq́; retardant.
Ipſe nec hybernis niuibus, nec grandine verna,
Nec rigno paſtus Symois Thaumantidos arcu
Maiores miratur aquas, & ſanguine rapto
Dißimilis redit in pelagus: venientia Triton
Funera, & expallens horret Thetis, omnia luſtrat,
Omnibus incumbit, centenaq́; millia voluit,
Et non inuentum totiens lucratur Achillem.
Preſſerat occiduũ Phœbus iubar, aſtra viciſſim

Aere deterſo, lucemq́ ſtupentibus vmbris
Sidereum pepigere diem: conſulta vocati
Argolidæ tenuere duces, iamq́ ibat Vlyſſes
Tydide ſociante gradus, Priamoq́ ferebat
Vota ducum, vulgiq́ preces. videt Inacha longè
Arma Dolon, creditq; dolos: mox acer ab ipſis
Deſilit excubijs, & Quò proporabitis? inquit.
State viri contrà. pacem ne huc fertis an arma?
Illi Palladia legatos arbore pandunt,
Exorantq́ aditus: iam regis copia, iam res
Edita, iam redeunt, treis ſuſpenduntur in annis
Dextris bella datis. at fœdera Martius Hector
Incuſat, pacisq́ moras, fractisq; nouandas
Inachidis tanto coniectat tempore vires.
Incutiunt alias cunctis belli ocia curas,
Hi muris, illi caſtris, vtriq́ ſepulchris
Inuigilant. vix flore ſolum laxauerat æſtas
Tertia, deſueti rabida in diſcrimina campi
Proſiliunt hinc inde duces. rotat efferus enſem
Hector, & ingentes animos fortuna miniſtrat
Supremos ſpeculata dies, obitusq́ decoros
Factis illuſtrat inſignibus. Antiphus antè,
Pòſt Philibus clauſere virum. libratur vtriq;
Fraxinus, & medium ſuſpendunt Hectora. at ille
Obliquam reuocans haſtam, ſic excipit ambos,
Lugent vt primus oculos, cerebrumq́ ſecundus.
Euphorbum premit Aeacides, dumq́ ille recedens
Haſtile incaſſum dextra obnitente retardat,
In turbam offendit, ſociumq́ Lycaona præceps

Obruit

Obruit: inſequitur victor prolapſaq; tranſit
Pectora, conſortes mittens ad tartara manes.
Troilus Ideam rapiens per prælia clauam.
Myrmidonas ſeptem ſolo conſumit in ictu,
Atq; alios ſeptem, ſi ſeptem forte fuiſſent.
Proturbaſſet agens, ipſumq; ardebat Achillem
Ferre manus contrà : ſed tot centena cadentum
Millia, tam varios gemitus, tam diſſona fata
Indoluit Phœbus, celeresq; immerſit habenas
Mœſtior, & ſubitis conterruit agmina bellis.
Nox erat, & longo defeſſum Marte iacebat
Andromache complexa virum, cumq; aſpera belli
Quæſiſſet, gens vtra prior, quæ nomina regum.
Qui vultus, quid Dardanidæ, quid geſſeris ipſe
Egregium, paſſus ne metus, ſopita marito
Incubat, & primi nebula ceſſante ſoporis
In veras matura quies purgata figuras
Dira monet. Stabat thalamis iunctiſſima laurus,
Secretos amplexa lares: inimica ſecuris
Hanc à ſtirpe metit, rorantes ſanguine rami
In ſtratum geniale cadunt. plura ingerit horrens
Monſtra ſopor: iacet interdum ſine coniuge, toto
Fuſa thoro, nudos rurſus videt oris hiatus
Sanguineos fœdare ſinus. Tandem ægra ſoporem
Rumpit, & horrendis iterat clamoribus, Hector,
Hector vbi? timidaq; manu ſcrutata cubile,
Ingeminat, Meus, hic ne meus? lenire pauores
Ille, & adhuc ſegnes paulatim demere ſomnos
Cœperat. illa fidem viſis nunc credula donat,

Nunc negat, amiſſumq́ putans cõplexa maritum.
Omnia certa timet, & nil tamen auſa fateri
Armatum prohibere parat: muliebribus ille
Nil monitis motus, timidi præſagia ſexus
Spernit, & impatiens bellantibus acer abeſſe
Poſcit equos. tunc verò amens, tunc anxia vocem
Tollit, & occurſus omnes rogat, exit & intrat
Incerta, ac paruum matris lamenta ſtupentem
Aſtyanacta trahens, calcandum in limine patri
Obijcit. induerat galeam, curruq́ ſedebat
Celſior: Andromache Priamo prænuncia clamat,
Heu morimur, ſuccurre pater. vix principe iuſſus
Tandẽ hæret patiturq́ moras, moderãte cateruas
Memnone. ſed nuſquam Phrygia ſub caſſide viſo
Hectore, mens Danais maior, fiducia maior,
Maior in arma manus, maiorq́ licentia campi
Audaces proferre gradus: iam Pergama iuxta
Effugiunt Phryges, exclamant matresq́ ſenesq́,
Quis pulchrum vel triſte fuit de mœnibus arma
Conſpicere, & miſeris quatiunt vlulatibus vrbem.
Hector in Andromachen oculorũ fulmina torquet,
Ergo iterum prohibebis? ait: ſtimulisq́ iugales
Præcipitat. non ſic Oſſæa per ardua Mauors
Armigero terrore ruit, mucrone Gelonos
Fracturus, vel falce Getas, vel cuſpide Thraces.
Illum vbi fraxineum rapientem in prælia telum
Agnouere duces, dant illico terga, retroq́
Suadet iter cuſtos animæ timor: at ferus Hector
Anticipat celeri fugientia pectora curſu,

In terga

In terga iraſci ſpernens, teloq́; trabali
Hydomenea petit, cui ſtrage Leontius æqua
Concidit. at Stelenus fugiens, atq; Hyſidus inſtans,
Spiranti certam referunt in vulnere mortem.
Vltimus Hectoreum Polybetes ſenſerat enſem
Altius impreſſum iugulo, non defuit augens
Supremam fortuna manum, tranſegerat armos
Armaq́;, & in geminos diſcreto corpore truncos
Solus inoffenſus clypeus reſtabat, & illum
Dum victor mutare parat, lauamq́; ſuperbus
Argolica Iunone onerat, fremit acrius illa
Marte ſuo. facibusq́; Iouis: ſic pronus in iram
Sexus, ſic priſcus ſuadet dolor. excitat ergo
Aeaciden. non ille quidem certamine, tanto
Tentaſſet conferre viro, ſed Iuno negantem
Sollicitat, ſtimulat Pallas, pariterq́; precantes
Præbent hæc animos, hæc iras, vtraq; vires.
Poſtquam peruentum propius, ſiſusq́; dearum
Robore. fulmineum præceps nudauerat enſem
Aeacides, trepidi coeunt hinc inde manipli,
Ipſaq; ſponte hærent retro data prælia regum
In campi maioris opus: mox ſæuus vtrinq;
Clamor, vtrinq; metus. cupiunt vidiſſe furentes
Et vidiſſe timent: facibus confligere iactis
Fulmina bina putes. prior occupat Hector Achillē,
Fraxineamq; trabem vibrat: volat illa, femurq́;
Heus humili nimis acta manu, nimis inuida cœptis
Lethiferis, hoſtile ferit. pudor aggerat iram,
Fruſtrataq́; manus. at ſtricto dedecus haſtæ

Purgaſſet gladio, quum vulneris acrior ira
Aeacides enſem librat, diuumq́; ſuaq́;
Proturbat virtute virum: vix Martia tandem
Hectoris cædes. *Indignante anima, gelidos mens deſerit artus.*
Extemplo turbata Phrygum laxatur inerti
Turba fuga: trepidis violentior inſtat Achilles,
Ac dextra maiore furit. mactatur in ipſis
Millia bellantum portis. Tithonius heros
Obliquum pectus & reſpectantia terga
Obijcit Aeacidæ. læditq́; ac læditur ipſe,
Seraq́; vix tenebris dirimit nox bella ſecutis.
Heu heu quàm tenui nutant mortalia filo,
Nil homini fixum. Fortunæ munera blandæ,
Inſidias non dona reor: ſemperq́; timebis
Sirenum turbæ ſimileis, ſub ſole ſereno
Nubem, ſub riſu lacrymas, ſub melle venenum.
Si tibi res, fallit caſus: ſi forma, ſenectus:
Si vires, morbus: ſi nomen grande, litura
Poſtera: & in nullis fati conſtantia donis.
Ipſe etiam has inter tenui virtute procellas
Fretus homo, aut lãguet moriẽs, aut mortuus aret.
Horum ſi neutrum, certè mortalis, & imos
Fraudatura dies medios metit Atropos annos.
Occidit heu ſpes vna Phrygũ, Mauortius Hector
Occidit, æternos cui ſi natura dediſſet
Artus, ipſe ſuos iaculandos Iuppiter ignes
Ocia tracturus vltrò mandaſſet. at illum
Imperijs ſenſere ſuis obſiſtere Parcæ,
Senſere, & viridis creſcentia fila iuuentæ

Collata

Collata rapuêre manu, tutore perempto
Factura Phrygiam licito maiore ruinam.

Libri Quinti finis.

HYPOTHESIS LI- bri ſexti.

Anxia Sextus habet dubio certamina Marte,
Caduntúrque duces, Sarpedon, Deiphobuſq́;
Troilus, & ſequitur Palamedẽ, Memnona Achilles,
Et Paris. vrbs capitur, Priamus rex mittitur ũbris
Fletq́; Hecuba, ac Danaũ reditum cõplectitur idẽ.

DARETIS PHRYGII POETARVM ET HISTO- *ricorum omnium primi, de Bello Troiano liber Sextus.*

Latio iure à *CORNELIO NEPOTE* carmine feſtiuo donatus.

S*EGNIOR explicitis mœrentia*
ſigna cateruis
Troia mouet, rorant clypei criſtaq́;
grauantur
Luctibus, anguſtum crebris ſingultibus aurum
Rumpitur, arma nocent, toto nihil agmine lætũ,

Digitized by Google

Factum: durabunt actus, & tranſierat autor.
His addit, ſe iure frui potiore Mycenis,
Et ſtabilem regnare domi: nec ſigna priora
Sic ambire cupit, vt feſſo pectore malit
Et vigiles Lunas, & duros ducere Soles.
Martius Aeacides mutatas ſolus habenas
Arguit, at rapto Palamedes Marte ſuperbus
Vincere contendit titulis, regemq; mereri.
Ergo iterum coeunt acies, properatur vtrinq;
Et medius decreſcit ager, rapit agmina iuncta
Sarpedon Lyciosq; enſes, & turbine primo
Hoſtibus inuehitur: qualis vexilla Gigantum
Centimanus Briareus Phlegraeo in vertice tollens,
Imbelles riſit Iouis ignes, tela Dianae,
Martis equos, Phœbi pharetras, et Palladis angues.
Haud minor inſurgens heros Ioue patre ſuperbus,
Iunonem Argolicam congreſſaq; ſigna Deorum
Spernit atrox: quacunq; vagos raptatur in hoſtes,
Millia multa manu proturbat, millia multa
Axe ſuperiecto. fulmen ſæuire paternum
Credas, & tonitrus curru ſtridente minores.
Occidit infelix Gobius, nec lætior illo
Triptolemus, ſuetusq; feras inceſſere telis
Mænalius Cormas, quartus tot funera Perſes
Vltus obit. Iauos miſſo Sarpedonis armos
Tranſierat iaculo: ſed vix tamen ille coactus
Tandem vertit iter, vultuq; in terga reiecto
Ad cunctos hæret greſſus, ſemperq; redire
Ardet, non poſſe indignans, pulſatq; vetantes.

At iam caligat acies, ſparſoq; cruore
Deficiunt quamuis victuro vulnere vires,
Interea Mœſas properat laturus ariſtas
Demophoon, Garamas, & te Theſida volentem
Tertia cura vocat. Danaas hebetauerat iras
Belligeræ meſſis viniq; audacis egeſtas,
Et vires depaſta fames. pax arma ſoporat
Inq; annum iurata fides: vtriq; cohorti
Vtraq; caſtra patent fas ciui Graia videre
Carbaſa. fas hoſti Phrygios luſtrare penates.
Dum ſic alternos aditus, alterna pererrant
Mœnia, natarum ſacra comitante caterua
Hectoreos manes Tymbreæ in limine portæ
Placat vterq; parens: cinis annuus, vmbra laborãs
Solantes epulas lamentaq; feſta repoſcit
Et tumuli lugubre decus. ſtant crine ſoluto
Iliades, hæc queſta virum, natum altera, fratrem
Multa, nũc pariter lugent, nunc ſingula plangunt.
Cumq; alijs in pallorem candore ſepulto
Febricitent vultus, ſola ore Polyxena floret
Soſpite, & in faciem nil audent nubila mentis.
Hanc videt, hanc optat, & acuto Cypridis arcu
Saucius Aeacides ſubitos ſuſpirat amores.
Vtq; vſu maiore Venus producta tenellos
Spondæo ſtabilit animos pede: ſic noua voti
Cauſſa, pares ſtimulos, ſimileſq; immobilis ignes
Haurit, et in thalamos periturum emollit Achillẽ.
Ergo nec armorum meminit, nec prælia curat,
Iamq; redire velit patrioſq; reducere cœtus,

Et to-

Et totam turbare aciem, ſi regia detur
Virgo ſibi, conſors thori, preciumq́; receſſus.
Inſtruit his Phryga Sergeſtũ, cui proxima in omne
Arcanum regale fides, pacemq́; futuram
Aſſerit, & totum cogendum in fœdera Martem,
Si reduces ſua Myrmidones prærepta ſequantur.
Audierat Priamus, remeat Sergeſtus Achilli.
Pacta placent, ſed bella nocent, faciliq́; repulſa
Creſcit amor. lex hæc: Virgo, ſi publica ceſſent
Arma, viro patrias nuptum tradetur in oras. (ſtrà
Haud mora, cõmunes reditus monet, et graue fru-
Diſcrimẽ paſſos queritur, nec iudicat æquum
Vnius in thalamum & muliebria prælia tantos
Coniuraſſe duces, Spartanaq́; damna medendo
Et populum & reges longis conſumere bellis.
Grata quies vulgo, Martisq́; remiſſius ardens
Dignatur conſulta furor: ſibi craſtina quiſq;
Vela parat, ſed mox accepto tempore, partæ
Maturant cum meſſe rates, quas donat Achiuis
Telephus, infenſusq́; tamen quòd ſigna ſequantur
Altera ductoresq́; nouos, Agamemnone pulſo,
Vixdum contigerant portus, mutata tumultu
Agmina crudeſcunt alio, gladiosq́; repoſcunt.
Torſerat aſtrinagum pacta in veſtigia Phœbi
Annua mobilitas biſſenos paſſa labores,
Etiam mixtæ acies: ſolus non prodit in arma
Aeacides, ſolus non militat, obice belli
Vota hærere dolens. alios in prælia cogit
Naupliades, ſanctumq́; ſuis comitantibus omen

Impete Deiphobum primo petit, vtraq; iacto
Tempora tranſadigit iaculo, funusq; ſecundum
Dat Phrygio lugere duci. rotat obuia tela
Sarpedon, quantaq; cruor virtute relictus
Sufficit in vulnus, vires expendit in ictus
Prodigus inſtandi, nec iuncta potentia fati
Prorſus abeſt, clypeum tranſit, læuumq; cruentat
Obliquo mucrone latus. felicior enſis
Naupliadæ, caſuq; manum meliore ſecutus
Iratis flendum ſuperis Sarpedona fundit.
Sarpedonis cædes. *His hilaris, multoq; alijs iactantior, Ecce*
Ecce, iterat, quantos dextra victrice negantes
Enſe palàm ſterno. quid plus teſtabitur auſum
Phlegra Iouem? Libycus Alciden? Theſea Minos?
Talis erat Danaûm princeps. vix iſta, nec iſta
Fas plenis iactaſſe ſonis, venit ecce ſagitta
In iugulum ſtridens. Paris hanc excuſſit in auras
Aſſyrijs melior, æquaturusq; Gelonos.
Palamedis cædes. *Dux ruit, & tenues iactatrix gloria fructus*
Cum luctu lucrata perit: cunctiq; iacentem
Mixtis confodiunt haſtis. at rege perempto
Non ſe turba regit: cæſo duce tota ſequentum
Debilis ægreſcit virtus, arma ipſa videntur
Poſſe minus. ſic ſi ruptis moderator habenis
Deciderit, turbantur equi, leuiora ſtupentes
Imperia, & ſubita iam libertate potiti,
Ceu timeant, incerta vago veſtigia curſu
Præcipitant. lege hac fugiunt, hoc ordine fuſi
Graiugenæ: iam caſtra procul, iam littora longè,

Seq; terunt vicibus, & qui prior, eſſe ſupremus
At hoſti propior metuit: mox pectore nudo
Terga tegunt, armantq; fugam, ſed nulla tueri
Tela queunt, claſſes nullæ, munimina nulla:
Incendunt, ſternunt, perimunt, face carbaſa, cõtis
Arces, enſe viros. ſtrages vulgatur, Achilles
Diſſimulat: ſed tot tedas, tot tela ſecundus
Suſtinet Aeacides, & defenſore laborat
Iam feſſus clypeo. tandem miſeretur anhelum
Altius attollens pontum Thetys, & venienti
Occurrit Phœbo, radios merſura morantes.
Poſtera vix vmbras lux ſoluerat, vndiq; in iras
Surgunt, armatoq; accliuia tela cubili
Corripiunt. pars in clypeos ceruice recepta,
Non madidum Mucronis ebur, non caſſidis vmbrã
Soluerat, aſt ipſis audax ſopor incidit armis.
It tuba præceptrix Phrygijs, it tibia Graijs,
Et litis litui teſtes. at prompta vocantes,
Anticipat virtus modulos, crudeſcit vtrinq;
Pugna ferox: inſtãt, cedunt, minitãtur, et horrẽt.
Alternansq; vices fortuna ferensq; triumphos
Exiguasq; fugas populis permutat vtriſq;.
Vrget eques pedites, ille inclinatur in ictum
Arduus, hi tollunt humiles in vulnere dextras.
Ibat Abas, cumq; aurigam turbare Melampum
Sublato mucrone parat, ſenſiſſe putares
Cornipedes, ſuſpenſa truces in pectora ſurgunt,
Implicitumq; terunt pedibus, ſtratisq; relinquunt.
Lætior euentu, fiſusq; Melampus equorum

Auxilio,per & arma virum,perq́; ora ſuperbo
Feruidus axe velat, calcandaq́; corpora quærens
Non vacuã dignatur humũ.tandem Anxuris haſta
Dictai ruit incuruus propriÿſq́; ſatiſcit
Interceptus equis,clamantemq́; ore ſupino
Parcite,nil miſerans ſurdi rota præterit axis.
Anceps pugna ducum, palmaq́; incerta fluebãt
Bella diu,donec medios prorumpit in hoſtes
Troilus,horrificisq́; comes victoria ſignis.
Qualis Pellæus,qualis Calydonius exul
Fulmineas habuêre manus.prior ille,ſecutus
Alter:at hic ſuperat vtroq́; potentior ambos;
Vtq́; omnes claudã titulos breuis, Hectore maior.
Mirati cedunt Danai.grauiore procella
Corda pauent,ſecura prius:pluresq́; renaſci
Hectoras attoniti cenſent,ſic Troilus ardens
Fraternas renouat cædes:inſignia dextræ
Victricis ſenſiſſe dolor, ſpectaſſe voluptas.
Eminus Alceſtem Niſæum,comminus Idam,
Hunc iaculis , hunc enſe metit, tantóque ſub hoſtẽ
Nulli turpe mori.pars tãquam occumbere certet,
Inflictis gaudet iaculis,& morte ſuperbit.
Exierant Ithacus, Tydides,Neſtor,Achillem
Flectere:is in tantis vnus te Troile dignus.
Sed ſteriles rediêre preces.ſtat linquere fixum
Bella duci,validáque ipſos ratione rogantes
Arguit:ac bellum pendit,quod cauſa pudori,
Congreſſus damnis,& commoda nulla triumphis.
Facta fides ducibus,hortantur fœdus, at obſtat

Cui

Cui thalami propior ſpirat dolor, obſtat Erinnys;
Obſtat Parca tenax, fatoq; potentior omni
Bella refert Danais ſcrutatus numina Calchas.
Haud mora, proſiliunt ductore Agamemnone læti
Oebalidæ. contrà non ſegnius æquor anhelis
Priamides tranſmittit equis, vectore ſuperbus
Magnanimo ſulcos ſuſpendit in aere currus,
Et rarò defigit agros, vt tardior anguis
Triptolemi, Veneris ales, Panthera Lyæi.
Puluere creſcit ager, putriq; in nube ſepultam
Prætexit caligo diem, nec ciuibus hoſtes
Internoſſe datum, donec reuocante ſerenum
Cuſpide ſanguineos campus conſedit in imbres.
Strauerat Alcidamas Teucrũ Leocontha, traba-
Eminus intorquens haſtã, miſſamq; ſecutus (lem
Extrahere ardebat, vt teli laude madentis
Aut formidandus Phrygijs, aut gratus Achiuis
Iret ouans. at glandiflua prauentus habena
Occidit, & iuncto ſolatur funere Teucrum.
Tranſigit Eurypylum iaculabilis haſta Menalcæ
Occiduas ingreſſa comas, læuumq; per orbem
Exit, & excuſſum defert in cuſpide lumen.
Lernæa Lycidam tranſfigit arundine Glaucus,
Qua ceruix connexa humeris: iugulo illa parentũ
Inſidians, galeæ clypeiq; interuenit oras
Herculeis imbuta vadis: dupliciq; fatigat
Morte animã, furit hinc virus, cruor inde ſecutus
Miſſile, & inciſo tandem de ſtamine certant.

Terſilochum Cromius, Xerſes, Creteona, Niſus
Fundit Alym: iacet hic iaculo, iacet ille bipenni,
Tertius intento diſtrictus palpitat arcu.
Rethea Rheſus agit. Lybidam proturbat Acōteus,
Stemona ſternit Ion, Theſſandrū vulnerat Argus,
Mactat Achōta Pholus, Pholon Ebalus, Ebalō Actor,
Actora Thyodamas, & Thyodamanta Lycaus.
Eminet aſperior dextra maiore laceſſens
Troilus Argolicos, & quanquā Anthenoris enſem,
Aeneæ iaculum. prædonis tela tremiſcant,
Hic tamen hic vincit, & lautos obruit omnes,
Omnia in proprios lucratur facta triumphos.
Miratur Bellona virum, ſtimulatq́; furentem
Parcius. & docilem gaudet viciſſe magiſtrum.
Ipſe alias diſcit iras maioraq́; Mauors
Prælia, & exemplum diuus mortale ſecutus,
auſus. Dum Scyticis inſtat, viuos reminiſcitur* actus.
Ibat fulmineo Phrygios mucrone fatigans
Feruidus Vmbraſides, hinc nudo Troilus enſe
Diſputat, & mortem, menti quà cella ſecunda,
Attonito concludit atrox: fruſtra ille laborat
Soluere, cum nequeat fatale neceſſe refelli.
Mox premit Aſcalaphū, ruit ille in terga, nec haſtā
Expectat, fallit manum, ſed fraxinus ictum
Sicca redire negans reperit, figitq́; iugalem
Implicitum domino: trahitur retinentibus ille
Scanſilibus, potoq́; perit in ſanguine merſus.
Contentus cecidiſſe virum, premit agmina victor
Cætera Priamides, & terna tricuſpide claua

Fune-

Funera continuat. feſſos gemit Aſtilus armos,
Pectus Itys, vacuamq; excuſſis ilibus aluum
Antiphates: ſed ſaua licet, tamen inguine nunquã
Inferius graſſata manus, tumidusq; ſuperbit
Poplitibus caeſis humilem infamare triumphum.
Iam magis ardentem tenues conſumere pugnas
In populum tadet, vulgari tela cruore
Immenſus violare pudor, nec paupere fraudat
Plebem anima. ſurit in iugulos regumq; ducumq;
Acrior, & qua acies ſtipat gemmata cohortes,
Irruit, Atridasq; ambos, ſed diſpare telo
Sauciat, hunc iaculis, illum ſude: tertius enſem
Vulnificum paſſus plangit Calydonis alumnus.
Hos quoq; fudiſſet, ſic nunquam debilis ira,
Sic praeſens ſemper virtus: at turba profundo
Interiecta grauem fruſtratur vulnere dextram.
Ipſa etiam ceu nulla dies. ſic rara tyrannis
Atropos, inq; animas inopes audacia maior.
Nutabant Danai, iamq; his ſpes nulla triumphi,
Nulla fuga: fati fraudes, commenta deorum,
Et falſum Calchanta dolent, reditusq; ſuſurrant,
Si nulli poſt terga metus. mox Neſtor & ipſe
Peliden Agamemno rogant: negat ille, ſuosq;
Myrmidonas in bella tamen concedit agendos.
Hos vbi conſpexit rapido prodire tumultu (bes?
Troilus, Huc tendamus, ait, quaenam haec noua pu-
Quis nouus hic puluis? an et hos huc deſtinat Argos
Nunc primum, & totas properat conſumere vires?
At ſuperi melius, deerant quos perdere poſſem

Et Stygio mandare Ioui, gladiuſque timebat
Ocia. ſaxo igitur poſt fulmina Dardana diſcant
Vtilius latuiſſe domi. Sic fatus Hypartum
Ductorem cunei, quà flammeus vmbo coruſcat,
Robore fraxineo figit, teloque moranti
Præcipitem perturbat equo: celer ille receptis
Greſſibus, abiectaque haſta, clypeoque relicto.
Acrius inſtantem fugit hoſtem: in caſtra recedens
Argolica, illic ante ipſum mactatus Achillem
Concidit, & fuſo tentoria ſanguine ſignat.
Frēdit atrox, quantumque ingens dabat ira, lacertū
Erigit Aeacides, ac toto robore niſus
Iam reſponſuros parat ictus. venerat antè
Lancea Priamidæ, læuoſque inuaſerat armos
Hoſtis: at innocuum fallit Tritonia telum.
Sentit, & aduerſos incuſat Palladis aſtus
Troilus. at iaculo melior fortuna ſecundo:
Lædit enim libatque humeros, & morte petita
Inuenit indignans vulnus ſine funere cuſpis.
Tertia maiorem cornus potura cruorem,
Rapta manu. venit ecce abies, & ſtridula certos
Molitur iactus celſos præſagus in armos
Erigitur ſonipes: dubium, defendere tentet,
An timeat, gaudetque tamen perculſus herilem
Anticipare necem, flexo tunc poplite fuſum
Inuitus proculcat herum, fatumque ruentis
Heu iuuat. ille quidem nolit, ſed dum grauis vrget,
Occupat Aeacides, & iam ſurgentia ferro
Colla metit: longeque licet decurrere iuſſa

Cæſa

Cæſa viri ceruix, truncus manet, ipſaq; nondum Troili-
Exarmata manus bellum factura mouetur. des.
Quos caſus, quæ fata querar? quos Troile diuos?
Troile, cuius opem gemit Ilios orba ſepultam:
Troile, cui merita ſpirant præconia famæ:
Troile, quem ſolum dignatur laudibus Argos,
Macte iaces: quiq; antè Phrygi ſpes publica vitæ,
Vix vnum obſeſſa tutorem Memnona mortis
Stratus habes. funus lacerum ſpoliare parabat
Aeacides, prohibet Memnon, miſereq; parenti
Pignoris egregij lugendos deſtinat artus:
Ipſe alijs lachrymas ſibi bella: alijsq; tumultus
Fœmineos, pietate mouet, raptaq; ſuperbum
Cuſpide victorem vindex premit: inguina telo,
Pectora librat gladio. reſpexit Achilles,
Atq; minax furialibus intonat orſis:
Et te fata vocant. Stygias primus hoſpes in alno
Expectat, Stygias pariter tranſnabimus vndas. Memno-
Dixit, & Eoo iamdudum viſcera regi nis cædes
Fraxineo perfoſſa ſtylo. nigrè micat altè
Sanguis, & exutos mulcet ſtyx frigida manes.
Fit fuga Perſarum fuſo duce. ſæuior inſtat
Myrmidonum princeps, ſic mens acceptaq; ſuadēt
Vulnera: iam trepidos longum quæſiſſe tyrannos,
In vulgo iugulum violens furit, impetus iram
Mutat, & vltricem cogit plebeſcere dextram
Ergo fugat pauidos, audentes fundit, inertes
Proculcat, redimitq; breui longa ocia bello.
Viderat Iliacos fremere in certamine campos

Iuppiter, & quanquam tardari pulure viſus,
Arma tamen cernit Vulcania, ſæuit in hoſtes
Sæuire Aeaciden, gaudet cum talia ſpectet
Nupturam pepuliſſe Thetim: pallorę minori
Phlegræos montes, Phlegræaq́; bella timeret.
Ipſa virum ſtrages numerat, natoq́; ſuperbit
Immemor haud fati, mater: ſic gloria vincit,
Charaq́; ſuſpendit mirantem prælia fluctus.
Quippe videre iuuat, & fas ſperare triumphum,
Cum manus vna fuget, fugiatq́; exercitus omnis.
Haud aliter, cum canet ager, cum meſſis adulta,
Cedunt æſtiuo fugientia iugera vento.
Vltimus effracti tardatus vulnere currus
Cardine iam clauſo ſocios poſcebat Iolas
Ingreſſum, periêre preces, en Pelias haſta
Tranſactum affigit foribus, portaq́; maritat.
Tandem, caſtra licet longè, paucíq; ſequantur,
Vrbs iuxta, cedit vix exorante Minerua.
Craſtina luctificos mœſto Thernone iugales
Vix aurora mouet: nunquam tam prodiga roris,
Tam largè ſatiauit agros, ſtupet ebria tellus
Hos imbres non paſſa prius, ſic vbere fletu
Natum queſta parens. huic adgemit axis vterq́;.
Lux pallens, laceræ nubes, & ſaucia cœli
Forma. nec Idalio ſpirat decor integer aſtro.
Tithonum ſupereſſe piget, poſcensq́; ſepulchrum
Odit victuram per ſecula longa cicadam.
Legerat in tumulos Nabathææ meſſis odores
Ambitioſa parens, natoq́; ſuprema parabat

Funeraq́;

Funera: mox volucrum famulantibus aſtitit alis
Exequias factura phalanx, auis vnica phœnix,
Et Progne non vna venit, cauet Ardea roſtro
Marmoreum foſſore ſolum, Luſcinia planat,
Pſittacus inſcribit apices, Philomena precatur,
Plangit Olor, Turtur tinnit. Iunonius ales
Luſtrales ſparſurus aquas properabat: at omni
Dura Phrygi, reuocat motas Saturnia pennas.
Forte Ioui referens Telchinum tela, redibat
Rex auium: ac viſo cunctatur funere, fulmen
Deponens, aliasq́ faces incenſaq́ thura
Corripit, & ſacris ſolatur odoribus aras.
Iam flammæ ſopita fames, iam plena ſoluto
Vrna viro, redeunt volucres, mulcentq́ parentem,
Annua Memnonio pactæ ſolennia buſto.
Parte alia natis flendos inſtaurat honores
Infelix Hecuba, heu quantos enixa dolores.
Iam tumulos numerare licet, iam tertia plangit
Funera: ſic Nioba geminis orbata pharetris,
Quem peperit populum fleuit, nec parcior ira
Iunonis: grauis huic Saturnia, Delius illi.
Aruerant lachrymæ, deploratusq́ ſepulchri
Iam tacitus, iam ſiccus honos. at ſolus in altas
Maternus creſcit curas dolor, excitat ægrum
Anxietas animum, fraudesq́ in vota miniſtras
Vltor habet gemitus. ſtabant radiantia Phœbo
Templa ſuburbano, nomenq́ auctura tegebat
Lanugo Thymbræa deum, circumq́ ſupraq́
Vmbrabat dominas folijs ornantibus aras.

Inſidiæ in Achillem comparatæ.

Huc Hecuba in facinus audax, inuitat Achillem,
Coniugij factura fidem. venit ille, ſed arma,
Sed comites nulli, ſolum ſibi Neſtore natum
Iungit, vix gladio cingi memor: omnia linquit,
Dum miſer optatos properat viſurus amores.
Quin vetat inſidias credi fraudesq; timeri
Ipſe locus templiq; fides. at matris, adulter
Dardanus imperio, poſt læſa cubilia ſæuum
Nil reputans, pacemq; Deûm delubraq; turbans,
Occulit armatas poſt ipſa altaria turmas.
Vix fallunt animi præſagia, venerat heros
Martius, inq; ipſo trepidus ter limine greſſus,
Fixit, ter redijt, atq; alternante pauore
Erectæ ſedere comæ: ter præſcia fati
Effigies lachrymata Dei, ſtupet ipſe tumorem,
Ter timuiſſe negat. ruit ecce inuiſa iuuentus
Voce minax, dextraq; ferox, mediumq; coronant
Armata ſtatione virum. prior occupat acer
Priamides, Ne flecte gradum. ſpónſæne petitæ
Amplexus habiturus abis? venit ecce, ſed illam
Ornatu ſtudioſa parens, iuſſisq; moratur
Mollibus, & trepidam primæ docet oſcula noctis.
Dixerat, & gladium vibrans, & vulnera præceps
Prima petens, Nunc nunc addit, nūc ſi qua iacentū
Gratia, ſi quis amor lapſis, hoc ſanguine, ciues,
Expectant Phrygij ſuprema piacula manes.
Ille quid? vnde animi? vel quò fuga? turpe precari,
Et veniæ ſpes nulla: tamen mox veſte lacertum
Multiplici munit, ac rapta cuſpide, quantum

Nuda

Nuda poteſt virtus & vis obſeſſa, repugnat,
Et populum manus vna metit, nec ſegnior ira
Antilochi premit, inſtat, agit, laudiſq; ſupremæ
Ambitus, & præceps dat deſperatio vires.
Sic quercus geminas certat pagana bipennis
Centena truncare manu, vix vulnere multo
Exhauſtæ tandem nutant, lapſaſq; ſequuntur
Immenſæ pariter nemorumq; viruumq; ruinæ.
Haud ſecus heroes perſtant, nec vincere pronum
Teucris, mille licet mortes hinc inde fatigent,
Nec iam vulneribus pateat locus, improba donec
Ipſa virum virtus fractos conſumpſerat enſes. Achillis & Antilochi mors.
Mox Phryges incũbunt propius, prolapſaq; nondũ
Congeſtis clypeis caſura cadauera, fuſi
Quos nequeunt armis, armorum pondere vincunt.
Vidit, & vltorem Phœbus curuauerat arcum,
Tela dabat Pallas, vetuit pater igne, ſagittis
Obuius intentis, & pacem fulmine ſanxit.
Gaudet Alexander, faueant ceu numina factis
Et placeat fraus olla deis: auibuſq; feriſq;,
Proh ſcelus, extorres artus & funera nuda
Proieciſſet atrox, melior ni iuſta moneret
Frater, & infandas Helenus compeſceret iras.

Heu quas lugendi facies, quos vndiq; vultus
Communis Danaum dolor induit, inde querelæ
Hinc lacrymæ, cum bina ducum ceruice redirent
Funera, mortaliq; rogo duo numina belli
Relligio permiſſa daret: nec ſepare luctu
Myrmidones Pylij ue dolent, certamine pulchro

Fletur, & æquanti iamiam latet agmine Neſtor.
Sic ſi deſtituat ſuperûm pater, orba querantur
Sidera, & ignoto contendant funera fletu.
Vincendi iam nulla fides: nec fata, nec ipſi
Spem præſtant ſuperi. perſtant tamen ire, deoſq;
Conſultare libet, redeant ne, an prælia firment.
Sed redeant potius, nec enim fiducia bellis
Aeacide fuſo. Calchas it, quærit, & audit,
Audit Achillea vincendum prole Pelaſgis,
Pyrrhus. *Pyrrhus erat, quē fata dabant, hunc Scyrius hoſpes*
Seruat, fœminei quondam nutritor Achillis.
Nec mora, decreto procerum, Menelaus ituras
Diſponit claſſes. nouiq; & dicere pronum
Quas remo laſſauit aquas, quos legerit olim
Portus, quæ freta, quas vrbes, Calydonia virtus
Dulichijs adiuta dolis: cum puppe propinqua
Te Delos, te celſa Samos, te Bacchica Naxos
Raderet. at reſidem rurſus Bellona fatigat,
Armato modulanda ſtylo. produxerat ardens
Mygdonios in bella Paris, iamq; agmine toto
Maximus innumeris fratres æquare triumphis
Deſtinat, augeſcunt animi, maiorq; videtur
Ipſe ſibi. laxat arcus, & tela ſuperbit
Spargere morte alia, maioribus vtitur armis:
Nunc gladij pugiles, longo nunc fraxinus ictu
Fulminat, hi propius audent, hic eminus vrget.
Hic non arte citat contum Scytha, geſa Sycamber,
Pila Ligur, iaculum Medus, Perſeſq; ſariſſas.
Enſe Thoanta, Lamum telo, ſude Dorcea fundit.

Ora Thoas plãgit, Lamus inguina, pectora Dorceus
Hunc Pylos, hunc Picuron, illum miſere Celena.
Parte furens alia cognatos impiger hoſtes
Turbabat Telamone ſatus. ſeptena coruſcans
Terga boum. haſta viro quercus iaculabilis vni,
Vnam paſſa manum, non ferrea ſuta ſuperbum
Velauere latus, ſiue has bellare proterua
Non tulit ira moras, ſeu lato pectoris orbe
Se totum latuiſſe ratus. ſic ſæuit inermis,
Sic premit armatos: maturat fata cadentum
Terror, & ignauis mors eſt vidiſſe furentem.
Hunc Paris intuitus paulu hæret an enſe ſequatur,
An iaculo: tandem Cortinia tela reſumens,
Hic quia certa manus, & nunquam ſurda volenti,
Corython viduat arcu, pharetramq; ſagittis,
Arcum læua premit, intendit dextera neruum,
Vtraq; ſuſpendit telum, inſidensq; ſagittæ
Ductor in anguſtum viſus coit. ibat arundo
Hinc pennis pectus tangens, hinc cuſpide læuam.
Iamq; emenſa fugam lateri inſidiata ſiniſtro, Aiacis Te lamonis cædes.
Ipſa morte madet, ſed iuncti frigora lethi
Ira ardens neſcit, donec fuſo hoſte furentis
Vltrix tempeſtas animi ſatiata quieſcit.
Sic dextros in vota deos, alternaq; fata
Felices habuere manus, felicior illa
Quæ cadis ſcelerumq; faces, belliq; tyrannum
Abſtulit, & mœchos dedit ire in tartara manes.
Vade nocens, quò noxa trahit: te ſexta meretur
Tenaria ſpelunca domus, ſi quartus amores

Tractus habet, quintusq; viros. at adultera vitant
Funera, & inceſto congreſſos Marte tyrannos.
Te plaga ſulphureas Titanum amplexa catenas
Demerſo clauſura ſinu, nox vltima, & ima
Poſcit humus: tibi Styx odium, Phlegethōq; vapo-
Cocytus lacrymas, Acherō lamēta propinat. (res
Te portu procul ire Charon, & limine cogat
Cerberus: at tandem cū iam tranſmiſſus abibis,
Occurrant Herebi peſtes, mors omnis in vnum
Acceleret iurata caput: tibi Tantalus vndas,
Ixion radios, ſaxum remeabile reddat
Siſyphus, ac Tityus volucres: hæc gaudia ſumas,
Dum mare ſorbet aquas, imbres dū nunciat Iris.
Poſtquā Helenem trepidas exurēs nūcius aures
Perculit, ingenti longum ſuſpenſa dolore
Vox pariter lacrymæq; hærent, fugitiuaq; fallit
Mens, ſubitam mentita necem, vix rore madenti
Frigidus in ſenſum remeat dolor. ilicet ori
Et laceris irata comis, circumſpicit enſes,
Et cauſſas iam mortis habet, taciteq; volutat
Cuius furetur gladium, quem tela precetur
Ipſa ſua moritura manu. ſenſere furentem
Iliades, nimiumq; auſos lenire dolores
Aggreſſæ vicibus: dux blandior ipſe furenti,
Quòd ſpretis nunquam Phrygijs optaſſet Achiuos.
Finis erat lacrymis, pariterq; exhauſta latebat
In noctem progreſſa dies. at feruidus ira
Tydides, quamuis fractos, & in ipſa fugatos
Mœnia turbat Adis hoſtes, clauſosq; laceſſit

Noctur-

Nocturna ſtatione Phryges. non teſſera ſortem
Elicit excubijs, vltro vigilantibus inſtant
Ignibus, & nullo pulſantur pectora vento.
Vix emenſa dies, redit armis impetus, vrbem
Inuadunt, tormenta rotant, dat vinea vireis,
Et ſilices baliſta vomens, teſtudo viatrix
Subdola, foſſoremq; aries ſuſpenſus in ictum.
At Phryges inſtantes prohibent, nũc grãdine ſaxi,
Nunc ferri nimbo, nunc ſparſæ fulmine maſſæ.
Nulla tamen pauidis nudo fiducia Marte
Campeſtres iterare manus, ſeq; vrbe tuentur,
Virgineas donec Priamo peltata bipennes
Penthеſilea mouet, hæc integrat arma, cohortes Pẽtheſilea
Firmat, bellatrixq; viris dat fœmina vires.
Panduntur portæ, refugesq; in caſtra Pelasgos
Pellit agens, iugulis gladios, incendia velis.
Deſtinat. excutiens Tytides vnus vtrunq;,
Clarius in nullis expreßit Tydea bellis.
Ecce Neoptolemus dena ſubit hoſpita pinu
Aegæas perm.nſus aquas. quis prælia fatis
Fortunam miſcere neget? dant fata Pelaſgis
Pyrrhum, dat Scythicas Phrygijs fortuna cateruas.
Prodierant in bella pares, ſtetit inde Pelaſgûm
In cuneos collecta acies, hinc virgine mixta
Troia frequens, vtrinq; dei. ſua quiſque coruſcat
Numina, Palladiæ pacem mentitur oliuæ
Cecropidûm clypeus gentili Marte minatur
Biſtonidum caßis: Mars vndiq; & vndiq; Iuno
Plurima, fraxineo nunc verberat aera peplo,

Impete Deiphobum primo petit, vtraq; iacto
Tempora tranſadigit iaculo, funuſq; ſecundum
Dat Phrygio lugere duci. rotat obuia tela
Sarpedon, quantaq; cruor virtute relictus
Sufficit in vulnus, vires expendit in ictus
Prodigus inſtandi, nec iuncta potentia fati
Prorſus abeſt, clypeum tranſit, læuumq; cruentat
Obliquo mucrone latus. felicior enſis
Naupliadæ, caſuq; manum meliore ſecutus
Iratis flendum ſuperis Sarpedona fundit.
Sarpedonis cædes. His hilaris, multoq; alijs iactantior, Ecce
Ecce, iterat, quantos dextra victrice negantes
Enſe palàm ſterno. quid plus teſtabitur auſum
Phlegra Iouem? Libycus Alciden? Theſea Minos?
Talis erat Danaûm princeps. vix iſta, nec iſta
Fas plenis iactaſſe ſonis, venit ecce ſagitta
In iugulum ſtridens. Paris hanc excuſſit in auras
Aſſyrijs melior, æquaturuſq; Gelonos.
Palamedis cædes. Dux ruit, & tenues iactatrix gloria fructus
Cum luctu lucrata perit: cunctiq; iacentem
Mixtis confodiunt haſtis. at rege perempto
Non ſe turba regit: cæſo duce tota ſequentum
Debilis ægreſcit virtus, arma ipſa videntur
Poſſe minus. ſic ſi ruptis moderator habenis
Deciderit, turbantur equi, leuiora ſtupentes
Imperia, & ſubita iam libertate potiti,
Ceu timeant, incerta vago veſtigia curſu
Præcipitant. lege hac fugiunt, hoc ordine fuſi
Graiugenæ: iam caſtra procul, iam littora longè,

Seq; terunt vicibus, & qui prior, eſſe ſupremus
At hoſti propior metuit: mox pectore nudo
Terga tegunt, armantq; fugam, ſed nulla tueri
Tela queunt, claſſes nulla, munimina nulla:
Incendunt, ſternunt, perimunt, face carbaſa, cōtis
Arces, enſe viros. ſtrages vulgatur, Achilles
Diſsimulat: ſed tot tedas, tot tela ſecundus
Suſtinet Aeacides, & defenſore laborat
Iam feſſus clypeo. tandem miſeretur anhelum
Altius attollens pontum Thetys, & venienti
Occurrit Phœbo, radios merſura morantes.
Poſtera vix vmbras lux ſoluerat, vndiq; in iras
Surgunt, armatoq; accliuia tela cubili
Corripiunt. pars in clypeos ceruice recepta,
Non madidum Mucronis ebur, non caſsidis vmbrā
Soluerat, aſt ipſis audax ſopor incidit armis.
It tuba præceptrix Phrygijs, it tibia Graijs,
Et litis litui teſtes. at prompta vocantes,
Anticipat virtus modulos, crudeſcit vtrinq;
Pugna ferox: inſtāt, cedunt, minitātur, et horrēt.
Alternansq; vices fortuna ferensq; triumphos
Exiguasq; fugas populis permutat vtriſq;.
Vrget eques pedites, ille inclinatur in ictum
Arduus, hi tollunt humiles in vulnere dextras.
Ibat Abas, cumq; aurigam turbare Melampum
Sublato mucrone parat, ſenſiſſe putares
Cornipedes, ſuſpenſa truces in pectora ſurgunt,
Implicitumq; terunt pedibus, ſtratisq; relinquunt.
Lætior euentu, fiſusq; Melampus equorum

Auxilio, per & arma virum, perq; ora ſuperbo
Feruidus axe velat, calcandaq; corpora quærens
Non vacuã dignatur humũ. tandem Anxuris haſta
Dictai ruit incuruus propriiſq; ſatiſcit
Interceptus equis, clamantemq; ore ſupino
Parcite, nil miſerans ſurdi rota præterit axis.
Anceps pugna ducum, palmaq; incerta fluebãt
Bella diu, donec medios prorumpit in hoſtes
Troilus, horrificisq; comes victoria ſignis.
Qualis Pellæus, qualis Calydonius exul
Fulmineas habuêre manus. prior ille, ſecutus
Alter: at hic ſuperat vtroq; potentior ambos;
Vtq; omnes claudã titulos breuis, Hectore maior.
Mirati cedunt Danai. grauiore procella
Corda pauent, ſecura prius: pluresq; renaſci
Hectoras attoniti cenſent. ſic Troilus ardens
Fraternas renouat cædes: inſignia dextræ
Victricis ſenſiſſe dolor, ſpectaſſe voluptas.
Eminus Alceſtem Niſæum, comminus Idam,
Hunc iaculis, hunc enſe metit, tantóque ſub hoſtê
Nulli turpe mori. pars tãquam occumbere certet,
Inflictis gaudet iaculis, & morte ſuperbit.
Exicrant Ithacus, Tydides, Neſtor, Achillem
Flectere: is in tantis vnus te Troile dignus.
Sed ſteriles rediêre preces. ſtat linquere fixum
Bella duci, validáque ipſos ratione rogantes
Arguit: ac bellum pendit, quod cauſa pudori,
Congreſſus damnis, & commoda nulla triumphis.
Facta fides ducibus, hortantur fœdus, at obſtat

Cui thalami propior ſpirat dolor, obſtat Erinnys;
Obſtat Parca tenax, fatoq; potentior omni
Bella refert Danais ſcrutatus numina Calchas.
Haud mora, proſiliunt ductore Agamemnone læti
Oebalidæ. contrà non ſegnius æquor anhelis
Priamides tranſmittit equis, vectore ſuperbus
Magnanimo ſulcos ſuſpendit in aere currus,
Et rarò defigit agros, vt tardior anguis
Triptolemi, Veneris ales, Panthera Lyæi.
Puluere creſcit ager, putriq; in nube ſepultam
Prætexit caligo diem, nec ciuibus hoſtes
Internoſſe datum, donec reuocante ſerenum
Cuſpide ſanguineos campus conſedit in imbres.
Strauerat Alcidamas Teucrũ Leocontha, trabe-
Eminus intorquens haſtã, miſſamq; ſecutus (lem
Extrahere ardebat, vt teli laude madentis
Aut formidandus Phrygijs, aut gratus Achiuis
Iret ouans. at glandiflua præuentus habena
Occidit, & iuncto ſolatur funere Teucrum.
Tranſigit Eurypylum iaculabilis haſta Menalcæ
Occiduas ingreſſa comas, læuumq; per orbem
Exit, & excuſſum defert in cuſpide lumen.
Lernæa Lycidam tranſfigit arundine Glaucus,
Qua ceruix connexa humeris: iugulo illa parenti
Inſidians, galeæ clypeiq; interuenit oras
Herculeis imbuta vadis: dupliciq; fatigat
Morte animã, furit hinc virus, cruor inde ſecutus
Miſſile, & inciſo tandem de ſtamine certant.

Terſilochum Cromius, Xerſes, Creteona, Niſus
Fundit Alym: iacet hic iaculo, iacet ille bipenni,
Tertius intento diſtrictus palpitat arcu.
Rethea Rheſus agit, Lybidam proturbat Acõteus,
Stemona ſternit Ion, Theſſandrũ vulnerat Argus,
Mactat Achõta Pholus, Pholen Ebalus, Ebalõ Actor,
Actora Thyodamas, & Thyodamanta Lycaus.
Eminet aſperior dextra maiore laceſſens
Troilus Argolicos, & quanquã Anthenoris enſem,
Aenea iaculum, prædonis tela tremiſcant,
Hic tamen hic vincit, & lautos obruit omnes,
Omnia in proprios lucratur facta triumphos.
Miratur Bellona virum, ſtimulatq; furentem
Parcius. & docilem gaudet viciſſe magiſtrum.
Ipſe alias diſcit iras maioraq; Mauors
Prælia, & exemplum diuus mortale ſecutus,
auſus. *Dum Scyticis inſtat, viuos reminiſcitur* actus.*
Ibat fulmineo Phrygios mucrone fatigans
Feruidus Vmbraſides, hinc nudo Troilus enſe
Diſputat, & mortem, menti quà cella ſecunda,
Attonito concludit atrox: fruſtra ille laborat
Soluere, cum nequeat fatale neceſſe refelli.
Mox premit Aſcalaphũ, ruit ille interga, nec haſtã
Expectat, fallit manum, ſed fraxinus ictum
Sicca redire negans reperit, figitq; iugalem
Implicitum domino: trahitur retinentibus ille
Scanſilibus, potoq; perit in ſanguine merſus.
Contentus cecidiſſe virum, premit agmina victor
Cætera Priamides, & terna tricuſpide claua

Func-

Funera continuat. feſſos gemit Aſtilus armos,
Pectus Itys, vacuamq; excuſſis ilibus aluum
Antiphates: ſed ſæua licet, tamen inguine nunquã
Inferius graſſata manus, tumidusq; ſuperbit
Poplitibus cæſis humilem infamare triumphum.
Iam magis ardentem tenues conſumere pugnas
In populum tædet, vulgari tela cruore
Immenſus violare pudor, nec paupere fraudat
Plebem anima. ſurit in iugulos regumq; ducumq;
Acrior, & qua acies ſtipat gemmata cohortes,
Irruit, Atridasq; ambos, ſed diſpare telo
Sauciat, hunc iaculis, illum ſude: tertius enſem
Vulnificum paſſus plangit Calydonis alumnus.
Hos quoq; fudiſſet, ſic nunquam debilis ira,
Sic præſens ſemper virtus: at turba profundo
Interiecta grauem fruſtratur vulnere dextram.
Ipſa etiam ceu nulla dies, ſic rara tyrannis
Atropos; inq; animas inopes audacia maior.
Nutabant Danai, iamq; his ſpes nulla triumphi,
Nulla fuga: fati fraudes, commenta deorum,
Et falſum Calchanta dolent, reditusq; ſuſurrant,
Si nulli poſt terga metus. mox Neſtor & ipſe
Peliden Agamemno rogant: negat ille, ſuosq;
Myrmidonas in bella tamen concedit agendos.
Hos vbi conſpexit rapido prodire tumultu (bes?
Troilus, Huc tendamus, ait, quænam hæc noua pu-
Quis nouus hic puluis? an et hos huc deſtinat Argos
Nunc primùm, & totas properat conſumere vires?
At ſuperi melius, deerant quos perdere poſſem

Et Stygio mandare Ioui,gladiuſq; timebat
Ocia.ſaxo igitur poſt fulmina Dardana diſcant
Vtilius latuiſſe domi. Sic fatus Hypartum
Ductorem cunei, quà flammeus vmbo coruſcat,
Robore fraxineo figit,teloq; moranti
Præcipitem perturbat equo:celer ille receptis
Greſſibus,abiectaq; haſta,clypeoq; relicto.
Acrius inſtantem fugit hoſtem: in caſtra recedens
Argolica,illic ante ipſum mactatus Achillem
Concidit,& fuſo tentoria ſanguine ſignat.
Frēdit atrox,quantumq; ingens dabat ira,lacertū
Erigit Aeacides,ac toto robore niſus
Iam reſponſuros parat ictus. venerat antè
Lancea Priamidæ,læuoſq; inuaſerat armos
Hoſtis:at innocuum fallit Tritonia telum.
Sentit,& aduerſos incuſat Palladis aſtus
Troilus.at iaculo melior fortuna ſecundo:
Lædit enim libatq; humeros, & morte petita
Inuenit indignans vulnus ſine funere cuſpis.
Tertia maiorem cornus potura cruorem,
Rapta manu.venit ecce abies,& ſtridula certos
Molitur iactus celſos præſagus in armos
Erigitur ſonipes:dubium,defendere tentet,
An timeat;gaudetq; tamen perculſus herilem
Anticipare necem,flexo tunc poplite fuſum
Inuitus proculcat herum,fatumq; ruentis
Heu iuuat.ille quidem nolit,ſed dum grauis vrget,
Occupat Aeacides,& iam ſurgentia ferro
Colla metit:longeq; licet decurrere iuſſa

Ceſſa

Cæſa viri ceruix, truncus manet, ipſaq; nondum
Exarmata manus bellum factura mouetur. Troilides.
Quos caſus, quæ fata querar? quos Troile diuos?
Troile, cuius opem gemit Ilios orba ſepultam:
Troile, cui meritæ ſpirant præconia famæ:
Troile, quem ſolum dignatur laudibus Argos,
Macte iaces: quiq; antè Phrygi ſpes publica vitæ,
Vix vnum obſeſſæ tutorem Memnona mortis
Stratus habes. funus lacerum ſpoliare parabat
Aeacides, prohibet Memnon, miſereq; parenti
Pignoris egregij lugendos deſtinat artus:
Ipſe al[illegible] ſibi bella: aliiſq; tumultus
Fœm[illegible] mouet, raptaq; ſuperbum
C[illegible] vindex premit: inguina telo,
Pe[illegible] ſpexit Achilles,
Atq; [illegible] intonat orſis:
Et te fata vocant [illegible] prior hoſpes in alno
Expectat, Stygias pariter tranſnabitis vndas. [illegible]
Dixit, & Eoo iamdudum viſcera regi
Fraxineo perſoſſa ſtylo. nig re micat altè
Sanguis, & exutos mulcet ſtyx frigida manes.
Fit fuga Perſarum fuſo duce. ſæuior inſtat
Myrmidonum princeps, ſic mens acceptaq; ſuadēt
Vulnera: iam trepidos longum quæſiſſe tyrannos,
In vulgo iugulum violens furit, impetus iram
Mutat, & vltricem cogit plebeſcere dextram
Ergo fugat pauidos, audentes fundit, inertes
Proculcat, redimitq; breui longa ocia bello.
Viderat Iliacos fremere in certamine campos

Iuppiter, & quanquam tardari puluere viſus,
Arma tamen cernit Vulcania, ſæuit in hoſtes
Sæuire Aeaciden, gaudet cum talia ſpectet
Nupturam pepuliſſe Thetim: pallore minori
Phlegræos montes, Phlegræaq́; bella timeret.
Ipſa virum ſtrages numerat, natoq́ ſuperbit
Immemor haud fati, mater: ſic gloria vincit,
Charaq́ ſuſpendit mirantem prælia fluctus.
Quippe videre iuuat, & fas ſperare triumphum,
Cum manus vna fuget, fugiatq́ exercitus omnis.
Haud aliter, cum canet ager, cum meſſis adulta,
Cedunt æſtiuo fugientia iugera vento.
Vltimus effracti tardatus vulnere currus
Cardine iam clauſo ſocios poſcebat Iolas
Ingreſſum, periêre preces, en Pelias haſta
Tranſactum affigit foribus, portaq́ maritat.
Tandem, caſtra licet longè, paucią ſequantur.
Vrbs iuxta, cedit vix exorante Minerua.
Craſtina luctificos mæſto Thernone iugales
Vix aurora mouet: nunquam tam prodiga roris,
Tam largè ſatiauit agros, ſtupet ebria tellus
Hos imbres non paſſa prius, ſic vbere fletu
Natum queſta parens. huic adgemit axis vterq́,
Lux pallens, laceræ nubes, & ſaucia cœli
Forma. nec Idalio ſpirat decor integer aſtro.
Titonum ſupereſſe piget, poſcensq́; ſepulchrum
Odit victuram per ſecula longa cicadam.
Legerat in tumulos Nabathæa meſſis odores
Ambitioſa parens, natoq́; ſuprema parabat

Funeraq́;

Funera: mox volucrum famulantibus aſtitit alis
Exequias factura phalanx, auis vnica phœnix,
Et Progne non vna venit, cauet Ardea roſtro
Marmoreum foſſore ſolum, Luſcinia planat,
Pſittacus inſcribit apices, Philomena precatur,
Plangit Olor, Turtur tinnit. Iunonius ales
Luſtrales ſparſurus aquas properabat: at omni
Dura Phrygi, reuocat motas Saturnia pennas.
Fortè Ioui referens Telchinum tela, redibat
Rex auium: ac viſo cunctatur funere, fulmen
Deponens, aliasq; faces incenſaq; thura
Corripit, & ſacris ſolatur odoribus aras.
Iam flammæ ſopita fames, iam plena ſoluto
Vrna viro, redeunt volucres, mulcentq; parentem,
Annua Memnonio pactæ ſolennia buſto.
Parte alia natis flendos inſtaurat honores
Infelix Hecuba, heu quantos enixa dolores.
Iam tumulos numerare licet, iam tertia plangit
Funera: ſic Niobe geminis orbata pharetris,
Quem peperit populum fleuit, nec parcior ira
Iunonis: grauis huic Saturnia, Delius illi.
Aruerant lachrymæ, deploratusq; ſepulchri
Iam tacitus, iam ſiccus honos. at ſolus in altas
Maternus creſcit curas dolor, excitat ægrum
Anxietas animum, fraudesq; in vota miniſtras
Vltor habet gemitus. ſtabant radiantia Phœbo
Templa ſuburbano, nomenq; auctura tegebat
Lanugo Thymbræa deum, circumq; ſupraq;
Vmbrabat dominas folijs ornantibus aras.

Inſidiæ in Achillem comparatæ.

Huc Hecuba in facinus audax, inuitat Achillem,
Coniugij factura fidem. venit ille, ſed arma,
Sed comites nulli, ſolum ſibi Neſtore natum
Iungit, vix gladio cingi memor: omnia linquit,
Dum miſer optatos properat viſurus amores.
Quin vetat inſidias credi fraudesq; timeri
Ipſe locus templiq; fides. at matris, adulter
Dardanus imperio, poſt læſa cubilia ſæuum
Nil reputans, pacemq; Deûm delubraq; turbans,
Occulit armatas poſt ipſa altaria turmas.
Vix fallunt animi præſagia, venerat heros
Martius, inq; ipſo trepidus ter limine greſſus,
Fixit, ter redijt, atq; alternante pauore
Erectæ ſedere comæ: ter præſcia fati
Effigies lachrymata Dei, ſtupet ipſe tumorem,
Ter timuiſſe negat. ruit ecce inuiſa iuuentus
Voce minax, dextraq; ferox, mediumq; coronant
Armata ſtatione virum. prior occupat acer
Priamides, Ne flecte gradum. ſpónſæne petitæ
Amplexus habiturus abis? venit ecce, ſed illam
Ornatu ſtudioſa parens, iuſſisq; moratur
Mollibus, & trepidam primæ docet oſcula noctis.
Dixerat, & gladium vibrans, & vulnera præceps
Prima petens, Nunc nunc addit, nūc ſi qua iacentū
Gratia, ſi quis amor lapſis, hoc ſanguine, ciues,
Expectant Phrygij ſuprema piacula manes.
Ille quid? vnde animi? vel quò fuga? turpe precari,
Et veniæ ſpes nulla: tamen mox veſte lacertum
Multiplici munit, ac rapta cuſpide, quantum

Nuda poteſt virtus & vis obſeſſa, repugnat,
Et populum manus vna metit, nec ſegnior ira
Antilochi premit, inſtat, agit, laudiſq; ſupremæ
Ambitus, & præceps dat deſperatio vires.
Sic quercus geminas certat pagana bipennis
Centena truncare manu, vix vulnere multo
Exhauſtæ tandem nutant, lapſaſq; ſequuntur
Immenſæ pariter nemorumq; vnumq; ruinæ.
Haud ſecus heroes perſtant, nec vincere pronum
Teucris, mille licet mortes hinc inde fatigent,
Nec iam vulneribus pateat locus, improba donec
Ipſa virum virtus fractos conſumpſerat enſes.
Mox Phryges incũbunt propius, prolapſaq; nondũ Achillis & Antilochi mors.
Congeſtis clypeis caſura cadauera, ſiſi
Quos nequeunt armis, armorum pondere vincunt.
Vidit, & vltorem Phœbus curuauerat arcum,
Tela dabat Pallas, vetuit pater igne, ſagittis
Obuius intentis, & pacem fulmine ſanxit.
Gaudet Alexander, faueant ceu numina factis
Et placeat fraus illa deis: auibuſq; feriſq;,
Proh ſcelus, extorres artus & funera nuda
Proieciſſet atrox, melior ni iuſta moneret
Frater, & infandas Helenus compeſceret iras.
Heu quas lugendi facies, quos vndiq; vultus
Communis Danaum dolor induit, inde querelæ
Hinc lacrymæ, cum bina ducum ceruice redirent
Funera, mortaliq; rogo duo numina belli
Relligio permiſſa daret: nec ſepare luctu
Myrmidones Pylijue dolent, certamine pulchro

Fletur, & æquanti iamiam latet agmine Neſtor.
Sic ſi deſtituat superûm pater, orba querantur
Sidera, & ignoto contendant funera fletu.
Vincendi iam nulla fides: nec fata, nec ipſi
Spem præſtant superi. perſtant tamen ire, deoſq;
Conſultare libet, redeant ne, an prælia firment.
Sed redeant potius, nec enim fiducia bellis
Aeacide fuſo. Calchas it, quærit, & audit,
Audit Achillea vincendum prole Pelaſgis,
Pyrrhus. *Pyrrhus erat, quē fata dabant, hunc Scyrius hoſpes*
Seruat, fœminei quondam nutritor Achillis.
Nec mora, decreto procerum, Menelaus ituras
Diſponit claſſes. nouiq; & dicere pronum
Quas remo laſſauit aquas, quos legerit olim
Portus, quæ freta, quas vrbes, Calydonia virtus
Dulichijs adiuta dolis: cum puppe propinqua
Te Delos, te celſa Samos, te Bacchica Naxos
Raderet. at reſidem rurſus Bellona fatigat,
Armato modulanda ſtylo. produxerat ardens
Mygdonios in bella Paris, iamq; agmine toto
Maximus innumeris fratres æquare triumphis
Deſtinat, augeſcunt animi, maiorq; videtur
Ipſe ſibi. laxat arcus, & tela ſuperbit
Spargere morte alia, maioribus vtitur armis:
Nunc gladij pugiles, longo nunc fraxinus ictu
Fulminat, hi propius audent, hic eminus vrget.
Hæc non arte citat contum Scytha, geſa Sycamber,
Pila Ligur, iaculum Medus, Perſeſq; ſariſſas.
Enſe Thoanta, Lamum telo, ſude Dercea fundit.

Ora

Ora Thoas plãgit, Lamus inguina, pectora Dorceus
Hunc Pylos, hunc Picuron, illum miſere Celena.
Parte furens alia cognatos impiger hoſtes
Turbabat Telamone ſatus: ſeptena coruſcans
Terga boum haſta viro quercus iaculabilis vni,
Vnam paſſa manum, non ferrea ſuta ſuperbum
Velauere latus, ſiue has bellare proterua
Non tulit ira moras, ſeu lato pectoris orbe
Se totum latuiſſe ratus. ſic ſæuit inermis,
Sic premit armatos: maturat ſata cadentum
Terror, & ignauis mors eſt vidiſſe furentem.
Hunc Paris intuitus paulu hæret an enſe ſequatur,
An iaculo: tandem Cortinia tela reſumens,
Hic quia certa manus, & nunquam ſurda volenti,
Corython viduat arcu, pharetramq; ſagittis,
Arcum læua premit, intendit dextera neruum,
Vtraq; ſuſpendit telum, inſidensq; ſagittæ
Ductor in anguſtum viſus coit. ibat arundo
Hinc pennis pectus tangens, hinc cuſpide læuam.
Iamq; emenſa fugam lateri inſidiata ſiniſtro,
Ipſa morte madet, ſed iuncti frigora lethi
Ira ardens neſcit, donec fuſo hoſte furentis
Vltrix tempeſtas animi ſatiata quieſcit.
Sic dextros in vota deos, alternaq; fata
Felices habuere manus, felicior illa
Quæ cædis ſcelerumq; faces, belliq; tyrannum
Abſtulit, & mœchos dedit ire in tartara manes.
Vade nocens, quò noxa trahit: te ſexta meretur
Tenariæ ſpelunca domus, ſi quartus amores

Aiacis Telamonis cædes.

Nocturna ſtatione Phryges. non teſſera ſortem
Elicit excubijs, vltrò vigilantibus inſtant
Ignibus, & nullo pulſantur pectora vento.
Vix emenſa dies, redit armis impetus, vrbem
Inuadunt, tormenta rotant, dat vinea vireis,
Et ſilices baliſta vomens, teſtudo viatrix
Subdola, foſſoremq; aries ſuſpenſus in ictum.
At Phryges inſtantes prohibent, nũc grãdine ſaxi,
Nunc ferri nimbo, nunc ſparſæ fulmine maſſæ.
Nulla tamen pauidis nudo fiducia Marte
Campeſtres iterare manus, ſeq; vrbe tuentur,
Virgineas donec Priamo peltata bipennes
Penthesilea mouet, hæc integrat arma, cohortes Pẽthesilea
Firmat, bellatrixq; viris dat fœmina vires.
Panduntur portæ, refugesq; in caſtra Pelasgos
Pellit agens. iugulis gladios, incendia velis.
Deſtinat. excutiens Tytides vnus vtrunq;,
Clarius in nullis expreſſit Tydea bellis.
Ecce Neoptolemus dena ſubit hoſpita pinu
Aegaeas permenſus aquas. quis prælia ſatis
Fortunam miſcere neget? dant fata Pelaſgis
Pyrrhum, dat Scythicas Phrygijs fortuna cateruas.
Prodierant in bella pares, ſtetit inde Pelaſgûm
In cuneos collecta acies, hinc virgine mixta
Troia frequens, vtrinq; dei. ſua quiſque coruſcat
Numina, Palladiæ pacem mentitur oliuæ
Cecropidûm clypeus gentili Marte minatur
Biſtonidum caſſis: Mars vndiq;, & vndiq; Iuno
Plurima, fraxineo nunc verberat aera peplo.

Nunc ſedet in parmis, capitum nũc ſurgit in arces.
At Phryx Idæa Cybele, Idaliaq; ſuperbit
Cypride, fulminei Tyrias pars alitis alas
Inceſtat Ganimede ſuo. ſic ire decorum
Certantes, ſic dulce viris confligere diuos.
Eminet horrificas rapiens poſt terga ſecures
Virginei regina chori, non prouida cultus
Cura trahit, non forma iuuat. frons aſpera, veſtis
Diſcolor, inſertumq; armis iraſcitur aurum.
Si riſum, ſi verba notes, ſi lumina pendas,
Nil leue, nil fractum, latet omni fœmina facto.
Obuius vltrices accendit in arma cohortes,
Myrmidonasq; ſuos curru præuectus anhelo
Pyrrhus, non ducibus miles, non vltor Atridis,
Sed ſibi bella gerit, meritosq; offenſus in hoſtes
Arma patris vltor habet, ſed tanta recuſant
Pondera creſcentes humeri, maioraq; caſſis
Colla petit, breuiorq; manus vix colligit haſtam.
Prima Mycenæum dextra flagrante Menetum
Pentheſilea petit. dabat hic conuitia cunctis
Ore leo ſed corde lepus. frendensq; ſtupebat,
Cum pauidæ & nullis uſæ Pelopeides armis,
Fœmineas audire tubas. at frigore neſcit
Natiuo geminum crudeſcere vulgus, & axem
Sarmaticum generare animis gentilibus iram.
Tunc ſic increpitans, Pudeat Mars inclyte, dixit:
En tua ſigna gerit, & noſtra effœminat arma
Staminibus vix apta manus. nũc ſtabitis hercle
Periura turres. calathos & penſa puellæ

Plena rotant, ſparguntq́; colos: hoc milite Troia,
His fidit telis. at non patiemur Achiui:
Et ſi turpe viris timidas calcare puellas,
Ibo tamen contrà. ſic ille. at virgo loquacem
Tarda ſequi ſexum, velox ad prælia, ſolo
Reſpondet iaculo. fatum miſerabile, lapſum
Haſta ſolo figit. pendent veſtigia, præceps
Ire laborat equus, cuſpis vetat, atq; ita carptim
Infelix diro lacerant certamine corpus,
Haud minus Adraſtum Pyrrhus premit, ille deorũ
Proles, mortali vitam ſed reddidit hoſti.
Mox alias vtrinq; manus, dextrasq́; minores
Accedunt exempla ducum. quis ſingula pandat?
Si fluctus Siculos, Libycæ ſi meſſis ariſtas,
Hyblæas ſi ſecter apes, tot vulnera, tantas
Haud tamẽ expediam cædes. nunquã ante Machaõ,
Pluribus, aut tantis eguit Podalyrius herbis.
Iamq; humiles populata manus cõcurrere binos
Molitur fortuna duces, nec longa morati
Arma parant. parentq́; alacres. audentibus olim
Acceſſum nunc turba dabat. nunc largior vſus
Camporũ numerusq; minor. prior improba Pyrrhũ
Pentheſilea premit, Mars hunc, hanc implet Enyo
Ad ſexum non tarda ſuum. Tritonia neutri,
Neutri Iuno fauet, Pyrrhum nec vincere malint,
In ſpacium iam creſcit ager, porrectus vterq;
Contus, vterq; enſis, admiſſos calce fatigant
Cornipedes primas perdit ſed fraxinus iras,
Pars clypeis immenſa ſedet, pars ſpargitur atuis

Partem dextra tenet, mox certior enſe propinquo
Crudeſcit ferri rabies. prima eregit ictum
Virgo, ſed raptis obliquo vulnere criſtis
In clypeum deſcendit ebur, medioq́ retentum
Vix perfert vmbone moras: dumq́; elicit enſem
Pentheſi-lex cædes. *Altius impreſſum, læuam mucrone papillam*
Tranſadigit Pyrrhus. ſic imperioſa virago
Degladiata ruit. tanta eſt reuerentia ſexus,
Sidonias in crura togas. ſinuoſaq́ texta
Colligit, & multum ſatis irata fatiſcit.
Fit fuga Dardanidum, turbãtur Amazones, æger
Ad ſexum facilis rediјt timor: vndiq́ terror
Palantumq́ metus, diſcors ignauia pugnat
Præceptura fugam: nulli ſuccurrere lapſis
Fratribus, aut notos mens reſpexiſſe vocantes.
Pars iam nacta vrbem, Danao pars præda ſequenti
Linqitur: at pauci cum certa pericula cernant,
In portus redeunt, & fata decora merentur.
Venerat extremi reuoluto ſtamine penſi
Fatorum promiſſa dies, decimusq́; rotabat
Speratum Titana labor. præſagia mille,
Mille mali micuêre minæ, metuenda cometæ
Sanguineis cecinêre comis, ac Phœbus vterq́
Nunc duplex, nũc nullus erat: non crebrior vnquã
Ira Iouis, non plura nouis portenta figuris
Viſa prius, ſilicum lachrymis, ſudore deorum,
Latrantum gemitu, partuq́ in monſtra ſoluto
Venturi iam clara fides. accendit Achiuos
Teſtorides, panditq́ deos. illi vndiq́ muris

Inſul-

Inſultant, quà terra patet: pars nectere claſſes
Deſtinat, & cunctos vrbis tentare receſſus.
At Phrygij reditus Ledæos pace paciſci,
Et tandem longis hortantur fœdera bellis.
Suadet idem Anthenor: ſuadet facundior illo
Polydamas: ſuadet leni mitiſſimus ore
Dux Anchiſiades. reges cecidiſſe queruntur
Et raras ſupereſſe manus: nec ſola gemiſcit
Ilios aut Phrygij fines, at quicquid Idaſpem
Gemmiferum, Scythiciq; interiacet æquoris algas
Belli damna dolet. nec par fortuna Pelaſgis.
Pugnat Achilleides, conſulant Neſtor, Vlyſſes
Fallit & Atridas vltrix exaſperat ira
Haud tulit Amphimacus pacē negat, arma repoſcit
Edicit laxare fores, Phrygibusq; triumphum
Deſtinat, aut pulchro victuram funere famam:
Ipſe æquaturus fratres, verùm Hectore maior,
Sic cedat puer, & pugiles vir ſurgat in annos,
Quin Priamo licet in ſenium deiectior ætas,
Algentesq; negent onerari caſſide cani,
In ſene non marcet princeps, in principe vernat
Miles & imbelles audent certamina rugæ.
At ducis offendunt auſus, coguntq; timere,
Mobilitas ſuſpecta Phrygū, bellum author agendū
Iuſſerat Anthenor, nunc ſuadet fœdera: Spartem
Aeneas populatum ierat, nunc reddere prædam
Cenſet, & hoſtilem cupiat meruiſſe fauorem.
Ergo dolis ceſſare dolos, & tollere fraudem
Fraude parat, formatq; artes, hoc ordine ductor.

Fingere ſacra vouet, feſtaq; ad fœdera menſæ
Inuitare duces, dumq; vnà pocula tractant,
Irruat Amphimachus, armatis acer inermes
Occupet inſidijs: ſic tuti libera Martis
Copia, & hærebit nullis victoria cauſis.
Interea queſtiq; diu, bellumq; peroſi
In fœdus coiere Phryges, iuratur in vſum
Perfidiæ periura fides. Anthenore dirum
Parturiente nefas. huius conſulta ſecuti
Proditio Troiæ. *Vcalegon, atq; Amphimadas, nec iuſtior ipſo*
Polydamante Dolon, patriæq; in damna ruentis
Impius, & tantis Aeneas conſonus auſis.
Nuncius Argolicis prodendas indicat arces
Polydamas, pacemq; in pactum fraudis habendam
Iuratis poſcit, tacitumq; in mœnia furto
Poſcit iter Danais. Neſtor timet; hæret Vlyſſes,
Furta negat Pyrrhus: illos incerta morantur
Pollicita, & falli metuunt: hic vincere certus,
Nocturnis refugit bellis fœdaſſe triumphum.
Res turbat ſuſpecta duces, Phrygioq; retento
Traditur Inachio legati cura Sinoni.
audenda *Promiſſis* addenda fides. petit ille penates*
Iliacos, dubioſq; Anchiſa teſte timores
Soluit, & acceptas iurante Anthenore voces.
Ergo fidem ducibus teſtati numina pangunt
Inachidæ, lætiq; iubent ſua, ſeq;, ſuoſq;,
In nullos nutare metus: dona inſuper addunt,
Et firmant promiſſa datis. nec Pergama tantum,
Innumeras Aſiæ ſpondent cum ciuibus vrbes.

His

His hilaris Phryx certus abit, quodq; hoſtis in vrbē
Captet iter, quando veniat. quæ ſigna mouendi
Militis, & cauto diſpenſat ſingula nutu.
Porta latens, taciroſq; dolis furata meatus
Inſcriptum Pegaſi tollit caput: hac iter Argis,
Huc iuſsi venire duces. Sol merſerat axem,
Venturis hoc tempus erat: fax igne ſereno
Viſa viris, hæc ſigna dabat. ſic milite iuncto
Securi dubijq; meant. Phryx indice flamma
Pandit iter, laxatq; fores. ô dira nocentum
Conſilia. ô cunctis incognita crimina faſtis.
Florebant Aſiæ fines, florebat opimis
Troia ſuis, & rege potens, & milite tuta.
Nec ſuperos, nec fata timens. victoria Graium
Mentito Calchante breui ceſsiſſet. at hoſtis
Indigena, & (quo nil grauius) priuata nocendi
Copia Teſtoriden vatem facit. inuidet ipſe,
Ipſe vrbem ciuis aperit. non cardo ſuſurrat,
Non clypei, non tela ſonant. ſcit turba ſilere.
Omnia clàm, clarumq; nihil. prior vrbe potitus
Impatiens ſæuire dolis, & vincere furto,
Exclamat Pyrrhus. Nunc obuia tela parate,
Ite Phryges contrà. quónam vſq; in ſomnia torpor?
Nil tuti ſupereſt, poſtes laxamus, & ecce
Irruimus Danai. ſi quos concurrere mecum
Ira trahit, non egregium damnabitur vmbris
Martis opus, facient ignes ſpectacula veſtri.
Fatur, & incendit rapta face Pergama primus,
Ipſe ſibi patuiſſe volens. pars cætera ferro

Digitized by Google

Certatim, flammaq; furit: populator oberrat
Ignis, & in medios gladij venere ſopores
Nox fera, nox verè, nox noxia, turbida, triſtis,
Inſidioſa, ferox, Tragicis vlulāda cothurnis,
Aut Satyra rodenda graui, tu ſola triumphas,
Tantorum niſus ſteriles lucrata dierum.
Si mihi Carpathias linguis æquare figuras
Detur, & innumero creſcāt mihi pectora Phœbo,
Non tamen expediam cædes, incendia, luctus,
Quos Phrygijs nox vna parit. pars ignibus enſes
Pars gladijs vitant ignes, caſuq; gemendo
Incurrit fatum, fati fuga ſola timetur,
Quæ prior in ſenſum mors germinat: vtraq; paßis
Funera, fas multis geminos conferre dolores.
Dira mali ſacies, æuoq; ignota priori.
Hinc ſomnus vigil, inde odium: nulloq; rebelles
Obiectante manus, ferienti copia dextræ
Delegiſſe nece, iugulúm ne an pectus, an ora
Occupet, aut cunctos in vulnera computet artus.
At quibus in menſas noctis productior vſus,
Aut verbis vigilata quies, vulgante tumultu
Vrbe frui Danaos, aut viſis ignibus, arma
Defenſura parant, ſed flammis vndiq; ſepti
Præreptum mirantur iter, fruſtraq; parantes
Incenſos exire lares, aſperrima queſti
Funera, conſumptis pariter moriuntur in armis.
Expediam cædes? & ſingula fata reuoluam?
Sed tenebris latuere manus, ſed nocte perempti,
Sed premit vmbratam nocturna inſcitia Muſam

Fuge=

Fugerat amplexus aras & templa tonantis
Infelix Priamus, nec enim fiducia dextræ: Priami cædes.
Ceſſerat ira metu. magno tamen arduus ore,
Non prece, nō lacrymis, non vultu ſupplice regem
Dedecorat. cui Pyrrhus atrox, reddiſne Pelaſgis
Spartanas, reddiſne nurus? an prælia mauis?
Et nondum bellare times? cur ſtringis eburnos
Dijs inuiſe deos? læſiſti numina ſponte,
Cogor in exemplum: cecidit pater hoſtia Phœbo,
Tuq; Ioui, dixit, indignatusq; iacentis
Cæde frui, trepidum prenſis à vertice canis
Erigit in vulnus, gladiumq; in viſcera condit
Non longum cunctata manus. leuis ire ſub vmbras
Vita hebes: ipſe tamen membrorum pondere ferrū
Permiſſus cecidiſſe iuuat, tandemq; dierum
Plenus obit, felix ſenio. lætusq; iuuenta,
Si ſtabili fortunæ fide. ſi fixa maneret.
Poſt Zephyros plus lædit hyems, poſt gaudia luctus:
Vnde nihil melius, quàm nil habuiſſe ſecundum.
Poſtquā Hecubæ iam certa mali vulgata recētis
Fama, rapit greſſus, & nil cunctata per enſes
Audet iter, lacerisq; comis & pectore cæſo
It quærens & quæſita virū. Quisnā, inquit, Achiui
Lugendos miſerè ſecat artus? reddet? an illum
Prædā auibus, prædamq; feris ſparſiſtis, ademptum
Quærendumq; mihi? cedunt turbata furenti
Agmina, dantq; viam. regi illa inſtrata reperto,
Heu meus, ingeminat, longo pòſt tempore muta:
Heu iterat repetitq; meus. ſic ſæpe diuq;

In voces diſſuta breues, vix deniq; queſtus
Continuos nectit, & ſic exorſa profatur.

Lamentatio Hecubæ.

Quos gemitus, quæ digna ſatis lamēta repēdens
In lacrymas ſimulate dolor? non arguo luctus.
Defecère genæ, fletuq; exhauſta profundo
Lumina caligant, acies hebet, inſita dudum
Plaga, ſed elingues ſiluere huc vſq; dolores.
O cœlum, ô ſuperi, quibus irritata peperci
Fœmineis nil auſa modis, quo crimine tantis
In pœnas damnata malis? ſi digna necari,
Cur vixi? heu, miſeris longo nil triſtius æuo.
Num thalamos, partus ne querar? ſæuiſſima nupſi,
Infelix peperi. potuit ditione ſerena
Iſte frui, mecum Parcæ nupſere nocentes,
Et pariter ſtetit ira deum. quin pignore multo
In partus fœcunda fui, fatoq; ſiniſtro
Et coniux & mater eram: nunc orba creatis.
Nuda viro, gemino didici contendere planctu,
Claudendis laſſata genis, & funere multo.
At te chare Hector, te tuta ſuperſtite dudum
Troile Troia fuit: nec enim pars impia noſtri
Fax vteri memorandus erit. ſic fatur, & ignes
Quos Phaetonteæ nequeant æquare fauillæ,
Quosq; neget tibi Roma Nero, miratur, & addit,
Hás ne faces peperi? peperíne, & fulmina ceſſāt?
Hæc vteri fœtura mei, nec ſoluit hiatum
Terra vorax? peſte hac timui, parcuntq; minaces
Deucalionis aquæ? vos ô, quos impia læſi,
Vos potius quibus hæc peperi lamenta, nocentem

Cer-

Certatim laniate Phryges. ſed ſerior ira:
Tunc tẽpus, cum ſomnus erat. tuq; inclyte cõiunx,
Tu thalami tumuliq; comes, tecũ ibo ſub vmbras.
Me miſeram deerit ne hoſtis? vbi bella furentum?
Pyrrhus vbi? date tela viri: date tela, ſeniles
Sufficient in fata manus. diſcám ne vereri
Argolicas captiua nurus? ſic fatur, & omnes
In luctum Danaos pietas extorta reſoluit.
Et iam rorificas noctis nudauerat vmbras
Sed nondum deterſa dies. vltrò ipſe latebat
Phœbus. & euerſis, quæ ſtruxit mœnibus, hoſtem
Ingemuiſſe putes. præda omnis in arce Mineruæ
Congeritur, noctisq; lucrum: Troiaq; iacentis
Metiri iam fata licet, tot ditia ſpectes
Arma, deos, cultus, gẽmas, ebur, æra, nec vnquam
Pluribus intumuit victrix fortuna trophæis,
Poſtquam iuſta ducum ſuffecit copia, vulgo
Speſq; auidas tribuens vicit manus, vndiq; lætos
Conclamant reditus: tandemq;, ſed exule bello,
In ſeſe natura redit, dat tempora vates,
Dat lucem qua vela parent, ſuntq; ocia Graijs
Interea, luſtrare vago fumantia greſſu
Pergama pars odijs nondum furijſq; peractis,
Rheteos ſpoliat colles, latura cupreſſum
Funeribus, laurũm ſacris, & puppibus alnum.
Iam votis tumulisq; modus, claſſisq; nouata
Æquoreum ſulcabat iter: rotat obuius ecce
Auſter aquas, geminasq; hyemes et flumina et im-
Tẽpeſtas inopina mouet: monet augur ituros (bres

In voces diſſuta breues, vix deniq; queſtus
Continuos nectit, & ſic exorſa profatur.

Lamentatio Hecubæ.

Quos gemitus, quæ digna ſatis lamēta repēdens
In lacrymas ſimulate dolor? non arguo luctus.
Defecère genæ, fletuq; exhauſta profundo
Lumina caligant, acies hebet, inſita dudum
Plaga, ſed elingues ſiluere huc vſq; dolores.
O cœlum, ô ſuperi, quibus irritata peperci
Fœmineis nil auſa modis, quo crimine tantis
In pœnas damnata malis? ſi digna necari,
Cur vixi? heu, miſeris longo nil triſtius æuo.
Num thalamos, partus ne querar? ſæuiſsima nupſi,
Infelix peperi. potuit ditione ſerena
Iſte frui, mecum Parcæ nupſere nocentes,
Et pariter ſtetit ira deum. quin pignore multo
In partus fœcunda fui, fatoq; ſiniſtro
Et coniux & mater eram: nunc orba creatis.
Nuda viro, gemino didici contendere planctu,
Claudendis laſſata genis, & funere multo.
At te chare Hector, te tuta ſuperſtite dudum
Troile Troia fuit: nec enim pars impia noſtri
Fax vteri memorandus erit. ſic fatur, & ignes
Quos Phaetonteæ nequeant æquare fauillæ,
Quosq; neget tibi Roma Nero, miratur, & addit,
Hás ne faces peperi? peperíne, & fulmina ceſsāt?
Hæc vteri fœtura mei, nec ſoluit hiatum
Terra vorax? peſte hac timui, parcuntq; minaces
Deucalionis aquæ? vos ô, quos impia læſi,
Vos potius quibus hæc peperi lamenta, nocentem

Certatim laniate Phryges. ſed ſerior ira:
Tunc tẽpus, cum ſomnus erat. tuq́; inclyte cõiunx,
Tu thalami tumuliq́; comes, tecũ ibo ſub vmbras.
Me miſeram deerit ne hoſtis? vbi bella furentum?
Pyrrhus vbi? date tela viri: date tela, ſeniles
Sufficient in fata manus. diſcám ne vereri
Argolicas captiua nurus? ſic fatur, & omnes
In luctum Danaos pietas extorta reſoluit.

Et iam rorificas noctis nudauerat vmbras
Sed nondum deterſa dies. vltrò ipſe latebat
Phœbus. & euerſis, quæ ſtruxit mœnibus, hoſtem
Ingemuiſſe putes. præda omnis in arce Mineruæ
Congeritur, noctisq́; lucrum: Troiæq́; iacentis
Metiri iam fata licet, tot ditia ſpectes
Arma, deos, cultus, gẽmas, ebur, æra, nec vnquam
Pluribus intumuit victrix fortuna trophæis,

Poſtquam iuſta ducum ſuffecit copia, vulgo
Speſq́; auidas tribuens vicit manus, vndiq́; lætos
Conclamant reditus: tandemq́;, ſed exule bello,
In ſeſe natura redit, dat tempora vates,
Dat lucem qua vela parent, ſuntq́; ocia Graijs
Interea, luſtrare vago fumantia greſſu
Pergama pars odijs nondum furijsq́; peractis,
Rheteos ſpoliat colles, latura cupreſſum
Funeribus, laurum ſacris, & puppibus alnum.

Iam votis tumulisq́; modus, claſſisq́; nouata
Æquoreum ſulcabat iter: rotat obuius ecce
Auſter aquas, geminasq́; hyemes et flumina et im-
Tẽpeſtas inopina mouet: monet augur ituros (bres

Nondum placatis iterare piacula diuis.
Iuſſa duces obeunt. memoriq; Polyxena Pyrrho
Non inuenta ſubit: frendit, Phrygioſq́ lacceſſit
Efferus. hanc thalamis, Hecuba tradente, paternis
Dux Anchiſiades abſconderat. ô ſcelus ingens,
Redditur inuiſis infelix præda Pelaſgis.
At licet haud æquas ſeruata virgine pœnas,
Exul agi iuſſus Aeneas pendit, et vſus
Puppe bis vndena, quas prædo duxerat alnos
Dardanus, exilij comites habet. vrbe potitur
Anthenor, regniq; decus rex lectus adauget,
Aſtrictus ſocijs in fœdera læta Gabinus.
Hunc tamen extorto cupiens euertere ſceptro
Menalias mendicat opes, Dircæa pererrat
Oppida, digreſſis audax bellare Pelaſgis
Aeneas, ſed caſſa noui molimina belli
Queſtus, in Hadriacas exul delabitur vndas.
Hic vrbi Corcyra nouæ, quam ſtruxerat ipſe,
Nomen, & exiguo regnat contentus agello,
Romanis olim permiſſus mœnibus autor.
At regina gemens, & nunquam credita Teucris,
Cernuſium Caſſandra petit, comitemq́ ſecutus
Andromachen Helenus ſic Ilios vnica damno
Vbere regna, vrbes populis & gentibus implet.
Iamq́ Phoronæi poſt diruta Pergama reges
Aegæum tenuere fretum, ſpolijsq́ ſuperbi
Iliacis, nulla curſus turbante procella,
Concordes ſecuere vias, quum carcere fracto
Effreni fremere Noti, cœliq́ tumultus

Diſpu-

Diſpulit aut pelago puppes, aut fluctibus hauſit.
At vaga Locrorum claſsis, dum turbine fertur,
In ſcopulos proiecta perit: quin fulmine quaſſa
Regia qua vectus Aiax, ratis. ipſe profundis
Corporis obſequio fruſtra libratur in vndis.
Mox vbi victores audit remeare Pelaſgos
Aiax Naupliades, titulos Palamede perempto
Fraternos obiiſſe dolens, liuore maligno
Saucius, Argolicas ad bella nephanda puellas
Prouocat. & ſceleris cauſſas molitus iniqui,
Heu miseræ quid ſacra (inquit) quid vota tot annis
Deplorata iuuant, ſeruata iura maritis
Et nunquam temerata fides? rediere, ſed ecce,
Fama nurus Phrygias ſimul aduentare, premetq́;
Barbara ſeruitio thalamos captiua priores.
Immo age, Lemniadum memores audete Pelaſga
Par factum cauſis paribus, trepidatis inertes:
Imperat indignis pellex regina puellis,
Vix hæc, & ſubitos vulgauit fama tumultus
Argolicos veniſſe duces. ô rara deorum
In finem producta fides. ſis tempore longo
Fauſtus. ſis quouis maior, quid ſtultè ſuperbis?
Vltima felices ætas facit. en habet Argos
Nil bellis quaſtus, nil æquore paſſus Atrides:
Victorem iugulum coniunx ſecat, audet adulter
Inſidijs mactare ducem. triſtisq́; reuerſo
Egiale Diomede ſuo, non oſcula, riſus,
Blanditias, ſed bella mouet, ſimilesq́; tumultus
Molitæ Argolides aliæ, vel fraude maritos

Digitized by Google

Excipiunt, vel marte negant venientibus vrbes.
Ergo vbi Graiugenæ pulſi ciuilibus armis
Ceſſêre exiliis, & deuenêre Corinthum,
Singula collatis vltum conuitia bellis
Ire parant. prohibet Neſtor, pacemq́ue ſuorum
Conſultu potiore petit: prece flectere ciues,
Non armis tentare monet, ne publica damna
Et regno pariat lis inteſtina ruinam.
Sic damnis bellum nullis ciuile ſoporat
Maieſtas dignata preces, & Marte ſepulto
Fœmineas non paſſa tubas, pietasq́ue fidesq́ue
In dominos antiqua redit. ſua cuilibet vltrò
Regna patent, patriamq́; Samon delatus Vlyſſes
Syrenum modulos, Siculū mare, Monycha paſſus
Hoſpitia, Antiphatis menſas, & pocula Circes,
Dulichios tandem fines tenet, inq́ue pudicas
Penelopes poſt multa redit connubia tedas.
At fati præſaga quies horrendaq́ue viſa,
Telegoni gladios cognataq́ue tela minantur.
Sic Circes deſpector obit, ſic victima nati:
Sed ſenio validus, Aſiæ ſed victor opimæ.
Poſtquam Tyndaridē patrias remeaſſe Mycenas
Claruit occurrit denſis Europa cateruis
Pliſtiniam mirata nurum, flagrantq́ue videre
Euerſorem Aſiæ vultum. quin ipſa ſuperbit
Accendiſſe duces, laceraſſe in prælia mundum,
Infamem famæ titulum lucrata pudendæ.
Hactenus Iliacæ queſtus lamenta ruinæ
Conſuſa explicui veteris compendia veri.

Viue liber, liberq́; vige: ſed ſi qua nocebunt,
Diſce libens liuore nihil ſublimius eſſe.
Cum tibi mordaces obliquent læua cachinnos
Murmura. cum cupiāt linguis lacerare prophanis,
Sis vtinam inuidia dignus, quæ ſumma laceſſit,
Quam paſcit præſens, extremaq́; terminat ætas.

DARETIS PHRYGII DE BELLO Troiano libri Sexti & vltimi

FINIS.

HOMERICAE ILIADOS LIBER Primus.

~~VINCENTIO OBSOPOEO~~
Interprete.

DIC Dea peſtiferam Pelidæ principis iram,
Quæ dedit innumeros Danais inimica dolores,
Et quæ non paucas heroum tradidit orco
Illuſtres animas: quorum laniata voraces
Membra canes, auidas etiam pauêre volucres:
Tempore quo primùm diſcordi pectore litem
Cum magno Atrides duram ſuſcepit Achille.
Ergo quo tandem commiſſi numine Muſa
Tantis certarunt odijs heroes Achiui?
Hoc dea Latona, hoc Ioue natus Apollo.
Quippe ille iratus, regiq; infenſus Atridæ
Graiorum dira compleuerat agmina peſte,
Propter ſacrifici deſpecta precamina Chryſæ
Quem ductor Danaûm indignè tractarat Atrides,
Quandoquidem celeres naues acceſſit Achiuum
Munera pro nata redimenda ingentia portans,

Atq; tenens manibus Phœbeas ille coronas
Vna cum ſceptro cunctos orabat Achiuos.
Supplice præcipuè reges eſt voce precatus
Vtroſq; Atridas: Vobis ô inclyti Atridæ
Ac alÿ quotquot claſſe veniſtis Achiui,
Dent ſuperi Troiæ ſubuerſis mœnibus vrbis
Felicem in patriam reditum, ventoſq; ſecundos
At vos accepto precio mihi ſoluite natam
Dilectam, magni reuerentes numina Phœbi.
Omnibus hic vna placuit tunc voce Pelaſgis
Eſſe ſacerdotem Phœbi reuerenter habendum,
Claraq; pro capta dona accipienda puella.
At non hæc animo placuit ſententia Atridæ,
Sed malè dimittens duro ſermone minatur
Ille ſacerdoti Tymbræi templa colenti:
Ne te effœte ſenex Troiano in littore iuxta
Naues Argolicas offendam fortè memento,
Aut nunc cunctantem, vel cras huc rurſus euntē.
Non erit auxilio ſceptrum Phœbiq; corona.
Sacra tibi dabitur per me tibi filia nunquam
Libera ſeruitio, prius hanc quam tarda ſenectus
Aedibus in noſtris patrÿs à finibus actam
Curuarit gracili texentem ſtamine telam.
Participemq; tori noſtri, ſociamq; cubilis
Ergo hinc tolle gradum, nec me verboſe laceſſas,
Vt poſſis iterum tua tecta reuiſere ſoſpes.
Sic ait. attonitus tali ſermone ſacerdos
Mente pauens ceſſit dictis iraq; minaci.
Moxq; per vndiſoni vadebat littora Ponti

Concilium populi fortis collegit Achilles,
Admonitu tactus magnæ Iunonis amico.
Nam'q; hæc ſollicita morientes mente Pelaſgos
Curabat cunctis pleno quibus vndiq; cœtu
Collectis ſurgens pedibus non ſegnis Achilles,
Talia maturis dictis eſt verba profatus:
Cenſeo nunc iterum Danaos Atrida retrorſum
Turgida velifera menſurus æquora claſſe,
Actos per tumidas varijs erroribus vndas.
Non alia eſt nobis conceſſa occaſio mortis
Vitandæ. parili nunc Mars & peſtis Achiuos
Abſumunt leto. vatis reſponſa petenda,
Aut ſunt ſacrifici quærenda oracula nobis,
Aut agè Oniropolon poſcas, cui ſomnia parent,
(A Ioue nam veniunt obſcuræ ſomnia noctis)
Qui gnarus nobis exponat Apollinis iram
Conceptam ex ſacris forſan non ritè ſolutis:
Num ſatur agnorum velit aut nidore caprarum
A nobis miſeram placidus depellere peſtem.
His dictis ſeſſum magnus conceſſit Achilles.
Quem poſt ſurrexit collectos inter Achiuos
Calchas Teſtorides Danaûm celeberrimus augur,
Qui cum præteritis callens præſentia rebus,
Norat quid ferrent ſecum quoq; fata futura.
Tunc etiam inſtructis ratibus comitatur Atridas
Dux fuit Argiuis Troiana ad mœnia propter
Notitiam augurij, quo munere Phœbus Apollo
Donarat vatem præclaro Teſtore natum.
Ergo in concilio ſic eſt exorſus Achiuis.

Vt tibi Appollinei memoretur cauſa furoris,
Imperio mandas nobis illuſtris Achille.
Hanc non in vita referam tibi mente: viciſsim
Si iuratus opem nobis promiſeris ipſe
Dictis ac manibus promptum te velle tueri
Me vatem: quoniam, ſi non ſententia ludit
Vana meam mentem, commota bile tumebit
Iratus cunctos dominans hic inter Achiuos,
Et cuius iuſſu Danai mandata capeſſunt.
Iam plus ſceptrigeri valet alta potentia regis,
Proſequitur quoties feruenti pectoris æſtu
Sorte minore virum, quamuis ad tempus atrocem
Lenito ſtomacho placidè concoxerit iram:
Poſt tamen accenſis redit in præcordia flammis
Ira iterum: quæ non, niſi ſit ſeſe vlta, quieſcit.
Dic ergo num ſis non defenſurus Achille?
Talibus huic contrà dictis reſpondit Achilles:
Eloquere audaci conceptas pectore ſortes,
Ac nobis quæcunq; tenes præſaga Pelaſgis
Verba refer poſito vates venerande timore.
Per tua fatidici iuro tibi numina Phœbi,
Cui tu vota vouens nobis oracla retexis,
Dum mea vita mihi fato tardante ſuperſtes
Manſerit auricomi cernenti lampada ſolis,
Nemo te manibus temerè violabit adortus
Vim faciens Danais ex omnibus inclyte Calcha!
Non ſi voce tua fuerit perſtrictus Atrides,
Qui proceres cunctos hic ſe præcellere iactat.
Tum confirmatus fidenti pectore vates

Inte-

Integer his dictis fortem compellat Achillem:
Haud neglecta Deo commouit victima mentem;
Nec cupit iratus taurorum ſanguine centum
Splendida per proceres Danaos ſibi ſacra parari.
Propter ſacrifici ſortem ſtomachatur iniquam;
Quem rex dimiſit ſpretum petulanter Atrides,
Nec precio accepto properauit ſoluere natam.
Propterea miſeros afflixit peſte Pelaſgos.
Eſt mala mortiferis etiam inſuper ille daturus
Plura ſuis telis, ſed nec contagia morbi
Tollet peſtiferi dextra capiente quietem,
Antè niſi charo reddatur filia patri
Non empta, & nullo precio dimiſſa puella,
Ac mox in Chryſen fuerit perducta Hecatombe:
Munere quo ſanctas vbi placauerimus aras,
Spes erit adiutos reualeſcere poſſe Pelaſgos.
His dictis vates arrepta ſede quieuit.
Poſt hunc exiliјt ira inflammatus Atrides
Militis Argolici princeps Agamemno, furore
Intima ſuccenſo plenus præcordia, & illi
Vtraq; terribili fulgebant lumina flamma.
Ac primùm dictis Calchanta inuaſit acerbis:
Improbe nil ſanum ſolitus prædicere vates;
Grata tua ſemper mala ſunt præſagia menti;
Qualia terrifico reſpondes ore rogatus,
Tempore non vllo felicia dicta dediſti,
Nec manibus nec voce valens, ſed inutile pondus.
Vt nunc confirmans præſaga mente Pelaſgis;

Scilicet hos Danais Phœbum immiſiſſe dolores;
Pro pulchra quoniam Chryſeida ſplendida dorà
Sumere noluerim: poſtquam retinere Mycenis
Aedibus in noſtris ſtatui vice coniugis illam.
Quippe Clytęneſtræ haud mihi poſtponēda videtur
Vxori quanuis teneræ, florentibus annis:
Quæ non corporeis membris, non indole virgò
Ipſa eſt inferior, nec mente, nec arte Mineruæ.
Attamen hanc rurſus triſti volo reddere patri.
Quandoquidem hoc video factu præſtantius eſſe.
Nam cupio populi potius ſeruire ſaluti,
Quàm quòd peſtifera pereat ſic morte necatus,
At vos quamprimùm nobis donum ite parantes,
Ne rex ſolus ego reliquos hic inter Achiuos
Indonatus agam: quod quàm ſit noſtis iniquum.
Vnde mihi veniat confectum munus Achiui,
Actutum vobis, velut impero, quærite cuncti.
Talibus huic contrà dictis reſpondit Achilles:
Atrida princeps longè cupidiſsime rerum,
Quod tibi magnanimi præſtabunt munus Achiui?
Nuſquam ſcimus opes communes eſſe repoſtas.
Nam quæ direptis lucrati ex vrbibus huc nos
Attulimus, dudum iam ſunt diuiſa Pelaſgis:
Nec decet hæc Danaos iterum collecta referre.
Quocirca hanc Phœbo pacatus mitte puellam,
Quam nos muneribus quondam penſabimus amplis,
Quando Dardaniam nobis Saturnius vrbem
Iuppiter infeſtus dederit ſubuertere telis.

Tali-

Talibus hunc contrà dictis compellat Atrides:
Hoc equidem nunquam, quamuis ſis fortis Achille,
Concipias animo: nec enim me vincere tali
Fraude potes, nec me compto ſermone mouebis.
An cupis, vt poſtquam donis ſis ipſe potitus,
Rector ego populi ſedeam ſine munere ſolus?
Inſuper hanc mandas me irato reddere Phœbo.
Ni mihi magnanimi dederint citò munus Achilli,
Quod placeat, quod ſit regali nomine dignum,
Debita ceſſantes, quòd ſi mihi dona negarint,
Fraudatus laſſos veniam ipſe vlturus honores.
Aut tu deinde tuis per me priuabere donis,
Siue ſuis Telamone ſatus ſpoliabitur Aiax,
Siue ſuis Ithacæ ſaxoſæ rector Vlyſſes.
Ille dolens equidem tumida ſtomachabitur ira,
Cuius ego intrabo ſubitis tentoria plantis.
Iſta tamen melius pòſt diſcutienda reſumam.
Nunc agè pontigradam collecto remige puppim
Aptemus, qua cum Chryſeide ſacra ferantur
In Chryſen, vnusq́; ducum comitetur euntem,
Aut Aiax, aut Idomeneus, aut acer Vlyſſes,
Aut tu Pelida, quo non immanior alter,
Vt Phœbea pijs placentur numina ſacris.
Hunc toruè intutus ſic contrà affatur Achilles:
Heu mihi perfricto nimium temerarius ore.
Quàm tua corda tument fœdum ſpirantia lucrũ,
Quisnã prompto animo tua dicta capeſſat Achiuũ
Certum vt vadat iter? ſeu iuſſos pugnet in hoſtes,

Martia magnanima ſubiens diſcrimina dextra?
Non ego belligeris huc propter Troas in armis
Conceſſi auxilium bello laturus Achiuis:
Nulla quia læſit nos vnquam iniuria Troum.
Nunquam per Phrygios nobis ſubducta latrones
Sunt armenta bouũ, nec equos mihi Teucer abegit,
Pinguia, nec patriæ ſuccenſis frugibus arua
Vaſtarunt noſtris Phrygij cultoribus hoſtes.
Plurima nam medio ſunt interiecta, peralti
Montes, ac tumidi reſonantia flumina ponti.
Atqui nos ingrate ſumus tua ſigna ſecuti,
Quò lætus tacita ſentires gaudia mente,
Dum te germanumq́ tuum dignamur honore.
Tu tamẽ his cunctis nequaquam ingrata mouere,
Irrita, ſed noſtri tibi ſunt benefacta laboris.
Nunc etiam nobis truculenta voce minaris
Dona erepturum, quæ multo parta labore
Poſſideo, & noſtra eſt donata hoc munere virtus.
Nũquam æquale tibi, nunquã par munus habebo,
Hoſtilem quando ſubuerſis mœnibus vrbem
Diripient Danai ſuccenſam Marte ſecundo.
Semper ego varij grauiora pericula belli
Præ cunctis ſubeo, maiusq́ interritus haſta
Martis opus tolero pugnando comminus hoſti.
Porrò vbi iam partæ Danais ſunt præmia palmæ
Diſtribuenda, tibi longè maiora quieto
Munera dantur, ego modico contentus Achiuas
Accedo naues, vbi iam ſum feſſus & æger

Ad-

Aduerſus Teucros pugnando gnauiter hoſtes.
Nunc quoniam video longè conſultius eſſe
Vt patrias repetam roſtratis nauibus oras,
Claſſe petam Phrygio deſerto littore Phthiam.
Nec te cenſemus, niſi me fortè omnia fallant,
Spreti quantumuis immenſos æris aceruos
Nacturum certis opibus ſub Marte paratis.
Talibus huic contrà reſpondit rex Agamemnon:
Quòd ſi tanta fugæ te cepit Achille cupido,
Tolle moras, ac te fugitiuum trade marinis
Fluctibus. haud ego te ſupplex me propter inertem
Orabo vt maneas. alij ſunt deniq; mecum
Argolici proceres, per quos dignabor honore,
Præcipuè ſuperum rector Saturnia proles.
Regibus è cunctis non eſt inuiſior alter
Te mihi. cui ſemper diſcors contentio cordi eſt.
Quem niſi pugna iuuat, cui ſunt niſi prælia grata
Inuicto reliquos ſi vincis robore Graios,
Ne conceſſa Iouis tollant tibi munera criſtas.
Quin tu cum ſocijs inſtructa claſſe profectus
In patriam tractas regnando ſceptra tuorum
Myrmidonum, princeps ſolio ſublimis auito.
Sollicitat nos nulla tui nec cura nec angor,
Sed neq; perculſi ſuccenſente mouemur.
Attamen audaci tibi præſens ore minabor,
Vt me diſpoliat Chryſeide Phœbus Apollo,
Quam modò cum ſocijs & noſtra naue remittam:
Sic tua Briſeis roſeo formoſa colore

Cedet rapta mihi ſtatim tua caſtra petenti,
Quò non ambiguè poſthac cognoſcere poſſis
Quanta te præſtem ſceptri virtute ferocem,
Quo cum ſuſtineat temerè contendere nemo,
Nec cui ſe conferre parem deſideret vllus.
Talibus Aeacide exarſit violentia dictis
Voluentis geminos dubio ſub pectore motus,
Acer an extracto conſurgens ocyus enſe
Tolleret Atriden alijs procul inde fugatis:
Aut an ſedato motu compeſceret iram.
Talia dum ſecum ſuſpenſa mente volutat,
Vagina è magna fulgentem diripit enſem.
Illicò Pallas adeſt celeri delapſa volatu,
Miſerat hanc cælo niueis dea Iuno lacertis,
Vtroſq; ex animo parili complexa fauore.
Aſtitit à tergo & flaua comprendit Achillem
Cæſarie adparens nota ſub imagine ſoli,
Præterea nulli dederat ſe diua videndam.
Obſtupuit ſubito viſu conuerſus Achilles,
Ac mox ſagaci cognouit mente Mineruam,
Horridus ex oculis illi micat acribus ignis.
Talibus hanc tandem compellat vocibus vltrò,
Aegiferi cur nata Iouis deſcendit olympo?
Nunquid vt Atridæ turpandam ſanguine cædem
Aſpicias? atqui tibi ſic confirmo futurum
Bellipotens virgo, velut eſt petulansq; procaxq;
Digna ſuo capiet ſemel hic nece præmia faſtu.
Talibus hanc glauco compellat lumine virgo;

Ven-

Venimus incenſi ſedatum pectoris iram
De cœlo Pelida tui, ſi forte gerendum
Cenſebis morem monitis fortiſsime noſtris:
Miſit enim nos huc humeros dea candida Iuno
Vtroſq; ex animo pariliꝫ complexa fauore.
Quare age mitte precor certantem ſanguine litẽ,
Ac enſem manibus vagina conde nitentem:
Obiurga duris potius ſermonibus illum.
Pectore ſagaci velut auguror ipſa futurum,
Ac ita certus habe perſuaſum mente ratumq́;
Aeacide, quondam ter tanta tibi affore dona
Illati propter diſſendia turpia probri.
Talibus huic contrà fortis reſpondit Achilles:
Veſtra quidem fas eſt ô diua faceſſere dicta,
Ferueat incenſum licet acri pectus ab ira:
Quandoquidem hoc video factu præſtantius eſſe.
Nam quicunq; Deum monitis auſcultat amicis,
A ſuperis nullam fert ſupplex ille repulſam.
Sic ait, atq; manu capulum compreſſit, & arcta
Rurſus fulmineum vagina condidit enſem
Belligeræ victus placido ſermone Mineruæ.
Quæ propere æthereũ rurſus conſcendit olympum,
Magni tecta Iouis repetens, ſedesq; beatas.
At noua Pelides peracerbis iurgia dictis
Incipiens, nondum conceptam miſerat iram,
Ac tali regem voce eſt affatus Atriden:
Helluo vinoſe, ac oculis fugitiue caninis,
Nunquam cum populo paribus circundatus armis

Auſus es in bello duræ ſuccedere pugnæ.
Sed neq; cum primis ſocius coniunctus Achiuis,
Auſus es inſidias infenſis tendere Teucris.
Propoſitam tali noras diſcrimine mortem.
Tutius ac multo Graiorum ad caſtra ſedenti
Eſt tibi muneribus proceres ſpoliare receptis,
Quorum fortè tua fuerit ſententia diſpar,
Rex populi vultur, laniatu & ſanguine paſcens
Te miſeræ turbæ, cui nunc dominaris inermi.
Quam tua penè ferox petulantia fracta ruiſſet.
At tibi confirmo ſuperum quoq; numina iurans,
Perq; etiã hoc ſceptrũ, quòd nunq̃ fronde renatos
Producet ramos, poſtquam de ſtirpe reciſum
Matre caret, poſuitq; comas & brachia ferro,
Nec reflorebit folijs & cortice duro
Nudatum, ſed nunc factum geſtamen Achiuis
Iudicibus populum ſancto qui iure coercent:
Tali confirmo noſtrum tibi pectore verbum,
Argolicus populus ſi quando requiret Achillis
Forſan opem rigidi preſſus diſcrimine belli,
Quos nullis armis, nulla ratione iuuare
Ipſe queas, & ſi triſti tunc mente dolebis,
Scilicet Hectorea quando ſub cuſpide plures
Efflabunt animam miſeranda ſtrage cadentes.
Interno ſed tu laniabis vulnere mentem
Iratus, quòd, qui ſuperat virtute Pelaſgos,
Illi præſtiteris nullos ingratus honores.
Sic ait, & ſceptrum in terram proiecit Achilles

Auro exornatum: dehinc preſſa voce reſedit.
At parte ex alia rex ſuccenſebat Atrides.
Poſthac exiliit Neſtor Neleius heros,
Gentis dux Pyliæ, facundo præditus ore.
Dulcior a cuius lingua vox melle fluebat:
Cui conſumpta duo mortalis ſecula vitæ,
Et fuerant ſeri conſpecti ſæpe nepotes,
Tertia tum Pylios regnantem viderat ætas.
Talibus ille duces dictis compellat, vtriſq;
Ex animo cupiens conſultum fautor amicus.
O ſuperi, quanto lugebit Græcia luctu,
At rurſus quantum gaudebit Troius heros
Cum natis Priamus, tum quanto deniq; plauſu
Dardanidæ reliqui exultantia pectora tollent,
Huius vbi fuerit iam dedita fama per vrbem
Diſſidij, & Teucris hæc iurgia veſtra pateſcent,
Vos qui conſilio Danaos ſuperatis & armis.
Atqui agitè & noſtris animos aduertite dictis
Florentes iuuenes, me longè ætate minores.
Namq; viris quondam melioribus ipſe vocatus
Coniunxi, qui me nunquam ſpreuere monentem.
Haud vnquam tales vidi, nec fortè videbo
Poſthac heroas, qualem vidiſſe recordor
Clarum Pirithoum, regemq; Dryanta potentem,
Cæneaq;, Exadiumq;, paremq; deis Polyphemum,
Theſeaq; Aegiden cœleſtibus æquiparandum.
Hos ego præſtantes inuicto robore noui
E cũnctis quot ſunt humana ſtirpe creati.

Et quoniam illorum bello fuit inclyta virtus,
Pugnarunt contra fortiſſima monſtra bimembres
Monticolas, victos dira quos cæde necarunt.
His ego coniunxi patria è tellure profectus
Longinqua iuuenis procul è regione, vocabar
Namque per hos proceres precibus ſocia arma rogantes
Et fera pro noſtra tolerabam bella virili
Pugnans aduerſus Centauros Marte feroces
Cum quibus auderet nemo decernere ferro,
Quales nunc homines magno naſcuntur in orbe.
Conſiliumq; meum monitu meliora probabant,
Parentes dictis manſueto pectore noſtris.
Quare vos etiam monitis parete benigni,
Præſtat enim nimium linguæ parere ſalubri.
Nec tu rex quamuis, velis hunc ſpoliare puella,
Sed ſine poſſideat, Danai velut antè dederunt
Hoc illi munus. nec tu contendere verbis
Turpibus Aeacida contra fortiſſime regem
Suſtineas: nondum parilem es ſortitus honorem
Regis ſceptrigeri, quem Iuppiter extulit ipſe
Ornatum ſceptro, clarum imperijq; corona.
Quòd ſi præcellis reliquos virtute vel armis
Viribus inuictus, cœleſti es matre creatus.
Ille tamen melior, quoniam dominatur Achiuis
Pluribus inſigni princeps diademate clarus.
At rex ardentem placidè compeſce furorem,
Supplice Peliden ego voce precabor Achillem
Vt miſſum facias commoti pectoris æſtum,

Vtile

Vtile qui cunctis vallum & tutela Pelaſgis
Eſt, quoties feruet campo lacrymabile bellum.
Talibus hic contra dictis reſpondit Atrides:
Iſta ſenex equidem es vero (vt decet) ore locutus,
Vir tamen iſte cupit cunctos præcellere, cunctos
Imperio premere, & cunctis dominarier audax.
Omnibus hic etiam quæ ſunt facienda potenti
Nequicquam nutu Danaus præſcribere geſtit.
An, quia pugnacem ſuperi fecere beati,
Propterea audelint quoq; Dijs authoribus idem
Illorum lingua magnos inceſſere reges?
Hunc interpellans clarus compellat Achilles:
Sanè ego nullius deiecta mente momenti
Mancipium merito timidumq; & vile vocarer,
Si, quas tu mandes, tibi rebus in omnibus amens
Obſequerer. mandes alijs tua iuſſa ſuperba,
Nolo mihi quicquam præſcribas imperitesue:
Quippe tua haud vnquã iuſſus mãdata capeſſam.
Quin aliud dicam tacita quod mente reponas.
Haud ego pro tenera manibus pugnabo puella
Cum quoquam, quoniã grati quo munère primum
Me condonaſtis, rurſus ſpoliatis eodem.
Porrò ſi qua mihi reliquarum cõdita rerum
Sunt iuxta naues, harum contingere quicquam
Ne velis inuitis nobis Atrida ſuperbe.
Aut agè tentato per vim ſubducere quicquam,
Quò tua cognoſcant audacia facta Pelaſgi:
Mox tuus infectam ſanguis circumfluet haſtam.

Sic poſtquam alternis iactaſſent jurgia dictis,
Concio diſcuſſa eſt procerum ſurgente corona.
Inde ſua Aeacides repetiuit caſtra rateſq;
Cum ſocijs, nec non fido comitante Patroclo.
At rex æquoreas properè pertraxit in vndas
Aptatam remis puppim & naualibus armis.
Huic ſacra Phœbeis adolenda penatibus addit
Inducta pariter roſeo Chryſeide vultu.
Dux datus eſt illis Ithacæ moderator Vlyſſes.
Inde citò ingreſſi ſoluunt de littore funem,
Humida currentes pandentibus æquora velis.
Atrides populum iuſſit luſtrare piaclis,
Illico purgantur ſalſum luſtralibus extis
In mare proiectis. tum debita ſacra litantur
Ad ripas Phœbo Sigæa per arua comato
Tauri cornigeri, tum viſcera toſta caprarum.
Suſtulit emergens nidorem ad ſidera fumus.
Talia dum peragunt Graiæ per littora gentes,
Incœptæ nondum liquit rex iurgia litis,
Quam fuit Atrides magno antè minatus Achilli.
Quare Talthybium vocat Eurybatenq; ſodalem,
Queîs vtebatur præconibus atq; miniſtris,
Ac ait, Ite citi Pelidæ caſtra petentes,
Ducite prehenſam dextra huc Briſeida nobis,
Quam ſi non dederit vobis fortaſſe repugnans,
Actutum veniam multis cum millibus ipſe.
Illud erit longè, niſi fallor, acerbius illi.
Sic ait, ablegans duro ſermone miniſtros.

Ibant inuiti ſterilis per littora ponti.
Poſtquam Myrmidonū venere ad caſtra, propinquū
Præ caſtris illum & ratibus reperere ſedentem.
His ſed conſpectis haud eſt gauiſus Achilles.
Perculit hic trepidos regis reuerentia, quare
Stabant attoniti compreſſa voce ſilentes.
At bene quid vellent triſtis cognouit Achilles,
Ergo illos vltrò verbis affatur amicis:
Præcones ſaluete Iouisq; hominumq; miniſtri,
Huc ite. & caſtris propius ſuccedite noſtris,
Nullius mihi cauſa mali probriue fuiſtis,
Atridæ qui vos huc perpulit imputo totum.
Quin agè chare foras educ Patrocle puellam
Ac des ducendam præconibus inde duobus.
Quos ego, cui facta eſt indigna iniuria, teſtes
Ante deos hominesq; voco regemq; malignum,
Si quod tempus erit, quod ego citò ſpero futurum;
Quo Danai noſtræ dextræ ſocia arma requirent,
Vt properem lapſis bello ſuccurrere rebus.
Namq; pariū ſano bacchatur pectore demens,
Nec quicquam rectè vecors perpendere nouit,
Ante retroq; ſagax, oculis vigilantibus vtens;
Qui ſine clade queant ſalui pugnare Pelaſgi
Ad naues quoties vis ingruit horrida belli.
Sic ait, auſcultat charo Patroclus amico;
Ac mox è caſtris nitidæ Briſeida formæ
Eductam tribuit miſſis auferre miniſtris;
Præcones properè repetunt veſtigia retrò

HOMERICAE ILIADOS LIBER *Primus.*

~~VINCENTIO ORSOPOEO~~
Interprete.

DIC Dea peſtiferam Pelidæ principis iram,
Quæ dedit innumeros Danais inimica dolores,
Et quæ non paucas heroum tradidit orco
Illuſtres animas: quorum laniata voraces
Membra canes, auidas etiam pauêre volucres:
Tempore quo primùm diſcordi pectore litem
Cum magno Atrides duram ſuſcepit Achille.
Ergo quo tandem commiſsi numine Muſa
Tantis certarunt odijs heroes Achiui?
Hoc dea Latona, hoc Ioue natus Apollo.
Quippe ille iratus, regiq; infenſus Atridæ
Graiorum dira compleuerat agmina peſte,
Propter ſacrifici deſpecta precamina Chryſæ
Quem ductor Danaûm indignè tractarat Atrides.
Quandoquidem celeres naues acceſsit Achiuum
Munera pro nata redimenda ingentia portans,

Atq;

Atq; tenens manibus Phœbeas ille coronas
Vna cum ſceptro cunctos orabat Achiuos.
Supplice præcipuè reges eſt voce precatus
Vtroſq; Atridas: Vobis ô inclyti Atridæ
Ac alij quotquot claſſe veniſtis Achiui,
Dent ſuperi Troiæ ſubuerſis mœnibus vrbis
Felicem in patriam reditum, ventoſq; ſecundos
At vos accepto precio mihi ſoluite natam
Dilectam, magni reuerentes numina Phœbi.
Omnibus hic vna placuit tunc voce Pelaſgis
Eſſe ſacerdotem Phœbi reuerenter habendum,
Claraq; pro capta dona accipienda puella.
At non hæc animo placuit ſententia Atridæ,
Sed malè dimittens duro ſermone minatur
Ille ſacerdoti Tymbræi templa colenti:
Ne te effœte ſenex Troiano in littore iuxta
Naues Argolicas offendam fortè memento,
Aut nunc cunctantem, vel cras huc rurſus euntē.
Non erit auxilio ſceptrum Phœbiq; corona.
Sacra tibi dabitur per me tibi filia nunquam
Libera ſeruitio, prius hanc quàm tarda ſenectus
Aedibus in noſtris patrijs à finibus actam
Curuarit gracili texentem ſtamine telam.
Participemq; tori noſtri, ſociamq; cubilis
Ergo hinc tolle gradum, nec me verboſe laceſſas,
Vt poſſis iterum tua tecta reuiſere ſoſpes.
Sic ait. attonitus tali ſermone ſacerdos
Mente pauens ceſſit dictis iræq; minaci.
Moxq; per vndiſoni vadebat littora Ponti

Concilium populi fortis collegit Achilles,
Admonitu tactus magnæ Iunonis amico.
Nanq; hæc ſollicita morientes mente Pelaſgos
Curabat cunctis pleno quibus vndiq; cœtu
Collectis ſurgens pedibus non ſegnis Achilles,
Talia maturis dictis eſt verba profatus:
Cenſeo nunc iterum Danaos Atridæ retrorſum
Turgida veliſera menſurus æquora claſſe,
Actos per tumidas varijs erroribus vndas.
Non alia eſt nobis conceſſa occaſio mortis
Vitandæ. parili nunc Mars & peſtis Achiuos
Abſumunt leto. vatis reſponſa petenda,
Aut ſunt ſacrifici quærenda oracula nobis,
Aut agè Oniropolon poſcas, cui ſomnia parent,
(A Ioue nam veniunt obſcuræ ſomnia noctis)
Qui gnarus nobis exponat Apollinis iram
Conceptam ex ſacris forſan non ritè ſolutis:
Num ſatur agnorum velit aut nidore caprarum
A nobis miſeram placidus depellere peſtem.
His dictis ſeßum magnus conceßit Achilles.
Quem poſt ſurrexit collectos inter Achiuos
Calchas Teſtorides Danaûm celeberrimus augur,
Qui cum præteritis callens præſentia rebus,
Norat quid ferrent ſecum quoq; fata futura.
Tunc etiam inſtructis ratibus comitatur Atridas
Dux fuit Argiuis Troiana ad mœnia propter
Notitiam augurij, quo munere Phœbus Apollo
Donarat vatem præclaro Teſtore natum.
Ergo in concilio ſic eſt exorſus Achiuis.

Vt tibi Appollinei memoretur cauſa furoris,
Imperio mandas nobis illuſtris Achille.
Hanc non in vita referam tibi mente: viciſſim
Si iuratus opem nobis promiſeris ipſe
Dictis ac manibus promptum te velle tueri
Me vatem: quoniam, ſi non ſententia ludit
Vana meam mentem, commota bile tumebit
Iratus cunctos dominans hic inter Achiuos,
Et cuius iuſſu Danai mandata capeſſunt.
Iam plus ſceptrigeri valet alta potentia regis,
Proſequitur quoties feruenti pectoris æſtu
Sorte minore virum quamuis ad tempus atrocem
Lenito ſtomacho placidè concoxerit iram:
Poſt tamen accenſis redit in præcordia flammis
Ira iterum: quæ non, niſi ſit ſeſe vlta, quieſcit.
Dic ergo num ſis non defenſurus Achille?
Talibus huic contrà dictis reſpondit Achilles:
Eloquere audaci conceptas pectore ſortes,
Ac nobis quæcunq; tenes præſaga Pelaſgis
Verba refer poſito vates venerande timore.
Per tua fatidici iuro tibi numina Phœbi,
Cui tu vota vouens nobis oracla retexis,
Dum mea vita mihi fato tardante ſuperſtes
Manſerit auricomi cernenti lampada ſolis,
Nemo te manibus temerè violabit adortus
Vim faciens Danais ex omnibus inclyte Calcha!
Non ſi voce tua fuerit perſtrictus Atrides,
Qui proceres cunctos hic ſe præcellere iactat.
Tum confirmatus fidenti pectore vates

Inte-

Integer his dictis fortem compellat Achillem:
Haud neglecta Deo commouit victima mentem;
Nec cupit iratus taurorum ſanguine centum
Splendida per proceres Danaos ſibi ſacra parari.
Propter ſacrifici ſortem ſtomachatur iniquam;
Quem rex dimiſit ſpretum petulanter Atrides,
Nec precio accepto properauit ſoluere natam.
Propterea miſeros afflixit peſte Pelaſgos.
Eſt mala mortiferis etiam inſuper ille daturus
Plura ſuis telis, ſed nec contagia morbi
Tollet peſtiferi dextra capiente quietem,
Antè niſi charo reddatur filia patri
Non empta, & nullo precio dimiſſa puella,
Ac mox in Chryſen fuerit perducta Hecatombe:
Munere quo ſanctas vbi placauerimus aras,
Spes erit adiutos reualeſcere poſſe Pelaſgos.
His dictis vates arrepta ſede quieuit.
Poſt hunc exiliit ira inflammatus Atrides
Militis Argolici princeps Agamemno, furore
Intima ſuccenſo plenus præcordia, & illi
Vtraq; terribili fulgebant lumina flamma.
Ac primùm dictis Calchanta inuaſit acerbis:
Improbe nil ſanum ſolitus prædicere vates;
Grata tua ſemper mala ſunt præſagia menti;
Qualia terrifico reſpondes ore rogatus,
Tempore non vllo felicia dicta dediſti,
Nec manibus nec voce valens, ſed inutile pondus.
Vt nunc confirmans præſaga mente Pelaſgis;

Scilicet hos Danais Phœbum immiſiſſe dolores,
Pro pulchra quoniam Chryſeida ſplendida dona
Sumere noluerim: poſtquam retinere Mycenis
Aedibus in noſtris ſtatui vice coniugis illam.
Quippe Clytēneſtra haud mihi poſtponēda videtur
Vxori quamuis teneræ, florentibus annis:
Quæ non corporeis membris, non indole virgo
Ipſa eſt inferior, nec mente, nec arte Mineruæ.
Attamen hanc rurſus triſti volo reddere patri.
Quandoquidem hoc video factu præſtantius eſſe.
Nam cupio populi potius ſeruire ſaluti,
Quàm quòd peſtifera pereat ſic morte necatus,
At vos quamprimùm nobis donum ite paranter,
Ne rex ſolus ego reliquos hic inter Achiuos
Indonatus agam: quod quàm ſit noſtis iniquum.
Vnde mihi veniat confectum munus Achiui,
Actutum vobis, velut impero, quærite cuncti.
Talibus huic contrà dictis reſpondit Achilles:
Atrida princeps longè cupidiſsime rerum,
Quod tibi magnanimi præſtabunt munus Achiui?
Nuſquam ſcimus opes communes eſſe repoſtas.
Nam quæ direptis lucrati ex vrbibus huc nos
Attulimus, dudum iam ſunt diuiſa Pelaſgis:
Nec decet hæc Danaos iterum collecta referre.
Quocirca hanc Phœbo pacatus mitte puellam,
Quam nos munerib. quondam penſabimus amplis;
Quando Dardaniam nobis Saturnius vrbem
Iuppiter infeſtus dederit ſubuertere telis.

Talibus hunc contrà dictis compellat Atrides:
Hoc equidem nunquam, quanuis ſis fortis Achille,
Concipias animo: nec enim me vincere tali
Fraude potes, nec me compto ſermone mouebis.
An cupis, vt poſtquam donis ſis ipſe potitus,
Rector ego populi ſedeam ſine munere ſolus?
Inſuper hanc mandas me irato reddere Phœbo.
Ni mihi magnanimi dederint citò munus Achilli,
Quod placeat, quod ſit regali nomine dignum,
Debita ceſſantes, quòd ſi mihi dona negarint,
Fraudatus laſos veniam ipſe vlturus honores.
Aut tu deinde tuis per me priuabere donis,
Siue ſuis Telamone ſatus ſpoliabitur Aiax,
Siue ſuis Ithacæ ſaxoſæ rector Vlyſſes.
Ille dolens equidem tumida ſtomachabitur ira,
Cuius ego intrabo ſubitis tentoria plantis.
Iſta tamen melius pòſt diſcutienda reſumam.
Nunc agè pontigradam collecto remige puppim
Aptemus, qua cum Chryſeide ſacra ferantur
In Chryſen, vnusq; ducum comitetur euntem,
Aut Aiax, aut Idomeneus, aut acer Vlyſſes,
Aut tu Pelida, quo non immanior alter,
Vt Phœbea pijs placentur numina ſacris.
Hunc toruè intutus ſic contrà affatur Achilles:
Heu mihi perfricto nimium temerarius ore.
Quàm tua corda tument fœdum ſpirantia lucrū,
Quisnā prompto animo tua dicta capeſſat Achiuū
Certum vt vadat iter? ſeu iuſſos pugnet in hoſtes,

Martia magnanima ſubiens diſcrimina dextra?
Non ego belligeris hûc propter Troas in armis
Conceſſi auxilium bello laturus Achiuis:
Nulla quia læſit nos vnquam iniuria Troum.
Nunquam per Phrygios nobis ſubducta latrones
Sunt armenta boū, nec equos mihi Teucer abegit;
Pinguia, nec patriæ ſuccenſis frugibus arua
Vaſtarunt noſtris Phrygij cultoribus hoſtes.
Plurima nam medio ſunt interiecta, peralti
Montes, ac tumidi reſonantia flumina ponti.
Atqui nos ingrate ſumus tua ſigna ſecuti,
Quò lætus tacita ſentires gaudia mente,
Dum te germanumq́ tuum dignamur honore.
Tu tamē his cunctis nequaquam ingrata mouere,
Irrita, ſed noſtri tibi ſunt benefacta laboris.
Nunc etiam nobis truculenta voce minaris
Dona erepturum, quæ multo parta labore
Poſſideo, & noſtra eſt donata hoc munere virtus.
Nūquam æquale tibi, nunquā par munus habebo,
Hoſtilem quando ſubuerſis mœnibus vrbem
Diripient Danai ſuccenſam Marte ſecundo.
Semper ego varij grauiora pericula belli
Præ cunctis ſubeo, maiusq́ interritus haſta
Martis opus tolero pugnando comminus hoſti.
Porrò vbi iam partæ Danais ſunt præmia palmæ
Diſtribuenda, tibi longè maiora quieto
Munera dantur, ego modico contentus Achiuas
Accedo naues, vbi iam ſum feſſus & æger

Ad-

Aduerſus Teucros pugnando grauiter hoſtes.
Nunc quoniam video longè conſultius eſſe
Vt patrias repetam roſtratis nauibus oras,
Claſſe petam Phrygio deſerto littore Phthiam.
Nec te cenſemus, niſi me fortè omnia fallant,
Spreti quantumuis immenſos æris aceruos
Nacturum certis opibus ſub Marte paratis.
Talibus huic contrà reſpondit rex Agamemnon:
Quòd ſi tanta fugæ te cepit Achille cupido,
Tolle moras, ac te fugitiuum; trade marinis
Fluctibus. haud ego te ſupplex me propter inertem
Orabo vt maneas. alij ſunt deniq; mecum
Argolici proceres, per quos dignabor honore,
Præcipue ſuperum rector Saturnia proles.
Regibus è cunctis non eſt inuiſior alter
Te mihi. cui ſemper diſcors contentio cordi eſt.
Quem niſi pugna iuuat, cui ſunt niſi prælia grata
Inuicto reliquos ſi vincis robore Graios,
Ne conceſſa Iouis tollant tibi munera criſtas.
Quin tu cum ſocijs inſtructa claſſe profectus
In patriam tractas regnando ſceptra tuorum
Myrmidonum, princeps ſolio ſublimis auito.
Sollicitat nos nulla tui nec cura nec angor,
Sed neq; perculſi ſuccenſente mouemur.
Attamen audaci tibi præſens ore minabor,
Vt me diſpoliat Chryſeide Phœbus Apollo,
Quam modò cum ſocijs & noſtra naue remittam:
Sic tua Briſeis roſeo formoſa colore

Cedet rapta mihi ſtatim tua caſtra petenti,
Quò non ambiguè poſthac cognoſcere poſſis
Quanta te præſtem ſceptri virtute ferocem,
Quo cum ſuſtineat temerè contendere nemo,
Nec cui ſe conferre parem deſideret vllus.
Talibus Aeacidæ exarſit violentia dictis
Voluentis geminos dubio ſub pectore motus,
Acer an extracto conſurgens ocyus enſe
Tolleret Atriden alijs procul inde fugatis:
Aut an ſedato motu compeſceret iram.
Talia dum ſecum ſuſpenſa mente volutat,
Vagina è magna fulgentem diripit enſem.
Illicò Pallas adeſt celeri delapſa volatu,
Miſerat hanc cœlo niueis dea Iuno lacertis,
Vtroſq; ex animo parili complexa fauore.
Aſtitit a tergo & flaua comprendit Achillem
Cæſarie adparens nota ſub imagine ſoli,
Præterea nulli dederat ſe diua videndam.
Obſtupuit ſubito viſu conuerſus Achilles,
Ac mox ſagaci cognouit mente Mineruam,
Horridus ex oculis illi micat acribus ignis.
Talibus hanc tandem compellat vocibus vltrò,
Aegiferi cur nata Iouis deſcendit olympo?
Nunquid vt Atridæ turpandam ſanguine cædem
Aſpicias? atqui tibi ſic confirmo futurum
Bellipotens virgo, velut eſt petulanſq; procaxq;
Digna ſuo capiet ſemel hic nece præmia faſtu.
Talibus hanc glauco compellat lumine virgo;

Ven-

Venimus incenſi ſedatum pectoris iram
De cœlo Pelida tui, ſi forte gerendum
Cenſebis morem monitis fortiſsime noſtris:
Miſit enim nos huc humeros dea candida Iuno
Vtroſq; ex animo pari complexa fauore.
Quare age mitte precor certantem ſanguine litē,
Ac enſem manibus vagina conde nitentem:
Obiurga duris potius ſermonibus illum.
Pectore ſagaci velut auguror ipſa futurum,
Ac ita certus habe perſuaſum mente ratumq́;
Aeacide, quondam ter tanta tibi affore dona
Illati propter diſpendia turpia probri.
Talibus huic contrà fortis reſpondit Achilles:
Veſtra quidem fas eſt ô diua faceſſere dicta,
Ferueat incenſum licet acri pectus ab ira:
Quandoquidem hoc video factu præſtantius eſſe.
Nam quicunq; Deum monitis auſcultat amicis,
A ſuperis nullam fert ſupplex ille repulſam.
Sic ait, atq; manu capulum comprendit, & arcta
Rurſus fulmineum vagina condidit enſem
Belligeræ victus placido ſermone Mineruæ.
Quæ propere æthereū rurſus conſcendit olympum,
Magni tecta Iouis repetens, ſedesq́; beatas.
At noua Pelides per acerbis iurgia dictis
Incipiens, nondum conceptam miſerat iram,
Ac tali regem voce eſt affatus Atriden:
Helluo vinoſe, ac oculis fugitiue caninis,
Nunquam cum populo paribus circundatus armis

Auſus es in bello duræ ſuccedere pugnæ.
Sed neq; cum primis ſocius coniunctus Achiuis,
Auſus es inſidias infenſis tendere Teucris.
Propoſitam tali noras diſcrimine mortem.
Tutius ac multo Graiorum ad caſtra ſedenti
Eſt tibi muneribus proceres ſpoliare receptis,
Quorum fortè tua fuerit ſententia diſpar,
Rex populi vultur, laniatu & ſanguine paſcens
Te miſeræ turbæ, cui nunc dominaris inermi.
Quàm tua penè ferox petulantia fracta ruiſſet.
At tibi confirmo ſuperum quoq; numina iurans,
Perq; etiã hoc ſceptrũ, quòd nunq̃ fronde renatos
Producet ramos, poſtquam de ſtirpe reciſum
Matre caret. poſuitq; comas & brachia ferro,
Nec reflorebit folijs & cortice duro
Nudatum, ſed nunc factum geſtamen Achiuis
Iudicibus populum ſancto qui iure coercent:
Tali confirmo noſtrum tibi pectore verbum,
Argolicus populus ſi quando requiret Achillis
Forſan opem rigidi preſſus diſcrimine belli,
Quos nullis armis, nulla ratione iuuare
Ipſe queas, & ſi triſti tunc mente dolebis,
Scilicet Hectorea quando ſub cuſpide plures
Efflabunt animam miſeranda ſtrage cadentes.
Interno ſed tu laniabis vulnere mentem
Iratus, quòd, qui ſuperat virtute Pelaſgos,
Illi præſtiteris nullos ingratus honores.
Sic ait, & ſceptrum in terram proiecit Achilles

Auro exornatum: dehinc preſſa voce reſedit.
At parte ex alia rex ſuccenſebat Atrides.
Poſthac exilijt Neſtor Neleius heros,
Gentis dux Pyliæ, facundo præditus ore.
Dulcior a cuius lingua vox melle fluebat:
Cui conſumpta duo mortalis ſecula vitæ,
Et fuerant ſeri conſpecti ſæpe nepotes,
Tertia tum Pylios regnantem viderat ætas.
Talibus ille duces dictis compellat, vtriſq;
Ex animo cupiens conſultum fautor amicus.
O ſuperi, quanto lugebit Græcia luctu,
At rurſus quantum gaudebit Troius heros
Cum natis Priamus, tum quanto deniq; plauſu
Dardanidæ reliqui exultantia pectora tollent,
Huius vbi fuerit iam dedita fama per vrbem
Diſsidij, & Teucris hæc iurgia veſtra pateſcent,
Vos qui conſilio Danaos ſuperatis & armis.
Atqui agitè & noſtris animos aduertite dictis
Florentes iuuenes, me longè ætate minores.
Namq; viris quondam melioribus ipſe vocatus
Coniunxi, qui me nunquam ſpreuere monentem.
Haud vnquam tales vidi, nec fortè videbo
Poſthac heroas, qualem vidiſſe recordor
Clarum Pirithoum, regemq; Dryanta potentem,
Caneaq;, Exadiumq;, paremq; deis Polyphemum,
Theſeaq; Aegiden cœleſtibus æquiparandum.
Hos ego præſtantes inuicto robore noui
E cũnctis quot ſunt humana ſtirpe creati.

Et quoniam illorum bello fuit inclyta virtus,
Pugnarunt contra fortiſsima monſtra bimembres
Monticolas, victos dira quos cæde necarunt.
His ego commixi patria è tellure profectus
Longinqua iuuenis procul è regione, vocabar
Namque per hos proceres precibus ſocia arma ro-
Et fera pro noſtra tolerabam bella virili (gantes
Pugnauis aduerſus Centauros Marte feroces
Cum quibus auderet nemo decernere ferro,
Quales nunc homines magno naſcuntur in orbe.
Conſiliumq́; meum monitu meliora probabant,
Parentes dictis manſueto pectore noſtris.
Quare vos etiam monitis parete benigni,
Præſtat enim nimium linguæ parere ſalubri.
Nec tu rex quamuis, velis hunc ſpoliare puella,
Sed ſine poſsideat, Danai velut antè dederunt
Hoc illi munus. nec tu contendere verbis
Turpibus Aeacida contra fortiſsime regem
Suſtineas: nondum parilem es ſortitus honorem
Regis ſceptrigeri, quem Iuppiter extulit ipſe
Ornatum ſceptro, clarum imperijq́; corona.
Quòd ſi præcellis reliquos virtute vel armis
Viribus inuictus, cœleſti es matre creatus.
Ille tamen melior, quoniam dominatur Achiuis
Pluribus inſigni princeps diademate clarus.
At rex ardentem placidè compeſce furorem,
Supplice Peliden ego voce precabor Achillem
Vt miſſum faciat commoti pectoris æſtum,

Vtile

Vtile qui cunctis vallum & tutela Pelaſgis
Eſt, quoties feruet campo lacrymabile bellum.
Talibus hic contra dictis reſpondit Atrides:
Iſta ſenex equidem es vero (vt decet) ore locutus,
Vir tamen iſte cupit cunctos præcellere, cunctos
Imperio premere, & cunctis dominarier audax.
Omnibus hic etiam quæ ſunt facienda potenti
Nequicquam nutu Danais præſcribere geſtit.
An, quia pugnacem ſuperi fecere beati,
Propterea audebit quoq; Dijs authoribus idem
Illota lingua magnos inceſſere reges?
Hunc interpellãs clarus compellat Achilles:
Sanè ego nullius deiecta mente momenti
Mancipium meritò timidumq; & vile vocarer,
Si, quas tu mandes, tibi rebus in omnibus amens
Obſequerer. mandes alijs tua iuſſa ſuperba,
Nolo mihi quicquam præſcribas imperitesue:
Quippe tua haud vnquã iuſſus mãdata capeſſam.
Quin aliud dicam tacita quod mente reponas.
Haud ego pro tenera manibus pugnabo puella
Cum quoquam, quoniã grati quo munere primum
Me condonaſtis, rurſus ſpoliatis eodem.
Porrò ſi qua mihi reliquarum cõdita rerum
Sunt iuxta naues, harum contingere quicquam
Ne velis inuitis nobis Atrida ſuperbe.
Aut agè tentato per vim ſubducere quicquam,
Quò tua cognoſcant audacia facta Pelaſgi:
Mox tuus infectam ſanguis circumfluet haſtam.

Sic poſtquam alternis iactaſſent iurgia dictis,
Concio diſcuſſa eſt procerum ſurgente corona.
Inde ſua Aeacides repetiuit caſtra rateſq;
Cum ſocijs, nec non fido comitante Patroclo.
At rex æquoreas properè pertraxit in vndas
Aptatam remis puppim & naualibus armis.
Huic ſacra Phœbeis adolenda penatibus addit
Inducta pariter roſeo Chryſeide vultu.
Dux datus eſt illis Ithacæ moderator Vlyſſes.
Inde citò ingreſſi ſoluunt de littore funem,
Humida currentes pandentibus æquora velis.
Atrides populum iuſſit luſtrare piaclis,
Illico purgantur ſalſum luſtralibus extis
In mare proiectis. tum debita ſacra litantur
Ad ripas Phœbo Sigæa per arua comato
Tauri cornigeri, tum viſcera toſta caprarum.
Suſtulit emergens nidorem ad ſidera fumus.
Talia dum peragunt Graiæ per littora gentes,
Incœptæ nondum liquit rex iurgia litis,
Quam fuit Atrides magno antè minatus Achilli.
Quare Talthybium vocat Eurybatenq; ſodalem,
Queîs vtebatur præconibus atq; miniſtris,
Ac ait, Ite citi Pelidæ caſtra petentes,
Ducite prehenſam dextra huc Briſeida nobis,
Quam ſi non dederit vobis fortaſſè repugnans,
Actutum veniam multis cum millibus ipſe.
Illud erit longè, niſi fallor, acerbius illi.
Sic ait, ablegans duro ſermone miniſtros.

Ibant

Ibant inuiti ſterilis per littora ponti.
Poſtquam Myrmidonũ venere ad caſtra, propinquũ
Præ caſtris illum & ratibus reperere ſedentem.
His ſed conſpectis haud eſt gauiſus Achilles.
Perculit hic trepidos regis reuerentia, quare
Stabant attoniti compreſſa voce ſilentes.
At bene quid vellent triſtis cognouit Achilles,
Ergo illos vltrò verbis affatur amicis:
Præcones ſaluete Iouisq; hominumq; miniſtri,
Huc ite. & caſtris propius ſuccedite noſtris,
Nullius mihi cauſa mali probriue fuiſtis,
Atridæ qui vos huc perpulit imputo totum.
Quin agè chare foras educ Patrocle puellam
Ac des ducendam præconibus inde duobus.
Quos ego, cui facta eſt indigna iniuria, teſtes
Ante deos homineſq; voco regemq́; malignum,
Si quod tempus erit, quod ego citò ſpero futurum;
Quo Danai noſtræ dextræ ſocia arma requirent,
Vt properem lapſis bello ſuccurrere rebus.
Namq; parum ſano bacchatur pectore demens,
Nec quicquam rectè vecors perpendere nouit,
Ante retroq; ſagax, oculis vigilantibus vtens;
Qui ſine clade queant ſalui pugnare Pelaſgi
Ad naues quoties vis ingruit horrida belli.
Sic ait, auſcultat charo Patroclus amico:
Ac mox è caſtris nitidæ Briſeida formæ
Eductam tribuit miſſis auferre miniſtris;
Præcones properè repetunt veſtigia retrò

Ad claſſem, hos mulier comes eſt inuita ſequuta.
Ipſe ſed à ſocijs longè diſiunctus Achilles,
Vbertim lacrymans ripa conſedit in alta,
Cærula conſpiciens vndoſi flumina ponti
Multa querens matri palmas vtraſq; tetendit:
Chara parens, poſtquã mihi longa ætate negatũ eſt
Poſſe frui, certo viuum debebat honore
Me cumulare deûm genitor Saturnius ingens:
Iam me ne minimo ſpretum eſt dignatus honore,
Quando quidem probris me rex affecit Atrides:
Ille tenet noſtrum rapta Briſeide donum.
Sic fatur lacrymans. hunc mater vt audijt imo
Sub thalamo pelagi, confecto ætate parenti
Accumbens, raptim canis emerſit ab vndis,
Haud ſecus ac nebula, & natũ ante reſedit Achillẽ
Fœcundis vultum lacrymis ac ora rigantem.
Quem dextra iniecta compellat nomine mater:
Cur vultum lacrymis fœdas ô nate ſerenum?
Reſponde, qualis cœpit tua pectora luctus?
Dic age, ne celes, quò ſint hæc cognita vtriſq;.
Ille graues gemitus imo de pectore ducens
Tali compellat reſpondens voce parentem.
Sunt prius iſta tibi nimium comperta quid autem
Hæc memore repetens nequicquam cuncta ſcienti?
Venimus in Thebæa ſacram Eetionis ad vrbem,
Qua capta eſt ingens per nos huc copia prædæ
Adducta, & cunctos inter diuiſa Pelaſgos.
Hic Danai proceres miranda virgine forma

Ante

Ante duces alios regem Chryſeide donant.
At Chryſes Phœbi turbato corde ſacerdos
Veloces ſupplex naues acceſſit Achiuûm
Munera pro nata redimenda ingentia portans;
In manibusq; gerens Phœbeas illê coronas
Vnà cum ſceptro cunctos orabat Achiuos.
Cum primis humili Atridas eſt voce precatus,
Summa quibus belli incumbit mandata duobus.
Omnibus hîc vna placuit tunc voce precatis
Eſſe ſacerdotem Phœbi reuerenter habendum,
Tantaq; pro capta dona accipienda puella.
At non hæc animo placuit ſententia regi,
Sed malè dimiſſum conterruit ore minaci.
Inde ſenex ira grauiter ſuccenſus abiuit.
Cuius multiplices audiuit Apollo querelas,
Quippe ſacerdoti propenſa mente fauebat.
Ergo peſtiferis inuaſit Apollo ſagittis
Argiuos: populus feruenti peſtis ab æſtu
Correptus perijt occumbens clade frequenti.
Omnia nam Danaum paſſim per caſtra volabant
Spicula Phœbeæ ſæuiſſima peſte pharetræ.
Præſcius augurij hic nobis oracula vatès
Calchas fatidico quæſitus reddidit ore.
Illico ego Phœbum primus placare iubebam
At regem ira citò grauis inflammauit Atriden,
Nec mora, ſubſiliens duriſſima verba minatus
Eſt nobis, quæ iam violenta mente peregi.
Hanc ſiquidem in Chryſen vnà cum naue Pelaſgi

Nempe quòd ingratus ſolito fraudarit honorè
Hunc, cuius bello ſupereminet inclyta virtus.
Inde Thetis natum lachrymis affatur obortis:
Heu mihi multijugos partu perpeſſa dolores,
Cur te nate pia nutriui ſedula cura?
O vtinam citra lacrymas immunis ab omni
Ad naues damno tranquilla mente ſederes.
Cum citò rumpendo approperet tibi ſtamine fatū,
Et nunc vita tibi pariter longæua negata eſt,
Et pariter cunctos fortuna vincis iniqua,
Hinc ego te peperi fatis miſeranda malignis.
Quod tamen exoptas, quod tuta voce precaris,
Ipſa Ioui dicam rutilo qui fulmine gaudet,
Conſcenſura polum per nubila denſa niuoſum:
Et ſua fortè meis flectentur pectora dictis.
Tu tamen interea ad naues & caſtra manendo
Indignare ferox malè gratis vſq; Pelaſgis.
Inſuper in totum fugias certamina belli.
Namq; per Oceani ſpatioſa fluenta profundi
Luce ſub heſterna ſuperis comitantibus iuit
Iuppiter Aethiopum conuiuia læta frequentans.
Aſt vbi biſſenos Phœbeæ lampadis ortus
Aurora extulerit, circumdatus agmine diuûm
Rurſus in æthereum veniet regreſſus olympum.
Tunc ego tecta petam ſummi rectoris, & ipſum
Apprenſis genubus querulo nimis ore precabor:
Et ſpero, accipiet vultu mea dicta benigno.
His dictis mater natum digreſſa reliquit

Si pater orantem non ſurdis auribus antè
Spreuiſti, ſed me merito dignatus honore
Vota exaudiſti, ac populum proceresq; Pelaſgos
Afflixti grauiter telis arcuq; timendo:
Da pater hoc iterum potiar precor optime voto,
Fac velis infeſtam à Danais propellere peſtem.
Sic ait orantem properè exaudiuit Apollo.
At poſtquam Phœbi ſunt numina magna precati,
Et molæ ſalſæ libamina proiecerunt,
Principio adductos properant mactare iuuencos,
Exin direptis denudant pellibus oſſa,
Crura alij reſecant denſo nidore tegenda.
Bipartita ſacris diuorum cruda reponit
Aris Argolicus flammis adolenda ſacerdos.
Hæc Ithacus flammæ imponit, viniq; rubentis
Pocula cœlicolis libat, ſtat lecta iuuentus
Iuxtà quintuplici ſerie verba aſpera geſtans.
Crura deis poſtquam ſuperis ſunt igne cremata,
Et iam toſta duces guſtaſſent viſcera flammis,
Cætera fruſtratim conſcindunt, fixaq; longis
Aſſarunt verubus multa cura atq; labore.
Porrò vbi ceſſantes conuiuia lauta paraſſent,
Diſcubuère toris proceres epuliſq; fruuntur.
Poſtquã exempta fames, & amor cõpreſſus edendi,
Crateras iuuenes ſtatuunt, & vina coronant,
Fundentes cunctis carcheſia plena tulerunt.
Inde diem totum ſiccantes pocula, Phœbum
Certatim vario placant modulamine vocum

Argolici iuuenes pulchrum Pæana canentes,
Laudibus in cœlum tollunt & carmine natum
Latonæ, quorum gaudens animo audijt hymnos.
Sol ruit interea, & montes vmbrantur opaci,
Argolici dulcem capiunt in littore ſomnum.
Iamq; rubeſcebat radijs mare, & æthere ab alto
Aurora in roſeis ſurgebat lutea bigis.
Ad ſua tunc iterum remeantes caſtra Pelaſgi
Nauigio notæ repetebant littora Troiæ.
His Deus exciuit felici flamine ventum.
Hinc malum ſtatuunt inſtructæ remige puppis,
Albaq; de longo ſuſpendunt carbaſa malo.
Mox inflat medium venti violentia velum,
Ipſa ſed æratam circumſonat vnda carinam
Puppi cæruleum ventis currente per æquor.
Iamq; per vndoſos currebat Dorica fluctus
Puppis, & immenſi campos ſalis ære ſecabat:
Aſt vbi Dardanium tetigerunt littus & oras
Troianas, fuerant qui miſſi à rege Pelaſgi,
In terram traxere ratem, lignisq; locata
Subiectis alta tandem requieuit arena.
Effuſi ad puppes ſocijq; & caſtra ruebant.
Ad naues ſed enim remanens Peleius heros
Irato tacitas aluit ſub pectore flammas.
Nunquam concilij commercia clara ſubibat,
Dura nec audaci repetebat prælia dextra,
Sed charum triſti corrumpens pectus ab ira,
Permanet in caſtris cupidus belli atq; tumultus.

Verùm

Verùm vbi byſſeni fulſiſſent æthere ſoles
Sidereas iterum ſuperis commutantibus oras
Iuppiter inuiſens notum repetiuit Olympum.
Nec dum etiam matri nati mandata preceſq;
Exciderant animo, ſalſis emerſit ab vndis,
Ac ſuper æthereas conſcendit protinus auras.
Repperit hic ſuperûm rectorem ingreſſa ſedentem
In ſummo à reliquis ſeiunctum vertice cœli.
Protinus ante Iouem turbata mente reſedit,
Et læua genua, ac dextra pulcherrima mentum
Apprendens, ſupplex regem eſt affata tonantem:
Iuppiter omnipotens, rex ac ſator inclyte diuûm
Si quando ſuperos inter, te iuuimus ullis
Officijs, aut vlla meæ tibi gratia linguæ
Profuit, officioſa tuis bene cognita rebus,
Huius fac compos ſiam pater optime voti:
Adde decus nato, meritos ſi poſcit honores:
Illuſtra extremos obitus, cui funus acerbum
Imminet, & cunctos æui breuitate Pelaſgos
Præcurrit, morti fatiſq; propinquus iniquis.
Quem nunc indignè probris affecit Atrides,
Poſſidet illius rapta nam virgine donum.
Quocirca læſi lacrymas vlciſcere nati
Rector cœlicolûm, vires Marteḿq; furentem
Addens Dardanijſq; interrita pectora turmis,
Donec perſoluant multo diſcrimine culpam
Argiui, & natum merito dignentur honore.
Sic ait. hanc tacito neglexit Iuppiter ore

Digitized by Google

Namq; ſedens ſiluit. Thetis vt comprendit vtrūq;
Antè genu læua, ſic tum quoq; perſtat inhærens
Atq; Iouem precibus mox eſt aſſata ſecundis:
Hæc mihi pollicitis confirmans annue certis
Vera, aut me dura ſpretam dimitte repulſa,
Res vacat iſta metu nullis coniuncta periclis,
Ne qua mihi gnaræ dubitatio fortè ſuperſit
Quam ſim præ cunctis dea contemptiſſima diuis.
Inde trahens imo gemitum de pectore, tali
Voce deam magnus compellans Iuppiter infit:
Pernicioſa ſtruis Nerine diua profectò,
Inſenſum quando me reddere dura laboras
Iunoni, dictis vt nos exaſperet illa
Turpibus. hæc aliâs obiurgitat ore procaci
Me ſemper diuum in cœtu ſuperumq; corona,
Sedula clamat opem me tantum ferre benignam
Troiugenis quoties ſæuit Mars impius armis.
At tu diſcedas, ne te Saturnia Iuno
Conſpiciat: mihi erunt, quæ poſcis, cætera curæ,
Omnia vt hæc effecta ſuo tibi tempore reddam.
Quin etiam capitis nutu tibi ſigna relinquam
Maior vt in noſtris tibi ſit fiducia verbis.
Hoc inter ſuperos ex me non maius habebis
Signum vnquā, neq; cui maior tribuenda fides ſit.
Quippe meum nunquam veniet reuocabile verbū,
Nec manet infectū, ſed ab omni fraude remotū eſt
Si quod ego capitis nutu confirmo futurum.
Dixerat, atq; ſupercilijs pater annuit atris,

Ambroſiæq;

Ambroſiæq; comæ concuſſæ in vertice ſummo
Sunt Iouis, ac ingens nutu tremefactus Olympus.
His ita compoſitis diſiuncti protinus ambo
Seceſſere: Thetis cœlo delapſa ſereno
Inſiluit pontum ripis vndisq; profundum,
Ipſe ſuas ſedenim repetiuit Iupiter ædes.
Surrexere dei proprijs de ſedibus omnes,
Et ſummum ſolito regem venerantur honore,
Nec quiſquam manſit Ioue prætereunte quietus,
Sed contra illius ſurgentes numen adorant.
Nec latuère doli Iunonem, quippe ſciebat
Qualia diua Thetis nitidis argentea plantis
Cum Ioue ſtruxiſſet ſolo commenta ſuſurrans.
Ergo illum ſubitò dictis inuadit acerbis:
Quem tecum dicam modo fraudulente deorum
Conſilijs fraudem arcanis ſtruxiſſe malignam?
Semper ego gratum video tibi, ſempèr amicum
Me ſine cum ſuperis tacitis gannire ſuſurris,
Cumq; alijs arcana deis tractare, nec vnquam
Ipſe volens nobis alta quæ mente volutas
Communicas referens animi ſecreta doloſi.
Ille refert contrà, Ne Iuno ſubdola ſperes
Omnes te ſemper ſermones noſcere noſtros:
Nam tibi erũt, quamuis coniunx ſis noſtra, dolori.
Quæ tamen auditu iuſta aut iucunda relatu
Cognoro, nec erunt lingua reticenda fideli,
Illa prius nulli memorabo hominumq; deumq;.
Si qua tamen ſolus dis ignorantibus ipſe

Scire volo, hæc Iuno ſimul inquæſita relinquas
Nec velis anxiferis rimari ſingula curis.
Talibus huic contra fatur Saturnia Iuno:
Quale tibi verbum diuûm implacidiſſime duro
Excidit ore precor? quænam quæſita priori
Tempore ſunt nobis aut indignata moleſtè?
Quādo ita fert animus, ſtatuas quæcūq; placebūt
Pectore tranquillo. quanquam perculſa timore
Ipſa graui verear ne te perſuaſerit acris
Pelidæ genitrix niueis argentea plantis:
Namq; ſub auroram tibi ſupplex aſtitit. illi
Pollicitis certis mihi confirmaſſe videre,
Te fore Peliden vlturum vindice dextra
Occiſis multis hoſtili in littore Graijs.
Iuppiter hanc tali compellat voce viciſſim:
Peſſima, coniectas, quæ molior omnia, ſemper,
Effectum nec te clàm quicquam reddere poſſum.
Eſſe tuum quamuis conatum cernis inanem,
Hoc magis ex animis inimica elabere noſtris,
Quod grauiter tolerans nimium patiere dolenter.
Quòd ſi vera putas, nihilo ſecus iſta placebunt.
Atqui compreſſis ſeſſum concede labellis,
Ac noſtris animum dictis aduerte quietum,
Ne cuncti nequeant ſuperi tibi ferre ſalutem
Aſper vbi duris te flentem inuaſero palmis.
Dixerat, obſtupuit perterrita Iuno timore,
Compreſſaq; ſedens actutum voce quieuit
Demulcens charam triſti ſub pectore mentem.
Indo-

Indoluêre Dei per Olympica tecta frequentes.
Incipit his tandem ſic Mulciber inclytus arte
Charæ gratificans Iunoni voce parenti:
Res grauis & nullo pacto toleranda profectò
Hoc erit, indignis ſi vos contendere pugnis
Propter mortales homines iuuat, atq; moleſti
Omnia cœlicolas intermiſcêre tumultu.
Sic omnis perijt genialis gratia menſæ,
Semper enim ſequitur victoria deteriora.
Quo circa matri, quanuis ſit pectore pleno
Prædita, ſuaderem charum venerata parentem
Placaret, dictis ne ſurgat rurſus acerbus,
Et nobis inſtructa pater conuiuia turbet,
Diuorum rector, mortales fulmine terrens.
Si velit è cathedris nos deturbare ruentes,
Cunctis cœlicolis inuicto robore præſtat.
Ergo agè chara parens, hunc mollibus atq; benignis
Iratum dictis properè lenire memento:
Mox iterum nobis placata mente fauebit.
Hæc vbi dicta dedit, ſurrexit Mulciber, atq;
Præſtantem phialam gemmis ac arte parenti
Obtulit, & dictis illam compellat amicis:
Perfer, & obdura, quanuis cruciêre dolore
Chara parens, ne te, quam diligo, verbere coràm
Affligi videam, nec opem tibi ferre benignam
Ipſe dolens poſſim patria conterritus ira.
Quam graue ſit noſtri ferventi fortè reniti:
Iam tibi namq; alias ſemel auxiliarier auſum,

Me pede correptũ à ſummo eſt iaculatus Olympo:
Inde ruens tota de cœlo luce ferebar,
Igniferis donec bigis ſol feſſus Iberos
Attigit, excepit me Lemnia terra cadentem.
Spiritus exangui tenuis reſtabat in ore,
Hic me delapſum Lemni fouere latrones.
His dictis, riſit niueis dea Iuno lacertis,
Atq; manu claudi ſuſcepit pocula nati.
Inde alijs aptè ſuperis quoq; vina miniſtrat
Nectareum fundens pleno ex cratere Falernum.
Hinc di perpetuo teſtantur gaudia riſu,
Cernetes claudum ſatagentem hinc inde miniſtrũ
Vulcanum ſuperum per Olympica tecta deorum.
Sic per læta diem celebrant conuiuia totum,
Donec in Heſperias ſol aureus incidit vndas.
Defuit hiſce nihil gaudentes cuius egerent,
Non cithara inſignis qua pulcher luſit Apollo,
Non etiam Aoniæ caſtiſſima turba ſorores
Dulcia concinna modulantes carmina voce.
At poſtquam toto Phœbus diſceßit Olympo,
Affecti ſomno ſunt ad ſua tecta profecti,
Clarus vbi ignipotens magna fabricauerat arte
Aedes cuiq; ſuus ſpacioſa per atria cœli.
Ipſe ſuos repetit thalamos quoq; Iuppiter ingens,
Carpſit vbi placidam nunquam non antè quietẽ.
Hunc ſequitur lecti conſors pulcherrima Iuno.

Libri Primi finis.

HO-

HOMERICAE I LIADOS LIBER Secundus.

VINCENTIO OBSOPOEO Interprete

ALTERA *turba* Deûm *noctem populiq; Pelaſgi*
Per totam placido mulcebant corpora ſomno.
At non vlla quies dulci comitata ſopore
Lumina rectoris magni ſubigebat Olympi,
Ille ſed intento varios in pectore motus
Voluebat, quinam læſum decoraret Achillem
Multorum fuſo Graiorum ſanguine iuxta
Naues Argolicas Sigæo in littore. tandem
Hæc alternanti potior ſententia viſa eſt,
Regem mendaci deludere imagine noctis.
Hunc pater aligeris compellat deniq; verbis:
Vade comes ſomni, cito ſumptis labere pennis
Argolicam ad claſſem regis tentoria quærens.
Cui mea iuſſa memor referes, velut impero, cuncta,
Indutos armis populos dic ipſe Pelaſgos
Educat properè caſtris ex omnibus actos:
Nunc etenim capiet perituræ mœnia Troiæ.
Amplius haud illi obſtabit diſſenſio diuum,

Quos precibus cunctos flexit Saturnia Iuno,
Plurima ſed miſeris ſtruxit diſcrimina Teucris.
Dixerit hæc raptim audito ſermone volando
Ad celeres Danaûm curarum filia naues
Venit, vbi Atriden adijt Agamemnona, molli
Sopitum in caſtris quem repperit illa quiete:
Hunc iuxta ambroſio recubabat munere ſomnus.
Ergo illi properè ſternenti occurrit, & alto
Aſsiſtens capiti, in faciem conuerſa ſenilem
Neſtoris annoſi Neleio ſanguine creti,
Quem reliquis ducibus rex anteferebat Atrides.
Illius hac formam nota ementita loquela
Compellauit, Atrida ducum illuſtriſsime dormis?
Haud decet obſcuri conceſſas temporis horas
Tota nocte ducem pigro tranſmittere ſomno,
Imperij tanta rerum ſtat mole tuenda.
Nunc autem paucis princeps mea percipe dicta:
Nanq; tibi a magno ferax Ioue nuncius adſum,
Abſens ille tui curam gerit, ac miſeretur,
Teq; iubet properè caſtris ex omnibus armis
Inauctos populos Graiæ producere gentis:
Nunc ſiquidem capies peritura pergama Troiæ,
Vltra nulla tibi obſtabit diſſenſio diuûm,
Nam precibus cunctos flexit Saturnia Iuno,
Plurima ſed miſeris ſtruxit diſcrimina Teucris
Non renuente Ioue. ergo imis mea dicta reponas
Senſibus, illorum capiat ne obliuio mentem
Forte tuam, poſtquam ſomni te cura reliquit.

His

His dictis, ſubitò ex oculis conceſsit imago,
Deſeruitq; ipſum voluentem talia ſecum,
Quæ nondum optato fuerant complenda labore.
Illo nanq; die ſtolida ſic mente putabat
Capturum ſeſe ſuperatæ mœnia Troiæ,
Ignarus quid ſata Iouis metuenda potentis
Allatura forent, aut quid decreuerat ipſe.
Quippe graues gemitus Teucris multosq; dolores
Nec non belligeris duro ſub Marte Pelaſgis
Immiſsurus erat, ſua ſic decreta ferebant.
Excutitur ſomno, tacitas circumſonat aures
Vox audita ſibi per noctem ſacra ſilentem.
Ac mox e ſtratis correpto corpore ſurgit:
Regales veſtes, chlamydem tunicamq; decoram
Induit, ac imis addit ſua vincula plantis.
Fulmineum latis humeris accommodat enſem,
Tandem corripuit ſceptrum geſtamen auorum,
Hoc ille inſtructus naues acceſsit Achaas.
Mox ſurgens aurora ſuis inuaſit Olympum
Ingentem radÿ lucem formoſa reducens
Et ſuperum turbæ, & cunctis mortalibus almam.
Illico iuſſa dedit præconibus ille ſonoris,
Concilium cogant populi properanter Achiui.
Auditis illis citò confluxere Pelaſgi.
Concilium procerum primò collegit Atrides
Neſtoream ad nauem magni regis Pyliorum.
His tunc collectis rex ſic eſt orſus Atrides:
Huc chari proceres aures adhibete benignas.

Mira per ambroſiam nobis inſomnia noctem
Venerunt ſpeciem referentia Neſtoris omnem
Et forma & membris & corporis indole nota.
Quorum me apparens ita compellauit imago
Aſſiſtens capiti, Atrida illuſtriſsime dormis?
Haud decet obſcuri conceſsas temporis horas
Tota nocte ducem pigro tranſmittere ſomno,
Cui populi commiſsa ſalus, & credita ſumma
Imperij tanta rerum ſtat mole tuenda.
Nunc autem paucis princeps mea percipe dicta.
Namq; tibi a magno verax Ioue nuncius adſum,
Ille tui ingentem curam gerit, ac miſeretur,
Teq; iubet properè caſtris ex omnibus armis
Indutos populos Graiæ produtere gentis,
Nunc ſiquidem capies ruituræ Pergama Troiæ.
Vltra nulla tibi obſtabit diſsenſio diuûm,
Nam precibus cunctos flexit Saturnia Iuno,
Plurima ſed miſeris ſtruxit diſcrimina Teucris
Non renuente Ioue. hæc animo bene condita ſerues.
His dictis ſubitò ex oculis conceſsit imago,
At me deſeruit grata dulcedine ſomnus.
Quare agitè in pugnam telis armentur Achiui,
Quos ego confictâ primùm tentabo loquela,
Si licet, & vobis ſententia noſtra probatur,
Vtq; petant patrias hortabor nauibus oras.
Porro vos omni ſtudio retinete volentes
Terga dare. his dictis ſeſſum conceſsit Atrides.
Poſt hæc ſurrexit Neſtor Neleius heros,

Ne-

Neſtor arenoſæ Pyli rex inclytus annis,
His animo pronus placido ſic incipit ore:
O Danai proceres Mauortia pectora ſi quis
E Graijs alius tranquillæ ſomnia noctis
Dixiſſet, certè mendacia vana putaſſem,
Ac mage veliuolum fugeremus claſſe per æquor.
Nunc ea conſpexit reliquis qui præſtat honore.
Quare agitè in pugnam telis armentur Achiui.
His dictis è conſilio digreſſus abiuit.
Altera ſceptrigerum regum quem turba ſecuta eſt
Atridæ auſcultans. populus ſe effundit opertos
In campos coiens ſubducta a claſſe. frequentum
Inſtar apum, quarum ad vernos examina flores
E petra exeſa properant numeroſa volando.
Hinc pars feſtinat, pars illinc altera tendit,
Haud ſecus illorum a caſtris & nauibus ingens
Turba ruit populi innumerabilis, atq; profundo
Incedunt multæ Graiorum in littore gentes
Denſæ in concilium, quos internuncia magni
Oſſa Iouis celeres adgreſſus impulit omnes.
Aſt illi coeunt collecti concio turbis
Perſtrepit innumeris ingenti terra gemebat
Sub populis ſtrepitu ſeſſum properantibus, illos
Præcones multo retinent clamore tumultu
Sedato vt vacuas præberent regibus aures.
Vix tandem poſito clangore reſedit Achiuûm
Sedibus arreptis populus, ſurrexit Atrides
Argiuûm ductor portans geſtamina ſceptri
Aurea, Dædalea quæ Mulciber arte pararat,

Ac dederat magno rectori munus Olympi.
Mercurio hæc tribuit Saturnius Argicidæ.
Mercurius Pelopi, regi ſed præſtitit Atreo
Ipſe Pelops, Atreus moriens hæc dona Thyeſtæ
Liquit. at ipſe Thyes tandem conceſſit Atridæ
Multis vt populis, patrijs rex ille Mycenis
Imperet. hoc geſtans volitantia verba profatur:
O Danai proceres Mauortia pectora, quali
Me miſerum noxa conſtrinxit Iuppiter hoſtis,
Qui me pollicitis erexit & annuit antè
Vt patrias iterum poſt diruta Pergama ſedes
Incolumis peterem ſortitus ritè regreſſum:
At nunc damnoſa deluſum fraude Mycenas
Me iubet in celebrem ſine re, ſine laude redire,
Poſtquam tot populos aduerſò Marte peremptos
Amiſi. hæc ſummo placuit ſententia regi,
Per quem non paucæ præclaris mœnibus vrbes
Subuerſæ prono tetigerunt culmine terram.
Quinetiam poſthac verſas populabitur vrbes,
Omnia nanque poteſt immenſa potentia patris.
Hoc erit auditu populis quoque turpe futuris,
Sic fruſtra tanta ac tali cum gente Pelaſgos
Conſertis dextris heroas inutile bellum
Aduerſus Troas numero bellare minores,
Cum nondum vllus adhuc longi belli exitus inſiet,
Quòd ſi Martigenæ percuſſo fœdere Teucri
Argiuique velint populi numerarier ambo,
Indigenæ ſed enim Troes legerentur ab vrbe.

Et nos in decadas diuiſi vina bibentes
Troianum ciuem qui nobis pocla propinet
Sumamus, multi pocillatoris egerent.
Tantò Dardanidis ego plures eſſe Pelaſgos
Cenſeo, quos vrbis tutantur mœnia ciues,
Atqui belligerûm ſociorum maxima turba eſt,
Qui Priamo aſciti multis ex vrbibus adſunt,
Auxilium Teucris duro ſub Marte ferentes.
Illi fruſtrantur dubio mea vota duello.
Nec mihi concedunt opulenta Pergama Troiæ
Quantumuis cupido noſtris excindere telis.
Præteriêre nouem, lapſis iam menſibus anni,
Et modò putreſcunt naualia ligna rudentes
In cariem antiquam verſi periêre ſub imbre.
At noſtræ vxores & pignora chara ſedentes
Fortè domi noſtrum ſuſpenſa mente regreſſum
Expectant, dum nos hic res infecta fatigat.
Huc cuius cauſſa ſulcauimus æquora remis.
Quare agitè & monitis animos aduertite noſtris,
Conſcenſa ad patrios fugiamus claſſe penates:
Amplius haud noſtris vrbs corruet Ilion armis.
Sic ait, & cunctis patriæ telluris amore
Commouit mentem media de plebe Pelaſgis,
Quotquot conſilio conſtabat abeſſe priori.
Concio digreditur magno commota tumultu,
Haud ſecus Icario mor antur in æquore fluctus,
Quos ſimul ingentes attollunt Eurus & Auſter,
Aetherea horriſono veniunt dum nube boatu.

Digitized by Google

Ac veluti Zephyrus ſegetes hinc inde profundas
Sæpe mouere ſolet vehementi flamine ſpirans,
Dum flectit fragiles nutanti vertice culmos:
Sic tota Argiuæ commota eſt concio gentis,
Adproperantq; rates magno clamore ruentes,
Quorum ſub pedibus puluis ſuſtollitur ingens.
Illi ſe clara cohortantur voce viciſſim
In mare vertendas properent attingere naues.
Fit via purgatis ſulcis claſſi apta trahendæ,
Dumq; animo reditum voluũt, ferit aurea clamor
Sidera, quiſq; ſuæ tollit retinacula nauis.
Hic equidem in patriam præter decreta rediſſent
Fatorum Argiui, niſi Pallada Iuno Mineruam
Talibus exhortata foret Saturnia dictis.
Nata Iouis ſummi, virgo Tritonia Pallas,
Siccine terga dabunt reduces heroes Achiui
Cum populo ad patrias fugientes nauibus oras?
Tantaq; Dardanio linquetur gloria regi
Scilicet, & Teucris Helene deſerta Lacæna,
Quam propter multi Troiæ ſub mœnibus altis
Oppetiêre duces duro ſub Marte Pelaſgi
Hic procul à patria hoſtili in littore cæſi?
Ergo agè te confer properanti concita curſu
Ad populum, et blandis facundo è pectore dictis
Depromptis cuiuſq; animum reflecte parato
A reditu, nullumq; ſinas auertere naues.
Dixerat, hanc audit Tritonia glauca Minerua,
Ac mox à ſummo dea ſe demiſit Olympo,

Et celeri greſſu naues acceſſit Achiuûm.
Tandem conſilijs magnum conſpexit Vlyſſem
Sollicitè ſtantem feruenti in littore, nondum
Ille ſuas naues pelagi tractarat in vndas,
Anxius ac tacitum voluebat corde dolorem.
Hunc iuxta aſſiſtens verbis affata Minerua eſt:
Dulichiæ gentis princeps Laertia proles,
Siccine terga dabunt reduces heroes Achiui
Cum populo ad patrias fugientes nauibus oras
Omnibus Oceani per ſpumea dorſa profundi?
Tantaq́; Dardanio linquetur gloria regi,
Troianiſq; viris formoſæ filia Ledæ,
Quam propter multi Troiæ ſub Marte cruento
Hic procul à patria hoſtili in littore cæſi?
Propterea ad populum maturis greſſibus ito,
Nec differ blandis facundo è pectore dictis
Depromptis cuiuſq; animum retinere Pelaſgi,
Neue ſinas vllam protractam ſoluere nauem.
Sic ait. ille deæ ſenſit citò dicta loquentis,
Acceleratq́; viam, ex humeriſq́; reiecit amictum,
Quem tulit Eurybates præco poſt terga ſecutus.
Obuius Atridæ mox longa per agmina venit,
Corripiens ſceptrum quod dextra fortè gerebat,
Hoc ille inſtructus naues acceſſit Achæas,
Si quẽ dehinc regem, aut aliquem virtute valentẽ
Prenderet ille virum diſceſſum naue parantem,
Mollibus hunc dictis retinebat comminus aſtans:
Haud velut ignauum turpi trepidare timore

Te decet infelix, ſed enim ſeſsum ipſe quietus
Concede, ac alios ſolito compeſce ruentes
Imperio populos: nec enim tibi cognita mens eſt
Principis Atridæ, ſiquidem nunc tentat Achiuos,
Mox autem meritis pœnis affliget eoſdem.
Quippe in conſilio rex qualia dixerit, haud ſunt
Omnibus audita. hinc ne malis iratus Achiuos
Afficiat, nobis ſtudio vigilante cauendum eſt.
Magna etenim magni eſt excandeſcentia regis.
Inſuper à Ioue venit honos ſceptriq́ue poteſtas,
Et colit ætherei regem dominator Olympi.
At ſi fortè virum media de plebe boantem
Ore importuno viſum reperiſſet Vlyſſes,
Hunc ſceptro domitum voce obiurgabat amara:
Illico ſedato conſide ignaue tumultu,
Ac alios audi quorum prudentia maior
Conſilio viget, & virtus præſtantior haſta eſt.
Tu nanque ignauus ſine vi, ſine robore miles.
Nunquam in conſilio, nunquã numeratis in armis.
Haud fas eſt omnes nos hîc regnare Pelaſgos,
Multorum imperium multa eſt confuſio, ſemper
Multi ſunt damno domini. rex vnicus eſto,
Vnus ſit princeps populum ditione gubernans,
Cui dedit imperij ſceptrum Saturnius ingens.
Sic Laertiades compeſcuit agmina Graiûm,
Perfungens ducis officio rectiq́ue boniq́ue.
Mox illi à caſtris iterumq́ue & claſſe ruentes
Regum in conciliũ properant ſtrepitãte tumultu:

Haud ſecus ac reſonant percuſſo in littore fluctus
Aequorei, ac medijs fremitum dat pontus in vndis.
Iam reliqui Graij compreſſa voce quierant,
Solus Therſites ore immoderata loquaci
Nondum deſierat inter garrire Pelaſgos.
Plenus inornatis verbis & plenus ineptis,
Et qui nequicquam cum regibus aſpera magnis
Iurgia miſcebat contendens litibus aſper.
Sed quòd ridiculum fuit huic illi inter Achiuos,
Turpior ad Troiam miles non venerat alter.
Lumine ſtrabus erat, reliquo pede claudus inibat,
Gibboſis humeris anguſtum in pectus adactis.
Et caput impoſitum ceruici turpis acutum
Geſſerat: hoc ratis viguit deforme capillis.
Pelidæ extremè magnoq; inſenſus Vlyſſi
Dulichio, dictis quos obiurgabat acerbis,
Præſtantes lacerans reges ſycophanta malignus.
Tunc quoq; ductori conuitia dixit Atridæ
Turpia, vociferans ſolito pro more, ſed illi
Cuncti indignantes iraſcebantur Achiui.
Ille ſed intenſo clamore Agamemnona probris
Afficiens tales effudit pectore voces:
Cuius nunc iterum cauſa ſtomacharis Atridæ?
Aut quæ tranquillis vrget te rebus egeſtas?
Cum tibi ſint multæ forma præſtante puellæ
In caſtris, primùm tibi quas præſtamus Achiui,
Hoſtilem quando telis excindimus vrbem:
Nunquid adhuc te auri penuria vexat egentem

Quod ferat huc aliquis pro dulci præmia nato
Penſurus Troum? quemcunq; adduxero bello
Aut alius captum Sigæis Graius in aruis,
Aut potius nitidam florente ætate puellam
Quæris egens qua cum Veneris commercia tractes
Quæ domino ſurrepta, tibi ſit clauſa ſeorſim,
Haud fas eſt, cum ſit princeps, iniuſta Pelaſgis
Iuſſa dare imperij duro ſub iure coactis.
O pepones molles, ô turpia probra, Pelaſgæ:
Nemo etenim iuſtè vos dixerit eſſe Pelaſgos.
Quin nos hinc imus redeuntes claſſe ſoluta
Iſto, quò ſolus teneat data dona, relicto,
Vt ſciat expertus noſtrúmne profuit illi
An non auxilium; qui probro affecit Achillem
Non pridem, cum ſit longè præſtantior ipſo:
Nam tenet illius rapta Briſeide donum.
At tunc non erat, ſed lentus Achilles,
Qui ſi non animo toleraſſet probra remiſſo,
Iam foret extremum tua nacta iniuria finem.
Sic ait, afficiens probris Agamemnona regem
Therſites mox aſtitit huic diuinus Vlyſſes.
Quem cum fronte truci atq; oculis iratus obiſſet,
Sic illum obiurgans dictis inuaſit acerbis:
Plurima iudicio nullo Therſita maligne
Verba mouens, & ſi dulcis tibi copia fandi
Suppetat, ac linguam frenis compeſce loquacem:
Neue velis ſolus lites intendere magnis
Regibus, haud ego te potiorem exiſtimo Graiûm

Eſſe, ſub Iliacas huc quotquot nauibus oras
Vnà cum Atridis ducibus venére Pelaſgi.
Quapropter noli probris traducere reges,
Veſane hos verſans petulanti ſemper in ore.
Deſine probroſè proceres lacerare ducesq;,
Et iam de reditu coram Sycophanta relinquas.
Haud vlli conſtat quæ res ſit fortè futura,
Num bene num ſecus hinc nos diſcedemus Achiui.
Propterea Atriden illoto turpiter ore
Dedecoras, illi quia munera multa dederunt
Heroes Danai: hoc eſt quod conuitia dicis?
At tibi iam planis edicam talia verbis
Quæ poſt haud dubiè nobis effecta dabuntur:
In reliquum ſi te parili ratione velut nunc
Lingua ſcurrili deprendero deſipientem,
Amplius haud latis humeris caput inſit Vlyſſi,
Telemachi nec ego nati pater eſſe vocabor,
Ni te correptum detractis veſtibus ipſe,
Et chlana & tunica, tum quæ velare pudenda
Fortè ſolent, flentem ad celeres in littore naues
Dimittam ferulis inhoneſto verbere cæſum.
Sic ait, & dorſum ſceptro percuſſit Vlyſſes.
Atq; humeros crebris anguſtos ictibus heros.
Hic ſed contractus lachrymas profudit obortas.
Percuſſo in dorſo mox ſubſiliére rubentes
Sanguine vibices duro ſub pondere ſceptri.
Conſedit pauidus deiecta fronte, dolensq;
Abſterſit lachrymas gemebundus ab ore cadentes,

Suſtulit at lætos Danaorum turba cachinnos,
Therſitæ ridens, quamuis turbata, dolores.
Et ſic eſt aliquis media de plebe locutus,
Inſpiciens alium vicina in ſede morantem:
Quanta bona, ô ſuperi, dux eſt operatus Vlyſſes
Conſilio meditans Argiuis optima factu,
Et duri tractans animoſa negocia belli.
Maiori verùm nullam rem laude peregit,
Quàm quòd turpiloquũ compeſcuit atq; loquacẽ
Obtrectatorem plagis cordatus Vlyſſes.
Regibus haud iterum conuitia, mente ſuperba
Impulſus, dicet turpi ſcurriliter ore.
Vox fuit hæc populi. tandem dicturus Vlyſſes
Surrexit, dextra ſceptrum regale tenente.
Aſtitit huic glaucis oculis Ioue nata Minerua,
Præconis faciem referens Ithacenſis alumni,
Imperitans populo preſſis reticeſcere linguis
Auribus intentis vt concio tota valeret
Vocis Vlyſſeæ ſermonem audire decentem,
Primi poſtremiq; loco quocunq; ſederent,
Et de communi quæ ſint ſtatuenda ſalute.
Exin ſic tumuli ſublimis ab aggere fatur.
Extremo nunc te perfundere Atrida pudore
Quærunt Argolici, cunctis mortalibus vt ſis
Fœda modis varijs infamia nota per orbem.
Cum neq; promiſſis, initio nec fœdere ſtare
Curant, percuſſum quod promiſère, per æquor
Vndiſonum à claris huc quando nauibus Argis
Vene-

Venerunt, n iſſe capta diſcedere Troia.
Quippe velut pueri iuuenes viduæq; maritis
Vxores, patriam querula modo voce requirunt.
Et ſi quem dolor abſumit, pro iure laboret
Quantocyus patria ſuccedere finibus hoſpes.
Namq; ſua ſi quis menſem non amplius vnum
Coniuge fraudatus remis conſcendit in vndas,
Mœret apud nauem, quam iactat fluctibus actam
Vnda procelloſis, ac pontus motus ab Euro.
At nonus nobis agitur iam menſibus annus
Ex quo pugnantes Sigæo in littore duri
Pertulimus Martis diſcrimina multa manendo:
Quare ego nequaquam feſſos indignor Achiuos
Triſtari captôs patriæ telluris amore.
Turpe ſed eſt multos hîc conſediſſe per annos,
Et tandem vacuis fruſtrà diſcedere palmis.
Quapropter durate viri, tolerate labores,
Mutatoq; animo ad tempus conſiſtite ſaltem,
Vt nos, num Calchas prædixit vera, queamus
Noſcere, ſeu falſa deluſit voce Pelaſgos.
Illud adhuc memori reor omnes mente tenere,
Cuius ſunt teſtes quos nondum parca peremit
His annis, quando conuenit in Aulide claſſis
Graia ferens Priamo cladem Troiæq; ruinam.
Circum fontanos latices, altaria circum
Sacras dis ſuperis epulas dum fortè paramus
Pulchra ſub platano, fons limpidus vnde ſcatebat.
Cuncti ibi vidiſtis magnum & mirabile mõſtrum.

Terribilem aſpectu, & maculoſum terga dracone
Quem tunc in lucem rector produxit Olympi.
In platanum mox ille ſacris erupit ab aris.
Paſſeris in ſumma ſaliebant arbore pulli
Octo, nona quibus numero fuit addita mater.
Quæ pullos poſitis refouens excluſerat ouis.
Hos draco correptos miſeranda voce pipantes
Abſumpſit, matrem lugenti pectore natos
Dum circumuolitat demum quoque prēdidit alis.
Ille vbi iam pullos miſeros ipſamq; parentem
Aluo condiderat diro ſub dente peremptos,
Redditur à Ioue conſpicuus, qui fecerat antè.
Fit lapis, & nota dureſcit imagine ſaxi.
At nos attoniti mirando corda ſtuporè
Dum ſtamus tacita voluentes mente quid eßet
Hæc quòd monſtra dapes diuorū araſq; ſubiſſent,
Illico vaticinans ſua Calchas ore reſoluit:
Cur ſic attoniti ſubitò obticuiſtis Achiui?
Iuppiter hæc nobis miſit portenta deorum
Quæ ſerò & tardis ſunt conficienda diebus,
Sed cuius viuax aboleſcet gloria nunquam.
Nam velut hic pullos abſumpſit paſſeris octo,
Nona quibus miſeris acceſſerat addita mater:
Tot nos ad Troiam Danai pugnabimus annos,
Quæ tandem decimo ſpolijs capietur opimis.
Protulit hæc augur, quæ iam confecta videtis.
Quare agitè, & cuncti quæſo durate monentes,
Donec capta ruant Priameia Pergama Troiæ.

Sic ait, applaudunt certatim murmure claro
Fortia Dulichij laudantes verba Pelaſgi.
Terribili naues circùm clangore reſultant,
Sub magna Danaûm paſſim clamante corona.
Talibus his tandem fatur Neleius heros:
O ſuperi, iuuenum certè decernitis inſtar
Cuncti in conſilio quibus haud res bellica cura eſt,
Quónam veſtra retro fluxerunt pacta Pelaſgi?
Quóue ſacramenti iurati fœdera vobis
Conceſſere precor? temerè contraximus iſta
Conſilijs, vbi porrecta coniunctio dextræ,
Quæ freti Graia conſcendimus æquora claſſe?
Omnis verborum fruſtra eſt contentio curſu,
Inter nos verbis ergo contendimus vltro?
Nec tantis quicquàm bello promouimus annis,
Hic quot in Iliacis Danai conſedimus aruis.
Quare Atrida tenens velut antè immobile pectus,
Acer in æratas Graios educito pugnas.
At qui diſcordes à nobis fortè ſeorſim
Conſultant, miſſos facito, quorum vnus & alter
Officio nullo nobis prodeſſe ſtudebunt.
Non prius hinc patrios claſſem vertemus ad Argos,
Quàm nobis promiſſa Iouis ſint cognita, vera
Sit ne pollicitus Danais, ſeu falſa ſpopondit.
Quippe reor nutu certiſſima ſigna dediſſe
Saturni prolem, quo tempore Dorica claſſis
Primùm cæruleas pelagi conſcendit in vndas,
Dardaniæ portans crudelia funera genti.

Et diram multo tolerandam ſanguine cædem:
Fulgura cum dexter detorſit ab æthere claro,
Oſtentans nobis felicia ſigna Pelaſgis,
Quare nemo prius patriæ feſtinet ad oras,
Quàm qua Teucrorum potiatur in vrbe puella,
Ac Helenæ gemitus ſic vindicet atq; dolores.
At ſi quis preſſus cupiens diſcedere geſtit,
Ille ſuam nauem vaſtum producat in æquor,
Quò ruat ante alios ſæua in diſcrimina mortis.
At rex ipſe tuis prudenter conſule rebus,
Conſilijs pare alterius quoq; recta monentis.
Quicquid ſabor, erit non vituperabile verbum.
Per genera atq; tribus bellantes delige Graios,
Vt generi genus auxilio, tribuiq; tribus ſit.
Hæc ſi curaris non aduerſantibus ipſis
Argolicis, cuiusq; ducis tibi cognita virtus
Sic erit, & populo quæuis fiet inſita cuiq;:
Tunc pro namq; ſua pugnabit quiſq; virili.
Cognoſces etiam, an fatis obſtantibus vrbem
Non poßis Phrygiam cæſis ſubuertere Teucris,
Aut ne ignaua tibi bellãtum pugna virorum
Fortè moram pariat, varijq; inſcitia belli.
Talibus huic contrà dictis reſpondit Atrides:
Conſilijs iterum ſuperas longæue Pelaſgos,
Sic pater ille deûm faciat, ſic altus Apollo
Quæq; valet mente & bello Tritonia Pallas.
Ipſe decem videam mihi tales eße relictos,
Qui me conſilijs rectis moneantq; iuuentq;:

Collapſura citò magna ſubuerſa ruina
Sperarem à nobis direpta Pergama Troia.
Nunc autem indignos mihi Iuppiter ipſe dolores
Præſtitit, in duras lites & iurgia qui me
Iecerit, vnde nihil ſequitur cum fœnore fructus.
Nam mihi cum magno Pelida eſt orta ſimultas,
Et lis ob raptam Briſeida nata puellam.
Cuius me pugnæ fateor caput eſſe, ſed olim
Priſca iterum inter nos ſi gratia ſarta coibit,
Haud erit vlla mali vlterius conceſſa futuri
Ne tantilla quidem miſeris dilatio Teucris
Quod ſupereſt, epulis releuantes corpora fortes
Procurate viri, inſtructis in prælia turmis
Vt mox aduerſos duce Marte ruamus in hoſtes.
Sint molli nobis haſtilia cote ſubacta,
Sint curata probè clypei geſtamina magni,
Pabula dentur equis velocibus, & ſua currus
Cura leues obeat ſtudio vigilante paratos.
Denique cum in pugnas animum referetis Achiui,
Qui queat inuictus bello ſatis eſſe diurno.
Nulla quies dabitur, ceſſatio nulla futura eſt,
Nox niſi fuſca viros tenebris diſiunxerit atris.
Baltheus ex clypeo pectus ſudore rigabit,
Firma ſuo dextram laſſabit pondere cuſpis,
Sudabunt etiam vertentes plauſtra iugales.
Quem verò à pugna conſpexero fortè ſeorſum
Ad claſſem in caſtris ignaua mente ſedentem,
Vulturios morſus nunquam dentesq; caninos

Effugiet fati vitiata more ſupremi.
His dictis alacres ſucclamant vndiq; Graij,
Haud ſecus ac alto reſonant in littore fluctus
Illiſi ſcopulo per iugera multa fragoſum
In mare porrecto, vehemens quos concitat Auſter
Nunc huc nunc illuc ventoſo turbine motos.
Diſperſi repetunt ſtantes per littora naues,
Seq́; cibis omnes caſtris fumantibus explent.
Hic ſua quiſq; pijs placabat numina ſacris,
Quo liceat mortem ac duri diſcrimina belli
Effugere in pugna collatis comminus armis.
At rex ipſe Iouem mactati ſanguine tauri
Pinguis quinquennisq́; deum placabat & extis.
Ex omni tandem proceres vocat ordine ſummos.
Prima quidem Pylio ceſſere ſedilia regi.
Quo cum coniunctum vocat Idomenea ſecundo
Ille loco, Aiaces exinde vtriq; ſequentes
Cum ſocio veniunt forti Diomede vocati.
Conſilijs pollens acceßit ſextus Vlyſſes.
Vltimus ipſe ſua Menelaus ſponte frequentat
Magnorum aſcitus nulli conuiuia regum.
Norat enim implicitū curis Agamemnona fratrē.
Inde bouem ſumptis circumſtant agmine ſacris.
Hos inter, diuos in vota vocauit Atrides:
Maximè cœlicolûm rector Saturnia proles,
Ne prius occiduas videat ſol aureus vndas
Inductis tenebris, Priami quàm regia magni
Corruat Argolicis deiecta à culmine telis.

Et circum vrbs omnis rutilo conflagret ab igne.
Da pater Hectoream ferro perrumpere veſtem,
Da iuxta ſocios diſiecto in puluere plures
Mordentes terram prono contingere vultu.
   Sic ait, at votis haud Iuppiter annuit iſtis.
Sacra quidem placida ſuſcepit mente, ſed ille
Voluebat machinans durum ſub corde laborem.
At poſtquã ſuperûm ſunt numina magna precati,
Et mola ſalſæ libamina proiecerunt,
Principio abductum altari mactare iuuencum
Curarunt, tandem direptam auellere pellem.
Crura alij reſecant dulci nidore tegenda,
Bipartita ſacris diuorum cruda reponit
Aris Argolicus flammis adolenda ſacerdos.
Hinc tenuere ſuper Vulcani viſcera vires
Argiui proceres. ſed poſtquam crura ſacrato
Libantes ſuperis cœleſtibus igne cremarunt,
Et iam toſta duces guſtarunt viſcera flammis,
Cætera fruſtratim conſcindunt, fixaq; longis
Aſſarunt verubus multa cura atq; labore.
Poſtquam ceſſantes conuiuia lauta paraſſent,
Diſcubuere toris deinceps epuliſq; fruuntur:
Verùm vbi iam potuſq; cibiq; extincta cupido eſt,
Hos inter Neſtor tali ſic incipit ore:
   Rex Atrida virûm celebri clariſſime fama,
Non eſt hic longo tempus ſermone trahendum.
Sed nec agenda diu ſunt ocia inertia nobis,
Ne, quod opus nobis aderit deus ipſe ſecundans,

Martia cunctando metuentes bella moremur.
Quare agè præcones vocali voce Pelaſgos
Ad naues cogant caſtris ex omnibus actos,
Vt mox educto ſubeamus milite bellum.
Sic ait. auſcultat monitis prudentis Atrides
Neſtoris, ac ſtatim vocales ille miniſtros
In pugnam iuſsit bellantes cogere Graios.
Illi proclamant, citò confluxère Pelaſgi.
Magnanimi ſed enim reges Agamemnona circum
Diſcretis properant populos educere turmis.
Hos inter glauco bellatrx numine Pallas
Aſtitit immenſi preciŷ palma Aegida portans
Læua; quæ ſenio non eſt obnoxia, quæq́;
Interitum nunquam per ſecula cuncta videbit.
Huius erant centum fuluo magna arte metallo
Confectæ bullæ, ſed quarum quæq; paranda
Bobus erat centum precio haud redimēda minori:
Hanc quatiens properè populū pertranſit Achiuū
In pugnam impellens animoſis vocibus omnes,
Infractoq; replens cunctorum robore pectus,
Fortes vt poſsint pugnam perferre diurnam,
Dulcius his multo tandem lacrymabile bellum
Cunctis Palladio mutatis numine factum eſt,
Quàm patriæ charos accedere claſſe penates.
Conſpicuus veluti flammis ardentibus ignis
Montis in excelſi populatur vertice ſyluam
Immenſam, & latè collucet flamma per agros:
Haud ſecus illorū quoq; ſplendor ab ære coruſcans

Attigit æthereum penetrans per nubila cœlum.
Vt multæ pelagi volucres ad ſtagna Cayſtri
Sæpe ſolent alis alacres geſtire volando
Nunc huc nunc illuc circum Aſia prata frequentes,
Quæ quoties ſidunt, littus clangore reſultat:
Sic etiam illorum à caſtris & nauibus altis
Effundebantur vaſtata per arua Scamandri
Innumeræ gentes, quarum ſub concita greſſu
Tellus horriſono ſtrepitans clangore gemebat.
Stabant inſtructi per prata Scamandria Graij
Turbis innumeris, quot verno tempore flores,
Aut quot tunc quauis naſcuntur in arbore frondes.
Ac veluti multæ muſcarum ſæpe cohortes
Prima æſtate caſas paſtoris tecta frequentant,
Quando plena rigat mulctralia copia lactis:
Tam confertæ acies Argiuæ robora pubis
Aduerſus Troas Sigæo in littore ſtabant.
Et ſicut nullo paſtores multa labore:
Quãuis mixta in agris ſeparant armẽta caprarũ:
Sic etiam hoſce duces dextra læuaq; cruentam
In pugnam ſolite diſcretos ordine iungunt.
Ipſe inter primos procero corpore princeps
Verſatur ſuperans reliquos Agamemno Pelaſgos;
Os oculosq; deo ſimilis, qui fulmina torquet,
Cinctura Martem, Neptunum pectore firmo
Aequiparans, magno veluti cum corpore taurus
Inſignis lato præcellit in agmine vaccas:
Talem Saturni proles produxit Atriden,

Illo falſa die quo ſomnia miſerat illi,
Vincentem proceres humeris et vertice cunctos.
Nunc mihi Pierides cœleſtia numina Muſæ
Cultori veſtro quæſo memorate canenti
(Omnia nam coram vobis ſunt viſa deabus,
Nos tenuis famæ ſaltem percepimus auram,
Nec quicquam ceu vos oculis cognouimus ipſis)
Qui reges Phrygias petierunt nauibus oras,
Argolicæ gentis confuſam non ego turbam
Expediam. hanc nullo numero comprēdere poſſint,
Non mihi ſi ſint ora decem, totidem quoq; linguæ,
Vox infracta, graui fabricatum pectus ab ære,
Ni vos Pierides Iouis inclyta & alma propago.
Dixeritis quot nam venere ſub Ilion ingens:
Nunc ego cum ducibus cunctas memorabo carinas.

Secundi libri finis.

HOMERICAE I-LIADOS LIBER *Tertius.*

NICOLAO VALLA Interprete.

AT poſtquam æratas ſtruxere in bella cohortes
Dardanidæ, & cantu ſtrepuerunt claſſica rauco,
Clamorem extollunt: quales ſub nubibus atris
Aeriæ dant ſigna grues, ſonitu æthera tranant,
Oceani hybernum fugiunt dum ſidus ad vndas,
Et matutinæ breuibus fera bella minantur
Pygmæis. taciti furias Mauortis anhelant
Argolici proceres, alterna in morte parati
Irarum magnos voluunt ſub pectore motus.
Tum peditum pulſu ſublatus ad æthera puluis
Proſpectum eripuit, veluti cum vertice montis
Craſſa procelloſi diſpergunt nubila cori,
Denſus in obſcura caligine vertitur aer:
Qualem optant tacitæ per amica ſilentia noctis
Inuiſam fures paſtoribus. vnde videri
Longius haud poterāt quàm tendat dextera iactū.
Tum ſuperis forma ſimilis conſpectus in armis
Ante alios Paris inſultat, cui pellis obibat

Pardalea ingentes humeros, ſimul arcus & enſis
Pendebat, latè criſpans haſtilia ferro
Bina manu, inclamat: Quis enim cõtendere Graiũ
Audet, & alterna Martem decernere morte?
Martius vt Paridem Menelaus in arma furen-
Audijt, exultat veluti leo nactus ab antro (tem
Sylueſtrẽ ue caprã, aut creſcentẽ in cornua ceruũ,
Quem telis agitant iuuenes aut aſpra canum vis,
Excutit ille thoros, rabiemq; in dentibus auget:
Haud ſecus Atridæ viſa eſt venientis imago,
Arduus è curru ſaltum dedit ocyus aruis
Arma ferens, veteriſq; vlturus crimina facti.
Vt verò ardentem pugnæ conſpexit Atriden
Priamides oculos longe radiatus ab armis,
Obſtupuit, retroq; pedem ad ſocia agmina torquẽs.
Ac veluti imprudens montano è fornice ſi quis
Surgentem ſquammis rigidum propè conſpicit an-
Attollentẽ iras, & cœrula colla tumentem, (guẽ
Pallidus ora fugit, gelidus tremor occupat artus:
Haud aliter viſo greſſus Paris hoſte recepit.
Vt procul hunc Hector vidit formidine pulſum,
Vocibus increpuit: Specie licet ipſe Paris ſis
Conſpicuus, virtute tamen, vel robore diſpar:
Fraude vales tantùm, ſolaq; libidine fortis.
Proh pudor, heu malle Priamũ ſine ſemine, quando
Conſeruit matri tenerum latus, vnde labores
Tot Phrygios & damna ſimul patriãq; ſequuntur.
Num potius tenera potuiſti occumbere vita,

Dedecus æternum patriæ? ſpeculantur Achiui
Ludibrium Troiæ, & Paridem ſine viribus vnum
Natorum Priami forma præſtante, ſed armis
Deſertum, inſtructa ſocijs qui claſſe per æquor
Delectus, hinc ire externa ad regna profectus
Auſus es, & nupta Meneleos fraude potiri?
Quid tantum horreſcis? rapta pro coniuge regem
Bellantem trepidas patriæ illature tibiq;
Exitium, & Priami regno Phrygibusq; ruinam.
Num regem ignoras cuius conſorte potiris?
Haud cithara pulſus, Veneris nec dona iuuabunt,
Inſignesúe comæ, bello congreſſus ab hoſte
Pulueribus quando medijs miſceberis aruis.
En quibus arma tuū facinus dedit, agmina Troum
Deficiunt ducis exemplo, iam bella verentur.
Tū Paris, Haud vltrà quā ſit ſatis arguis Hector,
Indomitum cui cor feruensq; in pectore virtus
Hæret, ab impulſu dextra velut acta ſecuris
Indefeſſa rati ſcindit cum fiſſile lignum,
Dura inuicta acies ferri per robora tranſit.
Id verò indignum, Veneris quòd munera culpæ
Obijcis, arbitrio nobis data munera diuûm
Haud licuit ſpreuiſſe quidem, ſed grata tuliſſe.

Obſopœus priores tres ſic vertit:

Ne mihi grata deæ Veneris des munera probro,
Quandoquidem ſuperum nō ſunt ſpernenda deorū
Munera, quæ nullis poſſunt contingere votis.

Quòd ſi me tantùm vocat in certamen Atrides
Idq́; animo ſedet Hectoreo, nihil ipſe recuſo
Ire virum contra, & nudo concurrere ferro.
Tu tamen arma iube Phrygibus pariterq́; Pelaſgis
Deponant, teſtes ſedeant ſpectentq́; duellum.
Adijce quin etiam leges feriantq́; viciſſim
Fœdera per campos. laudes victoria cuiq́;
Fatalis dederit. rerum potiatur honore
Et belli ſeries, hinc Tyndaris aurea cedat,
Hinc acies Troiam repetant, inde Argos & arua
Telluris Graiæ pulchris generoſa puellis.
Hic alacer poſtquam germanum in prælia vidit,
Comminus auſurum medijs in cœtibus Hector,
Cui tum nixus erat validam circumtulit haſtam.
Dardanidũq́; globos reſtrinxit in arma fremẽtes.
Hic genus omne ſimul telorum effundere contrà
Inachidæ certant. populorum Agamemnonius rex
Præſtantes Danaos ruere vndiq́; in arma repreſſit,
Et procul exclamat: Audite ô mentibus æquis
Argolici, quid nam in mediũ iam conferat Hector.
Continuere manus bello ducis agmina iuſſu,
Tum populos inter fatur ſic Hector vtroſq́;:
Præſtantes Danai, qualem ſub pectore mentem
Conſiliúmue gerat nuper Paris omine cuius
Conterit hoc populos bellum, iubet ille viciſſim
Troas & Argolicos poſito ſpectare tumultu
Pugnantes ſeſe tantùm, & Menelaon in armis.
Hæc belli ſumma eſt primas cui Martia laudes

Contu-

Contulerit virtus, gaza potiatur, & ipſa
Coniuge Tyndaride, feriant ſacra fœdera poſthac
Inter ſe populi confecto Marte Palaſgi
In patriam redeant, noſtros petitura penates
Hinc Troiana manus. taciti ſimul ora tenebant
Heroes Danaûm. contrà ſic reddit Atrides:
Me ſimul, imò magis quē iam dolor anxius vr-
Audite ô proceres, liceat dimittere ab armis (get,
Vos tandem incolumes, finemq́; imponere Marti
Quē mea cauſa dedit Danais, Phrygibusq; malorū
Et princeps, & cauſa Paris, quemcunq; ſub hoſte
Contigerit victum præſenti occumbere fato.
Non Danaus ruat in Troiam, & Troiana quieſcāt
Arma, ſimul noſtro dirimamus ſanguine bellū
Ipſe ego militiæ populos iam munere ſoluo.
Huc agnum niuei, vosq́; atri velleris agnam
Ferte citò: Soli primùm mas, fœmina Terræ
Mactentur, noſtraq́; Ioui cadet hoſtia dextra.
Quin etiam Priamus feriat ſacra fœdera voto
Ante aras, fiant natorum ne irrita fraude.
Abiurare quidem ſuetos, & fallere dextras
Iam ſatis expertum eſt. varia in diſcrimina rerum
Sunt animi iuuenum faciles & mobile pectus.
Ille quidem ſenior ſtatuet rata fœdera primū
Et rex genitor, populis cui fortius æquum eſt
Conſulere, atq; omnes metuentē expendere caſus.
Hæc vbi dicta, virum ſpes anxia quemq; fouebat
Tantorum requiem iamiam ſupereſſe laborum.

Acclinata tenent, latè ſilet vndiq; campus.
Te propter tantum Paris & Menelaus in armis
Pugnabunt. qui victor, erit te coniuge dignus.
Sic ait, aſt illi natorum & coniugis ardor
Plurimus antiqui, patriaq; per oſſa cucurrit.
Nec mora, candenti texit velamine vultus,
Egreditur thalamum famulis comitata duabus.
Huic Clymine comes eſt, atq; Aethræ filia Pithei.
Dum graditur, teneris humectat fletibus ora:
Incedunt pariter, Scææq; in culmina portæ
Conſcendunt. illic Priamum Lampusq; Thymetes
Panthusq; & Clytius, bello præſtans Icetaon
Stant circum. ſimul Vcalegon deſunctus ab armis
Iam ſenio. Antenorq; ambo, ſed plurima vtriq;
Conſilij virtus. ſummis de rebus habebant
Sermones, & multa inter ſe & magna loquentes,
Arboribus quales gracili ſtridere cicadæ
Sæpe ſolent cantu. poſtquam ſub mœnibus altis
Tyndarida aſpiciũt, procerum tũ quiſq; fremebat,
Mutuaq; exorſi, Decuit tot funera Teucros
Argolicosq; pati, longoq; in tempore bellum,
Tantus in ore decor, cui non mortalis in artus
Eſt honor, & vultu diuina efflagrat imago.
Diua licet facies, Danaûm cum claſſe recedat,
Longius excidio ne nos aut noſtra fatiget
Pignora. ſic illi tantis de rebus agebant.
Tunc Helenam Priamus ad ſeſe in ſede vocauit:
Huc mihi chara veni, patria viſura cohortes

Digitized by Google

Intuere Argolicas,& primi coniugis ora
Sub galea longè. neq; enim te diua malorum
Arguerim, ſuperûm fatis ſors iſta ſenectæ
Debita erat noſtræ, et Teucris lachrymabile bellũ.
Agnoſcisne tuos? quis enim (refer) ille Pelaſgum
Celſior ante alios, qui primus in agmina præſtat,
Egregius forma ſimul & fulgentibus armis,
Argolicos qualem nondum conſpeximus inter
Heroas, cui clara & regia fulget imago?
Talia poſcenti Nympharum diua reſoluit
Tyndaris ora, ſenem pariter pudibunda veretur:
Num potui hanc animam crudeli effundere leto
Aſcenſura ratem, cum te Paris orba ſequebar,
Et patriam infelix, thalamum, natoſq; reliqui,
Hermionenq; meam, mollis dum luſibus ætas
Gratior, & matris defleret nomen ademptæ?
Haud retrahunt vim fata, licet dolor anxius ægrã
Sollicitet mentem, lachrymæq; per orá cadentes.
Ille quidẽ quem iã memoras. Agamemnon Atrides
Argiuûm ductor. duplici qui laude ſuperbit,
Optimus imperio, & fortis bellator in armis,
Coniugis & noſtri frater. nec plura locuta eſt.
Tum ſenior tales effudit pectore voces:
Fortunate virûm ductor, cui millia parent
Heroum, auſpicijsq; intendunt agmina Graiûm.
Iam memini innumeras Phrygiam penetraſſe co-
Bacchiferam ipſe olim, diuo cũ bella fuêre (hortes
Mendoni atq; Otreo Sagaris prope fluminis vndas
Auxi-

Auxilio accitus comes vnà & ductor vtriq;
Acceſsi, aratas cum traxit Amazonas illuc
Impetus. hic armis, numeroq; ingentior illo
Hoſtis & horrendo maior fulgore coruſcat.
Pòst acies inter longè ſpeculatur Vlyſſem.
Quis procul ille, minor toto qui vertice Atridæ,
Amplior aſt humeris. & pectore latior extat,
Depoſitisq; ſolo cuneos circumuolat armis?
Vir gregis vt mutas pecudes niger agnus oberrat
Lanigeris aries hirſutus tergora villis.
Tum Ioue nata ſenem ſic eſt affata Lacæna:
Ille Laertiades rerum conſultor Vlyſſes,
Pubentes quamuis Ithacis in montibus annos
Egerit, ingenio valet acri, & fraudis abundat.
Tum contrà exorſus verbis maturus & æuo
Antenor, Vera hæc (inquit) ſi ritè recorder,
Hic Helenæ raptu quondam legatus ab Argo
Appulit Iliacam ſimul & Menelaus ad vrbem.
Hos ego tunc primùm patrijs in ſedibus ambos
Hoſpitio accepi pariter veneratus amicos,
Sermonesq; virûm, vultus, & ſingula noui
Conſilia, in medijs Troum cum cœtibus eſſent.
Celſior ille humeris, hic iam maturior æuo,
Et ſolio inſidens vultu grauiore verendus.
Aſt vbi legatis coràm data copia fandi,
Et breuiter primum ſermonem exorſus Atrides,
Quanquam ex more breui ſuetus ſermone potiri.
Deſuit haud pondus ſuauis nec gratia verbis.

Aſt vbi ſolerti fandi ius ceſſit Vlyſſi,
Intentus telluri oculos atq; ora tenebat
Obtutu tacito, ſceptrumq; immobile dextra,
Attonito ſimilis: quid enim? ſimilemq; furenti
Dixeris, exundans dumq; increbreſceret ore
Eloquium, hybernis niuibusq; ſimillima verba,
Nemo virûm contrà, quanto licet oris hiatu
Fulſerit, auderet. formæ et ſi laude verendus,
Plus tamen excultæ præſtabat gloria linguæ.
Vt verò ingentem Priamus conſpexit ab arce
Aiacem, Quiſne ille ducum qui præſtat in omnes
Egregius forma nimium & præſtantibus armis,
Atq; alios humeris & toto vertice ſupra eſt?
Tum Priamo Argolidum reſpondit diua Lacæna:
Hunc illum Aiacem, bello qui murus Achiuis,
Eſſe reor. iamiam comitem aſpice iuxtà
Idomenea, Deum ſibi quem ſua Creta veretur,
Et Lyciæ gentes quæcunq; in bella ſequuntur.
Hunc olim hoſpitio toties Menelaus in Argo
Martius accepit Creta Lycisq; profectum.
Præſtantes licet heroas, & quemq; ſub armis
Ductorem aſpiciam, norimq; inſignia Graiûm:
Eminus hic geminos nequeo diſcernere fratres
Inſignes armis & cultis veſtibus ambo,
Caſtor equûm domitor, Polluxq; in caſtrib, audax,
Aut Agamemnonias acies nec caſtra ſequutos
Hos reor, aut Troiam petiiſſe. ſed inde reuerſis
Dedecus, & noſtræ coram puduêre rapinæ.

Sic

Sic eſſata ſilet, geminos Lacedamon habebat
Natalis fratres tellus. dum talia narrat:
Iuſſi ad ſacra ferunt geminos vim fœderis agnos
Præcones. capreo concluſumq́ue vtre Lyæum.
Cratera, & calices, Priamoq; ita vocibus inſit:
Venimus Hectoreo iuſſu mandata ferentes
Laomedontiade, raptim te transfer in agros,
Hic vbi fulgentes armis rutilantibus hoſtes,
Et Troes pepigère, ſimul ſacra fœdera firmes.
Hæc belli ſumma eſt, Paris & Menelaus in armis
Pugnabunt ferro. primas cui Martia laudes
Contulerit virtus, Helene potietur honore.
Hinc acies Troiam repetent, inde hoſtis in Argon
Nympharum in patriã, Pelopeiaq́; regna recedet.
Sic ille eff. tus ſtupor ima per oſſa cucurrit
Laomedontiadæ, ſublimes nectere currus
Imperat, & ſcandes manibus detorquet habenas,
Inſtratosq́ue comes ſequitur ſuper vſque iugales
Antenor, Scææq́ue egreſſi limina portæ
Conueniunt vbi pugna duces armauit vtroſque.
Tum medios inter cuneos hinc inde ſedentes
Deſiliunt telluri, & rem ſimul ordine tangunt.
Vt Priamum Iliacis et diuum Antenora campis
Proſpexit ductor Danaûm. & Laertius heros,
Procedunt, pariterq́ue monent pro fœdere certo
Præcones, ex more dapes & ſacra parentur.
Haud mora, feſtinant pateris ingentibus vndas
Fundere Baccheas, manibusq́ue aſpergere lymphas:

Tum gladio Atrides (lateri quē ſemper habebat)
Agnorum media villos de fronte reuulſit,
Quos inter primos Danaûm Trouumq; viciſſim
Præcones tribuere duces, tunc orſus Atrides:
Iuppiter omnipotens, rerumq́; æterna poteſtas,
Cuncta tuo qui regna pater ſub numine torques:
Et Sol, qui cæli radijs opera omnia luſtras,
Fulminaq́; & tellus omnis, quæq́; ætheris alti
Rellegio, & quæ cæruleo ſunt numina ponto,
Visq́; deûm inferna, & nigri ſacraria Ditis,
Cui ſontes & fœdifragos ſub tartara pœnis
Humanos poſt fata licet torquere nephandū:
Sacrorum teſtes eſtote, & fœderis icti.
Dardanio ſi fors victoria ceſſerit hoſti,
Conuenit è Phrygia Danaos diſcedere ad Argos
Coniuge pro rapta: nec poſt vlla arma rebelles
Atridæ referent, bellóue hæc regna laceſſent.
Sin noſtro annuerit potior victoria regi,
Reſtituent Helenam cum gaza, & Troes honorē
Debebunt meritò quæcunq; in tempora Graijs.
Sit tamen extincto quæ iam pepigére recuſent
Hoſte Phryges, teſtor rurſus ſacraria Ditis
Numina ipſa deûm, violati fœderis vltor
Infictam bello. aut victi pellemur ad Argos,
Regnorumq́; inopes, aut bello imponere finem
Decretum & Teucros & Pergama vertere flāmis.
Dixerat, et ferro ſtomacho tenus amputat agnos,
Spirantesq́; ſolo, reſperſo in ſanguine liquit.

Aſt alÿ proceres fundentes vina coronant,
Et Danai, & Troes ſuperos ſic voce precantur:
Iuppiter omnipotens, æternaq́; numina cœli,
Vt liquor hic Bacchi telluri infunditur atra,
Tros Danausq́; fluat, quiſquis ſacra fœdera primũ
Læſerit, infra illi cerebrum ſic defluat omne,
Natorumq́; ſimul coniunx ſit adultera cuiq;.
Talibus inter ſe firmabant fœdera dictis
Conſpectu in medio, votis tamen obſtruit aures
Iuppiter. At Priamus trepido ſic reddidit ore:
Dardanidæ inſignes, & vos præſtantibus armis
Argolici, cum ſit gnatus pia cura parentis,
Non pugnã aſpicere hanc oculis, nec fœdera poſſũ.
Ipſe vrbem repeto, norunt pia numina cui ſit
Mortalis vitæ finis. Sic fatus, in altum
Conſcendit currum, & retrò iubet ire iugales
Frena regens. grauis Antenor comitatur euntem.
Interea Laertiades, & Troius Hector
Campum ad certamen medÿs in fluctibus aptum
Dimenſi, & ſortes ærata in caſſide miſcent.
Sic ipſi ſtatuêre duces, quis primus in hoſtem
Torqueat excuſſo telum exitiale lacerto.
Inde acies paſſim Troûm Danaûmq́; per agros
Intentæ indulgent votis, ſuperosq́; precantur,
Tollentesq́; manus certatim ad ſidera clamant:
Iuppiter æternum cui gloria fulget in Ida,
Victum ſterne ſolo, & lacerum detrude coruſco
Fulmine præcipitem tenebris, vter autor in arma

Europam Aſiamq́ dedit, pacemq́ futuram
Amborum populis, æternaq́ fœdera ſanci.
Sic illi, ærata ſortem tulit Hector ab vrna,
Et Paridi primus micuit locus ordine longo
Inter et arma, et equos, ſpacia in ſua quiſq́ receßit.
Vt primùm hic ocreis ſuras incluſit ahenis,
Inde habilem fratris thoraca Lycaonis artus
Induit argento, lateriq́ accommodat enſem,
Et grauiter ſummo nutabant vertice coni
Hirſutam galeæ frontem, clypeumq́ ſiniſtra
Alligat, & validam dextro rapit improbus haſtā.
Haud ſecus arma humeris circūdat fortis Atrides.
Hic poſtquā amborum fortunā hinc inde cohortes
Conſpexêre ducum, pulſat tremor vndiq́ mentes,
Attonitiq́ feros alterna in morte tuentur.
Illi indignantes furijs, ac dira frementes,
Certatim inuadūt Martem, & ſub Caßide vterq́
Dentibus infrendit, iaculumq́ euibrat in hoſtem
Sortitus fortunam oculis. tum Dardanus aptat
Tela, & funeſtæ caſum prior occupat haſtæ.
Illa viam medium clypei conata per orbem,
Non perfert ictum. forti ſed vincitur ære.
Cuſpis iter retro ſine vulnere pulſa retorſit.
Tum ferus Atrides, cui fortior impetus altè
In clypeum aßurgens, quanto non ante lacerto
Euibrat iaculum, & ſæua ſic voce precatur:
Iuppiter æternum numen, da ſternere corpus,
Et thoraca manu valida lacerare reuulſum

Præ-

Prædonis Phrygij, & fœdare in puluere crines.
Polluti meritò hoſpitij det ſanguine pœnas
Improbus, vt moueãt memorãda exempla futuros.
Dixit, & intorquens totis cum viribus haſtam
Coniÿcit. illa volans clypei transfixa per orbem,
In thoraca ſubit: laterią; hauſura cruorem
Hoſtis, & orbatum vita liquiſſet in armis
Pronus in obliquum, ni ſe torſiſſet ab ictu
Nec mora, fulmineum vagina diripit enſem
Rex ferus, & galeam crebris quatit ictibus hoſtẽ,
Dum geminat, mucro glacies ceu ſutilis ictu
Diſſiliÿt, fulua reſplendent fragmina arena.
Vt verò attonitus dextram conſpexit inermem
Attollens oculos, ſurſum ſuſpirat Olympo:
Iuppiter hoſpitibus ſi te dare iura loquuntur,
Quo ſuperos inter nunc nemo nocentior extat
Oraui dudum lueret ſcelus ille nephandum
Prædator Danaûm. ſic ne impia Iuppiter vltus?
Diſſiliÿt mucro, & manibus ſine vulnere telum
Exiÿt in Paridem, tantum furor addidit, amens
Irruit, & dextra ſetoſum è vertice conum
Arripit, innixus pronum ad ſocia agmina tractat.
Ille quidem inſerto valida ſub caſſide loro
Angitur in iugulum, nec reſpirare poteſtas.
Iam magis eliſus vitam exhalaſſet, & hoſtem
Inſignes belli poterant contingere laudes,
Ni Ioue nata Venus rupiſſet vincula furtim.
Dum magis obſtringit. dextra ducis hæſit inanis

Caſſis, at ille furens vacuam proiecit in arua
Ad ſocios. illi ſpolium velut hoſtes ouantes
Accipiunt. dum tela parat, dum colligit haſtam,
Dum furit Atrides, circum texit amictu
Nubifero Paridem, & multa caligine ſepſit,
Sublimemq; virum rapuit, laboribusq; paternis
Illæſum thalamo ſtratisq; induxit, odoris
Floribus eſſultum, mollıq; reliquit in vmbra.
Ipſa Helenam acciri properat, quæ vertice muri
Spectatrix inter Phrygias mirata maritos
Stabat, & in curuæ formam aſſimilata veternæ
Quæ quondam lanæ Lacedæmone ſueta receſſit
Tyndaridi ſocia. & primum ſeruauit amorem.
Tum leuiter tractat veſtem ſic fata ſiniſtra:
Expectata veni, dudum tuus ignis anhelat,
Te Paris ante thorum gaudens geniale moratur,
Vnde Arabi rores, & amoma rubentia fragrant.
Nec vulgare nitet, rutilanti inſignis amictu
Conſpicitur, qualis ſolitus variare choreas.
Haud bellum geſſiſſe putes. ſic fata, labantes
Peruertit ſenſus, atq; oſſibus implicat ignem,
Nec dum animos toto percepit pectore flammas.
Vt verò agnouit roſeæ ceruicis odorem,
Pectoraq;, & vultus, oculosq; ardore micantes,
Aduertitq; ſimul diuini ſigna decoris,
Obſtupuit, talesq; dedit de pectore voces:
Quid dea me ludis? quid fraudib. improba captas?
Fallere prompta dolis tentas num fortè Lacænam
Mæoniæ

Mæoniæ aut Phrygiæ turritas ducere ad vrbes
Principibus qui te & laſciuum numen adorant,
Cum Paridem meus ille armis ſuperarit Atrides?
Scilicet ipſa ſequar primùm comitata maritum
In patriam, partoq́ ferar regina triumpho.
At tu læta dolis falſa ſub imagine ſenſus
Ambire incæptas. Paridem modò ſedula cures,
Sideream ſedem & ſuperùm conſortia linquis,
Haud vltra reditura polo, niſi nupſeris illi,
Vel tenere æternùm ſerues famulata cubile.
Et nunc ille diu ſpe multum captus inani
Expectare poteſt. pudor & reuerentia matrum
Ire vetat, quibus ipſe forem ludenda verendus,
Triſtibus, & toto lachrymis conſumerer æuo.
Tum furijs incenſa nouis Cithereæ profatur:
Ne me iterum inſtiges, ne te irritata relinquam.
Non adeo dum te colui, tibi dulce volenti
Numen eram infelix, quantum experieris acerbū
In te coniugibus geminis odia aſpera vertam,
Vt merita inceſti ſoluas ſcelera impia morte.
Talibus obſtupuit dictis Ioue nata Lacæna,
Flauentes velata comas occulta per orbem
Ad Paridem ſola graditur comitata Dione.
Vt ſimul auratis nitidos ingreſſa penates
Liminibus, thalamumq́ viri conceſſit eburnum.
Perq́ domum famulæ ſtudia ad ſeruilia currunt,
Tyndarida aurata candentem in ſede locauit
Ante virum, riſit dolis Citherea repertis.

Illa oculos breuiter terræ deiecta profatur:
Veniſti tandem forti congreſſus Atridæ,
Vix mortem effugiens duri in certamine Martis,
Expertus paruo leti diſcrimine quantus
In clypeum aſſurgat, quo turbine torqueat haſtam
Vir meus. huiuſne in hi quondam ventoſus in illum
Iactabas furias? hac num Paris illa ſuperbi
Effera vis animi, quoties furibundus & armis
Maior in abſentem bellum mentiris Atriden?
Deſine quæſo minis pugnaq́; laceſſere rurſus
Prælia. lude domi. Grata ne cuſpide pectus
Infelix taceas medijs confoſſus in aruis.

Ille refert, Dictis mulier ne inceſſe ſuperbis,
Inſtigesue animum. quid nam, ſi vicit Athenæ
Palladis auxilio? poſthac ego rurſus Atriden
Experiar, quando ſunt & mihi numina bello.
Nunc dulces Veneris furias, aliosq́; ſequamur
Congreſſus ſtratis in mollibus, aucta medullas
Flamma ſubit, totumq́; hortante libidine pectus
Occupat, & maior nunquam mea ſenſa reſoluit,
Non adeo cum te rapui Lacedæmone primùm
Aduectam puppi medijs in fluctibus ingens
Inſula ſuſcepit, Venus hic vbi iunxit amantes.
Dixit, at illa thoro Paridem complexa quieuit.

Hæc inter trepidos toto volat æquore campi
Huc illuc voluens oculos, ſimiliſq́; furenti
Veſtigat Paridem Menelaus, & increpat altè
Spectantes bellũ, Quis enim monſtrauerit hoſtẽ?

Quo-

Quoúe ſequar? nullus Trcûm Danaûmq; per agros
Viderat, vt viſum Menelæo oſtendere poſſet.
Nemo quidem auderet Paridem commotus amore
Occultare, metu concepti fœderis: imò
Optaſſet potius crudeli occumbere ieto,
Tantum odij populis inerat. tunc maximus armis
Argiuûm ductor Phrygijs Agamemnon aduerſus:
Audite ô Troes, Paridem ſuperauit in armis
Atrides, ſeruate fidem, ſanctaq; nobis
Fœdera. Tyndarida Argiuam, raptumq; Pelaſgis
Ornatum & quales meritò debentur honores
Reddite, quos nunquam ventura aboleuerit ætas.
Dixerat: at Danaum ſtrepitu aſſensere cohortes.

Tertij libri finis.

HOMERICAE ILIADOS LIBER *Quartus.*

NICOLAO VALLA Interprete.

ANTE Iouem interea diuûm conuenerat ordo
Sideream in ſedem, cunctisq; loquentibus Hebe
Nectareos paſſim miſcebat diua liquores.

Auratas illi celerant haurire viciſſim
Inter ſe pateras, cœli tum vertice Troiam
Et Danaûm latos ſpectant prope littora campos.
At pater æthereus ſolio conſpectus ab alto,
Iunoni ſic incipiens illuſit Achiua:
Sunt geminæ forti tanta in certamina diuæ
Præſidio Atridæ, Iuno & Tritonia Pallas,
Quæ ſpectant tacita meditantes gaudia mente,
Hinc Paridem complexa ſuum Venus aurea leto
Implicitum eripuit belli iam gloria fortem
Stat penes Atriden. nos conſultare decebit,
Bella odiumq; iterum populis, placidamne quietē
Præſtet. & ambobus pacem præbere futuram.
Si placitū id ſuperis habitent ſacra mœnia Troes,
Tyndaride Argiuam reuehat Menelaus ad Argos.
Sic fatus ſoluunt alta in ſuſpiria mentem
Et Iuno & Pallas, propius quæ fortè ſedentes
Exitium implorat Teucris. nil auſit Athena
Dicta Iouis contra, tacitam ſed comprimit iram.
At Iuno impatiens tantum ſimulare furorem,
Preſſa dolore graui furias ſic fata reſoluit:
Iuppiter, vnde tibi diuûm implacidiſſime ſurgit
Hic animus, quando infectum vanumq; laborem
Eſſe iubes. fruſtra toties quem fracta ſubiui?
Sudoresq; ſimul deflexi hinc inde iugales,
Dum populum ad Troiam Priamo natisq; furentē
Exidium traxi cœptis modò victa quieſcam.
Perge tamen, ſed non alij tua iuſſa volentes

Lau-

Laudabunt ſuperi, ſtrinxit grauis ira Tonantem.
Tum fatur contrà cœli qui ſidera torquet:
In te quid Priamus, Priami quid regia proles
Dæmonia emeriti potuère, vt ſedula nunquam
Ira odijsq; vaces, donec ſacra mœnia Troiæ
Funditùs euertas, totosq; ingreſſa penates?
Nec dum etiam ceſſes, cruauin niſi dentibus vltrix
Diſcerpas Priamum proleq;, & Troas & omnes
Iliadas? nec dum penitus ſaturata quieſces.
Iamq; agito, vt tua fert animum furioſa libido:
Nil aduerſor ego. tu tantum ſenſibus hauri:
Quando etiam libeat. penitus radicitùs vrbes
Eruam, & æqua ſolo turrita palatia ponam,
Hic vbi ſacra litant tibi gens, & amica propago.
Haud iram impedies, animo quando iſta petenti
Inuito dedimus. quod flammeus ambit Apollo
Quotq; operit ſtellis cordi mihi gratius vnum
Vrbibus ex ipſis cordi mihi gratius vnum
Ilion, & Priamus, Priami quoq; Martia proles.
Hinc mihi nanq; calent ſacris & odoribus aræ,
Qui ſuperis impendit honor. Tum regia Iuno:
Treis equidem ante alias dilexi Iuppiter vrbes.
Argon. & illuſtrem Sparten, diteſq; Mycenas.
Has euerte ſolo iam ſi lubet, anxia quanquam
Obſtiterim cui tanta deûm collata poteſtas
Ire Iouem contra ſuperos qui fulmine terres.
Me tamen indignum eſt cœptis deſiſtere rebus.
Cum Dea ſim, genus vnde tibi ſortita perenne,

Digitized by Google

Saturnoq; prior te ſum generata parente.
Tum tua ſum coniunx, quando immortalibus altis
Imperitas, paribus cœlum populosq; regamus
Auſpicijs: ego te, me tu foueamus: vtriq;
Quæ volumus, ſuperum tum cætera vota ſequẽtur.
Tu modò Teucrorũ Danaũq; per agmina Athene
Iram odiumq; ferat iubeas, capteiq; per artes
Inſidias belli rumpant ſacra fœdera Troes.
Dixerat, at dictis diuûm pater atq; hominum rex
Annuit, & natæ verba exitialia fatur:
I medios inter populos, & diſſere Palla
Crimina bellorum, rumpant ſacra fœdera Troes
Exhortare prius. cœlo ruit Attica Pallas,
Ac velut ignitum cum mittit ab æthere fulgur
Iuppiter infeſtum nautis populisq; timendum,
Corda pauor pulſat ſtillantibus vndiq; flammis:
Haud aliter dilapſa polo ſtupuêre tuendo
Dardanidûm Danaûmq; acies, ſic quiſq; reflexi
Ad ſocios referunt, Aut hæc portenta minantur
Bella odiumq; viris, aut icti fœderis autor
Iuppiter ambobus pacem firmabit amicam.
Tunc Antenoridæ vultum aſſimilata virilem
Laodices Pallas. diuerſa per agmina cedit
Veſtigans oculis ſi quò Lycaonius erret
Pandarus, viq; illum multa inter millia vidit.
Quem circum clypeatæ acies in bella fremebant,
Quas ſecum ad Troiam Aeſopi de littore vexit,
Ante virum ſiſtens verba exitialia fatur:

Diue

Diue Lycaonide nil iam parcere recuſes.
Surge agè, fatalem Menelao intende ſagittam,
Pronum ſterne ſolo, quem ſi cecidiſſe ſub armis
Contigerit, Teucros inſigni laude fouebis,
Quos bene apud memores tanti tibi gratia facti
Nunquam aberit. Paridi gratus ſplendentia regi
Dona feres, quando ille pyræ conſpexerit atræ
Impoſitum Atriden. Lyciæ regionis amico
Funde preces Phœbo, vires tibi ſuggerat arcu,
Cui pecudum primos aris imponere fœtus
Voueris, ad Zeliam cum mox remeaueris vrbem.
Sic effata, viri mentem dementis Athena
Impulit. ille arcum enudat, ſylueſtris erat qui
Cornibus è capræ quam quondam Pandarus alta
Rupe procul ſtantem iaculo ſub pectore fixit,
Alta tribus cubitis (mirum) cui cornua fronti
Surgebant, quibus exectis firmauerat arcum
Ingenium artificis. poſtremaq́; texerat auro.
Hunc rapit, atq; aptat neruo, terraq́; reclinat.
Tum ſociûm clypeatæ acies circum vndiq; ſeſe
Oppoſuere duci, ſpectent ne longius hoſtes
Telum ex inſidijs, celeres tueantur Atriden.
Ipſe nouam penniſq; habilem ſquallente ſagittam
Deprompſit pharetra, neruoq́; aptauit acerbos
Laturam Atridæ luctus; Phœboq́; dicauit,
Cum Zeliam attigerit ſacram, mactare bidentū
Primitias. cornu tum fortè volatile flexit,
Et duxit longè, donec curuata coirent

Inter ſe capita, & manibus iam tangeret æquis
Læua aciem ferri, dextra neruoq; papillam.
Extemplo celeres neruo ſtridente per auras
Proſilijt telum: cuſpisq; impulſa petiuit
Te feriens Menelae, tui caſusq; fuere
Dij memores. ictum letalem auertit Athena.
Dum celerat telum, nu(n)quam tibi longius illa
Corpore diſtabat, nato quam ſedula mater,
Cum vetat à dulci muſcarum prælia ſomno.
Illa quidem veniens, quâ circùm ſutilis ambit
Baltheus, & laterum iuncturas fibula mordet
Aurea, quaq; duplex circúm tegit ilia thorax,
Detorſit telum. tranſit per cingula, & ipſum
Thoraca infixum criſpans lorica morata eſt,
Et tandem extremum perſtrinxit corpus Atridæ.
Tum niger illato defluxit vulnere ſanguis.
Mæonis aut Cariæ veluti ſi virgo rubenti
Tingat ebur minio, phalerisq; imponat equorum,
Pendentes thalamo longè quas fortè videntes
Exoptant equites, tantum ſi regibus apti
Ornatus extant aurigæ, & gloria currus.
Sic latera atq; ocreas currentes ſanguinis vnda
Tinxerunt Menelae tib rorata cruore.
Arma vidẽs Agamẽnõ et ictũ in corpore vulnus,
Expauit: ſtupuitq; ſimul Menelaus & ipſe
Aligerum aſpiciens telum penetraſſe ſub armis
Tum grauiter ſocij totis ſuſpiria rumpunt
Pectoribus. dextra Menelaum amplexus abundis

Suſpi-

Suſpirans lacrymarum oculis Agamemnō adorſus.
Heu mihi nūc frater, quādo hæc inopina Pelaſgis
Sors fuit, vt rupto procumbas fœdere mortem,
Hic ne timor ſuperūm? percuſſa hæc fœdera, et aris
Agnorum ſanguis ſacer & libamina diuūm
Non violanda? quibus dudum ſic fidimus, vt tu
Occideris frater. contemni numen Olympi
Haud impune ſinūt ſuperi. ſcelera impia quanquā
Diſtulerint culpas hominum, grauiora morantur
Supplicia æterni ſi qua eſt ſententia cœli.
Namq; dies aderit, ſacrum quando Ilium & omnis
Martia cum Priamo proles, Teucriq; peribunt.
Iuppiter altitonans ſcelerūm pro facta rependens,
Induet obſcuram ſæuentibus Aegida Teucris
Perfidiam vlturus. ſint hæc licet, heu mihi quantā
Mæſtitiæ, & quantum linquis Menelae doloris,
Si moriens vitæ ſortem complebis acerbam.
Scilicet indecores ſine te remeabimus Argos.
Præcipites patriæ Danaos feret anxius ardor.
Iam Priamo & Teucris inſignis gloria belli
Funere parta tuo eſt. heu quam liquiſſe pudebit
Hic Helenam, tellusq; tuis conſumpſerit oſſa
Dardanis, exhauſto quem ſpes dabat ante labore.
Iamiam aliquis Troum nullo obſiſtente ſuperbus,
Ingentis tumulo inſultans Meneleos & vmbræ,
Sic ne iaces Menelae? (feret) ſic alter Atrides
Improbus ardorem belli conſumat in omnes.
Ille quidem ad patriam tota cum claſſe receſſit

Expertus fruſtra vires, fratremq́ relinquit
Tellure hoſtili. vos ô miſereſcite ſaltem
Inferni manes potius mihi terra dehiſcat
Ampla ſatis, noſtras hæc quàm referātur ad aures.
Tum flauus contrà affatur Menelaus Atriden:
Iam ſolare acies, né ue exhorreſce cruorem,
Haud alte in vulnus telum penetrauit acutum,
Ferrea iam miſſæ repreſſit cuſpidis ictum
Lamina, ferratus texit ſimul ilia thorax.
Huc iterum affatur princeps Agamenon Achiuū:
Sic pater ille deûm faciat Menelae, dolores
Iam lenire decet medicando vulnus acerbos.
Talthybium iubet acciri, cui talia mandat:
Vade vocaturus, ſiſte huc Machaonta medentē
Talthybi, belligeri foueat qui vulnus Atridæ,
Arciger inſignis Lycius quem perculit aut Tros,
Mœſtities Danais,, atq; ingens gloria Teucris:
Dixit. at ille gradu celeri mandata ſecutus,
Huc illuc voluens oculos, circum agmina luſtrans
Aeratas acies inter rimatur Achiuûm
Heroem Machaonta, procul quem cōminus armis
Circumſtant clypeatæ acies, quas plurima Tricæ
Terra boum generoſa dedit ſocia agmina bello.
Hic propior fit præco duci, & ſic vocibus inquit:
Perge Coronide princeps Agamemnon Achiuū
Ire iubet. fratriq́ manus adhibere medentes,
Arciger inſignis Lycius quem perculit aut Tros.
Mœſtities Danais, atq; ingens gloria Teucris.
Dixerat. ille acri turbatus vulnere mentem,

Talthy

Talthybiuſq; ſimul glomerata per agmina paſſus
Accelerant, ingens vbi tunc percuſſus Atrides
Stabat, acerba fremens procerum vallante corona.
Ille deo ſimilis conſpectus in agmine primum
Per media infixum detraxit cingula telum,
Quo ſimul educto paulum ceſſere dolores.
Cingula tum ſoluit, ferrataq; tegmina circum,
Exuit occultum vulnus, teliq; latebras
Explorat dextra, concretumq; inde cruorem
Abluit, & mixto plagam linit arte liquore,
Quæ pater huic illi dederat medicamina Chiron.
Hi dum vulnus alunt diui Meneleos, in armis
Concurrunt Troianæ acies, pugnæq; parant ſe.
Intrepidũ aſpiceres Agamemnona & arma fremẽ-
Hortantemq; viros bello. nõ ſegnius acres (tem
Quadrupedes arcet, curruſq; ex ære ſonantes,
Quos procul ardentes pugnæ ſeruabat habenis
Armiger Eurymedon Ptolomæi ſanguine natus.
Hunc aſsiſtere equos propius iubet agmine facto,
Ardor anhelantes cum viribus hauſerit artus,
Ipſe pedes cunctos hortatus obibat Achiuûm.
Bellorum Argiui memores nunc ſumite vires,
Non erit auxilio periuris hoſtibus olim
Iuppiter, at primi frangentes fœdera Troes
Vulturibus lanianda dabunt ſua corpora ſæuis.
Conſortes natoſq; domum ſuper alta feremus
Aequora, et euerſa raptabimus omnia Troia.
Quos verò exangues præſenti Marte videbat,

Argutis longè verbis ſimul increpat omnes:
Dedecus Argiuûm plebes moritura timendo,
Militia indigni, quorum Mauortis imago
Mentibus omnis abeſt, timidi velut hinnuli aperto
Quos labor in campo currentes laxat inanis,
Defectiq́ iacent, & nulla in pectore vis eſt:
Haud ſecus attoniti armatos horreſcitis hoſtes.
Num pelagi turmas ſpumoſa ad littora Troum
Expectatis adhuc, firmant vbi vincula puppes.
Viſuri dextram ſi porrigat altus ab aſtris
Iuppiter auxilio nobis? ſic fatus, Achiuûm
Hinc atq́ hinc acies longè imperioſus obibat.
Vt Lycios alacer populos penetrauit in armis,
Qui poſiti inſignem circum Idomenea fremebant.
Idomeneus apro ſimilis, prima agmina bello
Struxerat, extremas Merione hortante phalãges.
Hos placidè vt vidit gaudens Agamemnon adorſus:
Idomeneu Danaos ante omnes digne vereri.
Militia pariterq́ domi, menſasq́ per omnes
Diſcumbis conuiuia prior cyathoq́ potiris
Vndanti primùm nigro veneratus Iaccho.
Aſt ibi tunc alij heroes (ſi maximus extet)
Menſura potant media tibi plenior vni
Stare ſolet crater, velut & mihi quãdo bibendi
Eſt animus. quantum valeat nunc Martia virtus,
Et bello vires oſtende. vt ſæpe locutus.
Tum ille affatur contra, & ſic vocibus infit:
Atride, me nulla dies a fortibus auſis

Diſsis

Diſsimilem arguerit. iamiam ſpectabis amicum
Qualem optas, bellumq́ animo flagrante ſubibo.
Exhortare duces alios, atq́ agmina pugnæ.
Quandoquidem primi violarunt fœdera Troes,
Certandum eſt armis. pœnas dent ſanguine rupti
Fœderis. hinc abiјt mentem lætatus Atrides.
Mox ille Aiaces geminos offendit in armis,
Quos acies denſæ peditum poſt terga ſequuntur.
Ac veluti nubes ſcopulo quam ſpectat ab alto
Per mare rumpentem Zephyri ſub flatibus atram
More picis paſtor trepidans procul horret iniqui
Tollentem imbriferas cœli pelagiq́; procellas,
Tum rationis inops pecudes tutatur in antro:
Haud ſecus arua terunt cōdenſæ in bella phalanges
Horrendæ clypeis ſimul & ſurgentibus haſtis
Hos procul aſpiciens Argiuûm ductor Atrides,
Vociferans altè verbis affatur amicis:
Aiaces magni, quorum fera pectora thorax
Ambit, & æratæ ſtant cinctæ ad prælia gentes,
Haud opus eſſe reor vos vltrà incendere bello.
Hortatu callent veſtro pugnare cateruæ.
Iuppiter ô ſumme, ô Palla, & vagus ignis Apollo,
Omnibus hic ardor fieret: nam Troia ſub armis
Et Priami imperium caperet populāda Pelaſgûm.
Sic ait, hos linquens alios hortatur Achiuos.
Venerat ad Pylios vbi ſtruxerat agmina Neſtor
Exhortans forti ſocios concurrere pugnæ.
Hic magnum Pelagonta ſuis, & Alaſtora turmis,

Hæmona dat Cromiumq́ duces ſimul atq; Bianta
Dictorem populorum equitum, currumq́ potentes
Prima acies in fronte locat, peditumq́ ſequuntur
Agmina lecta virûm, fortiq; in robore plebem
Imbellem ſtatuit medio: pugnentq́ coacti
Incluſi primùm vetat admiſcere iugales
In populum, turbént ne acies. mox fidere quenquã
Curſibus aut frenis prohibet, ne ſolus in hoſtes
Irruat & longè quantum ſinit impetus erret.
Tum ſimul ire acies, conſertaq́ robora in hoſtem
Fluminis in morem prorumpere. fluxaq; paſſim
Debiliora monet, hoſtiles figere currus,
Curribus ex iſtis præſtat pugnantibus haſtas
His olim multas verterunt viribus vrbes
Antiqui heroes. Neſtor ſic belliger artem
Bellorum expertus longo monſtrabat ab vſu,
Quem procul vt vidit, gaudens affatur Atrides:
Si tibi diue ſenex animum par robur, & auſus
Corporis æquarent vires & fortior ætas.
Sed te fracta ſitu, neruiq́ effœta ſenectus
Obruit, ô vtinam iuuenili in pectore robur
Afforet, atq; annos ſinerent mutare ſeniles
Numina, vel tali iuuenesq́ ſeneſcere ſenſu.
Tũ Neſtor (quãquã ſenior tamẽ armiger) inquit:
Ipſe quidem Atride rurſus iuueneſcere vellem,
Qualis eram diuum cum Ereutaliona peremi,
Attamen haud ſuperi mortalibus omnia præſtant.
Fortis eram quondam iunior, nunc longa ſenectus
Conſi-

Conficit, & ſenſus immuttat robur aniles.
Verùm equidem medius populos in bella fouebò
Conſilio, qui ſolus honos ſolet eſſe ſenectæ,
Tela manu iaciat miles cui fortior ætas,
Et feriant iuuenes fidunt qui viribus hoſtem.
Sic ſatus Neſtor. gaudensq́; receſſit Atrides,
Tū properans vidit Petheos Meneſthea magni,
Quem circum adſtantē populi glomerātur Achiui
Verborum artifices. huic proximus acer Vlyſſes
Ingenio ſtabat, Cephalenorumq́; cohortes
Stant ferro accinctæ circùm, bellumq́; morantur.
Nondum horum populi rumor ſublatus ad aures
Venerat hic primùm miſceri in bella cohortes.
Spectantes ſtabant Teucrosq́; erumpere pugnā,
Comminus, Argiuumq́; ſequi ſimul agmina cōtrà,
Mox ipſi irruerent. quos vt ſpeculatus Atrides,
Vocibus increpuit: Petheos ſate ſanguine magni,
Et tu ficte dolis vulpinæ & fraudis abundè,
Quis metus imbelles, quæ vos tam ſera moratur
Segnities? alios ſpectatis in arma ruentes,
Cum deceat uos ante omnes pugnare priores.
Vos olim acciti dapibus, quas forte paraui,
Cum primùm audiſtis, menſis ſuper, arma furētes
Induitis, carnes auidiq; aſſumitis aſſas,
Vndantesq́; mero pateras inuergitis aluo
Vos etiam ante decem ſpectabitis ire cohortum
Præſidia in pugnas hoſtilibus obuia turmis.
Tum contra intorquens oculos affatnr Vlyſſes:

Qualis ab orbe tui vox excidit oris Atride?
Qui ſegnes belli nos arguis, agmina quando
Marte calent animo, quando hac tibi cura, videbis
Telemachi genitorem acies irrumpere primùm
Hoſtiles, & te mentiri, & vana tuliſſe.
Vt illum agnouit ſubito caluiſſe furore,
Subridens iterum ſic eſt affatus Atrides:
Diue Iouis Laertia le ſate ſanguine magni,
Haud vltrà ſauire decet, quàm iurgia praſtent
Irarum cauſas. tibi nulla iniuria per me,
Nec iubeo bellare quidem, non turbida menti
Conſilia aſſuetus miſcere & vertere ſenſus.
Noui animũ vigilẽ laudis: iamq; iſta (quid vltra?)
Vana dabunt ſuperi. ſi quid commiſimus in te,
Pœnitet, & nugas virtus aboleſcet inanes.
Sic fatus, gradiens alios offendit Achiuos
Magnanimũ aggreſſus Diomedẽ. hic curribus altis
Et Stelenus magni natus Capaneos agebant
Quadrupedes, vultu ſimul hos affatur acerbo:
Tydide armipotens quis te metus obruit? aut quò
Effera vis animi patriaq; receſsit imago
Virtutis? non ſic patrem timor arguit olim,
Obuius aduerſos totiens qui terruit hoſtes.
Sic referunt qui tum illius videre labores
Egregios. ego nil memini, licet ipſe Mycenas
Venerat abſq; armis ſocio Polynice receptus
Hoſpitio. Argiui cogebant vndiq; belli
Praſidia, vt ſacra vaſtarent mœnia Theba.

Et belli vires ſicut voluere precando.
Obtinuere quidem, niſi Iuppiter altus ab aſtris
Signa daret, totos quibus ille exterruit Argos.
Huic tum fama viro nullos æquabat in armis,
At poſtquam herboſi venere Aſopidos vndas,
Tydea legatum Thebas miſere Pelaſgi.
Ille vt erat fidens animis, id ſolus obiuit
Munus, & ingreſſus multos Etheocleos aulam
Oedipionidas menſis diſcumbere vidit,
Hic vbi nullus erat qui ſe tueretur amicum,
Terrorem iniecit Thebis: quosq; ille laceſſit,
Solus Ethionidas varia in certamina vicit,
Auxilium & vires tantum dabat Attica Pallas.
Illi indignantes, ſecreta in valle latentes
Inſidias ſtruxere duci. veſtigia retro
Dum ſeruata legit, proceres coguntur in vnum
Quinquaginta, illi mortem latura iuuentus.
Horum ductores dijs immortalibus æqui,
Hæmonides, Mæon, & Echionius Lycophontes.
Tydeus hos homines letum ſibi ferre parantes
Exitio affecit. tantum dedit ire deorum
Auſpicijs ductus, Thebas qui mira referret
Mæona. talis erat, nulli virtute ſecundus
Aetholius Tydeus: natum tamen ille reliquit
Alloquio ſeſe meliorem, at viribus infrà
Sic fatus, regem longè veneratus Achiuûm,
Nil contrà eſt auſus Diomedes inclytus illum.
Tum Stelenus magni natus Capaneos adorſus,

Vera quidem noſti, quæ nunc mentiris Atride.
Nos patribus longè præſtantes gloria tollit,
Nos minus Argiuûm populorum ad mœnia Martis
Duximus, & ſacram Thebarũ euertimus vrbem.
Nos Iouis auſpicijs intendimus hactenus, illi
Irati fatis temerè indignantibus auſi
Occubuêre, ſui pœnasq́; dedêre furoris.
Nos quibus aut igitur noſtros dignare parentes
Laudibus Atride? contrà tum Martius inquit
Tydides, vetuitq́; loqui, & parêre coegit:
Haud ego te Arguerim populorum rector Atride
Hortantem Argiuos, pugnat victoria quando
Te penes, atq; ipſum ſequitur te gloria belli,
Si Troas vincent Danai, ſacrumq́; reuellent
Ilion: & victis luctus te triſtis Achiuis.
Eia agè nos igitur Stelene accingamur in hoſtes.
Dixit, & armatus curru violentus ab alto
Proſilijt. ſonitum pectus ſuper, arma dedère
Horrendum, quo vir quicunq; horreſceret ingens.
Haud aliter denſatæ acies ſuper arua mouentur
Ductorum impulſæ ſtrepitu, velut eminus vndæ
Stridentis pelagi Zephyris miſcentibus æquor
Paulatim ſeſe tollunt, mox flatibus actæ
Vorticibus rapidis longè glomerantur in altum.
Tellure illiſi refluunt ſuper æquora fluctus
Spumoſi, & ſalſæ rotant aſpergine cautes.
Agmina ductores animare in bella videres
Effari nil auſa metu, ſed pectora tantum

Martè

Marte calent, acies varijs luxêre ſub armis,
Progreſſæ in numerũ. contra tum plurima Troum
Turba fremit. pecudum ſimilis, quas paſtor in aula
Diues agit. ſepta patulas ad ouilia mulgens.
Aſſiduis referunt circùm balantibus agnis
Ad voces ſtrepitus: talis ſuper agmina Troum
It rumor, varia in mores, & diſſona linguis.
Hos acuit Mauors, aſt illos Pallas Athena:
Terror vtroſq; tenet, idem pauor occupat omnes:
Rixaq́; mortiferi ſoror & comes horrida Martis
Parua metu primo, mox ſeſe attollit in auras
Ingrediturq́; ſolo, & caput inter nubila condit,
Per populos præceps rumore accenditur acri,
In medium lites affert, ac ſuſcitat iras.
Hæc vbi peruenit, campo furibunda ſuperbi
Spectatrix belli ſedit, rabiemq́; per omnes
Miſcuit vnde oritur gemitus morteſq́;, dolorq́;
Aduerſi poſtquam apparent, tum tela reductis
Protendunt longè dextris, et ſpicula vibrant.
Iamq́; intra iactum teli progreſſus vterq;
Conſtiterant ſubitò erumpunt clamore furentes.
Miſſilibus feriunt clypeos, thoracas ahenos,
Pectora pectoribus, clypeis clypeoſq́; repellunt
Connixi ſtrepitu vario fremit Ilia tellus.
Fit gemitus morientum, & mixta cæde virorum
Semineces hinc inde cadunt, fluit vndiq; ſanguis
Per terram, veluti plures de montibus amnes
Per caua ſaxa ruunt, aucti pluuialibus vndis,

Miſcentur ſimul, & violenti fluminis inſtar
Rauca ſonant, ſtrepituq́ pauet de vertice paſtor.
Haud ſecus immixtis oritur gemitusq́ cruorq́.
Hic primũ Antilochus pugnantẽ & dira frementẽ
Dardanidûm implicuit Thalyſiaden Echepolum.
Excuſſis galeæ criſtis ſub fronte cruentum
Traiecit telum, cuſpisq́ impulſa per oſſa
Tranſilit, & nigræ lucem clauſere tenebræ.
Ille ruit medio velut in certamine turris
Vulſa ſolo, lapſum rapto pede ductor Abantum
Calcodontiades Elephonor in arua trahebat
Rapturus ſpolia, ac inhians hoſtilibus armis.
Haud votum tulit incautus: nam flexus apertum
Dat latus. obſeruans oculis id fortis Agenor
In læuum verſus tranſuerberat ilia ferro.
Singultantem animã trepidosq́ extinxit in artus.
Hîc Teucrûm Danaũq́ ſimul pugnæ aſpera ſurgit.
Implicuêre inter ſeſe, legitq́ virum vir
Exitio affecti rapidorum more luporum.
Hic Anthemione natum Telamonius Aiax
Simeſium excepit, teneri cui protinus anni
Impubesq́ genæ, quondam quem mater ab Ida
Diſcedens genuit rapidi Simoentis ad vndam,
Dum pecora inſelix viſenda parentibus egit,
Simeſiumq́ ſimul fluuij de nomine dixit.
At non hic miſeræ præſtare alimenta parenti
Eualuit, vitæ ſpacio breuiore potitus.
Obuius huic Aiax ferratum haſtile mamillæ

Magna-

Magnanimus dextra intorſit, pectuſq́ repente
Tranſilit atq́ humeros extra. tum pronus in aruis
Corruit. & totus telluri insternitur atra.
Qualis adu'ta ſolo pingui ſinuoſa virentes
Populus in ramos, nigra quam ſortè bipenni
Artificis cadit manus, acri vt robora curru
Arte rotaſq́ paret. iacet illa in littore, donec
Areſcat. talis cecidit proſtratus ab armis
Anthemionides Aiacis vulnere vt illum
Vidit Priamides confectum Antiphus acerbo.
Per medios ruit, & iaculum proiecit in hoſtem.
At non Aiacem, ſed fixit cuſpide Leucon
In latus. hic magni fuerat comes vnus Vlyßi
Carior ante alios. qui dum Simeſion adunca
Ad ſocios traheret dextra, confoſſus arena
Defunctum iuxta cecidit, dextraq́ remiſit.
Tunc Ithacus cari comperta morte ſodalis,
Perfurit, ac rapto prorumpit in agmina telo.
Ballator validis proiecit viribus haſtam
Per medium, Troes teli venientis ab ictu
Seducunt ſeſe, dira non irrita mortis
Haſta volat longè, meditantem prælia pulſat
Democoonta nothum Priami. qui ſolus Abydo
Ardentes conduxit equos. per tempus vtrumq́
Illa ſubit, nigræq́ oculos clauſere tenebræ.
Corruit in præceps, ſonitũ ſuper arma dedere.
Tunc retrò incipiũt Teucri et mauortius Hector
Ferre pedem, Danai facto clamore fremebant,

Concurruntq́; vltra, & ſpolianda cadauera raptāt
Pergamo ab excelſa pugnans dum ſpectat Apollo
Palantesq́ Phrygas, ſic ira turbidus inquit:
Ite alacres (quidnam Troes dubitatis?) in hoſtes
Non lapis eſt illis, nec durum in corpore ferrum,
Vt nequeant armis violari, & viribus angi.
Non hic æquoreæ Thetios bellator Achilles,
Puppibus in medijs ſed triſtem digerit iram.
Sic Deus excelſa Teucros affatur ab vrbe,
Excitat hic contra Danaos Tritonia Pallas,
Ingrediens lapſos reficit, vireſq́ miniſtrat.
Tunc Amaryggiden ſatum Diorea ligauit.
Hunc Pirus Imbraſides, Thracū qui ductor ab oris
Venerat, iniecto percuſſit crura molari.
Perfregitq́ genu, neruos contriuit & oſſa.
Collapſus tandem iacuit reſupinus in aruis,
Ad ſociosq́ manus anima fugiente tetendit.
Tum Pirus hunc iterum currens percuſſit acuto
Vmbilicum iuxta ferro. fluxêre cruore
Viſcera commixto, & lucem clauſêre tenebræ.
Dum furit, illius percuſſit pectora Thoas
Aetholius, iaculoq́ animæ ſpiramina fixit.
Tum propior validum deducit vulnere telum
Magnanimus Thoas, gladioq́; euiſcerat aluum,
Vna eademq́; via ſanguiſq́; animuſq́ ſequuntur.
Non tamen exuuias, licet ingens viribus ille,
Eripuit longis facto ſimul agmine Thraces
Obnixi incurrunt haſtis, hoſtemq́ repellunt.

Sic

Sic illi exanimes vtrinq; per arua iacebant
Vulneribus mixti, Thracumq; Ephatrũq; caterua,
Ductoresq́; ipſi: ſanieq́; inuoluitur omnis
Turba virum. quis enim confuſæ ſtragis aceruos
Ediderit? non ſi media inter prælia Pallas
Duxerit illæſum dextra: tot millia Troum
Argiuumq́; die paßim cecidere ſub illo,
Implicitiq; iacent per mutua vulnera foßi.

Quarti libri finis.

HOMERICAE ILIADOS LIBER *Quintus.*

NICOLAO VALLA Interprete.

HIC iam Tydida Diomedi Pallas Athena
Fulgorem vireſq́; dedit, quo maior in omnes
Surgeret Argolicos: aſpectu illuſtrat honoro.
Ardet apex galeæ criſtis, ac vertice flammæ

Digitized by Google

Funditur, & tremulos vmbo vomit aureus ignes.
Qualis vbi oceani perfuſus lucifer vnda
Extulit os cœlo ſacrum, longeq; coruſcat:
Tydidæ talis ſpecies radiabat ab armis.
Per medium pugnæ, frendet qua plurimus horror.
Irruit in Teucros. diues purusq; ſacerdos
Vulcani geminos Dares ad prælia natos
Ideum Phegeumq; vno ſuper axe comantes
Miſerat inſignes belli. tunc obuius haſtam
Tydidæ Phegeus humeri quà tegmina ſurgunt
Conijcit, ærato procul illa vmbone repulſa eſt.
Tydidæ contrà dextram non irrita liquit
Haſta. papilloſum pectus tranſuerberat hoſtis
Dat gemitum armorum pulſu conterrita tellus.
Deſerit Idæus Phegeum pulchrosq; iugales,
Expectare pauens Diomedem fratre perempto,
Haud nigrum poterat fugiens euadere fatum:
Sed patris orbati ſortem miſeratus acerbam
Mulciber, obſcuro fugientem texit amictu.
Ille rapit currum ſocijs, pariterq; iugales
Imperat ad naues duci. tum cætera Teucrûm
Idea turba videns pauitantem, & Phegea lapſum
Inter lora rotasq; procul denſantur in vnum.
Hic Pallas Martem complexa his vocib. orſa eſt:
Bellipotens Mauors hominum populator, & vrbiũ
Euerſor, Troas Danaosq; in bella quid vltrà
Vrgemus? noſtris pugnent ſine viribus omnes:
Cedamus, vincant tantum quos vincere mauult

Iuppiter

Iuppiter, atq; ipſos comitetur gloria belli.
Nos procul amoti Iouis hinc vitabimus iram,
Sic effata, deum totis ſubtraxit ab armis
Et ſtatuit longè herboſi Scamandros in aruis.
Acrius hîc inſtant Danai, fugitq; virum vir,
Deficiunt Troes. princeps Agamemnon Achiuûm
Altronum Odion ductorem percuſſit haſta
Pectus in aduerſum. micuit trans terga cruenta
Cuſpis, & è curru cecidit reſupinus in aruis,
Deſuper arma graui ſonuerunt quaſſa fragore.
Licius hic Phæſton rapit Idomeneus ab alto
Mæonio genitum, Boro qui ex vbere Tarma
Venerat: hunc valida pugnantem vulnerat haſta,
Et dextro affixa ex humero tremebunda pependit.
Ille ruit, Stygiæq; oculos clauſêre tenebræ,
Et ſocij exuuijs ſpoliare cadauera currunt.
Hinc Strophio genitũ fugiente magnus Atrides
Venatu egregium, Scamandron traijcit haſta,
Delia quem docuit nemoraleis currere montes,
Et terrere feras, iaculisq; agitare fugaces.
Sed nec diua virûm, celeresq; in bella ſagittæ,
Nec iuuêre quibus cunctos ſuperauerat arma,
Nanq; humeros inter fugientis conijcit haſtam
Atrides Menelaus. micuit trans pectora ferrum,
Dat ſonitum ingentem curru delapſus ab alto.
Tunc Myreonæa currens exceptus ab haſta
Phæredus Harmonides, coluit quẽ Pallas Athena
Omnia quòd noſſet manibus facienda per artes.

Hic Paridi inſtructas puppes æquauit in vndis,
Principium infauſtum Teucris,ipſiq́; futurum
Exitio,monitus qui non audire deorum
Eualuit,lumbis proiecta ſuperuolat haſta,
Oßibus effractis inuenit viſcera cuſpis,
Suſpiransq́; oculos æterna in morte ligauit.
Pedea Phylides connixus corpore Meges
Excipit arte Nothum celebri, quem diua Theano
Erudijt ſtudijs tantum gratata mariti.
Martius hunc Meges longa ferit eminus haſta
Ceruice obuerſa,neruorum vbi nexilis hæret
Stirps capiti.lingua cuſpis porrecta ſub ipſa
Per dentes inuenit iter,cum frigidus aruis
Decidit,& ferrum moriens hoſtile momordit.
Eurypilus diuum Emonides Hypſenora magno
Dolopione ſatum,dudum qui ſorte ſacerdos
Scamandri fuerat populis ducibusq́; verendus
More Dei,ſtricto gradientem intercipit enſe,
Et ſolidum magnaq́; humeri cum parte lacertum
Amputat.effuſo commixta in ſanguine dextra
Decidit,ac ſubitò moriens expalluit aruis.
Talia per campos paßim dum funera Graij
Edebant,medios Tydides tranſilit hoſtes.
Haud vtris bellum gereret.Teucriſné ſuiſné
Cernere erat,Danaos tantum tulit impetus vltra.
Tegmina nulla valẽt, nec quiſquã ex hoſtib.audet
Pugnando tentare vices:procul arma frementis,
Mortiferosq́; ictus,& criſtas caßidis horrent.

Ac veluti torrens qui multis imbribus auctus.
Aggeribus ruptas, hominumq; boumq; labores
Sternit, & inſertos euellens gurgite pontes,
Fertur in arua furens: rapido ſic Martius omnem
Percurrens campum Tydides agmina vertit,
Conſertosq; licet perturbat viribus hoſtes.
Vt procul hunc acies vidit Lycaonius heros
Vndiq; rumpentem, lunato infenſus ab arcu
Vulniferum laxat telum, quaq; æra fatiſcunt
Thoracis tranſit, dextroq; infigitur armo.
Tranſiliijt cuſpis, micuit de corpore ſanguis.
Hic ſubitò illati quem gloria vulneris auget,
Pandarus exclamat: Longè conuertite Troes
Magnanimi currus auriga, & ſumite vires.
Scilicet Argiuûm melior confectus acerbo
Vulnere, nec ſperem teli vim ferre ſupremam,
Quod mihi iam neruo manibusq; aptauit Apollo,
Nec voluit Lyciis quondam me excedere fruſtra.
Talia iactabat. neq; enim conſumpſit acerbum
Tydiden vulnus, ſed iam penes ipſe iugales
Excedens, Stelenum ſic eſt affatus amicum:
Hactenus ô Stelene potui, nunc vulnus acerbum
Conficit, hanc humeris actutum euelle ſagittam.
Sic fatus. curru Stelenus mox deſilit alto,
Et penitus dextra telum de vulnere traxit.
Tunc niger ex humero totis cruor effluit armis.
Saucius ille preces tandem ſic reddit Athenæ,
Exaudi me nata Iouis Tritonia Pallas,

Pugnantem totiens duro ſub Marte parentem,
Me quoq; ſi dextro fouiſti numine, da nunc
Horrentes tenebras nigræ vaneſcere mortis,
Admotumq; viri pectus lacerare ſuperbi,
Qui dudum feriens nitidum me cernere ſolem
Iactatus non poſſe diu. ſic fatur. Athena
Audijt orantem. propiusq; admota lacertos
Contingens totos vires infudit in artus,
Exhortata ducem ſic ore affata ſereno eſt:
Tydide armipotens, Teucrûm ne horroſce tumul-
Nec pugnare time. patriũ tibi robur in armis (tus,
Quale dedi Oenidæ quouis ſub Marte potenti.
Quin et iam ex oculis nubem quæ plurima circùm
Mortales hebetat viſus, operitq; tenebris,
Eripui, vt pariter diuos hominesq; videres
Si quis in hoc superûm fautor certamine Teucris
Venerit, excepta tantùm violare Dione
Parce deos. illam (ſi venerit) excipe ferro,
Sit Ioue nata licet. Pallas ſic fata receſſit.
Talibus incenſus dictis Aetholius heros
Acrior ad pugnam redit, ac vim ſuſcitat ira.
Vt leo cum pleno ferus inſidiatur ouili,
Quem feriens longa paſtor non conficit haſta,
Saucius ille thoros quatit, impauidusq; minaxq;
Ingreditur caulas, fremitu per ouilia ſæuus
Graſſatur, cum ſegne pecus denſatur in vnum:
Haud ſecus aduerſos crudeſcit ductor in hoſtes.
Aſtynoon populi paſtorem, & Hipenora ferro

Per-

Percutit. aſt illum fixit penes haſta papillam,
Huic humerum ſtricto et totum tulit enſe lacertũ.
Hos linquens ſequitur Polidon Abanta fugaces.
Quos ſacer Eurydamas genuit, qui ſomnia doctus
Scire virûm, natis Troiana ad bella profectis
Somnia non cecinit, melior ſed Martius illis
Interpres ſoluit Tydides ſomnia ferro.
Poſt hos implicuit Xanthon, pariterq́ꝫ Thoona
Phenopo genitos annis pubentibus ambos.
At pater audita natorum cæde, penates
Seruabat lugens, æuoq́ꝫ exhauſtus anili
Haud vltra ſobolem ſperat, cui lauta relinquat
Rura ſuis longos atauis poſſeſſa per annos.
Nanq; animam ferro Diomedes fortis ademit
Ambobus patri ſteriles in luctibus annos.
Cum natos rediſſe ſibi non viderit vltra,
Cognatisq́; domos, & pinguia culta reliquit.
Tum geminos Priami natos Echemona leto
Et Chromion curru ſtantes detruſit in vno,
Vt leo proſiliens paſcentem in terga iuuencum
Aut armentalem vaccam proſternit in aruis:
Sic hos Tydides curru ſuper arua cadentes.
Tum ſpoliare viros ſocijs, rapere inde iugales
Imperat, exuuiasq́ꝫ omnes inferre carinis.
Hunc poſtquam Iliacas vidit turbare cohortes
Aeneas, celerat pugnantum vbi plurima ſæuit
Tempeſtas, natum explorans Lycaone per omnes
Aſt illum poſtquam media inter millia vidit

Bellantem, ſeſe antè ferens ſic ore profatur:
Pandare nunc vbi ſunt tela exitialia, & arcus;
Gloria qua nullus ſe iam tibi Dardanus æquat,
Nec quiſquam Lycius melior tibi prætulit heros?
Eya age tende viro iaculum, manibusq; precatus
Ante Iouem paßis, qui nunc tot funera Teucris
Per campos infert, & viribus agmina vertit.
Quis, niſi fortè Deus, ceßantibus ordine ſacris
Iratus Teucris ſtrages tot miſerit atras?
Dura quidem res eſt mortalibus ira deorum.
Ille refert contrà, Teucrorum maxime ductor
Aenea, longè tantum (ni fallor) ab armis
Illum ego Tydiden hominum delebile fulgur
Eße reor, noſco triplices in caßide criſtas,
Et clypeum, & currus. ſed non ego certior idem
Sitne Deus. certè non hic ſine numine magno
Tanta mouet diuûm, quiſquam ſtat proximus illi
Nube latens, alio qui corpore vulnera torquet.
Iamdudum contrà telum iaculatus, & armo
Infixi dextro, laxat quâ brachia thorax
Orbe cauo, Stygioq; ducem truſiße ſub orco
Speraui, fruſtra vires expertus in illum
Tela dedi, Deus hic aliquis mihi protinus ictus
Fruſtratur, fatis inij iam bella ſiniſtris.
Tum currus, & equi deſunt, quibus ipſe per hoſtes
Inferar. vndenos Lycaonis in atria currus
Aeratos circùm, peplis phalerisq; decoros,
Inſtratosq; oſtro geminos, ad quenq; reliqui

Cor-

Cornipedes,qui nunc tenues paſcuntur auenas,
Ordeiq́; aſſueti bellis.mihi ſæpe Lycaon
Ducere quadrupedes venturo ad prælia ſuaſit,
Troianos vt eques inter verſarer equeſtres:
Nunc repeto infelix monitus,quos antè refelli.
Linquere equos duxi melius, ne Marte perenni
Pabula deficerent:nitidi ſtabulantur in altis
Aedibus,ad ſacrum veni pedes Ilion arcu
Fretus,& his tandem quæ nil valuêre ſagittis:
Nanq́; duces geminos dudum ſine funere fixi
Præſtantes armis diuûm, Menelaon,& ipſum
Tydiden,fuſo rubuerunt membra cruore,
Quo magis iratos acui ſuper agmina Troûm.
Has equidem rapui fortuna obſtante ſagittas,
Suſpenſoſq́; arcus ramo,quando Ilion altum
Acceſſi Teucris,traxit me plurimus ardor
Hectoris auxilio.felix augere Pelaſgos
Non ceſſat fatum. quòd ſi patriamq́; laresq́;
Rurſus vt aſpiciam dabitur, charosq́; parentes,
Mox caput hoc humeris Danaû quicunq́; recidat,
Hos ego tum manibus fractos flagrantibus arcus
Conijciam flammis,ſic dij mea vota ſequuntur.
Tum contrà Aeneas,Hæc iam deſiſte loquendo
Pandare,præſtat enim Tydidæ occurrere forti.
Scande meos currus,quantum per aperta volantes
Proſiliant curſu nunc experiêre iugales.
Nam ſi fortè iterum Tydidæ gloria belli
Fulſerit,& grauior Teucros Iouis ira ſequetur,

Verſi vrbem curſu volucri tutumq́; petamus
Effugium, cape lora manu, compelle ſonoro
Verbere quadrupedes, deſcendo, & bella ſubibo
Ipſe pedes pugnans, vel equûm moderabor habenas,
Et tu Tydiden fatali intercipe ferro.
Dixerat Aeneas, contrà Lycaonius heros:
Aenea tute ipſe & frena, & verbera, & axes
Solus habe, aſſuetusq́; tuos auriga iugales,
Obliquosq́; regat currus: ne fortè recuſent
Iuſſa aliena pati, paßimq́; per arua furentes
Aßueti imperio domini retinacula rumpant,
Et pauidi alterno longè rectore trahantur,
Exoptentq́; tuos monitus, mox irruat in nos
Tydides, perimatq́;, & equos ſibi raptet & arma.
Ergo tuos rege cornipedes, ego longius haſta
Excipiam venientem. ambo ſuper axe feruntur
Tydiden contra. Sthelenus quos inclytus armis
Vt procul aſpexit, ſic ore exclamat aperto:
Tydide Diomede animo gratißime noſtro,
Ipſe ego nunc geminos in te torquere iugales
Proſpicio heroas: alter præſtantior arcu
Pandarus ante alios natus Lycaonis: & alter,
Aeneas Anchiſiades acerrimus armis,
Quē Venus alma parēs genuit Simoentis ad vndā,
Nec te magnanimæ laudis ferat ardor in hoſtes
Vſq; adeo vt nimium pereas ingentibus auſis.
Huic toruo contrà Tydides lumine fatur:
Talibus ardentem pugnæ præuertere fruſtra

Solli-

Sollicitas mentem verbis, fuga nulla ſub armis
Degenerem arguerit, ſunt mihi & fortia bello
Pectora, viſq; animi. quid enim moror obuius ipſis
Hoſtibus ire pedes, geminoſq; laceſſere ferro?
Dum mea bellipotens modò me tueatur Athena,
Diripientur equi retrò, vel pronus vterq;
Corruet, aut alter. quòd ſi mihi candida Pallas
Amborum illato dederit de funere laudem, (*det*
Hauri animo hæc memori, te nũc mora nulla retar
Quin ad equos properes Aenea, & corripe dextra
Frena citatorum, totoq; ex agmine raptos
(Horrendũ quanquam fremitet) ad littora ducas.
Illorum de prole genus traxiſſe feruntur
Quos dedit æthereo regi de ſemine Troo
Iuppiter altitonans precium Ganymedis adempti,
Ante alios longè volucres, quos tota ſub axes
Sidereos nutrit tellus, ac luſtrat Apollo.
His armentales clàm Laomedonte per agros
Subdidit acer equas Anchiſes. inde iugales
Sex tulit, & geminos efflantes naribus ignes
Aeneæ dedit, ipſe alios ad pabula ſeruat
Auxilio belli, quibus hic ſi fortè potiri
Contigerit, laudis quantum referemus ad Argos?
Sic alternantes hi dum ſermone fruuntur,
Accelerant illi greſſus, hoſtiq; propinquant
Et primùm affatur Lycaonius ore proteruo:
Tydeos armipotens magni ſate ſanguine fruſtrà,
Vulnere quem dudum noſtræ petiêre ſagittæ,

Rurſus vt experiar valida nunc cominus haſta,
Veni equidem, num tela magis felicia ſint hæc.
Dixit, & intorquens quantis non viribus haſtam
Ante tulit, forti clypeo ſuper ingerit ictum,
Quem penetrans medio cuſpis thorace retenta eſt.
Tum ſatus ingenti clamore Lycaone fatur
Exultans viciſſe ratus, Non irrita voti
Haſta ſubit ferrum, nunc altè in corpora preſsi,
Nec ſupereſſe diu poterit, mihi gloria tanti
Per gentes ierit leti, laudesq́ꝫ ferentur.
Tunc illi intrepidus contrà fatur Diomedes:
Pandare vana putas, nec quicquam corporis ictus
Perſtrinxit, noſtrum mage nunc penetrabile telũ
Experiêre: prius vos hinc non ire licebit,
Arida quàm veſtro ſatietur ſanguine tellus.
Hæc dicens iaculum conuerſa cuſpide vibrat,
Et iacit, at Pallas medijs in naribus illi
Detorſit veniens ſubitò, dentesq́ꝫ per ipſos
Cuſpis it, extremæ radens ſuperantia linguæ
Tranſilijt, foſſa micuit ceruice cruenta,
Corruit in vulnus, gemitum ſuper arma dedêre.
Vno animus ſimul & ſanguis effluxit hiatu,
Armorum ingenti ſonitu expauêre iugales.
Tum celer à ſtricto mucrone horrendus & haſta
Deſilit Aeneas, veritus ne exangue cadauer
Corriperent Danai, *veluti leo viribus audax*
Proſtratum circa ferrugine clarus obibat
Dentibus infrendens morti dare quenq́; parabat,

Inſtan-

Inſtantes iamq́; hos clypeum, nunc vertit ad illos,
Ingeminatq; ictus. acri tum percitus ira
Tydides, magna ſaxum vi corripit ingens.
Vix illud gemini valida ceruice ſubirent,
Qualia nunc hominum producit corpora tellus.
Illa manu raptum celeri detorquet in hoſtem,
Excuſsitq́; genu neruos, & ferrea circum
Tegmina pelliculæ paulum ſcidit aſpera cautes.
Incidit ad terram duplicato poplite nixus
Aeneas dextra, tenebrisq́; adopertus ob ictum
Lumina, iam tenues vitam exhalaſset in auras,
Ni complexa Venus natum Citherea lacertis
Splendenti peplo Danaûm texiſset ab armis
Traxiſsetq́; virûm denſo per inane tumultu,
Ne quis in occurſu lapſum contingere ferro
Vectus equo celeri, vitamq́; extinguere poſset.
Tum Stelenus memor imperij, quos ipſe regebat
Ad currum compeſcit equos, pugnaq́; remouit,
Et procul aſtrictos in frena reliquit habenis.
Actutum aggreditur crinitos inde iugales
Aeneæ denſoq; obliquat ab agmine raptos.
Deipilo, quo non erat alter amicior illi,
Tradidit. hic velox, omniq; induſtrior arte
Tydidæ ad naues duxit, licet vſq; frementes.
Ille ſuos tandem ſumptis repetiuit habenis,
Tydiden mox pone ſubit, qui turbidus ira
In Venerem fertur bello, quia debile numen
Degeneremq́; deam norat, non qualis Athena

Bellica,non vrbes qualis populatur Enio,
Sed cui nil magna virtutis in arma fuiſſet.
Tunc acies inter ſpectans rotat acrius enſem.
Quà Venus ipſa fugit pepli velamina ferro
Diſcidit ambroſij,Charites quæ munera diuæ
Texuerant,mediumq́ infodit vulnere dextro,
Vnde cruor fluxit,qualis ſolet eſſe beatis
Numinibus.neq; enim cruſtis cerealibus illa,
Nec nigro dapibus ſumptis veſcuntur Iaccho.
Sic diui exangues,immortalesq́ vocantur.
At Venus ingenti grauiter concuſſa dolore
Vociferat,natumq́ manu pepluṁq; reliquit.
Actutum Aenean obductu nubis Apollo
Eripuit leto,ne quis celer hoſtis amicam
Hauriat illi animam longe, & mox voce ſuperba
Tydides clamat fugienti,& iurgia diuæ
Multa refert,Magno pugnas Ioue nata virorum
Sollicitas,luxu molliq́ aſſueta furore.
Num tibi fœmineos ſatis eſt incendere ſexus?
Quinetiam inſidias acies media inter & arma
Auſa paras Danais? non hæc tibi prælia diuûm
Dat pater.armiſonum ni protinus improba campũ
Deſeris,hoc ipſo diſces manſueſcere ferro.
Dixerat.aſt acri Venus exanimata dolore
Multa gemit,pulchros artus cruor vndiq́ mollit.
Tunc Iris complexa deam ventoſa gementem
Abſtulit armorum ſtrepitu per inania velox,
Et Martem ante ipſum pugna qui læuus in haſta

Nixus erat, curruq́ſ ſedens ſpectabat Achiuos,
Deduxit lachrymantem, elapſa in poplite fluxis
Voce deûm lachrymis ſic eſt affata trementi:
Da rogo chare tuos frater mihi cede iugâles,
Vt vehar æthereos miſera hinc ſublimis ad axes
Si qua deis ſit tuta domus: nam vulnere tetro
Saucia conficior, Tydides impulit in nos
Mortalis ferrum, qui cum Ioue fortius ipſo
Confereret dextram. Sic diua effata. frementes
Dat Gradiuus equos, niueis ſub dentibus illi
Aurea frena terunt, ſcandit tum ſaucia currum.
Iris lora manu torquens Taumanthias vrget
Alipedes ſtimulis rapido ſuper æthera curſu
Proſiliêre pares, illos de curribus Iris
Amouet, atq; hilares diuina ad pabula nectit.
Illa ſuper genibus totiens recidiua Dionæ
Procubuit, toto collapſam corpore mater
Suſtinet, & verbis dulcem ſolatur alumnam:
Cui licuit de te tantum molliſsima diuûm
Gnata, velut magnam dederis dijs impia cladem?
Tum ſic fata Venus, Dedit hæc mihi vulnera natus
Tydeos armipotens pugnæ cum ſola tuerer
Implicitum Aenean. mihi carior omnibus hic eſt
Quos peperi. haud vltra lis eſt odioſa Pelaſgis,
Pugnaq; cum Teucris, quando immortalibus ipſis
Bella gerunt. rurſus tribuit ſic diua Dione:
Perfer & obdura tantum mea nata dolorem:
Cœleſtes etenim multi grauiora tulerunt

Vulnera, confoſſi pariter mortalibus armis,
Mortalesq́; deûm telis cecidêre viciſſim.
Bellipotens certè Mauors tulit anxia, quando
Nexilibus vinclis Othos fortisq́; Ephialtes
Aloidæ ſtrinxêre deûm: vinctusq́; catenis,
Donec Luna decem ternosq́; reuolueret orbes,
Ferrata incluſus ſtetit & periturus in olla,
Ni pia Mercurium Eribœa nouerca moneret.
Ille deûm vinclis furtim ſubtraxit iniquis
Iam penè extinctum. doluit Saturnia Iuno
Cum ferus Alcides traiecit cuſpide mammam,
Vulnere quo diuæ dolor intolerabilis hæſit.
Quinetiam Pluton nigri regnator auerni
Suſtinuit vulnus: idem Ioue natus ad vmbras
Prorumpens erebi, primis in faucibus illum
Implicuit, multumq́; dedit ſentire doloris,
Mactaſſetq́; necem ſi dij paterentur acerbam.
Saucius ille humerum magni Iouis atria lãguens
(Cui animam angebat dolor exitialis) adiuit.
Huic infundens plagæ medicamina Pæon
Abſtulit omne malũ, neq́; enim mortalis erat Dis.
O nimium infelix Alcides, impia quando
Eſt auſus, iaculisq́; deos violauit Olympi.
Hunc (ſi vera reor) Tydiden Pallas Athena
Impulit indomitum mentis, ſenſusq́; carentem,
Quem latuit non poſſe annos ſuperare ſeniles,
Qui dijs infenſus gerit immortalibus arma,
Nec penes hunc genibus nati ſuper vſq́; ſedebunt

Blan-

Blandiri aſſueti, ſi iam remeabit ab armis.
Sit licet is bello præſtans, & viribus audax,
Aſpiciat ne quis ſecum præſtantior arma
Conferat, & vitam crudeli ſorte relinquat,
Vſq; adeo Adraſtis pauida Aegialea parentes
Excitet à ſomno plorans mala fata mariti
Exclamet, repetatq; virum mœſtiſſima coniunx.
Dixerat, & digitis ſaniem de vulnere mulgens
Lenibat, penituſq; graues ceſſere dolores.
Hæc dum Iuno ſimul læta Pallaſq; tuentur,
Ante Iouem ſtantes Veneri ludibria iactant.
Alba oculos tunc illudens affatur Athena:
Diue deûm genitor, licet indignatus acerbis
Corripies mea verba minis, & ſingula damnes:
Ipſa tamen referam, cœlo Venus vnde cucurrit
Saucia iamdudum Graiam ſtudioſa puellam,
Iret vt ad Teucros, verbis pellexit & arte:
Sed dum blanda manu pẽdentia cingula tractat,
Aurea molliculam pupugit mala fibula dextram.
Sic effata. deûm riſit pater atq; hominum rex,
Et Veneri illudens formoſæ talia fatur:
Haud belli imperium curæ tibi nata relictũ eſt,
Sed molli amplexu flammiſq; incendere diuos:
Hæc tibi ſint curæ. Mauors, & bellica Pallas,
Arma viroſq; regant. Hæc dũ ſimul alta loquũtur
Numina, Tydides Aenean turbidus vrget,
Eſſe licet tectum nouiſſet Apollinis vmbra.
Ter conatus ibi ferro reſcindere nubem,

Ter deus obiecit clypeum.tum dæmonis inſtar
Sæpe inſurgenti minitans,ſic fatur Apollo,
Terrificum infrendens,arcuq́ʒ horrendus et armis
Aſpice Tydide,quid iam violentior audes?
Cede deis,tantosq́ʒ animi metire furores.
Nec ſuperos æquare putes,mortalia quando
Inferiora deis,ceduntq́ʒ colentibus aſtra
Terrarum indigenes.minitantis Apollinis iram
Arcigeri veritus paulum ſuper arua receſſit
Interea Aenean ſubtraxit Apollo tumultu
Pergamū in anguſtam,raptumq́ʒ in tēpla locauit
Numinibus ſacrata ſuis, ipſumq́ʒ Dianæ
Arcigeræ,& matri Latonæ liquit alendum.
Ipſe (vt erat validus) clypeo telisq́ʒ coruſcam
Effigiem Aeneæ campo formauit inanem
Bellanti ſimilem,quam circum fortibus armis
Argolicûm Trouumq́ʒ ſimul pugna aſpera ſurgit,
Obnixi telis clypeos clypeisq́; repellunt,
Pectora pectoribus cæduntur & enſibus haſtæ,
Conflictuq́ʒ gemunt galeæ.tum Phœbus Apollo
Gradiuum alloquitur.Mauors Mars belliger vrbiū
Atq́ʒ hominū populator (ait) nunquam ne ſuperbū
Viribus expuleris Tydiden longius vnum,
Qui ferus in magnū perſtringeret arma tonātem?
Hic primùm Veneris percuſſit vulnere dextram,
Dæmone mox rabido truculentior irruit in me.
Sic fatus tendit greſſus ad mœnia Troiæ,
Fitq́ʒ Athamas Thracū ductor,cuneosq́ʒ per omne

Vltròs

Vltrò animos tollit dictis, atq; increpat vltrò:
Dardanidæ magni, claroq; è ſanguine nati
Priamidæ (exclamat) ſinitis tot funera Teucrum?
Num quia fortè iuuat ſpectare ingentis aceruos
Stragis, & ora virûm Troiæ ſub mœnibus altis
Trunca ſolo? reuocate animos. en inclytus armis
Aeneas Anchiſiades, quem viribus æquum
Hectoris, & ſimili iam dignabamur honore:
Eia agitè egregium ſocium tueamur ab hoſte.
Talibus incendit vires animumq; per omnes.
Acrius hic ingens Sarpedon Hectora diuum
Vocibus increpuit: Quò nunc vis effera & acer
Spiritus Hector abit? cũ te ſine ciuibus vrbem
Auxilioq; virûm tutari poſſe ferebas
Viribus ipſe tuis fidens, fratrumq; tuorum
Cognatumq; ſimul, quorum pars nulla videtur.
Iam, cũ tela manus poſcunt, procul arma verentur,
Turba canum veluti rugitantis ab ore leonis.
Nos pugnæ impliciti tantũ qui venimus Hector
Præſidio Troiæ. Lycijs ſum vectus ab oris,
Et procul à Xanthi longè reuolubilis vnda
Auxilio accitus, patriam dulcesq; reliqui
Conſortem, natumq; & opes, quas ardet habere
Pauper inops rerum. liqui tamen omnia, quando
Huc me traxit amor veſtri, quin audeo contrà
Tydiden, Lyciosq; animare in bella frequento,
Quanta tui (quamuis timeant) non perdere ciues,
Nec quantum Danai ſperent, ſi vertere Troiam

Dij dederint. pugnæ ceſſas ne incendere Troas?
Auxiliumq́ ferant pugnantibus ipſe coherce.
Expectas ne vt aues ſub retia linea captos
Hoſtibus occidi populos, ſacrumq́ reuelli
Ilion in prædam lacerantibus omnia Graijs?
Te tantum ante alios quantum virtute feroci
Exuperas Hector, ſocijs impenſius æquum eſt
Conſulere, & rerum duros expellere caſus.
Talibus affatus mentēq́ animumq́ momordit
Hectoris. hic curru totis horrendus in armis
Deſilijt, liquido criſpans haſtilia ferro.
Progreditur, paßimq́ acies hortatur in hoſtes,
Inceditq́ animos ingenti Martis amore.
Hic acres redeunt Troes, contraq́; phalanges
Expectant Danaûm. ſublatus in agmina puluis
Funditur impulſu peditum tractuq́ rotarum,
Quadrupedumq́ cito campum terit vngula curſu.
Non aliter cunei reſperſo puluere ſordent,
Quàm cum nuda cohors ardenti ſidere fruges
Separat, excußis Eurus dum ſpirat ariſtis.
Si qua tamen contrà violentior ingruit aura,
Dum fragiles ſtipulas culmosq́; per aera iactant,
Omnia peruolitant Cereris purgamina circum
Terga humerosq́; caput, albeſcit ruſtica pubes.
Iam Gradiuus equos vrget, populosq́ fatigat
Diſcurrens paßim fuſa caligine tectus:
Hortatur Teucros, vires animosq́ per omnes
Sermonis Phœbi memor imperijq́ fouebat.

Ipſe etiam Aeneæ robuſtos reddidit artus
Delius, atq; adyti penetralibus extulit inter
Pugnantes. poſtquam validum videre per agmen,
Lætitia exultant Troes, cupiuntq; potiri
Iam ſermone viri, ſed bello argenteus omnes
Delius inuoluit Mauorsq; & denſa tumultu
Rixa viros, horret conflictibus aſpera pugna.
Hinc gemini Aiaces Danaos, & diuus Vlyſſes,
Tydidesq; ingens, quando imperterrita bello
Corda gerunt, pugnare omnes hortantur in hoſtes.
Stant ferro accincti Danai, Troasq; morantur
Nubibus aſſimiles, ſummi quas vertice montis
Iuppiter addenſat, Boreæ ſilet impetus omnis,
Et poſuere minas alij ſuper æthere venti
Imbriferas ſueti flatu diſpergere nubes.
Atrides acies longè imperioſus obibat,
Hortaturq; viros, Nunc ô nunc ſumite robur,
Nunc animis opus ô ſocij, timor omnis abeſto.
Quos pudor et virtus animat, minus haurit acerba
Mors hominũ, & plures remanẽt quã bella timen-
Nulla fugam virtus ſequitur vel gloria nulla. (tes
Sic fatus, raptim iaculũ detorquet in hoſtem
Magnanimum Aeneæ comitem Docoona potenti
Pergaſo genitum, coluit quem Dardana pubes
Vt Priami natum. nam cum data copia pugnæ,
Ocyus aduerſos primus ſurgebat in hoſtes.
Haud vim ſuſtinuit, clypeum per et arma, per aluũ
Haſta ſubit velox, ceciditq; in vulnere pronus.
Fit ſonus armorum, concuſſa eſt pondere tellus,

Chretona Aeneas ferro rapit, Orſilochumq́;
Præſtantes armis natos genitore Dyocleo.
Is pollens opibus Phera conſederat vrbe,
Cui genus Alphæo, Pylios qui gurgite campos
Influit. is quondam rebus populisq́; potentem
Orſilochum genuit, genuit Dyoclea ſuperbum
Orſilochus. geminos (qui nũc cecidere) Dyocleus
Chretona & Orſilochum præſtãtes viribus ambos.
Hi ſimul ad Troiam tranſuecti puppibus altos
Argolicûm heroas, geminosq́; in bella ſecuti
Atridas, fato ſimul interiere ſub vno:
Vt gemini iacuere ſimul ſuper arua leones,
Quos aluit catulos nemoroſa in valle leæna.
Hi, dum dira fames vrget, tauros pecudesq́;
Ad caulas raptant, ferro ſed paſtor acuto
Conficit. haud aliter iuuenes iacuere cruenti
Arua ſuper. lapſos ſpectans miſeratus Atrides
Et ferro accinctus medios irrupit in hoſtes.
Euibrans iaculum dextra. Mars ipſe furorem
Vimq́; dabat, magni caderet quò victus ab armis
Aeneæ. imparibus pugnantem viribus vtq́;
Neſtoris Antilochus longè conſpexit Atriden,
Ductori cui tot populorum cura laborq́;
Imminet, auxilio, ne quid patiatur acerbi,
Aduolat. alterna morti dum tendit vterq́;,
Aeneas ceſſit, curſu licet acer & armis
Egregius. neq́; enim tutum bellare duobus
Auxilio enixis alterno duxit Achiuis.

Illi autem amborum proſtrata cadauera Graiûm
Dant ſocijs, verſiq; iterum fera bella ſequuntur,
Dardanidasq; vrgent. ſimilem Pylemona Marti
Paphlogonam regẽ iaculo Menelaus Atrides
Inſignis tetigit, medios penetrauit in armos
Cuſpis. & Antilochus rectantem Mydona currus
Percutit Amynto genitum, per inane rotato
Confregit cubitum ſaxo: dum vulnere currus
Luctat, eburna manu ceciderunt lora dolore.
Tunc illũ Antilochus ſtricto mucrone petiuit.
Tempus vtrunq; ferit curru reuolutus ab alto
In caput, inq; humeros, ſtetit alta in puluere ceruix
Merſa diu, pedibusq; ſuper mirantibus auras,
Donec equi pedibus triuere in puluere corpus,
Quos pugna Antilochus concuſſos verbere traxit.
Hæc vbi cõſpexit ſublatus ab agmine Troum
Priamides Hector, magnis clamoribus actus
Per media arma ruit, ſequitur quẽ plurima circũ
Turba virûm, Mauors hunc & comitatur Enyo,
Frendentes ſtrepitu pugnæ ſimulacra ciebant.
Armiger antè deus ferratum haſtile gerebat,
Et nunc ponè ſubit. poſtquam tot millia Teucrûm
Tydides vidit, Marteḿq; horrentibus armis,
Expauit, veluti ſi quis per littora tendens
Neſcius in rapidum curſu ſimul incidat amnem
Spumantis pelagi. vel qui refluẽtibus vndis:
Haud aliter Diomedi animo fiducia ceſsit.
Vertit iter retrò, longeq; exclamat Achiuis:

O ſocij, quid enim vires miramur in armis
Hectoris? armipotens Mauors ſtat proximus illi
Mortalem indutus vultum, quo tutus ab omni
Exitio bellare poteſt. quin cedimus vltrò?
Qui dijs bella gerit, nequicquam fortiter audet.
Sic fatus. magno Teucri inſiluere tumultu.
Martius Enchialon ſimul & Meneſthea ferro
Obtruncat curru pugnantes Hector in vno.
Hos procul inſtratos vidit Telamonius Aiax
Commiſerans fatum ſplendentiq; obuius haſtæ
Amphiona è Selago genitum prope cingula fixit,
Qui Peſum incoluit rerum dominator & agri.
Aſt illum infelix Priamo natiſq; ferentem
Auxilium traxit fatum, conſumptus ab haſta
Concidit Argolica, ſonitum ſuper arma dedere.
Ipſe inhians ſpolijs lapſi, rapere arma cucurrit.
Dardanidæ obnixi iaciunt tela omnia contrà;
Nec ſufferre valet, iaculis ſuperantibus Aiax
Obruitur, riget innummeris haſtilibus vmbo.
Ictibus ingeminant Troes, tandem ille recepta
Defuncti ſeſe retrô dedit arduus haſta.
Arma humeris ſpoliare nequit meliora repulſus,
Grandinis in morem crepitant tot ſpicula circùm.
Interea aduerſo Danai cum Marte laborant
Tlepolemum ingentem magno velut Hercule natũ
Corporis atq; animi fatum crudele ligauit.
Namq; indignanti ſimilis, ſimiliſq; minanti
Incidit ante Iouis natum Sarpedona magni.

Iam

Iam ſubito aſpectu turbatus inhorret vterq;
Dux odijs, hinc arma nepos Ioue natus, at illinc
Stricta tenent, acuunt alterna in vulnera ferrum.
Tlepolemus ſic incipiens hoſtile profatur:
Quæ te Sarpedon Lyciorum ductor ab oris
Militiæ expertem tam ſors tulit aſpera bello
Oppetere extremos obitus? mentitur alumnum
Qui Iouis eſſe refert, longè cum viribus abſis
Illorum qui ſe genitos virtute fatētur
Eſſe Iouis, qualem cecinit vetus Herculis ætas:
Quo feror haud illi diſpar, nec viribus infrà.
Sex olim ratibus Troiæ penetrauit ad oras
Alcides, quanquam paucis comitatus Achiuis,
Laomedontis equos rapuit furibundus: & armis
Ilion euertit ſacrum, facinusq́; piauit.
Tu verò imbellis paſſim ſocia agmina cernis
Expirare animas, ſperant, ſe poſſe tueri
Auxilio Lyciûm Troes. tu ſis licet ingens
Viribus, his erebi manibus penetrabis ad vmbras.
Tum contra intrepido Sarpedon reddidit ore:
Tlepoleme auguſtum pater hic tuus, Ilion olim
Eruit, infidi regis periuria tantum
Laomedontis enim meruere: ingratus equorum
Alcidæ munus, percuſſaq́; pacta negarat.
Cui tribuit magnos (non inficiamur) honores.
At tibi Tlepoleme armipotens nil tale licebit,
Sed moriens animam Diti dabis, & mihi tanta
Gloria mortis erit. Sic ille effatus. vterq;
Alter in alterius contendunt ſpicula corpus.
ulnera dant ambo, ceruix transfixa recumbit

Tlepolemi, tenebræq; oculos clauſere natantes.
Lancea Tlepolemi ligno tenus inguine dextro
Illius affixa eſt, neruos penetrauit & oſſa,
Sed penè extincto mortem pater expulit atram.
Aſt illum fidi æquales genua ægra trahentem
Deducunt pugna, pendens grauat acrius haſta.
Vellere non auſus ferrum de vulnere quiſquam,
Sic animam angebat dolor exitialis in artus.
At parte ex alia Danai rapuere iacentem
Tlepolemum. diuus poſtquam cognouit Vlyſſes
Infelicem obitum comitis, ſeſeq́; animumq́;
Increpat ipſe ſuum ſocij tot dira frementem.
Heu quid agat? magnū ne prius Sarpedona ſecum
Ambigit, an Lycios ingenti ſtrage ſequatur.
In Lycios furias illi commouit Athena.
Namq; Iouis natum manibus telisq; negarant
Inuida fata ſuis. ſæuit ſuper agmina, tandem
Interimit regem, Cromiumq;, & Alaſtora ferro,
Nœmona & Alcandrū fortem, Pritanimq́; Alionq́;.
Ingentes orco Lyciûm miſiſſet aceruos,
Sed ferro accinctus Hector galeatus Achiuis
Terrorem iniecit, cunctosq́; in cæde furentes
Reſtitit: aduentum cuius lætatus Olympum
Sarpedon ſpectans oculis miſerabile fatur:
Priamide ne linque feris ſuper arua cadauer
Hoſtibus (oro) meum prædæ, ſed tolle cruentum.
Da dextram miſero, refer vrbi vbi ſecula linquam.
Vicina iam morte domum, connubia, natum,
Non vltrà aſpiciam. coniunx miſeranda maritum,
Et puer infelix flebis mala fata parentis.

Belliger aſt illi contrà nil reddidit Hector,
Acrior vrget enim quo longius arceat hoſtes,
Multorumq́ animas Argiuûm mactat auerno.
Interea ſocij vix ſe retinente ſub alta
Semianimem quercu ducunt Sarpedona: ſummo
Quæ cum ſacra Ioui, nulli violata remanſit.
Hic illi inſignis Pelagon de vulnere ferrum
Euulſit, grauiusq́ animam dolor vltimus anxit.
Defecere oculi tenebris, vix ſpiritus omni
Fotus ope exhauſtos redijt reuocatus in artus.
Argolici contra Martem, contra Hectora ferro
Accinctos, non terga dabant, ſed cedere retro
Paulatim, norant Teucris accedere Martem.
Tunc ibi quem primũ aut poſtremũ deijcis Hector?
Armipotens Mauors Graiûm quot corpora fundis?
Teuthrantẽ ignipedũ domitorẽ & Oreſtẽ equorũ
Threumq́; Aetolium praſtantem vulnerat armis.
Oenomaumq́ Helenũq́; & Presbiõ ampla colentẽ
Tecta Cephiſeis Hylæ refluentibus vndis.
Diuitijs inhians auro pollebat & agris,
Namq́; opibus lautos ſtuduit ſuperare Boetas.
Has vbi conſpexit ſtrages dea candida Iuno,
Tot Danaos cecidiſſe dolens, affatur Athenam:
Heu Ioue nata malum facinus Tritonia, quando
In vanum Atridæ promiſimus Ilion altum
In prædam Danais patriæ tutosq́ receſſus,
Nec ſpem facta ſequi, Mauors populatur Achiuos.
Eia agè nos etiam pariter cingamur ad arma.
Dixerat, & dictis non alba repugnat Athena.
Iam feſtinat equis, atq́ aurea frena parabat

Magna Iouis coniux ferratas curribus Hebe
Arte rotas mira celebres adiungit eburnis.
Deſuper æra nitent octo firmantibus orbem
In circum radijs, operiq; argenteus axis
Vertitur, auratis fulgent curuamina bullis.
Eminet alta ſuper ſedes, quam circulus ornat
Aureus ambitu duplici. nodantur in aurum
Vndiq; compactam ſtringentia cingula ſedem.
Summa crepant auro iuga, temo argenteus arctat
Aurea diſtinctis auro connexa capiſtris.
Tum celeres admouit equos non Marte pauentes
Iuno iugo: veſtes auroq; oſtroq; rigentes
Depoſuit, Pallas ſtrato quas ipſa laborum
Prima ſuis manibus mira variauerat arte.
Induit arma Iouis, quibus ille exterritat vrbes
Luctificum populis cùm mittit ab æthere Martem:
Aegidaq; horriferam ſuſpendit vincula collo,
Quam circum ſtrepitus paſſim, terrorq;, furorq;,
Rixa minax, clamorq; & vis fremebũda rotantur:
Gorgoneum clypei medium caput aſperat orbem,
Monſtrũ horrendũ, atrox, quo nullum triſtius vltrà
Iuppiter aſpexit, triplici cum caſſide criſpa
Incluſit vultus fuluoq; incenditur auro,
Heroumq; capax capitum quot mœnia centum
Magna tenent, volucriq; ſuper ſalit ignea curru.
Dextra grauem validamq; capit qua diſiicit haſtã
Ingentes populos, acri cum feruet in ira,
Vt Ioue nata deo totum qui territat orbem.
Vrget equos Iuno, rapiunt ad limina curſum
Ignipedes cœli, ſiſtunt vbi tempora & horæ:

His data ſunt magni cuſtodibus atria cœli.
Altera nigrantes expellunt æthere nubes,
Alteræ vt inducant noctesq́; diesq́; ſequuntur.
Sponte ſua patuere fores, per aperta volantes
Præcipitant ſeſe elati, ſublime videntur
Aera per liquidum ferri atq; hinnire per auras
Ignipedes. vbi tunc extremo in vertice Olympi
Conſpexere Iouem ſine dijs in ſede locatum,
Illic ſiſtit equos candens dea brachia Iuno,
Ante deûm regem ſic eſt effata verendum:
Diue deûm genitor tibi ne hæc ſatis iſta videtur
Digna quidem, tuus Argolicis quot funera Mauors
Iam dedit, & quales quantosq́; emiſerit Orco
Heroas? certè non hæc iubet ordo deorum.
Infenſus nobis, Phœboq́; & Cypros alumna
Indulget, noſtris gaudent in luctibus ambo (ira
Hunc ſine honore pater (neq; enim mihi turbidus
Obſtiteris, ſi iura deis dabis omnibus æqua)
Indomitum affligam, ſenſuq́; & lege carentem
Multabo totiens monitum pugnaq́; repellam.
Iuppiter huic contrà qui nubila cogit et imbres:
Iuno hæc armiferæ, ſueuit quando inclyta Martem
Afficere in bello peragenda relinque Mineruæ.
Dixerat. ac dictis paret dea candida Iuno,
Verbere flectit equos. auidi per inania curſus
Protendunt, ſcinduntq́; obſtantis pectore nubes.
Suſpenſi tellure procul, ſuper aera diſtant,
Quantum acie poſſunt oculi ſpectare ſedentis
In ſcopulo, nigri cùm reſpicit æquora ponti.
Hoc tantum ſpacio cœli terraq́; per auras

Ignipedes curſu ſoliti prodire deorum.
Vt verò ad Troiam venere, vbi gurgite fluctus
Miſcentur Simois ſimul & Scamandrus in vno,
Siſtit equos Iuno, ſoluitq́ à curribus ipſos,
Et caliganti circùm contexit amictu:
Ambroſias Simois paſcentibus egerit herbas.
Ipſæ dehinc geminæ velut inceſſere columbæ,
Accinctæ auxilio Danais, vbi plurima turba
Magnanimiq́ duces truculentûm more leonum,
Aut aprûm quorum vis ingens dentibus hæret,
Tydiden circum fremitant. hic candida Iuno
Stentoris in ſpecie clamat, vox ferrea cuius
Tantum clamorem tollebat ad æthera, quantum
Quinquaginta ſimul cùm clamāt ora virorum.
Proh pudor Argiui coràm pudet iſta fateri:
Magnanimus bello dum verſaretur Achilles,
Dardanidæ nunquam penetrarunt limina Troiæ.
Illius ingenti ſic expauêre ſub haſta.
Nunc procul à muris circum naualia pugnant.
Talibus Argiuûm percuſſit vocibus aures,
Vimq́ animumq́ ferens. oculos dea candida Pallas
Tydiden ſtabat iuxta, quem fortè iugales
Offendit craſſo purgantem ſanguine vulnus
Magna Lycaonidæ quod ſtragula fixerat olim.
Ipſe quidem multo ſudore, & puluere ſordens
Confectus grauia arma ſolo, clypeumq́ rigentem
Exuit, & motis dextra fouet vlcera vinclis.
Ad quem ſic roſeo fatur Tritonia vultu:
Magnanimus quondam natum ſibi robore Tydeus
Diſsimilem genuit, membris breuis ille, ſed acer

Bellator.totiens me tunc prohibente labores
Martis adit quondam ſocia ſine gente profectus
Nuncius ad Thebas conuiua per atria multis
Accitus dapibus,tantum ſibi gloria laudis
Auxerat ingentes animos quoſcunq; laceßit
Egregios iuuenes varia in certamina vicit,
Hortatrix aderam tantùm,tibi ſedula cuſtos
Te penes aßiſto,iubeoq; audentius hoſti
Congredere. obtuſus totos velut ictus in artus
Deficis,atq; animũ Martis pauor ater obumbrat.
Magnanimi neq; enim gnatum te dixeris vltrà
Tydeos.huic contrà fatur diuus Diomedes:
Noui equidem dea nata Iouis, ſed vera fatebor
Nil ſimulans,non me pugnæ timor occupat vllus,
Sed memor ipſe tui monitus,pugnare beatis
Me dudum ſuperis vetuiſti,& parcere ferro,
In Venerem tantùm ruerem,ſi venerit inter
Aeratas acies. nunc ipſa in prælia Martem
Intuor,excedo,ſociјsq; excedere ſuaſi.
Huic oculos candens fatur ſic Pallas Athena:
Tydide Diomede animo gratißime noſtro,
Non adeò extimeas Martem nec quenque deorum
Auxilio tibi ſum præſens,impinge iugales
Gradiuo,nec te vlla eius reuerentia tardet,
Iratus varium gerit & mutabile pectus,
Non mihi,nec magnæ Iunoni ſeruat honorem.
Pollicitus dudum nobis dare funera Teucris,
Pugnaturum acies contrà,Danaosq; tueri.
En promiſſa fides,Teucrorum præſidet armis
Argiuûm oblitus. Stenelum ſic fata ſonanti

Expulit è curru, diuûm penes ipſa ſubiuit
Tydiden. feſtina manu molitur habenas,
Indulſit galeæ, ne fiat cognita vultus,
Vrget equos, axis ſtridebat quernus in ære
Numinis. & magni Tydidæ pondere preſſus.
Dat dextræ ſtimulos, obliquat frena ſiniſtra,
In Martem cōpungit equos, quibus obuius it Mars,
Cum procul aſpexit diuo Periphante relicto
Ductorem Aetholûm quem dudum fixerat haſta,
Nixus vterq; ruunt animis & curſibus acres.
Sanguinis vtq; auidus Mars primū haſtile tetēdit,
Inter lora & equos veniens obliquat ab axe:
Pallas, at à caro detorquet corpore ferrum
Tydides contrà Marti non irritus ictum
Impulit, inq; vterum quà lamina ferrea pendet,
Percutit haſta deûm, totis quam preſſit Athena
Viribus, & ferrum diuino in corpore condit,
Vnde cruor fluxit tracto de vulnere telo,
Clamore ingenti percuſſit ferreus auras
Vulneris impatiens Mauors, non millia quantum
Ora nouem ferrent, nec millia dena virorum
Si pugnæ impliciti fremerent crudelibus armis:
Quo Teucrûm, Danaũq; exercitus horruit omnis.
Nec mora, conſcendit ſolito violentior auras,
Dumq; abit, obſcurus Diomedi apparuit aer,
Vt ſolet in nubes cùm vertitur aura repentè.
Aduolat ante Iouem magno de vulnere languens,
Aſſeditq; illi, plagamq; cruore natantem
Oſtentat, gemitu verba incidente reſoluit:
Quo tandem genitor ſcelera hæc impunè licebunt?

Vſq; feres animos ſtudia in contraria diuûm
Miſceri, & curis grauiter mortalibus angi?
Non verbis ſatis eſt, edijs pugnatur & armis.
Tu pater indomitam genuiſti Pallada natam,
Quæ ſceleris ſolers, & iniqui operoſa laboris.
Dij quot habet cœlum cuncti tua iuſſa ſequuntur,
Cogimur imperio parêre, hæc ſola recuſat.
Nec tamen hanc verbis iurgas, nec verbere cædis,
Indulgesq́ tuo tantùm quia vertice nata eſt.
Filia magna quidem ſtultum ſæuire coegit
Tydiden ſuperis, dudum qui Cypridis haſta
Confixit dextram, mihi turbidus inſiluit poſt
Dæmonis inſtar agens, dedit iſta, diuq́ moratus
Immortalis ego poteram ſentire dolores,
Sed pedibus raptum velocibus inde receſſi.
Iuppiter ac contrà toruo ſic lumine fatur:
Me penes aſſiduis clamoribus obſtrepis ô Mars,
Qui mihi de ſuperis cœlum quot ſuſtinet vnus
Infeſtas grauius, ſtrepituq́ obtundis Olympum.
Tantum animo ſtrages, rixas, & prælia, & arma
Semper habes, matrisq́ tibi vis effera reſtat
Iunoniuq; furor, verbis quam ſæpe neceſſe eſt
Indomitam vrgeri rabidamq́ inflectere mentem.
Illius ingenium reddis, ſed non ego tantum
Ferre queo vulnus, noſtro de germine quando
Te genuit mater ſæuum tam numen & atrox.
Si quiſquam ſuperûm noſtro genuiſſet Olympo,
Titanum Stygias præceps cecidiſſet ad vmbras.
His dictis iuſſuq́ dei medicamina Pæon
Inſperſit plagæ, reſciſſi vulneris oram

Iunxit vt antè fuit, nec quid deforme remanſit.
Non citius liquidum ſtrinxere coagula lacte.
Sanguine ſordentem Iunonia diluit Hebe,
Ponè Iouem ſedit veſtes indutus honoras.
Vt verò Argiuûm tantis de ſtragibus illum
Deiecere ſimul Iuno & pulcherrima Pallas,
Sidereum curſu repetunt per inania cœlum.

ILIADOS HOMERICAE
LIBER VI.
Interprete Helio Eobano Heſſo

TRoianis igitur pugna Danaiſq; relicta,
Multa gerebantur per apertum prælia campum,
Fortibus hac illac torquentum tela lacertis
Mutua, vibrantumq; ærata cuſpidis haſtas
Latiuagum Simoenta inter, Xanthiq; fluenta.
Cumq; diu ancipiti pugnatum Marte fuiſſet,
Primus ibi Danaûm columen Telamonius Aiax
Agmina perrumpens Troum, ceu lumina fixit
Vincendi ſocijs, & in arma aduerſa ruendi,
Conficiens Acamanta manu, quem Thracia miſit
Euſoro genitum, populares inter honeſti
Nominis, & fama celebris, quem vertice ſubter
Qua criſtæ coeunt miſſa confixerat haſta,
Cuſpide ferrata penetrante in mollia frontis
Viſcera, & intruſo fixit mucrone cerebrum,
Illi in perpetuam clauduntur lumina noctem.

Nec minus Axylon Diomedes voce canorus
Teuthraniden occidit: is alta mœnia Ariſbæ
Incoluit, multum locuples, rebuſq; beatus
Omnibus. ille omnes illò quicunq; profecti
Veniſſent, ſic natura præſtante vigebat,
Hoſpitio accepit: quorum tunc nemo periclo
Eripere, aut potuit ſupremam auertere peſtem.
Huic ſimul adiunxit regere ante Caleſion auſum
Cornipedes domini, ſocium. ſic ergo perempti
Ore momorderunt terram moriente iacentes.
Euryalus, Dreſonq; & Opheltion ire ſub vmbras
Compulit. inde petens Aeſepum, & Pedaſon ibat.
Hos geminos fratres præſtanti Bucolioni
(Maximus hic natu natorum Laomedontis
Regis erat) peperit præſtanti corpore nympha
Nomine Abarbaree, non illi nupta marito,
Sed ſine lege viro coiens dum paſceret agnas.
His tamen illa animos, ſpecioſaq; membra reliquit,
Armaq; ferre humeris dedit, & pugnare ſub armis.
Aſtyllum inde Menoptolemus fortem Polypœtes,
Pidyten Ithacus Percolion enſe peremit,
Armis magnanimum præſtans Aretaona Teucer,
Ablerum Antilochus ſplendenti perculit haſta
Neſtorides, Elaton princeps Agamemno virorum;
Ille ad latiuagum loca Satnioenta colebat,
Pedaſon excelſam. fugientem Phylacon vrſit
Leitus, Eurypilos ſtridente Melanthion haſta.
Adreſtum cepit viuum Menelaus, vt illum
Deſtituere, fuga repetentes mœnia, campo
Cornipedes: breuibus nam fortè hæſere myricis

Currus & æripedes, cum iam temone refracto
Effudere ducem, dominoq; abiere relicto,
Troia quadrupedi repetebant mœnia curſu.
Quò ſimul attonita capti formidine Troes
Intendere citos nebuloſo in puluere curſus,
Sic miſer in faciem curru deiectus ab alto
Stratus humi iacuit. qui mox vt vidit Atriden
Ad ſeſe ſtricti properantem cuſpide teli,
Iamq; aſtare etiam, genua ipſius vtraq; palmis
Supplicibus complexus, in hæc eſt verba precatus.
Serua me Menelae, nec affice morte, daturum
Plurima pro vita, ſed & optima munera, quorum
Plena domus patris eſt prædiuitis: æris acerui
Innumeri defoßa iacent, auriq; talenta,
Stannumq;, grauidusq; chalybs, & fuſile ferrum;
E quibus ille tibi gratißima munera mittet,
Si me viuere adhuc intelligat, atq; ligatum
Ferre apud Argiuas hoſtilia vincula naues.
Sic ait, & parte ex magna perſuaſit Atridæ.
Iamq; daturus erat famulo, qui duceret altas
Ad naues vinctum: ſubito cum maior Atrides
(Dijs etiam inuitis) venitq;, & dura loquutus
Verba minabatur fratri: Quod dedecus ergo,
Quòd Menelae nefas nunc accidit? an tibi curæ
Troiani? de te meriti bene, quando recepti
Hoſpitioq; domoq; tibi Menelae fuerunt?
Quorum nemo manus noſtras euadere debet,
Quin potius luere, & diram per vulnera mortem
Oppetere, ipſa etiam geſtetur matris in aluo
Maſculus, & ſeu quis fugiat, captiuáue geſtet

Vincula

Vincula. verum omnes vna ratione teneri,
Cumq; ipſa excindi Troia ſine nomine oportet,
Indecores, viles, abiectos, degeneresq;.
Hæc dicens, animum fratris mutauit, & ipſum
Conſilij admonuit melioris, quidq; deceret.
Reppulit ergo manu verſa Menelaus, vt hoſtem,
Adreſtum. quem deinde grauem connixus in haſtā
Perculit Atrides medij circa ilia ventris,
Atq; ita prolapſi calido de corpore telum
Eduxit, fœdoq; iacentem in puluere liquit.
Tum Neſtor Danaos clara ſic voce monebat.
Audite heroes Danai, fortiſsima bello
Pectora, nemo velit veſtrum terere ocia, donec
Hoſtes exuuijs poſsit ſpoliare iacentes,
Ad naues quo plura ferat, retróue remittat.
Quin prius vrgentes occidite, linquite cæſos.
Pòſt vbi parta dabit vacuum victoria tempus,
Mortua tum melius ſpoliabitis oſſa iacentum.
Sic dicens, animis iniecerat arte loquendi
Omnibus ardorem ingentem. iam Troes Achiuis
Cedere tota acie, petere ardua mœnia curſu.
Liquiſſentq; fuga campum, niſi maximus augur
Priamides Helenus, ſic compellaſſet amicos,
Hectoraq;, Aeneanq;: Agite huc fortiſsima Treûm
Pectora, cùm vobis ſit magna ex parte laborum
Hoc onus impoſitum, moles hæc maxima belli,
Vt vos pro reliquis Lycijs, Troûmq; cateruis,
Suſtineatis inexhauſtum hunc perferre laborem.
Siſtite. ſtate viri. populumq; ex ordine totum
Luſtrantes, ante has Priameia mœnia portas

Cogite in arma viros, rurſumq́ capeſſere pugnam
Perſuadete animis, quàm forſitan ante ſuorum
In medijs pereant amplexibus, & noua fiant
Gaudia, & hoſtili riſus ludibria turbæ.
Nos hic interea, dum nos exercitus omnis
Audiat, in Graios quauis pugnabimus hoſtes
Conditione licet, quamuis & viribus ægri,
Nec validi ſatis. at quoniam perferre neceſſe eſt
Quæ ferimus, qua poſſumus hac ratione feremus.
Mœnia tu repetens Hector, dic iſta parenti
Communi, cogat lectiſſima corpora matrum,
Cũ quib. ad tẽplũ veniat quod in arce Mineruæ eſt,
Et ſacros reſeret poſtes, & limina diuæ:
Quodq́ habet eximium, quo nec precioſius vlla
Arte laboratum eſt peplum, cuſtode recluſa
Proferat è ciſta, genua & venerata Mineruæ
Induat, & voueat bis ſex offerre quotannis
(Qui nõdum ſubiêre iugum, nec aratra, iuuencos)
Si forſan miſerata vrbem, miſerata rogantes
Vxores Troum, paruosq́ ſub vbere natos,
Arceat à muris hoſtem Diomedea, fortem,
Sæuum, terribilem, mihi quiq; ex omnibus vnus
Longè inter Danaos fortiſſimus eſſe videtur.
Nam neq́ maiorem nobis incuſſit Achilles
Ipſe timorem vnquam, quem dicunt eſſe creatum
Matre dea, populo præſtantem viribus omni.
Hic tamen vſq́ adeò furit, inſanitq́, nec audet
Quiſquam illi conferre manum, fortiſſimus idem
Sit licet, & longo bellorum exercitus vſu.
Sic Helenus, cuius frater fortiſſimus Hector
Con-

Conſilium iuſſumq́; probans, citò deſilit altis
Curribus in terram, grauiter reſonantibus armis.
Tela manu quatiens ferro præfixa minaci,
Agmina tota obiens, & ad inſtauranda cohortans
Prælia ſæua viros. grauis hinc contentio pugnæ
Exoritur, conuerſa phalanx Troiana feroci
Marte reſiſtebat Danais. hi territa retro
Agmina verterunt, leuiterq́;, & ab immoderata
Cæde quieſcebant, credentes numen Olympo
Deſcendiſſe aliquod, miſeris quod Troibus eſſet
Auxilio. Tum vociferans fortiſſimus Hector
Admonuit clamore ſuos: O fortibus actis
Magnanimi ciues, ſocijq́; huc vſq; profecti,
Nunc nunc eſte viri, nūc quiſq; opera edite magnis
Digna viris. nunc eſte diu multumq́; probatæ
Virtutis memores, aciem nunc ſiſtite ſtantes
Donec ego hinc abeo patriamq́; reuertor in vrbem
Iuſſaq́; conſilijs, noſtriſq́; vxoribus edam,
Diuis ſacra ferant, voueantq́; piacula magnis
Annua dæmonibus: quo facto, huc ipſe reuertar.
Hæc vbi dixiſſet, fortiſſimus Hector abibat
Dependente nigro corio, quod ob aſpidis ora
Deductum fuit, & talos feriente citatos
Ceruicemq́; viri. Tum proceſſere duorum
In medios exercituum, loca cognita, campos,
Filius Hippolochi Glaucuſq́;, & Tydeos alti
Progenies, aptans Diomedes nomina rebus.
His animus fuit, alternis confligere in armis.
Iam propè conſtiterant ambo, iamq́; arma parabāt
Tum prior affatus Glaucum ſic eſt Diomedes.

Tu quis es, ô hominum fortiſsime (nõ etenim te
Antè per hoc vidi tanto iam tempore bellum)
Qui tam longè iſto procedis ab ordine? quiq́;
Tantopere tibi (quod miror) confidis, vt auſis
Velle manum conferre? ſed hoc quicunq; fuerunt
Auſi, morte ſua miſeros liquere parentes.
Quod ſi aliquis ſuperûm cælo es delapſus ab alto,
Dic age: non etenim ſuperis certare voluntas
Eſt mihi, quod fertur quondam feciſſe Dryantis
Filius, haud modica præſtans virtute Lycurgus.
Qui cum deſpiceret ſuperos, iiſq; arma pararet,
Non fuit ipſe diu vita comitante ſuperſtes.
Namq; ſacras Baccho comites, temetoq́; madentes
Nactus in excelſo diuini vertice montis
Nyſæi, virides in humum deponere thyrſos
Iuſsit, & impingens ſtimulos homicida Lycurgus
Non ſecus ac vaccas fugere in deſerta coegit.
Ipſe etiam metuens Dionyſus, in æquora ſeſe
Condidit, atq; illum Thetis in ſua regna profectũ
Dicitur abſcondiſſe ſinu, fractumq́; timore,
Attonitumq; minis. quapropter protinus ipſum
Abſq; labore dei peragentes tempora vitæ
Infenſis odere animis, cui lumen ademit
Iuppiter, inde breui fato confectus acerbo
Interiit, quia cum ſuperis certauerit olim.
Huius ego exemplo nolim contendere diuis.
Si tamen ex hominum genere es qui munera terræ
Depaſcunt, victumq́; parant de frugibus agri,
Protinus huc procede, vt tu quoq; robora noſtræ
Experiare manus & acerba vulnera mortis.

Glaucus

Glaucus adhæc, Quid me Tydei fortiſsime fili,
Quæ ſim gente rogas? quibus & natalibus ortus?
Perſimile eſt folijs hominum genus omne caducis:
Quæ nunc nata vides, pulchriſq; vireſcere ſyluis,
Autumno veniente cadunt. ſimul illa perurens
Incubuit Boreas: quædam ſub verna renaſci
Tempora, ſic vice perpetua ſuccreſcere lapſis,
Semper item noua, Sic aliis obeuntibus, vltro
Succedunt alij Iuuenes ætate grauatis.
Quod ſi fortè iuuat te quæ ſit quiſq; ſuorum
Stirpe ſatus, ſi natales cognoſcere quæris
Fortè meos, referam, quæ ſunt notiſsima multis.
Vrbs eſt quam veteres Ephyren dixere coloni,
Quæ poſita in medio celebratur Acheidos oræ,
Illic Aeolides habitabat Siſyphus olim,
Ille opibus præſtans mortalibus omnibus. idem
Is Glaucum genuit: tum Glaucus Bellerophontem,
Eximia virtute virum, cui munera diui
Roboris & formæ, ſoli tam rara dederunt.
Huic animo machinabatur mala plurima Prœtus,
Prœtus Achiuorum cùm præſtantiſsimus eſſet
Viribus atq; opibus, ſub cuius Bellerophontem
Iuppiter imperio diuûm pater eſſe volebat.
Hunc adamans Antea viro non optima Prœto,
Quando illegitimos non perſuadebat amores,
Concubituſq; viro vitæ fideiq; probatæ,
Detulit ad regem, falſiſq; his vocibus vſa eſt.
Aut morere ô Prœte, aut interfice Bellerophontem,
Vim facere inuitè conatum, inducere poſtquam
Non vllæ potuere preces, nec cedere vellem

Inceſto iuueni. quæ rex obſcœna relatu
Accipiens, ira eſt meritò commotus acerba.
Vt tamen occideret, pœnamq́; repoſceret ipſe
Erubuit, facinusq́; animo fugiente remiſit.
At regi Lyciæ ſocero tranſmiſit, & ipſi
Tradidit occulta confectas fraude tabellas,
Reddendas ſocero, quibus illi fata parabat
Pernicioſa viro inſonti. qui numine dextro
In Lycios poſtquam fines, Xanthiq́; fluenta
Peruenit, multo Lycijs exceptus honore eſt,
Ipſi præcipuè regi, qui ſacra parauit
Eius ob aduentum ter tres conuiuia ſoles,
Totq́; boues mactans in ſingula vota ſacrauit.
Iamq́; diem decimum veniens aurora reduxit,
Tum primum Lyciæ rex quærit ab hoſpite, nūquid
Adferat à genero communia ſcripta libellos.
Qui poſtquam generi tabulas & crimina Prœti
Protulit agnoſcens pœnam rex. ergo Chimæram
Expugnare iubet. fuit hoc mirabile monſtrum,
Non hominū de gēte aliqua, ſed ab æthere miſſum:
Ora leonis erant, venter capra, cauda draconis,
Terribiles rapido ſpirabat pectore flammas.
Hoc ſibi tam diſcors animal tamen ille peremit,
Auxilio fretus ſuperûm. labor inde ſecundus
Additur, vt Solymis pugnacibus inferat arma,
Queis nullum dixit genus acrius eſſe virorum.
Tertia ſors, vt Amazonidum cum gente virili
Bello congrediatur: & has certamine vicit.
Poſtremò noua furta, nouas excogitat artes,
Qualib. hūc perimat. Lyciæ eſt fons plurimus vndis

Huc

Huc locat inſidias, & corpora lecta virorum,
Qui reducem excipiant, & iniquo Marte trucidet.
E quib. haud quiſquã eſt iterũ in ſua tecta reuerſus
Omneis namq; potens occidit Bellerophontes.
Has rex virtutes miratus in hoſpite, tantæ
Indolis à ſuperis reputans veniſſe fauorem,
Non aliò dimittendum ratus, obtulit illi
Et dedit vxorem proprio ſibi ſemine natam,
Dimidiumq; ſimul regni prædiuitis orbem:
Quin etiam Lycij partem telluris opimam,
Agrum parte alia peraratum, parte vacantem,
Et nemora & ſaltus laudi ſua dona dederunt.
Hæc vxor peperit tria pignora Bellerophonti,
Iſandrum, Hippolochum, formoſam & Laodamiã.
Mouerat illa Iouem forma, complexus amatam
Iuppiter, ex ipſa genuit Sarpedona dium.
Poſtquam autem inuiſus ſuperis eſt factus, in agro
Errabat miſer ipſe ſuo, ſolusq; dolorem
Conſumens animi, atq; hominum conſortia vitans.
Nam ferus Iſandrum Mars interfecit, in hoſtem
Pugnantem Solymum: formoſam Laodamiam
Suſtulit, affectam pœna, grauis ira Dianæ:
Hippolochus, qui ſolus adhuc de gente, ſuperq;
De tribus vnus erat, genuit me, hoc me patre natum
Glorior, ille huc me Troianam miſit ad vrbem,
Vt bellum gererem. multis tamen antè docebat,
Præmonuitq; diu verbis, vt ad optima ſemper
Niterer, & fierem æquales clariſſimus inter,
Ne patrium genus & famam per turpia facta
Dedecorem, ſimilisq; meis maioribus eſſem,

Quorum ſemper opes & nomina clara fuerunt,
Tam per magnã Ephyren, Lyciæ quã regna capacis
Atq; hoc eſſe meum genus, hoc me ſanguine natum
Glorior, & generis nec me pudet huius auiti.
Talia dicentem, Tydides omnia lætus
Audijt, & terræ defixa protinus haſta,
Alloquio Glaucum ſic eſt affatus amico.
Vt video, mihi Glauce paternus es hoſpes, ab illo
Tẽpore, quo diuinum auus Oeneus Bellerophontẽ
Hoſpitio accepit. bis denis namq; diebus
Hunc ſecum tenuiſſe ferunt, vnáq; fuiſſe
Ambos, alterutrinq; ingentia dona dediſſe:
Oenea purpureo fulgentem murice ceſton,
Bellerophonta nouum cratera, auroq́; rigentem,
Vtrinq; in ſeſe velut in ſua cornua flexum.
Atq; hunc ipſe domi, cum vellem huc ire, reliqui.
De patre non memini, quòd adhuc tũ paruulus eſſẽ,
Quod tunc ad Thebas ierit, reliquisq; peremptis
Ipſe quoq; occiderit. Sed enim nos iſta viciſſim
Debemus iura hoſpitij ſeruare, tibi vt ſim
Hoſpes, in Argiuam ſi veneris Hellada: & ipſi
Tu mihi, ſi Lyciæ tulerit contingere fines
Fors aliqua, aut ratio. quod ſi nos prælia forſan
Contulerint, haſtas tum corpore declinemus
Alter ab alterius. nam Troes adhuc mihi multi
Tam ciues ſunt quàm ſocij, quos vincere poſſim.
Et tibi Graiugenûm ſupereſt ſatis. ergo videntes
Vt reliqui agnoſcant, nos conſuetudine iunctos
Eſſe etiam iure hoſpitij, nunc arma viciſſim
Permutemus, vt hæc rata cunctis iura ferantur.

Hæc vbi dicta, ab equis, & ab altis præpete ſaltu
Deſiluere iugis, manibusq́; in mutua nexis
Fœdera, dant fidei ceu ſacramenta futuræ.
Iuppiter hic animumq́;, & ſanæ mentis acumen
Eripuit Glauco. Tydidæ namq; rependit
Aurea ferratis commutans arma, iuuencûm
Centenûm precium pendentia, ter tribus emptis
Bobus: & hæc facta eſt ibi permutatio diſpar.
Hector vt ad Scææ peruenit limina portæ,
Et fagum veterem, tum matres atq; puellæ
Iliades circumueniunt, omnesq́; requirunt
Deq́; viris, deq́; agnatis, de fratribus, æquè
De pueris. quas ille omnes ad templa frequentes
Vt redeant iubet, vtq́; deos diuasq́; precentur:
Nam luctum multis & cladem fata minari.
Ille domum Priami repetens, aſcendit in arcem.
Regia erat Priami nitidiſſima marmore puro,
Porticibus latis, circundata turribus altis.
Quinquaginta inerant thalami, quos ordine longo
Connectit ſeries longiſſima: regia proles
Intus habent Priami conſueta palatia nati,
Cum ſponſis iuxta oppoſitam regionis ad aulam.
Stant alij bis ſex thalami, Priameia proles
Quos habitant natæ & generi, caſtiſſima turba.
Hic vbi Laodicen mater viſura veniret,
Quæ fuit è natis pulcherrima, venit & Hector
Obuius huic, quem nacta manu retinebat euntem
Nomine compellans: Quid (ait) cariſſime fili
Huc pugna excedens, tete intra mœnia confers?
Quādoquidē valde inſiſtunt, mala nomina, Achiui

*Pugnantes, vrbemq́; petunt, murisq́; propinquant.
Túne igitur ſumma ſupplex decurris ab arce,
Vota Ioui diuisq́; ferens? ſed ſiſte parumper
Dum redeo, mecumq́; fero quæ dulcia libes
Vina Ioui, ſuperisq́; alijs, tum deniq; vires
Ipſe tuas recrees. nam corpora feſſa virorum
Dulcia vina leuant, animisq́; & viribus augent.
Et te nunc labor iſte tuis pro ciuibus ægrum
Exercet. cui ſic dicenti reddidit Hector.*

*Ne mihi, ne veneranda parens, huc dulcia vina
Protuleris, ne me enerues, animiq́; vigorem
Obtundas potius, roburq́; à corpore demas.
Nec manibus libare Ioui me ardentia vina
Sanguine fœdatis æquum eſt: nec Iuppiter audit
Turpia ſanguineo pollutos corpora tabo.
Tu potius veneranda parens tu collige primas
Matronas vrbis, quarum comitata caterua
Palladis ad templum libamina thuraq́; portans
Aſcendas, peplumq́; deæ quod in ædibus intus
Eximium pulchrumq́; tenes, precioſius vllum
Quo non eſt aliud, venerandam defer in ædem,
Ante deæ genua auricomæ ſpecioſa reponens.
Inde voue diuæ ſolemnia ſacra Mineruæ,
Bis ſex immunes ab arandi munere tauros,
Si forſan miſerata vrbem, miſerata nepotes
Troas & vxores, dulces & ad vbera natos,
Arceat inſanum Tydidea mœnibus vrbis,
Terribilem, bellatorem, ſæuum atq; ferocem.
Tu nunc ergo parens iſthæc curabis, & arcem
Palladis aſcendes: Pariden ego pergo vocatum,*

Sic

Si me audire volet ſaltem. cui terra dehiſcat,
Quàm cuperem: magnus quem Iuppiter enutriri
Iuſſit in excidium Priami, Troiaq; ruinam.
Hunc ego ſi videam Stygias deſcendere ad vmbras,
Ereptum innumeris me cladibus eſſe putarim.
His dictis redit illa domum, famulasq; per vrbem
Protinus accitum mittit, matresq;, nurusq;.
Ipſa in odoriferum thalamum deſcendit. in illo
Peplorum vis magna fuit, quæ Sidonidarum
Artifices fecere manus, & Sidone nuper
Attulerat, ſpacioſa Helenen ſuper æquora ducens
Dijs forma Paris aſſimilis præſtante beatis.
Ex his eximium, quod ſumma in parte iacebat,
Nec ſecus ac ſidus claro fulgore micabat,
Quo nec nobilius, nec erat præſtantius vllum,
Ipſa ferens Hecube domum portabat Athenæ,
Fœmineo cœtu matronarumq; caterua
Et nuruum ſtipante manu, contendit in ædem
Palladis armiſonæ, ſumma quod in arce tenebat.
Ventum erat ad templi limen, formoſa Theano
Filia Ciſſei generoſi Antenoris vxor
(Namq; ſacerdotem Troes fecere Mineruæ)
Palladias reſerat ſtridenti cardine portas,
Et ſumptum manibus fulgenti murice peplum
Obtulit ante pedes Diuæ, genibusq; dicatum
Applicuit, palmas muliebris turba tetendit,
Auxiliumq; omnes præſenti ex numine poſcunt.
Ipſa deam ſupplex ſic eſt venerata Theano.
Armipotens, Ioue nata dearum maxima Pallas,
Frange manu telum ſæui Diomedis, & ipſum

Pronum ſterne ſolo, Scææ ſub limina portæ,
Vt tibi mox bis ſena boum tua templa ſacrantes
Corpora mactemus, totidemq́; ad ſacra quotannis
Omnes indomitos, necdum ſub aratra coactos,
Si miſerata vrbem, populum, puerosq́;, patresq́;,
Vxoresq́;, nurusq́; tuo ſub numine ſerues.
Sic venerata deam ſupplex in vota vocabat,
Diua ſolo fixos oculos auerſa tenebat:
Abnuit, et nec ad hãc quicquã eſt cõmota, nec illas.
Hector at interea Paridis peruenit ad ædes,
Quas ille eximias ſumma ſibi in arce parari
Fecerat, accitis quicunq; per Ilion eſſent
Artifices operum gnari, qui celſa columnis
Atria fundarunt illi, thalamosq́; ſuperbos,
Sublimesq́; toros, & dignam regibus aulam
E regione domus Priami, nec ab Hectore longè.
Huc igitur veniens Hector fortiſsimus, haſtam
In manibus longam cubitos bis quinq; coruſcans,
Cuius in extremo lucebat acumine ferrum:
Ingreſſusq́; domum, ſua repperit arma parantem,
Thoracẽ, clypeumq́;, & curuum cornibus arcum.
Stabat iuxta Helene formoſa, ſuisq́; iubebat
Quæ facerent opera ancillis, & facta probarent.
Hunc toruè inſpiciens Hector, dictisq́; ſeueris
Increpitans, ſic eſt irata voce loquutus.
Improbe, non rectè tanta indignatio triſti
Contracta eſt animo, te propter in agmine fortes
Stant populi, pereuntq́; ſub vrbe, & mœnia circum.
Te propter ciuesq́; cadunt, ſociÿq́; laborant,
Vrbem circumquaq; premunt incendia belli.

Tu

Tu quoq; ſi ſtares in pugna, alioſq; videres
Ceſſantes, retroq; pedes atq; arma referre,
Argueres: tolle ergo moras, te in prælia confer,
Ne velut igne grauis conflagrent mœnia belli.
At Paris hæc placido reſpondit pectore fratri.
Quandoquidē ex æquo mecū facis Hector, vt iſthæc
Exprobres, quæ fata mihi non æqua tulerunt:
Ipſe quoq; ex æquo dum tecum colloquor, audi.
Non (vt rere) meos in Troadas ira momordit
Offenditúe animos, vt ob hoc me à munere belli
Subtraherem. ſed enim compeſcere dura volebam
Vulnera, quæ grauibus mordebant pectora curis.
Nunc mihi blanda pijs perſuaſit vocibus vxor
Vt bellum repetam, tota quod & ipſe probarim
Et ratione omni: melius namq; eſſe videtur.
Namq; viris dubia eſt victoria, nec vice certa
Conſtat, & eſt nunc blanda vni, nunc triſtis eidem.
Nunc tamen expecta, dum fortibus induor armis:
Aut abeas, ego te mox conſequar, inter eundum.
Hæc Paris. at nihil huic cū redderet Hector, ad illū
Lenibus hæc verbis Helene: Cariſsime leuir
(Si licet hæc miſeræ & vana mihi verba catellæ
Fūdere) quàm vellem, quo me mea tempore primū
Prodidit in lucem genitrix, vis impia venti
In nemora & montes, atq; in deſerta tuliſſet,
Aut maris ignoti fluctus, & diſsita ponti
Aequora, quæ caput infelix hæc antè ruiſſent,
Tantorum poteram quàm cauſa fuiſse malorum.
Poſtquā ita dijs viſum tamen eſt, vt in iſta malorū
Inciderem, meliorem vtinam ſortita maritum

Eſſem, vt debueram: qui dictaq́; factaq́; vulgi
Crederet eſſe aliquid, quem turpia probra moueret
De nobis cunctorum hominum. nunc pectore caſſus
Nec ſapit, aut vnquam ſapiet, facietúe quod ipſum
Poſſe decere putes. Verum cariſſime leuir,
Huc age ſuccedas, & in hoc requieſce ſedili
Pauxillum: tibi enim cura, tibi ſumma laborum
Incumbit, miſeram me propter, & exitioſum
Hunc Pariden fato quos naſci Iuppiter iſto
Tam triſti voluit, quos aui fama futuri
Inter inepta canens miſerorum exempla reponet.
Illi reſpondens galeam nitidiſſimus Hector:
Ne me Helene inuites, quãquam tua recta volũtas,
Vt ſedeam: quia fert animus ſuccurrere feſſis
Troianis, qui me votis animisq́; repoſcunt
Abſentem, quos & noſtri deſiderium ingens
Detinet. hunc hortare autem, ſed & ipſe ſua ſe
Sponte animo reparans exuſcitet, antè ſequatur
Quàm muros extra euadam, quàm mœnia linquã
Se lateri adiungat noſtro, nec ab vrbe recedam
Antè meos quàm filiolum cum coniuge cara
Inuiſam. nec enim num ſim rediturus ad ipſos
Amplius è pugna, an manibus caſurus Achiuûm,
Scire ſinit deus, & duri inclementia fati.
Hæc dicens abijt, galea metuendus & haſta,
Impiger ipſe ſuas bene cultas Hector ad ædes.
In quibus Andromachen non repperit: illa profectò
Exierat, turrimq́; audax conſcenderat altam
Cum nato famulaq́;, vbi triſtia fata gemebat,
Innumeras fundẽs lachrymas. Iamq́; inclytus Hector
Egrediens,

Egrediens,ſtetit in foribus, famulasq́; vocatas
Alloquitur: Vera ergo fide mihi dicite, quónam
Proripuit ſeſe Andromache? quò deĩde profecta eſt?
Ad glotimne aliquam, nutricúmue iuit? an ædem
Palladis aſcendit, numen venerata Mineruæ
Cum reliquis, quæ nunc ibi verba rogantia miſcẽt,
Muneribus ſæuamq́; deam placare laborant?
Huic ita reſpondit famularum prima roganti.
Hector, quãdoquidem tibi nos quæ vera ſciamus
Reſpondere iubes, non illa ad glotin abiuit,
Non aliquam nutricum adijt, non Palladis ædem,
Qua reliquæ immanem diuam placare laborant:
Sed comite hinc vna, puerum geſtante, miniſtra
Auſa eſt in muris altam conſcendere turrim,
Attonita approperans, ſimilis iam penè furenti.
Idq́;, quod audiſſet, Danaos inſtare feroces,
Cedere Troianos, retroq́; ad mœnia ferri,
Quæ poſtquã didicit, domibus ſeſe Hector ab altis
Proripuit, mediamq́; (via qua venerat) vrbem
Peruadens, Scææ tendens ad limina portæ,
Quam per erat campũ rediturus & agmina Troũ.
Iamq́; egreſſuro curſu venit obuia anhelo
Andromache, quæ magnanimi fuit Eetionis
Filia: qui Cilicum ditiſſima regna gubernans,
Magnas incoluit Thebas ſub montibus altis
Syluoſisq́; ſitas. hanc è grege tot famularum
Vna ſequebatur nutrix, puerumq́; gerebat
In gremio Hectoriden, tenerum, blandũq́; alacrẽq́;,
Feſtiuumq́; oculis, ridentem mollia, vultu
Sidereo, qui voco Camandrion ante parenti

Dictus erat, verum vulgò Aſtyanacta vocabant.
Quod ſolus pater ipſius fortiſſimus Hector,
Ciuesq; & Priami magnam defenderet vrbem.
Huic pater arridens, tacitos defixit ocellos
In puero. lachrymis iam libera, ad Hectora ſeſe
Applicat Andromache, ſicq; eſt affata maritum.
Optime, quod nimium ferus omnia fortiter audes,
Quàm vereor tua ne virtus te improuida fallat,
Nota tibi nimium, properamq; audacia mortem
Adferat iſta tibi. Crudelis, non tibi cordi eſt
Paruulus hic? non me miſeratus reſpicis ægram
Ingenti mœrore animi, quam tempore paruo
Efficies viduam, ſi nunc te egreſſus Achiuûm
Intuleris turbæ nam conficiere per illos,
Omnibus in te vnum graſſantibus: vt mihi longè
Vtilius fuerit, prius vt mihi terra dehiſcat,
Aut viuam patulis abſorbeat orcus abyſſis.
Nam quæ me miſeram res conſolabitur vltra?
Quæ queat eſſe mihi poſt te amplius vlla voluptas?
Quid niſi continuus dolor, & ſine fine querelæ.
Nec mihi iã ſupereſt pater amplius, aut pia mater.
Patrem namq; mihi crudelis ademit Achilles,
Euerſa prius & patria, regnoq; paterno,
Funditus exciſa regnorum principe Thebe,
Sede patris, qua nulla fuit vel ditior vſquam
Aut vrbs ſplendidior Cilicum regionis in ora.
Sed poſtquam occidit ſæuiſſimus Ectionem,
Non tulit exuuias (namq; hoc ſcelus eſſe putauit)
Ipſum ſed proprijs totum combuſſit in armis.
Cuius ad inuiſi loca nunc deſerta ſepulchri

Inter

Inter Oreſtiades platanos nymphæ, inter & vlmos
Soliuagis habitant antris, Ioue cœlite natæ.
At ſeptem fuerant fratres mihi quos tamen omnes
Vno eodemq; die nimium crudelis Achilles
Miſit ad inferni pallentia limina Ditis,
Cum ſua ſeruarent pingues per paſcua tauros,
Atq; greges ouium. Sed & idem diuite matrem
Cum gaza abduxit captam, quam deinde redēptā
Sumptibus innumeris, patriaq; in ſede morantem,
Arcitenens diro confecit Cynthia telo.
Sed tu nunc miſeræ mihi ſolus es omnia mater,
Et pater, & frater dulcisq; antè omnia coniux.
Verū age nunc miſerere, nec orphanon Hector egētē
Feceris hunc puerum, viduam me tempore paruo.
Quin potius turrim ſerua hanc, nec deſere muros,
Coge alios, iſtamq; iube defendere partem
Quæ propè decliuem demittit humillima murum,
Qua vetus iſta cauas rupes caprificus adedit,
Qua ter conati iam ſunt irrumpere fortes
Aiacesq; duo, præclarus & Idomeneus,
Et gemini Atridæ, fortiſsimus & Diomedes:
Siue id ſponte ſua ſeu ſunt reſponſa ſequuti
Auguris, aut vatis Danais ſua fata canentis.
Huic ita reſpondit, bello memorabilis Hector.
Omnia quæ memoras vxor dulciſsima, curæ
Sunt mihi, ſollicitoq; animo mecum ante peregi:
Sed pudet imbellem tardumq; in bella videri
Teucris Troadibusq; meis, dum talia ſpectent.
Nec potis eſt animus ſibi conſcius eſſe quietis
Ignauæ, qui ſemper in ipſa pericula primum

Me ſimul obieci, ſtudiuq́; ſimillimus eſſe
Ipſe mihi, patriæ dum non inglorius eſſem,
Nec mihi dedecori. nec me fugit, affore tempus,
Quo ſimul & Danaũ pulcherrima Troia ſub armis
Et Priami cadat alta domus. populuſq́; ſuperbus
Intereat: ſed nec tantum me cura fatigat
Troum, Troiadûmq́; dolor nec maximus ille eſt,
Caſuros Hecubam Priamumq́; hoſtilibus armis:
Non etiam fratrum moueor tam clade meorum,
Qui ſunt & multi, & bello præclara iuuentus,
Omnes luctifici perituri in puluere belli
Sub Danais victoribus: at me pectore toto
Fors tua dura mouet, cùm te tua fata querentem,
Fundentemq́; pias lachrymas, abducet Achiuûm
Quiſquis erit, captam bello, cùm triſtis & exul
Hoſtilem in patriam portabere, telas
Conſeruas inter texes, & tradita lanæ
Penſa trahes, & aquam ſummam portabis ad arcẽ
Vrceolis, nunc mane nouo, nunc veſpere ſero,
Nunc de fonte hauſtam Meſſeide, nunc Hyperia,
Nolens tu atq; inuita quidem: ſed te omnia coget
Seruitij ſors dura pati, quam capta ſubiſti.
Atq; aliquis ſpectans tunc te perfuſa rigantem
Ora pijs lachrymis, alijs hæc verba loquetur.
En quò te caſus? quò te fortuna redegit
Hectoris Andromache? quo nunc tuus ille receſſit
Omnia qui Troia geſſit ſub mœnibus altis
Maxima? dixerit hæc aliquis, tua vulnera toto
Corde recrudeſcent, deſiderio icta mariti:
Qui tibi ſeruitium, ſi viuat, demere poſſet.

Sed me tunc potius vitai lumine caſſum
Terra tegat, quàm te videam tam indigna ferentē.
Sic ait, extenſaq́; manu clariſsimus Hector
Accepturus erat puerum: fugit ille, ſinumq́;
Nutricis petit, & gremio ſe abſcondit in alto.
Patris enim faciem galeatam expauit, & aris
Fulgentes radios ab equina vertice criſtæ.
Subriſit pater, & mater: tum vertice criſtas
Depoſuit, galeamq́; remouit maximus Hector,
Abiecitq́; ſolo, poſt hæc in nuda recepto
Brachia filiolo dedit oſcula, deinde precatur.
Iuppiter, & vos ô reliqui cœleſtia Diui
Numina, vos precor ac veneror, date viuere nato
Et ſupereſſe meo. poſt me, regnumq́; tenentem
Vrbis Dardanidûm præconia tanta mereri,
Quanta pater merui, nec me minor eſſe feratur
Tutanda in patria: cæſo cumq́; hoſte reuerſus
Victor ouans ſpolia attulerit, de cæde cruenta,
Sint rogo qui dicant, multo hic præſtantior armis
Patre ſuo eſt. quæ cùm perceperit optima mater,
Gaudeat, & ſecum verba hæc lætata retractet.
Sic ait, & riſu lachrymas miſcente, parenti
Reddidit infantem. quam ſpectans inclytus Hector,
Ne mihi ſic te te affligas, ait, optima coniux,
Néue animo maceres. Mortem nemo effugit vnquā
Nemo vir euadit, ſiue ille ſit vtilis armis,
Siue vir ignauus, lex omnibus vna ſtatuta eſt,
Quæ iubet eſſe ſemel moriendū: hæc omnib. vna eſt
Conditio. Mihi quiſquis erit qui lumina vitæ
Eripiet, certè eripiet ſine crimine noſtro,

Nec mihi dedecori quæ ſit mors vlla futura eſt.
Tu nunc vade domum, curaq́; domeſtica, quæ ſunt
Cunq; paranda domi: telam, ſubtegmina, lanas
Ancillæ expediant, tua ſunt opera iſta: virorum
Bella, relinque viris. equidem hoc commune per oēs
Quod gerimus, tamen in me vno vis tota recumbit.
Sic ait, abiectamq́; ſolo cùm tolleret altis
Terribilem criſtis galeam, digreſſa per vrbem
Andromache, lachrymis in labra cadentibus ibat,
Iam reditura domum. quò cum veniſſet, ibi ingens
Luctus, & immodicæ lachrymæ, triſtesq; querelæ,
Non ſecus ac dominum ſæuo iam marte peremptū
Lugebant quæcunq; aderant, famulæq́;, nurusq́;,
Hectora nec viuum ſperantes poſſe reuerti,
Nec Danaûm telis elabi viribus vllis.
Interea Paris, haud dudum nec longa moratus
Tempora, compoſitis pulchrè circundatus armis,
Per mediam veniens ibat non ſegnior vrbem,
Quam ſonipes ſtabulis diuturna per ocia paſtus,
Vincla indignatus poſtquam retinacia rupit,
Fugit, & exiliens præſepia plena reliquit,
Planiciemq́; aliquam nactus, crepitantibus vltro
Tollit ſe arrectum pedibus, celſaq́; trementes
Fronte iubas quatiens, aſſueta in paſcua fertur,
Aut in aquas amnesq́; & flumina nota natando
Improbus, aut gregibus ſaliens ſe immiſcet equarū.
Talis Alexander ſumma decurrit ab arce,
Per plateas vrbis longè fulgentibus armis:
Vt gallus, quem parta alacrem victoria fecit.
Præſto aderat fratri, cùm digrederetur ab illo

Ille

Ille loco, quo colloquium cum coniuge cara
Egerat. hunc prior affatus Paris: Optime frater,
Te properātē, inquit, nimiū mea tarda morata eſt
Segnities, tua nec properè ſum iuſſa ſequutus.
Huic Hector: Tibi nemo æquus decora inclyta belli
Detraxit, belloq́ꝫ valens es, & inclytus armis.
Inuitus tamen arma ſubis, & bella coactus
Suſcipis, & ſegni ruis in fera prælia dextra.
Quæ mihi cum de te fama improba venit ad aures,
Et mala cum de te iactent conuicia Troes,
Te male ſic audire, mihi eſt audire moleſtum,
Diſcrucior q́; animo, penitusq́ꝫ in fellibus vror.
Verum age nunc propero ſubeamus prælia curſu,
Acturi hiis aliàs de rebus, vbi ocia pacem
Læta bonam dederint nobis, & ab vrbe fugatis
Hoſtibus. inde Deis pro libertatis honore
Cratera ingentem ſtatuemus, & apta feremus
Munera, ſi nobis dabit hoc Iouis alma voluntas.

ILIADOS HOMERICAE
LIBER VII.
Interprete Helio Eobano Heſſo.

HAec ſimul admonuit, bello fortiſſimus Hector
Et Paris, egreſſi portis, in aperta ruebant
Agmina, & intrepido repetebant prælia curſu:
Qualem ſæpe deus feſſis immittere nautis,
Longa per immenſi luctantibus æquora ponti,

Aut Eurum Zephirúmue ſolet, qui membra laboriē
Feſſa leuet, facilemq́; ferat per marmora curſum:
Tales tum Phrygibus fratres duo in arma ruentes
Eſſe videbantur primumq́; ibi verſus in hoſtem
Fulmineo Paris enſe, Meneſthion excipit, ipſum
Regis Arcithoi, formoſæ & Philomeduſæ
Semine progenitū, qui pulchra habitarat in Arne.
Strennuus hinc Hector gladio ferit Eioneum,
Thoracem galeamq́; inter mucrone recepto.
At ſatus Hippolocho Glaucus, Lycia agmina ducēs,
Iphinoum medio in pugnæ feruore peremit
Dexiaden, feriens haſta, detraxit equorum
Tergoribus, quibus inſiliens inſederat ille.
Sic igitur Danaos ſpectans dea glauca cadentes
In pugna, mox cœlum & Olympia tēpla relinquēs,
Ilion, & ſacram Troiæ deſcendit ad vrbem.
Huic, qui Pergamea pugnam ſpectabat ab arce,
Quiq́; ſuos cuperet pugnando vincere Troas,
Obuius è Troia deſcendens ibat Apollo.
Hiq; vbi conuenere ſacræ ſub tegmine fagi,
Hanc prior alloquitur rex & Ioue natus Apollo.
Quid tu, inq̄t, Ioue nata leues delapſa per auras
Hic ades? & quæ nunc animo ſententia ſurgit?
Quidúe paras? quæ magna tuo ſub pectore verſas?
Nunquid enim Danais cupis vt victoria cedat
Pulchra tuis, Troasq; meos vt perdere poßis?
Quin ſi me audieris, & in hoc mea ſana ſequaris
Conſilia, iniecto dirimamus fœdere bellum
Præſtiterit, nec deinde hodie pugnare ſinamus
Amplius hos pugnaturos pòſt, donec ad imum
(Quando

(Quando ita nunc vobis cordi eſt, ea cura fatigat)
Argiui proceres Neptunia Pergama vertant.
Huic dea glauca oculos reſpondens talia fatur.
Hæc eadem mihi pulchra animo ſententia viſa eſt,
Quam loqueris, cœlumq́ ideo ſuperosq́; reliqui,
Troianos Danaosq́ petens, bellumq́; reuiſens.
Sed qua tu ratione viros auertere bello,
Quoq́; modo cenſes hæc prælia poſſe morari?
Hectoris (inquit Apollo) animũ, noua sẽper amãtẽ,
Inducamus, vt Argiuis ex omnibus vnum
Prouocet, vt ſecum ſolo in certamine ſolus,
Et dubium ſolis martem experiatur in armis.
Illius à Danai virtute & pectore moti
Magnanimo, mittant aliquem qui congrediatur
Magno Priamidæ, nec ſit vir inutilis armis.
Sic ait. at Pallas Phœbi rata dicta probauit,
Atq; hic Priamides Helenus, cùm certa deorum
Colligeret decreta animis, adit Hectora fratrem,
Atq; ait. O magni Priami clariſſime fili,
Conſilio pare, quod nunc tibi frater amicum
Adfero: fac reliquos omnes conſiſtere Troas
Et Danaos retro, pugnamq́ inhibere quietos:
Tu deinde è Danais, qui ſe fortiſſima iactet
Arma mouere, voca, qui ſe tibi conferat vni,
Et ſolus conferre manum ſciat, audeat, optet.
Nec mortem metuas: non hic tibi debita vitæ
Fata modum ſtatuunt, crede Hector vera monenti:
Vocem ego percepi, ſtatuentum talia diuûm.
Audijt hæc animo exultans lætiſſimus Hector,
In medios vadens cuneos, media agmina Troûm,

Vtq; retro ſeſſum concedant innuit haſta,
Quam dextra tulit: ac illi data iuſſa capeſſunt.
Nec ſecus ipſe ſuos conſiſtere iuſsit Atrides,
Ordine præſcripto. quæ dum ſic cuncta geruntur,
Pallas & arcitenens in ſacræ culmina fagi
Vulturibus ſimiles, armata vtrinq; ſedebant
Agmina ſpectantes læti. quæ plurima ferro
Horrebant, clypeis, gladijs, mucronibus, haſtis.
Qualis vbi ex imo Boreas ciet æquora fundo,
Immenſosq; iacit fluctus, ferit alta procellis
Littora, & inſani reclamant murmura ponti:
Tales tum Troianæ acies Danaûmq; fuerunt.
Hector ibi in medium pulchris progreſſus in armis,
Vtraq; proſpiciens, ſic vtraq; ad agmina fatur.
Auſcultate viri Troes, Danaiq; ſuperbi,
Quæ mihi nunc animus iuuenili in pectore dictat,
Et proferre iubet: Nuper Saturnius icta
Fœdera turbauit nobis vtriſq; malignus,
Vt vos aut omnes perimatis Troas, & vrbem
Aequetisq; ſolo, flammaq; cremetis acerba,
Aut nos cum veſtris vos manibus excindamus.
Nunc, quia vobiſcum ſunt præſtantiſsima Graiûm
Pectora, ſunt animi mauortis amore potentes,
Inuictiq; manu proceres, nunc ſi quis in illis
Qui conferre manum mecum volet, audeat, optet,
Solus cum ſolo procedat, legibus æquis
Quas referam, quarum Saturnius æquus vtriſq;
Teſtis erit. Si me ille ſua confecerit haſta,
Abſtuleritq; animam, pulchris contentus in armis
Detractis abeat, nauesq; hinc portet ad altas,

Corpus

Corpus inane domum reddat, cui iuſta cremantes
Condentesq́ꝫ ſolo Troiani funera ſoluant.
Si vero (quæ fata ferat mihi dexter Apollo)
Quiſquis erit noſtræ cadet ictus robore dextræ,
Arma tuliſſe ſatis fuerit mihi, & illa ego victor
Iuſta trophæa locans, ad Apollinis atria figam,
Funeribus reddam iuſtis exangue cadauer:
Aut ſi fortè volent criniti tempora Achæi,
Ad naues referant pulchras, condantq́ꝫ ſepulchro,
Et monumenta locent longos abitura ſub annos,
Helleſpontiaci primam ſub littoris oram,
Præter vt hæc olim qui forſan littora nautæ
Tranſibunt, remiſq́ꝫ legent vada cærula ponti
Spectantes tumulum ſic ſecum dicere poſſint:
Hic ſitus eſt vir in arma potens, & maximus olim,
Quem ſibi congreſſum occidit fortiſſimus Hector.
Dixerit hæc aliquis, mea ſemper gloria viuet.
Sic ait: alta viri tenuere ſilentia, nec quem
Detrectare pudor ſinit, aut timor eſſe ferocem.
Tum minor Atrides, alto ſuſpiria ducens
Pectore, & exurgens ſic exprobrauit Achiuis.
O verbis animoſi altis, at pectora fracti.
Quis vos aut non dicat Acheidas? aut quis Achæos
Vos vocet? en quò verba, & iurgia plena minarũ?
O graue flagitium, graue dedecus, hócne feremus?
Nemo ſit è Danais tam præſtans pectore, nemo
Tam ſibi confidens, vt de tot millibus vnus
Audeat Hectoreis occurrere viribus? ô ſi
In tellurem & aquam redeatis muta ſedentes
Corpora, & ignaui, timidi, ſine nomine ventres:

Ipſe ego ne deſim decori patriæq́; meoq́;,
Induor arma reſumpta, nec obuius ire recuſo.
Cui meritam ventura ferat victoria laudem,
In manibus poſitum eſt, & in æquo numine diuûm.
Sic ait, incuſans, ſimul arma abiecta reſumens
Induit. At Menelae tibi lux illa fuiſſet
Vltima, ſub manibus, fortiq́; ſub Hectoris haſta,
Robore quòd valido te longè fortior eſſet,
Si te non Danaûm tenuiſſent fortiter auſum
Primores, & pulchra retro tua facta tuliſſent:
Præcipuè Atrides Agamemnon, ille furentem
Corripiens fratris dextram, compeſcuit iram
Ipſius, hoc ſermone domans, animumq́; ferocem.
Inſanis Menelae, nec aut quò progrediare,
Aut quod opus conere vides. quin abijce porro
Stultum iſtum feruorem animi, nec te meliori
Congredere, aut conferre ſtude, certaminis ergò:
Præcipuè cum Priamida, quem Graia iuuentus
Tota reformidat, quem bello inuictus Achilles
Nonnunquam exhorrere ſolet, cùm te ſit Achilles
Fortior, & longè ſumptis præſtantior armis.
Nunc age te recipe, & retro concede quieſcens
Cum reliquis. nos hinc aliquem, qui fortibus armis
Hectora ſtare queat contra, inueniemus Achiuûm
E numero. quamuis etenim ſit ſtrennuus Hector,
Aequo animo tamen abſcedet: modò viuere detur.
Affirmare auſim, magnas dijs inſuper ipſis
Acturum cupidè curuato poplite grates.
Sic ait, & placido perſuaſit pectore fratri.
(Nam bona erat, multũq́; decẽtia verba loquutus)
Hoc

Hoc læti videre tui Menelae miniſtri,
Armaq; deponunt humeris, paulo antè reſumpta.
Tum grauis aſſurgens ſedato pectore Neſtor,
Verba facit, tali compellans voce ſedentes.
O facinus, Danai, non æqua mente ferendum.
Quantus enim luctus complebit Acheida terram,
Quo mœrore animi ſenior ſua pectora Peleus
Conficiet? qui conſilio bonus, imperioq;
Myrmidonum regit & cœtus, & ſceptra gubernat,
Aeacides Peleus: à quo cum multa rogatus
Le veſtris genere, ac patria, patribusq; fuiſſem,
Onnia me lætus referentem audiuit, & illi
Gloria virtutis veſtræ fuit vna voluptas.
Iden vbi nunc fortes inter tot milia Graios
Non uidere aliquem contra ſtare Hectora fortem
Audet, heu quales lachrymas, heu qualia ab imo
Triſtia fata querens, ſuſpiria pectore ducet?
Heu quoties indigna ferens hæc facta, ſeniles
In cœlum cum voce manus attollet, ab ipſis
Dijs orans, vt ſe potius ſub tartara mittant,
Quàm ſic ut videat Danaos maioribus ipſos
Degenrare ſuis. quod ſi mihi Iuppiter annos
Prætertos referat, ſi Pallas amica iuuentam
Reſtituat, talem faciat me magnus Apollo
Qualis eram quando Pylios atq; Arcadas inter
Bella gerbantur ſub littore rauca ſonantis
Ocyroi, qu præter Iardanus inclyta Pheæ
Labitur, & reſluo circundat mœnia curſu:
Hic cum beu forent, atq; ipſe in partibus eſſem
Magnus, Eruthalion quidam fuit inclytus armis,

Membra deo ſimilis prægrandia corporis alti,
Arma gerens humeris, quæ principis antè fuerunt
Regis Areithoi, cui vulgò nomina clauæ
Indiderant, quod non arcu, non enſe, nec haſta,
Sed claua tantum crudelia bella gerebat,
Qua ſola hoſtiles perrumperet ille phalangas:
Ferrea namq; fuit. tamen hunc & corpore tantũ,
Atq; armis, cùm non poſſet virtute Lycurgus,
Arte tulit: quippe obſeruans anguſta viarum,
In quibus haud aliquis clauæ foret vſus, & haſta
Aggreſſus, medium perfodit, humiq; ſupinum
Proſternens, vitaq; ſimul ſpoliauit, & armis,
Muneribus Gradiuo hinc vſq; à Marte profectis.
Atq; ea donec erat iuuenili in corpore robur,
Arma tulit, fera bella gerens, ætate Lycurgus
Deficiens: vbi conſenuit, dat Ereuthalioni
Arma ferenda ſuo. tunc ergo arma inclyta geſtans
Ibat Ereuthalion, vultuq; animoq; ſuperbus
Ante alios longè progreſſus, ad arma vocabat
Secum decertanda, vt quiſq; vel optimus eſſet,
Vel validæ virtute potens & robore dextræ
Cumq; alij tremerent, ſeq; intra tuta tenerent,
Nec quiſquam dubio ſeſe committere marti
Auderet. tum ſolus ego, licet infimus eſſem
Annorum numero, tamen hoc perferre nefandum
Dedecus haud potui, ſi nemo auderet in hoſtem
Tam contemnentem noſtros capere arma, paratus
Ipſe arma arripui, confiſus ad omnia diuæ
Palladis auxilio nec me ſpes iſta feſellit:
Victor enim redij, ſpolia ampla ex hoſte perempto

Ipſe meis referens. Is *vaſta mole iacebat*
Corporis,in campum extenſus, terramq́ tegebat
Quod ſi talis adhuc eſſem , ſi robur in iſto
Corpore tale foret,non me nec maximus Hector,
Nec *quiſquam fruſtra in certamina ſola vocaret.*
Nunc cùm militiæ florem,roburq́ virorum
Hic videam ſupereſſe,tot inclyta pubis Achiuæ
Nomina,demiror nulli ſupereſſe vigorem,
Aut animum.pugnare manu contra Hectora *fortē*
 Hactenus *hæc ſenior contendens voce moleſta,*
Conticuit. tunc ſemideûm chorus ille virorum
(Qui ter tres fuerant)conſurrexere,paratum
Seſe quiſq́ ferens decernere fortibus armis
Priamidæ magno,nec detrectare duellum.
Sed longè ante alios Agamemnon *rector Achiuûm:*
Poſt *hunc vindicibus* Diomedes *fortis in armis:*
Tum *gemini* Aiaces,*ſæui duo fulmina Martis:*
Pòſt *bonus* Idomeneus:*& proximus* Idomeneo
Meriones,Marti ſimilis:tum Euæmone *natus*
Eurypylus:fortiq́; Thoas *Andremone cretus:*
Nec *ſapiens fortiq́; manu detrectat Vlyſſes.*
Omnibus his amor vnus erat ſuper Hectore pugnā
Conſerere,& pulchra laudem virtute paciſci.
Neſtor *ad hos clara ſic voce Gerenius infit.*
Quin agite,& dubiæ nunc rem committite ſorti,
Quem fortuna virum ſub tanta pericula Martis
Deſtinet,*vt cunctis decus inde reportet Achiuis,*
Saltem ſi redeat certamine viuus ab iſto.
 Sic ait.at ſortes illi ſignare,notantes
Quiſq́ ſuam,mox in galeam miſere capacem

Principis Atridæ: tenuere ſilentia turbæ.
Inde quis aſpiciens ad aperti ſidera cœli,
Attollenſq; manus: Da maxime Iuppiter, inquit,
Exeat aut Aiax Telamonius, aut Diomedes,
Aut rex ipſe etiam cunctorum ductor Achiuûm.
Sic ille. at galeam quatiens Neleius heros,
Quàmq; manu primam de caſide protulit idem,
Sors fuit Aiacis: quam circum deinde ferendam
Præconi dedit. ille omnes haud ſegnis obibat,
A læua in dextram vadens oſtendit Achiuis.
At nullo agnoſcente ſuam, perrexit ad omnes,
Donec ad Aiacem peruenerat. is venienti
Porrexitq; manum cupide, ſorteſq; ferentem
Concuſſit galeam, quamq; extulit ordine ſortem
Ipſius illa fuit, quam ſpectans pectore læto
Agnouitq; ſuam, terræq; abiecit, & adſtans,
O proceres (inquit) Danai, mea prodita ſors eſt,
Agnoſcoq; libens, & toto pectore lætor
Eſſe meam: quoniam videor deuincere forti
Hectora poſſe manu. vos nunc, dum fortibus armis
Induor, obſecrate Iouem, votiſq; fauorem
Conceptis ambite deûm. verum iſta ſilentes
Exigite, & taciti, ne Troes id eſſe timoris
Signum fortè putent: vel ſi libet, omnia claræ
Luce palàm. quid enim verear, ne forſitan illi
Plus animi capiant? certè virtutis egentem
Nemo me arguerit, nec non in bella peritum.
Et nec me generiſue pudet, patriæue potentis
Nauibus, & quia ſim primo Salaminius ortu.
Hactenus ille: Ioui proceres at vota ferebant.

K. E quibus

E quibus hæc aliquis, vultus ad ſidera tollens.
Maxime pinifera dominator Iuppiter Ida,
Da pater Aiaci victoria cedat, vt hoſte
Eximia Danais redeat cum laude ſubacto.
Quod ſi fortè tibi cordi eſt & ſtrennuus Hector,
Da pugnent virtute pari, da roboris æquis
Viribus abſcedant, laude & decorentur eadem,
Poſt pugnamq́ꝫ eadem comitetur gloria vtrunq́ꝫ.
Talia fortè quis interea fortiſſimus Aiax
Induit arma, graui latè rutilantia ferro.
Quæ poſtquā induerat, poſtquā proceſſerat armis
Omnibus inſtructus, ſic ſeſe corpore agebat
Ingenti, ipſe ingens animo, diſcordia qualis
Mars in bella hominū graditur, quos Iuppiter actis
Pungit agens ſtimulis in mutua bella ruendi.
Talis erat vadens in pugnam maximus Aiax,
Aiax præſidiumq́ꝫ & propugnator Achiuûm,
Mollia ſubridens, pleno tamen ore minarum
Concita terribili miſcebat gaudia vultu,
Pleno magna gradu torquens veſtigia, dextra
Concutiens vibrante trabalem viribus haſtam
Grandibus. hunc Danai capiebant læta videntes
Gaudia, Troianis formidine plena tremebant
Pectora, Priamidæ ſaliunt præcordia, & alto
Icta pauore micant. ſed enim neq́ꝫ detrectandi
Iam locus vllus erat, neq́ꝫ retro velle reuerti
In cœtum populi, poſtquam ipſe vocauerat hoſtem
Marte laceſſitum dubio. tum maximus Aiax
Accedens propius, ſcutum hoc immane ferebat,
Inſtar pinniferæ turris, quod fecerat ille

Arte bonus Tychion, quo non præſtantior alter
Scuta virûm, & forti clypeos obducere ferro.
Ipſe colens habitabat Ylen: is maxima ſeptem
Terga boum clypeo inducens, variauerat arte
Mirifica, replicans ſeptenis orbibus, acri
Octauum ferro ſolidans, atq; ære coruſco.
Sic ergo incedens, inſtructus talibus armis,
Cùm propior veniſſet ad Hectora, talibus inſit.
Hector Priamide, nunc experiere profectò
Quales tu Danaos in prælia ſola laceſſas,
Quales ſint qui nos inter fortiſſima geſtant
Pectora, quàm fortes, inuictum præter Achillem.
Sed nunc ille animo indulgens, iratus Atridæ
Languida pontigradas ad naues ocia ducit.
Qui tamen hæc tecum certemus prælia, plures
Nos ſumus. ergo manu capiens arma, incipe pugnã.
Ad quem reſpondens galeam pulcherrimus Hector.
Aiax dux populi, germen Iouis, haud ita verbis
Mecum age terrificis, pueriles qualia poſſint
Verba mouere animos, & quæ muliebria forſan
Pectora commoueant, magnarum neſcia rerum.
Ipſe ego bella manu didici, cædesq; virorum
Perficere, & clypeos atq; arma mouere per artem
Quò libeat, ſeu dextra opus eſt, ſeu vindice læua,
Seu cæſim pugnare, & forti verbera dextra
Inferre, aut ab equis ferrum diſtringere in hoſtem.
Aut firmo in ſtadio atq; acie certare pedeſtri.
Ipſe tamen talis cùm ſis, cùm tantus in armis
Adſurgas, non occulto te inuadere flexu
Eſt animus, ſed aperta mihi feriere per arma.

Sic ait, & validam repetitis viribus haſtam
Torſit in Aiacem: quæ vincla per extima ferri
Tranſijt, & ſex terga boum ſed in orbe morata eſt
Septeno. mox ipſe ſuum Telamonius Aiax
Roboris inuicti coniecit in Hectora telum,
Quod clypeum per & æratum thoraca peractum,
Venit ad ipſa ferox nudi vitalia uentris:
Rupiſſetq́;, niſi exiguo letalia motu
Vulnera vitaſſet Priamo ſatus. inde reuulſis
Quiſq; ſuo telis vtriuſq; è corpore, magno
Impete concurrunt, ſimiles immanibus apris,
Magnorum aut etiam comedẽtum cruda leonum.
Hector in Aiacis medium tela aſpera ſcutum
Fixit, at haud rigidi perfregit robora ferri,
Quin ſtupido ad durum chalybem mucrone reflexo
Haſta reſultabat: mox Aiax rurſus in haſtam
Conſurgens, medium parmæ ferit Hectoris orbem,
Nec tamen hoc ictu ruptam perfregit ad imum.
Hector enim facili vitans venientia motu
Spicula, aberranti collum præbebat apertum,
Imprudens haſtæ: de quo cum miſſa tenorem
Conſeruat, modici perſtrinxit vulneris ictum,
Vnde ater cruor emanans effluxit, adacti
Vulneris indicium. nec ab hoc tamẽ Hector ab acri
Abſtinuit pugna, ſed mox veſtigia flectens
Pauca retro, ſaxumq; manu quod fortè iacebat
In campo prægrande, arreptum torquet in hoſtem
Et clypeum ferit. illo icto, fragor intonat ingens.
Contrà aliud rapiens ſaxum Telamonius Aiax,
Grandius Hectoreo, conatu fertur in hoſtem

Terribili,vibranſq; manu iacit,inq; rotundum
Impingit clypei medium,vaſtaq; reuulſum
Mole ſecans perſtringit,& intorſum omnibus vrget
Viribus.ille genu fractum labante recumbit
In clypeum reſupinus humi,quem dexter Apollo
Subleuat,& mox reſtituit ſibi.tum quoq; ſtrictis
Enſibus egiſſent rem comminus,atq; dediſſent
Quod reliquum pugnæ foret in diſcrimen apertũ,
Ni duo præcones,ſuperûmq; hominumq; miniſtri,
Legatiq; Iouis,Troiana Idæus ab vrbe,
Talthibius Danaûm,manibus data ſceptra gerẽtes,
Ambo prudentes,clari virtutibus ambo,
Qui cum ſumpta manu dirimendæ nomine pugnæ
Sceptra tetendiſſent,verbis Idæus amicis
Alloquitur: Ne pergite certantes,immanibus vltra
Ne pugnate animis,ſatis eſt certamine ſummo
Perſpectum,quã magnanimi,quàm ſitis & acres,
Qua fulti virtute viri. vos Iuppiter ambos
Diligit,& dignos vos ambos eſſe fatentur
Quos dij quos homineſq; probent.nũc humida cœlo
Nox ruit,aduentantq; tegentes cuncta tenebræ,
Nox requiem ſuadet,nocti parêre decorum eſt.

Huic ita reſpondens Telamonius intulit Aiax.
Iſta iube potius denunciet inclytus Hector,
Cuius id officium eſt:qui ſicut ad iſta vocauit
Decertanda prior certamina,ſic prior æquum eſt
Deſinat à pugna,tum nos parebimus vltrò.

Hector ad hæc placido reſpondens pectore,fatur.
Aiax,quandoquidem tibi tam deus inclyta fautor
Corporis atq; animi tribuit bona,magnus vt idem

Eximiæ virtutis opes, cum robore tali
Coniunctas habeas, tibi nec prudentia deſit,
Atq; omnes facilè Danaos certamine Martis
Exuperes, nunc à pugna ceſſemus, & armis
Conflicturi iterum quoties id noſtra feret ſors
Poſt hunc ſæpe diem, donec quos vincere fatum
Aut deus ipſe velit, caſu decernat aperto.
Et iam præcipitans cœlo nox humida pugna
Abſtinuiſſe monet, cui fas parêre monenti eſt:
Vt tu læta tuis apud altas gaudia naues
Incolumis referas, Troianus ipſe futurus
Et ſocijs noua læticiæ & iucunda voluptas.
Si Priami ſaluus redeam ſenioris in vrbem,
Troiadumq́; nurus, vxores, atq; puellas
Exhilarem, quæ nunc ad diuæ templa Mineruæ
Vota humiles & dona ferunt, pro meq́; precantur.
Præterea nos muneribus cumulemus vtrinq;
Eximijs & honorificis, vt dicere poßint
Seu Troes fuerint, ſeu veſtræ partis Achiuûm,
En quibus hoſtiles animi, quibus antè cruentum
Pro vita certamen erat, nunc dona vicißim
Dantq́; feruntq́; alacres, & digrediuntur amici.
Hæc ſimul admonuit, ſimul enſē argentea habentē
Robora clauorum, nec non argentea lori
Arte fabrefacti mira retinacula magno
Obtulit Aiaci. cui zonam reddidit Aiax,
Murice diſtinctam Tyrio, quem purpura latè
Fulgentem eximio Phœnicia pinxit honore.
His ita muneribus donati vtrinq; reuertunt,
Quiſq; ſuos repetens, atq; agmina nota reuiſens,

Hic ad Achæorum cœtus populumq́; reuerſus,
Ille ſuos Troas: quibus immoderata fuerunt
Gaudia, non modò quod ſaluum viuumq́; viderent,
Verum etiam ereptum violenta Aiacis ab ira.
Quē ſumma incolumē deductū in Pergama ſiſtūt.
Aiacem parte ex alia comitantur Achiui,
Ducentes magno Atridæ, cui parta ſub armis
Extulit ingentes animos victoria, poſtquam
Regia venerunt tentoria fortis Atridæ.
Ille Ioui mactans taurum ſua ſacra ferebat
Quinquennem, adſtantes alij retinacia longis
Tergora diripiunt coſtis, & viſcera nudant,
Pars in fruſta ſecant, verubusq́; trementia figunt:
Subijciunt alij prunas, & hiantia torrent
Segmina, tum verubus longis exempta reponunt,
Finitoq́; labore parant in fercula cœnæ.
Qua poſita, læti dapibus veſcuntur opimis.
Tum bouis aſſumptis cum tergore cornibus atrò
Aiaci tulit, hoc illum veneratus honore
Muneris eximij populorum rex Agamemnon.
Vt ſitis eſt exempta, & amor compreſſus edendi,
Neſtor ibi ante alios, qui conſilia optima paulo
Antè ſuis dederat, ſic eſt affatus Achiuos.
 Atrida rex, vosq́; alij qui prima tenetis
Nomina Graiugenas inter, cùm plurima paſsim
Corpora de noſtris iaceant inhumata, ſuoq́;
Sanguine cæſorum fœdata cadauera circum
Et ſuper attoniti non tarda fluenta Scamandri,
Quorum animæ ſubiere domos Plutonis auari,
Eſt opus à bello cras nos ceſſare gerendo,

Bobus vt ad currus iunctis hinc mortua campo
Corpora deportemus,& hinc congeſta feramus
In tumulum procul haud diſtantem nauibus, illic
Funerea in cineres flamma redigantur,vt inde
Quilibet oſſa legens referat collecta ſuorum
In patriam,cineresq; ſepulchris reddat auitis.
Non procul inde pyra tumulum faciamus, in altos
Spectantem campos,altum ſatis,inde patentes
Turribus excelſis portas addamus,vt illinc
Ire redire queant facili moderamine currus,
Quæ nobis itidem ſint propugnacula,& ipſis
Nauibus.exteriore loco latam atq; profundam
Ducamus foſſam,aggeribus valloq; tenaci
Munitam,quæ nos caſtris tutetur,equosq;,
Si forſan Troes bello nos aggrediantur,
Si ſuperent,& nos fuga ſubtrahat vltima feſſos.
Sic ait. at reliquis placuit ſententia Graijs.
At graue quod ſumma cogebant Troes in arce
Concilium,ante fores Priami, diſcordia totum
Turbabat.Tum vir pietate verendus,& annis,
Conſurgens Antenor,in hæc eſt verba loquutus.
Troes Dardanidæq; omnes.quiq; agmine nobis
Laturi veniſtis opem de partibus orbis
Longinqui,audite hæc æquo quæ pectore dicam,
Quæq; animus iubet effari,& mens optima ſuadet
Formoſam huc Helenen ſiſtamus,& omnia gazæ
Munera conquiramus,iniqua per arma receptæ:
Deinde ipſam,gazamq; omnem reddamus Atridis;
Nunc data fallentes his ſacramenta,ſiniſtro
Numine pugnamus,nec ſpes eſt vlla futuri
Euentus melioris,in hæc niſi concordemus

Omnia quæ dixi: ſiquidem facere iſta neceſſe eſt.
Tum Paris, ille Argiuæ Helenes formoſus adulter,
Surgit, & hæc contrà reſpondens verba profatur.
Antenor, quæ tu nunc friuola verba profaris,
Sunt odio, minimeq́; placent mihi. namq; ſolebas,
Et potes his meliora loqui, modò recta voluntas
Sit tibi: noſti etenim verum diſtinguere falſo.
Si tamen ex animo es, quæ nunc es verba loquutus,
Tum fateor tibi dij mentem eripuere, nec vllum
Pondus habere ſinunt, quæ nunc temeraria iactas.
Verum ego te contra, præſentibus omnibus iſtis
Qui mihi nunc adſunt Troianis, noſtra refundam
Senſa animi: gazæ prædiuitis omnia reddam,
Quam mecum ex Argis retuli: ſed reddere caram
Vxorem, non fert animus. reliqua omnia pleno
Reſtituam numero, ſed & his plura omnibus addã
Diuite de proprij gaza & mercede peculi.
Sic ait, & reſidens tacuit. tum ſurgit, & aſtãs
Dardanides Priamus ſuperis, prudentibus, æquus
Conſilijs, atq; hæc placido ſermone profatur.
Me quoq; Dardanidæ, ſocijq́;, & Troes amici
Percipite, & quæ ſit noſtræ ſententia menti
Diſcite. Nunc abeat cœnatum quiſq; per vrbem,
Quò conſueuiſtis iamdudum more locantes
Excubias, vbi tempus erit, cuſtodia pernox
Vt vigilum ſubeat vicibus, quibus antè, ſuetis.
Cras vbi prima nouos Aurora reduxerit ortus,
Idæus Danaûm ad naualia nuncius ibit,
Atridis mandata ferens, & auita futuræ
Qualiacunq; Paris defert nunc fœdera pacis
(Cuius, quod gerimus, conflatum eſt crimine bellũ)

Si fortè accipiant: prꝛterq; hæc, nomine noſtro
Supplicibusq; roget verbis, ſi fors quod honeſtũ eſt
Impetret, abſiſtant bello, dum ſparſa legamus
Corpora cæſorum, & funebria iuſta feramus,
Condamusq; pyras, extremoq; igne crememus.
Pòſt iterum ſumpta experiemur eatenus arma,
Quatenus ipſe deus decernat, cuius ab iſto
Marte futura cadat partis victoria, cuius
Iuppiter eſſe velit, noſtrum veſtrúmue triumphũ.
Hæc omnes Priamũ prompti audiuere loquentẽ
Dilapſi cœnatum omnes, quo quemq; ferebat
Aut ſors, aut ratio. Iamq; orbi illuxerat orto
Poſtera ſole dies, Danaûm per caſtra requirens
Venerat Idæus proceres, inuenit ad ipſam
Puppim Agamemnoniæ nauis, de rebus habentes
Concilium communibus, ac ſimul adſtitit, iſthæc
Clara voce refert. Atridæ, vosq; aliorum
Primores Danaûm, quæ dicam mentibus æquis
Accipite: huc Priamus, qui Troiæ ſceptra gubernat
Et proceres alij me dimiſere, relatum
Qualia nunc vobis Paris offert fœdera pacis,
Quæ cauſa & ratio fuit huius maxima belli,
Ante hæc tartareas qui debuit ire ſub vmbras
Tot mala: res omnes vobis cum diuite gaza,
Omnia quæ ſecum claris deuexit ab Argis
Nauibus ad Troiam, nunc pluribus aucta rependit
Reſtituitq; bonis, ſi reſtitui illa velitis
Forſitan, vt patrias olim referatis ad oras:
Formoſam vero Ledæam reddere nondum
Suſtinet Atridæ Menelao, quam neq; reddet
Tempore deinde alio, quanquam ſuadentibus ipſis

Reddere Troianis. Sed & hæc ego dicere iuſſus,
Et petere huc veni, bello abſiſtatis, & armis,
Dum ſubiecta pyris extremoq; igne crememus
Sparſa per ingentes cæſorum corpora campos.
Pòſt iterum pugnæ tentabitur alea, donec
Aut nobis vobiſúe fauens victoria cedat.
Sic ait. aſt illi tenuêre ſilentia, preſſa
Voce diu. tandem Diomedes verba profatus
Talia reſpondit. Nec diuitis omnia gazæ,
Nec Ledæam Helenen poſthac acceperit vnquam
E noſtris aliquis, quando eſt huc vſq; profectum,
Vt iam vel pueris appareat, vltima Troas
Excidio plus quàm certò iam fata manere.
Sic ait: acclamant alacres ad talia Graij,
Mirantes reſponſa viri domitoris equorum.
Tum rex Idæum ſic eſt affatus Atrides.
Ipſe audis Idæe, nec hic repetiſſe neceſſe eſt,
Quæ reſponſa tibi verbis & qualia reddant
Primores Danai, quorum & mihi dicta probantur.
Sed quod ad occiſos & ſparſa cadauera campo
Attinet, hoc tota faueo ratione, nec ipſis
Inuideo extremi funebria iuſta ſepulchri.
Nec debent iam bella geri cum lumine caſſis,
Quos omni caruiſſe odio pulcherrima laus eſt.
Quos ita nemo bonus cupiat crudeliter vltos,
Vt tumulum neget, & ſupremo obtrectet honori.
Audiat hæc, teſtemq; velit ſe in verba vocari
Iuppiter, & certa confirmet fœdera lege.
Sic ait, & pulchrũ protendit ad æthera ſceptrũ.
At celer Idæus poſtquam inde reuerſus in vrbem eſt,
Cœtum expectantum ſeſe eſt ingreſſus inermem

Darda-

Dardanidûm Troûmq; ducum, mandata peregit,
Et claris reſponſa renunciat omnia verbis.
Auditis quibus, accingunt ſe protinus omnes
Troes ad atra virûm relegenda cadauera: partim
Plauſtraq́; ferratosq́; parant educere currus,
Sparſa quibus reuehant cæſorum corpora: partim
Materiam cædunt, faciendis ignibus aptam.
Nec minus Argiui per campos oſſa ſuorum
Strata legunt, nauesq́; ferunt properãter ad altas,
Donec ab Oceano ſummum conſcendit Olympum
Sol nouus, & terras luſtraret poſtera claro
Mane dies. ibant permiſti Troes Achiuis,
Nec promptum nouiſſe ſuos fuit hisúe vel illis,
Donec ab immundo fœdatos ſanguine vultus
Totaq́; iam turpi manantia corpora tabo
Abluerent: tum quiſq; ſuos agnoſcere ciues,
Et ſocios cœpêre: graui tum lumina fletu
Currere, tum lachrymis manantibus ora rigabant,
Ponentes in plauſtra cadauera quiſq; ſuorum,
In cineres redigenda leues ad buſta ferebant,
Subiectoq́; pyris crepitantibus igne cremabant.
Sed Troes taciti, Priamo prohibente, querelas
Prodere cum lachrymis. atq; his hoc more peractis,
Hi naues rediere, illi ad ſacra mœnia Troiæ.
At Danai longam in noctem cum frigida nondum
Proderet orta ſuos ignes aurora, legentes
Oſſa leues inter cineres, quæ quiſq; ſuorum
Noſſe poteſt, mox qui ſpectaret in æquora campi
Communem ædificant tumulũ, qui cõderet omnes.
Quem circa, quo tuta viris q; & nauibus eſſet
A pugna ſtatio, excelſas educere cœlo

*Incipiunt turres, portaſq́; ingentibus addunt
Poſtibus, & lata valuarum mole patentes,
Qua currus & equi facili moderamine verſi
Ire redire queant: circumq́; hæc omnia foſſam
Certantes ducunt ſtudijs latam atq; profundam,
Quæ loca caſtrorum longo complexa meatu
Turribus excelſis coniungeret, aggeribusq́;
Congeſtis vallum iaciunt, fortiſsima caſtris
Munimenta ſuis. quod opus certamine tanto
(Ingens namq; fuit) Danaos attollere cœlo,
Moliriq́; manu postquam videre ſedentes
Cum Ioue dij reliqui, torquente tonitrua rauca,
Hic terram quatiens Neptunus fuſte tridenti
Talia verba dabat. Pater optime maxime diuû
Iuppiter, ecquis adhuc mortales inter habetur,
Qui quæcunq; parans opera ardua, numina diuûm
Inuocet, exploret, quærat, ſcrutetur, adoret
Quæ ſit & ipſorum mens & diuina voluntas?
Nonne vides quantis Danai fortiſsima ducant
Certantes ſtudijs munimina? mœnia quantis
Molibus attollant? & clauſas aggere foſſas
Turribus impoſitis cingant? nec debita diuis
Sacra prius tulerint, ſolito nec more litarint.
Atq; huius tam latè operis ſe gloria pandet,
Quàm latè terras oriens proſpectat Eous.
Contrà fama operis, quod egoq́; & magnus Apollo
Struximus haud paruo conamine Laomedonti,
Ad nihilum recidet, famaq́; peribit iniqua.
Iuppiter hunc ſpectans, ſtomacho commotus acerbo
Talibus alloquitur. Num te Neptune profari
Verba īdigna pudet? quā nūc tibi ſermo prophanus*

Excidit

Excidit? an metuis tam friuola? quod tibi turpe eſt
Nec decuit te, ſed diuûm de gente minorum
Quemuis hinc alium, fama huius nominis, inquis,
Perpes erit: tantum ſe extendet gloria facti,
Quantum cũcta videns terrarum Phœbus oberrat.
Ergo age, ſi tã parua mouent te nomina rerum
Poſtquã hinc in patrias ierint cum nauibus vrbes
Quiſq; ſuas, Danai, tu demolire ſuperbam
Hanc molem, inuiſumq́; tibi rue, deijce murum,
Et proſterne ſolo: vel (ſi libet) in mare vaſtum
Præcipita vallum & foſſam cum turribus altis,
Atq; hoc inducta totum obrue littus arena,
Ne ſint vlla ſuper veſtigia gentis Achiuæ,
Nec ſtationis opus compareat amplius vllum.
Talibus inter ſe dijs concertantibus, ibat
Iam Sol Oceano propior, finemq́; labori
Attulit Argiuis. hiq; in ſua quiq; reuerſi
Mactauere boues tentoria, cocta parantes
Ad poſitos ignes ſperatæ fercula cœnæ.
Præcipuè cum dulcis adeſſet copia uini,
Nauibus aduecti plenis è diuite Lemno.
Miſerat hæc Euneus Iaſonides, generoſæ
Filius Hypſipyles: ſpeciatim miſerat idem
Mille cados temeti, gratiſſima dona, duobus
Fratribus Atridis, tibi maxime rex Agamemnon,
Et Menelae tibi. vario tum munere Graij
Dulcia vina alijs mutantes rebus emebant.
Aera dabant alij, quidam ſplendentia ferri
Munera, taurinis corijs hi, plurima bobus
Turba datis: alij prædas ex hoſte receptas
Mutantes vino, ſibi pocula grata parabant.

Atq; ita per totam vacuantes pocula noctem,
Et patinas, Danai conuiuia læta trahebant.
Contrà epulabantur ſacra intra mœnia Troes
Cum ſocijs, quibus ipſe volens male Iuppiter illa
Nocte graues miſit per fulmina crebra pauores.
Sic pauidi, attonitiq́; ſolo crateras Iaccho
Plenas fundebant, nec dulcia vina bibebant,
Antè Ioui quàm libaſſent, tam dira minanti.
Tum potu atq; cibo ſatiati, nota petebant
Atria, capturi membriſq; animiſq́; quietem.

ILIADOS HOMERICAE
LIBER VIII.
Interprete Helio Eobano Heſſo.

ET iam prima nouo terras Aurora reuiſens
Lumine luſtrabat, croceos nitidiſſima vultus,
Concilium cogit diuûm pater atq; hominum rex,
Qua ſuprema ſita eſt ſtellantis regia cœli.
Omnibus hic tacitis, tum ſic eſt Iuppiter orſus.
Cœlicolæ magni, quicunq; huc dijq́; deæq́;
Veniſtis, capite hæc animis, & diſcite toto
Pectore, quæ dicam, quæ me depromere certa
Mens ratione iubet, quibus hauſtis auribus æquis
Nemo ſit è vobis qui contradicere verbis
Audeat, is fuerit ſeu mas, ſeu fœmina, verùm
Pareat, & mea dicta probet, ne fortè volentem
Impediat, quæ nunc nulla mutabilis arte
Perficere eſt animus: quemcunq; ex ordine veſtro

Auxilio

Auxilio Danaûmúe armis, Troumúe profectum
Audiero, vel ego hunc deformi verbere cæſum
Ridendum ſuperis, & in hæc mea regna remittam:
Aut hinc ad Stygias Plutonia regna paludes
Detrudam, quà vaſta patent immanis abyſſi
Tartara, qua duro ſtant portæ adamante reuinctæ,
Ferreaq́; Eumenidum tam longè tecta ſub imis
Diſſita terrarum, quàm longè hinc reſtat eundum
In terras ſpacium. vosq́; hac ratione ſcietis,
Quàm ſim vos inter longè fortiſſimus omnes.
Quare agite, vt mea dicta omnes vera eſſe ſciatis,
Efficite è cœlo dependeat aurea reſtis,
Quam cuncti manibus prenſantes dijq́; deæq́;
Detrahite in terram ſuperis me ſedibus vnum,
Vanus & ille labor vires fruſtrabitur omnes,
Vanus & is conatus erit, veſtra irrita virtus.
At mihi ſi libitum fuerit, vos deſuper omnes
Solus ego in terras & in æquora vaſta, præhenſo
Fune traham, facili conamine, & abſq; labore.
Idem ego ſi cupiã, ſurſum huc trahere omnia poſſim
Ad ſummas cœli partes huc reſte ligata:
Tantum homines ſupero propria virtute, deosq́;.
Iuppiter hæc: intra ſe longa ſilentia diui
Continuere omnes, reputantes mentibus altis
Acria dicta Iouis. tandem alta ſilentia rumpens
Talibus alloquitur genitorem cæſia Pallas.
O pater altitonans Saturnie, maxime regum,
Nos quoq; compertum non diſſimulanter habemus
Quàm ſit in omnigenis tua magna potentia rebus,
Quàm longè ſuperes alios virtute: ſed ægris
Nos animis alij clades ſpectamus Achiuûm,

Quorum tot latis cumulari funera campis,
Et cadere indigna tot corpora morte videntes,
Ipſorumq; vices & triſtia fata dolemus.
Nunc quia tu prohibes ſuffragia ferre relictis,
Auxilioq; leuare viros, nos bella ſinemus
Qualiacunq; gerant, nec nos miſcebimus armis.
Sed ſi conſilijs egeant, & noſtra requirunt,
Pace tua dabimus quæ poſſumus omnia, prompta
Rebus in afflictis, ne te auerſante relicti
Omnes intereant. cui talia verba loquutæ
Iuppiter arridens: Animo mea filia forti
Eſto, inquit, confide, feres quæcunq; petiſti.
Nam tibi gratificari animo ſententia certa eſt
Fixa meo. Sic dixit, & ad iuga ſplendida currus
Iungit equos celeres, & comptis crinibus auro
Inſignes: mox arma manu capit aurea, circumq;
Induit ipſe ſibi, tum longæ verbera virgæ
Auro interſectæ forti capit aurea dextra,
In currum inſiliens, & equorum terga flagellis
Pungit agens, celeriq; iubet properare volatu.
Illi inter cœlum medij terramq; volabant,
Aera ſcindentes, & inanes curſibus auras.
Donec ad arboribus denſam frondentibus Idam,
Fœcundamq; feris, ad ſummi culmina montis
(Gargara voce vocãt) vbi templũ illi, ara, nemusq;
Relligione patrum longa ſacrata manebant.
Quò poſtquam peruenit, abactos curribus altis
Soluit equos, denſoq; ſuper contexit amictu
Fumantis nebulæ: tum ſummi in vertice montis
Ipſe ſedens, ſacræ ſpectabat mœnia Troiæ,
Caſtraq; Graiorum, ſtantesq; in littore naues.

Et iam tempus erat, dapibus menſiſq́; remotis
Diſcurrunt ſua quiſq; petens tentoria bello
Arma reſumentes, ſe quiſq; nitentibus armis
Ornantes Danai: nec ſecius arma petebant
Sumebantq́; Phryges, quamuis tot ab hoſte redacti
Ad paucos, duri tamen in certamina Martis
Non timido venturi animo, cogentibus ipſos
Caſibus extremis, defendere ab hoſte potenti
Pignora, & vxores, caroſq́; à morte parentes,
Cognatoſq́; alios patefactis ergo repente
Liminibus portarum, ex vrbe tot agmina curſu
Et pedites equiteſq́; ruunt in plana citato
Aequora camporum: quæ poſtquã ex ordine ſtãtes
Vtraq; tenuere acies, infeſtaq́; telis
Tela repercuſſis ſonuerunt ictibus, haſtis
Haſtæ inſultantes, & ſcutis ſcuta viciſſim
Hærerent condenſa, viro vir, pes pede preſſus,
Armaq́; multiplici longo clangore ſonarent,
Tum vires patuere, & fortia pectora bello,
Atq; animi, quos quiſq; ſuo ſub pectore ferret.
Hic fremitus gemituſq́; virûm ſub marte cadentũ
Sanguineo, & clamor vincentum lætus ad auras.
Iamq́; graues fuſo currebant ſanguine riui,
Plurima iam creſcens miſcebat corpora ſtrages
Troianis Danaiſq́; cadentibus vndiq;, ab ortu
Solis ad vſq; diem medium victoria curſu
Stabat in ancipiti. ſumpta tum Iuppiter aurea
In manibus libra, diuerſaq́; fata duorum
Lancibus imponit populorum, hinc Dardanidarũ,
Hinc Danaûm, mediam librans vbi traxit in altũ
Ima petit fatum Danaûm, terraq́; reſedit

Sicut erat fixum: Troum cœleſtia verſus
Aſtra ferebatur. Sic poſtquam Iuppiter illum
Fatalem eſſe diem Danais cognouit, ab Ida
Fulgure terribili fulmen tonitruq́; coruſco
Miſit in Argiuos: quo fortia pectora nuper
Attoniti, & ſtupefacti omnes in caſtra redibant,
Vt non Idomeneus, non ipſe maneret Achiuûm
Arbiter Atrides, nec item duo fulmina belli
Aiaces: ſolus remanebat ad agmina Neſtor,
Cuſtos Graiugenûm. ſed enim nec & ille manebat
Sponte ſua: fugiſſet enim, reliquosq́; ſequutus
Caſtra reuertiſſet: ſed equo tardante moratus,
Vulnere percuſſo teli, quod fortis ab acri
Miſit Alexander tormento, quod ſtetit alta
In ceruice tremens, primarum in parte iubarum,
Qua locus eſt morti iumentis proximus atræ.
Saucius ergo iugum ſonipes dum concutit, & ſe
Vulneris impatiens in crura attollit, habenasq́;
Excutit è manibus domini, dum lora reſcindens
Enſe ſecare parat ſenior, quibus ille quadrigæ
Iunctus erat, iam vectus equis volitantibus Hector
Victor adeſt, Danaûm fugientia pone ſequutus
Agmina, fortè loco ferus oppreſſiſſet eodem
Neſtora, ni vocem bonus inclamaſſet Vlyſſem
Tydides. Laertiada conſultor Vlyſſes,
Quò fugis hinc præceps? quid terga fugacia vertis?
Ceu de turba aliquis vecors. num vulnera tergo
Accipies? ſed ſiſte fugam, retroq́; reuertens
Affer opem, dum formidabilis Hectoris arma
A ſene propulſemus, & ipſum in tuta locemus.
Sic ait. aſt horum nihil exaudiuit Vlyſſes,

Præpropero

Præpropero curſu naues tendebat ad altas,
Non ſecus ac prius inſtiterat. nihilominus ipſis
(Quanquam ſolus erat) Diomedes ſe inſerit armis
Pugnantum ante alios, & Neſtoris ante iugales
Conſtitit, his hominem verbis affatus amicis.
O ſenior, cui multa negocia ſæpe faceſſunt
Experti bello iuuenes, nunc iſta ſenectus
Te tua deſtituit, vireſq; exhaurit in ægro
Corpore, nunc etiam comites te pectore tardi,
Et pedibus remorantur equi. nunc ergo relinquens
Hunc currum, conſcende meum, ſimul experieris
Quales ducat equos Troia inclyta, quos ego nuper
Aeneæ eripui, quàm ſint in bella feroces,
Quàm celeres validiq; equites. nunc ergo petentes
Ibimus aduerſum Troas, tum ſentiet Hector
Quàm forti torquere manu iacula omnia poßim.
Sic ait. at Neſtor Diomedis dicta faceſſens
Approbat, in currum aſcendẽs: Stheneloq; remoto,
Ipſe ſubit, vacuam ſiquidem tenuere quadrigam
Cum Sthenelo bonus Eurymedon: Neleius heros
Aurigæ officium, Diomedes arma gerebat,
Vibrabatq; manu. iamq; obuius egerat ipſis
Hector equos, iam ſe expediens infeſtus in hoſtem
Ipſe ferebatur, quem Tydei filius haſtam
Miſit in aduerſum: ſed inanis ab Hectore magno
Venit in aurigam (Thebæi hic filius alti
Eniopeus erat) cui pectus adegit, & intra
Mammillam ſtetit acre tremens in vulnere ferrũ.
Qui moribundus equos, & quæ paulo antè regebat
Frena manu linquens, animaq; abeunte ſupinus
Excidit è curru, pauidoſq; hac ipſe ruina

Inde auertit equos. dolor Hectora magnus habebat
Amiſſi aurigæ: qui ſe mox proripit iſtinc,
Inquirens alium qui frena gubernet equorum,
Et moderetur equos, qui iam rectore carentes
Nil poterant. Iam nactus erat quē crederet Hector
Et curſus moderari, & equos compeſcere frenis,
Iphitiden Archeptolemum, quem curribus altis
Præficit aurigam, tunc magna ibi facta fuiſſet
Pernicies, ſtragesq́; virûm promiſcua Troum
Et Danaûm, clauſi cùm Troes in Ilio alto
Sicut oues, pauidiq́; latent ſub matribus agni,
Ni pater ipſe hominum diuûmq́; hoc eſſe futurum
Proſpiciens, purum miſiſſet ab æthere fulmen
Terrifico ſonitu, Diomedis ob ora ſuperbi.
Cuius ab ignito perculſi lumine, currum
Aeripedes quatiunt, & tinctas murice habenas
Neſtoris è manibus rapiunt quo territus ille
Oſtento: Tydide (inquit) conuerte retrorſum
Et currus, & equos, naues fugiamus ad altas,
Aduerſo Ioue, nonne vides, quia nulla ſuperſit
Spes bona? nemo poteſt virtuti obſiſtere diuûm,
Quantumuis valeat, quantouis robore præſtet.
Ille hodie hoc belli decus eſt laturus in hoſtem:
Illud idem nobis pòſt, ſi volet ipſe, rependet.
Reddidit huic contrà Diomedes voce canorus.
Vera quidem (fateor) nobis nunc omnia narras,
Care ſenex: ſed vt hæc faciam, dolor vrit acerbus
Hunc animum, retrahitq́; pedes pudor, iraq́; mētē
Extimulat, quando hæc olim mea facta loquetur
Improbus, & ſeſe iactabit Troibus Hector,
Tydiden fugiſſe ſua formidine dextra

Perculſum

Perculſum,ſeq́ ad naues hunc vſq́ ſequutum.
Hæc vbi iactabit, mihi tum patefacta dehiſcat
Terra velim, Stygiaſq́; adeā non mortuus vmbras.
Rettulit huic Neſtor reſponſa G.ænius iſthæc.
Hei mihi magnanimi Tydei fortiſsime fili,
Qualia nunc loqueris? Quod ſi te forſitan Hector
Imbellem timidumq́ vocet, quis credere poſsit
Troum, Dardanidûmúe, aut omni Troiadarum
De numero? quarum tot ſtraueris ipſe maritos.
His dictis auertit equos, currumq́; retorſit,
Inſanum cupiens belli vitare tumultum.
Tum Troes reparati animis, tum feruidus Hector
Tela intorquentes, fugientum terga ſequuntur
Terribili ſonitu. ante alios fortiſsimus Hector
Horrendum clamans, hæc eſt probrōſa loquutus.
Tydida, ante alios quem nuper honore ferebant
Eximio Danai. quem prima in ſede locabant,
Et potiore cibo venerati, & pocula vino
Plena & prima dabant, poſthac priuabere tantis
Laudibus, ab generoſo animo delapſus, ad iſtam
Penè puellari trepidam formidine mentem.
Effuge, abi, ferto hinc oculos tam torua tuentes:
Nam nec vt optabas, tibi noſtra intrare licebit
Mœnia, nec pulchras hinc aſportare puellas:
Quin potius tibi ego ipſe malum dabo. talib. Hector
Exprobrabat agens verbis Diomedea fortem.
Tydides duplici turbatus pectora cura,
Retróne vertat equos, redeatq́ in prælia pugnans,
Ter cura hæc animum ſubijt, ter magnus ab Ida
Iuppiter intonuit, terrens, ne vertere retro
Auſit equos, Teucris victi decora inclyta belli

Se dare ſignificans. ſucceſſu animoſior iſto.
Voce manuq; ſuos hortatur & increpat Hector.
Magnanimi Troes, Lyciiq;, & Dardana pubes,
Nunc nunc eſte viri, nunc illas promite vires,
Quas prius, & victum ſæpe oſtendiſtis in hoſtem.
Agnoſco propenſum animum Iouis altitonantis
In mea vota dari: noſtra eſt victoria, noſtrum
Hoc decus, hæc bello nos gloria parta ſequetur:
Exitium Danais certum cladem q; minatur.
Stulti, qui tales circum naualia muros
Condiderint. turreſq; & foſſas inſuper altas
Addiderint, infirma, & nullius omnia curæ,
Quæ vel ab exigua nequeant mea parte morari
Robora. nam facili foſſam conamine ſaltus
Transgredietur equi: quò poſtquam euaſero victor,
Attigeroq; cauas naues, tum proximus ignem
Quiſquis erit, flámasq; manu, ſtuppasq; miniſtret,
Subdita vt vndiuagas paſcant incendia naues,
Et fumo inuoluam Danaos, cædamq; cadentes,
Lymphatos atræ ſubita caligine noctis.
His ſocios hortatus, equos quoq; fatur ad ipſos.
Xanthe volans agedum, præceps in crura Podarge,
Aeripes Aethon, curſu validiſsime Lampe,
Nunc mihi pro potu atq; cibo perſoluite grates,
Et cura, qua vos toties paſcitq; fouetq;
Coniux Andromache, magni genus Ectionis.
Illa prius vobis dulces apponere fruges
Conſueuit, vinumq; manu miſcere bibendum
Cornibus infundens, quoties tulit ipſa voluntas,
Quàm mihi, qui dicor tamen ipſius eſſe maritus:
Sed nunc feſtinate ſequi. ſi fortè prahendam

Neſtoris ingẽtem clypeum, quem plurima fama eſt
Ex auro totum conflatum eſſe intus & extrà:
Ex humeris vero Diomedeos *armipotentis*
Eximium thoraca feram, quem dædala fingens
Vulcani manus artifici virtute peregit.
Hos vbi ceperimus, ſpes eſt mihi certa ſub iſthac
Nocte profecturos Danaos *cum nauibus omnes.*
Sic ait. exultans animo lætiſsimus Hector.
Quæ Iuno *indignata, throno vt conſedit in alto,*
Ingentem motu ſecum concuſsit Olympum,
Atq; ita Neptuno*, contrà tum fortè ſedenti.*
O facinus Neptune *indignum, nulla tuúmne*
Aut animum ſubit ira, aut commiſeratio Graiûm,
Hectore *ſub ſæuo tam diro Marte cadentum?*
Qui te muneribus tantis venerantur ad Ægas,
Atq; Helicen, *quos victores ſæpe eſſe volebas.*
Si quotquot Danais *diuiq; deæq; fauemus,*
Arma repellamus Troum, *tum* Iuppiter *ira*
Percitus, excelſa forſan remanebit in Ida,
In qua nunc ſedet, atq; omnes nos ipſe timebit.
Sic ait. ille graui ſuſpiria pectore ducens,
O Iuno, *quæ nil metuis, quæ verba loquuta es?*
Ipſéne nos, quoſuisúe alios contendere diuûm
Cum Ioue *conſuluiſſe queam? qui fortior vnus*
Omnibus eſt, quotquot cœleſtia templa tenemus.
Talibus inter ſe dum fallunt tempora dictis,
Interea quicquid fuit vſq; à turribus altis
Ad naues ſpacij, totum hoc atq; omne recepto
Milite complerant Danai: *denſisq; frementum*
Quadrupedum turmis, ſic vndiq; ab Hectore *clauſi*
Hectore, *qui Martem grauibus referebat in armis,*

Cui decus hoc ingens tribuit Iouis alma voluntas.
Ille etiam naues flamma incendiſſet Achiuûm,
Subiecta, ſi non Agamemnona regia Iuno,
Hortantemq́; ſuos, atq; acria bella cientem,
Miſiſſet properè ad naues, vnde ille morantum
Accendens clamore animos, reuocaret ad arma.
Purpureum ille manu peplum, longeq́; refulgens
Concutiens velum, nauem conſcendit Vlyſſis
(Hæc etenim media fuerat regione locata
Inter & Aiacis Telamonis, & inter Achillis,
Hi namq; extrema naues ſtatione tenebant)
Atq; ita per totas reſonanti voce cohortes,
In dextram læuamq́; acies clamore replebat.
Num pudor ô Danai? num veſtras turpia mẽtes
Iſthæc probra mouent? ſpecieq́; & nomine tantum
Mirandi vos præcipue ſine rebus habentes
Nomina vana ducum: quò nunc recidere ſuperbis
Verba olim iactata animis, quæ regna tenentes
Lemnia, ſparſiſtis ſæuarum plena minarum
Nubila verborum, cùm plena ad fercula cœnæ
Terga voraretis taurorum ingentia, rectis
Cornibus armatorum, & cùm dulciſſima raptim
Vina coronatis crateribus ebiberetis:
Tum veſtrum centena dari ſibi corpora Troum,
Aut ducena (manu quæ ſterneret) optabatis
Quiſq; parem bello tot ſe ratus eſſe futurum.
Nunc non ſufficitis contra vnius Hectoris arma
Tales totq́; viri, qui noſtris protinus ignem
Nauibus iniiciet, lateq́; incendia ſparget.
Iuppiter omnipotens, quem regum talibus vnquã
Cladibus affectum, riſum probrumq́; tuliſti

Hoſtibus

Hoſtibus eſſe ſuis? cui tantum viſus es vnquam
Eripuiſſe decus, quod certo fine futurum
Perſuaſit mihi dextra fides, tua nūmina ſupplex
Turricremas quoties ego ſum veneratus ad aras,
In tua templa ferens magnorum terga iuuencûm,
Arduà me ſperans capturum mœnia Troiæ.
Verum age ſumme deûm, nunc gratificare roganti
Hoc mihi præſentis Danaos à clade ruinæ
Eripe, ne Troum domiti virtute ferantur.
Talibus orantem, lachrymasq́; in vota cientem
Audijt, auguriumq; alto demiſit Olympo,
Significans non hac perituros clade, nec eſſe
Hoc Danais fatale malum. Nam præpes in alto
Ceruinum rapuit pedibus Iouis armiger vncis
Hinnuleum, circumq́; volans demiſit in aras.
Quas ſacras ſtatuere Ioui Pelopæa iuuentus.
Augurium Danai mox agnouere profectum
Ab Ioue: tū noua pectoribus, tum firma reſumptis
Robora concepere animis, conuerſaq́; retro
Rurſus in vrgentes vertebant agmina Troas.
Hic licet innumeri qui retro ſigna referrent,
Pugnarent Danaûm, tamen omnes fortibus armis
Ante ferebatur Diomedes. primus in hoſtem
Exiliens tranſmiſit, equis curruq́; citato,
Et foſſam vallumq́; & cinctas aggere turres,
Atq; hoſtem retro procul à naualibus egit.
Fortè fuit præſtans virtute & robore Troum
Phradmonides Agelaus. is vt fugientia retro
Terga dabat, iaculo cecidit Diomedis acuto,
Terga per intorto per & intima pectora adacto,
ater vtrūq; humerum: quo vulnere victus, ab altis

Curribus in terram cecidit. procul arma dedêre
Ingentem ſtrepitum. duo pòſt Diomedea fortem
Atridæ, Menelaus, & armipotens Agamemnon,
Ardentes animis, armisq; in bella ruebant.
Inde duo Aiaces. ingenti robore fulti
Pectora: poſt hos Idomeneus, huiusq; miniſter
Meriones, magno ſimilis fera pectora Marti.
Eurypylus ſubit his, Euæmonis inclyta proles.
Teucer nonus erat, qui tela ferebat, & arcum
Intentum neruis: hic magni fortia fratris
Subter ſcuta latens, quo ſubducente frequenter
Ingentem clypeum, feriebat cominus haſta
Quem voluit. ſed quos feriebat, protinus omnes
Occidit, pòſt ſeſe iterum ſub ſcuta recepit.
Vt puer, accurrens ſub caræ pallia matris:
Sic Teucer clypeo Telamonii tectus amico,
Quem primum ferijt Troum, quem perculit arcu?
Orſilochū primū, pòſt Ormenon, inde Opheleſten,
Dæteraq;, Chromiumq;, & diuinum Lycophontē,
Et Polyæmoniden Amopaona, tum Melanippum.
Omnes accumulans terrai frugiferai.
Hunc ita conſpiciens perturbantem agmina Troū
Maximus Atrides adit, & ſtans, talia fatur.
Teucer amice, caput carum mihi, ductor honeſtæ
Militiæ, ſic perge hoſtem turbare ſuperbum,
Sic inceſſe manu, telisq; frequentibus vrge,
Sic te oſtende tuis, aliquod ceu lumen obortum
His velut in tenebris, rerum & diſcrimine tanto,
Patri gratus ob hæc Telamoni facta futurus,
Qui puerum teneris tete enutriuit ab annis,
Suſcepitq; domo, meritisq; ingentibus auxit:
Quan-

Quanquam legitima non ſis genitrice creatus.
Ipſe ego, ſi reditum mihi Iuppiter ægida quaſſans,
Et Pallas veneranda dabunt, & Pergama bello
Excidero, tibi polliceor ſatis ampla daturum
Munera: primus eris poſt me cui præmia larga
Digna feram dextra, tripodémue, duóſue iugales
Cum curru, aut aliquam te dignã coniuge nymphã
Quæ iucunda tuo poßit dare gaudia lecto.
Huic ita reſpondens Teucer Salaminius inſit.
Inclyte rex regum Atrida, cur talia agentem
Sponte mea, nunc ſollicita me voce precaris?
Et velut abiectis ceſſantem turpiter armis
Extimulas? nec .n. quicquã mihi parte relictum eſt
Ex aliqua, quod noſtra queat præſtare facultas.
Ex quo etenim verſo nos marte repellere Troas
Cœpimus à caſtris, quotquot directa fuerunt
Ex arcu hoc mihi tela, tot his hoſtilia ſtraui
Corpora, quæ certè bis quattuor ipſa fuerunt,
Omnes egregios bello, primosq́; virorum.
Hunc autem ſtrauiſſe canem, rabidumq́; ferumq́;,
Non datur, aut aliqua poſſum ratione ferire.
Hæc vbi dixiſſet, celerem de more ſagittam
Impoſuit neruo: quam ſicut in Hectora miſit,
Sic ſpe falſus erat. nec enim peruenit ad ipſum,
Auerſum iaculum, ſed Gergythiona ſub ipſo
Pectore percußit, forma & virtute ſuperbum,
Quem Priamo peperit pulcherrima Caſtianira,
Ex clara Aeſymo quam duxerat ipſe, deabus
Adſimilem forma: Qui ſicut molle papauer
Pubeſcens horto in viridi, quod ab imbre grauatum
Demiſit caput, in ſcapulas humerumq́; reclinans.

Ergo aliud iaculum contorſit in Hectora Teucer,
Atq; iterum ſpe fruſtratus (nam auertit Apollo)
Non hunc quem voluit, ſed telum in pectore fixit
Magni Archeptolemi, durum in certamen euntis,
Hectoris aurigæ. curru mox ille ſupinus
Cùm caderet, pauor egit equos diuerſa petentes,
Iam currum quatere, & plantas attollere in altū.
Hector ob amiſſum confuſus pectore fidum
Aurigam, tamen hunc ſtratum tellure relinquens,
Cebrionem fratrem, ſtantem propè, iuſsit habenas
Suſcipere, & currum moderari. is iuſſa capeſſens
Perfecit, trux ipſe minis, atq; efferus ira
Deſilit è curru, raptoq; è puluere ſaxo
Ingenti, cupiens atræ dimittere morti
Tam malè de ſeſe meritum: mox Teucer ab ima
Educens pharetra telum, librabat ad ictum,
Imponens neruo. cùm talibus inclytus Hector
Intentum curis, retro & curuata trahentem
Cornua, iuncturamq; manus confregit, & arcum
Percutiens ſaxo, atq; humeros & pectus (vbi ictus
Letiferi ſunt præcipuè) ſed rupit & arcum.
In genua ille cadens terræ ſe acclinat, obortis
Ante oculos tenebris: manibus cecidere remiſsis
Et iacula, atq; arcus. Sed enim non immemor Aiax
Fraterni caſus citus aduolat, atq; iacentem
Protegit obiecto clypeo, & tutatur ab ictu.
Aſt illum fidi æquales, genua ægra trahentem,
Defectumq; animo, grauiterq; dolore gementem,
Pictas ad naues humeris in caſtra reportant.
Hic iterum vires immiſit in agmina Troum
Iuppiter, & retro Danaos ad caſtra coegit

Cedere

Cedere: quos ardens animis, & viribus Hector
Confiſus, toto fugientes æquore campi
Vrget agens. vt ſæpe canis venaticus olim
Sylueſtrem ſectatus aprum, rapidúmue leonem
Mordicus arreptum retro trahit, ipſe volantum
Confiſus virtute pedum, nunc ilia morſu
Perſtringens, nunc extremis in clunibus hærens
Poſteriora feræ carpit: ſic Hector Achiuûm
Extremos quosq; interimit. iamq; agmine toto
Cùm fugerent acti, ſubiti formidine Martis
Tranſcendunt foſſam, munitumq; aggere vallum
Pluribus amiſſis, poſtquam ad tentoria ventum eſt,
Siſtunt inde gradum, tum ſeſe in bella viciſſim
Hortantes acuunt, tunc omnia numina diuûm
Sublatis cœlo palmis in vota vocabant.
At quocunq; alacres currus conuerteret Hector,
Quocunq; obuertiſſet equos, ſimul omnia luſtrans,
Aſſimilisq; oculos & Gorgonis ora Meduſæ
Eſſe videbatur. gaudenti aut ſanguine Marti.
Quæ dea conſpiciens miſerata eſt candida Iuno.
Ergo his alloquitur ſtantem prope Pallada verbis.
O veneranda Iouis ſupremi filia Pallas,
Num ſcelus indignum moueat nos? hócne feremus?
Ergóne nunc Danaos in ſumma pericla redactos
Deſerimus? nec opem miſeris nunc ferre licebit,
Vnius oppreſſis virtute & robore forti
Hectoris. hic etenim mala tot pereuntibus infert
Solus, & affligit pluſquam crudelibus armis.
Huic dea glauca oculos verbis reſpondit amicis.
Ponet & ille animos, duræq; ferocia mentis
Robora, qui Danaos tantis nunc cladibus vrget,

Atq; horum manibus quos nunc populatur Achiuũ
In patria cadet ipſe ſua. Sed iniqua voluntas
Me patris abſterret, ſemper contraria noſtris
Conſilijs, meritorum etiam nunc ille meorum
Immemor, Alcmena quoties Minyatide natum
Rege ſub Euryſtheo tolerantem mille labores
Eruerim bis mille modis, delapſa per auras
Aethereas: quoties ærumnis ille grauatus
Implorabat opem, toties me Iuppiter illi
Auxilio demiſit, & ærumnis educere iuſſit.
Quod mihi ſi præſaga horum mens fortè fuiſſet,
Non Acherontæas duce me penetraſſet ad vndas.
Traxiſſetq; canem cuſtodem Ditis auari:
Non Stygias liquiſſet aquas: non exoluiſſet
Duras Plutonis, adamantina vincula, portas.
Sic meritam nunc me durus pater horret, & odit,
Vt Thetidi placeat, quæ nunc ipſius vtrunq;
Eſt complexa genu manibus, barbamq; comantem,
Hoc læua, hanc dextra, ſupplex vt honoret Achillẽ
Facta Ioui: ſed & exorauit. at ipſa futurum
Auguror, vt ſibi me dilectam Pallada dicat
Rurſus egens operæ. ſed tu nunc ito iugales
Inſtrue, donec ego Iouis atria ad alta profecta,
Illic depoſitis fulgentibus induar armis
Ipſius, vt videam ſi gaudeat Hector euntes
In bellum nos conſpiciens, Danaiſq; ferentes
Auxilium: cæſus tum ſi quis ab agmine Troum
Paſcere poſſit aues inhumata ad membra volantes,
Carniuorosq; canes, conuiuia talia amantes.
Hactenus hæc Pallas, quibus annuit inclyta Iuno,
Et ſimul aptat equos, & in aurea frena reuincit

Iuno

Iuno ſumma deûm, Saturni filia magni.
Tum Iouis in ſolio veſtem dea multicolorem
Depoſuit, peplumq́; decens, quæ plurima texens
Fecerat ipſa ſuis manibus: veſtemq́; virilem
Induit ipſa Iouis, ſimul omnibus omnia membris
Arma ſuis aptans, quibus ille in prælia iturus
Induitur, ſic veſte nitens, ſic arma coruſcans,
Ardentem fulgore & aheno lumine currum
Inſilit, ipſa ardens iraq́; animiq́; dolore.
Tum validam grandemq́; manu dea corripit haſtã
Qua ſolet Heroas proſternere, quando dolore
Ira animum ſtimulat iuſto. cui regia Iuno
Seſe addens comitem, velocia terga flagellis
Pungit equũ. poſtquã portarũ ad limina ventũ eſt,
Quæ ſeruant Horæ, toto notiſſima cœlo,
Sponte ſua patuere fores, ſonitumq́; dedere
Ingentem his omnis commiſſa eſt cura duabus,
Siderei cœli nigrantes altera nubes
Rebus vt inducat, reuocatas illa reducat.
Has igitur portas per equis volitantibus ibant.
Cùm ſubito ecce ipſas alta proſpexit ab Ida
Iuppiter: hoc etenim iamdudum in monte ſedebat:
Auricomam pennis vocat ad ſe protinus Irim.
Iri vola, fuge, vade (inquit) reuocaq́; volentes
Longius ire, retro, ne bellum fortè capeſſant,
Néue mihi occurrant: nec rectè in prælia mecum
Deſcendent. nec enim res hæc erit vtilis ipſis.
Nunc etiam edico, quod ni mox iſta iubenti
Paruerint, ego, ſicut erunt in vincla coacti
Membra caballorum frangam, de curribus ipſas
Deijciam, & ſellas immundo in puluere ſternam

Præcipites. quod ſi perſtrinxero fulminis ipſas
Afflatu, tum facta illis bis quinq; per annos
Vulnera vix poterunt medicas curare per artes,
Vt videat quid ſit patri contendere Pallas.
Non etenim Iuno tantam mihi commouet iram.
Sẽper enim grauis illa mihi eſt, ſemperq; reclamat
Iuſsis illa meis, aura mutabilis omni.
Iuppiter hæc. alta aeripes volat Iris ab Ida,
Nubila regna petens, & ſummo proxima Olympo.
Illic nacta Deas inuenit ad ardua cœli
Limina portarum, quarum ſic obuia curſus
Continuit: tum magna Iouis mandata peregit.
Quò tandem, quò vos Diuæ rapit alma voluntas?
Quæ vos tanta animi veſania cœpit, vt auſæ
Sitis opem Danais laturæ excedere cœlo?
Non hæc ipſe ſinet ſummi regnator Olympi.
Nunc etiam vobis hæc triſtia fata minatur,
Iunctis ad currum ſuffringet crura caballis,
Præcipites rheda vos deturbabit ab alta,
Euertetq; rotas, & ſellam deſuper ipſam.
Vos ſi contigerit violenti fulminis ictu,
Vulnera vix decimo vos iſta abolebitis anno,
Vt diſcas quid ſit patri contendere Palla.
Nam neq; Iunoni ſic ſuccenſere videtur,
Quod iuſsis parêre ſuis nunc illa recuſat:
Quòd ſemper faciat. factu hoc minus eſſe moleſtũ.
Sed tibi ſuccenſet, tibi plus iraſcitur, auſa
Telum ferre Iouem contra letale parentem.
Hæc effata, cito pede diſcolor auolat Iris.
Tum Iuno paucis affata eſt Pallada verbis.
Heu Pallas, quàm nunc nos fata indigna morãtur

Ab Ioue, qui nos cauſa hominum decernere bello
Non ſinit, & ſumptis iam nunc deterret ab armis:
Cuius ad imperium nobis parêre neceſſe eſt,
Et ſua fata hominum generi permittere, quorum
Vt ſua quemq; feret ſors, vixerit, occideritúe
Quando illi eſt libitum, permixtos Troas Achiuis,
Illos vincere, & hos vinci: nos iſta ſinamus,
Quàm volet ipſe diu. valeat Iouis alma voluntas.
Hæc effata, retorſit equos, quos curribus Horæ
Soluentes, præſepia ad alta & plena ligarunt
Ambroſiæ, bigamq; ad limina prima reclinant.
Tum Iuno & Pallas nitidis in ſedibus ambæ
Ex auro, cœtu diuûm ſtipante ſedebant,
Sub tacito triſtes voluentes pectore curas.
His ita ſollicitis, Ida venit ecce relicta
Iuppiter, in cœlum curru fulgente reuerſus.
A quo dum Neptunus equos diſſoluit, & ipſum
Sepoſitum, pulchroq; ſuper contexit amictu
Ipſe thronum reſidens conſcendit Iuppiter aureũ
Cuius ſub pedibus ceu territus omnis Olympus
Contremuit: iuxtaq; Iouem Tritonia Pallas
Et Iuno ſedere, nec ipſi verba loquentes
Vlla, nec inter ſe. quod ſpectans Iuppiter, ambas
Talibus alloquitur: Qui pectora veſtra dolores,
Quæ curæ, quis mœror habet? ſed veſtra profectò
Troianos odia iſta petunt immenſa, nec vllis
Exaturanda modis, quos qua ratione poteſtis
Perdere cunq; iuuat. ſed cùm ſint robore tali,
Inuictasq; manus habeant, quæq; omnia poſſint,
Non me propoſito cogent diuertere fato
Quotquot in his habitant domibus lucentis Olympi

Dij ſuperi.num vos paulo antè tenerrima tota
Membra tremebatis? mea per mandata priuſquam
Bella videretis,tetriq́ opera anxia Martis.
Nunc tamen edico,quod & exequar ocyus,ipſa
Et re perficiam,ſi pergitis eſſe moleſtæ,
Vos ego ſic feriam violenti fulminis aura,
Vt nequaquam iterum veſtris cum curribus ambæ
Ad ſedes ſuperûm, & magnum redeatis Olympũ.
Sic ait:atq; illæ ſecum taciturna fremebant
Pectora, Troianis meditãtes peßima quæq;.
Pallas vt indignata animo,taciturna manebat,
Nempe irata patri:ſed Iuno feruida bilem
Non tenuit. Quæ quæſo (inqt) nunc verba loquutus
Iuppiter effudiſti? etenim quæ robora,quasq́;
Ipſe tuas iactas vires, ſuper omnia, & ipſa
Nouimus,inuictum te ſcimus & eſſe fatemur.
Sed tamen Argiuûm nobis miſeranda videntur
Funera,quæ tot ſtrata iacent:tabeſcimus iſtam
Perniciem Danaûm,tot & impia fata videntes.
Nunc ita quando iubes,& fert tua magna volũtas
Bello abſiſtemus,neq; nos miſcebimus armis
Vel Danaûm,vel Troiugenûm . quã poſſumus autẽ
Conſilio expediemus opem,ne fortè relicti
Omnes intereant,quos tu ſic oderis omnes.

Huic ita reſpondit pater ardua nubila cogens.
Quin ſi fortè voles,cras his maiora videbis
(Quãdo hæc magna putas) Danais me dãna ferẽtẽ,
Sternentemq́; acies,& latis agmina campis.
Lætus enim tantis rerum ſucceßibus Hector,
Non auidas à cæde manus reuocabit Achiuûm,
Donec ad vndiuagas ingentia funera naues

Ediderit, celeremq́; pedes iam victor Achillem
Excitet, iratum Patrocli cæde perempti.
Cuius ad exanimum de parte vtraq; cadauer
Antè ferox certamen erit, qua ſemita callem
Cogit in anguſtum congreſſos comminus armis.
Hæc mihi fatorum ſic perficere omnia certo
Ordine decretum eſt: nec me cura vlla moratur,
Quantumuis ſtomachere animo: nō ſi vltima tētes
Terrarum ſpacia, & magni vaſta æquora ponti,
Qua Saturnus & Iapetus ſub tartara clauſì
Perpetuo ſine ſole ſedent, ſine flaminis aura
Iucundi, vitæq́; procul regione remoti:
Non ſi iſtò veniens, his inferiora peragres,
Me quod nulla tua mouet impatientia bilis,
Nota ſubeſt ratio, quia te nil durius vſquam eſt.
Sic ait. ipſa nihil contrà niue brachia Iuno
Candidior, tacito ſub pectore verba premebat.
Et iam Solis equi prono temone ſub altas
Oceani, magnæq́; ſubibant Tethyos vndas.
Et veniens rebus nox abſtulit atra colorem,
Troianis inuiſa, ſed optatiſſima Graijs.
Agmina tum cogens Troum fortiſſimus Hector,
Ad fluuij ducebat agens diuortia, longo
Fine cadaueribus loca diſſita, quadrupedumq́;
Atq; hominum. tum Troes equis deſcendere iuſſi:
Quos Hector dextra retinens, cui fideret, haſtam,
Sex & quinq; vlnas oblongæ fuſtis habentem,
Cuſpide fulgentem chalybæa, cuius obibat
Extremum ligno connectens circulus auri:
Cui tunc innitens, ſic eſt affatus amicos.
Percipite hæc animis atq; auribus omnia Troes

Dardanidæq́;, & qui nobis ſocia arma tuliſtis,
Quæ dicam: ſpe certus eram, nos nomina bello
Eſſe relaturos hodie clariſſima, Graijs
Omnibus extinctis, ipſis cum nauibus altis,
Et nos victores redituros Ilion altum:
Sed tenebras referens nobis infeſta fuit nox,
Certa ferens Danais ſolatia, certa carinis,
Quæ tam longa tenent noſtri nunc littora ponti.
Nunc quia parendum nigræ eſt ante omnia nocti,
Quod reſtat, ſolito curemus corpora paſtu,
Expediamus equos, quos primum à curribus ipſos
Soluite, pòſt apponite pabula larga ſolutis.
Inde ex vrbe cibum nobis curate vehendum,
Et panem, curasq́; animi mulcentia vina,
Eximiosq́; boues, & oues pinguedine craſſas.
Copia lignorum ſimul vt non parua paretur,
E quibus ingentes nocturna incendia flammas,
Innumerasq́; pyras ſtatuamus littore toto,
Quarum ſtelliferum contingat ſplendor Olympũ,
Ne tenebras tacitæ captantes noctis Achiui
Aufugiant, latiq́; reſulcent æquora ponti,
Ne tacito celeres conſcendant remige naues,
At furtim tentare fugam conentur, in ipſis
Nauibus accipiant à noſtris vulnera telis
Percuſſi, aut iaculis, aut acre vrgentibus haſtis,
Inde alij vt metuant Troianis Martia forti
Arma inferre manu, forteſq́; laceſſere bello.
Præcones ſimul hinc vacuam mittantur in vrbem,
Vt pueros qui flore virent impuberis æui,
Temporaiamq́; ſenes ſparſos candore niuali,
Cuſtodes vacuæ ponant in mœnibus vrbis.

Matronæ, reliquæq; nurus, timidæq; puellæ,
Quæq; ſuas ſeruent incenſis ignibus ædes,
Ne fortè irrumpat vacuatam ciuibus vrbem
Hoſtilis furtim raptis exercitus armis.
Sic ſe habeant igitur, ſic fiant omnia, Troes,
Vt dico: quæ nunc ſententia iure probanda eſt,
Nempe ſalutaris, ſuper huius tempore noctis.
Cras vbi prima nouos Aurora oſtenderit ortus,
Quæ ſuperent, & quæ reſtent peragenda docebo.
Nunc mihi ſpes animum melior diuinitus implet,
Auxilio Iouis, & reliquorum numine diuûm
Cras fore, vt hos catulos parcarum numine læuo
Aduectos, eadem per nigra volumina ponti
Fata domum referant: nunc cæca tempora noctis
Hæc prohibent, & nos vigiles adſiſtere ſuadent.
Cras vbi prima nouo luſtrarit lumine terras
Orta dies, Danao bellum inſtaurabimus hoſti
Acre, ſed ante ipſas, & in ipſo littore naues,
Méne ſit experiar Diomedes robore & armis
Fortior, an me altis à nauibus ille repellat
Ad muros, an ego interimens Tydidea ferro,
Arma cruenta domum referam, ſpolijsq; potitus
Læter & ipſe, alij & mecum lætentur, opimis.
Cras ſua virtuti certiſſima ſigna dabuntur,
Illéne victrici quæ mittam ſpicula dextra
Ferre queat: ſed non feret, & certamine primo
Primus & ipſe cadet, circa morientibus ipſum
Pluribus è ſocijs, primæ cras lucis ad ortum.
Quod ſi fata dabunt, vt cras ego marte ſecundo
Extremo exitio cunctos complectar Achiuos,
Immortalis ero, & ſemper iuuenilibus annis
Floreſcens, nunquamq; ſenex, & honorib. auctus.

Diuinis, quales arcu metuendus Apollo,
Et Ioue nata, potens belli, Tritonia Pallas.
Hectoris hæc magno Troes clamore ſequuntur
Dicta alacres animis. tum ſoluunt curribus altis
Quadrupedes, tergumq́ artus ſudore fluentes,
Et currus prope quiſq; ſuos in vincula nectunt.
Inde ex vrbe ferunt, ſapido commixta Lyæo
Dona laborata Cereris, tum craſſa iuuencûm
Terga coquendorum, tum viſcera pinguis ouillæ.
Inde pyras nocturna ſtruunt in lumina, paſſim
Congeſta ſtrue lignorum, faculasq́ crepantes
Subijciunt: tum flammarum fumantia lambunt
Aſtra globi, denſum impellentibus aera ventis.
Deſuper in latum campum ſpectantibus, ignes
Mille locis poſitos, toto lucentia cœlo
Aſtra videbantur: quæ dum ſine flatibus æther
Tranquillus ſtetit. igne micant puriſſima plenæ
Fulgentis circum creſcentia cornua Lunæ,
Sidereo latè circum loca luce refulgent,
Aerij montes, ſcopuli. vallesq́; ſupinæ,
Et iuga ſyluarum, poſitaq́ in rupibus arces.
Paſtores animo exultant, & gaudia captant.
Tales in campum, qui Xanthi interiacet vndas
Et Troiam, latè poſiti ſpectantibus ignes
Eſſe videbantur: quorum prope quemlibet vnum
Excubias quinquageni pro tempore agebant,
Peruigilem noctem ducentes: atq; futuræ
Læti expectabant gratiſſima tempora lucis.
Interea æripedes, mandantes hordea flaua,
Et ſteriles alijs, iucundum gramen, auenas
De prope littoreo ſtantes in gramine currus.

HOMERICAE ILIADOS LIBER
Nonus.

VINCENTIO OBSOPOEO Interprete.

SIC *erat excubijs Troiana intentà iuuentus,*
At fuga perculſus præceps inuaſit Achiuos;
Quæ comes ignauo ſemper ſolet eſſe timori:
Cunctorum ingenti torpebant ſaucia luctu.
Pectora magnatum, veluti cum flumine venti
Fortè duo vaſtos piſcoſa per æquora fluctus
Cum Zephyro Boreas horrendo murmure tollunt:
Qui iam à Threicio dum proruit impetus axe,
Nigra procelloſo cum fluctu attollitur vnda.
Multa autem è pelago conuulſa effunditur alga:
Sic Danaûm triſti feruebant pectora caſu.
Præcipuè magno concuſſus corda dolore
Argiuûm ductor tacitè iubet ire miniſtros;
Cogere conciliumq́;, & nomine quenq; vocari.
Ipſe inter primos ſat agens ſeſe anxius infert.
Illi in concilio confuſa mente ſedebant.
Nox quibus Atrides lachrymans, de rupe cadentẽ

Præcipiti æquiparans turbato flumine fontem,
Surgit, & hiſce duces compellat vocibus vltrò:
O Danai proceres Mauortia pectora, quali
Me miſerum noxa conſtrinxit Iuppiter hoſtis,
Qui me pollicitis erexit & annuit antè,
Vt patrias iterum poſt diruta Pergama ſedes
Incolumis peterem ſortitus ritè regreſſum.
At nunc damnoſa deluſum fraude Mycenas
Me iubet in celebrem ſine re, ſine laude redire,
Poſtquam tot populos aduerſo Marte peremptos
Amiſi. hæc ſummo placuit ſententia regi
Per quem non pauca præclaris mœnibus vrbes
Subuerſæ prono tetigerunt culmine terram.
Quinetiam poſthac populabitur oppida ſoluens,
Omnia nanq; poteſt immenſa potentia patris.
Quare agite, & monitis animos aduertite noſtris.
Inſtructa ad patrios fugiamus claſſe penates,
Amplius haud noſtris vrbs corruet Ilion armis.
Sic memorat. cuncti proceres ſimul ora tenebãt,
Et multo triſtes tacuerunt tempore, donec
Tali Tydides ſermone ſilentia rupit:
Primũ ego Atrida tuis properabo occurrere di-
Et quæ ſuaſiſti monita inconſulta refellã, (ctis,
Vt ſolet iſta fori libertas eſſe monendi.
Quare me placida rex perfer mente loquentem.
Quæ prior ipſe palàm conuitia dixeris in me
Imbellem ignauumq́; vocans, hæc cuncta profectò
Norunt Argiui iuxta iuueneſq́; ſeneſq́;.

Vt vi-

Vt video,tibi multa dedit,tibi multa negauit
Iuppiter obliquo diſpenſans omnia nutu.
Conſpicuum ſceptris & maieſtate potentem
Præcunctis ſummo dignum te fecit honore.
Ille ſed infractas animoſo in pectore vires
Non tribuit,quibus haud res eſt præſtantior vlla.
Ergo adeo ignauos & inertes reris Achiuos
Infelix,tali moueantur vt agmina ſuaſu?
Quòd ſi animum tantus redeundi perculit ardor,
Vade petens patrias conſcenſis nauibus oras,
Eſt via ſtrata tibi,ſtant curuo in littore puppes
Quæ te ſunt multæ per vaſta fluenta ſecutæ.
At non diſcedent reliqui,ſic ſpero,Pelaſgi,
Donec direpta excindantur mœnia Troiæ.
Quòd ſi etiam hoſce fugæ retraxerit inde cupido,
Et patriæ feſſas admorint æquore puppes,
Nos tamen & Sthenelus bellum fugientibus illis
Aduerſus Troas præfracto Marte geremus,
Donec Teucrorum captæ dominabimur vrbi.
Venimus auſpicijs huc nanq; & numine diuûm.
Dixerat,applaudunt certatim murmure claro
Fortia Tydidæ laudantes verba Pelaſgi.
Pòſt quibus aßiſtens Pylius ſic incipit heros:
Vt tua Tydide ſupereminet inclyta virtus
Bellando,ſic conſilio nec inutilis,inter
Aequales etenim non eſt prudentior alter,
Ne quiſquam è nobis tua dicta refellet Achiuûm,
Aut fortaße tuis dicet contraria verbis.

Non tamen optatum fert conſultatio finem,
Et quamuis vigeas florente ætate, meusq;
Filius eſſe queas noſtro haud conterminus æuo:
At cordata tamen iuuenili è pectore promis
Regibus Argiuis, poſtquam aptè es cuncta locutus.
Verùm agè cum te ſim multis iam grandior annis,
Expediam noſtræ quæ ſit ſententia menti
Singula percurrens, nec quis mea dicta ſuperbè
Deſpiciet, non ipſe ducum induperator Atrides
Ille ab amicitia, ille eſt alienus ab omni
Iure, ſociq; hoſtis longè deterrimus eſt, cui
Perfida ciuilis grata eſt diſcordia belli.
At nunc (quòd ſuadeo) nocti cedamus opacæ,
Corpora feſſa cibo releuabimus, excubiæq;
Ad foſſam muri lecto cuſtode locentur.
Hæc acri dabimus per noctem obeunda iuuentæ.
Cum verò penes imperij te ſumma ſit inter
Argiuos, agè duc proceres, epuliſq; vocatos
Accipe adornatis, vt par eſt, inclyte Atrida.
Sunt inſtructa tibi multo tentoria vino,
Frigida belligeris quod Thracia mittit ab oris
Cottidie, inſuper omnis adeſt tibi copia rerum,
Qua facilè aſcitos reges tractare licebit.
Multi nanq; tuis parent rex optime ſceptris.
Auditis tandem multorum vocibus vltrò
Conſilium ſanum dederit quicunq; patebit.
Firmo autem & ſano dubijs iam rebus egemus,
Quandoquidem noſtris vicini nauibus hoſtes

Con-

Conſedere ſolo ſuccenſis ignibus. iſta
Conſpiciens animo qui nam queat eſſe ſoluto?
Hæc nox aut perdet populũ, aut ſeruabit Achiuũ.
Sic memorat monitis auſcultant ocyus omnes.
Cuſtodum mox turba foras procurrit in armis
Excubias actura. minor Pylio ſene natus
Primus erat, dein Aſcalaphusq; et Ialmenꝰ audax,
Quartus Meriones, Aphareus hinc Deipyrusq;.
Strenuus hos ſequitur Creonte ſatus Lycomedes.
Ductores ſeptem centeni quenq; ſecuti
Prælongis iuuenes armati haſtilibus omnes.
Murum intra & foßam caſtris ex inde locatis
Incenſo cœnam vigilantes igne parabant,
Ipſe ſed Atrides ſeniores gentis Achiuæ
In ſua collectim perduxit caſtra frequentes,
Hisq; vbi regifico apponit conuiuia luxu,
Illi propoſita extendunt ad fercula palmas.
Aſt vbi iam potusq; cibiq; extincta cupido eſt,
Neſtor principibus primùm ſua dicta retexit,
Cuius & antè ſenis potior ſententia vicit.
Ille fauens Danais ſic (inquam) eſt voce profatus:
Rex Atrida potens celebri clarißime fama,
A te principium dicendi & ſumere finem
Collibuit, quoniam multis dominaris Achiuis.
Nanq; tibi ſceptrum & legum iura ſacrarum
Iuppiter attribuit, populos vt vbiq; iuuares
Conſilijs, quapropter opus expromere verbum
Altumq; & ſapiens, aliosq; audire monentes.

Quinetiam ſi quem mens incitet, annue, verùm
Si quid protulerit recti, illius arbiter eſto.
Porrò ego quæ noſtræ ſunt iam viſa optima menti
Edicam, nemo melioris forſitan autor
Conſilij accedet, quod nunc olimq́ probabam.
Ex quo commoti tu in caſtra profectus Achillis
Per vim formoſam abduxiſti Briſeida, noſtram
Haud iuxta mentem, ſcis quo diſſuaſimus ore
Iſta tibi. magnæ ſed enim tu victus ab ira
Probroſè ſummum læſiſti heroa puella
Abducta, ſuperi quem dij voluêre per omne
Tempus honoratum. at nunc conſultabimus omnes
Quinam placantes mollire queamus Achillis
Et donis multis, & blandis pectora dictis.
Hunc breuiter contrà eſt affatus rex Agamēnon:
Haud falsò noſtræ commiſſa piacula culpæ
Chare ſenex memeras: deliqui impulſus ab ira
Sed neq; peruerſus vicioſa mente negabo
Eſſe hunc multorum (quicunq; ſit) inſtar habendū,
Quem colit ex animo ſupremi rector Olympi.
Nunc veluti coluit, populumq; afflixit Achiuûm.
At poſtquam nocui mentis dictata ſecutus
Damnoſæ, hunc iterum donis placare ſtudebo.
Iam verò vobis memorabimus inclyta dona:
Principiò tripodas ſeptem, bis quinq; talenta
Auri, bis denos candenti ex ære lebetas,
Bis ſex præterea ſolitos certamine palmam
Veloci curſu reliquis auferre iugales.

Non

Non ſine diuitijs foret cui tanta ſuperſit,
Nec foret hic auri fului poßeſſor egenus,
Quanta mihi per equos adcreuit copia rerum.
His addam ſeptem forma præſtante puellas
Lesbidas, euerſa quas cepimus vrbe per ipſum,
Multorum gnaras operum ſimul atq; laborum,
Quæ longè ſuperant formoſa corpore cunctas.
Illis accedet nuper quam abduximus ipſi
Filia Briſei: ac ſanctè iurabo, puella
Me nunquam thalamos raptæ inſcendiſſe pudicos,
Aut tetigiſſe meo violatum corpore corpus
Ceu vir legitimo ſueuit mulierq; cubili.
Curabo actutum ſimul vt ſint omnia præſto.
Quòd ſi deinde dabit ſuperûm clementia Troiam
Ingentem Priami regis ſubuertier vrbem,
Auri æriſq; ſuas numeroſo pondere naues
Impleat. aſt vbi prædam diſtribuemus Achiui,
Viginti ipſe ſibi Troianas ordine matres
Eligat ex omni pulcherrima corpora turba,
Quæ ſunt poſt Helenæ formam laudata Lacænæ.
Si verò ad patrios vnquam remeabimus Argos,
Ille gener mihi erit pariter dilectus Oreſte
Cum puero, teneris qui iam pubeſcit in armis,
Sera mihi ſuſcepta pia de coniuge proles.
Tres autem natæ verſantur in ædibus altis,
Chryſothemis cum Laodice cumq; Iphianaßa.
Harum quæ placitura viro eſt ſine dote dicata,
Connubio iunctam ferat hanc ad tecta parentis,

Addam ego theſauros illis ingentia dona,
Quanta ſuæ nemo dedit vnquam munera natæ.
His addam ſeptem multis cum gentibus vrbes,
Cardamylen, Enipenq́; feracem graminis, Iren,
Ingentes Pheras, pratis Anthean amœnis
Conſpicuã Aepeanq́; & Pedaſon vndiq; cinctam
Vitiferis Bacchi plantatis collibus vuas.
Cuncta Pyli pelago ſunt oppida ſtructa propinquo,
Quorum pulchra colunt opulenti mœnia ciues,
A quibus vt numen donis cumulatus amicum
Sentiet exhibitum Aeacides ſibi ſemper honorem,
Atq; ſuis læti parebunt legibus omnes.
Ocyus hæc illi placato effecta dabuntur,
Tantùm commoti domet oro pectoris iram,
(Vnicus ille deûm prece inexpugnabilis Orcus
Immitis, quare non eſt inuiſior alter)
Accedat nobis, vel noſtra potentia quanto
Eſt maior, vel quanto ipſo ſum grandior æuo.
Hunc tandem Pylius reſpondens excipit heros:
Rex Atrida potens celebri clariſſime fama,
Haud ſpernenda dabis Pelidæ munera regi.
Verùm agè mittantur properè qui caſtra ferocis
Accedant miſſi placatum pectus Achillis.
Hos ego delectos habita ratione requiram,
Nec dubito quin noſtra viri mandata capeſſant.
Dux erit illorum Phœnix gratiſſimus heros,
Hunc magnus cum facundo comitetur Vlyſſe
Aiax, hos Odius ſimul Eurybatesq́; miniſtri

Magnorum

Magnorum heroum facientes iuſſa ſequantur.
Fundite aquam manibus, linguis animiſq́; fauete,
Vt ſummo patri libemus Bacchica dona,
Sic fortaſſe velit placido nos viſere vultu.
Sic memorat, cunctis Neleia verba probantur.
Mox famuli manibus iuſſas dant fluminis vndas.
At iuuenes magno vinum cratere coronant,
Fundentes cunctis hinc pocula plena tulerunt.
Verùm vbi libantes ſolito pro more bibiſſent,
Certatim è caſtris Agamemnonis exilierunt.
His autem Pylius mandabat plurima Neſtor,
Diducens in quemq; oculos, ſed maxima Vlyſſi, vt
Omnibus ille modis placare ſtuderet Achillem.
Iamq́; per vndiſoni vadebant littora ponti,
Supplicibus votis Neptunum multa precantes,
Quò liceat magnam Aeacidæ miteſcere mentem.
Poſtquam Myrmidonum caſtris venêre propinqui:
Illum pulſantem citharam inuenêre ſonoram,
Quæ formoſa fuit multum fabricata per aurum,
Quam tulit ex ſpolijs capta Eetionis ab vrbe.
Hanc animum oblectans heroum facta canebat
Fortia, Patroclus tacitè è regione ſedebat
Captans Aeaciden ceſſaſſet dum ille canendo.
Hi propius mouere pedem. dux ibat Vlyſſes,
Et tandem coràm apparent. ſtupefactus Achilles:
Cum cithara actutum exilijt, ſedemq; reliquit.
Sic Patroclus, vbi proceres conſpexit Achiuos,
Hos dextra excipiens placidè eſt affatus Achilles:

O chari ſaluete viri qui noſtra ſubiſtis
Caſtra, meo cordi capita optatiſsima, quanquam
De malè me meritis vehemens iraſcar Atridis,
Dixit, & ad ſeſſum fortis perduxit Achilles.
Quos introductos aulæis ille ſuperbis
Excipit, at ſtatim fidum compellat amicum,
Maiorem ſtatues nobis cratera Patrocle,
Viuaq; miſcebis generoſa meracius, atq;
Vt ſunt cuiuis curabis pocla parata:
Nanq; viri noſtros chari ſubiêre penates.
Sic ait, & dictis paret Patroclus amici.
Ille dehinc magnum flammis admouit ahenum,
In quod ouis tergumq; capræ coniecit adultæ,
Et ſpinam ſpumantis apri pinguedine plenam.
Dũ tenet Automedon, ſecat hæc animoſus Achilles,
Quæ verubus diſsecta probè figenda parauit.
Patroclus magnum interea ſuccenderat ignem.
Poſtquam cõbuſto vehemens flamma igne reſedit,
Subſternit verubus prunas fortiſsimus heros,
Conſperſitq; ſale in lapides ſublata tenaces.
At poſtquam toſtas detraxerat ordine carnes,
Excipit è pulchris cerealia dona caniſtris
Patroclus, carnes ſed enim ipſe miniſtrat Achilles
Hoſpitibus, contraq; bonum conſedit Vlyſsem
In latere aduerſo ſuperis ſua ſoluere iura
Imperat, hunc audit perſoluens ſacra Patroclus,
Primitias menſæ rapidum coniecit in ignem.
Illi propoſitis epulis vinoq; fruuntur.

Aſt

Aſt vbi iam potuſq; cibiq; extincta cupido eſt,
Phœnici ſignis Telamonius innuit Aiax.
Hoc vafer aſpiciens mox intellexit Vlyſſes,
Impletiſq; mero pateris excepit Achillem:
Magnanime Aeacida heroum fortiſſime ſalue,
Haud equidem dapibus menſæ genialis egemus,
Atridæ à caſtris huc venimus antè cibati,
Nec minor hic lautis epulis eſt copia præſens,
Sed non ſunt agitanda modò conuiuia, nanq;
Ardua res nobis & certa pericula magnum
Incuſſêre metum, quæ coràm obiecta videmus.
Hæret in incerto noſtræ ſpes fracta ſalutis,
Simus ne incolumes ſeruata claſſe futuri,
Aut an conſumptis perituri nauibus igne,
Ni tua nos virtus præſenti robore firmet.
Nam claſſi ac muro vicini caſtra locarunt
Magnanimi Troes, tum qui venêre vocati
Auxilio ſocij. crebris tentoria lucent
Ignibus incenſis inimica per arua, putantq;
Amplius haud vllam dubij ſubſiſtere cauſſam,
Quo minus inuadant naues cras Marte feroci.
Iuppiter his animum ſimilis vehementibus addit,
Oſtentans læuo felicia fulgura ſigno.
Quos inter validis tollens ſe viribus Hector
Terribili iam more furit, Ioue fretus amico,
Non homines, non ipſe deos ferus vltrà veretur.
His furijs fertur rabioſo percitus œſtro.
Vt primùm ſurgat reparato lumine Phœbus,

Optat atrox: ſiquidem pictas à culmine proras
Eſt animus fractis furioſo euertere roſtris,
Exin tabificos immittere nauibus ignes.
Has iuxta fumo domitos decreuit Achiuos
Hoſtili miſerè ferro iugulare cruentus.
Nunc nimium metuo perculſa mente minaces
Has ne illi vocet audaci prona deorum
Numina conficiant, ac ſit fatale ſub ipſis
Mœnibus inuiſæ Graijs occumbere Troiæ
Hic procul à patria crudeli cæde peremptus.
At rex ſi pateris, vel ſero reſpice feſſos
Auxilio firmans aduerſus Troas Achiuos,
Haud dubiè grauiter turbato corde dolebis
Pòſt, vbi nulla malo poterit medicina peracto,
Nullum conſilium, ſed nec ratio vlla parari.
Quare flecte animũ, ac Danais multo antè ſalubrẽ
Confer opem: dubij ſublata peſte duelli.
Sic tibi chare tuis præcepit in ædibus ipſe,
Ipſe pater Peleus, cum te mittebat Atridis:
O fili validas procero in corpore vires
Ipſa dabit Pallas tibi cum Iunone Minerua,
Si feret illarum ſic talia certa voluntas:
Tu modò magnanimi tumidam fac pectoris irã
Compeſcas, placida eſt potior nam gratia mentis.
Et lites, cauſas multorum nate malorum,
Effuge, maiori ex meritis quò ſemper honore
Certatim cunctis dignus videare Pelaſgis.
Hæc dederat mandata ſenex, obliuia quorum

Te

Te cepêre diu. ſed agè ô fortiſſime mentem
Vince tuam, ac iram concepti mitte furoris.
Inclyta placato tibi dat rex dona Agamemnon
Quæ tibi perſtringam. tu me memorante benignã
Da mihi ſaltè operam, pro certo vt munera noſcas
Quanta tibi in caſtris princeps promiſit Atrides,
Principiò ſeptem tripodas bis quinq; talenta
Aurea, viginti candente ex ære lebetas,
Bis ſex præterea ſolitos certamine palmam
Veloci curſu reliquis auferre iugales.
Haud ſine diuitijs foret hic qui tanta teneret,
Non foret hic auri fului poſſeſſor egenus,
Quanta Agamemnonij pedibus retulêre caballi.
His addet ſeptem forma præſtante puellas
Lesbidas, euerſa quas per te elegit ab vrbe,
Multorum gnaras operum ſimul atq; laborum,
Quæ longè ſuperant formoſo corpore cunctas.
Illis accedet nuper quam abduxerat ipſe
Filia Briſei. diuorum numina iurat
Se nunquam thalamos raptæ inſcendiſſe puellæ,
Aut tetigiſſe ſuo violatum corpore corpus
Ceu vir legitimo ſueuit mulierq; cubili.
Hæc tibi mox aderũt iunctim ſimul omnia præſto.
Quòd ſi de inde dabit ſuperûm clementia Troiam
Ingentem Priami regis ſubuertier vrbem,
Auri ærisq; tuis numeroſo pondere naues
Impleto præda aſt vbi diſtribuetur Achiuis,
Viginti ipſe tibi Troianas ordine matres

Eligito ex omni pulcherrima corpora turbâ,
Quæ ſunt poſt Helenæ formam laudata Lacænæ.
Si verò ad patrios vnquam remeabimus Argos,
Huic gener eſſe potes pariter dilectus Oreſte
Cum puero, teneros iam pubeſcente per annos,
Tres illi natæ verſantur in ædibus altis
Chryſothemis cum Laodice cumq́ Iphianaßa.
Harum quæ placitura tibi eſt ſine dote dicata,
Conunbio iunctam ducas ad tecta parentis.
Theſauros addet vobis ingentia dona,
Quanta ſuæ nullus dedit vnquam munera natæ,
His addet ſeptem multis cum gentibus vrbes,
Cardamylen, Enopenq́ feracem graminis, Iren
Ingentes Pheras, pratis Anthean amœnis
Conſpicuam, Aepeanq́;, & Pedaſon vndiq́ cinctā
Vitiferis Bacchi generantis collibus vuas.
Cuncta Pyli pelago ſunt oppida ſtructa propinquo,
Quorum pulchra colunt opulenti mœnia ciues,
A quibus vt numen donis cumulatus amicum
Cernes exhibitum gaudens tibi ſemper honorem.
Atq́ tuis læti parebunt legibus omnes.
Hæc tibi lenito mox (inquam) mißa dabuntur.
At ſi non poßis non eſſe infenſus Atridæ,
Eius & irato tibi non niſi munera ſordent,
Tum precor vt ſalten populi miſereris Achiui
Vexati toties duri certamine Martis.
Hic tibi diuinos alacris præſtabit honores.
Et nunc tempus adeſt magnæ quo gloria famæ

Non

Non moritura tua poſſit virtute parari,
Audacem capies certè nunc Hectora, poſtquam
Impulſus rabie tibi venit ab vrbe propinquus.
Nec ſibi quenq; parem cenſet virtute vel armis
E cunctis quotquot claſſe eſſe huc petiêre Pelaſgi.
Hunc contrà eſt magnus dictis affatus Achilles:
Dulichiæ gentis princeps Laertia proles,
Sunt tua vulgari mihi dicta neganda repulſa.
Sic erit, vt ſtatui iamdudum mente futurum,
Ne ſemper querula veniente ſ voce moleſti
Hic modò, mox alius noſtras obuerberet aures.
Vt mihi tartarei poſtes inamabilis Orci
Sunt odio, ſic ille mihi deuotus habetur,
Qui premit hoc animis, aliud ſed voce profatur.
Porrò ego quæ noſtræ viſa eſt ſententia menti
Optima, ſimpliciter verbis effabor apertis.
Vt reor, haud vnquam me perſuadebit Atrides,
Ne quiſquam Danais, quia gratia nulla relicta eſt
Semper in aduerſos pugnanti gnauiter hoſtes
Eſt eadem ſors bellanti in caſtriſq; manenti.
Strenuus ignauuſq; pari venerantur honore.
Sunt etiam æquali ſubiecti deniq; fato,
Et qui multa manu non pigra fecit, & ille
Quem tenet imbelli ceſſantem corpore terror,
Nec mihi plus ſupereſt, quãuis ſim plurima paſſus,
Hanc animam in duri ſemper diſcrimina belli
Obiectans: velut implumes cibat anxia pullos
Ore ferens eſcas multo ſudore paratas

Excrucians ſemet miſeranda & fida volucris!
Haud ſecus inſomnes ego multo tempore noctes
Tranſegi vigil ortarum ſed longa dierum
Tempora contra hoſtes infauſto Marte cruentus
Conſumpſi duris bellando mile, in armis
Semper ob vxores chariſſima pectora veſtras.
Bis ſex diripui ſubuerſis mœnibus vrbes
Nauibus aduitus noſtris, pedes at minus vna,
Ex his plurimæ opes, ſubſtantia multa, ſupellex
Non parua a nobis vaſtus huc vecta per vndas
Eſt data ductori Argiuûm ſimul omnis Atridæ;
Ille ſed ad celeres tranquillo pectore naues
Expectans, auidis ſuſcepit munera palmis,
Quædam diſtribuens parcè, licet ampla teneret:
Munera, ſed ducibus quæ præſtitit, illa recepta
His immota manent: me ſolum orbauit Achiuûm
Ex omni numero dilecta coniuge rapta,
Qua cum poſtquam inijt ſocij commercia lecti;
Gaudeat oblectans mentem laſciuius Atrides.
Et quæ cauſſa ſubeſt aduerſus Troas Achiuis
Bellandi? aut huc collecto cur milite venit
Atrides? an non Helenæ tolerata Lacænæ
Huc vos vltores iniuria traxit Achiuos?
Num ſoli e cunctis mortalibus eſſe putandi
Atridæ nuptas qui complectuntur amore?
Nam quicunq; bonus cordatum pectus habebit;
Ille ſuam vxorem ſummo complexus amore
Diligit, ac illi ſolitos oſtendit honores:

Sicut ego hanc, noſtrum quamuis captiua cubile
Ambijt, ex animo charam fouiq́ habuiq́,
At nunc è manibus poſtquam mihi munus Atrides
Extorſit miſerè, defraudatumq́ fefellit,
Ne bene me gnarum ſuſceptæ deniq́ fraudis
Tentet iners: nec enim me voce mouebitis vnquam.
Atqui cum reliquis tu conſultabis Vlyſſe
Regibus, hoſtilem vt moueas à nauibus ignem.
Quàm verò nobis hic multa abſente peregit?
Scilicet & naues muro circundedit alto,
Et circunduxit lata tentoria foſſa,
Aſpera quæ paſsim palis horreſcit acutis:
Sed nec ſic potis eſt miſer Hectoris *ille cruenti*
(Proh pudor) audacem bello depellere dextram.
Porrò donec Achiui me duce bella gerebant,
Noluit à muro campos ingreſſus apertos
Hector. Priamides aciem protendere pugnæ,
Vix adijt Scæas timido certamine portas,
Et ſemel annoſam eſt auſus contingere fagum,
Me ſolum expectans, vbi vix elapſus abiuit
Quo minus à noſtra proſtratus corruit haſta.
At nunc cum magno poſtquam pugnare recuſo
Hectore, cælicolis ſacris cras ritè litatis
Protrahere eſt animus ſtipatas in mare puppes.
Si cupis, aut ſi forſan erunt tibi talia curæ,
Helleſpontiacas ſpectabis nare per vndas
Luce meas naues tenebris oriente remotis,
Atque viros validis verrentes æquora remis
Impigros ſocios magno conamine. quòd ſi
Neptunus ventis implerit vela ſecundis,

Tertia lux vectos patrijs nos ſiſtet in oris.
Eſt mihi magna domi multarum copia rerum
Ad Troiæ pugnas huc claſſe relicta petenti.
Atqui etiam hinc alio completis nauibus auro
Diſcedam, necnon rubei ditiſsimus æris.
Præterea graciles florente ætate puellas
Et cani ferri formandum incude metallum
Abducam, quæ ſorte mihi euenere ſecunda.
Porrò quod dederat primum mihi munus habere,
Rurſus idem per vim princeps Agamemno recepit.
Singula cui referes, vt mando, profatus apertè,
Quò capiat reliquos etiam indignatio Graios,
E Danais ſi quem poſthac quoq; fallere geſtit:
Qui non, perfricta quamuis ſit fronte caninus,
Audeat in noſtros faciem defigere vultus.
Sed neq; conſilium vobis conferre libebit
Hoc cum coniunctis, non vlla negocia rerum.
Ex quo me primùm fruſtratus fraude fefellit,
Haud dabit Atrides iterum mihi verba doloſus.
Sit ſatis hoc tentaſſe ſemel, nunc ille quieſcat
Ac valeat, quoniam mentem deus abſtulit illi.
Sunt inimica mihi illius quoq; munera, quippe
Quem Care contempto nunquam maioris habebo,
Non, mihi ſi decies aut vltra tanta darentur,
Quanta modò rebus iam poſsidet ille paratis,
Et quanta illi olim ſunt acceſſura tenenti,
Quanta nec Orchomenon ditat ſubſtantia rerum,
Nec quibus Aegypti Thebanæ cenſibus arces
Sunt celebres. vbi opum vis eſt immenſa repoſta,
Quarum centenis reſerantur mœnia portis,

Per

Per quas alterna vice millia multa virorum
Cũ plauſtris & equis ſimul egrediuntur & intrãt:
Nec ſi tanta darent, quantũ vndiq; pulueris extat,
Aut quantum bibulæ tenet vndiq; littus arenæ,
Noſtrum animũ petulans eſt perſuaſurus Atrides,
Is prius illatæ quàm ſoluerit omnia noxæ.
Nec mihi connubio Atridæ ſociabo puellam,
Inferior quamuis ſiet hac Venus aurea forma,
Et ſuperet doctam licet ingenioſa Mineruam,
Non tamen hæc vinclo cedet mihi iuncta iugali.
Ille ſed è ducibus generum ſibi quærat Achiuis
Longè alium, qui ſit tum conuenientior ipſi,
Tum qui me imperij ſceptris præcellat auitis.
Quod ſi unquam patriæ ſuperis ductoribus arua
Intraro ſoſpes, Peleus Iunone ſecunda
Vxorem nobis ſociali fœdere iunget,
Nã fouet innumeras modò Græcia magna puellas
Nec numerum illarum dat patria Phthia minorem
Magnorum natas procerum, multæ quibus vrbes
Subiectæ parent, harum dulciſsima coiunx
Quæ mihi cunq; placet proprias ducetur ad ædes,
Horſum me magis impellit mens alta, maritus
Vt iuuenem & noſtris vxorem moribus aptam
Extructis opibus, genitor quas antè parauit
Peleus, oblectem dulci complexus amore.
Nulla mihi vitæ res anteferenda videtur
Quamlibet excellens, non ipſa opulentia Troiæ
Ingentis, pridem qua tempore pacis amœna
Floruit vrbs populoſa prius quam claſſe Pelaſgi
Fluctibus æquoreis vecti uenêre Mycenis:

Sed nec Apollinei locuples ſubſtantia templi
Delphica quæſitas vbi præſtat Pythia ſortes.
Nanque boues aliqua poſſent ratione parari,
Lanigeriq́ gregis pingues cum matribus agni.
Quinetiam tripodes, & equorum plurima turba
Cornipedum certo datur acquirenda labore.
Sola poteſt nunquam mortalibus vita redire,
Hæc amiſſa ſemel, non eſt reparabilis vlli.
Iam mea me genitrix albis argentea plantis
Diua Thetis duplici ſubiectum conſcia fato
Prædixit, quòd ſi Neptunia Pergama circum
Geßero ſanguineas audaci pectore pugnas,
Nunquam pòſt reducem me patria chara videbit.
Attamen hinc ſemper victuræ gloria famæ
Exurget nobis omni memorabilis æuo.
At ſi iam patrios deſerto Marte penates
Accedam, celebris perijt mihi gloria, ſed me
Annis longæuum ſenio curuata ſenectus
Excipiet, nec ego veloci morte peribo.
Quare conſulerem reliquis ego fidus Achiuis,
Protinus vt patriæ ſuccedant finibus omnes.
Nunquam Martigenæ capietis mœnia Troiæ,
Iuppiter ipſe ſuo Troianos robore firmat.
Et populo maior ſemper fiducia creſcit.
At vos regreßi ducibus referetis Achiuis
Qualia ſim vobis legatis uerba locutus:
Nam decet iſta ſenes prouincia, quò potiore
Conſilio lapſis properent ſuccurrere rebus.
Ne ſua flammiuomo mox claßis ab igne crenetur,
Et populus duro ſuccumbat Marte peremptus

Hic

Hic iuxta naues, quoniam hæc conſulta Pelaſgi
Nequicquam euentus ſperant habitura ſecundos,
Dum grauiter læſi iuſta ſtomachabimur ira.
Phœnix hic capiat mulcentem pectora ſomnum,
Vt cras in patriam ſocios comitetur euntes,
Si uolet, inuitus non abducetur Achilli.
Sic memorat, cuncti proceres ſimul ora tenebãt
Sermonem Aeacidæ turbata mente ſtupentes,
Quippe graui nimium renuebat voce rogata.
Hunc tandem ſerò lachrymis affatur obortis
Phœnix, Argiuæ metuens incendia claßis:
Ergo tui quoniam reditus es certus Achille,
Nec vis à noſtris depellere nauibus ignem,
Poſtquam non molli feruet tibi pectus ab ira,
Cui nam me hic ſolum charißime nate relinques
Diſcedens? comitem tibi quem pater addidit illo
Tempore, quo primùm è patria te miſit Atridæ
Communis nondum belli fandiq́ peritum,
Vnde viros cernis virtute emergere claros.
Propterea Peleus tibi me dedit eſſe magiſtrum,
Bellandi qui te facerem fandiq́ potentem.
Hæc me cauſa mouet, ne te ſine nate relinquar,
Non mihi ſi certis promißis annuat ipſe
Iuppiter, exutum ſenio florentibus annis
Deniq; me factum iuuenem reuireſcere poſſe,
Qualis vbi primùm Graijs è finibus exul
Cedebam fugiens genitoris Amyntoris iram.
Qui me formoſæ conſuetum propter amorem
Pellicis, infenſus dictis lacerabat amaris
Cottidie inuadens: huius tenebatur amore

Ille, meam ceſſans non dedecorare parentem,
Mœchus adulterio. hinc mater me chara fatigat
Aſsiduis precibus, dum ſupplex inſtat & vrget,
Pellicis vt properem vitiatæ inſcendere lectum,
Quo facto illa patris thalamos exoſa ſeniles
Sperneret. huius ego precibus ſuperatus iniquis
Pellicis inuaſi furtiui fœdera lecti.
Quod pater infandi feruens vbi conſcius acti
Senſerat, accenſus furijs eſt multa precatus
Dira, ciens triſtes imo ex Acheronte ſorores,
Ne qua ſuis unquam ſoboles me nata parente
Luderet in genubus, quæ vox haud irrita ceſsit.
Nam Stygij implerunt inimica precamina diui,
Ille gener Cereris rapta cum coniuge Pluto.
Hic mihi commoti genitoris in ædibus vltrà
Haud fuit acceptum conceſſam ducere vitam:
Quamuis me ſocij, quamuis me multa ſobrini
Orarent, nimia quoq; ſedulitate tenerent,
Crebra licet cæſis ſtruerent conuiuia bobus
Atq; agnis, multaq; ſues pinguedine craſsæ
Vulcano ſua terga darent vrenda voraci,
Multaq; melliflui biberetur copia vini
Inde nouem noctes me circum membra ſopore
Laxãt alterna vigilantes ſorte, nec vnquam
Defuit incenſi focus ardentiſsimus ignis.
Nanq; alio magnæ lucebat porticus aulæ,
Veſtibulumq; alio circundabat igne cubile.
Aſt vbi iam decimæ venerunt nubila noctis,
Tunc foribus thalami ruptis egreſſus & aulæ,
Tranſiliens valli munimina tutus abiui,

Fallens

Fallens excubias, turbam fallens famularum.
Mox vagus Argolicos propero dũ linquere campos,
Fertilibus Phthiæ ſucceßi finibus exul:
Rex vbi me Peleus animo ſuſcepit amico,
Ac me ceu genitor natum dilexit amanter,
Quem locuples ſolum ſeris ſuſcepit in annis,
Et me diuitijs cumulauit munificus rex,
Reddidit & multa me Peleus gente potentem:
Extremo Phthiæ Dolopes ſub fine regebam.
Hinc ego te tanta feci virtute valentem
Inclyte Pelida, immodico te ſemper amore
Complectens, alio nec enim comitante volebas
Lætus adire cibis conuiuia ſtructa paratis,
Fercula nulla domi niſi me præbente paternæ
Sumebas, aut in mea te genua antè locatum
Imponens tenero ſociaſſem vina palato.
Sæpe merum noſtras reuomens ex ore rigaſti
Veſtes, inualida nutans ætate puellus.
Sic ego multa tuli te propter, multa labore
Exhauſi, hæc mecum perſuaſa mente volutans
Vt quoniam noſtro nunquam mihi ſanguine prolẽ
Præſtarent ortam ſuperi, te illuſtris Achille
A puero officijs poſſem mihi reddere natum,
Exitium vt quondam meritis pro talibus à me
In duris preſſo velles depellere rebus.
Ergo agè vince tuam generoſo in pectore mentem,
Te talem nec enim decet implacabile pectus.
Qualibet eſt ſuperum mutabilis ira deorum,
Quàmuis ſit virtus horum atq; potentia maior,
Sæpe tamen votis diui pacantur & extis,

Sæpe prece & puro fiunt libamine mites;
Hos, quoties hominum læſerunt impia facta.
Quinetiam Litæ natæ Iouis eſſe feruntur,
Rugoſæ, claudæq́; pedes, & lumina toruæ,
Quæ retrò curis Aten comitantur onuſtæ.
Cum pedibus ſed enim & membris quoque polleat
Has celeri greſſu longè præcurrit, & omnem (Ate,
Occupat immenſo praiens diſcrimine terram,
Innumeris hominum complens commercia dãnis.
Illam ſed faciles Litæ poſt terga ſequuntur,
Læſis conſilium auxiliumq́; ſalubre laturæ.
Iam Ioue qui natas monitus reuerebitur, ille
Ex his actutum captat bona multa viciſſim,
Vota nec illius non exaudita repellunt.
At, qui Litarum monitis non paret amicis,
Has bona ſuadentes ſed ſpreuerit ille ſuperbè,
Mox adeunt patrem precibus conſueta rogantes
Vt luat acceptis ex Ate tormina pœnis.
Quare agè flectendum quoque te Pelida puellis
Da Iouis, ac illis ſolitum fer victus honorem.
Sæpius hæ placidè mentem flexere bonorum.
Quòd ſi nulla tibi non plenæ munera dextræ
Nunc daret Atrides, nec pòſt foret vlla daturus,
Frenderet at rabido tumidus ſine fine furore:
Non ego te poſita commoti pectoris ira
Auxilium Argiuis maturum ferre iuberem,
Quamuis extrema bellantes ſorte laborant.
Nunc autem tibi multa citò miſſurus Atrides
Eſt dona, & quædam pòſt offeret haud reuocandis
Quæ ſe pollicitis promiſerat antè daturum.

Inſuper

Inſuper & ſummos proceres huc ille rogatum
Certi delectus habita ratione remiſit,
Quorum nec poßis verè reprehendere verba,
Sed neque corporeas illorum ſpernere dotes,
Prima licet fuerit non vituperabilis ira.
Hæc etiam veterum laus eſt audita virorum
Olim iam nobis, excandeſcentia ſi quem
Fortè grauis tumidum ſtimulis agitaſſet amaris,
Hos ſua muneribus crebrò placanda dediſſe
Pectora, nec rarò verbis ſuperanda benignis.
Et iam clara ſubit veteris mihi fabula facti,
Hanc etiam dulces memorabo hic inter amicos.
Ingens pugna fuit Calydonia mœnia circum
Ciuibus Aetholis ſocia cum gente propinquûm
Curetum: alternis bellantes ſæpe cadebant
Cædibus. Aetholi ſiquidem Calydona tuentes
Pugnabant, hoſtes verſis ſed mœnibus illam
Curetes captis ſpolijs excindere tentant.
Cauſa mali tanti fuit his irata Diana,
Quòd non ob plenos ſucceſſus fertilis anni
Primitias illi frugum ſacrauerat Oeneus:
Et cùm dijs alijs rex ſplendida ſacra litaret,
Solam inhonoratam non aduocat ille Dianam
Neſcius, aut fortè in mentem non venerat illi.
Attamen offenſa magnam Latoida læſit.
Propterea Oeneios agreſtem diua per agros
Miſit aprum vltorem, candentem dentibus albis.
Protinus ille furens multis regalia complet
Arua malis patulis radicitus eruta ramis
Arbor multa cadit, mali cum floribus ipſis

Proſternunt latè deiecto vertice terram.
Exuit hunc vita Meleager morte peremptum,
Cùm venatores multis ex vrbibus ille
Atq; canes acri duxiſſet odore ſagaces.
Vincibilis nec enim paucis erat ille maniplis,
Tantæ molis erat Latoidos horribilis ſus,
Et dederat duro iam plurima funera leto.
Deniq; propter apri Oenidæ iam cuſpide fixi
Et caput immane, & rigidis horrentia ſetis
Terga, furoriferos commouit diua tumultus,
Inter Curetas ſimul Aetholosq́; colonos.
Ergo dum fortis pugnans Meleager obibat,
Semper ab infeſta Curetes clade ruebant:
Nec numero plures licet, extra mœnia quibant
Hoſtem expectantes duro ſub Marte manere.
At poſtquam flammis heros Calydonius iræ
Exarſit, queis prudentum quoq; pectora turgent,
Deſertis pugnis iraſcens ille parenti
Althææ, in gremio pulchræ iacuit Cleopatræ
Coniugis, è nitida Marpiſſa matre creatæ
Atq; Ida genitore, viros qui vicerat omnes
Temporis illius membrorum viribus acer,
Qui Latonigenamq́; intonſo vertice Phœbum
Pennigeris telis formoſæ nomine Nymphæ
Impetere eſt auſus, quam tunc cognomine chari
Alcyonem certam ob cauſam dixere parentes:
Alcyones etenim multum lugentis amarum
Experiens fatum mater plorabat ab illo
Tempore quo rapuit Cleopatram Phœbus Apollo.
Huic ille accumbens feruentis pectoris aſtum

Lenibat, propter materna precamina motus.
Quādoquidem ob cadē & crudelia funera fratrū
Magno victa dolore deos eſt multa precata:
Multum etiam terram palmis pulſabat, ab imo
Et Ditem, & Stygiam Iunonem Acheronte ciendo.
Prona genu flexo lachrymis fœcunda rigabat
Illa ſinus nitidos veſtis veſana fluentis,
Filius vt miſera deuotus morte periret.
Has obſcura preces immiti prædita mente
Ex Erebi tenebris tandem exaudiuit Erinnys.
Illorum ſubitò portas & mœnia circum
Ingens excritur trepido clangore tumultus,
Altas infeſto dum oppugnant agmine turres.
Illum ſed precibus grandes ætate fatigant
Aetholi proceres turbata mente rogantes.
Mittunt præterea ſuperûm qui templa deorum
Sacra ſacerdotes redolenti thure vaporant,
Oratum præſens egreſſus vt ille periclum
Hoſtibus occiſis patria propellere vellet.
Addita ſunt precibus præſtantia munera magnis,
Vt quocunq; loci Calydonia rura vigerent
Fertiliore ſolo, proprios ibi ſemper in vſus
Quinquaginta iubent fœcundi iugera campi
Eligeret, quorum pars altera fertilis vuæ
Grata voluptifici produceret Orgya Bacchi,
Altera pars fruges proferret arata benignas.
Supplicat huic Oeneus genitor quoq; multa roga-
Ipſe ſolum ingreſſus ſublimis grande cubilis (to.
Concuſsit tabulas coniunctas verbere læui,
Voce petens operam Meleagri ſupplice nati.

Hunc etiam orarunt dilectæ multa ſorores,
Hunc reuerenda parens lachrymis Althæa rogauit.
Hoc magis auxilium implacabilis abnuit heros.
Deniq; conſueti chariſsima turba ſodales
Quos coluit ſemper ſummo complexus amore,
Hunc humiles querula lugentes voce rogarunt,
Sed neq; mens tali prece flexa reſedit ab ira,
Antè ſui thalami quàm crebris ictibus hoſtis
Pulſaret muros,& turres ſcanderet altas.
Et iam Curetes incendia multa per vrbem
Magnam miſcebant,vaſtantes omnia flammis,
Tunc verò Oenidem lachrymans pulcherrima cō-
Mellitis dictis ſupplex aggreſſa rogauit. (iunx
Cui mala cuncta breui memorat complexa relatu,
Quam ſortem miſeri ciues,quantumq; malorum
Auxilio vacui capta paterentur in vrbe,
Cæduntur ciues,tota vrbs vaſtatur ab igni,
Pignora chara trahunt alij,gracilesq; puellas.
His mens mota malis ſplendentia protinus arma
Induit,& currens infeſta apparuit haſta,
Ac ſic Aetholis damnoſæ tempora lucis
Depulit Oenides cæſo feliciter hoſte,
Iratum ſuperans animum:ſed nulla dederunt
Illi dona,licet præſtantia multaq; ciues
Spondebant,fruſtra ſed peſtem depulit ille.
At tu ne talem feruenti in pectore mentem
Concipias,horſum nec dæmonis vllius aſtu
Impellare precor,quoniam grauiore labore
Haud dubiè incenſas poſsis defendere naues.
Obuius extenſis ſed enim arripe munera palmis,

Præ-

Præſtabuntq́; parem cum Dijs tibi ſemper honorẽ
Argolicæ gentes, at ſi ſine munere bellum
Exitiale viris placata mente ſubibis,
Tales te nunquam (mihi crede) ſequentur honores,
Quanquam ſuſtuleris duri diſcrimina belli.
Hunc cõtrà eſt magnus dictis affatus Achilles:
O Phœnix reuerende ſenex, Iouis inclyta proles,
Nec volo, nec tales moror ambitioſus honores.
Quem mihi fata Iouis ſtatuerunt, ille ſequatur
Nos honor, hoc iuxta naues retinente manebo,
Donec vitali ſpirant mea pectora flatu,
Dumq́; genu alterno greſſu mihi vtrunq́; mouetur.
Verùm aliud dicam tacita quod mente reponas,
Ne mea perturbes ſic triſti pectora luctu
Atq́; dolore, duci gratum facturus Atridæ,
Ille meam mentem tibi non eſt præter amandus,
Ne mihi te propter nimis ægrè fiat amanti.
Huic mecum faueas nobis quicunq́; fauebit,
Ac mecum regnes parilem ſortitus honorem.
Illi abeant Graijs ducibus mea dicta ferentes,
Tu verò in molli releues hic membra grabato
Capturus ſomnum, at roſeos vbi craſtinus ortus
Extulerit Titan, tum conſultabimus ambo
Nauibus ituri patrias ne ſimus ad oras,
Aut hic manſuri ſpectantes horrida bella.
Dixerat, & tacito nutu innuit ille Patroclo,
Mollia Phœnici ſtruerentur ſtrata cubilis,
Quò celeri greſſu properent decedere caſtris.
Sic tandem his infit magnus Telamonius Aiax:
Dulichiæ gentis princeps Laertia proles,

Quin nos hinc ergo maturis greſſibus imus?
Non vllum ſic eſt habitura oratio finem,
Conficienda via eſt, atq; hic referendus Achiuis
Quamprimum ſermo, quamuis ſit durus & aſper,
Quo nos cunq; loco ſuſpenſa mente ſedentes
Expectant Danai, agreſtem ſed durus Achilles
Implacido nimium concepit pectore mentem,
Nec ſociæ turbæ ſtudio nec amore mouetur
Ipſe quibus nobis præ alijs eſt cultus Achilles
Semper apud naues habito venerandus honore,
Immitis: citius pro fratris cæde cruenta,
Aut pro nati aliquis miſeranda morte necati
Mulctam lenito perſuaſus corde recepit:
Nec pede cæſori vita eſt quæſita fugaci,
Sed mulctam pendens venia dignatus abiuit,
Alter & euicta pacatus mente recepit
Pœnam. porrò tibi conſtrictum adamante dederũt
Cæleſtes animum, ob raptæ tolerata puellæ
Vnius probra, at ſeptem præſtamus ab omni
Nunc tibi fœminea pulcherrima corpora turba.
His alia innumera accedent ingentia dona,
Indue placatam facili modò pectore mentem,
Hoſpitij reuerere focos, reuerere ſodales
Quos tua tecta tibi iunxerunt fœdere firmo.
Inſuper è Danais certò nos eſſe putamus
Qui tibi præ cunctis chari ſint atq; verendi.
    Hunc contra eſt magnus dictis affatus Achilles:
O præſtans Aiax animi Telamonie princeps,
Iuxta dicta meam tibi ſunt hæc omnia mentem.
At mihi non facili turgeſcit pectus ab ira,

Illius

Illius quoties leuiter fortaſſe recordor
Qui me ceu ſtupidum cunctos hic inter Achiuos,
Ac uelut abiectum, patria qui pulſus ab vrbe
Errat in orbe vagus, probris affecit Atrides.
At vos ite citi referentes dicta Pelaſgis,
Me prius haud belli memorem fore ſanguinolenti,
Magni quàm Priami natus Mauortius Hector
Myrmidonum naues adeat, caſtriſq; propinquet,
Argiuos perimens, & puppes igne perurens.
Attamen à caſtris & nauibus Hectora noſtris
Declinaturum vim belli certus opinor.
Dixerat, illi autem, ſumptis vbi quiſq; Lyæum
Libaßet cyathis, duce regrediuntur Vlyſſe.
Iuſſa Menœtiades ancillis atque miniſtris
Mandat, Amyntoridæ citò mollia ſtrata parentur
Phœnici, dictis parent ac iuſſa capeſſunt.
Nec mora, puluinis denſum ſtrauere grabatum.
Tunc ibi diffuſus placido per membra ſopore
Feſſa ſenex lucis nitidum requieuit ad ortum.
Intima caſtrorum penetralia fortis Achilles,
Illi vbi lectus erat, ſomnum capturus adiuit:
Quo cum communes thalamos ſociabat amica
Filia Phorbantis nitidis malis Diomede,
Quam tulit exciſa Lesborum victor ab vrbe.
Ex alia at fidus dormiuit parte Patroclus,
Quem propter iacuit formoſa & nobilis Iphis:
Hanc illi dono dederat diuinus Achilles,
Scyron Enei felicem vbi ceperat vrbem.
Poſtquam ſunt regis legati ad caſtra regreßi
Oblatis cyathis hos excepere Pelaſgi.

Certatim proceres ſurgentes atq; rogantes,
Quorum ſic prior eſt illos affatus Atrides:
O multis Laertiade defuncte periclis,
Dic agè, dic ingens Argiuæ gloria gentis,
Ecquid ab incenſis hoſtilem nauibus ignem
Pellere Pelides ſtatuit? ſeu dicta negauit?
Feruet adhuc tumida forſan mens illius ira?
Talibus huic contrà dictis reſpondit Vlyſſes:
Rex Atrida potens celebri clariſſime fama
Non vult ille ſuæ veteres extinguere flammas
Iræ, ſed tumidus grauiore furore ſubinde
Impletur: quare teq; & tua dona peroſus,
Cum reliquis iuſſit te conſultare Pelaſgis
Qua ratione rates rutilo tuearis ab igne,
Quaq; tuos populos ſerues à cæde cruenta.
Addit & iſta minax, vbi craſtina fulſerit Eos,
Inde ſoluturum ſe nauibus in mare tractis.
Præterea reliquis etiam conſultat Achiuis,
Protinus vt patrijs ſuccedant finibus omnes:
Quippe capi nunquam confirmat Pergama poſſe,
Dextra namq; ſua Troas Saturnius ipſe
Protegit, & populo ſemper fiducia creſcit.
Hæc ſic dicta dedit, bene quæ nouere ſequuti
Qui me ſunt comites Aiax & vtriq; miniſtri
Non imprudentes. Phœnix ſed dormiet iſtic
Illius iuſſu, vt ſocios comitetur euntes
Craſtinus ad patrias conſcenſis nauibus oras,
Si volet: inuitum haud eſt abducturus Achilles.
Sic memorat, cuncti proceres ſimul ora tenebāt,
Sermonem Aeacidæ turbata mente ſtupentes,

Quippe graui nimium renuebat voce rogata.
Et multo triſtes manſerunt tempore muti,
His donec ſera Diomedes voce profatur:
Rex Atrida potens nota clariſſime fama,
O vtinam precibus nullis heroa rogaſſes
Peliden, tantis oblatis deniq; donis:
Semper enim ille aliàs ſublata mente ſuperbit.
Et nunc illius maiore ſuperbia faſtu
Inflatos animos tollet, mentemq́ ferocem.
At iam Peliden heroa valere ſinamus.
Manſerit, indutis forſan pugnabit in armis,
Tunc vbi mens illum impulerit, belliq; cupido
Traxerit, aut deus hunc aliquis reuocarit ab ira.
Quare agitè, ac mentem monitis attendite noſtris,
Nunc imus cubitùm vinoq; ciboq́ refecti:
Quandoquidē membris venit hinc durabile robur,
Corporis hinc laſsi reparantur deniq́ vires.
At poſtquam roſeis ſurgens aurora quadrigis
Lampada Phœbeam terris inuexit apertis,
Ante rates equitum peditumq; exercitus omnis
Mox tibi productus ſtet duris acer in armis.
Ipſe inter primos obeas quoq; munia pugnæ,
Et reliquis animos addens, & prælia miſcens.
Dixerat, applaudunt iucundo murmure reges,
Fortia Tydidæ laudantes verba Pelaſgi.
Ac demum laticem ſuperis vbi quiſq́ Lyæum
Libaſſet pateris, ſua ſunt ad caſtra profecti,
Exin ibi placida laxarunt membra quiete.

Libri noni finis.

ILIADOS HOMERICAE
LIBER DECIMVS.

IAm placido dulcem carpebant pectore ſomnum
Primores reliqui Danaûm ſub nauibus altis,
Solus ademptrici curarum feſſa quieti
Corpora non potuit demittere rex Agamemnon,
Tantas ille ſuo voluebat pectore curas,
Tam multa in diuerſa animum rapuere grauatũ
Mole laborantis ſub iniquo pondere ſenſus.
Sicut vbi obſcurum cùm Iuppiter aera nymbis
Grandibus obducens, pluuiãq; aut grandinis imbrẽ
Aut niuis ingentem gelida de nube pruinam
Spargit in albentes hybernis roribus agros,
Aut grauibus dextra rutilanti fulgurat Auſtris:
Sic crebra ex imo ſuſpiria pectore ducens
Anxius, inſolitoq; tremens præcordia motu
Atrides, quoties vertebat ad agmina Troum
Lumina, per campum latè metantia, crebras
Collucere faces admirabatur, & ignes
Tot ſimul ad Troiam verſos, tot muſica duci
Organa, tot vocum nocturnis iubila caſtris
Audiri, fremitusq; virûm, ſtrepitusq; ſonoros
Quadrupedum. cùm verò oculos naualia retro
Ad ſua deflexit, caſtrisq; induxit Achiuûm.

Tum ſtupido triſtes euellens vertice canos,
Triſtia fata Ioui queſtus, dolor anxius intus
Cor quatit, & gemitus imo de pectore fundit.
Dūq; ita multa animo voluēs ſecum, omnia uerſat,
Optima res factu viſa eſt, ad proxima magni
Neſtoris accelerare gradum tentoria, & ipſum
Conſulere, afflictis ſi fortè quid vtile rebus
Conſilij expediat. conſurgens ergo decoram
Induitur tunicam, pedibus tum fortia nectit
Vincula, dein magni rutilantia terga leonis
Ex humero ſibi ad vſq; pedes ſuſpendit, & haſtam
Corripit ingentem dextra: cui talia agenti,
Iunior Atrides venit obuius, ille quoq; altis
Confectus curis: nec enim captare quietem
Aut ſomnum potuit, pro ſorte & rebus Achiuûm
Anxius. ij ſiquidem cauſa ipſius, æquora ponti
Cærula tranantes, animoſo Pergama bello
Aggreſſi vrgebant. humeros cui diſcolor altos
Pardi contexit pellis, galeamq; nitentem
Indutus capiti, dextraq; haſtile tremendum
Concutiens, ibat rupturus tempora ſomni
Germano, qui cunctorum dominator Achiuûm
Non ſecus ac aliquis diuorum humana gerentum
Sceptra colebatur. quem latis arma gerentem
Pulchra humeris, ſtātē in puppi gratiſſimus hoſpes
Aduentu, fratrem ſic eſt affatus Atrides.

Quid tantū hoc noctis cariſſime frater ad arma
Conſurgis? quid te ſic excitat? ergóne mittes
Exploratum aliquē quid agant ad mœnia Troes?
Quidúe parēt? ꝙ ſi proficiſceris ipſe, verendum eſt,

Ne quis oberrantem te inuadat, & occupet iſthoc
Tempore quo ſcelerati animis imbellibus audent
Omnia, noxq́; animum peccare volentibus addit.
Illi reſpondens Agamemnon, talibus infit.
Conſulere, ô Menelae, mihiq́; tibiq́; neceſſe eſt,
Qua ratione malis præſentibus occurramus,
Quo vitare modo liceat quod ab hoſte ſuperbo
Imminet exitium nobisq́; & nauibus altis,
Poſtquam tota Iouis retro nos uerſa reliquit
Gratia, & Hectoreis pronas accomodat aures
Votisq́; & precibus, nosq́; auerſatur, & hoſti
Obijcit inſontes, nec noſtra negocia curat
Amplius vlla, preces úe vllas admittit ad aures.
Talia geßit heri ſiquidem Mauortius Hector,
Qualia nemo uirûm tam paruo in tẽpore geſſit
Vnquã aliquis, quem vel prior, aut hæc viderit ætas
Nec patre ipſe deo, nec diua matre creatus,
Tot mala, tot clades, tot vulnera ſolus Achiuis
Intulit, vt longos poßint meminiſſe per annos.
Tu celeri curſu ad naues i, perge vocatum
Aiacem præſtantem, atq́; Idomenea ſuperbum,
Viribus, huc veniant, conſultũ: ego Neſtora magnũ
Pergo vocaturus, ne totam dormiat horam
Noctis, ad excubias ipſum, niſi fortè recuſet
Deducturus, vt edoceat quid reſtet agendum.
Præſtat enim vir conſilio, rebusq́; gerendis.
Ipſius eſt ſiquidem præfectus filius illic
Vnà & Meriones vigilum, necdum inde reuerſi.
Frater ad hũc Menelaus. Vtrũ tamẽ inde reuerti
Aut iſtic remanere iubes, vbi ritè vocaro

Quos

Quos memoras? ſimul excubias adeamus vt vnà,
Aut proficiſcentem properè te conſequar iſtò?
Reddidit huic magnus generoſi filius Atrei.
Illic vt maneas iubeo, ne fortè reuertens
Ipſe alia gradiare via (nam multa viarum
Per caſtra incautos compendia fallere poſſunt)
Et mihi non iterum occurras. Iam cautus ibi eſto,
Vt quibus excuties mulcentem pectora ſomnum,
A genere & meritis atq; à virtute paterna
Compelles, tribuas & auitæ laudis honorem,
Et reuerenter agas, nec vocem mitte ſuperbam,
Et nihil elatum, nec verba tyrannica profer.
Sortis eò ſiquidem nos auerſatus adegit
Iuppiter, ut noſtri immemores generiſq; domuſq;
Cogamur ſubmiſſa alijs & blanda profari.
Talibus inſtructum fratrem dimiſit: at ipſe
Nelidæ vicina petit tentoria magni.
Quò cum perueniſſet, agentem mollia ſomni
Munera ad undiuagas inuenit Neſtora naues.
Ponè thorum varij pendebant arma laboris,
Fulgentis primum clypei pulcherrimus vmbo,
Tum duo ſplendenti præfixa haſtilia ferro,
Et galeæ fulgens criſtato vertice conus.
Baltheus his aderat, variantibus vndiq; bullis
Inſignis, quo præcingi de more ſolebat
Ducturus nocitura ſenex in bella cohortes.
Nondum etenim totum confecerat ægra ſenectus.
Hunc vbi per ſtrepitum præſenſit adeſſe, leuatus
In cubitum, lauaq; tenens caput: Ecquis, ad iſthæc
Nocturnos, inquit, tendis tentoria greſſus,

Caſtra per ad naues, dum ſomno tota quieſcunt
Agmina, qui ſolus nocti confidere poſsis
Obſcuræ? ſociúmne aliquem, profugúmue requiris
Iumentum? ne me propius taciturnus adito,
Fare age quid venias. ſi afferre quid vtile forſan
Me tibi poſſe putes. Ad quem ſic rex Agamemnon.
Neſtor Nelida, magnorum inſignis Achiuûm
Gloria, num ſentis ex ipſa Agamemnona voce
Huc veniſſe tibi? quem Iuppiter impius vrget
Præ reliquis, ærumnarum ſæuiq; laboris
Mole premens, adeò vt donec mihi vita ſuperſit,
Donec & incedens veſtigia ducere poſsim,
Sim miſer, & maneam, per tēpora cuncta futurus.
Et nunc quando oculis placidi capere vlla quietis
Munera non poſſum, venio de cardine rerum
Anxius, & belli diſcrimine, & omnis Achæi
Nominis & famæ, quibus hæc triſtiſsima nox eſt,
Et mihi corda ægro prorſus mœrore fatiſcunt,
Nec ſibi mens conſtat, verum de pectore mœſto
Exilit, & totos trepidat per corporis artus.
Ergo age ſi quid habes (poſtquā nec tu quoq; ſomnū
Concipis) in medium proferto his vtile rebus,
Tam miſeris ſimul, & vigiles inuiſere mecum
Excubiasq; velis, ne fortè laboribus ægris
Hi quoq; defeſsi iaceant, & corpora ſomno
Abijciant proſtrata, nec excubialibus adſint
Officijs, cùm tam exiguo diſtemus ab hoſte
Camporum ſpacio, nec ſcire queamus an huius
Sint aggreſſuri forſan nos tempore noctis.
Illi reſpondens Neſtor Neleius infit.

Atrida

Atrida præclare hominum princeps Agamemnon,
Non equidẽ, vt reris, nunc expedit omnia magnus
Conſilia Iliadæ, nos contra Iuppiter hoſti:
Quin magis hoc credo, curis ingentibus ipſum
Secũ angi, & torqueri animo, ne magnus Achilles
Placatus redeat iam nunc tibi factus amicus,
Depoſita tandem qua ſic deferbuit ira.
Nil tamen ipſe ſequi quò duces cunque grauabor.
Quin alios etiam tecum dormire vetabo,
Sed vigilare viros, nobis & adeſſe iubebo,
Robuſtum Diomedea, & aptum rebus Vlyſſem,
Et celerem Aiacem, genitumq; parente Megetem
Phyleo. atq; vtinam ſit qui volet ire vocatum
Aiacem Telamoniaden, atq; Idomeneum,
Qui procul hinc abſunt caſtrorũ extrema tenẽtes.
Sed tamen in primis cuperem Menelaus adeſſet
Noſter, in has partes promptiſſimus: acribus illum
Arguero verbis, etiam ſi tu ipſe vetaris.
Qui, te nunc tantos pro ſe tolerante labores,
Admittens placidam ſecura mente quietem
Dormiat, & noſtros nolit iuuiſſe labores,
Quos tot, & in primis clari toleramus Achiui.
Illi ſic Danaûm princeps reſpondit Atrides.
Magne ſenex, hoc vt faceres te ſæpe rogarem,
Hortarerq; aliàs: quia ſe ſolet ille labori
Subtrahere, & paulo cunctantior eſſe videri:
Non equidem, quia lenta piger velit ocia, nõ quod
Deficiat virtute animi, potiora volentis:
Sed quia reſpiciens me obſeruat, vt omnia primus
Incipiam expectans, mea conſilia inde ſequatur.

Nunc tamen ille prior me longè hoc tēpore noctis
Surrexit, meq́ ipſe adijt, quem protinus iſtos
Quos tu commemoras reges iuſsi ire vocatum.
Nunc igitur celeri curſu hinc properemus ad ipſas,
Quas iuxta accitos iuſsi conſiſtere portas,
Cum turmis vigilum partes curantibus iſtas.
Illi iſthæc reſponſa Gerenius intulit heros.
Tali nempe modo nemo tua iuſſa malignè
Accipiet Danaûm, nemo indignabitur iſthæc
Tam bona pro populi cura parêre iubenti.
Sic ait, & tunicam induitur, tum uincula nectit
Pulchra ligans pedibus: tum læuam murice tinctā
Purpureo, duplicem, latamq́, & tergora villis
Horrentem. validā manibus mox corripit haſtam,
Quæ ferro præfixa altè fulgebat acuto.
Atq́ ita ad Argiuûm tentoria nota profecti,
Quos inter Laerte ſatum, dijs æquiparandum
Conſilijs. primum inuenere. illi ocyus altum
Excutiens ſomnum Neſtor, clamore ſonanti.
Ille ſenis poſtquam vocem intellexit, ad ipſum
Prouolat è thalamo: cui talia verba profatur.
Ecquid ob hæc nocturna viri uos caſtra vagari
Compulit, has iuxta naues, tentoria circum,
Per tenebras? quæ cauſa duos tam friuola adegit?
Huic ita Nelides reſponſum reddidit heros.
Laertis generoſe animi ſate ſanguine magni,
Ne nos argueris, né ue indigneris Vlyſſe,
Quod facinus, Danaûm ſors nos miſeranda coegit
Vt faceremus opus. reliquos aduenimus autem
Excutere è ſomno: quas te quoque ſumere partes

Nobiſcum decet, & fractis ſuccurrere rebus,
Quantum conſilio poſſis, & pectore forti
Cum reliquis, fugiamus, an hic pugnemus in hoſtē.
Sic ait at thalamū ingrediens cōſultor Vlyſſes,
Ingentem ex humero clypeum ſuſpendit vtroq;
Adq; ipſos redijt, mox ad tentoria magni
Tydidæ proficiſcentes, in pellibus ipſum
Taurinis extra tectum offendêre cubantem,
Armatum, iuxta ſocijs recubantibus ipſum,
Sub capita appoſitis per aperta cubilia ſcutis.
Quos prope ferratæ ſtabant fulgentibus haſtæ
Cuſpidibus, ſed & arma tholis ſuſpenſa micabant
Eminus, in morem magno Ioue fulguris acti.
Ipſe quidem corio incubuit bouis inclytus heros,
Inſigni nixus feſſa ceruice tapeto.
Quem prope conſiſtens Neleius excitat heros,
Calce pedum feriens, vltroq; hæc verba profatur.
Surge age, ne dormi Tydei clariſſime fili.
Quid iuuat integram noctem te ſtertere ſomno?
Non ſentis tumulum Troas cepiſſe, nec ipſos
Eſſe procul? campus qui interiacet inter vtroſque
Quantulus eſt etenim? Sic dixit. at ille leuatum
Suſtulit è ſomno corpus, dehinc talia fatur.
Dure ſenex, atq; irrequiete, laboribus ipſis
Indurate animo nunquam ceſſante quieſcis.
Núm ne aderant alij quos poſſes mittere ad iſtuc
Officij iuuenes, qui quos voluiſtis Achiuûm
Primores ad veſtra viros conſulta vocaſſent?
Nec tibi opus fuerat per te hunc ſubijſſe laborem.
Sed tibi difficilem tribuit natura ſenectam,

Quæ nullis rerum ſuccumbat victa procellis.
Reddidit huic Neſtor. Næ tu hæc es amice loquutus
Omnia, & vt decuit, veriſsima, & optima dictu.
Sunt etenim mihi præſtantes fortiſsima nati
Pectora, ſunt vrbes, populiq́ue viriq; fideles,
Quorum iſthæc potui mandare negocia curæ.
Sed nunc me dolor angit iniquæ ſortis Achiuûm
Maximus, atque animo nullam ſinit eſſe quietem
Ex quo res poſita eſt extremo in acumine ferri
Omnis, & ancipitem caſum fortuna minetur
Talis, vt aut fato crudeli ſit pereundum
Omnibus, aut aliqua vitam ratione tueri.
Sed tu nunc pedibus præſtantem vade vocatum
Aiacem, fortemque manu Phylidea, poſtquam
Viribus ipſe viges validi melioribus æui,
Et noſtri abſumptum miſerere ætatis honorem.
Sic ait. ille feri rutilantia terga leonis
Induitur latos humeros & brachia circum,
Tegminis extremum talos defluxit ad imos.
Mox haſtam capit, it, vocat, adducitq́ue vocatos.
Poſtquam eſt ad vigilum ventũ loca, ſingula reges
Opportuna vident, præfectos omnia cautis
Diſpoſuiſſe modis. nullum demittere ſomno
Lumina ſed vigiles omnes loca iuſſa tueri,
Armatos omnes, in caſtra hoſtilia habentes
Intentos oculos, ſolertibus omnia curis
Spectantes. ceu plena canes ad ouilia, ſi quem
Audiuere lupi fremitum, venientis ab alto
Vertice, rapturi pecudes, quem paſtor & ipſi
Latratu fremituq; ſuis ab ouilibus arcent.

Talia

Talia conſpiciens ſenior, ſic Neſtor agentes
Alloquitur: Vigilate viri, atq; inſiſtite curæ,
Vt facitis, ſomnumq́; oculis arcete nocentem
Rebus in afflictis, ſæuo ne forſitan hoſti
Ludibrium riſumq́; incuria noſtra pararit.
Sic dicens, extra vallum proceſſit, & ipſum
Ponè ſequebantur reges conſulta daturi,
Cumq́; his Meriones & Neſtoris inclytus armis
Filius: hi ſiquidem ſuper hoc venere vocati
Conſilio. iamq́; egreſſi munimina foſſæ,
Conſedere duces, vbi multa cadauera bello
Cæſorum iacuere loco, qua ſtrenuus Hector
Cædibus à Danaûm venientis munere noctis
Summotus fuerat. reſidentes ergo ferebant
Mutua colloquia: hic Neſtor Neleius infit.
Ergóne nos virtus, adeóne audacia liquit
Omnis, vt hoc noſtro numero nemo inueniatur,
Qui ſibi tantopere confidat, vt audeat hoſtes
Accedens propius, quid agant, quæ, qualia tractent
Conſilia, explorare? iſtic num fortè manere
Conſtituant, an ſint redituri in mœnia Troes,
Poſt tantam inflictam Danais hoc tempore cladẽ?
Aut aliquem capiens poſtremo ex agmine Troûm,
Aut propè ſuccedens, voces & verba loquentum
Audiat, auſcultetq́;? ferox quid cogitet Hector?
Quod ſi hæc explorata renunciet omnia nobis,
Saluus & illæſus quanto pòſt tempore viuet,
Illi honor immortalis erit, quæq́; inſerat aſtris
Gloria, & à nobis pulcherrima dona dabuntur.
Namq; huic præfecti ratiumq́; & pubis Achiuæ

Singula dona ferent, nigrantes terga bidentes
Pinguia, fœtam quiſq; gerentes vtribus omnes,
Cui ſimilis poßit poſſeßio nulla videri.
Semper & inter erit ſolennibus omnibus idem,
Et feſtis epulis, geſtarum nomine rerum.
Sic ait: hi preßis tenuere ſilentia linguis
Certa diu: tum ſic Diomedes voce canorus
Excipit. Eſt animus Neſtor mihi pectoris alti,
Prompta voluntatis ratio eſt, cupio iſta ſubire
Quæ tu caſtra mones hoſtilia, & omnia certis
Explorare modis, quæ nunc ante omnia Troes
Conſilia expediant, cum tam propè caſtra locarint.
Si modò conſilij comitem, ſociumq; laboris
Des aliquem. nam maior adeſt & plena duobus
Pectoris atq; animi præſtantia, copia rerum
Vberior, vis conſilij præſentior omnis,
Dũ nunc hic, nũc ille aliquid, quod & vtile credat,
Inuenit, alter & alterius ſæpe indiget vſu.
At qui ſolus erit, ſi fortè quid vtile rebus
Cogitet, inueniatq; animo perſæpe labanti
Deficit, & timidum fugit omnis conſilij vis.
Sic ait, atq; illi comitem ſe quiſq; volebat,
Præcipuè Aiaces, quorum Telamonius alter,
Alter Oilides, magni duo fulmina Martis,
Optabant comites in tanta pericula ituro
Tydidæ fieri: voluit Menelaus, auebat
Meriones, cupijt Thraſymedes Neſtore cretus,
Optabat patiens & ad omnia durus Vlyſſes,
Sicut erat fidenti animo, ſemperq; parato
Caſtra ſubire virûm Danais tum dira minantum.

Ad quos Atrides hominum rex talia fatur.
Tydida generoſe, animo gratiſſime noſtro,
Cum tibi tot comites in aperta pericula ituro
Eſſe velint Danaûm primi, tu delige quem tu
Eſſe bonum ducas, qui ſit, videatur & idem
Optimus è numero hoc: nec te reuerentia honorum,
Aut generis moueat: nec te vlla potentia regum
Auerſum rapiat, quos prateriiſſe malignum
Fortè putes. hæc Atrides eſt verba loquutus,
Quòd Menelae tibi, ne tu legerere, timebat.
Ad quem Tydides. Quod ſi permittitis, inquit,
Vt quemcunque velim præſentis ab ordine cœtus
Ipſe legam comitem, quo tandem crimine Vlyſſem
Prætercam? cuius ſapiens, & ad omnia promptus
Eſt animus, quamuis metuenda pericula, quemq́;
Pallas amat. comite hoc per Martia caſtra, per ignes,
Per mala quæcunq; euadam. Sic ergo loquuto
Reſpondens Laertiades. Noli inclyta Tydei
Progenies, nimis aut laudare aut carpere Vlyſſem,
His coram ducibus, qui me nouêre. Sed hinc nos
Tempus abire monet, ſiquidē nox prona minatur
Aduentum auroræ, quæ non procul eſſe uidetur,
Iam ſpacia emenſis cœli longiſsima ſtellis
Partibus exactis etiamnum penè duabus,
Tertia ſola ſuper curſu peragenda relicta eſt.
Hæc vbi dixiſſet, correptis protinus armis
Membra tegūt. gladium Diomedi tū Thraſymedes
Commodat ancipitem, galeamq́; vtrinq; comantē
(Nam ſua pontigradas ad naues arma reliquit)
Taurinam, non excultam, non denіq; comis

Ornatam, proprio quam caſſida nomine dicunt,
Vtilis & tantum eſt capiti tutela tegendo.
Inde ſuum clypeum, magno tunc fidus Vlyſſi
Meriones, arcumq́; grauem, pharetramq́; decorã,
Et gladium, galeamq́; dedit, de tergore factam
Taurino, multa interius retinacula habentem,
Intentam, rigidam. dentes extrinſecus albi
Viſebantur apri, qui denſi parte ab vtraq;
Extabant, medium ſetæ tenuere ferinæ.
Hanc Eleona olim populatus, Amyntoris vrbem
Ormenidæ, vertens opulenti tecta tyranni
Suſtulit Autolycus: quam protinus Amphidamãti
Ipſe Cithæreo dono dedit, ille vetuſti
Hoſpitij dat iure Molo, Molus ipſe paternum
Munus habere dedit nato tunc arma ferenti
Talia Merioni, queis tunc armabat Vlyſſem.
Taliter armati, linquentes caſtra ſuorum,
Caſtra inimica petunt: quibus incedentibus vltro
Augurium à dextra læto dedit ardea cantu.
Tecta aue Pallas erat, quã poſtquã agnouit Vlyſſes,
(Quãuis per tenebras volucrem vidiſſe nequibant)
Lætus adeſſe deam, deinde hac eſt voce precatus.
Audi me Ioue ſcutifero nata inclyta Pallas,
Sicut vbiq; ſoles, ſicut mihi in omnibus adſtas
Caſibus aduerſis nec me obliuiſceris vnquam
Conantem prægrande aliquid: nunc ergo vocantẽ
Præcipuè exaudi, da nos in caſtra reuerti
Acto opere immortali aliquo, quod tempore longo
Troianis doleat. Tum voce valens Diomedes.
Me quoq; diua (ait) exaudi Tritonia virgo,

Da mihi te comitẽ,quondã vt comitata parentẽ es
Tydea,cùm virides Aſopi fluminis vndas
Linqueret & ſolus reliquorum nomine Graiûm
Miſſus ad excelſas Cadmaia mœnia Thebas
Iret,& expoſitis quæ propter venerat,iſthac
Digreſſus duce te hoc opus immortale peregit,
Hoſtibus edomitis.cui vt tu dea ſola fuiſti
Dux, comes,auxilium:ſic nũc mihi ſautor adeſto,
Me rege,cuſtodi,reducem ſiſte,adſere,ſerua.
Robuſtum tibi diua bouem,cui cornua latam
Obtendant frontem quẽ nec iuga tracta domarint,
Quem ſtatuam ante tuas auratis cornibus aras,
Sacrificans voti ſoluam reus. Iſta precati,
Non renuente dea.tenebras per noctis opacæ,
Sparſa per arma virûm,per fuſa cadauera campo,
Per loca cæde virûm iam lubrica ſanguine fuſo
Ibant præcipites,geminorum more leonum.
Sed neq; magnanimis Troianis inclytus Hector
Vllam permiſit requiem, nec tempora ſomni.
Conſilium procerum ſed & ipſe coegit,& omnes
Iuſſit adeſſe ſimul:quibus ad mandata coactis,
Ecquis erit veſtrũ(inquit) ad hæc ſe offerre paratus
Quæ dicam peragenda negocia,temporis huius
Nocturni,patrato habiturus munera facto
Digna ſatis.mercedis erit nam ſumma futuræ,
Corpora bina dabo curſu pernicia equorum
Cum curru Danaûm de cunctis optima: ſi quis
Audeat ad Graias ſpeculatum hinc currere naues,
Quàm poterit propius,nunquid velut antè ſolebãt
Ad celeres Danai circum ſua caſtra carinas

Excubias peragant, hodierni an clade laboris
Et noſtris domiti manibus nocturna relinquant
Officia, & vigilum curas. & nauibus altis
Effugere hinc ſtatuant. Sic inclytus Hector, at illi
Mutua voce diu tenuere ſilentia preſſa.
Vir Troianus erat, patres dixere Dolona,
Filius Eumedis clari præconis, & idem
Vnicus, & ſolus nunc fratrum quinq; ſuperſtes,
Vir locuples auri atq; æris, ſed prorſus inepta
Deformis facie, verum pernicibus aptus
Et volucer pedibus, curſuq; inuictus anhelo:
Is tunc alloquitur ſic Troas & Hectora magnum.
Hector, in hoc animo virtus, in pectore promptũ
Robur adeſt, ad perficienda negocia rerum
Quæ tu cunq; iubes, ea me confidere debes
Facturum: licet informis ſim corpore toto,
Non tamen iccirco malus explorator habebor.
Ad naues itaq; accedam fidenter Achiuas,
Quàm potero propius, tibi et hæc in caſtra retrorsũ
Explorata feram ſed tu nunc omnia ſceptro
Protenſo firmare velis, mihi te eſſe daturum
Frena, & equos, curruſq; inuicti nuper Achillis.
Sic ego peruadam caſtra intima, ſic ego naues
Vſq; Agamemnonias veniam. nam forſan Achiui
Nunc ibi conſultant proceres, an prælia rurſum
Inſtaurent, an fortè fugæ ſe credere malint.
Sic ait. ille manu vibrabat nobile ſceptrum,
Iurabatq; viro: Nunc Iuppiter ille maritus
Iunonis, mihi teſtis ad hæc ſit ritè vocatus.
Nemo iſtis potietur equis te præter in omni

Hoc

Hoc Troum populo, te illuſtrem gloria reddet
Talis, & æternum tanta celebrabere fama.
Atq; ita iuratus poſtquam eſt hæc verba loquutus
Inſtat, vt approperet, fortiſſimus Hector at arcum
Fulgentem ex humero ſuſpendit vtroq; lupina
Tectus pelle Dolon, ſuper vtraq; tempora adaptans
Hircinam galeam, iaculum tum ſumit acutum,
Atq; abit aduerſus naues Argiuaq; caſtra,
A quibus haud iterum rediturus nauibus eſſet,
Nulla relaturus quæ audiſſet ad Hectora magnum.
Namq; ita digreſſum à ſocijs, veſtigia pleno
Torquentem properata gradu, cum primus Vlyſſes
Vidiſſet, ſic alloquitur Diomedea fortem.
En tibi, neſcio quis, pedes huc vir ab hoſte profectus
Tendit, an hic forſan noſtras petit aduena naues
Explorator? an ad diſperſa cadauera campo,
Captans prædæ aliquid? Sed nos hunc ire ſinamus,
Dum nos prætereat, rapidis mox curſibus ipſum
Prenſuri. quod ſi curſu præuerterit, & nos
Dexteritate pedum ſuperauerit, ipſe memento
Ad naues vrgere haſta, ſemperq; retrorſum
Cogere, ne retro queat in ſua caſtra reuerti.
Hæc vbi dixiſſet, paulum ambo declinantes
De regione viæ. poſt funera fœda latebant.
Tum curſu celerante Dolon præteruolat ambos,
Quanto præueniant ſpacio telluris arando
Ducentes muli tardos iuga curua iuuencos:
Mulus enim tauro citius molitur aratrum.
Cum ſubitò exorti poſt hunc velocibus ambo
Curſibus vrgebant: ſonitu miſer ille ſequentum

Audito trepidante pedum, ſpe plenus inani
Conſtitit, argutans animo ſuccurrere plures
Ipſe ſibi comites quos mitteret inclytus Hector.
Verum iam ſpacio, quàm quiſquam mittere telum
Poßit, erant propiore illi. tum ſcilicet hoſtes
Eſſe nihil dubitans, fugit ilicet: acrius autem
Illi inſtant fugienti alacres, vrgentq́ue Dolona.
Non ſecus ac venatores per aperta ferarum
Luſtra canes gemini, quos efferat vſus & ætas,
Hinuleum leporémue agitant, per inhoſpita ſyluæ
Paſcua, præ trepida formidine multa gementem:
Sic ibi Tydides, *& rerum euerſor* Vlyſſes,
Inſtabant tibi fata Dolon *extrema ferentes,*
Arcebantq́ue procul verſus naualia Graiûm,
Ne tua caſtra retro curſu in Troiana *redires.*
Iam procul haud aberat quin excubitoribus ipſis
Incideret, cùm diua ſuo Tritonia *vires*
Tydidæ immiſit, ne fortè quis alter Achiuûm
Hoc illi decus eriperet, nam primus in ipſum
Miſit agens celerem diuæ vi roboris haſtam,
Vulnere quem fixum ſic eſt affatus. Ab iſta
Aut tu ſiſte fuga curſum, aut te conſequar ipſo
Hoc iterum telo: nec enim tu effugeris vnquam,
Quam tibi noſtra feret miſerandam dextera mortem.
Dixit, *& attollens haſtam ſine vulnere miſit*
Sponte ſua. nam dextri humeri retinacula ſupra
Miſſa volans, ante ipſum affixa eſt cuſpide terræ.
Subſtitit attonitus miſer, & formidine pallens,
Dentibus increpitans, titubans pede, vocibus ædens
Murmura confuſis: manib. quem deinde præhenſum

Ambo

Ambo ad ſe retrahunt. quos ille in verba fluentes
Effundens lachrymas, ſic dicitur eſſe precatus.
Seruate incolumē, & viuū me abducite quæſo,
Ipſe ego me redimam. ſunt namq; ingentia nobis
Dona repoſta domi, ferri, argenti, æris, & auri,
Vnde pater vobis ampliſsima munera mittet
Si me ſeruari incolumem cognorit Achiuis.
Huic ita conſilio præſtans reſpondit Vlyſſes.
Aude animo, confide, omni formidine mortis
Depoſita, mihiq́ hæc ediſſere vera roganti,
Quid tu ita ſolus in hac nigræ caligine noctis
Tempore, quo ſopiti alij defeſsa quieti
Corpora depoſuere homines? an mortua captas
Funera, prædæ aliquid ſperās? an te inclytus Hector
Exploratorem ad naues dimiſit Achiuûm?
An te ſponte tulit huc te inſana voluntas?
Ad quem voce Dolon trepidans, & corpore toto,
Multis me exagitans rationibus impulit Hector,
Deceptum: currus & equos ſe namq́ daturum
Præclaros mihi Pelidæ promiſit, vt irem
Quid fieret naues exploraturus ad altas,
Veſtraq; caſtra viri: poſitáſne ageretis vt antè
Excubias. an fortè pares non ſitis ad iſthæc
Edomiti noſtris manibus, pugnæq́ hodiernæ
Cladibus attriti patrias redeatis ad oras.
Ad quem ſubridens ſapiens ita fatur Vlyſſes.
Munera magna Dolon equidem, ſi tu iſta petebas,
Pelidæ currus & equos adeò generoſos,
Vt nulli parêre alij nec cedere poſſint
Mortali niſi ſoli ipſi: qui matre creatus

Aequorea, diuûm de ſemine venit Achilles.
Verũ age & hæc mihi reſponde, & dic vera rogãti,
Quæ loca ſeruantem, quáue in regione morantem
Hectora liquiſti, cum digredereris ab illo?
Arma vbi depoſuit? ſtabula & quæ legit equorũ?
Quid Troes reliqui, vigilántne, atq; ordine ſeruãt
Excubias? an membra fouent defeſſa quieti?
Hácne etiam, quam nunc retinẽt, ſtatione manere
Decernant? an fortè in mœnia celſa redibunt,
Poſt tantam noſtro factam de milite ſtragem?
Huic ita voce Dolon ſed adhuc titubãte profatur
Hæc quoq; vera tibi, quicunque es amice, fatebor.
Ad veteris monumenta Ili ſeſe ipſe recepit,
Cum ducibus primis & conſultoribus Hector,
A turba, vt ſecreto illic de rebus agendis
Conſultent: vigiles etiam, quos caſtra tueri
Iuſsit, & excubias agere, hi parêre recuſant,
Et neq; comparent, niſi ſoli Troes: ad ignes
Hi ſiquidem, & nocturna ſedent ad lumina ſoli,
In partes alios etiam & loca iuſſa vocantes.
At ſocij dilapſi omnes, ſecura quieti
Corpora depoſuere, nihil ſupereſſe pericli
Perſuaſi, nihil inde mali cladiſue timentes
Pro natis, pro coniugibus, quãdo hinc procul abſint.
Cui Laertiades. Age & hoc ediſſere, nunquid
Commiſtæne iacent Troum ſociûmq; cateruæ,
An ſemoti alijs alij? quo noſcere poſſim.
Quem celer Eumedis contrà ſic filius infit.
Hæc quoq; vera tibi referam: tentoria duri
Ad mare Cares habent, & habentes Pæones arcus

Incuruos, Lelegesq́, & Caucones, inde Pelaſgi.
Tymbreum verò verſus, loca proxima, campum
Hæc Lycij ſortita tenent, Myſiq́ ſuperbi
Inde equites Phryges, hos criſtati Mæones vltra.
Singula cur autem diſquiritis omnia? quod ſi
Vultis adire viros, Troianaq́ caſtra videre,
Diſcite & hoc. Thracum, Troiæ qui nuper ad vrbē
Laturi auxilium venere, nouiſſima turba eſt,
Qui dirempta loco poſuerunt caſtra ſeorſum,
Quorum rex Rheſus clariſſimus Eionei
Filius, huius equos forma atq; ætate probandos
Qui candore niues anteirent, curſibus auras,
Conſpexi his oculis. currus vehit aureus ipſum,
Argento inſerto fulgens. arma aurea regis
Tota nitent, ipſo miranda ſtupendaq́ viſu.
Videris, eſſe deûm dicas digniſſima membris,
Non hominum, qui tam precioſis excolerentur.
Vos nunc ad celeres naues me abducite captum,
Aut hic firmo aliquo religatum linquite vinclo,
Donec vos ambo Troiana in caſtra profecti,
Veráne detulerim vobis an falſa ſciatis.
    Ad quem torua tuens Diomedes, talibus infit.
Ne verò ne deinde fuga ſperaueris vlla
Elabi te poſſe mihi, licet omnia nobis
Commoda detuleris, molitum hoſtilia poſtquam
Te noſtræ cepere manus, vt ſcilicet olim
Huc iterum redeas naues ſpeculator ad altas,
Aut nos oppugnes. quod ſi tibi ſpiritus iſthac
Demptus erit dextra: nunquam tu deinde redibis
Perniciem Danais meditans. verba iſta loquenti,

Iamq́ parantiictum, barbæ cum vellet honeſtam
Tangere cæſariem ſupplex, caput enſe reducto
Diſſecuit medium, quo vulnere vtrinq́ ſolutis
Neruorũ inuolucris, ſed adhuc cũ murmure linguæ
Fractum pulueribus iacuit caput, ilicet illi
Exuuias atq; arma adimunt iam lumine caſſo.
Hircinam galeam, ſagulumq́; è pelle lupina,
Inde retortum arcum, tum duri roboris haſtam.
Omnia quæ dextra victrice inuictus Vlyſſes
In cœlum tendens, hac Pallada voce precatur.
Diua faue, ſpolijs per nos tibi ritè dicatis,
Te ſiquidem primam colimus, te in vota vocamus
Diuorum: tu nunc nos in tentoria Thracum
Dirige, qua currus & equi ſtant, aureaq́; arma.
Hæc vbi dixiſſet, ſpolia iſta Dolonis auari
Extulit ad ſummos vt iuſta tropæa myricas.
Et ne fortè locus redeuntes nocte ſub atra
Falleret, apprenſa ponebat arundine ſignum,
Adiecta viridis numeroſa fronde myricæ.
Hinc per & arma virũ properãt, nigrumq́; cruorẽ,
Indicio Thracum tentoria nota petentes.
Quorum vbi ad extremos ventũ eſt, ipſoſq́ iacẽtes
(Vtpote defeſſos curſu) ſopor altus haberet,
Sed tamen ordinibus digeſti, namq́ iacebant
In ſerie triplici, iuxta ſua quemq; repoſta
Arma ſolo iacuere, & equi propè pabula ſtantes
Carpebant, ipſe in medio rex agmine Rheſus
Somno indulgebat, iuxta ipſum parte capiſtris
Quadrupedes media tecti ad præſepia ſtabant
Curribus appoſitis, quem poſtquam vidit Vlyßes,

En tibi amice virum, Diomedi proximus inquit,
Cõmonſtrãs, en iuxta & equos, quos verba Dolonis
Signarunt, quem nos paulo obtruncauimus antè.
Nunc age vim, viresq́; tuas, nunc robora profer,
Nunc virtute opus eſt, res exigit, hora requirit.
Nec tu nunc ſpectator eras adhibendus, in armis
Tam bene compoſitus: ſed tu nunc ſolue iugales,
Ipſe viros perimam: quod ſi te fortè iacentes
Obtrũcare iuuat, pulchrum eſto, ego ſoluere pergã
Quos abigamus equos in caſtra Argiua trahentes.
Sic ait, at vires Diomedi cæſia Pallas,
Et mentem dedit. ergo auidè per caſtra iacentes
Aggreditur, nunc hunc ferro, nunc corripit illum.
Tum grauia ignota ſuſpiria morte cadentum
Audiri, tum terra atro manare cruore.
Sicut enim leo ſiue ouium ſeu fortè caprarum
Per deſerta gregem nactus, paſtore carentem,
Irruit infrendens, mactans vorat ore cruento:
Sic tunc Threïcios iuuenes Tydeius heros
Corripuit, mactans. bis ſex iam corpora victor
Orco tradiderat, cùm ſtans propè fortis Vlyſſes,
Tydides quemcunq; manu confecerat, illum
Ipſe trahens pedibus, cupiens vt tranſitus eſſet
Liber equis, retrò abiecit, ne fortè pauentes
(Ignorabat enim quales, vel cuius eſſent
Indolis) ad totis obiecta cadauera caſtris
Cõſternati agerent ſubitum per caſtra tumultum.
Iamq́; erat ad regem ventum, qui tertius illis
Et decimus cumulandus erat, quo tempore dulcem
Ille quidem toto proflabat pectore ſomnum.

Peſtifer illi autem ſupra caput aſtitit ægrum
Somnus, ab Oenidæ manibus ferroq́; profectus
Palladis auxilio. Interea cordatus Vlyſſes
Soluerat æripedes, freniſq́ tenacibus omnes
Nexuerat, iamq́; educens ex agmine abibat
Inſtigans arcu, quoniam ſumpſiſſe flagellum
Feſtinans oblitus erat de curribus altis.
Tum ſocium admonuit per ſibila cognita. at ille
Perſtabat, voluens animo memorabile factum,
Num currũ arripiens, in quo arma repoſta iacebãt
Aurea, pertraheret temone, aut tolleret altis
Deportans humeris: an plures fortè trucidet
Pubis Threiciæ. voluenti talia, Pallas
Adſtitit, &, Quid, ait, tibi Tydeos inclyte fili,
Excidit, vt redeas? trepidus ne fortè carinas
Hinc pulchras repetas, ne Troas fortè deorum
Excitet hic alius, iam deſine, tempus eundi eſt.
Sic ait, ille deæ vocemq́; & verba loquentis
Agnoſcens, conſcendit equos, quos verbere Vlyſſes
Vrgebat, properè ad naues venere citatis
Curſibus æripedum, nec ſegnis amicus Apollo
Troianis fuit. Ille vt Pallada vidit euntem,
Conſilia & verbis Diomedi recta ferentem,
Iratus, loca & ipſe petit, qua caſtra locarunt
Troiani, Thracesq́;, & ab illis Hippocoontem
Excitat, agnatum regi, rebusq́ valentem,
Conſilioq́ bonum. qui ſomno excuſſus, vt ipſos
Abductos cognouit equos, regisq́; iacentis
Sanguine fœdatum corpus, tum plurima circum
Corpora cæſorum, miſeraq́ à cæde mouentum

Semineces

Semineces artus, amens exclamat, & omnem
Impleuit clangore locum, tum nomine regem
Aequæuum, agnatumq́ vocans, tum tota tumultu
Caſtra repentino Troum commota fremebant.
Vndiq; concurſus fieri, ruere vndiq; Troes
Cum ſocijs, mirari hoſtes ingentia facta
Eſſe auſos, ſua ab his potuiſſe in caſtra reuerti.
Illi vbi peruenere locum, quo morte Dolona
Perculerant, ibi cautus equos retinebat Vlyſſes.
Deſilit in terram Diomedes, atq; cruentas
Exuuias rapiens, ſocio tradebat Vlyſſi.
Mox in equos iterum inſiluit: qui verbere Vlyſſis
Et ſtimulis acti, repetunt omiſſa repentè
Ad naues dudum cœpti veſtigia curſus,
Quos trepidante pedum curſu Neleius heros
Senſit vbi aduentare prior, ſic fatur amicis.
O ſocij Danaûm proceres, & ſceptra tenentes,
Mentiar? an verum mens augurat? id quod & optē
Certus equū ſtrepitus pauidas mihi perculit aures,
Quos & Tydides huc & conſultor Vlyſſes
Adducunt, Troum ſociûmue ex agmine captos.
Verum ego quàm timui, quā me metus anxius egit
Sollicitum, ne quid paterentur triſtē, ſuaq́
Indignum virtute viri, duo maxima Graiûm
Lumina, ne ſoli obruerentur ab agmine Troum.
Vix ea fatus erat, cùm protinus ecce cruentis
Adſunt ornati ſpolijs, mox inde decoris
Deſiliunt ab equis, quibus omnia læta precati
Exhibuere manus, gratantes talia dextris
Ominibus perfecta, duces; multaq; ſalute

Accipiunt. Tum Neſtor in hæc eſt verba loquutus.
Dic age, dic ingens Argiuûm gloria Vlyſſe,
Quos nobis adducis equos? aut vnde paratos?
Nunquid ab agminibus Troum? num fortè deorũ
Obtulit hos aliquis, ſimiles cœleſtibus omnes
Luciferi radijs? equidem iam tempore longo
Troianis conuerſor, ad hæc naualia bello
Conſenui, nec tale aliquid vel tempore vidi hoc,
Vel vidiſſe aliò memini, tam ſcilicet albos,
Talis equos formæ. Nunc munus id ergo deorum
Eſſe ego credidero, quia vobis obuius ambos
His donarit equis aliquis deus: ipſe equidem vos
Caros eſſe Ioui cogenti nubila noui,
Atq; ipſo genitæ dilectos Palladis ambos.
Olli reſpondens multorum expertus Vlyſſes,
Neſtor (ait) Nelide, ingens decus Argiuorum,
Id facilè eſſe deo quis neſciat, his meliores
Si dignetur equos dare poſſe? quod omnia longè
Humana exuperet virtus diuina, ſed iſti
Quos nũc cernis equi, ſunt tota ab origine Thraces
Quorum hodie regi Diomedes abſtulit haſta
Obluctantem animam, cum de incumbentibus vnà
Bis ſex lectorum iuuenum, quibus additus eſt rex
Rheſus tredecimus. Sed & hunc naualia iuxta
Cepimus, exutum ſpolijs, & vulnere cæſum
Liquimus: explorator enim veniebat ab ipſo
Hectore, Troianisq́; alijs, vt noſtra peragrans
Caſtra, ſuis quæcunq; ageremus, nota referret.
Sic dicens, adigebat equos per grandia foſſæ
Munimenta caua, gaudens ſimul ipſe, ſimulq́;

La-

Lætantes aliȷ. Sed equi tentoria magni
Ingreſſi Diomedis, ibi ad præſepia pulchris
Alta ligabantur nullo prohibente capiſtris,
Iuxta alios Diomedis equos, qui farre cibari
Triticeo ſoliti fuerant. ſpolia inde Dolonis
In proram nauis poſuit veterator Vlyſſes,
Conſecranda Deæ ventura per ocia glaucæ.
Ambo deinde in aquas abeuntes æquoris alti,
Abluturi artus multo ſudore fluentes,
Omnia mẽbra lauant, ſuras, femora alta, lacertos.
Corpora poſtquam autem nimio ſudore leuarunt,
Fluctibus æquoreis lotiq́;, animisq́; refecti,
Poſt hæc calda petunt ſpumantia balnea labro
Artẽ laborato varia, defeſſa lauabant
Corpora, odorifero ſucco præpinguis oliuæ
Vngentes: tum cœnatum poſt balnea pergunt,
Atq; ibi præcipuum libant cratera Mineruæ,
Plurima prædulci vacuantes pocula vino.

Libri decimi finis.

ILIADOS HOMERICAE LIBER XI.

AT iam prima diem referens mortalibus almum,
Orta ſenis thalamos & grata cubilia liquit
Diua pudoricolor, cùm Iuppiter æthere ab alto
Mittit ad Argolicas numen crudele carinas,
Pacificas mentes ſolitam diſſoluere Litem,
Spargere & irarum cauſas, & iurgia belli.
Illa manu præ ſe monſtrum deforme ferebat
Martis, & inſanæ per tot diſcrimina pugnæ.
Hæc delapſa petens nauem pugnacis Vlyßi,
Conſtitit alta ſuper tabulata, quòd eſſet in omni
Claſſe loco medio, ſicut duo cornua habebant
Hinc Telamoniadæ naues, hinc fortis Achilli.
Qui duo quod validi atque inuicti viribus eſſent,
Vltima caſtrorum meritò loca iuſſa tenebant.
Stans igitur celſo in malo ſæuißima diuûm
Nauis Vlyſſææ, clamorem voce ſonora
Edidit horrendum, qui ſic peruaſit Achiuûm
Pectora, vt inijceret viresq; nouumq; vigorem
Omnibus, atq; animos pugnæ crudelis amore
Inflammaret agens, quem copia nulla fatiget
Pugnandi, atq; ipſis aleretur cædibus, & qui
Eſſe videretur patria iucundior ipſa.
Hic prior Atrides exclamat, & imperat, omnes
Arma reſumentes adſint, & bella capeßant.

Ipſe arma induitur lato fulgentia ferro,
Principiò teretes ocreas, argentea habentes
Vincla pedes circum & talos: tum grandibus aptũ
Et pulchrum thoraca humeris, memorabile donũ
Antiqui Cinyris, qui cùm regnaret in alta
Iam ſenior Cypro, famaq; audiſſet Achiuos
Claſſibus & magno petere inclyta Pergama bello,
Gratificans munus regi donarat Atridæ.
Viſebantur in hoc veluti bis quinq; viarum
Lineolæ, quas cæruleus color inficiebat.
Bis ſex aureolo radiabant terga colore,
Signa quaterquini referebant ſtannea, poſt hæc
Tres inerant ſquamis depicti terga dracones
Cæruleis, magni, immanes, ceu colla petentes
Porrecti ad iugulum: videas, cognoſcere poſſis
Eſſe Iridi perquàm ſimiles, quam Iuppiter altis
Nubibus infixit referentem mille colores,
Et miſeris voluit mortalibus eſſe ſtupori.
Pòſt humeris magnum validis accõmodat enſem,
Auratis firmum clauis: hunc aurea pulchrè
In latus ex humero pendentem cingula nectunt.
Taliter ornatum; vagina argentea condit.
Tum clypeum capit ingẽtem, prorſumq; ſtupenda
Arte laboratum, circum bis quinq; ſubibant
Orbes ærati, gyro interiore plicatum.
Bis totidem ſtanno rigidi candente. ſed ipſo
In medio extabant Phorcynidos ora Meduſæ,
Cærulea facie, & forma vultuq; minaci,
Terribili, ſæua, cingentibus vndiq; diris
Numinibus, terrore animi, triſtiq; timore.

Pondus id, hos orbes argentea zona tenebat
Quam ſuper in ſpiras tortus draco gutture vaſtus,
Ore triceps vertebatur, capita ardua quaſſans:
Quæ tamen ex vno ſurgebant omnia trunco.
Tum galea criſta horribili caput armat equina,
Quadruplici ſerie magnum incutiente pauorem.
Poſtremò ingenti præfixa haſtilia ferro
Bina manu rapit. his longè fulgebat in armis,
Sidera vt immodicus percelleret aurea ſplendor.
Tanta Mycenarum regis decora eſſe volebant,
Iuno regna tenens, & lumina cæſia Pallas,
Vt ſonitu ingenti fremerent ex aere ſummo.
Auriga tum quiſq; ſuo præcepit, vt armis
Et currus & equos ſubter munimina foſſæ
Inſtructos, aptosq́; obeunda ad bella tenerent.
Ipſi ſublato pedites clamore feroci
Erumpunt caſtris, armisq́; animisq́; parati.
Atq; ibi munimenta extra diſcrimine paruo
Diſtantes ab equis, ſeſe nil tale timenti
Oſtendunt hoſti à tergo. tum Iuppiter atram
Immittens Litem, veſano caſtra tumultu
Complet, & ex alto pro dulci rore cruentas
Depluit in terram guttas, ſub tempus obortæ
Auroræ: quo prodigio tot parte ab vtraq;
Illuſtres animas fuerat miſſurus ad orcum.
Troes ab aduerſa venientes parte, relicto
In quo conſtiterant tumulo, contrà arma ferebant
Quiq; ſuis nixi ducibus, magnum Hectora circum,
Circum Pulydamanta ſui, circumq́; potentem
Viribus Aenean, quem Troes honore colebant

Eximio, ceu diuûm aliquem: tria & agmina circũ
Tris Antenoridas, Polybumq́; & Agenora fortem,
Dijs ſimilemq́; Acamanta, virentem cælibe vita.
Hector ibi ante alios circumtulit arma ſuorum,
Vltima nunc luſtrans, nũc prima ſub agmina curſu
Se recipit, grauibus iam conſpiciendus in armis,
Iam ſubductus ab aſpectu, nec vbiq; videtur.
Non aliter quàm ſtella nocens, quæ nubibus atris
Apparetq́; latetq́; viciſſim: hic impiger Hector
Totus ab armorum radiabat luce coruſca,
Ceu Iouis armati clypeo trepidabile fulgur.
Pugnantes igitur congreſsi Troes Achiuis,
Talia præbebant de ſe ſpectacla viciſsim,
Qualia meſsores hominis locupletis in agro
Edere ſæpe ſolent, aut hordea flaua metentes,
Triticeam aut ſegetem, duplici ſtant ordine nixi,
Atq; vt ibi in terram crebri cecidere manipli,
Sic Troum, ſic Argiuûm proſtrata cadebant
Corpora, ſic æquata edebant mutua pugna
Funera, nil memores mortiſue atriue timoris,
In ſua graſſantes rabidorum more luporum
Viſcera, & alterna furibundi cæde madebant:
Cedere nec quenquam, nec ſe ſubmittere pugna
Spectares. tum triſte homini Lis improba numen,
Lætitiæ tacito capiebat pectore ſenſum,
Iſta videns. nam ſola aderat, pugnamq́; ciebat.
Nam reliqui diuûm iuſsi intra tecta manebant
(Quæ ſpecioſa tenent in Olympi vertice ſummo)
Irati ſuperûm regi, qui contrahit atras
Aera per vacuum nubes: quia ſcilicet eſſet

Illa Troianis decus ingens luce daturus,
Nec Danais foret auxilio. namq; ipſe ſedebat
Solus, & à reliquis diuûm ſecretus, & vrbem
Troianam Danaûmq; rates in littore ſpectans,
Spectans armorum ceu fulgura mutua, lætus
Funera ſpectabat, cadentum, & multa cadentum
Millia, permulto rorantes ſanguine campos,
Iucundo iſtarum rerum gaudebat honore.
Tam ſtetit iſta diu fortuna æquata laboris
Sanguinei, multiq; acie ex vtraq; cadebant,
Donec adaucta dies medium aſpiraret ad orbem,
Tempore quo grauida nemoroſo in monte ſecuri,
Arboreasq; trabes æternaq; robora ſcindens
Lignator, manibus feſſis & corpore toto,
Iam reuocante fame linquens opera atq; laborem,
Apparat optatæ iamdudum fercula cœnæ.
Fortia tum Danai ſocios in facta vocantes,
Pro ſe quiſq; ſuos, Troum rupêre phalangas
Vi ualida, ac virtute animi. quos inter Atrides
Primus in aduerſos Agamemnon ſe intulit hoſtes,
Occiſo præſtante Bienore principe, poſt quem
Strauit Oileum, qui frena regebat equorum.
Ille quidem dominum vlturus, de præpete curru
Deſilit, ac illi plagamq; & tela ferenti
Obuius Atrides, ita frontem perculit haſta
Elapſo, vt galeæ ſummum mucrone feriret.
Quo fruſtrato ictu, media inter lumina fronti
Infixa eſt ferrata acies, quæ oſſa intima frangens
Tranſiit, & media cerebri madefacta medulla eſt.
Sic domuit plagas & vulnera ferre paratum.

Hos

Hos igitur diro confectos funere, & armis
Exutos, vt humi cæſi iacuere reliquit.
Inde duos Priamo genitos, quorum nothus alter,
Alter legitima fuerat de matre creatus,
Antiphon atque Iſum paribus conſpexit in armis,
Et curru ſtantes in eodem capta regebat
Frena nothus, dextra rotat Antiphꝰ arma minaci.
Hos quandoq; ambos nemoroſæ in montibus Idæ
Seruantes armenta ouium, generoſus Achilles
Ceperat, & precio dimiſerat inde redemptos.
Fertur in hos ferus Atrides, Iſumq; priorem
Interimit, figens iaculo penetrante papillam:
Antiphon infixo mox conficit enſe ſub aurem.
Quos dum præcipites curru deturbat, & armis
Exuit, eſſe viros quos quondam inuictus Achilles
Traxerit ad naues captos è montibus Idæ
Agnouit, quoniam exuuijs nudauerat ambos.
Tum velut immanis leo fœta cubilia ceruæ
Ingreſſus rapit hinuleos, & dentibus atris
Dilaniat, toto pauet anxia pectore mater,
Nec ferre auxilium potuit pereuntibus vllum,
Quamuis conſtiterit propior, fugit abdita in altos
Seſe proripiens ſaltus, & inhoſpita teſqua
Syluarum, ſudore fluens, nam robore tota eſt
Immanis ſtupefacta feræ. Sic pectora Troum
Attonita, & ſtupefacta retrò ceſſere, nec vllum
Auxilium potuere ſuis aut ferre ſalutem,
Sed noua graſſantum metuebant robora Graiûm.
Poſt hæc Atrides Piſandrumq; Hippolochumq;,
Ambos Antimacho genitos in prælia forti:

Hic erat Antimachus, Paridis qui victus & auro
Muneribusq; aliis, Helenen gazamq; rependi
Diſſuaſit Menelae tibi: hoc patre ergo creatos,
Et curru ſtantes in eodem, cùm timor ægros
Cœpiſſet (nam frena manus fugere remiſſas,
Nam currus & equos ſimul & data frena regebāt)
Inſilit Atrides violenti more leonis
Ambos delaniaturus, ſed ab axe rotarum
Deſiliunt genua amplexi, regisq; voluti
Ante pedes, tali victorem voce rogarunt.
Conſerua incolumes Atrei clariſſime fili,
Digna recepturus pro noſtra dona ſalute.
Nam pater ampla domi locupletis munera gazæ,
Aeris & argenti, fuluiq; recondidit auri,
Pro quib. has animas redimet tibi maxima mittēs
Præmia, ſi viuos nos nouerit eſſe retentos.
Talia cum lachrymis illi. pro mitibus autem
Verbis & gemitu, reſponſum immite tulerunt.
Ergóne vos geniti Antimacho, qui Troica quōdā
Concilia hortatus monuit, ne parcere vellent
Legatis, Menelae tibi, tibi fortis Vlyſſe,
Nec ſinerent remeare domum, patriamq; reuerti,
Sed velut exigerent inimico à ſanguine pœnas.
Nunc igitur culpæ nati luitote paternæ
Supplicium, pœnamq;. Hæc dicens, perculit haſta
Piſandrum aduerſo ſub pectore. præcipitemq;
Strauit humi. quo ſic terram mordente ſupino
Irruit Hippolochus, gladio cui vindice palmas
Præſcidit, & ſummæ ceruicis vincula ſoluit.
Quem poſtquam ſtratum fulgentibus exuit armis,

In medios truncum calcandum propulit hoſtes,
Non ſecus atq; pila pauxilla in fruſta molari.
Poſt hæc præcipuos vbi conſpicit eſſe tumultus,
Proripuit ſeſe in medias comitante phalangas
Agmine Graiugenûm, tum ſparſa per agmina latè
Irruit, adſequitur peditem pedes, actus equeſtri
Agmine eques: fugit hic, fugat ille, vſumq́; videndi
Abſtulit atra leui commota è puluere nubes,
Per totum campi ſpacium, quem curſus equorum
Impleratſonitu ingenti. Sed rex Agamemnon
Et fugienti inſtans hoſti, exhortansq; frequentes,
Tantas edebat ſtrages, tantamq; ruinam,
Quantam iniecta ſolent denſis incendia ſyluis
Edere, quam paſcunt afflantes vndiq; venti:
Sic Agamemnonio ſub milite & enſe ſuperbo
Innumeri Troes peditumq́; equitumq́; cadebant.
Cernere equos erat errantes, currusq; trahentes
Aurigis vacuos paſſim, dominisq; carentes,
Ceu deſiderio motos & amore ſuorum,
Ipſos ceu vaſti per plana requirere campi.
Hi verò abiecti terræ, exanimesq; iacebant,
Vulturibus quàm coniugibus potiora daturi
Gaudia. per medios tanti diſcriminis æſtus,
Tela per, & mortes, per fuſi ſtagna cruoris,
Vmbrantem campos per nubem pulueris atri,
Iuppiter incolumem ſeruauit, & Hectora tutum
Præbuit. at ferus Atrides ſocia agmina Graiûm
Terribili clamore vocans hortatur, & vrget
In Troas: qui iam veteris monumenta ſub Ili
Conſtiterant, curſu feſſi medio æquore campi,

Syluestrem ad ficum cupidi vrbis contingendæ
Qui poſtquam Scææ ſtabant prope limina portæ
Ad ſagum veterem, tum primum ſiſtere curſum,
Stare loco, atq; inhibere fugam, ſociosq; peractæ
Colligere ex errore fugæ: quos ſegnior autem
Curſus in hoſtilis perduxerat agmina turbæ,
Hos necat, hos mactat virtute ferox Agamemnon.
Atq; vt ſæpe leo cæcæ ſub tempore noctis
Corripiens armenta boum, cùm diſſipat omnes,
Tum rapit eximium, quem mox ceruice reſecta
Dilaniat, carnemq; vorat fera ſæua cruentam,
Visceráq; inſano depaſcitur intima morſu:
Non ſecus Atrides fugientibus omnibus vnum
Poſtremum rapiens aliquem mactabat: & illum
In faciem ſternens, rapta hunc ceruice ſupinum
Conficit, aut ab equis retrahens, aut axe citato.
Sic varijs periere modis tot milia Troum,
Sub manibus magni Atridæ, qui iam prope muros
Iliacos pugnans penè irrupiſſet in vrbem,
Cùm pater omnipotens cœlo delapſus, in altis
Fontibus irriguæ conſedit montibus Idæ,
Tela manu retinens acie metuenda triſulca,
Tum ſic alloquitur plantis velocibus Irim.
I fuge, vade, vola pennis pernicibus Iri,
Hectora conueniens, cui talia verba loqueris.
Donec in agminibus pellentē Agamemnona primis
Viderit hoſtiles acies, multosq; ſuorum
Enſe trucidantem, ſe ſubtrahat ipſe, manumq;
Compellat reliquam Troum producere pugnam
Cū Danais. poſtquam ille autē vel punctus ab haſta,
Vel

Vel cæſus gladio repetitum aſcenderit axem,
Tunc illi tantas immittam in corpora vires,
Vt Danaos vice iam verſa trepidante repellat
In ſua caſtra fuga, per captaq́ caſtra ſequutus
Ad naues redigat: nec cædibus ante modúmue
Aut finem ſtatuat, quàm ſol occumbat, & almæ
Aduenient noctis tenebræ, lucemq́ recondant.
Talia dicenti eſt aſſenſa volatilis Iris,
Et lapſa Idæo de vertice ad inclyta Troiæ
Mœnia, & inuenit Priamo ſapiente creatum
Hectora, ſtantẽ ad equos, curruſq́; & frena tenentẽ.
Quem propè conſiſtens, roſeo ſic ore loquuta eſt.
Hector Priamide, dijs æquiparande, deûm rex
Iuppiter hæc celeres tibi me mandata per auras
Ferre iubet, quibus haudquaquam parêre recuſes.
Donec in agminibus pellentẽ Agamemnona primis
Videris hoſtiles acies, multoſq́; tuorum
Enſe trucidantem, retrahas tete ipſe, manumq́
Compellas reliquam Troum producere pugnam
Cũ Danais poſtquam ille autẽ vel punctus ab haſta,
Vel cæſus gladio, repetitum aſcenderit axem,
Ipſe tibi immittet tantas in corpora vires,
Vt Danaos vice iam verſa trepidante repellas
In ſua caſtra fuga, per captaq́ caſtra ſequutus
Ad naues redigas, nec cædibus ante modúmue
Aut finem ſtatuas, quàm ſol occumbat, & almæ
Adueniant noctis tenebræ, lucemq́ recondant.
Hæc effata, leues euanuit Iris in auras.
Hector vt armatus ſtabat, ſe immiſit ab alto
Præcipitem curru, quatiens horrentia celſa

Tela manu, circumq; pedes volat agmina Troum,
Multa rogans & multa monens hortatur, vt armis
Fortiter hoſtiles pergant vrgere phalangas.
Cuius ad imperium recruduit alea pugnæ,
Inclinata prius, tanta virtute reſumptis
Viribus atq; animis collidebantur Achæis.
Nec minus Atrides Danaos animabat, & armis
Longè alios inter ſuperans, & in agmine primus
Pugnabat, pugnamq; ſuis æquabat Achiuis.
Dicite nunc Muſæ cœleſtia templa colentes,
Primus in Atriden quiſnam incidit, obuius ipſi?
Númne aliquis Troum? nũ quis ſocia arma ferẽtũ?
Is fuit Iphidamas, præclaro Antenore natus,
Et genere & virtute bonus, vir corpore & armis
Magnus. is in Thrace genitrice & diuite terra
Lanigeri pecoris, fuit enutritus ab annis
Puberibus, materno ab auo tum principe Thracũ
Ciſſeo, cui filia erat formoſa Theano,
Hanc Antenoridæ ſociatam lege marita
Vxorem, dedit ætatis ceu flore virenti
Primæuo: cuius tunc ille reliquit amatæ
Et ſibi deſponſæ thalamos, & ad alta profectus
Pergama peruenit, famæ immortalis amore,
Si Danaos contra gereret fera bella, parandæ.
Venerat ergo ſuis Percotæ nauibus oram
Bis ſex, littorea quas in ſtatione reliquit
Helleſpontiaci menſus vada ſalſa profundi.
Ilion ad ſacrum Troiæ pedes inde profectus,
Hoc tunc infœlix Atridæ tempore factus

Obuius, audacis perſoluit ſanguine pœnas
Incœpti. nam cum ſpacio breuiore venirent,
Alternis teretes vibrantes viribus haſtas,
Alter in alterius torquebant corpora ferrum.
At prior Atrides telo fruſtratus & ictu,
Infixum telluri etenim trans Iphidamanta eſt:
Iphidamas validis intorquens viribus haſtam,
Cingula thoracem ſubter ferit integra lamnis
Argenti Atridæ: ſed non perruperat ictus
Vincula, at ille manu mucronem vrgente iuuabat.
Sed neq; ſic potuit ſuperare argentea balthei
Robora, ſed duro ferrum eſt ſuper ære reflexum.
Tum ferus Atrides violentam exarſit in iram,
Ferrum à ſe reprimẽs, & ab Iphidamante reuellẽs,
Fertur in aduerſum truculenti more leonis,
Ceruicemq; viri gladio haurit prorſus adacto
In cerebrum, ac illi ſoluuntur corporis artus,
Ferreus & claudit morientia lumina ſomnus.
Sic bonus Iphidamas cecidit melioribus annis,
Infœlix: qui dum popularibus eſſe ſaluti,
Præſidioq; cupit, preßis hoſtilibus armis,
Deſponſæ thalamos & nondum experta reliquit
Gaudia, præcipuè formoſam & flore virentem,
Aetatis teneræ, cui tanta armenta dediſſet,
Tot dare pollicitus, quorum illi copia latis
Paſcebatur agris, quæq; innumerabilis eſſet.
Principio centena boum prapinguia opimûm
Corpora, pollicitus caprarum mille daturum,
Totq; ouiũ capita. Hunc igitur cùm rex Agamẽnon
Iphidamanta ferox vita ſpoliaſſet & armis,

Exuuiasq́ʒ ferens per tela, per arma, per hoſtes,
Conſpectus generoſe Coon tibi forte fuiſſet,
Eximio qui primus eras Antenore natus,
Ingens te ſubijt fraterno ex funere mœror,
Oppleruntq́ʒ oculos lachrymæ tibi, quando iacentẽ
Vidiſti tetro confectum vulnere fratrem.
Hic ergo ille Coon vt erat fortiſſimus armis,
Stabat pone latens Agamemnona, et à latere ipſum
Aggreſſus, mucrone manum confodit, vt haſtæ
Extaret parte ex alia de vulnere cuſpis,
Qua mediæ iunctura volæ coit. ille repente
Quamuis accepto de vulnere territus eſſet,
Non tamen abſtinuit pugna, ſed dira Cooni
Fata ferens, meritaq́ʒ vt in hoſtem percitus ira
Irruit, intentans inuicti roboris haſtam.
Iphidamanta Coon fratrem tum fortè trahebat
Exanimem pedibus raptum, primosq́ʒ ſuorum
Quosq́ʒ vocans. hunc ergo cadauer inane trahentẽ
Occupat Atrides, & acuta vulnerat haſta
Sub clypei medio, & victor caput abſtulit illi
Iphidamanta ſuper fratrem: tum frigida toto
Corpore liquuntur ſublato membra calore.
Sic Antenoridæ gemini periere ſub vno
Vnius enſe viri, portusq; & flumen auari
Traiecere ſenis, Stygiasq́ʒ adiere paludes.
Nec tamen interea cuneos propellere Troum
Deſtitit Atrides, nuncq; hos nunc perculit illos,
Hos haſta, enſe alios, quorundam pectora ſaxis
Grandibus inceſſens, donec de vulnere ſanguis
Fluxit adhuc calidus: qui poſtquam frigore neruos

Conſtitit

Conſtitit adſtringens, & vulnus inaruit intus,
Tum grauis inuaſit dolor & cruciatus in artus,
Quales ſæpe ſolet mulier ſentire dolores
Parturiens, ſæuæ quos mittunt Ilithyiæ.
Quas Iuno Lucina deas enixa profudit,
Tela laboriferi mittentes plena doloris.
Sic grauis inuadens animum dolor vrſit Atridæ.
Tunc currum inſidijt iuſſo ad tentoria curſus
Dirigere auriga, pulchrasq; reuiſere naues,
Seſe animo crucians, ſocios ſic voce monebat
Inclamans clara, curru ſublimis ab alto.

Argiui proceres, vos nunc defendite naues
Contra hoſtes, ſine me, quem Iuppiter arcet iniquus
E pugna, nec adeſſe ſinit per tempora lucis
Integra, dum Hectoreas proſternã marte cohortes.
Hæc vbi dixiſſet, rapidos auriga iugales
Cogit adornatas celeri pede tendere naues.
Illi ad nota ducis tentoria penè volabant,
Collectas vdo reddentes pectore ſpumas,
Et femora, & multo fœdati puluere coxas,
Afflictum pugna regem procul inde ferentes.
Hector vt agnouit ceſſiſſe Agamemnona pugna,
Troasq; & Lycios clara ſic voce monebat.

Troes, & audaces Lycij, tuq; inclyta pubes
Dardanidûm, nunc eſte viri, nunc quiſq; ſuetæ
Virtutis memor eſſe velit, nunc pectore robur
Quiſq; ſuum reuocate, & in hoſtem pergite, quãdo
Iuppiter in partes noſtras inclinat, vt hoſtem
Præſtantem virtute alijs Agamemnona pugna
Auertit. nunc ergo equites immittite pugnæ.

Et currus, & equos. Hæc dicens inclytus Hector,
Omnibus ardorem pugnandi iniecit, & ipſos
Inſtigabat agens verbis & rebus: vt acres
Sæpe canes venator agit per luſtra, ferocem
Seu conatus aprum, ſiue exturbare leonem.
Sic Hector celeres Danaeia in agmina Troas
Concitat, ante alios vadens ipſe inclytus armis,
Et Marti ſimilis, verſos irrupit in hoſtes.
Non ſecus ac cœlo tempeſtas fuſa ſereno,
Deſuper extortis graſſatur in æquora ventis,
Inſanosq́ cietfluctus, ſæuitq; procellis.
Hic age quem primũ, quẽ poſtremũ impiger Hector
E numero Danaûm vita ſpoliauit & armis,
Quando illi eximium dederit virtutis honorem
Iuppiter, & decus hoc victoria tantã pararet.
Aſſeum primum, mox Autonoumq́, & Opitem,
Et Dolopem Clytiden, & Opheltion, atq́ Agelaum,
Aeſymnumq́; Horumq́, ac Hipponoum generoſum
Atq́ hos de primis Argiuûm ſuſtulit omnes.
Atq́ vt vbi in pluuium nubes euerberat Auſtrũ,
Incumbens Zephyrus, vi colluctantur, & alto
Incubuere mari, totumq́; è ſedibus imis
Conuerrunt, magnosq́; adigunt ad littora fluctus,
Aequoreæ illiſa rorant aſpergine cautes,
Et pluuia graſſatur hyems, & grandine nymbi:
Sic Danaos agitans Hector, ceu turbine belli
Obruit inuoluens, & plurima funera vulgò
Edebat, de plebe virûm capita omnia mactans
Obuia, tum peſtis Argiuos penè tuliſſet
Vltima, cùm ſua caſtra fuga nauesq́; petiſſent.

Nec

Nec minus hæc intra caderent, ni dius Vlyſſes
Inclamans magna Diomedea voce vocaſſet.
Tydide, quid adhuc non vllo vulnere laſos
Virtutis noſtræ immemores, ſic vertere terga
Nõ pudet? huc age ades vir amice, & fortiter hoſtes
Hinc mecum cohibe, ne captis nauibus Hector
Triſtitiam nobis ignominiamq; relinquat.
Huic ita reſpondit virtute potens Diomedes.
Tecum ſtabo equidem, euentumq; paratus in omnẽ
Quicquid erit patiar. ſed erit breuis iſta voluptas:
Quandoquidem à nobis auerſus Iuppiter, aſtat
Troibus auxilio, vireſq;, & robora mittit.
Sic ait, & Thymbræon equis deturbat, acuto
Confodiens iaculo papulæ ſub parte ſiniſtræ.
Eximium fortemq; Moliona ſtrauit Vlyſſes.
Hos ita linquentes medij per aperta tumultus
Agmina vadebant. ſicut duo fortibus apri
Dentibus audaces freti, ſi quando latrantes
Incurrere canes, inuadunt robore forti:
Sic illi Troas mactabant ambo, reuerſi
In pugnã, & quanquã quoſdam fuga dulcis Achiuũ
Abſtulerat pugnæ ereptos, & ab Hectore tutos,
Hi tamen eximios quoſdam de curribus altis
Deiaculabantur, quos inter nobile fratrum
Par fuit, è Meropis Percoſi ſemine creti,
Percoſi Meropis, qui ventura omnia vates
Præcinere, & cunctos potuit ſuperare per artem
Diuinatricem: qui nec demittere natos
Ipſe ſuos voluit, nec ad arma volentibus vltrò
Pergere perſuaſit laribus remanere paternis:

Ipſos ad mortem nanq; impia fata trahebant.
Quorum Tydides animas dum corpore ſoluit,
Atq; animos, ſimul & precioſis exuit armis
Exanimes artus, haſta violentus Vlyſſes.
Interea Hippodamũq; & Hypirochõ omnib. armis,
Atq; etiam vita ſpoliat. Tum Iuppiter alto
Proſpiciens pater Idæi de vertice montis,
Viribus æquabat paribus pugnam inter vtroſq;.
Cum ferus immiſſa percuſſit Agaſtrophon haſta
Pæoniden heroa, femur prope, Tydeos alti
Filius. æripedes procul ille reliquerat autem,
Et currum, quibus effugeret, ſortè actus iniqua.
Nunc procul ablatus pugnabat in agmine primo,
Et pedites pedes ipſe inter, iuueniliter audax
In ſua fata nimis, donec vitam abſtulit hoſtis.
Hunc cecidiſſe, alioſq́; ferox vbi comperit Hector,
Vociferans ruit in Danaos. hunc agmina Troum
Tota ſequebantur. quo conſpecto Diomedes,
Hac (propè ſtabat enim) voce inclamabat Vlyſſem.
In nos iſte ruit, nobis ferus imminet Hector,
Exitium clademq́; ferens. Sed ſtemus vtrinq;
Alter ope alterius nixi, & pugnemus in hoſtem.
Sic ait, & iaculum contorquet in Hectora vibrans,
Quod nec aberrauit, ſed conum contigit altæ
Affixum galeæ, ſonat ærea cuſpide caſſis
Ferrata perfracta, triplex licet illa fuiſſet:
(Tam firmam ſiquidem dedit illi magnus Apollo)
Quæ licet haud aliquo perſtrinxit vulnere corpus,
Sic tamen afflixit, ſic perculit Hectora fortem,
Vt celer in cuneos ſeq; in loca tuta referret,

Mi-

Miſceretq́; ſuis, inſueta nocte ſuborta
Circum oculos, nitensq́; manu genua ægra leuaret,
In qua procubuiſſet humi. Dum deinde requirens
Tydides, haſtam longè tellure iacentem
Hoſtibus è medijs conatur tollere rurſum.
Iam reparatus erat, iam ſe collegerat Hector,
Iam frenarat equos, currumq́; euaſit in altum,
Stipatus cuneis Troum, de morte propinqua
Ereptus, duriq́; ab acerbo vulnere fati,
Tydides medijs repetita ex hoſtibus haſta,
Concutiensq; manu, ſic fatur ad Hectora fortem.
Euaſiſti, inquit, tetram canis improbe mortem,
Quæ tibi proxima erat, de qua (tibi dexter) Apollo
Te nunc eripuit, quem ſæpe in vota vocare
Debebis, lachrymoſi initurus prælia belli.
Quod ſi iterũ occurres mihi in huius puluere cãpi,
Me quoq; propitius ſi quis deus adiuuet, haſtam
Hanc non effugies, quin morte neceris acerba.
Proſequar hinc alios, & conſequar ipſe tuorum.
Poſt hæc Pæonidæ ſpolianti membra iacentis
Inſidias Paris intentat, Paris ille maritus
Pulchricomatæ Helenes. nã poſt loca ſæta ſepulchri
(Quod fuit in campo monumentũ Dardanidæ Ili)
Delituit. iam Tydides detraxerat ipſum
Pectore Pæonidæ manibus thoraca cruentis,
Ex humeris clypeum, galeam de vertice fortem,
Cum ſubitò è latebris obſeruans omnia adulter
Expulit ancipitem neruo ſtridente ſagittam
Nec fruſtrata manum mittentis, miſſa fefellit:
Nam plantam dextri pedis irreuocabile telum

Tranſadigit, fixumq; ſolo ſtetit. ergo ſuperbo
Exultans animo Paris, & vaniſsima iactans
Gaudia, & inſultans Diomedi. talia fatur.
Ictus es, haud etenim me iacta ſagitta fefellit:
Ictus es, atq; vtinam ſummi vitalia ventris
Contingens, tibi ademiſſem dulciſsima vitæ
Munera. ſic etiam bene habet: nam parta laborum
Troianis quædam eſt requies, qui te improbe tantũ
Quàm pauidæ vaſtum capræ timuere leonem.
Cui nihil attonitus Tydeius intulit heros.
Vane ſagittator, molles ornate capillos,
Mollis, iners, laſciue, ſalax, imitate puellas
Quas tantum venaris, amas, corrumpis, ineſcas,
Si mihi quantumuis operoſis tectus in armis
Obuius occurras, non te iacula iſta, nec iſthæc
Arma tuebuntur: nunc te vaniſsime iactas,
Quod leuiter mihi ſumma pedis perſtrinxeris imi,
Quod tanti facio, quanti ſi fœmina vecors,
Aut puer infligat mihi vulnus inutile demens.
Non etenim poſſunt aliquem ſentire dolorem
Vulnera, quæ vir iners, & nulla laude probatus
Infligit, quod ſi vel adhuc te conſequar haſta,
Vix primo noſtri tentabere acumine teli,
Sic vt id eſſe ſcias penetrabile. ſcilicet ictus
Hoc quicunq; fuit, iacuit cito lumine caſſus.
Quem dum cara domi luget cum triſtibus vxor
Filiolis, iacet ille auium ſtipante caterua,
Non turba muliebri ipſum, putreſcit in ipſo
Ipſe ſolo moriens, quem dudum ſanguine tinxit.
Sic ait. at propior veniens generoſus Vlyſſes,

Ante ipſum ſtetit. ille trahens de vulnere telum
Subſidit, quo detracto cum ſanguine multo
Inſequitur dolor acris. at in currum ille receptus,
Aurigam iubet ad naues aduertere curſum,
Vulneris impatiens, animum dolor vrit acerbus.
Hic vbi ſe ſolum Laertius ipſe relictum
Vidit, & Argiuos alios timor abſtulit omnes,
Ingemuit, vocemq́ imo de pectore traxit,
Ipſe ſuum ſolans animum, verbisq́ laceſſens.
Hei mihi, quid patior? quò me fortuna redactũ
Cogit in ancipiti turba reſtare malorum?
Magnam etenim peſtem metuo mihi, ſolus in iſtam
Si turbam ingruero, Danaos cùm Iuppiter omnes
Verterit hinc nimia captos formidine Troum.
Quid tamẽ hæc aĩum ſubeũt mihi? ꝗdue tremiſco?
Cùm videam ignauos tantum diſcrimina belli
Declinare viros, ſed quorum maxima virtus
Emineat, fortes medio in certamine capto
Stare loco, vel vt accipiant vel mutua ſaxint
Vulnera, conſtantes, & ad omnia dura parati.
Hæc animo ſecum prudens dum verſat Vlyſſes,
Iam clypeatæ acies Troum venere propinquæ,
Iam circumſteterant vnum tot, ab omnibus vnum
Partibus vrgebant, cladem exitiumq́ minati.
Sicut aprum ſaltu egreſſum, quem plurima circum
Turba canum venere, & iniquis morſibus vrgent,
Latratuq; fero terrent, fera dentibus albis
Terribilis, rictuq́ canes frendente repellit,
Et ſtridore fugat, ſed nec minus eminus illi
Inſiſtunt, magnisq; feram latratibus vrgent:

Non ſecus egregium tunc circumuenit Vlyſſem
Turba fremens Troum: multa tum feruidus ira
Irruit in clarum magna vi Deiópiten,
Cui vibrans humerum iaculo traiecit acuto.
Inde Thoona petens occidit, & Ennomon, atq; hinc
Cherſidamanta ferit, iuga ſcandere nota parantē.
Qui tamen accepto ſuper imum vulnere ventrem,
In latus, & clypeum ſubter, curru ille relabens,
Ac terram cubito quatiens, in puluere fœdo
Exanimis iacuit. miſſa tum vulnerat haſta
Hippaſiden Charopem generoſo è ſanguine Soci
Germanum fratrem: qui cùm properaret vt eſſet
Auxilio fratri, ſic eſt affatus Vlyßem.

O nunquam ſatiande dolis, aut mole laborum,
Aut hodie ſtrauiſſe duos lætabere Vlyſſe
Hippaſidas, vitæ ſpoliatos lumine, & armis:
Aut hac amittes animam confectus ab haſta.
Sic dicens iaculum torſit, quo protinus omnem
Traiecit clypeum, thoracaq; verſicolorem,
Et latus omne viri. ſed non vitalia ferrum
Contigit: hoc etenim vetuit Tritonia Pallas.
Ille vbi ab hoc ſenſit mortem non eſſe timendam
Vulnere. pauca retrò cedens veſtigia preßit,
Et Socum alloquitur. Miſer vt tibi fata propinquā
Pernicioſa ferent mortem, qui vulnere paruo
Abſtrahis à pugna, bellandiq; eripis vſum
Hic tibi prædico mortem, & crudelia mortis
Fata tuæ, moriere meoq; domabere telo.
Idq; hodie moriere loco hoc: mihi nomina reddes,
Et decus immortale, animam Plutonis auari

Infer-

Infernæ domui. ſic dixit,& vltima Soci
Terga graui (fugiebat enim) ſic perculit haſta
Circa humerum, vt medio extaret de pectore ferrũ.
Ingenti ſonitu ille cadens, in pectora pronus
Procubuit: cui ſic ferus inſultabat Vlyſſes.
O Soce Hippaſide, nunc te certe vltima fati
Occupat hora mali, nunc mors tibi lumina claudit,
Quæ tibi non cari potuerunt Soce parentes
Claudere, at infauſtæ volucres inhumata petentes
Effodient, roſtriſq; ruent, & viſcera paſcent.
At mihi defuncto funebria iuſta ſepulchri,
Et tumulum ſtatuent patriæ regionis alumni.
Hæc fatus, validum eduxit de corpore telum,
Quo mẽbra Hippaſides tranſfixerat extima Socus
Ipſius, & clypei medium, quo ſanguis aperto
Vulnere defluxit, dolor vnde ſequutus acerbus,
Afflixitq́; animum, membris & robur ademit.
Poſtquam Ithaci fuſum Teucri videre cruorem,
Mutua adhortantes ſeſe per verba viciſſim,
Et ſimul irrumpunt, & in vnum tota feruntur
Agmina. at ille retrò veſtigia lenta referre,
Intentos vitare ictus, arcere ruentes,
Inclamare ſuos quàm poſſet voce ſonora.
Iam ter clamantem ſocios, & ad arma vocantem
Audijt inuictis Menelaus ſtrenuus armis,
Et propè ſe ſtantem mox eſt affatus amicum
Aiacen. Audita meas vox perculit aures,
O princeps Telamoniade, vox ſicut Vlyſſis
Marte laborantis dubio, velut vndiq; circum
Hoſtibus effuſis, ipſumq; vrgentibus vnum.

Sed properè adiutum medios abeamus in hoſtes
Inſignem virtute virum, cui pectore toto
Præmetuo, ne quid forſan tot ab hoſtibus vnus
Oppreſſus patiatur, & ingens forſan adempti
Nos deſiderium ſubeat, ſi fortè morantes
Deſerimus, nec vindicibus defendimus armis.
Sic ait, antè volans: ſequitur comes impiger Aiax,
Vndiq; quem ferro cinctum atq; hoſtilibus armis
Inueniunt. Troes nam circum quaque premebant,
Sicut vbi rapidum loca per ſylueſtria ceruum
Vrgentes cinxere lupi, quem fortè ſagitta
Confixit venator agens, ille ardua ſaltu
Elapſus per ſaxa fugit, tum ſæua luporum
Circumagitat veniens rabies, iam viribus ægris
Defectum, feſſumq; fuga, iam pectora fuſo
Sanguine frigentem, iam vix genua ægra trahentē
Aggreſſi laniantq; & raptant, cruda vorantes
Siue lupi ſeu thoes, vt illò fortè leonem
Aut ſors aut caſus tulerit, tum protinus omnes
Diffugiunt, & luſtra petunt, prædamq; relinquūt
Præſtanti virtute feræ: ſic maximus Aiax
Proximus vt magno ſtetit & coniunctus Vlyſſi,
Auxilio ſubiens, vibransq; atrocibus haſtam
Viribus, & clypeum tanquā inſtar turris habentē
Extulit, in diuerſa fuga mox Troes abibant,
Dilapſi quò quemq; tulit caſúsue deúſue.
Tum minor Atrides apprenſum duxit Vlyſſem
Ex acie, donec currus auriga citatos
Attulit, & feſſum pugnæ ſubduxit Vlyſſem.
Interea in Teucros delatus maximus Aiax

Inſilijt

Inſilijt, primumq́ graui tranſuerberat haſta
Priamiden, ſed matre nothum genitrice, Doryclũ.
Vulnerat hinc magna percuſſum Pandacon haſta,
Poſt hunc Lyſandrum, pòſt Pyraſon, inde Pylarten.
Atq; ita graſſatus nunc hos, nunc proterit illos:
Non ſecus ac fluuius præceps de montibus altis,
Imbribus aerijs auctus, plana omnia inundat
Per campos, ſecumq́ rapit quæcunque per agros
Obuia ſunt, quercus multas, & plurima tedæ
Robora, tum piceas, pinusq́, & rudera paßim
Iacta ſolo, ſecum violentus in æquora defert.
Talis erat ſternens per campos maximus Aiax
Obuia quæq; manu. Sed & hæc fortißimus Hector
Ignorabat adhuc. is namque in parte ſiniſtra
Prælia tunc miſcebat, ad alti rauca Scamandri
Flumina, qua moles fuit & pars maxima belli,
Vnde oriebantur fremitus, clamorq; virorum,
Qui tum præcipuè Hectoreo ſub marte cadebant,
Circa magnum Neſtora & Idomenea ſuperbum.
Hos etenim grauis Hector equis vrgebat, & haſta.
Nec tamen vlla loco cedebant agmina Graiûm,
Donec Alexander, vir coniugis ille Lacenæ,
Emiſſa triplici neruo ſtridente ſagitta
Præſtantis multa virtute Machaonis armum
Fixiſſet dextrum, belloq́ dediſſet ineptum.
Pro quo ſolliciti ſpirantes fortia Graij,
Cum non ſufficeret bello amplius ille gerendo,
His bonus Idomeneus affatur Neſtora dictis.
O Neſtor Neleiade, laus inclyta Graiûm,
In currus agedum conſcende, Machaona tecum

Suſcipiens, pictas curſu pete præpete naues.
Vir medicus ſiquidem multis virtutibus vnus
Præualet, ante alios multos, ſeu tela ſagaci
Corporibus defixa manu trahit, intima ſcrutans:
Mitia ſeu docta miſcet medicamina dextra.
Talia dicenti parens Neleius heros,
Aſcendit celerem comitante Machaone currum,
Qui fuit Aſclepi medicorum principis olim
Filius. inde iter ad naues feriente flagello
Carpere iuſsit equos: illi loca nota petentes
Sponte ſua, ſic currebant, vt penè volarent.
Cebriones turbata videns hic agmina Teucrûm,
Sic fratrem alloquitur. Nos hic extrema tenentes
Congredimur Danais Hector, quando eſſe tumultũ
Parte alia videam, peditumq; equitumq; phalãgas
Turbari Teucrûm, quorum Telamonius Aiax
Sternit agens cuneos, noſco geſtamina dextræ,
Ipſius ingentem clypeum, nos protinus illò
Obuertamus equos, curruſq; vbi maxima moles
Hæret, & eſt equitum peditumq; acerrima pugna,
Vnde etiam noſtras ſonus ingens perculit aures
Mutua ſanguineis edentum funera dextris.
Talia vociferans celeres ſtridente flagello
Vrget equos: illi plagis & verbere ſæuum
Spirantes raptant per cæſa cadauera currum,
Per clypeos, per & arma virûm, tũ extrema rotarũ
Sanguine rorabant. ſed & ipſæ grandibus axes,
Et ſellæ vndabant guttis, aſpergine quarum
Deſuper opplebantur equi, cùm mortua campo
Ferrata æripedum calcarent corpora plantæ.
Sic

Sic auidus, ſic præcipiti fortiſſimus Hector
Mente ferebatur: ſimul acri percitus ira
Perrumpendi aciem, ſubiti veſana tumultus
Damna relaturus Danais, perrupit & haſta,
Et gladio turmas equitum, peditumq́ phalangas,
Saxa ſimul iaciens auertit, & omnia latè
Impleuit trepidante fuga: ſimul optimus Aiax
Deſeruit pugnæ ardorem. nam Iuppiter illi
Impleuit ſubita gelidum formidine pectus.
Conſtitit attonito ſimilis, confuſus, inopsq́
Conſilij Telamoniades, ſeptemplice iacto
Poſt tergum clypeo retrò ſe auertit & vltro
Reſpiciens, vix ægra genu veſtigia moto
Conficiens, tardoq́ gradu conuerſus abibat.
Sicut vbi agreſtes immanem ſæpe leonem,
Ingreſſum ſtabula alta boum, iamq́; vnguibus atrũ
Dilaniaturum per tota bouilia taurum,
Præſtantem reliquis, canibus telisq́ laceſſunt
Vrgentes, totam inſomnem per talia noctem
Prælia ducentes vigilant, ille impiger intus
Conſiſtit, circum quem tela frequentia duris
Miſſa volant manibus, coniectisq́ ignibus arcent
Agricolæ, tot ab inſidijs hominumq́ canumq́,
Tot facibus circumuentus, licet improbus ira,
Diſcedit tamen & mæſtus ſub prima diei
Lumina deſerto redit in ſua luſtra bouili.
Sic Aiax circum venientibus vndiq́ Teucris
Mœſtus abit, retroq́ dolens veſtigia torquet,
Et retrò Argiuûm de nauibus anxius ibat.
Sicut vbi ingreſſum pueri ſata læta molarem

Fuſtibus exercent aſinum, ſic tergora bruti
Cædentes, vt flagra etiam roburna fatigent.
Nec minus hoc agrum depaſcere pergit aſellus,
Contemptis iuuenum vi, robore, verbere plagis.
Nec prius eijcitur, quàm pabula plurima paſtus
Ventre domum redeat pleno: ſic maximus Aiax
Troiano incluſus, ſic circumuentus ab hoſte eſt,
Sic illum pariter ſocij Troesq́ſequuntur,
Cædentes clypei medium, quem ſpicula contra
Ingentem obuertit venientia ab hoſte. ſed Aiax
Virtutis memor ipſe ſuæ conuerſus, ab acri
Inſtantes curſu cohibebat. vt ocyus autem
Conceſſit, ſecum rapit agmina tota ſuorum,
Vnà omnes fugere retrò, nauesq́; petebant.
Atq; ita cedentum Danaûm, Trouḿq; ſequentum
In medio incedens ibat, quæcunque feroci
Mittebant Troiani animo ſucceſſibus iſtis
Excepit clypeo ingenti, cui plurima in orbe
Hærebant medio, præterq; volantia quædam,
Aut ictum fruſtrata, ſolo defixa ſteterunt.
Illum vbi ſic telis Euæmonis inclyta proles
Audijt Eurypylus preſſum, mox præpete curſu
Tendit ad Aiacem: cui poſtquam proximus ipſi
Adſtitit, emittens iaculum percuſſit in imi
Iunctura femoris præclarum Apiſaona bello
Phauſiaden. quem ſic liquentem lumina vitæ,
Collapſumq́; ſolo, ſpoliat fulgentibus armis,
Quod Paris aſpiciens, cladeḿq; inſignis amici
Aegro animo patiens, neruum contendit, & arcu
Emittens certum non vano verbere telum,

Eury-

Eurypyli femur afflixit ſic vulnere dextrum
Ingenti, vt teli confracta extaret arundo.
Hoc ictu Eurypylus ſic eſt affectus, vt armis
Abiectis humero longè, ſpolijsq; relictis,
In ſua caſtra retrò lentè conuerſus abiret,
Tardante inceſſum ſubita vi vulneris atri,
Inclamans ſocios ſic triſti eſt voce loquutus.
O animis rebusq; duces, ô pubis Achiuæ
Delecti proceres, verſi ſuccurrite magno
Aiaci, quem ſubuerſum ſors aſpera belli
Affligit, tot corporibus, tot & vndique telis
Obruitur, vix vt ſperem hanc euadere cladem
Poſſe virum, ſic & mortem præſensq; ſuperbi
Exitium intentant hoſtes. hæc verba loquuto
Eurypylo, coeunt armisq; animisq; parati,
Laturi auxilium ſocij. quibus obuius Aiax
Conſtitit, & verſum ſeſe obuertebat in hoſtem,
Tam fortes ſocios poſtquam ſibi adeſſe videbat.
Talia per campos varia dum ſorte geruntur,
Neſtora quadrupedes bello eripuere quadrigæ,
Fluminis inſtar equis ſudantibus. huic comes ibat
Filius Aſclepi, clarus virtute Machaon.
Quos ita vadentes puppi proſpexit ab alta,
In qua conſtiterat ſpectans triſtiſsima belli
Munera, & inſanum duro ſub marte laborem,
Filius æquoreæ Thetidis generoſus Achilles,
Et mox vnanimem Patroclum accerſit amicum
Voce vocans: ille audita clamantis amici
Voce, domo exiliens celer aduenit, haud ita multũ
Marti diſsimilis: ſed & illi hæc cauſa malorum

Prima fuit. tunc ſic prior eſt affatus Achillem
Filius illuſtris generoſa ab ſtirpe Menœti.
Num quid Achille iubes? qua me ratione vocatũ
Accerſis? operáne aliqua tibi fungar amici?
Cui præſtans animis & ad omnia prõptus Achilles.
Dic Menœtiade, huic animo gratiſſime noſtro,
Nunc puto ſe noſtris genubus poſtrema rogantes
Auxilia aduoluent Danai. ſic numine læuo
Perſequitur miſeros iam non tolerabile fatum.
Tu verò celeri magnum pete Neſtora curſu,
Et quémnam diro confectum vulnere, pugna
Extulerit, ſecumq́ ad naues duxerit altas,
Percontare ſenem. cùm noſtris namq; carinis
Non procul hinc veherentur equis, curruq́ citato,
Non licuit nouiſſe auerſi lumina vultus.
Attamen à tergo vidiſſe Machaona diuum
Credo Aſclepiaden, ſic namq; ſimillimus illi
Terga humeroſq́ fuit. dicenti talia amico
Paruit Aemonius iuuenis, curſuq́ citato
Auolat ad pictas Danaûm tentoria naues.
Interea ingreſſi tentoria Neſtoris illi,
Stabant digreſſi de curribus, vt pede terram
Contigerant. famulo tum Neſtoris Eurymedonti
Mandarunt, vt ſoluat equos, currumq́ reponat.
Atq; ita ſudorem ſiccabat vterq; fluentem
Veſte ſua, ſtanteſq́ vndoſi in littore ponti
Defeſſis gelidas captabant vultibus auras.
Poſtquam introgreſſi tentoria nota ſubibant,
Conſedère ambo: quibus ægra & languida feſſis
Corpora, miſcebat potum formoſa Hecameda,

Quem

Quem Cyceona vocant. Hecameda hæc filia magni
Arſinoi, Tenedum cùm deuaſtaret Achilles,
Ceſſerat in prædam Nelidæ tradita forti,
Argiuûm reliquis ea dona ferentibus illi,
Conſilijs melior quod habendis omnibus eſſet.
Tum mēſam appoſuit mulier pulchrā atq; decorā,
Cum cepis mordacibus. vt præſentia potus
Condimenta forent. quibus attulit addita mellis
Munera grata noui. ſacroq́; ex farre placentas.
Intulit hinc menſæ calicem tam pondere grandem,
Quàm multa egregium virtute atq; arte magiſtri,
Quem patria ſenior ſecum aſportarat ab alta,
Diſtinctum auratis clauis, cui quattuor aures
Supremam decorant oram, quarum ordine iuxta
Vnamquanq; ſuo tanquam proiecta videntur
Ex auro geminæ depaſcere grana columbæ,
Innixum pedibus diuerſa ex parte duobus;
Tanta mole grauem, vix vt ſuſtollere menſa
Conuiuarum aliquis repletum nectare poſſit.
Quem ſenior facile attollens admouerit ori
Nelides, quando poturo cunq; liberet.
Hoc igitur miſcens mulier quæcunq; parandum
Ad Cyceona valent, affudit Pramnia vini
Munera, caſeoloſq; addens è lacte caprino
Aerato ſecuit cultro, tum grana minuti
Pollinis aſpergens commiſcuit, atq; bibendum
Appoſuit Cyceona. auidè potantibus ipſis,
Protinus extincta eſt ſitis arida. mutua deinceps
Verba reſumentes ſeſe oblectare volebant,
Cùm celer ecce aderat Patroclus ad oſtia pulſans,

Ora oculosq́ deo ſimilis: quem Neſtor euntem
Aduerſum aſpiciens, thalamo aſſurrexit, & ipſi
Obuius, apprenſumq́ manu reſidere iubebat
Intrò perductum: ſed rennuit ille viciſſim,
Talibus excuſans. Nunc non vacat inclyte Neſtor
Vt ſedeam, nec tu me pergas cogere, miſſum
A magno Aeacida, qui te perconter iniquæ
Quem modò ſubductum pugnæ perduxeris haſce
Ad naues: quem non opus eſt oſtendere, poſtquam
Ipſe Machaona conſpiciam. nunc munere functus
Hoc ego, dicturus mox cuncta reuertar Achilli.
Ipſe etenim noſti, quàm ſit procliuis in iram
Ille vir, & culpa quàm culpet ſæpe vacantes.
Illi verba ſenex reddebat talia Neſtor.
Quò tandem ergò animo Danaos euertit Achilles,
Cur miſeros perimi patitur? cur mactat Achæos
Hectoreis manibus, qui nunc è cæde cruenta
Elapſi, pars magna iacent, & ſaucia lugent
Corpora præcipue proceres, primiq́ virorum,
Nauibus illati celſis, & ab hoſte cruentis,
Vulneribus fœdati omnes. iacet inclytus armis
Tydides, iacet infractæ virtutis Vlyſſes,
Armipotens iacet Atrides dux magnus Achiuûm,
Ormenius iacet Eurypylus, iacet ecce Machaon,
Quem vix ereptum pugnæ hæc in caſtra reduxi,
Percuſſum grauiter contrà veniente ſagitta.
Talia fata videns Danaûm nec curat Achilles,
Nec miſeratur opem præſtans. an fortè manebit
Donec ab hoſtili conflagrent igne carinæ
Argiuûm, nobis inuitis omnibus ipſi

Littore in hoc miſera confecti morte cadamus.
Sed mea nunc validæ languentia corpora vires
Deſtituunt, nec robur ineſt iuuenile grauatis
Annorum ſerie membris, vtinamq́ reuertens
Me mea reſtituat virtusq́ repubeat omnis
Priſtina: qualis eram iuuenis quo tempore bellum
Eleos contra geſsi quando Itymoneum
Ingentem hac cæſum dextra ſub tartara miſi
Victor Hypeirochiden, qui tunc habitabat in alta
Elide, diues opum, locuples & bobus opimis,
Cui nos intulimus bellum, quod credita nollet
Reddere, nec præſtare fidem quo iure decebat.
Hunc ego confeci iaculo ſtridente, ſoloq́
Proſtraui abiectum: quod cum vidiſſet agreſtis
Cætera turba virûm, totos effuſa per agros:
Nos igitur totis populati viribus oram,
Duximus ingentem regione ex diuite prædam,
Quinquaginta boum, totidemq́ armenta trahētes
Lanigerarum ouiū, totidemq́ immunda vorantū
Porcorum, totidem ſcandentum ſumma caprarū,
Omnia multorum capitum, quæ ventre ferebant.
Præterea attulimus flauentum grandia equarum
Corpora, quæ numero ter quinquaginta fuerunt.
Omnes hæ grauidæ ventres, & plena ferebant
Vbera: pars etiam lactantes plurima pullos,
Sponte ſequuturos in paſcua noſtra trahebant.
Hæc adducta domum tot belli præmia Neleus
Conſpiciens ſenior, noua gaudia pectore, vultu
Læticiæ noua ſigna dedit, tum diuite præda,
Tum virtute mea motus, qui plura dediſſem

Militiæ documenta nouæ, quàm noſtra tuliſſet
Aut ætas, veniens aut primis vſus ab annis.
Noctè igitur Pylon ingreßi, cùm poſtera ſolem
Redderet orta dies, præcones ire vocatum
Rex iubet ad prædam, quibus Elida cunq; ſuperbã
Qui ciues habitent deberent credita, quorum
Copia magna fuit: quibus omnibus ordine certo
Inde ſatisfactum eſt, quantum ſua cuiq; tuliſſet
Debita ſors. ſic in Pylios pars maxima prædæ
Diſpertita fuit cauſas cognoſcere iußis
Principibus procerum quæ debita cuiq; fuiſſent.
Et Pylijs certè debebant plurima Epei,
Nos pauci numero, qui tum Neptunia Nelei
Tecta colebamus, vacuatam ciuibus vrbem,
Et male multati, & preßi potioribus armis.
Nam memini (iam longa ætas, iã fama vetuſta eſt)
Ipſe Iouis veniens inuictis filius armis
Monſtrorum domitor, patriam, noſtroſq; penates
Euertit, victorq; viris ſpoliauit & armis,
Me ſolum è numero bis ſex de ſemine Nelei
Natorum minimum natu, puerumq; reliquit,
Occidens alios omnes, populumq; trucidans,
Vſq; adeò vt paucis habitandam traderet vrbem.
Tum nos iniuſtis inſectabantur Epei
Ludibrijs, & iniqua mouebant arma ſuperbi,
Tale nihil meritis. & ob hoc ſibi plurima Neleus
Suſtulit è præda captiua, armenta boumq;
Atq; greges ouium, numero de quolibet vno
Tercentum capita, adiunctis paſtoribus horum.
Debebantur enim ſibi plurima ab Elide celſa.

Quattuor

Quattuor aſſuetos pernici vincere curſu
Miſerat ad certamen equos pater, Elida ad altam
Dona relaturos tripodem, quos ductor Epeûm
Augeas ſibi detinuit, cum curribus omnes,
Turpiter auriga ſine equis curruq; remiſſo.
Quæ tum (ſicut erant indigna atq; impia factu)
Indignè accipiens genitor, ſibi plurima ſeruans,
Cætera diſtribuit populo de diuite præda,
Ne Pyliorum aliquis lucri diſcederet expers.
Hæc vbi legitimo perfecimus omnia ritu,
Et ſacris etiam patrijs luſtrauimus vrbem,
Tertia iam roſeos reuehens aurora iugales
Reddidit orta iubar mundo, rebusq; colorem,
Ecce tibi Eliades (licet ipſe vocaris Epeos)
Innumeris adſunt inſtructi viribus omnes
Armatis equitum cuneis, peditumq; maniplis.
Ducentes Molium, tum caſtra inimica ſequutum.
Cui puerilis adhuc ætas, & inutilis armis
Tum fuit, & paruæ primæuo in corpore vires.
Vrbs eſt alta ſitu Thryoeſſa prope Elidis amnem
Alpheum, procul à nobis, noſtri vltima regni:
Hanc circumueniunt, hanc cingunt robore toto
Militiæ, certantq; armis euertere promptis.
Iſthæc ad Thryoeſſan agi, Tritonia nobis
Nunciat, æthereas noctu delapſa per auras.
Excitat & Pylios, capere arma, exire volentes
Ordinibus iubet inſtructis tum ducere in hoſtem.
Quæ dum cuncti agerent alacres, me talia ſolum
Ne facerem, vetuit durus pater, & ſimul omnes
Tollit & abdit equos: quod diceret eſſe minorem

Quàm qui tanta manu gererem, tã mollib. annis.
Sed neq; ſic potuit prohibere exire volentem,
Quin pedes exierim. ſic me iam cæſia Pallas
Laudis & inſano belli inflammarat amore,
Vnde decus peperi maius quàm quiſquis equeſter,
Ipſe pedes, magnaq́; domum ſum laude reuerſus.
Eſt fluuius propior, Minyeion accola dicit,
In mare præcipitans Arenen propter amœnam,
Duximus hic primam pubes Neleia noctem,
Vſq; ſub auroræ croceum referentis honorem,
Agmina poſt paulo peditum ventura manentes.
Inde armis inſtructi omnes, telisq́; profecti,
Tempore quo medio ſol eſt altiſſimus orbe,
Venimus Alphei ſacrata ad flumina ditis:
Illic ſacra Ioui celebrauimus annua magno,
Alpheo taurum, taurum tibi maxime ponti
Regnator, bouis eximiæ ſacra terga Mineruæ.
Poſt hæc appoſita curantes corpora cœna
Sedimus, & viridi in ripa prope flumina ſtrati
Cepimus effuſum defeſſa in corpora ſomnum.
Magnanimi interea vi nitebantur Epei
Expugnare vrbem, quam circum fortibus armis
Sidebant, celſo Thryoeſſan vertice tutam.
Poſtera iamq; nouo luſtrabat lumine terras
Orta dies nos vota Ioui, nos vota Mineruæ
Dicentes, ipſis nos ſicut eramus in armis
Hoſtibus inſtructos oſtendimus, atq; ita curſu
Inuecti celeri, aggredimur, pugnamq́; paratis
Conſerimus manibus. tum fortem vindice dextra
Primus ego occidi Molium: gener ille ſuperbi

Augeæ

Augeæ fuit. huic etenim formoſa Agamede
Nupſerat, Augeæ natarum maxima, & idem
Præfectus turmis equitum: qui pharmaca norat
Omnia, quæ tellus vel habere ſalubria poſſit,
Vel mala producat. tamē hunc talem, hūc ego tātū
Haſta percuſſum grauiter de curribus altis
Deiectum terræ ſtraui, atq; in puluere merſi
Ipſius in currum inſiliens, quem fida ſuorum
Agmina ſpectantes, meq́; ipſius alta tenentem
Lora iugi, pugnamq́; manu victrice cientem
Multaq́; per totam miſcentem funera campum,
Diffugiunt quà quiſq; poteſt, quà cuiq; licebat.
Non ſecus ipſe alacris nymboſæ more procellæ
Irruere in medios, fugientum cædere terga,
Inſtare auerſis, miſcere cadauera campo,
Donec quinquaginta iſto è certamine victor
Obtinui currus, & circa quemlibet horum
Corpora bina virûm violenta morte peremi.
In quibus Actorione ſati duo fortè fuiſſent,
Quos ego ſtrauiſſem leto, terramq́; cruento
Ore momordiſſent, Neptunus ni pater illos
Nube caua ſeptos media de cæde tuliſſet:
Vnde mihi & Pylijs decus immortale dediſſet
Iuppiter, & magno cumulaſſet honore parentem.
Nos tamen immiſſis equitum pernicibus alis
Omnem cæde locum compleuimus, arma legentes,
Emenſi Aſpideos edendo funera campos,
Vſq; ad Bupraſij fœcundam fertilis oram,
Rupis & Oleniæ fines, ad Aleſion altam,
Vnde vrbs nomen habet. nos inde redire relicto

upraſio iubet alta Pyli ſub mœnia Pallas:
Namq; ibi deuictis ſtetit hoſtibus vltima cædes.
Sic ſumus ergo domum multa cum làude reuecti,
Dantibus vt ſuperis palmam tibi maxime diuûm,
Sic mihi prima viris deuicta nomina pugnæ.
Talis eram, talem geßi me in fortibus armis.
Solus at has inter clades feriatur Achilles,
Improbus, & ſociјs virtutem ſubtrahet iſtam?
Quem ſcio, ſi pergat tanto indulgere furori,
Et nos interea pereamus ab hoſtibus omnes
Confecti, immodicè doliturum clade ſuprema
Nominis Argiui, quod nunc ſeruaſſe licebat.
Quanquam ô, quò recidêre tibi mandata paterna,
Quæ dabat è Phthia mittens te ad Atridea magnū,
Ille tuus pater, ille Menœtius inclytus heros?
Intereramus enim duo nos, diuinus Vlyſſes,
Atq; ego, qui claris audiuimus omnia verbis
Quæ genitor mandata dabat tibi, quādo per omnē
Venimus & circum fœlicis Achaidos oram,
Excitum populos, regesq; in bella futuros.
Quos inter præclara ſubiuimus atria Pelei,
Intra quæ patremq; tuum, teq; inſuper ipſum
Repperimus, magnum reſidentē propter Achillem.
Illo fortè die ſenior ſolennia Peleus
Sacra ferens, bouis ardentes adolebat ad aras
Viſcera toſta Ioui gaudenti fulmine miſſo,
Aulæ in parte ferens plenum cratera Lyæo
Aureolum, fundens ſuper hæc ardentia vina,
Vobis interea curantibus ilia pinguis
Toſta bouis, cùm tu ſocium ſequereris Achillem.

Talia

Talia nos inter venientes ſacra, recluſas
Ante fores ſtetimus. quos vt conſpexit Achilles,
E cathedra exilijt ſtupefactus, nosq; prahenſis
Deduxit manibus, geminaq; in ſede locauit.
Tum menſam appoſuit cœna regalis habentem
Fercula, vt hoſpitibus mos eſt dare munera gratis,
Poſtquam deinde cibo fuimus potuq; refecti,
Et reparati animis, & erat iam copia fandi,
Sermonem incipiens ego vos hortabar vt vnà
Inclyta nobiſcum & famam paritura perhennem
Bella ſubiretis. quò cùm vos veſtra cupido
Promptaq; mens ageret, vobis mandata dederunt:
Ipſe quidem nato genitor Peleus *Achilli,*
Vt præſtare alijs, vt & optimus eſſe ſtuderet:
Verum quæ tibi iuſſa Menœtius Actore cretus
Edidit, iſta fuere. Vides cariſsime fili,
Te prior eſt genere, & natalibus anteit Achilles,
Illum tu ſuperas ætate, at viribus ille
Te multo eſt melior, tu illum debebis amicis
Conſilijs regere, & moderari feruida dictis
Pectora: namq; tibi parebit recta monenti.
Hæc tibi mandabat ſenior, quæ tu omnia ducis
Irrita, & oblitus nihil horum tempore duro
Exequeris. ſed nunc age iuſſa hæc defer Achilli,
Rectorum admonito, ſi fors parêre monenti
Recta volet. quis enim nouit ſi fortè remittat
Inſtinctu diuino iras, animumq; ferocem.
Multum ſæpe valet veri exhortatio amici.
Quod ſi relligione aliqua fortaſse tenetur,
Aut Iouis *abſterrent oracula, cognita mater*

Suſcipiens, pictas curſu pete præpete naues.
Vir medicus ſiquidem multis virtutibus vnus
Præualet ante alios multos, ſeu tela ſagaci
Corporibus defixa manu trahit, intima ſcrutans:
Mitia ſeu docta miſcet medicamina dextra.
Talia dicenti parens Neleius heros,
Aſcendit celerem comitante Machaone currum,
Qui fuit Aſclepi medicorum principis olim
Filius. inde iter ad naues feriente flagello
Carpere iuſsit equos: illi loca nota petentes
Sponte ſua, ſic currebant, vt penè volarent.
Cebriones turbata videns hic agmina Teucrûm,
Sic fratrem alloquitur. Nos hic extrema tenentes
Congredimur Danais Hector, quando eſſe tumultũ
Parte alia videam, peditumq; equitumq; phalãgas
Turbari Teucrûm, quorum Telamonius Aiax
Sternit agens cuneos, noſco geſtamina dextra,
Ipſius ingentem clypeum, nos protinus illò
Obuertamus equos, curruſq; vbi maxima moles
Hæret, & eſt equitum peditumq; acerrima pugna,
Vnde etiam noſtras ſonus ingens perculit aures
Mutua ſanguineis edentum funera dextris.
Talia vociferans celeres ſtridente flagello
Vrget equos: illi plagis & verbere ſæuum
Spirantes raptant per cæſa cadauera currum,
Per clypeos, per & arma virûm, tũ extrema rotarũ
Sanguine rorabant. ſed & ipſæ grandibus axes,
Et ſellæ vndabant guttis, aſpergine quarum
Deſuper opplebantur equi, cùm mortua campo
Ferrata æripedum calcarent corpora plantæ.

Sic

Sic auidus, ſic præcipiti fortiſſimus Hector
Mente ferebatur: ſimul acri percitus ira
Perrumpendi aciem, ſubiti veſana tumultus
Damna relaturus Danais, perrupit & haſta,
Et gladio turmas equitum, peditumq́; phalangas
Saxa ſimul iaciens auertit, & omnia latè
Impleuit trepidante fuga: ſimul optimus Aiax
Deſeruit pugnæ ardorem. nam Iuppiter illi
Impleuit ſubita gelidum formidine pectus,
Conſtitit attonito ſimilis, confuſus, inopsq́;
Conſilij Telamoniades, ſeptemplice iacto
Poſt tergum clypeo retrò ſe auertit & vltro
Reſpiciens, vix ægra genu veſtigia moto
Conficiens, tardoq́; gradu conuerſus abibat.
Sicut vbi agreſtes immanem ſæpe leonem,
Ingreſſum ſtabula alta boum, iamq́; vnguibus atrũ
Dilaniaturum per tota bouilia taurum,
Præſtantem reliquis, canibus telisq́; laceſſunt
Vrgentes, totam inſomnem per talia noctem
Prælia ducentes vigilant, ille impiger intus
Conſiſtit, circum quem tela frequentia duris
Miſſa volant manibus, coniectisq́; ignibus arcent
Agricolæ, tot ab inſidijs hominumq́; canumq́;,
Tot facibus circumuentus, licet improbus ira,
Diſcedit tamen & mœſtus ſub prima diei
Lumina deſerto redit in ſua luſtra bouili.
Sic Aiax circum venientibus vndiq; Teucris
Mœſtus abit, retroq́; dolens veſtigia torquet,
Et retrò Argiuûm de nauibus anxius ibat.
Sicut vbi ingreſſum pueri ſata læta molarem

Fuſtibus exercent aſinum, ſic tergora bruti
Cædentes, vt flagra etiam roburna fatigent.
Nec minus hoc agrum depaſcere pergit aſellus,
Contemptis iuuenum vi, robore, verbere plagis.
Nec prius eÿcitur, quàm pabula plurima paſtus
Ventre domum redeat pleno: ſic maximus Aiax
Troiano incluſus, ſic circumuentus ab hoſte eſt,
Sic illum pariter ſocÿ Troesq́; ſequuntur,
Cædentes clypei medium, quem ſpicula contra
Ingentem obuertit venientia ab hoſte. ſed Aiax
Virtutis memor ipſe ſuæ conuerſus, ab acri
Inſtantes curſu cohibebat. vt ocyus autem
Conceßit, ſecum rapit agmina tota ſuorum,
Vnà omnes fugere retrò, nauesq́; petebant.
Atq; ita cedentum Danaûm, Troumq́; ſequentum
In medio incedens ibat, quæcunque feroci
Mittebant Troiani animo ſucceßibus iſtis
Excepit clypeo ingenti, cui plurima in orbe
Hærebant medio, præterq; volantia quædam,
Aut ictum fruſtrata, ſolo defixa ſteterunt.
Illum vbi ſic telis Euæmonis inclyta proles
Audÿt Eurypylus preßum, mox præpete curſu
Tendit ad Aiacem: cui poſtquam proximus ipſi
Adſtitit, emittens iaculum percußit in imi
Iunctura femoris præclarum Apiſaona bello
Phauſiaden. quem ſic liquentem lumina vitæ,
Collapſumq́; ſolo, ſpoliat fulgentibus armis,
Quod Paris aſpiciens, clademq́; inſignis amici
Aegro animo patiens, neruum contendit, & arcu
Emittens certum non vano verbere telum,

Eury-

Eurypyli femur afflixit ſic vulnere dextrum
Ingenti, vt teli confracta extaret arundo.
Hoc ictu Eurypylus ſic eſt affectus, vt armis
Abiectis humero longè, ſpolijsq́; relictis,
In ſua caſtra retrò lentè conuerſus abiret,
Tardante inceſſum ſubita vi vulneris atri,
Inclamans ſocios ſic triſti eſt voce loquutus.
O animis rebusq́; duces, ô pubis Achiuæ
Delecti proceres, verſi ſuccurrite magno
Aiaci, quem ſubuerſum ſors aſpera belli
Affligit, tot corporibus, tot & vndique telis
Obruitur, vix vt ſperem hanc euadere cladem
Poſſe virum, ſic & mortem præſensq́; ſuperbi
Exitium intentant hoſtes. hæc verba loquuto
Eurypylo, coeunt armisq́; animisq́; parati,
Laturi auxilium ſocij. quibus obuius Aiax
Conſtitit, & verſum ſeſe obuertebat in hoſtem,
Tam fortes ſocios poſtquam ſibi adeſſe videbat.
Talia per campos varia dum ſorte geruntur,
Neſtora quadrupedes bello eripuere quadrigæ,
Fluminis inſtar equis ſudantibus. huic comes ibat
Filius Aſclepi, clarus virtute Machaon.
Quos ita vadentes puppi proſpexit ab alta,
In qua conſtiterat ſpectans triſtiſſima belli
Munera, & inſanum duro ſub marte laborem,
Filius æquoreæ Thetidis generoſus Achilles,
Et mox vnanimem Patroclum accerſit amicum
Voce vocans: ille audita clamantis amici
Voce, domo exiliens celer aduenit, haud ita multũ
Marti diſſimilis: ſed & illi hæc cauſa malorum

Prima fuit. tunc ſic prior eſt affatus Achillem
Filius illuſtris generoſa ab ſtirpe Menœti.
Num quid Achille iubes? qua me ratione vocatū
Accerſis? operáne aliqua tibi fungar amici?
Cui præſtans animis & ad omnia prõptus Achilles.
Dic Menœtiade, huic animo gratiſsime noſtro,
Nunc puto ſe noſtris genubus poſtrema rogantes
Auxilia aduoluent Danai. ſic numine læuo
Perſequitur miſeros iam non tolerabile fatum.
Tu verò celeri magnum pete Neſtora curſu,
Et quénnam diro confectum vulnere, pugna
Extulerit, ſecumq́ ad naues duxerit altas,
Percontare ſenem. cùm noſtris namq́ carinis
Non procul hinc veherentur equis, curruq́ citato,
Non licuit nouiſſe auerſi lumina vultus.
Attamen à tergo vidiſſe Machaona diuum
Credo Aſclepiaden, ſic namq́ ſimillimus illi
Terga humerosq́ fuit. dicenti talia amico
Paruit Aemonius iuuenis, curſuq́ citato
Auolat ad pictas Danaûm tentoria naues.
Interea ingreſsi tentoria Neſtoris illi,
Stabant digreſsi de curribus, vt pede terram
Contigerant. famulo tum Neſtoris Eurymedonti
Mandarunt, vt ſoluat equos, currumq́ reponat.
Atq́ ita ſudorem ſiccabat vterq; fluentem
Veſte ſua, ſtantesq́ vndoſi in littore ponti
Defeſsis gelidas captabant vultibus auras.
Poſtquam introgreſsi tentoria nota ſubibant,
Conſedêre ambo: quibus ægra & languida feſsis
Corpora, miſcebat potum formoſa Hecameda,

Quem

Quem Cyceona vocant. Hecameda hæc filia magni
Arſinoi, Tenedum cùm deuaſtaret Achilles,
Ceſſerat in prædam Nelidæ tradita forti,
Argiuûm reliquis ea dona ferentibus illi,
Conſilijs melior quod habendis omnibus eſſet.
Tum mēſam appoſuit mulier pulchrā atq; decorā,
Cum cepis mordacibus, vt præſentia potus
Condimenta forent. quibus attulit addita mellis
Munera grata noui, ſacroq́; ex farre placentas.
Intulit hinc menſæ calicem tam pondere grandem,
Quàm multa egregium virtute atq; arte magiſtri,
Quem patria ſenior ſecum aſportarat ab alta,
Diſtinctum auratis clauis, cui quattuor aures
Supremam decorant oram, quarum ordine iuxta
Vnamquanq; ſuo tanquam proiecta videntur
Ex auro geminæ depaſcere grana columbæ,
Innixum pedibus diuerſa ex parte duobus;
Tanta mole grauem, vix vt ſuſtollere menſa
Conuiuarum aliquis repletum nectare poſſit.
Quem ſenior facile attollens admouerit ori
Nelides, quando poturo cunq; liberet.
Hoc igitur miſcens mulier quæcunq; parandum
Ad Cyceona valent, affudit Pramnia vini
Munera, caſeolosq; addens è lacte caprino
Aerato ſecuit cultro, tum grana minuti
Pollinis aſpergens commiſcuit, atq; bibendum
Appoſuit Cyceona. auidè potantibus ipſis,
Protinus extincta eſt ſitis arida. mutua deinceps
Verba reſumentes ſeſe oblectare volebant,
Cùm celer ecce aderat Patroclus ad oſtia pulſans,

Ora oculosq́ deo ſimilis: quem Neſtor euntem
Aduerſum aſpiciens, thalamo aſſurrexit, & ipſi
Obuius, apprenſumq́ manu reſidere iubebat
Intrò perductum: ſed rennuit ille viciſſim,
Talibus excuſans. Nunc non vacat inclyte Neſtor
Vt ſedeam, nec tu me pergas cogere, miſſum
A magno Aeacida, qui te perconter iniquæ
Quem modò ſubductum pugnæ perduxeris haſce
Ad naues: quem non opus eſt oſtendere, poſtquam
Ipſe Machaona conſpiciam. nunc munere functus
Hoc ego, dicturus mox cuncta reuertar Achilli.
Ipſe etenim noſti, quàm ſit procliuis in iram
Ille vir, & culpa quàm culpet ſæpe vacantes.
Illi verba ſenex reddebat talia Neſtor.
Quò tandem ergò animo Danaos euertit Achilles,
Cur miſeros perimi patitur? cur mactat Achæos
Hectoreis manibus, qui nunc è cæde cruenta
Elapſi, pars magna iacent, & ſaucia lugent
Corpora præcipue proceres, primiq́ virorum,
Nauibus illati celſis, & ab hoſte cruentis,
Vulneribus fœdati omnes. iacet inclytus armis
Tydides, iacet infractæ virtutis Vlyſſes,
Armipotens iacet Atrides dux magnus Achiuûm,
Ormenius iacet Eurypylus, iacet ecce Machaon,
Quem vix ereptum pugnæ hæc in caſtra reduxi,
Percuſſum grauiter contrà veniente ſagitta.
Talia fata videns Danaûm nec curat Achilles,
Nec miſeratur opem præſtans. an fortè manebit
Donec ab hoſtili conflagrent igne carinæ
Argiuûm, nobis inuitis omnibus ipſi

Littore in hoc miſera confecti morte cadamus.
Sed mea nunc validæ languentia corpora vires
Deſtituunt, nec robur ineſt iuuenile grauatis
Annorum ſerie membris, vtinamq́ reuertens
Me mea reſtituat virtusq́ repubeat omnis
Priſtina: qualis eram iuuenis quo tempore bellum
Eleos contra geſsi quando Itymoneum
Ingentem hac cæſum dextra ſub tartara miſi
Victor Hypeirochiden, qui tunc habitabat in alta
Elide, diues opum, locuples & bobus opimis,
Cui nos intulimus bellum, quod credita nollet
Reddere, nec præſtare fidem quo iure decebat.
Hunc ego confeci iaculo ſtridente, ſoloq́
Proſtraui abiectum quod cum vidiſſet agreſtis
Cætera turba virûm, totos effuſa per agros:
Nos igitur totis populati viribus oram,
Duximus ingentem regione ex diuite prædam,
Quinquaginta boum, totidemq́ armenta trahẽtes
Lanigerarum ouiũ, totidemq́ immunda vorantũ
Porcorum, totidem ſcandentum ſumma caprarũ,
Omnia multorum capitum, quæ ventre ferebant.
Præterea attulimus flauentum grandia equarum
Corpora, quæ numero ter quinquaginta fuerunt.
Omnes hæ grauidæ ventres, & plena ferebant
Vbera: pars etiam lactantes plurima pullos,
Sponte ſequuturos in paſcua noſtra trahebant.
Hæc adducta domum tot belli præmia Neleus
Conſpiciens ſenior, noua gaudia pectore, vultu
Læticiæ noua ſigna dedit, tum diuite præda,
Tum virtute mea motus, qui plura dediſſem

Militiæ documenta nouæ, quàm noſtra tuliſſet
Aut ætas, veniens aut primis vſus ab annis.
Noctẽ igitur Pylon ingreßi, cùm poſtera ſolem
Redderet orta dies, præcones ire vocatum
Rex iubet ad prædam, quibus Elida cunq; ſuperbã
Qui ciues habitent deberent credita, quorum
Copia magna fuit: quibus omnibus ordine certo
Inde ſatisfactum eſt, quantum ſua cuiq; tuliſſet
Debita ſors. ſic in Pylios pars maxima prædæ
Diſpertita fuit cauſas cognoſcere iußis
Principibus procerum quæ debita cuiq; fuiſſent.
Et Pylijs certè debebant plurima Epei,
Nos pauci numero, qui tum Neptunia Nelei
Tecta colebamus, vacuatam ciuibus vrbem,
Et male multati, & preßi potioribus armis.
Nam memini (iam longa ætas, iã fama vetuſta eſt)
Ipſe Iouis veniens inuictis filius armis
Monſtrorum domitor, patriam, noſtroſq; penates
Euertit, victorq; viris ſpoliauit & armis,
Me ſolum è numero bis ſex de ſemine Nelei
Natorum minimum natu, puerumq; reliquit,
Occidens alios omnes, populumq; trucidans,
Vſq; adeò vt paucis habitandam traderet vrbem.
Tum nos iniuſtis inſectabantur Epei
Ludibrijs, & iniqua mouebant arma ſuperbi,
Tale nihil meritis. & ob hoc ſibi plurima Neleus
Suſtulit è præda captiua, armenta boumq;
Atq; greges ouium, numero de quolibet vno
Tercentum capita, adiunctis paſtoribus horum.
Debebantur enim ſibi plurima ab Elide celſa.

Quattuor aſſuetos pernici vincere curſu
Miſerat ad certamen equos pater, Elida ad altam
Dona relaturos tripodem, quos ductor Epeûm
Augeas ſibi detinuit, cum curribus omnes,
Turpiter auriga ſine equis curruq; remiſſo.
Quæ tum (ſicut erant indigna atq; impia factu)
Indignè accipiens genitor, ſibi plurima ſeruans,
Cætera diſtribuit populo de diuite præda,
Ne Pyliorum aliquis lucri diſcederet expers.
Hæc vbi legitimo perfecimus omnia ritu,
Et ſacris etiam patrijs luſtrauimus vrbem,
Tertia iam roſeos reuehens aurora iugales
Reddidit orta iubar mundo, rebuſq; colorem,
Ecce tibi Eliades (licet ipſe vocaris Epeos)
Innumeris adſunt inſtructi viribus omnes
Armatis equitum cuneis, peditumq; maniplis.
Ducentes Molium, tum caſtra inimica ſequutum.
Cui puerilis adhuc ætas, & inutilis armis
Tum fuit, & paruæ primæuo in corpore vires.
Vrbs eſt alta ſitu Thryoeſſa prope Elidis amnem
Alpheum, procul à nobis, noſtri vltima regni:
Hanc circumueniunt, hanc cingunt robore toto
Militiæ, certantq; armis euertere promptis.
Iſthæc ad Thryoeſſan agi, Tritonia nobis
Nunciat, æthereas noctu delapſa per auras.
Excitat & Pylios, capere arma, exire volentes
Ordinibus iubet inſtructis tum ducere in hoſtem.
Quæ dum cuncti agerent alacres, me talia ſolum
Ne facerem, vetuit durus pater, & ſimul omnes
Tollit & abdit equos: quod diceret eſſe minorem

Quàm qui tanta manu gererem, tã mollib. annis.
Sed neq; ſic potuit prohibere exire volentem,
Quin pedes exierim. ſic me iam cæſia Pallas
Laudis & inſano belli inflammarat amore,
Vnde decus peperi maius quàm quiſquis equeſter,
Ipſe pedes, magnaq́; domum ſum laude reuerſus.
Eſt fluuius propior, Minyeion accola dicit,
In mare præcipitans Arenen propter amœnam,
Duximus hic primam pubes Neleia noctem,
Vſq; ſub auroræ croceum referentis honorem,
Agmina poſt paulo peditum ventura manentes.
Inde armis inſtructi omnes, telisq; profecti,
Tempore quo medio ſol eſt altiſsimus orbe,
Venimus Alphei ſacrata ad flumina ditis:
Illic ſacra Ioui celebrauimus annua magno,
Alpheo taurum, taurum tibi maxime ponti
Regnator, bouis eximiæ ſacra terga Mineruæ.
Poſt hæc appoſita curantes corpora cœna
Sedimus, & viridi in ripa prope flumina ſtrati
Cepimus effuſum defeſſa in corpora ſomnum.
Magnanimi interea vi nitebantur Epei
Expugnare vrbem, quam circum fortibus armis
Sidebant, celſo Thryoeſſan vertice tutam.
Poſtera iamq; nouo luſtrabat lumine terras
Orta dies nos vota Ioui, nos vota Mineruæ
Dicentes, ipſis nos ſicut eramus in armis
Hoſtibus inſtructos oſtendimus, atq; ita curſu
Inuecti celeri, aggredimur, pugnamq́; paratis
Conſerimus manibus. tum fortem vindice dextra
Primus ego occidi Molium: gener ille ſuperbi

Augeæ

Augeæ fuit. huic etenim formoſa Agamede
Nupſerat, Augeæ natarum maxima, & idem
Præfectus turmis equitum: qui pharmaca norat
Omnia, quæ tellus vel habere ſalubria poßit,
Vel mala producat. tamē hunc talem, hūc ego tātū
Haſta percußum grauiter de curribus altis
Deiectum terræ ſtraui, atq; in puluere merſi
Ipſius in currum inſiliens, quem fida ſuorum
Agmina ſpectantes, meq́; ipſius alta tenentem
Lora iugi, pugnamq́; manu victrice cientem
Multaq́; per totam miſcentem funera campum,
Diffugiunt quà quiſq; poteſt, quà cuiq; licebat.
Non ſecus ipſe alacris nymboſæ more procellæ
Irruere in medios, fugientum cædere terga,
Inſtare auerſis, miſcere cadauera campo,
Donec quinquaginta iſto è certamine victor
Obtinui currus, & circa quemlibet horum
Corpora bina virûm violenta morte peremi.
In quibus Actorione ſati duo fortè fuiſſent,
Quos ego ſtrauißem leto, terramq́; cruento
Ore momordiſſent, Neptunus ni pater illos
Nube caua ſeptos media de cæde tuliſſet:
Vnde mihi & Pylijs decus immortale dediſſet
Iuppiter, & magno cumulaſſet honore parentem.
Nos tamen immißis equitum pernicibus alis
Omnem cæde locum compleuimus, arma legentes,
Emenſi Aſpideos edendo funera campos,
Vſq; ad Bupraſij fœcundam fertilis oram,
Rupis & Oleniæ fines, ad Aleſion altam,
Vnde vrbs nomen habet. nos inde redire relicto

Buprasio iubet alta Pyli ſub mœnia Pallas:
Namq; ibi deuictis ſtetit hoſtibus vltima cædes.
Sic ſumus ergo domum multa cum laude reuecti,
Dantibus vt ſuperis palmam tibi maxime diuûm,
Sic mihi prima viris deuictæ nomina pugnæ.
Talis eram, talem geßi me in fortibus armis.
Solus at has inter clades feriatur Achilles,
Improbus, & ſocijs virtutem ſubtrahet iſtam?
Quem ſcio, ſi pergat tanto indulgere furori,
Et nos interea pereamus ab hoſtibus omnes
Confecti, immodicè doliturum clade ſuprema
Nominis Argiui, quod nunc ſeruaſſe licebat.
Quanquam ô, quò recidêre tibi mandata paterna,
Quæ dabat è Phthia mittens te ad Atridea magnũ,
Ille tuus pater, ille Menœtius inclytus heros?
Intereramus enim duo nos, diuinus Vlyſſes,
Atq; ego, qui claris audiuimus omnia verbis
Quæ genitor mandata dabat tibi, quãdo per omnẽ
Venimus & circum fœlicis Achaidos oram,
Excitum populos, regesq; in bella futuros.
Quos inter præclara ſubiuimus atria Pelei,
Intra quæ patremq; tuum, teq; inſuper ipſum
Repperimus, magnum reſidentẽ propter Achillem.
Illo fortè die ſenior ſolennia Peleus
Sacra ferens, bouis ardentes adolebat ad aras
Viſcera toſta Ioui gaudenti fulmine miſſo,
Aulæ in parte ferens plenum cratera Lyæo
Aureolum, fundens ſuper hæc ardentia vina,
Vobis interea curantibus ilia pinguis
Toſta bouis, cùm tu ſocium ſequereris Achillem.

Talia

Talia nos inter venientes ſacra, recluſas
Ante fores ſtetimus. quos vt conſpexit Achilles,
E cathedra exilijt ſtupefactus, noſq; prehenſis
Deduxit manibus, geminaq; in ſede locauit.
Tum menſam appoſuit cœnæ regalis habentem
Fercula, vt hoſpitibus mos eſt dare munera gratis,
Poſtquam deinde cibo fuimus potuq; refecti,
Et reparati animis, & erat iam copia fandi,
Sermonem incipiens ego vos hortabar vt vnà
Inclyta nobiſcum & famam paritura perhennem
Bella ſubiretis. quò cùm vos veſtra cupido
Promptaq; mens ageret, vobis mandata dederunt:
Ipſe quidem nato genitor Peleus Achilli,
Vt præſtare alijs, vt & optimus eſſe ſtuderet:
Verum quæ tibi iuſſa Menœtius Actore cretus
Edidit, iſta fuere. Vides cariſsime fili,
Te prior eſt genere, & natalibus anteit Achilles,
Illum tu ſuperas ætate, at viribus ille
Te multo eſt melior, tu illum debebis amicis
Conſilijs regere, & moderari feruida dictis
Pectora: namq; tibi parebit recta monenti.
Hæc tibi mandabat ſenior, quæ tu omnia ducis
Irrita, & oblitus nihil horum tempore duro
Exequeris. ſed nunc age iuſſa hæc defer Achilli,
Rectorum admonito, ſi fors parêre monenti
Recta volet. quis enim nouit ſi fortè remittat
Inſtinctu diuino iras, animumq; ferocem.
Multum ſæpe valet veri exhortatio amici.
Quod ſi relligione aliqua fortaſſe tenetur,
Aut Iouis abſterrent oracula, cognita mater

Quæ Thetys attulerit, te mittat in agmina ſaltem,
Induat arma tibi ſua, Myrmidonumq́; phalangas
Attribuat, ſi fortè ſalus aliqua inde reſultet
Argiuis, ſpecie vt vana conterritus hoſtis
Abſtineat pugna, reſpiret Achaia pubes.
Auget enim vires breuis intermiſsio pugnæ.
Tum validi vos, ac plenis iam viribus aucti,
Vel ſolo clamore ferum cohibebitis hoſtem,
Defeſſum pugna, à caſtris & nauibus hiſce
Mœnia difficilis redigetis ad inclyta Troiæ.
Hactenus iſta ſenex. quibus hic cōmotus, Achillē
Aſsiduo repetens curſu Patroclus, abibat.
Iamq́; volans præter naues tranſibat Vlyſsis,
Quas iuxta fora iudicijs cauſisq́; referta
Atq; aræ ſtabant circum, ſortesq́; deorum.
Hic illi Eurypylus venit obuius, ilia telo
Saucius, huic niger effluxit de vulnere ſanguis,
Tum caput atq; humeri multo ſudore fluebant.
Ipſe pedes claudus de vulnere tardior ibat,
Verum mentis adhuc compos. quem ſeſe adeuntem
Complorans, miſeransq́;, his eſt affatus amicum.
Heu miſeram ſortem Danaûm regumq́; ducūq́;,
Hæccine fata manent? vóſne huc fortuna redegit,
Vt procul à patria cæſi velocibus eſcam
Ferretis canibus veſtra inclyta corpora? verum
Hoc age, nunc mihi dic Euæmonis inclyta proles,
Nunquid adhuc Argiua manus par, Hectora fortē
Suſtinet, an victi pariter ſuccumbimus omnes?
Huic bonus Eurypylus ſuſpirans talia contrà
Reddidit. O Patrocle, genus qui ducis Olympo,

Afflictis

Afflictis iam nulla ſalus, non robur Achiuis,
Non ſpes vlla ſubeſt, omnes moriemur inulti
Nauibus in noſtris. namq; & fortiſſima noſtrûm
Saucia turba iacet proceres regumq́; ducumq́;
Vulnera curantes intra tentoria Troum
In nos aſſiduè virtus vehementior auctis
Viribus inſurgit, roburq́; accreſcit eundo.
Sed tu me ſerues precor ad naualia ducens,
E ſemore incidas quod inhæſit ad ilia telum,
Inde laues calida de vulnere ſanguinis atri
Illuuiem tetram, tum mitia pharmaca plagæ
Aſpergas, quæ te docuit diuinus Achilles.
Illum etenim Chiron iuſtiſſima nubigenarum
Progenies, cuncta edocuit medicamina rerum.
Nam medici fratres Podalyrius atq; Machaon,
Alter hic ad naues iacet, & ſua vulnera curat,
Non aliena leuat credo: manet alter in armis,
Suſtentans campo duriſſima prælia Troum.
Talibus Eurypylus cui reddidit iſta Menœti
Filius. O heros qui poſſint talia curæ
Nunc licuiſſe meæ, cùm ſint mandata ferenda
Neſtoris Aeacidæ magno? ſic ille iubebat
Seruator Danaûm princeps, Neleius heros.
Sed neq; neglectum patiar te vulnere tali
Affectum. hæc dicens, medium cōplexus, & amplis
Imponens humeris, tulit in tentoria nota.
Quod cernens famulus, ſubſtrata pelle bouina
Cōcinnat thalamū. cui poſtquā hunc intulit audax
Patroclus ſemore ex imo mucrone reſectum
Eduxit telum, lauitq; à vulnere tetram

Sanguinis eluuiem calida: tum deniq; quandam
Radicem, tritamq́; manu, triſtemq́; ſapori,
Sed quæ vi propria leniret vulnus acerbum,
Appoſuit, per quam dolor eſt ſedatus, & vnà
Conſtitit in ſicco compreſſus vulnere ſanguis.

ILIADOS HOMERICAE
LIBER XII.

SIC *apud Eurypyli curandum vulnus amicam*
Et medicam Patroclus opem dum præſtat egenti,
Interea totis concurſum eſt viribus inter
Troianos Danaosq́;: ſed hos incluſa tenebant
Munimenta noui nuper circundata muri:
Sed nec foſſa ſatis Teucros prohibere valebant,
Nec ſuperinducti noua propugnacula muri,
Quos circum lato duxerunt aggere foſſam
Perpetuam, vt naues tuta in ſtatione tenerent
Immemores Danai diuûm, queis nulla tuliſſent
Sacra hecatombæo ſuperis gratiſſima ritu,
Vt naues intus celeres prædamq́; tenerent
Omnia tuta ſatis placato numine diuûm.
Quæ dijs inuitis nunc munimenta pararant,
Atq; ideo interitura breui, nec longius vllos
Duratura dies, quàm donec maximus Hector
Viueret, & maneat Graijs iratus Achilles,

Et ſenior Priamus, Priamiq́; arx alta, manerent
Pergama, nec triſtem ſentiret Troia ruinam,
Starent & muri, & foſſa, hæc opera inclyta Graiū.
Poſtquam autem cecidere duces, & maxima Troū
Vna ſalus Hector. Danaûm pars maxima partim
Cladibus abſumpti belli, partimq́; relictis
Eſſe ſuperſtitibus, quibus & fortuna pepercit
Hi decimo demum patriam rediere ſub anno,
Tunc primum vnanimes Neptunus & acer Apollo
Murum euerterunt, totumq́; à ſedibus imis
Luctabantur opus reſcindere, pluribus vndis
Labentum celſæ fluuiorum è montibus Idæ
Immiſſis, Rheſi, Heptapori, Rhodij, atq; Careſi,
Grenici, ſed & Aeſepi, flauiq; Scamandri,
Et Simoentis aquis, vbi tot conduntur arenæ
Scuta virûm, galeæ, & fortia corpora leto
Tradita, nunc horum fluuiorum magnus Apollo
Oſtia detorſit retrò. namq; ille diebus
Ter tribus huic operæ deus inſtitit, in quibus ipſum
In murum pleno torquebat flumina curſu.
Imbribus & pluuia torrentes Iuppiter auxit,
Quo citius populentur opus, murumq́; reſoluant.
Neptunus muros, magnoq́; emota tridenti
Fundamenta quatit, truncosq́; & ſaxa reuellens,
Omnia quæ magno Danai ſtruxere labore,
Neptunus refluum iaciebat in Helleſpontum,
Ipſe operis princeps, tandemq; euertit in ipſo
Quicquid erat poſitum ſpacioſo littore muri,
Et ſuper inductis flauentibus abdit arenis.
Omnia deinde ſuos reuocauit flumina in alueos,

Hunc finem ſtatuere operi, poſt pauca futurum
Tempora, dij Graijs neglecta ob ſacra maligni.
De quo tunc dubijs decertabatur in armis
Vſq; adeò, vt turres tabulataq; ſumma ſonarent
Ictibus aßiduis, dum murum irrumpere Troes
Conantur, Danai defendere, Iuppiter ipſis
Incuſſo terrore animum detraxerit omnem,
Nauibus incluſi metuentes Hectora fortem
Fracti animi Danaûm ſeſe intra tuta tenerent.
Hector at ante alios pugnam, ſociosq; ciebat,
Turbinis in morem, aut quatientis cuncta procellæ.
Sicut vbi immanem circumuenere leonem
Turba virûm venatorum, comitantibus ipſos
Innumeris canibus, confiſi in mutua plures
Auxilia, inijciuntq; feræ venabula, & ipſam
Vndiq; circumdant canibus, telisq; laceſſunt.
Conſcia at illa animi, nullos terretur ad ictus,
Tela nec vlla timet, ſed ſe conuertit, & vltro
Quò ſe cunq; mouet ſecum trahit arma, virosq;,
Atq; canes. Sic magno animo fortiſſimus Hector
In quaſcunq; tulit ſe tota per agmina partes,
Et ſocios ſecum atq; hoſtes conuertit, & illos
Audacter prompteq; iubet tranſcedere foſſam.
Sed iam nulla viris audacia profuit, æquè
Sicut equis crebro hinnitu teſtante timorem,
Tam foſſam ſuperare altam, quàm ſcãdere vallum,
Nec facile inſilijſſe fuit, nec ſtare in iniquo
Aggere, præcipiti quando eſſet ad omnia lapſu.
Nam ſuper extabant ab vtraq; crepidine foſſæ
Aſperitate ſudes & acuta fronde timendæ,

Quos

Quos magnos craſſosq́; ſuis vt grande locarant
Perfugium Danai, quos currus nulla trahentum
Iis ſuperarit equúm, ſed tantùm fortè pedeſtres
Si foſſam tranſire queant tentare licebat.
Hæc animaduertens, adit Hectora, talibus orſus
Polydamas. Hector bello inuictiſſime, voſq́;
Troianorum alij, vos qui ſocia arma tuliſtis,
Stulta & inepta via eſt, ratio peruerſa per altam
Ducere equos foſſam, firmatosq́; aggere palos:
Ardua nam res eſt, nec finem habitura petitum,
Propter & inſertos præacutos vndiq́; palos,
Deſuper & ductum longa compagine murum,
Vt nec ò demittere equos, nec ſtare queamus
Pugnantes loco in anguſto, qua clade repulſi
Noſtra aiqua, potius referamus vulnera, quàm nos
Hoſti inflixerimus. Quòd ſi male cogitat illis
Iuppiter altitonans, & nobis conſulere æquum
Cenſet, & auxilio eſt, iuſtis ante omnia votis
Optarim procul à patria hic & dulcibus Argis
Mactari, & noſtris deleri viribus hoſtes,
Et monumenta ipſis ſine nomine fœda relinqui.
Sin minus, atq́; ipſi verſa vice Martis iniqui
Nauibus à proprijs conuerſi, nos quoq́; turpi
Vertere terga fuga cogant, & in iſta profundæ
Incidere & latæ metuenda pericula foſſæ,
Nemo relinquetur credo qui nunciet iſthæc
De nobis, ita nos delebunt funditus omnes.
Quare agite & noſtris omnes accedite dictis.
Aurigis tradamus equos, curruſq́; tenendos
Pro foſſa, nos armati peditesq́; ſequamur

Hectora. ſic Danaos, nequaquam noſtra ferentes
Arma, repentino nec adhuc præuiſa tumultu
Euertemus, & in totum delebimus hoſtes.
Talia Pulydamas: cuius ratione probata
Hector, ſicut erat curru ſublimis ab alto
Deſilijt. quem cùm peditem prodire viderent,
Deſiliunt ab equis reliqui quoq; Troes, equosq;
Quiſq; ſuo dedit aurigæ, quos deinde tenerent
Pro foſſa inſtructos, & ad omnia iuſſa paratos.
Hinc omnes peditum cuneos in quinq; redacti,
Non tamen æquati numero, ſed fortibus armis.
Prima acies etenim numero præſtabat, & ipſam
Pars melior populi inſignem faciebat, & Hector
Pulydamasq; duces: his maxima vota fuerunt,
Euerſo ad celſas muro pugnare carinas.
His quoq; Cebriones dux tertius additus ibat.
Namq; alium qui ſeruet equos ſubiecerat Hector
Cebrioni, minus audacem, minus arma ferentem.
Signa ſecũda duces Paris, Alcathousq; & Agenor,
Seruabant. Heleno parebat tertius ordo,
Deiphoboq;, ſatis Priamo. quibus additus ibat
Aſius Hyrtacides, quem diues miſit Aryſbi,
Ducentem eximios forteſq; in bella caballos,
Ad Troiam fluuio de Selleente profectum.
Quartam ducebant aciem, vir maximus armis
Aeneas Anchiſiades, Antenoridæq;
Archelochusq; Acamasq;, feri duo fulmina Martis.
Quintũ agmen, quod erat fultũ auxiliarib. armis
Sarpedon ducebat agens, cui Glaucus, & vnà
Aſteropæus erant comites, quos legerat omni

E numero

E numero ſociorum, vt erant ex omnibus ambo
Præcipui. Sic ergo animis armiſq́ parati,
Et clypeis conſerti omnes audacter in hoſtem
Contendunt, excelſo animo, ſpe deniq; certa
Per murum penetrandi, & in ipſis nauibus hoſtem
Mactandi. nam conſilio, quod & vtile & audax
Pulydamas dederat, parebant Troes, & ipſis
Vnanimes ſocij, ſolus parêre negabat
Aſius Hyrtacides. non ille relinquere currus
Aurigæ voluit, ſed equis confiſus ad altas
Tendebat naues: demens nec enim amplius vnquā
Ad celſæ rediturus erat ſacra Pergama Troiæ,
Sed miſer ad naues fato periturus acerbo,
Deucalidæ Idomenei manibus, teloq; cruento.
Ergo viam ſecat ad naues à parte ſiniſtra,
Qua Danaûm currus & equi remeare ſolebant
E campo, portæq; ſeras inuenit apertas,
Et valuas omni dimoto vecte patentes:
Scilicet vt ſi qui vel adhuc in puluere campi,
Vel pugna è ſocijs agerent, redeuntibus illac
Eſſet iter, ſeu fortè fuga, ſeu ſponte redirent.
Hac igitur rectà inuectus, confiſus equorum
Virtuti, ſimul & ſocij tam grandia adortum
Cœpta ſequebantur, magnis clamoribus auras
Rumpentes, victos non poſſe reſiſtere Graios,
Quos ipſi in proprijs cæſuri nauibus eſſent
Perſuaſi. ſed falſa animis perſuaſa fefellit
Credulitas, ſiquidem portam reperere patentem,
Non tamen incuſtoditam. duo namq; tenebant
Inſignes virtute, animiſq́;, & robore fratres,

Pirithoo geniti, Lapitharum belligerorum
Principe, magnanimus Polypœtes pectore forti,
Atq; Leonteus miſcenti homicidia Marti
Perſimilis. portas hi ſtabant ante patentes,
Quales aeriæ quercus in montibus altis
Conſurgunt geminæ, radicibus infera nixæ
Præualidis, ſtant immotæ, forteſq; reſiſtunt
Imbribus & pluuijs, & agentibus aera ventis:
Sic illi virtute, manuq; & robore freti,
Aſion irrumpentem animo conſtante manebant.
Quem circum ſocij, Iamenuſq;, & fidus Oreſtes
Aſiades, Acamaſq;, Thoon celer, Oenomauſq;,
Hi rectà ad murum tendentens, alta leuarunt
Scuta ſuper capita, & pugnam clamore laceſſunt
Ingenti. in porta Polypœtes atq; Leonteus
Suſtinuere viros, donec commune periclum
Sentirent ſocij, propereq; à nauibus altis
Ferrent auxilium. qui poſtquam irrumpere murū
Troianos didicere, metus clamorq; virorum
Caſtra per & naues oritur concurſus ad arma.
At duo pro portæ pugnam ſtatione trahebant,
Pirithoo geniti. ſimiles ſylueſtribus apris.
Qui poſtquam aduentare virûm ſenſere tumultus,
Et vocem audiuere canum, ſua luſtra feroces
Exiliunt, ſyluamq; ruunt, & aperta petentes
Expectant, dentes acuunt, forteſq; reſiſtunt.
Donec telo aliquis coniecto, & vulnere fixo
Exanimet: frendente ſonat nemus omne tumultu.
Haud ſecus illorum reſonabant arma fragore
Telorum ingenti, ſuper ærea ſcuta cadentum.

Quos

Quos primum ipſorum virtus, tum deſuper altis
E muris populus ſpectans, animabat ad hoſti
Fortiter audendum virtute reſiſtere tota.
Nam ſimul & ſaxis hoſtem de turribus altis
Arcebant, cum pro ſocijs, tum nauibus ipſis,
Pro caſtris quoq; ſolliciti: nec nubibus atris,
Quas inſana coegerunt luctamina venti,
Vellera plura niuis ſpacioſa in ru a feruntur,
Quàm tunc miſsilium citroq; vltroq; volabant
A Teucris ſimul & Danais: ſonuere iubatæ
Afflictu lapidum galeæ, clypeiq; rotundi.
Quapropter ſubitò percuſſus ad ilia telo
Aſius ingemuit, tollensq; ad ſidera vultus,
Talibus incuſat torquentem ſidera verbis.
Iuppiter omnipotens & te quoq; vana profari
Delectat: tua ſumme pater promiſſa ſequutus,
Credebam fore, ne noſtros heroes Achiui
Inſultus poſſent tolerare, aut deniq; noſtris
Viribus eſſe pares, nobisue reſiſtere victi.
Iam nunc ſicut apes, & habentes ſpicula veſpæ,
Mellea quæ poſuere cubilia ad arcta viarum,
Mellilego ſubeunte aliquo, non ipſa relinquunt,
Sed remanent, ſtimulisq; viros pungentibus arcent
Pro natis, maluntq; mori quàm deſerere ipſos.
Sic tantum duo pro muris virtute reſiſtunt
Inuicti, maluntq; mori quàm cedere victi.
Sic ait. at duras auertit Iuppiter aures,
Certus vt hanc magnum cõferret in Hectora laudẽ.
Interea ad portas alias diſcrimine multo
Pugnabant alij, quas omnes dicere pugnas,

Et quoquæq; loco; quo ſit diſcrimine geſta,
Reddere non modò difficile eſt, ſed prorſus iniquum:
Viribus humanis: fuerit labor ille deorum.
Paſsim etenim muros iuxta per caſtra videres
Collucere faces, flammasq; ardere crepantes,
A quibus Argiuis ſaluam defendere claſſem
Maxima cura fuit, dolor anxia pectora ſolus
Ille fatigabat. quæ diui cuncta videntes
Fautores Danaûm, contriſtabantur & ipſi.
Quorum numinibus Lapithæ tam viribus aucti,
Suſtinuere grauem collato robore pugnam.
Hic validam torquens Polypœtes impiger haſtam,
Miſit in aduerſum Damaſum, galeamq; comantem
Perfregit mediam: ſtetit imo fixa cerebro
Haſta tremens. ſic ille virum prius omnia promptũ
Perdomuit, vomit ille atro cum ſanguine vitam.
Inde duos fratres necat, Hormenon atq; Pylonem,
Antimacho genitos. tum natus ad arma Leonteus
Hippomachum ferit, intorquens ſub cingula telũ.
Tum vacua ſtrictum vagina diripit enſem,
Et primum Antiphaten iugulat. cadit ille ſupinus,
Membra ſolo ſtratus. ferit inde Menona ſuperbũ,
Adijcit Iamenon, ſocijs tum iungit Oreſten,
Strauit aceruatos omnes. quibus omnibus arma
Victores cùm detraherent pulcherrima victis,
Interea populi pars plurima & optima Troum
Hectora ducentes & Poulydamanta ſequuti,
Vi tota hoſtilem certant irrumpere murum,
Arreptisq; manu flammis incendere naues.
Quod ne perficerent, quod ne ſuccederet ipſis,

Pro muris Danai reſtabant fortiter altis,
Certabantq́ truces ſuperanda auertere foſſa.
Hæc inter ſuper ecce volans Iouis ales, acutis
Vnguibus inuoluens maculoſum terga draconem,
Immanemq́; & ſeminecem, qua parte ſiniſtra
Troiani hoſtiles certabant vellere muros
Circuit. ille ferox conuerſo gutture retrò,
Imprimit in ſummo raptricis pectore dentes.
Illa dolore amens, reſolutis vnguibus anguem
In medios Troas demiſit, & inde volatu
Quàm potuit celeri ſe proripit ales in auras,
Ingenti clangore ſonans. hæc monſtra videntes
Troiani trepidare animis, & credere læuum
Augurium Iouis eſſe. ergo Priameius heros
Hectora Pulydamas adit, atq́ hæc verba profatur
Tu ſiquidem dictis Hector me ſemper acerbis
Optima ſuadentem reprimis, ceu te popularem
Non ſatis obſeruem: cùm ſit tamen vtile factu,
Siue domi, ſeu militiæ de rebus habemus
Concilium, vireſq́ tuas augere, decuſq́;.
Nunc quoq́ depromã, quæ factu eſſe optima credã.
Vlterius ne pergamus reſcindere muros,
Aut rapidum captis immittere nauibus ignem.
Non etenim quicquam puto perficiemus: vt iſthæc
Ales, ad exemplum quæ nobis prodita venit,
(Si modò vera fides) maculoſum terga draconem
Vnguibus inuoluens, modò nos à parte ſiniſtra
Circuit, & morſu penè exanimata cruento
Demiſit, nec ferre ſuis implumibus eſcam
Filiolis potuit: ſic nos quoq́ robore magno

Portas & muros iſtos capiemus Achiuûm.
Verùm in nos iterum Danais vertentibus arma
Inde repellemur, fugientes turpiter, illa
Strata remenſuri qua venimus antè viarum,
Cæde relicturi deperdita plurima Troum
Corpora, quæ ferro Danai atq; hoſtilibus armis
Abſument. Sic ille deûm veriſſimus augur,
Ex his quæ docuit præſens ventura monebat.
De populo quem nemo loqui non uera putabat:
Solus ob hoc animo turbatus & anxius Hector,
Toruis inſpiciens oculis, dehinc talia fatur.
Pulydama, nec grata mihi, nec vera loquutus,
Non ſentis ea quæ loqueris, nec velle videris
Vera magis quæ ſint, atq; his meliora profari.
Si tamen ex animo tibi ſunt hæc dicta profectò
Dij tibi peruertunt mentem, veriq; tenacem
Eripuere animum qui ſic Iouis edita ſummi
Spernere me iubeas oracula, ab ore profecta
Ipſius, atq; tuis cupias accedere uanis
Augurijs: quæ ſperno equidem, quia ſtulta vidētur.
Quæ ſic humanas fallunt ludibria mentes,
Seu dextra ſpectentur aues Phaetontis ad ortum,
Siue ſiniſtra petant obituri limina ſolis,
Nil rationis habent, cum ſint ratione carentes.
Qui iuſſit ſperare, Ioui nos fidere oportet,
Quem penes eſt hominū diuûmq; æterna poteſtas.
Augurium tamen eſt quod præualet omnib. vnum,
Pro patria pugnare, armis defendere ciues.
Aut cúrnam tanta trepidas formidine? quidue
Arma perhorreſcis? pugnam fugis, acria vecors
Bella

Bella times, ſi fortè alij ſub nauibus altis
Argiuûm Troes nos occidamur, & omnes
Hauſerit atra dies. non ſcilicet ergo verendum eſt,
Tu quoq; ne pereas, ne noſtræ cladis & ipſe
Efficiare comes: nec enim tam pectore fortis es,
Nec tanto præſtas animo, nec robore polles.
Quod ſi fortè tuis aliquem deſiſtere pugna
Seductum verbis, vel te quoq; conſpicer ipſum,
Hac animum talem dextra cum ſanguine fundes,
Protinus & linguæ pœnas dabis augur ineptæ.
Sic fatus proceſſit, eum clamore ſecundo
Signa ſequebantur peditum: tum Iuppiter acrem
Vim rapidi flatus alta commouit ab Ida,
Qui verſus naues & in ora ferebat Achiuûm
Pulueris obſcuram nubem, quo triſtibus illi
Afficiebantur curis, ſpe prorſus adempta,
Addita quæ Teucris acceſſit maior, & ipſis
Erexit reſides animos audacia, & aucta eſt
Gloria: præcipuè decus Hectoris extulit. ergo
Confiſi & virtute ſua, monitisq; ſecundi
Numinis, inſiſtunt muros perfringere, turres
Deijcere, inde gradus conuellere, proruere imis
Fundamenta locis, & propugnacula pinnis
Nudare, & fixas moliri cardine portas:
Nec minus iccirco Danai reſtare, gradúue
Detrudi, ſed ſtare loco. defendere ſeſe
Obiectis clypeis, & propugnacula celſis
Turribus impoſita, & ſubeuntes illa ſupernè
Arcere, & contis detrudere grandibus hoſtem.
Hic gemini Aiaces per turres, perq; locorum

Summa ferebātur, paſſim atq; ſine ordine nūc hos
Nunc illos, vt quoſq; vident, hos mollibus, illos
Hortantes verbis grauioribus, atq; monentes.
O ſocij, quiq; eximij virtutibus eſtis,
Et genere atq; opibus, mediæ & qui ſortis habetis
Præmia, vos etiam quos conditio infima ducit:
Non etenim in bello paribus licet omnibus eſſe:
Hic tamen, hic omnes labor aduocat, expetit vnus,
Sicut in hac fortuna omnes cognoſcitis ipſi.
Nemo hinc ad naues fugiat, clamore minarum
Territus hoſtili: ſed & ipſi huc ite, alioſq;
Admoneatis idem faciant, ſi fortè voluntas
Annuat alma Iouis, pulſo hoc diſcrimine, vt hoſtis
Cedamus terga, Iliacam fugientis ad vrbem.
Talibus Aiaces exhortabantur Achiuos,
Et fortes animos in bella gerenda monebant.
Nec plures niuium cecidere ex aere flocci
Hyberno, tumidos cohibet cùm Iuppiter Auſtros,
Brumalemq; diem ventis vacua aura ſerenat
Omnia. præter aquas maris abſorbentis & ipſas
Sicut cuncta, niues, albent candore niuali
Intonſi montes, iuga, promontoria, colles,
Herbida prata aliàs, rapido læta arua ſub æſtu,
Littora amœna, humiles ripæ, portusq; remoti:
Quot tum ſaxa manu volitabant miſſa virorum,
Hinc atq; hinc Danaos inter Troasq; ſuborto
Clamore ingenti, tantæ ad certamina pugnæ
Ad murum turresq;, & propugnacula foſſæ.
Non tamē aut Hector, quiſquā aut ex agmine Trowū
Aut Troiani omnes potuiſſent viribus vllis

Et

Et muros capere, & portas effringere, & intrò
Rumpere: ni de ſe genitum Sarpedona magnum
Iuppiter immiſiſſet, vt in pecus ire leonem
Armentale boum ſi quis putet. ipſius autem
Ingentem clypeum magnorum terga iuuencûm
Bis tria texuerant, quem lamina deſuper omnem
Ferrea contexit circum oras, aureus orbis
Ambijt. hunc læua obtendens, & ſpicula dextra
Bina manu quatiens, animo vadebat in hoſtem
Intrepido, ceu ſæpe leo nutritus in altis
Montibus, impaſtusq́;, fame violentus & acer,
Irruit in caulas ouium, quantumlibet altas
Munitasq́; manu. quas ſi canibusq́; virisq́;
Repperit obſeptas, ſe per media arma virosq́;
Ingerit, irrumpitq́;, aut prædam aut vulnera tergo
Certa relaturus. Sic tum Sarpedona dium
Feruida vis animi ſtimulans inuexit in hoſtem,
Vt murum caperet, portasq́; aperiret Achiuûm
Troianis, & caſtra auidis irrumperet armis.
Sed properans, Glaucum prius his affatur amicum,
Hippolocho genitum. Cum nobis Glauce priores
Attribuant, cum nos venerentur honoribus omnes
Magnanimi Lycij. ſeu cœtus forſan habentur
Nobis prima loco ſedes datur, inter edendum
Nobis apponunt eſu pinguiſsima carnes
Eximias, & plena meraci pocula vino
Præ reliquis, cum tot Xanthi flauentis ad oram
Poſsideamus agros, tot iugera pinguia, partim
Conſita, partim etiam frumentis apta ſerendis:
Et quos præcipuè ſibi ducant eſſe verendos

Inſignes Lycij,cur nos non prima pericli
Obtineamus & in bello loca prima obeuntes
Si qua obeunda ferant ſeſe diſcrimina belli?
Vt ſint è noſtris qui verè dicere poſſint,
Noſtri nunc reges ſe dignos eſſe profectò
Declarant,queis præcipuos tribuamus honores
In cœtu,ac menſis carnes ponamus opimas,
Vina propinemus dulciſſima.talia poſtquam
Tamq́; ſtupenda gerunt duri certamina martis.
Quanquam ſi tanti defunctos munere belli
Expertem ſenij ætatem vitamq́; perhennem
Victuros nos vlla foret ſpes,non ego certè
Ante alios pugnare velim,nec te iſta iuberem
Vt faceres,quæ laude viros & rebus honeſtant
Eximijs,vnde & decus immortale paratur.
Nunc cum mille modis obnoxia corpora morti
Simus,& huc illuc verſent nos fata laborum
Incerta ſerie,quæ non datur effugere vlli,
Irrumpamus,vt aut nobis decus inde paremus,
Aut alijs ipſi tribuamus ſanguine noſtro.
Dixerat.at Glaucus ſicut nihil annuit, æquè
Abnuit iſtorum nihil,& comitatus euntem eſt.
Turba ſequebantur Lycij fortiſſima vtrunq;,
Quos ita tendentes ad ſe cum fortè Meneſtheus
Conſpiceret,Petei proles,turrimq́; petentes,
Cui præfectus erat,timuit,cum mente videret
Quantam illaturi cladem,quæ damna venirent,
Colluſtrans oculis circumſpicit omnia,ſi quem
Fortè ducum videat,qui ſe è diſcrimine tanto
Cum ſocijs leuet. Aiacem conſpexit vtrunq;

Stantes

Stantes pugnæ auidos, & adhuc à cæde rubentes.
Tertius his Teucer, qui tunc à nauibus ibat,
Acceſſit ſocius: qui cum ſe voce vocantem
(Præ ſtrepitu fremituq; armorum hominũq; ructũ
Caſtra, pylas, muros, turres, tabulata, fragore
Ingenti) non audirent, nec verba vocantis
Perciperent, mox præconem vocat ipſe Thooten,
Pro ſe dimittens, & ituro talia mandat.
Curre Thoota, voca Aiaces huc protinus ambos
Si modò, quod malim, nobis ſuccurrere vterq;
Poſſit, & auxilio ſubeat, ſeruetq; periclo
Quod Lycij intentant reges, extrema minantes
Excidia, expertis quàm præſtent fortibus armis
Antè ſatis. quod ſi non poſſit vterq;, quod iſthic
Fortè etiam labor incumbat, Telamonius Aiax
Huc ſaltem veniat cum Teucro fratre citatus.
Hæc præco mandata ferens, feſtinus vtriq;
Aiaci expoſuit, ſicq; eſt ad vtrunq; loquutus.
Aiaces Danaûm primi, vos clara Meneſtheus
Progenies Petei rogat, vt ſibi adeſſe velitis
Auxilio, contra Lycios, extrema minantes
Excidia, atq; ambos, quod malit, ſi qua laborum
Fortè ſinat requies: ſin hoc minus, & labor idem
Hic quoq; vos retinet, ſaltem Telamonius Aiax
Cum fratre aduenìat Teucro præſtante ſagittis.
Talibus accedens verbis Telamonius Aiax,
Mox ad Oiliaden eſt talia verba loquutus.
Aiax, tu remanens hic cum Lycomede potentì
Vrgete ad pugnam ſocios, & ducite in hoſtem,
Dum propero laturus opem poſcentibus illam,

Dumq; hinc huc redeo, mox huc rediturus, ab illis
Quàm citò propulero inſtantis diſcrimina pugnæ.
Dixit, & auertens ſeſe Telamonius Aiax
Cum Teucro, & claro Pandione tela ferente,
Atq; arcum Teucri. qui poſtquã ad tecta Meneſthei
Et turrim venere, ipſum tum tela parantem,
Atq; viros, quibus arceret iam ſumma tenentes
Victores Lycios ſummi faſtigia muri,
Aduentu auxilij renouatus ad æthera clamor
Tollitur, & totis concurſum eſt viribus, illis
Quæ iam contigerant retinere, his pellere muro
Conatis hoſtem. Sed ibi tum maximus Aiax
Primus Epicleum ſtrauit virtute ferocem,
Præclari comitem Sarpedonis, intulit autem
Marmor in aduerſi galeam rude, nactus in ipſis
Culminibus, quod ferre manu vix poſſet vtraq;
Aetatis vir adhuc in flore & robore pollens,
Qualia nunc hominum producit corpora tellus.
Ipſe manu facili ſublatum, viq; rotatum
Immani, aduerſi in galeam contorſit Epiclei,
Ipſa vt diffracta, contuſisq; oſſibus intus
Ictu tam valido confunderet omne cerebrum.
Ille cadens alti præceps de culmine turris,
Vrinatori ſimilis, cum ſanguine vitam
Fudit, & in bibula iacuit reſupinus arena.
Tum quoq; pugnantem ſumma ad veſtigia Glaucũ
Conſpiciens Teucer, pugnantis nuda ſagitta
Brachia confixit celeri, quo ſaucius ictu
Glaucus ab incœpto pugnæ feruore quieuit.
Diſſimulat tamen & vulnus ſæuumq; dolorem,

Ne quis id aſpiciens inſultet inanibus hoſtis
Ludibrijs: ille è turri clàm deſilit alta,
Mox ipſum quoq; digreſſo Sarpedona Glauco
(Digreſſum cognouit enim mox) ira dolorq;
Aggreßi ſubiere. ſed haud diffiſus in hoſtem
Fertur, & inuadens Alcmaona conficit ictu
Theſtoriden certo: cuius de corpore telum
Educens, illum exanguem pronumq; reliquit,
Prolapſum in faciem. tum propugnacula muri
Conuellens manibus fragmenta ſequacia traxit,
Nudauitq; locum, muriq; in parte ruinam
Strauit, vt ingreßus multis per aperta pateret
Rudera. cernentes iſthæc Telamone creati,
Aggreßi pariter Sarpedona, Teucer acuta
Configens clypei retinacia lora ſagitta,
Non tamen exanimans: Nam Iuppiter obſtitit, illo
Nolens fata loco carum ferre impia natum:
Aiax inſiliens longa tranſuerberat haſta
Immanem clypeum Sarpedonis, acriter ipſum
Concutiens, retroq; viros ipſumq; coegit
Cedere. nec tamen ipſe loco rex prorſus abibat,
Sed magis inclamans Lycios hortatur. Adeſte
Huc, ait, ô fortes Lycij, quid ſicut inertes
Statis? & ignauis ſimiles? huc ite iuuatum
Me ſocij, nec enim (quantumuis pectore promptus,
Præualidusq; manu) ſolus reſcindere murum,
Ad naues aperire viam, non deniq; poßim
Milia tot ſuperare vnus. nunc viribus ergo
Collatis huc ite, acremq; capeßite pugnam.
Magna etiam plures leuiora negocia reddunt.

Talia verba ducis veriti, ſimul agmina denſent
Regis vtrunq; latus cingentes acriter hoſtem
Inuadunt. contrà Danai firmare phalangas
Nunc alias, aliasq́; intus ſubmittere turmas
Sub muro, quia præſentis res tota pericli
Iſta videbatur. Sic nec depellere Graios,
Nec Lycij potuere vias aperire cremandis
Nauibus, aut Danai Lycios arcere ruina,
Quam ſemel inſtiterant murorum parte reuulſa.
Ceu duo contigui certantes finibus agri
Lineolas tendunt, dimenſaq́; funibus æquis
Conſignant ſpacia, & diſcordes digladiantur
De parte exigua tandem, telluris arandæ.
Sic illi alternis certabant cladibus, ambo
Magnanimi populi, veſtigia quiq; tenentes
In quibus inſtiterant: hi propugnacula forti
Defenſare manu, depellere turribus illi
Conantes, ſcutis omnes parmisq́; rotundis
Contecti. atq; ideo cum plures terga reuerſi
Nudarent, ipſis retulerunt vulnera tergis:
Plures per clypeos longis penetrantibus haſtis
Exanimabantur: iam propugnacula muri,
Iam celſæ fuſo manabant ſanguine turres.
Atq; vt quæ manibus victum paupercula quærit,
Vnde ſuis poßit victum conquirere natis,
Appendens lanam, tenet omni à parte ſtateram
Lancibus æquatis, trutinæ conſtante labello:
Sic tunc Marte pari pugnabant Troes & acres
Argiui, ſorsq́; illa diu ſtetit inter vtroſq;.
Donec iam magnũ transferret ad Hectora laudem
Iuppiter,

Iuppiter, vt primus muros aperiret Achiuûm
Inſiliens in caſtra ſuos clamore vocabat.
Huc agite, eſte, viri Troes, violenter in hoſtem
Irruite, & muros perfringite, rumpite telis
Clauſtra: parate viam, celſas incendite naues.
Talibus exhortantem omnes qui verba loquentis
Audierant, ſed & audierant quicunq; ſub armis
Troes erant, vno ipſum omnes ardore ſequuti,
Condenſi inuadunt muros, haſtasq; ferentes,
Ferratas, manibus prætendunt ſcuta ſiniſtris.
Hic Hector ſaxum, manibus quod fortè iacebat
Pro porta, inferius latum, prægrande, & acutum,
Quod duo non facile in plauſtrum ſuſtollere poſſent
Quales nunc homines vitali luce fruuntur,
Hoc facile ille manu commouit ſolus, & vna
(Nam vires dabat has illi Saturnia proles)
Tam facile à terra, quàm vllus paſtor ouillum
Fert manibus, nec tali oneris ſub mole grauatur,
Suſtulit, alta ferens ad clauſæ limina portæ.
Huius erant geminæ craſſa compagine valuæ,
Robuſtæ atq; altæ, clauſæ intus obice bino,
Ambo claue vna reſerandæ, huc maximus Hector
Accedens propius, connixus viribus amplis,
Et pedibus firmans veſtigia, vanior ictus
Ne fieret, medias percuſſit pondere valuas
Immani, rupitq; fores, ſtrauitq; ruina
Cardinibus motos poſtes: fragor intonat ingens
Illius ingenti rumpentis pondere ſaxi
Limina cum portis, quas tunc ſua tela ſequutus
Inſiluit ferus Hector, & intrò irrupit in armis.

Nocturnæ aſſimilandus aui, lucentibus aura
Terribili. cùm bina ferens haſtilia, flammas
Ceu ſpirans oculis, hominum quæ nemo, deorum
Viribus exceptis, potis inde arcere fuiſſet.
Talis hic exiſtens, conuerſus ad agmina Troum
Rupturos in caſtra iubet tranſcendere muros.
Illi morigeri, & facientes iuſſa, per altos
Scandunt pars muros, pars portis intrat apertis.
Tum Danai dant terga fugæ, nauesq́ relictas
Nunc repetunt, ſeſeq́ intra tentoria condunt.

ILIADOS HOMERICAE
LIBER XIII.

HEctor vt irrumpens nutu Iouis agmina Troum
Nauibus admouit Danaûm, curaq́ relicta
Illis, vt gererent inter ſeſe impia Martis
Prælia ſanguinei, ærumnoſumq; laborem,
Ipſe ora auertens, oculos defixit in agris
Thracũ equitũ, & grauib. pugnãtũ cõminus armis
Myſorum, ſoloq́ Abiorum viuere lacte
Aſſuetæ gentis, quod plenis mulget equarum
Vberibus, quæq́ innocuam iuſtiſsima vitam
Tranſigat. ergo oculos cum nuſquã ad littora Troiæ
Flecteret, externis auerſus Iuppiter oris,
Haud fore cõiectans vt quiſquam auderet Achiuis
Auxilium

Auxilium ferre, aut Teucris, de gente deorum:
Non tamen hæc latuit Neptunum occaſio, qui tunc
Fortè Samothracis nemoroſi in vertice montis,
Quò ſe contulerat progreſſus ab æquoris imo,
Conſidens, vnde Ida, atq; omnis Troia videri,
Et caſtra atq; viri potuere. inde omnia certo
Limine ſpectabat variæ diſcrimina pugnæ,
Argiuos miſerans, admirans agmina Troum.
Ergo Ioui inſenſus, mox alta cacumina montis
Deſeruit, domitor maris, immortalibus illi
Sub pedibus tremere et ſyluæ, mõtesq; ſupini.
Ter conatus erat medijs in fluctibus Aegas
Impoſitas petere, hic ipſi de marmore templum
Sacratum eſt. hic arma tholis immania pendent
Aurea, ſacra ipſi, ſed & immortalia, ſoli
Ter conatus eò diuertere, ter pede preſſo
Reſtitit, at quartò mora temporis omnis adepta eſt.
Quo poſtquam peruenit, equos adiunxit ad axem
Aeripedes, celeres, crine auricolore comantes:
Aurea deinde ſibi deus induit arma, manuq;
Conſpicuum geſtans atq; auro atq; arte flagellum,
Conſcendensq; leues currus ſuper æquora fertur,
Tam ſuſpenſa leui peragens veſtigia lapſu,
Vt nihil aut currus, aut tingeret vnda iugales.
Agnouiſſe ſuum dicas maris æquora regem,
Tam placidam ſtrauere viam, tam plurima raræ
Lætitiæ noua ſigna dabant, tranquilla per alta
Tum currum ſubiere ex alto immania cete.
Eſt ſpecus, immenſæ circumfluit vnda paludis,
Inſpacio medij Tenedon maris inter & Imbron,

Hic ille æripedes currumq́; reliquit inanem,
A curru religans et ſoluens vincula equorum:
Altera, quæ celeres cohiberent aurea plantas
Vincula manſuris addit, non viribus vllis
Diſſoluenda virûm, tum iuſsit vt ipſius illic
Expectent reditum, dehinc ponens pabula dulcis
Miſcuit ambroſiæ, notam immortalibus eſcam.
Ipſe abit inde Argiua petens aſflicta ſub armis
Agmina Dardanidûm. quæ poſtquam contigit, ibãt
Hectora Troiani ductorem in bella ſequentes,
Obuia perſimiles populantis cuncta procellæ.
Aut flammæ indomitæ, ſperantes nauibus ignem
Seſe iniecturos Danaûm, cunctosq́; ſub ipſa
Claſſe perempturos. Tum terræ viſcera ſæuo
Ima tridente mouens Neptunus imagine ſumpta
Theſtoridæ Calchantis, & ora ſimillimus ipſi,
Ipſius & formamq́; gerens, vocemq́; canoram,
Hortaturus adit Danaos in prælia: vtroſq́;
Præcipuè Aiaces, quibus hæc iam ſponte paratis,
Magnanimi Aiaces, inquit, virtutis auitæ
Et veſtræ memores, ſeruate à clade ſuprema
Aſflictas Danaûm vires, res, corpora, naues.
Mittite degeneris viliſsima ſigna timoris.
Hoſtis habet murum, ſubeunt in caſtra phalanges
Troianæ, hinc metuo: nihil eſt aliunde pericli,
Omnia tuta tenent iuxta cuſtodia Graiûm.
Hinc tantum metuo, ne quid patiamur acerbi,
Vnde ruunt totis in nos conatibus hoſtes,
Quem ferus oppugnat cuneis ſtipantibus Hector
Feruidus atque furens, rapidoq́; ſimillimus igni.

Qui nunc ſe Iouis enatum de ſanguine iactat.
Vobis opto aliquis deus adſit, & excitet iſtas
Præſtantes olim generoſa in pectora vires,
Inſpiretq́ animos, vt ſtantes fortiter hoſtes
Suſtineatis, & exemplo moueatis amicos,
Hortantes alios etiam iubeatis vt iſtum
Quantumuis præfractum animis armisq́; furentem
Claſſe repellatis, dirumq́; à nauibus ignem:
Det licet huic vires, & Olympius excitet ipſum
Iuppiter. Hæc dicens deus æquora glauca gubernãs,
Contigit inde ambos ſceptro, quo robora membris
Indidit, & vires animis: tum præpete paſſu
Auolat, accipitri ſimilis, qui culmine præceps
Aerio demiſſus, auem ſectetur, & vncis
Vnguibus arreptam laniet. tum protinus Aiax
Natus Oileo, Telamone (ait) edite magno
Nunc nos è ſuperis aliquis hortatus ad arma,
Et monet hoſtili claſſem defendere ab igne,
Non aliquis nobis hæc digerit omnia Calchas,
Mentita ille tamen Calchantis imagine venit,
Os vocemq́ viro ſimilis. quicunq́ deorum
Ille fuit. nam membra dei fugientis apertè
Cognoui, plantasq́ pedum, ſurasq́; nitentes.
Nam facile eſt nouiſſe deos, ſi corpora ſpectans
Noſtra voles conferre deis. Quin ſentio vires
Maiores animo iniectas, ardore teneri
Pugnandi immenſo, ſæuiq́ cupidine Martis.
Huic ita reſpondens retulit Telamonius Aiax.
Et mihi tale aliquid nũc contigit, omnia ſurgũt
Feruidiora animo, manus vtraq́; prurit ad haſtam,

Stare loco pedibus nequeo, ſatis impetus vrgens
Incitat, inuitatq; animum iam ſponte valentem,
Poſcere Priamiden ſolum in certamina, ſoli
Conſeruiſſe manus, laudem decernere ferro.
Talibus Aiaces inter ſe plurima dictis
Voluebant, alacres animis, pugnæq; parati.
Inde alios pergit terræ commotor Achiuos
Hortari, & renouare animos, & reddere vires,
Quorum animos pugnæ labor attenuauerat ingẽs,
Et domiti circum tentoria plena iacentes
Laxabant curis animos, & membra labore.
Hi poſtquam hoſtiles irrumpere caſtra maniplos,
Et muros tranſiſſe vident, mœroribus ægri,
Deſperati animis, lachrymis cum voce fatentes,
Iam non exitium præſens rationibus vllis
Auerti, nec poſſe inſtanti clade leuari:
Hos ſic attonito ſtupefactos pectore totos
Fluctipotens Neptunus adit, renouatq; vigorem
Mentibus, & deſeſſa nouas in corpora vires
Subijcit: ante alios præſtantes fortibus armis,
Præfectosq; alijs, Teucrumq;, & Leiton acrem.
Pyneleumq;, Thoantaq;, Deipyronq; ferocem.
Merionem, ſed & Antilochum, fortiſſima bello
Pectora: ad hos tali ſic eſt ſermone loquutus.
Nõ pudet ô Danaũ proceres? prò dedecus ingens,
Detrectare manu pugnam, formidine captos
Deſpondere animos. ego vos & fortibus armis
Aſſuetos, & magnanimos defendere naues,
Et potuiſſe manu, atq; animo voluiſſe parato
In prima iam ſtare acie, iam pellere Troas.

Ocia

Ocia nunc teritis: quæ ſi non rumpitis, omnes
Exitio miſero tota cum claſſe perimus,
Ne lux hæc noſtris illuxerit vltima rebus
Quàm metuo, pudor ô ingẽs, quæ mõſtra? quid autẽ
Nunc video nouitatis? at hæc me haud eſſe putaram
Viſurum, nec ſuſpicio fuit vlla timoris
Huius inauditi. muris irrumpere Troas,
Caſtra penetrare, ad delendam currere claſſem,
Qui nunquam antè manus nobiſcũ conſerere auſi,
Sæpe fuga turpi certam petiere ſalutem:
Non ſecus ac cerui imbelles, qui deuia tantum
Luſtra petunt, Syluasq́; nec vlla ex parte reſiſtunt
Pantheris, pardisue, lupisue, aliisue ferarum
Sed tantum in prædam cedunt, & pabula fiunt.
Nunc etiam ad naues tam longè à mœnibus vrbis
Decertant, quæ cauſa ſubeſt? ignauia nempe
Et ducis, & populi ſocordia. namq; recuſant
Regis in inuidiam pugnare, & vincere bello,
Læſerit offenſum quoniam furioſus Achillem,
Atq; ideo naues ſeſe patiuntur ad altas
Morte trucidari miſera. ſed culpa nocentis
Iſta ſit Atridæ, nunc vos mora nulla retardet
Quo minus in pugnam redeamus, & incita forti
Arma retractemus dextra, placemus & iras
Inter & Atriden & magnanimum inter Achillem.
Nam facile eſſe ſolet placabilis ira bonorum.
Hæc etiam iuſtæ nos detrectatio pugnæ
Afficit opprobrio: vos nunc qui prima tenetis
Nomina militiæ, cur ſic ceſſatis ab armis?
Me quem tarda gelu prohibet pugnare ſenectus,

Conſeruiſſe manus nollem: vos odero forſan,
Non tamē immeritò, quos ſic quondā inclyta uirtus
Deſerit. ô animus ignaui, ô frigida bello
Pectora, adhuc cunctabimini? cunctatio vobis
Iſta malum pariet poſt immedicabile. vos nunc
Dedecus hoc oculis proponite, perſpicite æquis
Senſibus hanc ignominiam, nunc ecce reuulſis
Portarum foribus, motis è cardine firmo
Poſtibus, ad naues pugnantes incitat Hector,
Pugnat & ipſe manu, nec vos pudet eſſe quietos.
Talibus Argiuûm dictis Neptunus agebat
Iam reſides animos, atq; in fera bella ciebat.
Cum ſubito Aiaces circum ſe denſa coegit
Turba fremens animis, iam nil niſi prælia poſcens,
Vſq; adeò ſibi fidentes virtute phalangas,
Vt ſi Mars etiam videat, non ipſe laceſſat,
Non etiam dea bellorum Tritonia Pallas.
Stabant præcipui ſpirantes robur Achiui,
Hectora, & elatos Troas ſucceſſibus iſtis
Ipſi nunc reparata animis virtute manentes:
Sic denſi, vt clypeis clypeos, haſtilibus haſtas
Concuterent, ſcutis hærerent ſcuta, viro uir,
Et galeæ galeis. ipſi fulgentibus alta
Criſtati pennis capita, exitioſa minari
Bella videbantur. Sic ergo inſtructa ſub armis
Stabat Achiua phalanx: cui ſe ferus intulit Hector
Cum ſocijs, Trouúmq; manu: quibus arma viciſſim
Obijciunt Danai, atq; haſtas & ſpicula vibrant.
Ac uelut excelſo reſoluta è vertice cautes
Vi torrentis aqua, per ſaxa, per ardua montis

Præ-

Præcipitat, validoq́; rapit ſecum omnia lapſu
Subſiliens. ſed nulla queunt obſtacla morari
Strage data nemorum, latè fragor intonat ingens.
Quæ tamen in ſubiecta cadens, campiq́ iacentem
Planiciem delata, nec impete fertur eodem,
Nec ſonitu, tandemq́ morata in valle reſidit.
Sic Hector Danaos per, & agmina tota, per arcta
Tela ferebatur, ſe littora ad ipſa minatus
Venturum, nauesq́ citas & Achaica caſtra.
Tandem cum Danaos nondum impegiſſet in hoſtes
In quos delatus ſtetit, impactoq́; cateruis
Argiui tela iniїciunt, gladiїsq́ laceſſunt
Aduerſum Danai, longisq́; haſtilibus arcent.
Tum pede conſiſtens preſſo, curſuq́; retento,
Ceſſantes magno ſocios clamore vocabat.
Magnanimi Troes, Lyciiq́, & Dardana pubes,
State viri, mihi adeſte, alacres conſiſtite, donec
Hos ſuperem: non iſta diu mihi namq́ reſiſtent
Agmina, quantumuis denſo ſeſe ordine cogant,
Et glomerent turrita acies. quas hac ego dextra
Propellam. ſtratasq́; dabo, ſi vera loquutus
Iuppiter, auſpicio nec me fruſtratur inani.
Talibus incendit cunctorum pectora dictis.
Quos inter ſe Deiphobus ſublimis agebat
Sub clypeo, quod grāde manu prætendit in hoſtem
Magno animo uadens, pedibus confiſus anhelis.
In quem Meriones loca quæ potiora feriret
Obſeruans oculis, haſtam contorſit acutam,
Quæ nec aberrauit, clypeum ſed contigit ictu
Tam valido, vt ferrum taurino ambone repulſum

Frangeret. ipſe retrò tanto perculſus ab ictu
Deiphobus, retulit ſeſe, atq; in tuta recepit
Excuſſo clypeo. mox & ſua Gnoſius heros
Agmina concedens repetit, duplicíq; dolore
Pectora turbatus fremuit: quòd & hoſte relicto
Incolumi, fruſtra tantum contenderit ictum,
Spiculáq; oblongæ validiſſima fregerit haſtæ.
Atq; ideo properans, ſua ſe tentoria & altas
Contulit ad naues, alia allaturus in hoſtem
Spicula, quamq; illic paulo antè reliquerat haſtã.
Nec minus interea reliqui conſerta cruentis
Prælia committunt dextris, Martemq; laceſſunt.
Ingruit armorum fremitus, clamorq; cadentum.
Teucer ibi ante alios generoſo Mentore cretum
Imbrion interimit, Pedæon hic antè paternam
Incoluit, quàm regna prius Troiana petiſſent
Claſſes Argolicæ. iam ducta Medeſicaſta
Ipſe notha Priami, gener officioſus adhæſit
Partibus Iliacis, digreſſus ad Ilion altum
E patrijs laribus, Priameia tecta colebat,
Non minus ipſe ſeni carus, quàm ſi editus eſſet
Coniuge legitima. cui poſtquam Teucer ad aurem
Vulnus agens manibus contortam educeret haſtũ,
Cum ſonitu armorum terræ defluxit, vt ornus
Nata in conſpicuo præcelſi vertice montis,
Cum ramis ſucciſa manu procumbit agreſti.
Hunc ita proſtratum longè radiantibus armis
Aggreditur ſpoliaturus Telamone creatus,
In ſe torqueri dum cernit ab Hectore telum
Deſtitit, & motu vitauit corporis ictum:

Excipit Amphimachus defixum in pectore telum,
Quod veniens vacuo vitauerat aere Teucer,
(Amphimachus locupletis filius Actorionis,
Nuper is in bellum fatis adductus iniquis
Venerat) hunc ſua collapſum ſuper arma, ſubibat
Hector vt exueret galea, quem maximus Aiax
Conÿciens telum arcebat, nec vulnere corpus
Perſtrinxit, ſic totus erat fulgentia ferro
Corpora contectus: ſed tanto robore ſcutum
Percuſsit medium, vt propelleret Hectora retrò.
Tum duo cæſorum rapuere cadauera Graÿ,
Amphimachū Stichiusq́ valens, acerq́; Meneſtheus
Primi Cecropidum, Danaûmq́; in caſtra tulerunt:
Imbrion Aiaces, magni duo fulmina Martis.
Ceu duo magnanimi multa virtute leones
Eripuere canum retinaci ex ore capellam,
Suſpenſamq́ ferunt, et in abdita luſtra recōdunt.
Sic gemini Aiaces ablatum hoſtile cadauer
In ſua caſtra ferunt: quod vbi armis expoliarunt,
Succiſum latis humeris caput abſtulit illi
Fortis Oilides, mortem indignatus acerbam
Amphimachi. poſt hæc conuerſus ad agmina Troū,
Auulſumq́ rotans dextra caput egit in hoſtem,
Abiecitq́ manu, quod ad Hectora protinus ipſum
Delatum, ante pedes iacuit, fera bella cientis,
Puluere fœdatum turpi. tum vaſta tridenti
Littora concutiens, & cærula regna gubernans,
Ipſe quoq; indigna commotus morte nepotis
Amphimachi, & mœrore animi confectus & ira,
Ad naues iter intendit, mala plurima Teucris

Aerumnasq; ferens, & plura pericla minatus,
Si Danaûm reliquos in pugnam atq; arma reducat
Idomenea petens: qui tum veniebat eunti
Obuius, affecti linquens tentoria amici,
Quem tunc difficili confixum vulnere ſuram
Extulerant pugna ſocij, tunc arte fouendum
Idomeneus medica linquens, ad bella redibat
Decertandi auidus: quem ſic Neptunus euntem
Aggreditur, vocem ſimilis vultumq; Thoanti,
Et corpus reliquum, præclaro Andræmone nato,
Qui totam Pleurona potens ditione tenebat,
Totius imperium retinens Calydonidos oræ,
Aetolum populis princeps. Age maxime Cretum
Idomeneu, quò nunc iræ, vocesq; ſuperbæ?
Quò in Teucros abiere minæ? quóue illa receßit
Effera vis animi? Contrà Gortynius heros.
Nulla equidem generoſe Thoa manifeſtior vſquã
Cauſa ſubeſt, quam fortè ſciã: nec culpa virorũ eſt,
Militiam detrectantum. nam fortiter omnes
Pugnamus, nec item trepida formidine capti
Agmina deſerimus, nec ſegnia bella gerentes
Deficimus: ſed noſtra Iouis premit arma voluntas,
Cui placet, vt procul à patria, atq; à dulcibus Argis,
Littore in hoſtili, decorisq; & laudis egeni,
Morte occumbamus miſera, ſine nomine vulgus,
Tu tamen ô generoſe Thoa, qui ſemper ad arma
Promptior, & reliquis dux in fera bella fuiſti,
Perge age, nec reliquos hortari deſine, pugnam
Reſtituant, arma atq; animos in bella reſumant.
Illi hæc reſpondens eſt verba tridentifer orſus.

Ipſe

Ipſe autem Idomeneu, quicunq; hoc ordine rerũ
Viribus & virtute valens non pugnet in hoſtem,
Imprecor vt nunquam redeat, patriamq; reuiſat,
Sed cadat hoc altæ lachrymoſo in littore Troiæ,
Præda feris catulis, & edacibus eſca futurus
Vulturibus. nos nunc ſumptis properemus in armis,
Si quibus auxilium (quamuis duo) ferre queamus.
Multum pollet enim virtus coniuncta virorum,
Quamuis imbelles fuerint. ſed nos ſumus olim
Fortibus aſſueti pugnare, & vincere fortes.
Hæc fatus Neptunus, abit, pugnamq; reuiſit.
Idomeneus ſua tecta petens ſeſe induit armis,
Spicula tum quatiẽs dextra, & tentoria linquens
Egreditur, longè radios mittentibus armis:
Quale ſolet fulgur vibranti mittere dextra
Iuppiter in terras è ſummi vertice Olympi,
Oſtendens rapido ſignum mortalibus igni:
Tale erat ærato fulgens è corpore ferrum.
Obuius huic Molides venienti à nauibus ibat
Meriones, qui ſumendam veniebat ad haſtam:
Cui rex Idomeneus verbis ita fatur amicis.

Orte Molo pede Meriones celer, inter amicos
Optime, quid venias ediſſere, quidue relinquens
Prælia ſic fugias? an fortè alicuius ab haſta
Vulnus habes, nec fortè queas perferre dolorem?
Nuncius ánne venis afflictis rebus vt eſſes,
Sponte tua qui me cupias confligere Teucris,
Quàm reſidere domi, poſitisq; agere ocia curis?

Ad quæ Meriones: Curetum maxime ductor
Idomeneu, venio telum laturus in hoſtem,

Si quod fortè tibi eſt reliquũ. mea nãq; refracta eſt
Haſta, in Deiphobi *clypeum contorta rebellem.*
Cui bonus Idomeneus, Dicteæ *gloria gentis:*
Non vnum mihi telum aliquod ſupereſſe, ſed vnũ
Et bis dena domi inuenies, quæ poſtibus adſtant.
Omnia de Teucris *equidem mihi ſumpta peręptis,*
Sunt clypei totidem, galeæ tot poſtibus hærent.
Thoraces totidem: quæ cui ſunt, nolit opinor
De longè pugnare, atq; eminus impetere hoſtem.
Cui ſic Meriones *iterum: Sunt & mihi cæſis*
Hoſtibus exuuiæ, galeæ, tela, arma, ſagittæ,
Compluresq; haſtæ: ſed quæ mihi longius abſint,
Quàm nunc vt manibus capiam. nec pectoris eſſe
Me puto tam ſtupidi, quin ſemper in agmine primo
Conſuerim pugnare, vbi vis eſt maxima pugnæ.
Nec quenquam è ſocijs ſolitum ſpectare ferentem
Auxilium, quin te hæc melius ſcire omnia credam.
Reddidit Idomeneus *& adhuc: Scio qualia præſtes,*
Et quanta virtute animi, quo robore dextræ
Præualeas. ſed enim quid commemorare neceſſe eſt
Nunc ea? quin potius ſi qui ſumus ordine primi
Ante rates coeamus, & agmina condenſantes
In Troas *puguemus. ibi tum viuida virtus*
Oſtendet fortes, timidos ignauia bello.
Non etenim ſibi conſtat iners, ſed pectore vecors
Nunc hac nunc illac fertur. timet omnia, nunquam
Certa quies illi, ſemper trepidante vacillat
Pectore, nũquam animum miſera formidine ſoluit
Subſiditq; pedi metuens innixus vtriq;.
Palpitat attonitum pectus, cor deficit amens,
Inſtabiles

Inſtabiles pauido crepitant ſub gutture dentes.
Vir conſtans animo nunquam titubante vacillat,
Sed fortem ſe præſtat, & omnia fortiter audet.
Non adeò metuit congreſſus ille virorum,
Non timet inſidias, quas ſi tamen incidit, optat
Quamprimum conferre manum, miſcerier acri
Conflictu. tali ipſe loco ſi fortè vel enſe,
Vt telo feriare alio, te nemo timoris
Arguerit, non ignauum te dicere quiſquam
Audeat ex animo, dum non ea vulnera tergo
Accipias, aut auerſa ceruice, ſed ipſo
Pectore in aduerſo, cum ſcilicet hoſtibus infers
Ante pedem, non inde refers, cum prima capeſſis
Non poſt prima lates vexilla. ſed hactenus iſthæc
Dicta ſatis fuerint, pueri ne ſicut inertes
Commoda inutilibus perdamus tempora dictis,
Néue quis inſultans reprehenderit iſta malignus.
Tu nunc introiens, telum cape, deinde redito.
Dixerat Idomeneus, celeri tentoria curſu
Meriones petit, inde manu rapit vtile telum,
Et redit, aſſequiturq; ducem: tum fortibus ibant
Ambo in bella pares animis, non viribus æquis.
Quales Marte ſati cùm patrem in bella ſequuntur,
Bellipotens Craterus, ferroq; timendus Atarbes,
Dum petit aut Ephyros bello, aut è Thracibus oris
In Phlegyas mouet arma viros: illi agmina circum
Et per eunt, nec ſe præſtant vtriſq; benignos,
Sed parti inclinant vni, cui præmia laudum
Victrici faueant. tales hi fortibus ibant
Robora ſpirantes animis, ſic deinde profatur

Meriones prior. Idomeneu quæ prima petemus
Cornua? num dextrum? num læua à parte ſiniſtrũ?
An mediam pugnæ faciem? nam forſan ab omni
Parte laborantes nos inueniemus Achiuos.
Ad quẽ Deucalides. Medio (inq̃t) in agmine fortes,
Sunt alij qui defendant, hoſtemq́ morentur,
Præcipuè Aiaces gemini, Teucerq́ ſagittis
Miſsilibus, tum pugna idem certare pedeſtri
Eximius: facile: hi ſatiabunt Hectora, pugnæ
Quantumuis auidum. ſit vt ille acerrimus armis,
Grande opus hoc ipſi fuerit tamen, & labor ingẽs,
Tales poſſe viros deuincere, deinde carinis
Vſturas inferre faces, niſi Iuppiter ipſis
Inijciat ſpiſſæ fumoſa incendia flammæ.
Namq́ viro non eſt ſimilis Telamonius Aiax
Mortali, Cereris qui ducat munere vitam,
Quem ferrum quem ſaxa queãt violare, vel haſtæ,
Vſq́ adeò magno non ceſſerit vnus Achilli,
Præcipuè cum collatis ſtant agmina ſignis.
De volucri nam nulla pedum contentio curſu eſt.
Quare age vade, & ab hac cornu pete parte ſiniſtrũ
Mecum vnà veniens, vt quamprimum experiamur
Quem decus hoc maneat, nũ nos aut quẽlibet horũ
In quos nunc pugnare animus mihi geſtit & ardet.
Talibus Idomeneus tacuit, ſolatus amicum.
Ille deo ſimilis, qui bella cruenta gubernat,
Strennuus arma ferens præit, & contendit in hoſtẽ.
Qui iam perſimilem flammæ Idomenea videntes,
Ipſumq́ aurigam longè radiantibus armis
Conſpicuum, mox agglomerant ſe Troes, & ambos

Tota

Tota acie circumſiſtunt. concurſus vtrinq;
Exoritur, curuæ qua tangunt littora puppes.
Ac velut aduerſi reuoluto turbine venti
Puluerẽam certant educere in aera nubem,
Plano aliquo in triuio: Sic tũc pugna aſpera ſurgẽs,
Mutua miſcebat duro certamina ferro,
Erexitq; animos, & inhorruit vndiq; crebris
Vulneribus, ſtrages oritur miſeranda cadentum,
Obfuſcant oculos radijs fulgentia longè
Arma virum, galeæ, clypei, thoraces aheni,
Pugnantum ſimul, vt ſi quis certamina talis
Vidiſſet pugnæ, ex aliqua regione locorum
Tutior, haud fuerit pauidus timidusq; futurus,
Non vltrà vlla timens duri certamina Martis.
Huius cladis erant duo dij, qui partibus eſſent
Authores. Danaos malebat ab Hectore vinci,
Non tamen extingui diro propè Pergama bello
Iuppiter, hoc Thetidi tribuens, vt ferret Achilli
Hoc decus eximium, qui ſolus & Hectora poſſet
Et Troas ſuperare alios. Neptunus Achiuis
Immeritam miſerans ſortem, clademq; malignã,
Indidit & vires animis, membrisq; vigorem,
Indignè arma ferens Teucris Argiua domari,
Atq; ideo infenſus velut ob facta improba fratri
Condoluit. nam ambobus idem genus exit ab vno
Patre deo, genitrice dea. patria vna duobus:
Sed prior æthereas in luminis editus auras
Iuppiter eſt, & plura potens, rerumq; peritus
Multarum. non ergo palàm Neptunus ab alto
Prodijt emergens, ſed venit in agmina, furtim

In pugnam Danaos animans vrgebat, adaugens
Viribus & virtute noua, quo pugna feroci
Crudior increuit certamine, ſæuit vtrinq;
Ferrea ſanguineo circundata parca flagello.
Cumq; vtrinq; acies perrumpere conarentur,
Vtrinq; innumeri miſeranda cæde cadebant,
Vtrinq; immenſo maduerunt ſanguine campi.
Hic grauis & nondum caneſcens vertice toto
Lyctius Idomeneus, ſocios hortatus in hoſtem
Irruit, auertitq; fuga, ſtrauitq; ſuperbum
Othryonea manu, qui nuper ab vrbe Cabyſo
Venerat, inſano Caſſandræ incenſus amore
Priamidos, ſpecie inſignis, formæq; venuſtæ,
Iliacam ad Troiam, decorisq; & nominis ergò
Marte parandorum, Priamo: qui pactus amatæ
Caſſandræ thalamos, etiam ſine dote, ſua vi,
Et virtute ſua, Troiæ promiſit ab oris
Pulſurum Danaos, niſi ſponte abſcedere mallent.
Talibus ille ſenis promiſſis lætus in hoſtem
Pugnabat, multoq; animis audentior ibat.
Hunc ferus Idomeneus obſeruans, perculit haſta
Ventre tenus medio. nec enim licet æreus ictu
Suſtinuit thorax. illi ſuper arma cadenti
Cum ſonitu, inſultans Cretæa rector ab Ida,
Humanis (inquit) te laudibus eſſe priorem
Omnibus Othryonee feram, ſi talia præſtas
Qualia te præſtare olim promiſſa dediſti
Poſſe ſeni Priamo, pro queis tibi pulchra tyranni
Filia deſponſa eſt. Tibi nos promittimus idem
Facturos, vt natarum pulcherrima forma
Connubio

Connubio tibi iungatur maioris Atridæ,
Quam procul huc patrijs tibi producemus ab Argis
Tu modò qua poſsis euertas Pergama dextra,
Et noſtris manibus contradas Ilion altum.
Me ſequere ad naues, vt de ſponſalibus illic
Et de coniugio coniunctis rebus agamus.
Non indigni equidem ſimus, queis credere poſsis,
Et quos affines habeas. hæc ille loquutus,
Cùm pede correptum traheret, ſubit Aſius ipſum
Vlturus, ſtans ante & equos currumq́ ſequentem,
Auriga ducente, humeros, & proxima terga
Ipſius afflantes domini. cui tela paranti
Mittere in Idomenea, ferit Dicteius heros
Guttura tam validè, vt ferrum ceruice ſupina
Extaret. prolapſus humo cadit Aſius ingens,
Non ſecus ac quercus, folijs aut populus albens,
Aut abies pinúſue virens, quam doctus in vſum
Naualem faber excîdit. ſic ille iacebat
Collapſus, miſer ipſe ſuo ſe in ſanguine verſans,
Lenta volutabat confuſæ murmura linguæ.
Hoc auriga videns, amens, & pectore fractus,
Stabat inops animi, non auſus ab hoſte fugaces
Vertere equos. quem ſic dubitantem pectora ſubter,
Lubrica qua medium conſtringit fibula ventrem,
Vulnerat Antilochus telo thoracis adacto
Per ferrum rigidi. qui poſtquam præpete curru
Exciderat, iacuitq́ anima linquente ſupinus,
Ipſe abduxit equos magno Neleide cretus.
Hoc tum Deiphobus caſu triſtatus amici,
Idomenea petit coniecta comminus haſta.

Ille videns in ſe miſſam volitare per auras,
Sub vaſtum clypei ingentis ſe colligit orbem,
Vt vel vitaret, vel miſſi ſpicula teli
Exciperet clypeo loris pendente duobus,
Taurinis texto è corijs lato atq; rotundo,
Extremum rigidi contexit lamina ferri.
Quem ſupra haſta volans magno ſtridore per auras
Fertur in Hyppaſiden Hypſenora, cuius inhærens
Infixa eſt iecori ſubter præcordia. at illi
Mox genua inſolito motu reſoluta vacillant.
Deiphobus haſta inclamans ac voce procaci,
Haudquaquã ô Danai iacet Aſius, inquit, inultus:
Nunc habet ille etiam duræ ſolatia mortis,
Longè apud infernas Plutonia regna paludes,
Quò modò diuertit. gaudebit namq; quod ipſi
Inferias dederim. tam friuola verba loquutus
Deiphobus, Danaos mœrore affecit, & ipſum
Præcipuè Antilochũ, modò vulnus habentis amicũ
Hypaſidæ, cuius curam neq; vulnere lapſi
Abiecit, verùm accurrens & corpus amici
Semianime obtexit clypeo, & defendit ab hoſte:
Concordes donec iuuenes duo gentis Achiuæ
Mecifteus Echio ſatus, & diuinus Alaſtor,
Hoſtibus eripuere gementem multa dolore
Vulneris, ad pictas retrò abduxere carinas.
Idomeneus perſtare animo, nec mittere curas,
Pergebat turbare acies, vrgere phalangas,
Hoſtibus aut inferre manu lachrymabile fatum,
Conſtituens aut ipſe pati, ſtat certa voluntas.
Stabat Troianas acies atq; arma ſequutus

Filius Aeſyete ſatus, virtute manuq;
Nobilis Alcathous, generum quem legerat heros
Ipſe ſibi Anchiſes ſuciata coniuge lecti
(Maxima natarum quæ ipſi fuit) Hippodamia:
Quam caram reliquis plus dilexere parentes,
Quod forma, quodq; ingenio, quod cultibus eſſet
Aequales inter præſtans. & vinceret omnes.
Has propter dotes animi coniuncta marito eſt,
Quo non alter erat præſtantior incola Troiæ,
Nunc modò Neptunus duro ſub marte domandum
Obtulit Idomenee tibi, fera pectora mulcens,
Perſtringens oculos, per & omnia membra ſtuporē
Inducens, nulla vt poſſet ratione moueri,
Moliriúe pedes, aut flectere inutile corpus,
Ac ſi dura ſilex, aut ſtet fronde ardua quercus.
Cui grauidam dura loricam cuſpide rumpens
Haſta ſonans, per & arma & corpus adacta, reſedit
Pectoris in medio, & cordi eſt infixa tenaci.
Conſtitit illa tremens, corde aſſultante dolore.
Ille cadens bibula iacuit reſupinus arena,
Iam linquente anima, cùm ſic Dicteius heros
Ipſe quoq; inſultans ſublata eſt voce loquutus.
Deiphobe, hócne tibi dignum & par eſſe videtur
Me tres occidiſſe viros, te ſcilicet vnum
Improbe, qui te ſic iactes, & voce ſuperba
Verba loquare etiam vaniſſima? verum age mecum
Congredere, & propius conſiſtens conſere dextram,
Vt diſcas quis ego, quàm ſim bellator in armis,
Quàm Ioue dignus auo. namq; is Minoa ſuperbum
Progenuit, centum Cretæ ſuper oppida regem:

Minos Deucaliona, patrem mihi, qui modo Cretæ
Vrbibus & populis præſum rex omnibus amplæ,
Huc in perniciem Troumq́; tuamq́; profectus
Nauibus à patria. Idomeneo hæc verba loquuto
Deiphobus voluens animo deliberat, an quem
Aduocet è ſocijs, adoriri an ſolus in armis
Audeat Idomenea ferum. dum talia voluit
Addubitans animo, potior ſententia viſa eſt
Accire Aeneam, quem poſt ſigna vltima ſtantem
Repperit iratum Priamo, quod talibus auctum
Virtutum meritis, præſtantemq́; omnibus vnum,
Ille minus digno ſe proſequeretur honore.
Hunc prope conſiſtens verbis affatur amicis.
Magnanime Aenea, conſultor maxime Troum,
Si nunc parte aliqua tangit te cura tuorum,
Quod facit, & meritò, nec ſit mora longa, venito
Alcathoo laturus opem: ſic namq́; decebat,
Quòd coniunx illi ſoror eſt tua nupta, quod idem
In veſtris laribus primis te eduxit ab annis.
Hunc ferus Idomeneus vita ſpoliauit & armis.
Talibus Aeneæ turbauit pectora dictis,
Ire tamen ſubitò ſæuum perrexit in hoſtem
Idomenea petens. manet imperterritus ille,
More nec infantis pueri pauefactus abibat,
Terga nec obuertit fugiens: ſed ſicut in altis
Montibus immanſuetus aper deprenſus, vt acres
Sentit adeſſe canes, venatoresq́; cruentos,
Non fugit, aut luſtris ſeſe ipſe recondit in altis,
Sed ſtat, & arrectis horret fera corpora ſetis,
Dentibus infrendens, ardentibus igne rubenti

Luminibus,non ille viros,non ille canum vim
Pertimuit,nunc hos arcens,nunc appetit illos.
Non ſecus expectans Aenean Gnoſius heros,
Aduocat è ſocijs præſtantes viribus amplis
Quos videt, Aſcalaphumq́;, Aphareaq́;, Deipyrūq́;,
Merionen,atq; Antilochum, quibus iſta profatur.
Huc mihi adeſte viri,contra violenta ferocis
Arma viri,vix namq; manus ego conſerere auſim
Solus Dardanio Aeneæ,cùm robore firmæ
Floreat ætatis,viridiſq; in flore iuuentæ,
Tempore quo virtus validis eſt optima membris.
Tam celerem pedibus metuo, tam corpora dantem
Multa neci,cum ſit me forſan fortior ipſo.
Quod ſi illi æqualis validi ſim viribus æui,
Protinus aut illi de me victoria certa,
Aut mihi laus illo occiſo non falſa veniret.
Talibus Idomeneus dictis ſocia arma vocabat,
Cui cuncti ex humeris clypeis de more reductis
Præſto aderant,animis in quæq; pericla paratis.
Nec ſecus Aeneas ſocios,quos fortè videbat,
Præſentes vocat,in Danaos ſocia arma capeſſant,
Deiphobum & Pariden fratres, & Agenora fortē.
Illos(namq; duces fuerant)promiſcua vulgi
Turba ſequebatur. ſicut cum ſæpe ſequentes
Primus oues aries è paſtu ad flumina ducit,
Paſtoris tacitum pertentant gaudia pectus:
Sic Anchiſiades gaudebat pectore toto,
Spectans ſeſe alacres comitari in prælia turmas.
Ergo vbi ad Alcathoi peruentum exangue cadauer,
Protinus iniectis concurritur vndiq; telis,

Spicula miſſa volant, gladij franguntur & haſtæ,
Arma crepant ſonitu ingenti, dant vulnera telis
Mutua & accipiunt. duo tum dextriſq; animiſq;
Marti ipſi adſimiles, Aeneas, Idomeneuſq;,
Proſiliunt, haſtiſq; alacres in mutua ſurgunt
Vulnera. ſed prior Aeneas ferus irruit haſta
Idomenea petens. quam cùm prudenter ab alto
Aere ſtridentem vitaſſet Gnoſius heros,
Fixa ſolo ſtetit ipſa tremens, delata ſine ictu.
Sed non Oenomaum fruſtra petit Idomeneus:
Huius enim iacta thoracem pertudit haſta,
In ventrem medium torquens, atq; intima telo
Viſcera dilanians: quo collabente ſupinum
In cubitum, iamq; extincto, teloq; reducto
Idomeneus cum forte armis ſpoliare iacentem
Pergeret, haud potuit. ſic denſis vndiq; telis
Obrutus eſt, & membra pedum iam laſſa trahebat,
Et genua immodico non ſufficientia curſu
Deſtituere virum, nec ſe inde auferre, nec iſtic
Stare ſatis poterat. paſſu quem cedere lento,
Paulatimq; pedem retro atq; ex hoſte referre
Deiphobus cernens (vt erat malè ſemper in illum
Affectus diuturno odio) contorſit in ipſum,
Sed quanquam validis deceptam viribus haſtam,
Non fruſtra tamen. Aſcalaphi nam contigit altum
Traijciens humerum prognati patre Gradiuo.
Ille cadens, cubito conſperſam puluere terram
Contigit, at nondum natum cecidiſſe ſciebat
Mars pater in pugna, tū ſummo in vertice Olympi
Auricomis reſidens in nubibus, ab Ioue ſummo

Cum

Cum reliquis vetitus pugnæ ſuccedere diuis.
Interea Aſcalaphum iuxta cùm plura tumultu
Prælia conſererent vario, raperetq́; comatam
Deiphobus galeam Aſcalaphi, fortiſsimus illi
Meriones longa traiecit bracchion haſta,
Excuſsitq́; manu prædam. dedit eruta raucum
Caſsis lapſa ſonum. tunc ſicut ab aere vultur
Inſiliens, haſtamq́; manu de vulnere traxit,
Ad ſocios retrò fidos ſe deinde recepit.
Deiphobum fratrem germanus & ipſe Polites
Complexum medium, media certamine pugnæ
Extulit vſq; ad equos, qui poſt certantia ſtabant
Agmina, marte procul diro longeq́; remoti
Auriga cuſtode, hic illam deinde paratæ
Impoſitum rhedæ reuehi curabat in vrbem,
Edentem crebros gemitus vertigine crudi
Vulneris, ex quo tum profluxit copia multi
Sanguinis. Interea commiſti Troes Achiuis
Inſtaurant clamore acies, pugnamq́; cruentant.
Hic ferus Aeneas Apharea Caletore natum
Aduerſum ferit, & iugulum tranſuerberat haſta.
Is capite incumbens clypeo, galeaq́; remiſſa
Concidit, & dura reſolutus morte quieuit.
Terga hic Neſtorides obſeruans verſa Thoonis,
Qui ſimul opportuna oblata occaſio venit
Inuadens data terga ferit, ſic vulnere ſæuo
Vt venam ſpinæ conciderit, alta tenentis
Vincula ceruicis. retrò cadit ille, ſupinas
Ad ſocios tendens palmas. mox arma iacenti
Detrahit Antilochus, circum tamē omnia ſpectans

Ne quiſquam incautum feriat. nam Troia circum
Agmina conſtiterant. & crebris ictibus amplum
Pulſabant clypeum: ſed fruſtra, & nulla ferentes
Vulnera. namq; aderat Neptunus, Neſtore cretum
Qui facile eriperet, qui tutaretur ab omni
Telorum inſultu iuuenem, qui prælia nunquam
Defugiens, nunquam non tela minacia vibrans
Aßiduè pugnabat, & aduerſum circũ egit in hoſtẽ,
Arma ferens, oculis vigilantibus obſeruabat,
Quem feriens iaculo, atq; alijs inuaderet armis.
Non tamen hæc faciens toties, Adamanta latebat
Aſiaden. is in Antilochum progreßus, adegit
Telum ingens, medium clypei quod contigit orbẽ.
Atq; ibi Neptunus ferrum quod præminet haſtæ
Reddidit obtuſum, ne quid perſtringere poßet.
Nam pars in clypeo velut igne ſoluta remanſit,
Pars in humum cecidit, mox territus ille refugit
Ad ſocios retrò, fugientem perculit haſta
Meriones, medium ventrem inter & ilia figens,
Qua miſeros homines dolor atrocißimus vrget.
Vulnus ad hoc Adamas obluctabatur, vt olim
Bos ferus, inuito cui vincla iniecit arator,
Aut quem paſtores ducunt in montibus altis
Funibus arctatum ſtrictis: ſic ille reſiſtens
Attentabat adhuc ſi poſſet viuere. donec
Comminus accedens de corpore ſuſtulit haſtam
Meriones: tum nox illi denſißima texit
Torpentes iam morte oculos, & lumine caſſos.
Tunc Helenus gladio prælongo, qualibus vti
Thracas & Hemicolas gentes mucronibus aiunt.

Deipyri

Deipyri galeam percuſſam fregit, & alto
E capite excuſsit. quam fœdo è puluere, lapſam
Ante pedes aliquis conatur tollere Achiuûm,
Nox æterna ruens morientia lumina clauſit
Deipyro. cuius Menelaus morte dolorem
Concipiens, ingentem animo tendebat in hoſtem,
Voce, manu, vultuq; minax, haſtamq; trabalem
Intentans Heleno: qui tum veniebat & ipſe
Intento properans arcu. mox parte ab vtraq;
Excuſſere ſuum quod telum quiſq; tenebat,
Alter in alterius iaculantes corpora. verùm
In fortem thoraca ruens confracta ſagitta eſt,
Qua medius coit, & non ſecius inde repulſa
Deſilijt, quales tunicæ pelléſue fabarum,
Aut cicerum paleæ, quas ventilat area purgans,
In ſublime abeunt ventorum flatibus actæ:
Sic thoraca ſuper Menelai fracta ſagitta eſt,
Priamidæ detorta manu. tum fortis Atrides
Confixit mucrone manum reuocabilis haſtæ,
Qua tulit et precioſum arcum, pulchraſq; ſagittas
Priamides, ſic vt manui coniungeret arcum,
Hunc illamq; vno penetrans grauis haſta volatu.
Tunc ſocios Helenus repetens, in tuta receſsit,
Deuitans miſeri crudelia vulnera fati,
Tela manu confixa trahens, haſtamq; ſequacem,
Vulnere magnanimus quam mox eduxit Agenor,
Et manui fomenta leuis de vellere lanæ
Applicuit, famuli quam funda rotatilis iſtum
(Deficiente alia in præſens) præbebat in vſum.
Hic etiam fato ductus Piſander iniquo,

Rectà in te Menelae ruens, in fata ruebat.
Per te namq; fuit duro ſub marte domandus,
Morte ſoluturus pœnas. ergo acribus ibant
Ambo infeſti animis, & ſe per tela petebant
Mutua: qui poſtquam propè conuenere, uiciſſim
Conijciunt haſtas, ſed aberrans fugit Atridæ
Præteruecta hominem, Piſandri contigit orbem
Atridæ clypei, defixaq; in ære pependit.
Non transfixa tamē, ligno tenus haſta refracta eſt.
Lætus ſucceſſu ſe pro victore ferebat
Piſander: qui cùm Menelaum ſurgere in enſem
Conſpexit, ſeq; intento mucrone petentem,
Ipſe quoq; eduxit, lateri quam ferre ſolebat
Sub clypeo appenſam, pulchramq; grauēq; bipennē.
Huius erant olea confecta manubria firma,
Oblongo capulo, nitido, multa arte polito.
Hoc ſe inuadentem fidens inuaſit Atriden,
Deq; comante iubas galea decuſſit equinas.
Rettulit illi autem Menelaus vulnus acerbum,
Qua coeunt frons & ſummi tubercula naſi.
Tum fracta attonito crepuerunt oſſa cerebro,
In terram ante pedes oculi cecidere cruenti:
Voluitur ipſe cadens, & in vda extenſus arena
Quantus erat iacuit. quem calce in pectore preſſo
Exuit Atrides armis, & luminis aura.
Tum ſuper exanimē ſtans, dicta ſuperba profatur.
Profugite hinc Troes, Danaūq; relinqte naues,
Fœdifragi, infidi, genus inſatiabile bello,
Quod ſolo veſani animis clamore geratis.
Non iterum me ignominia, non clade nefanda

Aſſi-

Afficite, ô canibus peiores. credite tandem
Numen habere Iouem, quo iura fidemq́ benigni
Vindicet hoſpitij violata. is & Ilion altum
Excindet, vos ſupplicioq́ & vindice pœna
Afficiens, qui me clade affeciſtis acerba,
Per ſcelera & fraudes abducta vxore puella
Cum multis opibus, qui vos & honore receptos
Quàm potui eximio colui. fouiq́ benigno
Hoſpitio: nunc pontiuagas incendere naues
Verſat inaudaces animos veſana libido,
Heroas Danaos delere & dedere morti,
In noſtra immani properantes damna furore.
Iuppiter (ingenio nam te præſtare loquuntur
Immortalibus, & mortalibus omnibus vnum)
Ex te hæc proueniunt, te fiunt iſta volente
Omnia, vt iniuſtis hæc fiat gratia Teucris.
Vt nunc noſtro etiam ſe gens auidiſsima bello
Expleat, ac alijs quibus explet ſe omnibus horis
Iſta domi illuuies, & nunquam explenda vorago,
Nempe iocis, venere, ac vino, ſomnoq́ diurno,
Mollia inutilibus conſumens ocia ludis.
His ſiquidem poſſunt excellere Troes in armis,
Talibus aſſueti officijs, ad bellica inepti.
Sic ait, exuuiasq́ tenens ex hoſte cruentas
Tradebat ſocijs, media in certamina pugnæ
Seſe proripiens, abijt, loca prima capeſſens.
Hic illum aggreditur non æquo marte, ſed æqua
Mente Pylæmenei regis pulcherrima proles
Harpalion, patre ad Troiam ducente profectus,
Haudquaquam deinceps patriã rediturus ad altã.

Is tunc Atridæ medij loca concaua ſcuti
Vulnere percuſſit modico, ſed vulnere inani:
Non traiecit enim, mox retrò in tuta refugit,
Deuitare necem cupiens: hanc namq; timebat.
Non tamen effugit. nam quamuis lumina circum
Verteret obſeruans, ne quis ſe vulnere inermem
Impeteret, tamen haud vitauit arundinis ictum
Merione à magno miſſæ, quæ in fœmine dextro
Infixa eſt, imaq; ſedens in pube remanſit.
Ergo loco mox deficiens ſubſidit eodem,
Pòſt paulo proſtratus humi, ſtipatus amicis
Semianimis iacuit: ceu vermis languida multo
Verbere terga trahens, largus de vulnere ſanguis
Profluxit: iuueni adſtabant fidiſſima turba
Paphlagones, luctuq; graues iam lumine caſſum
Lugebant, latumq; humeris, curruq; relatum
Imponunt, ſacræq; ferunt in mœnia Troiæ.
Hunc ſequitur multo lachrymas humore profundẽs
Fata querens pater infelix duriſſima nati.
Nõ tulit æquo animo Paris hũc cecidiſſe, quod olim
Hoſpitio acceptum ſemper coluiſſet amicum
Harpaliona Paris, cum multis fortiq; habentum
Pectora Paphlagonum: quare ſua tela reſumens
Atq; arcum pharetramq; parans, celeresq; ſagittas
Fortè fuit iuuenis Polyido vate creatus
Euchenor, locuples, & pulchris rebus abundans,
Indolis egregiæ, nec fati ignarus acerbi
Ipſe ſui: nam ſæpe parens prædixerat ipſi
(Mœnia qui bimaris coluit præclara Corinthi)
Aut per fœda domi longi contagia morbi,

Mi-

Militiaúe trucis periturum cuſpide ferri.
Ille præoptabat bello cum laude perire,
Quàm ſine laude domi, cum certa mortis iniquo
Dedecore immutans certa quoq; mortis honorem,
Hunc Paris *impoſita in neruum ſtridente ſagitta,*
Vulnus agens maxillam inter confixit & aurem.
Illi ob vtrunq; graues tenebræ ſunt lumen obortæ.
Atq; ita pugnantum torrebant corpora ſolis
Flammantes radij, necdum cognouerat Hector
In cornu Troas *tanta pugnare ſiniſtro*
Mole laborantes, & iam concedere Achiuis
Et decus & laudem. namq; hos Neptunus *agebat*
Inſtigans, vireſq́; animis, roburq́; miniſtrans
Corporibus. ſed adhuc erat his in partibus Hector,
Quas irruperat inſiliens, portaſq́; reuellens
Proruerat muros, fractis aciebus Achiuûm,
Qua naues Aiacis *erant &* Protheſilai
Subductæ in littus, fragilis quas murus obibat.
Sed vis magna virûm, manus hic aptiſſima pugnæ,
Et qui robora equûmq́; equitumq́; inuicta tenerēt,
Tendebant, Bœoti *acres, &* Iaones *amplis*
Diſtincti tunicis. Locri, Phthijq; , *&* Epei.
Hi ſimilem rapidæ quæ proterit omnia flammæ
Hectora, *conniſi, quacunq; ope pellere retrò*
Non poterant, quin irrueret, quin rumperet intro.
Ibant Cecropidæ *primi ſub rege* Meneſtheo,
Hunc Phidaſq́; Biaſq́; *duces,* Stichiuſq́; *ſequuntur.*
Inde manu promptos valida ducebat Epeos,
Phylideſq́; Meges, Amphionq́;, Draciuſq́;,
Phthios *inde,* Medonq́;, Neoptolemuſq́; *valentes*

Armis & pedibus: quorum fuit alter Oileï
Filius, ipſe Medon, ſed pellice matre creatus:
Frater ob hoc Aiacis, eodem patre, ſed illum
Eiectum patria extorrem procul eſſe coegit
Sors mala nam perimens Eriopidis ipſe nouercæ
Germanum, quam legitimam retinebat Oileus,
Ceſſerat in Phylacem. hi tunc cum robore Phthiũ,
Et cum Bœotis à nauibus Hectora magnum
Arcebant: ſed Oilides pede feruidus Aiax
Non aliqua Telamoniaden regione reliquit.
Tempore non aliquo ſed ſtabat, & adfuit illi.
Ac veluti duo curua boues ad aratra ligati,
Cornua depreßi, ſudantes corpora ſulcos
Euertunt agrumq́; nouant, & prorſus eandem
Semper eunt redeuntq́; viam, iuga dura ferentes,
Concordes animo, & tantum temone dirempti:
Sic gemini Aiaces animis concordibus, omnem
Corporibus vinctis belli tolerare laborem,
Proſpicere ordinibus, ſeſe obiectare periclis.
Sed Telamoniadæ fidißima turba ſuorum,
Præſto aderant ſocij, qui feßis cruribus ægrum
Exciperent, ſudore fluentia membra leuarent,
Eriperent feßo grauidum de pectore ſcutum.
Solus Oilides Locrorum à gente relictus
Pugnabat. ſtata nam timuerunt prælia Locri,
Quod galeis ferro grauibus parmisq́; carerent,
Quod validis haſtis, ſolis decernere docti
Arcubus & fundis, quibus armis Pergama freti
Cum reliquis petiere, quibus pepulere fugatas
Troianas acies. reliqui nam pluribus armis

A fronte

A fronte vrgebant & Troas, & Hectora fortem.
Poſt acies Locri velut in ſtatione latentes
Spicula mittebant adeò creberrima, vt hoſtem
Arcerent, ne iam pugnæ meminiſſe coactum,
Sed fugere, & retrò petere inclyta mœnia Troiæ
Nauibus à celſis, caſtris muroq; relictis.
Fugiſſentq́; etiam, niſi fortis ad Hectora magnum
Pulydamas verbis his vſus, vt antè fuiſſet.
Hector, vt alterius nimium parêre recuſas
Conſilijs, quæ ſæpe tamen tibi recta feruntur.
Nam quia te deus armorum dedit eſſe peritum,
Vis alios etiam ingenio ſuperare ſagaci.
Sed, mihi crede, vni non dat deus omnia, verum
Dotibus hos illis, alios his dotibus auget:
Nec ratione pari diſpenſat cuncta. vidésne
Hunc belli præſtare alijs virtute gerendi?
Illum magno animo per aperta pericula ferri
Indeuictum? alios veloci excellere curſu?
Nonnullos citharæ neruis, atq; arte canendi?
Diuerſis ita diuerſas dat Iuppiter arteis.
At quos conſilijs voluit ſuperare ferendis
Mortales alios, & ſana mente valere,
Hi ſunt præcipuè qui poſſunt eſſe ſaluti
Vrbibus, & populis, & rebus ſæpe gerendis,
Inſuperabilibus multorum viribus vni.
Sicut & ipſe magis (quia ſint vera omnia) noſti.
Nũc igitur quæ fert animus tibi promere certũ eſt,
Optima quæ factu mihi (vt & ſunt) eſſe videntur.
Principiò tua ſigna vides hoſtilibus armis
Cincta premi, teq́; anguſta ratione teneri

Incluſum, Danaos recidentibus vndiq; telis
Ingruere: & Troianæ acies aut ocia ducunt,
Aut pugnant, poſtquam muros cepere. ſed ipſi
Cum multis pauci circum tentoria, circum
Pontigradas naues palatim, atq; ordine rari
Conſiſtunt. nunc ergo iube tota agmina Troum
Ad te huc conueniant: nam conſultare neceſſe eſt,
Præſtet vtrum, pictas iterúmne inuadere naues,
Si deus hanc tribuat palmam fortaſſe benignus?
An ſit commodius, ſine noxa hinc cedere retrò.
Ne (quod adhuc metuo) nobis heſterna rependant
Damna, ſuæ memores cladis, cum proximus adſit
Ille vir eximius bello, qui nolit opinor
A pugna & grauibus ceſſare diutius armis.
Talia Pulydamas. cuius ratione probata,
Hector obærato longè reſonantibus armis
Deſilit è curru, dehinc ſatur talia fratri.
Pulydama, tu perge duces proceresq; manentes,
Ne quóquã hinc abeant, cohibere & ſiſtere, donec
Hinc abeo ſocijs occurrens, iuſſaq; portans,
Mox rediturus, vbi hæc perfecero, maxima factu.
Sic ait, arma ferens monti aſsimilanda niuali,
Auolat, inclamans Troum ſociúmq; phalangas.
Qui mox audita magni voce Hectoris, omnes
Pulydamanta ad Panthoiden venêre vocati.
Ipſe Hector primos procerum ſatis anxius ægra
Mente requirebat, nec in agmine repperit vſquam
Deiphobũue, Helenũue, Adamãtáue, magnãimũue
Aſion Hyrtaciden. verum illi aut alta tenebant
Mœnia, vulneribus confecti, aut morte iacebant
Con-

Conſumpti in caſtris Danaûm.*mox parte ſiniſtra*
Lugubris pugnæ Pariden inuenit,ad arma
Hortantem ſocios.in quem conuicia probris
Cominus accedens coniecit turpibus Hector.
Dyſpari,nõ Pari,compoſita pulcherrime forma,
Improbe,plene dolis,muliebri perdite flamma,
Deiphobusq; Helenusq; vbi ſunt? quò ſe abſtulit aũt
Aſiades Adamas? quóue Aſius ipſe profectus
Hyrtacides? quibus Othryoneus latet abditus oris?
Nunc Troia eſt exciſa,ruit nunc Ilion altum.
Cui Paris ora deo ſimilis formoſa, profatur.
Hector(ait) quia dulce tibi eſt inceſſere verbis
Probroſis omni vicio culpáq; vacantem,
Obiurgato alias vbi detrectare videbis
Militiam,vel quicquid erit Mauortis in armis
Audendum,ſi me timidum cognoueris vnquam.
Namq; nec ignauum genuit me mater opinor:
Donec enim naues tu pugnas Hector ad altas,
Ipſe nihil ceſſans totis hic viribus hoſtem
Suſtineo:proceres autem quos ipſe requiris,
Omnes morte iacent conſumpti,& cæde cruenta
In caſtris Danaûm,præter duo corpora fratrum
Deiphobiq; Heleniq;,quibus nunc vrbe receptis
Vulnera curantur,quibus eſt affectus vterq;
In manibus,ſed quiſq; ſua,prægrandibus haſtis,
Iuppiter è fato præſenti exemit vtrunq;.
Tu nunc ergo prai quò te fert prona voluntas,
Nos te prompti animis quò duces cunq; ſequemur.
Tu ſiquidem præſtare voles nos viribus omnes,
Sed tamen vt ſua cuique dabit ſua quæq; facultas,

Vt modus ipſe etiam rerum pro viribus adſit.
Nā plus velle manu quàm poſſis, prorſus ineptū eſt,
Præcipuè in bellis, quib. eſt modus æquus habendus.
His fera magnanimi permulſit pectora fratris.
Ibant ergo pares, vbi pugnæ maximus ardor
Inualuit, prope Cebrionen, & Pulydamantem,
Phalcenq́; Orthæumq́;, & dijs ſimilem Polyphetē,
Palmynq́;, Aſcaniūq́, Morymq́, ſatum Hippotione
Diuite ab Aſcania paulo vix antè profecti:
Mox in bella ierant: fuit hæc Iouis alma voluntas.
Ergo ibant alacres, & Troes in arma parati,
Inſanæ ſimiles vento graſſante procellæ,
Quæ mixto tonitru, Ioue fulmina rauca ciente,
Immenſo ſtrepitu terram campoſq́; iacentes
Stagnaq́; lata ferit, vaſti maria alta profundi
Verberat, & refluos torquens ad littora fluctus
Imbribus effuſis furit, æſtuat, erigit vndas,
Et premit erectas: rapidis ſic Troes in armis,
Quiq́ ſuis ducibus confiſi, in bella ruebant,
Ferratis latè radios iacientibus armis,
Hectore ſub magno: quia dux fuit omnibus Hector.
Is rapidum forti ſpirans ſub pectore Martem,
Latiuago præ ſe clypeum tulit orbe rotundum,
Compoſitum tergis bubulis, & robore multo
Inuicti chalybis. circum caput addita celſum
Splendida caſſis erat: totas ſic ille phalangas
Circumibat, tentans ſi pars perculſa timore
Cederet vlla loco. ſed nec terrebat Achiuos
Sic quoq́, quē ſpectans his magnus prouocat Aiax.
Improbe, qui te inferre putas ſic poſſe timorem

Pe-

Pectoribus Danaûm, refer huc te,& cõſere mecũ.
Non etenim icc irco, bello quia ſimus inepti,
Concidimus paulo antè: Iouis ſed triſte flagellum
Nos domuit. nunc tu noſtras excindere naues
Omnino cupis & ſolum hoc optare videris.
Sunt tamen & nobis in fortia prælia vires,
Robuſtæq́; manus, quibus illum arcere furorem
Poſſe tuum videamur, & in te vertere eundem,
Voſq́; ipſos, veſtramq́; euertere funditus vrbem.
Quin etiam tibi venturum, nec iam procul illum
Auguror eſſe diem, quo tu tua mœnia verſus
Vota Ioui fugiens facies, reliquisq́; deorum,
Vt curſu accipitres vincant, quibus ipſe veheris
Puluerulentus, equi, qui te ſuper ardua ſiſtant
Pergama. ſic fato, à dextra regina volucrum
Præterlapſa bono auſpicio eſt: tum lætus amico
Omine, ſucclamant exercitus omnis Achiuûm.
Hector at Aiaci reſpondens: Falleris, inquit,
Aiax vane, leuis, iactator inepte. quid autem
Te iuuat iſta loqui, tam falſa & friuola? at ô ſi
Tam mihi ſit generis diuini Iuppiter author,
Tam ſibi me Iuno natum velit eſſe, pariq́;
Et Phœbo, & glaucæ dignentur honore Mineruæ,
Vt vos illa dies manet hoc in littore Troiæ,
Quæ vos corripiet, quæ vos funeſta videbit
Paſcere corporibus veſtris fœdasq́; volucres,
Immundosq́; canes, quorum tu garrule noſtro
Augebis numerum confoſſus pectora telo:
Ni tamen antè cadas, & ſic mea tela peremptus
Effugias, vel ſi nec noſtræ robora dextræ

Suſtineas. Sic fatus, in agmina fida ſuorum
Se recipit: quem tota manus comitatur euntem
Troiugenûm, celſum ferit ingens æthera clamor,
Quem certanti vtræq; acies ardore tulerunt,
Virtutis memores Danai Troiana manebant
Arma ſatis præſenti animo, non vlla timentes.

ILIADOS HOMERICAE LIBER XIIII.

INterea dum ſic acies armantur vtrinque,
Vertentem dulci pleno crateras Iaccho
Tuta ſuper poſitis intra tentoria menſis
Neſtora, non turbatæ acies, non ille fefellit
Clamor, ab armatis ſublatus in aſtra duobus
Diſcordans populis. his ergo Machaona verbis
Conuiuam alloquitur: Iuuat ire, & viſere quidnã
Acciderit, quæ cauſa noui clamoris Achæas
Orta ſit ad naues: tute hæc ad vina maneto
Hic reſidens, hæc plena meri bibe pocula Bacchi
Optime Phœbigena, dum noſtra Hecameda calẽtẽ
Igne pararit aquam, qua vulnera cruda lauentur
Iſta tibi, abſcedatq; cruor, qui multus inhæret.
Ipſe loca aſcendens altiſſima, protinus omnes
Explorabo oculis cauſas, caſusq; meorum.
Sic ait, & multo confoſſum vulnere ſcutum,

Abie-

Abiectumq́ʒ ſolo nati Thraſymedis, & ergò
Illius in patria caſtrorum ſede relictum,
(Nam patris ipſe tulit iuuenis) prægrandib. aptat
Sicut & arma ſenex humeris alia: inde coruſcam
Parte ſui prima ferri inſuperabilis haſtam
Sumit, & egreſſus tentoria talibus armis
Taliter armatus, videt indigniſſima rerum
Facta geri, varioq́; vices diſcrimine verſas,
Turbatas acies, ruta propugnacula muri,
Turribus & foſſa ſuperatis cedere Graios,
Acriter inſtantes Troas, iam caſtra tenentes.
Ac velut inſanis orituros flatibus Auſtros
Sentiat, attonitis tanquam ſe motibus alti
Purpurat vnda maris, necdum ſe attollere fluctus
Incipiunt, vada ſalſa tacent, nutantq́ʒ trementi
Terga ſuperficie, donec Ioue miſſus ab ipſo
Fortior incubuit Boreas, aut Eurus, & vnam
Partem aliquam cogit certos ſe immittere fluctus:
Sic Neſtor varijs curarum fluctibus actus,
In partes animum geminas rapit, addere pugnæ
Se ſocium, præſtétne Agamēnona adire volentem.
Hæc alternanti potior ſententia viſa eſt,
Ergo iter ad regem celerat, pugnatur vtrinqʒ
Fortiter interea, miſeris nec cædibus vllus
Eſt modus. interimunt ſeſe, atq́ʒ in mutua paſſim
Vulnera ſponte ruunt. hi pugnant eminus haſtis,
Cominus hi gladijs, & quæ ſors proxima cuiq;
Tela dabat, fragor armorum per tota reſultans
Caſtra ferebatur: tum plurimus vndiqʒ clamor,
Et gemitus reſonant duro ſub marte cadentum.

Neſtor ad Atriden properans, ſit regibus vnà
Obuius egreſſis tentoria, vulnera paſſis,
Atq; ideo pugna eductis: hi nempe fuerunt,
Maximus Atrides, Diomedes, fortis Vlyſſes.
Stabant à pugna naues pleraq; ſeorſum
Subductæ in ſiccum vix primi in littoris ora,
Inde aliæ atq; aliæ velut ordine longius actæ,
In terram firmis innixæ baſibus omnes,
Latius vt populi metantes tendere poßent
Caſtra loco, quamuis ſpacioſo in littore totum
Hoc tamen impleſſent (numero tot) mille carinæ,
Ni primæ trabibus ſuffultæ in littoris alga
Hæſiſſent. nam poſtremas, longéq; remotas
Aequora cingebat ſpectans campeſtria murus.
Viſuri hinc igitur pugnæ diſcrimina reges
Tres ſimul exierant, haſtilia ſingula habentes
In manibus: vehementer enim confuderat omnes
Clamor ab Argiuûm ſublatus nauibus altis.
Plus aliquanto etiam Neſtor conterruit. illum
Maximus, vt vidit, ſic eſt affatus Atrides.

O Neſtor Neleiade, laus inclyta Achiuûm,
Quid tu igitur pugna ancipiti ſocijsq; relictis
Huc mihi te confers? quid ad hæc naualia tendis?
Quàm metuo, ne quod cœtu quandoq; frequenti
Hector inaudaci nobis eſt voce minatus,
Non prius alta ſuæ rediturum in mœnia Troiæ,
Quàm nos extremo exitio nauesq; dediſſet,
Id re perficiat: quod dij prius omen in ipſum
Conuertant. nam cuncta nimis nunc vera loquutū
Exitus ipſe docet, miſerum me terq; quaterq;
Quem

Quem Danai infeſtis animis odere, nec vltrà
Nunc noſtras à clade volunt defendere naues,
Sicut & heu nimium nobis iratus Achilles.
Illi reſpondens Pylius ſic reddidit heros.
Vera equidē Atrida loqueris, ſic res habet, huius
Iuppiter eſt autor cladis, nos ipſius vrget
Dira voluntatis ratio, iacet eruta muri
Deiecti moles, quem nos extruximus ipſis
Nauibus auxilium, qui nos defenderet ipſos
Hoſtis ab inſultu, qui non ſuperabilis vlli
Eſſe videbatur: iacet ecce pericula noſtri
Ambigua ad naues obeunt, pugnaq́ laborem
Vix tolerant, nec ſigna ſatis mihi certa videntur
Quā magis in partē cedant, & ab hoſte premātur:
Hoſtibus immixti ſic ſunt, ſic vndiq́ multa
Cæde trucidantur, ferit aurea ſidera clamor.
Nos tamen hic etiam ſtatuamus quid ſit agendum,
Quæ vel in hoc miſero caſu ſint optima factu.
Nam neq́ conſultum fuerit, nos credere pugnæ
Præſenti, cum præterita incurata morentur
Vulnera, nec poßint ægri tolerare laborem.
Maximus huic Danaū reſpondens rex Agamēnon.
Neſtor, quādoquidē ad celſas pugna vltima naues
Conſtitit, & muri deiecti, æquataq́; foßæ
Fundamenta iacent, quæ nobis eſſe futura
Auxilio ſpes certa fuit, claßiq́ paratum
Subſidium, nunc verſa Iouis ſententia retrò
Omnia præcipitat: cui pulchrum hoc eſſe videtur,
Nos procul à patria ſub iniquo marte perire,
Ignotos. namq́; vt nobis ille antè fauebat,

Sic nunc cum reliquis dijs immortalibus hoſtes
Adiuuat, & nobis vires, animiq́ vigorem
Eripit. ergo meæ quæ ſit ſententia mentis
Accipite, & dicto cuncti parête volentes.
Principiò naues quæ ſtant in littore primæ,
In mare deducamus, & eiectis religemus
Dentibus, & nos ipſi intus remanebimus vſq;
Solis ad occaſum: tum ſi ceſſauerit hoſtis
A pugna, reliquas omnes ſuper æquoris altas
Deducamus aquas. neq; enim quis turpe putarit
Perniciem vitare fuga, ſub nocte ſilenti
Præcipuè: & meliore loco eſt qui euaſerit acri
Fata inimica fuga, quàm qui fugiſſe recuſans
Inciderit miſeræ metuenda pericula vitæ.
Hunc toruè inſpiciens ſic eſt affatus Vlyßes.
Atrida, quod nunc tibi dedecus excidit? ecquod
Nunc igitur verbum lingua es titubante loquutus?
Pernicioſe, & longè alias digniſsime gentes
Imperio regere ignauas, & nullius vſus:
Atq; vtinam minime nos, qui tua iuſſa peroſi
Tam ſcelerata nec accipimus, nec ducimus eſſe
Digna etiam, quibus accedat mens recta bonorum.
Et quibus hoc proprium tribuit Iouis alma voluntas
Res magnas gerere, & bello laudemq́ decusq́;
Expetere, & primis virtuti aſſueſcere ab annis.
Tun' poteris ſalua hinc igitur diſcedere Troia?
Quam propter tantos terraq́; mariq́; labores
Periulimus, ferimusq́;? ſed iſtam nunc age linguã
Comprime, ne populi vox hæc vulgetur ad aures,
Neue quis accipiens regum tam friuola vulgo

Su adeat

Suadeat, indignum tot milibus eſſe regendis,
Quot tibi nunc parent. Sed & ô te pectora cæcum
Et ratione omni vacuum, qui talia nobis
Non vereare loqui, quibus haud ſibi gratius hoſtes
Optarint aliud, qui nos deducere claſſem
In mare veliuolum ſuades, dum viribus æquis
Prælia adhuc gerimus, dũ ſtãt et in agmine Teucris
Obluctantur adhuc Danai. qui ſi iſta videbunt,
Quæ ſuades agere, & deducere littore naues,
Non vltrà tolerare aciem, non amplius arma
Vlla tenere volent, ſed protinus omnia turpi
Terga dabunt auerſa fugæ. ſic omnia retrò
Te duce labentur, ſic euertetur Achiuûm
Conſilio res tota tuo: ſorsq; inuida Graios
Quæ prius euexit, nos trudet ad ima relapſos.
Huic ita magnanimus reſpondit filius Atrei.
Quàm ſtimulo me nunc acri perſtringis Vlyſſe
Verborum? ſiquidem iamdudum hæc ipſa volentes
Hortabar, toto deducere littore claſſem.
Si tamen hic aliquis ſit, qui meliora futuris
Conſilia expediat rebus, ſeu grandior æuo
Seu minor exiſtat, nunc prodeat ille benigna
Pace loquuturus noſtra, quæcunque loquetur.
Ad quem reſpondens Oenidæ filius infit.
Non procul hic vir abeſt, nec longo tempore nobis
Quærendus, ſi fortè fidem mereatur, & ipſi
Nemo mihi inuideat, quia ſum minor omnib. æuo.
Sum vir ego ille etenim genitus patre, cuius et actis
Glorior, & virtute animi victore malorum
Tydeo, qui Cadmeæ ſub mœnibus vrbis

Occubuit. nam tres generans de coniuge Portheus
Legitima pueros tulit, Agrion, atq; Melantem,
Oeneumq́; patrem Tydei, quo me ipſe parente
Glorior eſſe ſatum. ſed enim virtutibus Oeneus
Omnibus ante alios excelluit. ille paterna
Adiuncta Pleurone, altam Calydona colebat.
In patria remanens Tydeus habitauit in Argis,
Extorris patria (ſic dij voluere) relicta,
Adraſto genitam ducens: ibi multa deorum
Munere poſſedit, prӕterq́; domeſtica multis
Splendida diuitijs, fundosq́; & prӕdia, campi
Iugera latiuagi, partim bene culta ferendis
Frugibus, arboribus partim bene conſita fœtis,
Fructibus ad vitam quibus eſt opus omnibus. illi
Noctibus innumeri pecorum ſub aperta redibant
Tecta greges, vt ne dicam quibus ille potentes
Armorum Danaos ſuperauerit artibus omnes.
Hӕc ideo in prӕſens mihi commemoranda fuerunt,
Vt ne me abiecti generis, natalibus ortum
Vilibus, ignari rerum ſi fortè putetis,
Conſilium cunctis quod ſum dicturus Achiuis
Vobis diſpliceat. quod enim nunc reſtet agendum
Non aliud video, niſi vt ipſi corpora quamuis
Vulneribus fracti, quia ſic vis vltima cogit,
Arma reſumentes redeamus ad agmina Graiûm,
(Extra coniectus telorum tuta tenentes)
Atq; illic, ſi nil aliud, moneamus ad arma
Vt redeant, qui deſeruere, & iuſta retractent
Prӕlia, ponentes iras quibus antè fuerunt
Implicititi, & nobis placati hӕc omnia donent.

Talia

Talia Tydides, placuit ſententia cunctis.
Ergo ibant alacres, quos præcedebat Atrides.
Hunc Neptunus adit, custos non ſegnis Achiuûm,
Effingens habitumq; viri ſenioris & ora,
Tum propius regem accedens, dextraq; prehenſa
Talibus alloquitur. Secum nunc gaudet Achilles,
Læticiamq; capit, ſpectaclo hoc cædis Achiuûm,
Degenerisq; fugæ, ſæuus, crudelis & amens:
Sed pereat ſic ille ſuo cum pectore ſæuo,
Infestosq; habeat diuos, quos tu experiere
Nec tibi difficiles, nec non tua facta probantes.
Troes enim veſtris fugient à nauibus omnes
Cum ducibus, totaq; manu peditumq; equitumq;
Per campum, per puluereas fracto ordine nubes,
Alta laborantis repetentes mœnia Troiæ.
Ne dubita, nam vera loquor. ſed & ipſe videbis
Omnia ſic fieri hæc, & me tibi vera loquutum.
Sic ait, & celeri curſu ſuper æquora campi
Plana ferebatur, tam clamans voce ſonora,
Quàm vel dena nouenáue milia poſſe virorum
Pugnãtum clamare putes, qua voce vigorem
Et vires animis cunctis iniecit Achiuûm,
Non modò pugnandi, ſed & inceſſanter in omnem
Pugnandi euentum, & diſcrimina ſumma laborũ.
Tum Iuno ſummi ſpectans è vertice Olympi
(Illic ſtabat enim) per caſtra, per agmina fratrem
Continuò agnouit, verſantem atq; omnia agentem
Pro rebus Danaûm. ſed vt hunc gauiſa videbat,
Sic animo contrà indoluit, quia vidit in Ida
Irrigua reſidere Iouem. mox omnia ſecum

E uoluens animo circumſpiciebat acuto,
Qua ratione Iouis captos auertere ſenſus
Poſſet,& obſtrictum ſibi falleret arte maritum.
Tū ratio hæc viſa eſt præſtare, vt & ipſa relinquēs
Aethera fontifluam ſeſe demittat in Idam,
Si captus fortè illecebris & imagine formæ
Miſceat vxori ſeſe,tunc illa ſoporem
Inter & amplexus & mutua gaudia blandum
Irriget,inducatq́; oculis,animumq́; reſoluat.
Ergo intrans thalamum Iuno,quem filius illi
Fecerat ignipotens,foribusq; & poſtibus æreis,
Quas claue arcana niſi Iuno aperire deorum
Nemo alius queat:hoc ergo ipſa cubile ſubintrans,
Ambroſia primum corpus,ſpecioſaq́; membra
Tingit odorifera,mendas cutis abluit omnes,
Oblinit inde oleo ſe ambroſio,atq; ſuaui
Vnguento,quod voce vocant Tethyomenon apta.
Illius vnguenti tanta eſt fragrantia,vt alto
E ſolio Iouis in terras pertingeret auræ
Dulcis odor,quo tunc artus corpusq; comasq;
Obleuit,nitidas pulchras,qualesq; dearum
Conuenit eſſe deæ. quas poſtquam pexuit, aptè
Diuinis manibus,palla tum corpus amicit.
Diſtinctam varia quam fecit imagine Pallas,
Aurea quam ſupra claudebat fibula pectus.
Tum formoſa habili præcingit corpora zona,
Aureolis vario pendentibus ordine bullis.
Poſthæc tergeminas vtrinq; appendit inaures,
Crines reticulo nectens,velansq; decoro
Atq; nouo,qui ſolem ipſum candore referret.

Po-

Poſtremò pedibus crepidas & pulchra venuſtis
Sandalia adnectit, tali inſtructiſſima cultu
Egreditur thalamo, Veneremq; ex ordine diuûm
Seuocat, & retrò abductam, blandeq; rogatam
Talibus alloquitur. Nunc hoc mea filia paruum
Obſequere, & munus da quod te flagito, quamuis
Inuita obſequeris, quando tu Troica bello
Caſtra foues, ego plus miſeris inclinor Achiuis.
Cui Venus, ô magni Saturni filia Iuno,
Prome animo quod habes, quo me tibi cedere munus
Poſſe putes: nec enim tibi morigera eſſe grauabor,
Dum nec dedeceat, nec me non poſſe putaris.
Ad quã Iuno animo ſimulato, & fraude referto.
Da mihi nunc (inquit) quo tu omnia vincis, amorẽ,
Da placidos pueri luſus, da mollibus artes
Incluſas laqueis, ad tela ignita venenis
Inſuperabilibus: quia nunc proficiſcar ad orbis
Terrarum extremas partes, lateq; ſonantem
Oceanum, diuis genus vnde eſt omnibus vnum,
Viſura & matrem Tethym. quo tempore namq;
Iuppiter atra patrem Saturnum in tartara truſit
Sub terras & aquas, hi me de matre recepta
Erudiere Rhea, primisq; aluere ſub annis.
Hos cur nunc cupiam quæras inuiſere? cauſa eſt,
Vt quod diſſidium longo iam tempore durat
Inter eos, ſoluam tandem, redigamq; ſub vnum
(Vt quondam fuerant) thalami ſocialis amorem.
Quæ ſi fortè meis ego conſequar omnia verbis,
Munere deinde tuo poſthac me ſicut alumnam
Semper vterq; colet, venerandam ſemper habebit.

Talia dicenti ſic eſt Venus orſa viciſsim.
Quæ petis, illa tibi nulla ratione negare
Me decet, aut æquum fuerit. quæ ſola dearum
Et ſoror & coniunx Iouis alta cubilia ſeruas.
Sic ait, & varium ſoluit de corpore ceſton,
Quo præcincta fuit, quem circa pectus habebat.
Sunt in eo veneres, omnesq; Cupidinis arteis,
Inſunt illecebræ, ſunt blandæ verbera linguæ.
Sunt ioca, ſunt riſus, ſunt gaudia, iurgia, fraudes:
Inſunt incautas capientia pharmaca mentes
Omnia, mortiferis ſunt pocula plena venenis.
Hunc cum blanda Venus Iunoni traderet, inquit.
In tacito data dona ſinu facito iſta recondas,
His facies quæcunq; voles, his omnia vinces,
His quoſcunq; voles tibi conciliabis amores.
Riſit ad hæc Iuno, ceſtonq; recondidit intus,
Atq; abit, in Ioue prima doli factura periclum.
Iam delapſa polo, paribus iam conſtitit alis
Pieriam ſuper excelſam, tum præpes amœnam
Deuolat Emathiam, ſupra Thracumq; niuales
Marte creatorum nemoroſa cacumina montis
Tranſuolat, vt pedibus terras non tangeret vllas.
Tum ſe miſit Atho vaſti ſuper æquora ponti,
Et Lemnum venit, egregij tecta alta Thoantis.
Hic Somnum Mortis fratrem conuenit, & adſtans,
Demulcetq; manu, blandaq; ita voce precatur.
Somne deûm rex atq; hominũ, domitorq; ferarũ
Si mea ſunt vnquam tibi verba audita, rogantem
Nunc precor exaudi, blando perfunde ſopore
Lumina feſſa Iouis, ſimul vt nos videris ambos

Complexu in medio, dulciáq; in amore iocantes.
Pro tali merito, nullo non tempore grates
Ipſa tibi referam, ſolio te ſcilicet aureo
Donatura, quod ignipotens mihi filius olim
Fecerit, æternum, pulchrum, quo ſe ille probarit
Artifici faber ille manu quàm præſtet: & addam
Scabellum, non materia, non arte minoris
Ingenij preciiúe, pedes cui imponere pulchrè
Illos molliculos, inter conuiuia poſſis.
Huic ita reſpondit demulcens tempora Somnus.
Iuno Saturno genitarum maxima natu,
Quemuis cœlicolûm malim tibi fune ſoporis
Deuincire alium, licet ipſa ad flumina magni
Oceani, diuis vnde eſt genus omnibus vnum,
Quàm Saturnigenæ Iouis inclyta lumina magni,
Ni pater ipſe velit: qui vix quoq; iuſſus amico
Tam vigiles oculos auderem fallere ſomno,
Exemplo edoctus quondam, mihi ſemper habendo
Ante oculos animi. nam ſcis, quando ipſius olim
Feſſa ſoporifero quaſſarim tempora ramo,
Complexus totum longo dulciq; ſopore,
Eripui mentem diuûmq; hominumq; potenti.
Illius ipſa doli inuentrix tu namq; fuiſti,
Quando reuertenti poſt eruta Pergama nato
Ipſius Alcidæ, quem totum diua volebas
Extinctum, tumidos inſanis flatibus Auſtros
Nauibus immittens, ipſum feriente procella
Nauibus abreptum reliquis, petere inclyta Coi
Tecta coegiſti, miſero triſtiq; rotatum
Naufragio. poſtquam ſed tales Iuppiter arteis

Iam vigil intellexit, acerbam verſus in iram,
Omnes quotquot erant per vaſti culmē Olympi
Pulſabat diuos, & per ſua limina paßim
Proſternens, altis deiecit ſedibus: ipſum
Me me præcipuè clamans, ſolumq́; requirens
Me trepidum, ſolaq́; fugæ ſperare coactum:
Cepiſſetq; etiam, ſummiq́; à vertice cœli
In mare præcipitem dextra omnipotente dedißet,
Ni mihi Nox, domitori hominum, diuûmq́; ſaluti,
Confugienti ad ſe turbata mente, fuißet.
Iuppiter hanc veritus, domitricem nempe deorũ,
Abſtinuit, tumidaq; volens abſceßit ab ira.
Et me nunc tantis obiectum diua periclis
Sponte venis, iterumq́; iubes nocitura ſubire?
Grandibus hunc oculis ſpectans dea, talia reddit.
Somne, quid his animum curis generoſe fatigas?
Quidue times, ne tanta Iouem veneratio Troum
Aut cura afficiat, quanta haud de ſemine natum
Ipſe ſuo quemuis alium dilexit, ab ipſo
Hercule. non tanti ſtolidæ diſcrimina Troiæ
Perpetuò faciet, quanti Herculis. ergo & inanes
Mitte animo curas, & ades mihi, nempe daturæ
Vnam de Charitum numero tibi, coniuge dignam
Te tali. formoſa etiam te coniuge dignum,
Paſithea, totum quæ tecum tranſigat æuum.
Sic ait. at Somnus gauiſus pectore toto,
Per Styga iura (inq̄t) fluuiũ mihi, vt altera terras
Altera iurantis teneat manus æquora ponti,
Vt tua teſtentur mihi iuramenta ſub imis
Terrarum quicunq́; dei nigra tartara ſeruant

Saturno

Saturno ſocij, te ſcilicet eſſe daturam
Paſithean, mihi de Charitum potioribus vnam,
Præſtantem forma reliquis, quam ſemper amaui.
Sic ait. at Iuno iurat per numina diuûm,
Nomine quemq; vocans. qui ſubter inania terræ
Regna domos Titanes habent. poſtquã omnia verbis
Sunt rata conceptis, & Somno facta fides eſt,
Lemnon, & excelſam turritis mœnibus Imbrum,
Aeris obſcuri contecti nube relinquunt,
Aequore digreſſi. atq; alis pernicibus Idam
Fontibus irriguam veniunt, matremq; ferarum,
Et primum è magna rupem quæ prominet Idæ
Aſcendunt Lecton. pedites hinc ire remotis
Incipiunt aliſs quibus incedentibus altis
Arboribus tremuere comæ, frondesq; loquaces,
Stabat acuta abies procera, & vertice nutans
Aerio, ſummisq; attingens æthera criſtis.
Huc ſe proripiens conſcendit Somnus in ipſis
Arboris excelſæ latiturus frondibus, vnde
Proſpiciens oculos Iouis obſeruaret, & ora,
In ſpeciem conuerſus auis, quam Chalcida paruam
Vocalemq; vocant ſuperi, mortale Cymindim
Appellant homines genus. At pulcherrima Iuno
Paſſibus haud tardis in Gargara ſumma profecta
Conſtitit ante Iouem. quam mox vt vidit, amorem
Concipit haud modicum, notosq; exarſit ad ignes.
Non minus ac olim, quo primum tempore amantes
Concordesq; animis lectum venere in eundem,
Legitimo carorum obliti in amore parentum.
Illi igitur ſurgens deus aſtitit, atq; ita fatur.

Quò Iuno, quò pergis? iter quò tendis, Olympo
Delapſa? aut quid habes in tanta negocia cauſæ?
Cũ nec equos habeas, quibus hinc atq; inde feraris?
Cui dea plena doli, ſimulantia verba profatur.
Vltima terrarum venio viſura, patremq́;
Oceanum, diuis vnde eſt genus omnibus vnum:
Viſura & matrem Thetým, puerilibus ambo
Me quia ſuſceptam placidè fouêre ſub annis.
Cur hoc? vt longo diſcordes tempore, tandem
Concordis redigam ſub mutua fœdera lecti,
Si prius huc ad te veniſſem, nempe petitum
Hanc abs te veniam, ne tu mihi forſitan olim
Succenſere queas, ſi te ignorante fuiſſem
Terrarum extremos fines, & regna profecta
Oceani patris, & genitricis Tethyos vndas.
Nam quod equos quæris, qui me terraq́; mariq́;
Portarunt, mihi ſtant ante hæc nemoroſa relicti
Culmina, tot fluuijs, tot amœna fontibus Idæ.
Huic ita reſpondit genitor qui nubila torquet.
Iſthòc Iuno alio tibi tempore abire licebit:
Nunc age præuertas, vt amori connubiali
Des mecum antè operam. nec enim maiorib. vnquã
Me flammis arſiſſe puto: non me acrius vſſit
Seu dea, ſeu fuerit mortali ſemine creta,
Non vxor formoſa Ixionis, illa ſuperbum
Quæ mihi Pyrithoum genuit: non Acriſionis
Filia, quæ pluuio Danae mihi cognita furto
Perſea præclarum peperit: nec Agenore nata,
Quæ mihi Minoem dedit, & iuſtum Rhadamantẽ:
Non Semele, non Alcmene, Thebaides ambæ,

Quarum hæc Alciden peperit mihi pectore duro
Præſtātē, illa hominū pulcherrima gaudia Bacchū.
Non Cereris, non Latonæ ſic ardor amantem
Me tenuit: non igne tuo ſic perditus arſi
Vnquam alias antehac, vt nunc mea mébra titillat
Summa libido tui. Cui pectore diua doloſo
Reddidit hæc Iuno: Qualis nūc Iuppiter, inquit,
Excidit ore tibi ſermo? númne ergo videtur
Res ea pulchra tibi, ſi me hoc in vertice montis
Compreſſam, exponas reliquis te meq́ videndos?
Si quis fortè deûm videat, qui prædicet iſtuc
Cœlicolis alijs, nos ſimus fabula vulgo,
Nunquam deinde domum noſtrā fuero auſa reuerti
Complexu è tali ſurgens. quòd ſi inſidet iſthæc
Res omnino animo, ſunt alta cubilia nobis
Vulcani fabricata manu, firmisq́ reuincta
Poſtibus, hac intrare licet, foribusq́ recluſis
Legitimis operam dare nos complexibus ambos.
Huic ita reſpondit qui nubes denſat in arctum.
Iuno, nemo deûm nos hic hominúmue videbit,
Tam nos nube tegam denſa, tamq́ aere craſſo,
Tam nymbo ex auro rutilanti, vt nemo videre
Ne Sol ipſe quidem poßit, nos intus agentes
Quicquid erit. puro licet omnia lumine vincat.
Poſt hæc vxori cupidas circundedit vlnas,
Quos ſubter molles florum genus omne per herbas
Fundebat genialis humus, ſuauißima lothi
Gramina, odoriferūq́ crocum, molleq́ hyacinthū,
Illic coniugibus recubantibus aurea florum
Vernabant capita, inſubiectos aurea nubes

Immiſit radios. Cum ſic ergo ille iaceret
Iuppiter, & Somni & Veneris dulcedine victus,
Letifer arborea deſcendens Somnus ab Ida
Labitur ad naues Argiuûm, & proximus adſtans
Neptuno hæc loquitur. Nũc nũc Neptune phalãgas
Fortius Argiuûm proprijs tutare ſub armis,
Quãdoquidẽ in ſumma nunc dormit Iuppiter Ida.
Dormit enim dulci reſolutus membra ſopore,
Noſtra victus ope. nam cum Iunone cubanti
Offudi mollem per membra & pectora ſomnum.
   Sic ait, inde tribus hominum petiturus abibat.
Neptunus verbis his confirmatus, Achiuos,
   Talibus alloquitur. Præſtantes pectore Achiui,
Ergóne Priamidæ cedet victoria, & illi
Iſta relinquetis virtutum præmia, & Hector
Auferet à nobis decus hoc, vt laudis honorem
Ipſe habeat, nos ignauos & pectore molles
Prædicet, & veſtris immittat nauibus ignem?
Quem ſe immiſſurum toto prohibente minatur
Argiuûm populo, poſtquam eſt auerſus Achilles,
Nec redit in pugnam, nec nos defendere curat.
Verum non adeò eſt nobis optandus Achilles,
Mutua concordes ſi ſcilicet arma feramus
Auxilio, feſſis ſubeamus, noſq; viciſſim
Subſidijs alacres alterna per arma leuemus.
Quare agite, & quæ ſit noſtræ ſententia menti
Audite vnanimes, & iuſſa capeſſite læti.
   Qui ſunt è nobis tolerando ſtrennua bello
Pectora, mutemus clypeos, maiora ferentes
Scuta virûm, quorũ eſt bello minus inclyta virtus,

Et

Et galeas itidem, longiſſima quæq; ferentes
Tela manu, atq; armis apti melioribus omnes
Contra hoſtem veniamus, & huc agite ite frequētes
Me duce iam vobis victoria certa futura eſt.
Auguror, haud dubius vates. Iam maximus Hector
Ipſe pedem referet, retrò ad ſua mœnia, multa
Cæde repelletur, victis nec ſtabit in armis
Amplius. vnanimes hæc aſſenſere loquuto
Ipſi etiam reges Agamemnon, diuus Vlyſſes,
Tydidesq; ferox, quamuis cruciatibus eſſent
Vulneribus tardi, tamen hic haud tarda nauabant
Munera militiæ, tribuentes arma viritim
Pro uirtute ſua ſua conuenientia cuiq;,
Ignauis peiora, bonis meliora dederunt.
Taliter inſtructi, ſpacium quod ab æquore ponti
Nauibus & caſtris interiacet, agmine denſo
Complentes ibant, duxit Neptunus *euntes,*
Prætendens manibus ſtrictum victricibus enſem
Cuſpide prælonga, præacutum, atq; igne micantem
Fulguris in morem rapidi, quo nemo feritur
Mortalis, nec enim fas è cœleſtibus vlli eſt,
Sed tantum arma ſuis aduerſa repellere in hoſtem.
Contrà ibant auidi ducente ſub Hectore *Troes,*
Prælia conſerere, atq; adoriri fortiter hoſtem.
Spirantes animis magnas atrocibus iras.
Ergo ſub ducibus Neptuno *atq;* Hectore, *tanto*
Concurrunt ſtrepitu, tam iubila plurima cœlo
Inſonuere truci cantu, tantoq; boatu,
Quanto nec fluctus maris in caua littora pulſi,
Aut Aquilone truci reſonant, aut fortibus Auſtris:

Quanto nec flammæ crepitu ſonuêre rapaces
Materiam nactæ, cùm ſæua incendia miſcent
Montibus & ſyluis: nec quanto ventus in altis
Murmurat arboribus, ſtrepitu cùm feruidus Eurus
Incubuit, *ſyluasq; ferit, ramosq; recidit.*
Hector ibi ante alios aduerſa fronte ſub hoſtem
Proceſſit, telumq; manu (ſed inutile) magnum
Torſit in Aiacem. quem quo minus haſta feriret,
Obſtiterant duplicis circundata cingula zonæ.
Altera nam clypeo fuerant aptata tenendo,
Altera ſuſtinuere enſem. quo territus ictu,
Quòd fruſtra intulerit, retrò ad ſua ſigna receptus,
Rettulit inde gradum. ſed eum fortiſſimus Aiax
Conſequitur, ſaxoq; ferit, quæ multa iacebant
Ante pedes, ſicca ſtatuendæ claſſis in ora,
Apta miniſteriis. hoc illum pondere ſaxi
Qua iugulo pectus coit, & pars ſumma cohæret,
Percuſſit. ſtetit ille tremens, ceu turbo rotatus.
Tandem excuſſa manu poſtquam cecidere remiſſa
Arma ſolo, nec iam clypeum retinente ſiniſtra,
Nec dextra gladium, galeam nec tempore vtroq;,
In terram labente genu prolapſus vtroq; eſt,
Non alio ſonitu, quàm ſi Iouis arbor ab alto
Fulmine tacta cadat, quæ tetrum reddat odorem
Sulphuris: vt qui tunc teneant loca proxima, tactā
Attonitis ſpectent animis. nam res metuenda eſt,
Fulmen ab arce Iouis veniens. tum Graia iuuentus
Conſpecto quod humi iaceat fortiſſimus Hector,
Exclamant, ſimul accurrunt, iaciuntq; frequenti
Tela manu quæ quiſq; poteſt. ſpe pectora pleni

Poſſe

Poſſe potiri hominis reliquo, ceu lumine caſsi.
Verum ea ſpes mox in tenues euanuit auras.
Non etenim ſas vlli hominum fuit Hectora magnũ
Aut tetigiſſe manu, telóue ferire tacentem.
Sic Troum ſociúmq́ manus fortiſsima bello
Defendere ducem, primi, certiſsimus augur
Pulydamas, pius Aeneas, & fortis Agenor,
Sarpedon ductor Lyciûm, cum principe Glauco.
Quid tamen enumerem reliquos, cum nemo tuorũ
Te tam præcipiti in caſu neglexerit Hector?
Verum omnes, vt quiſq; ſtetit tibi proximus, vno
Defenſant animo, clypeosq́; & ſcuta ſiniſtris
Obijciunt, & tela parant immittere dextris.
Tum fidi comites ſublatum è puluere portant
Ex acie vſq; ad equos, quos longè auriga tenebat
Extra tam variæ diſcrimina maxima pugnæ.
Atq; ibi depoſitum, grauiterq; dolore gementem
Vulneris, alta remiſerunt ad mœnia Troiæ.
Poſtquam autẽ ad ſteriles Xanthi flauentis arenas,
Quem genuit rex ipſe hominum diuũq; ſupremus,
Deuenere viri, referentes Hectora magnum,
Depoſuere ſolo & fluuio aſperſere ſalubri:
Tum vice reſpirans modica reſpexit, & auras
Captauit, nixusq; genu, concreta cruoris
Fragmenta euomuit ructans, iterumq́ relabens
Vulneris immodico cruciatus membra dolore
Semianimis iacuit, tenebris ad lumina obortis.
At Danai poſtquam ſenſerunt Hectora pugnæ
Subtractum, magis audentes, iam viribus hoſtem
Omnibus vrgebant, iam pugna incruduit atrox:

Quos inter longè virtus Aiacis Oileî
Eminuit. namq; inſiliens ferit eminus haſta
Satinon Enopiden: quem natum Naide nympha
Enopus eduxit, prope flumina Satinoentis,
Conſectans armenta boum lectiſſima paſtor.
Hunc vbi iam propior factus percuſſerat Aiax
Ilia per, mediumq; in ventrem vulnere adacto,
Hūc circa noua pugna vtraq; ex parte ſuborta eſt.
Pugnabant Danai, pugnabant Troes, vt illi
Eripiant, hi defendant. hic inclytus armis
Pulydamas, poſtquam auxilio venit ecce iacenti,
Magnanimum iacta Prothœnora vulnerat haſta,
Dextrum traijciens humerū, quem fortis in arma
Miſit Areilycus genitor Prothœnora fortem.
Ille cadens, terramq́; petens ferit ore cruento,
Ob quæ Pulydamas exultans facta, ſuperbum
Exprobrat. ô Danai, non fruſtra exiſſe cruentum
Panthoidæ dextra telum puto, corpore fixum.
Imo hoc eſſe aliquo veſtrûm, qui ſpicula ſecum
Noſtra ferat, iam regna petens Plutonis auari.
Talibus Argiuûm ſuccendit pectora dictis,
Præcipuè Aiacem rabidam commouit ad iram.
Ergo abeunte viro, celerem Telamonius haſtam
Conijcit: hanc paruo declinans corpora motu
Pulidamas vitans euaſit. at illa recepta eſt
Corpus in Archilochi, prognati Antenore magno.
Huic etenim fato fuit illa luce cadendum,
Sic ſuperi voluere. illi haſta infixa pependit,
Qua coit occipiti ceruix per guttura, vtroq;
Conſciſo neruo, queis collum vertebra firmo

Connectit

Connectit capiti, prius huic compage ſoluta
Defluxit caput, & terram prius ore momordit
Quàm genua exciderent. hic Aiax Pulydamanti.
Dic age Pulydama, nunquid retuliſſe videmur
Digna ſatis veſtris ſe vix capientibus auſis,
Hoc cæſo, qui nec mihi de genere eſſe videtur
Obſcuro genitus, ſed nec malus ipſe fuiſſe.
Ac niſi ſigna viri me fallunt indolis altæ,
Aut Antenorides fuit hic, aut proximus illi,
Aut frater, longa aut aliquis de ſtirpe nepotum.
Hæc vox, hoc factum, Teucris ſociûmq; cateruis
Mœſticiam inuexit, perſtringens corda dolore.
Præcipuè hic Acamas occiſi corpora fratris
Defenſans, Promachum Bœotion occupat haſta
Conficiens, iam membra manu correpta trahentē
Archilochi. tum ſucceſſu gauiſus inani
Exprobrat inſultans Acamas, ac talia iactat.
Argiui, forteſq; minis, linguaq; ſuperbi,
Vos quoq; contingit dolor & labor, & neq; ſoli
Nos hic conficimur. vobis quoq; dira ruinam
Fata ferunt, nunc ille mea proſtratus ab haſta
Forſan dormitet Promachus, nec fratris inulta
Mors manet iſta mei. ſic ergo, nec immeritò quis
Iactarit moriens fratrem ſupereſſe, futurum
Fraternæ necis vltorem, Sic fatus, Achiuos
Excitat indignis commotos pectora dictis,
Penelei inprimis animum commouit in iram.
Cuius poſtquam Acamas haſtamq; effugit, & ictū
Letiferum, Ilioneus excepit corpore telum
Ipſe ſuo, Phorbante ſatus locuplete, quod illum

Præ Troum reliquis Maia generatus amarit
Mercurius,rebusq́ue virum deus auxerit amplius:
Sed qui non aliam gremio genitricis amatæ
Suſtulerit ſobolem.cui tunc Bœotius heros
Mortiferam inſigens haſtam,per mollia ſummi
Labra ſupercilij,pupillæ clauſtra refringens
Per medium exegit reſoluti luminis orbem,
Donec ab occipiti iuncta ceruice cruentum
Extaret ferrum.cùm talem lapſus ad ictum
Procubuiſſet humi,palmasq́ue extenderet ambas,
Peneleus gladio educto ac ceruice reſecta
Cum galea caput abiecit,manibusq́ue leuatum
Sicut erat fixum telo ceu molle papauer
Hoſtibus oſtentans,fecit conuicia verbis.
O Troes,poſtquam ipſe domū patriāq́ue reuerſus
Cum reliquis Danaûm,Promachi narraro relictæ
Vxori,Ilionea atræ poſt funera mortis
Lugeri,miſerosq́ue domi deflere parentes,
Non tamen illa viro poterit redeunte potiri,
Ex Troia Danais comitantibus omnibus alta.
Sic ait. At multa trepidi formidine Troes
Circum nunc ſpectare fugam,qua cuiq́ue daretur
Vitare exitium præſens,fugere ilicet hoſtem
Graiugenûm,nec ſtare pedem,nec ſiſtere curſum.
Dicite nunc Muſæ cœleſtia templa colentes,
Quæ loca prima fugæ fuerint,qua parte fugarit
Neptunus Troas, Danaûm quis primus in hoſtem
Inſiliens,alios vita ſpoliarit & armis.
Primus,& ante alios omnes Telamonius Aiax
Gyrtiaden ſubitis occiderat Hyrtion armis,
Duxerat

Duxerat hic Myſos: Phalcenq;, & Mermeron, acer
Antilochus, ſed Meriones fortem Hippotionem,
Et Moryn occidit, Teucer Prothoona ſuperbum,
Cũ Periphete bono, minor hinc Hyperenora Atrides
Præſtantem populis, aduerſo in ventre cruento
Vulnere percuſſit, diſcerpens intima telo
Viſcera. nox oculis illi incubat atra, per ipſum
Vita loco cedens vulnus tranſire coacta eſt.
Plures præterea virtus Aiacis Oilei
Perculit, extinxitq; pedes celer, ille ſequutus
Agmina verſa fuga, fugientem terga premebat,
In curſum quoties rapidum Neptunus agebat.

ILIADOS HOMERICAE LIBER XV.

SIC *igitur trepido fugientes agmine Troes,*
Dum palos, dum ſaxa per, & fortiſſima foſſæ
Munimenta ruunt, multis de gente ſuorum
Amiſſis, dum ſepta fugam ſub equeſtria ſiſtunt
Exangues, trepidi, palantes æquore toto
Campeſtris ſpacij, iam ſumma in montibus Idæ
Iuppiter expulerat fallentem lumina ſomnum,
Exurgens thalamo nimium Iunonis amatæ,
Troas & Argiuos ipſa ſpectabat ab Ida.
Hos data terga ſequi, fugere illos agmine fuſo,

Neptunum partes tutari, & ducere Achiuûm,
Hectora ſublatum campo, vix ægra trahentem
Viſcera, vix animæ languentis ducere flatum,
Et quoties gemuit fluidum ructare cruorem
Adſtantes inter ſocios, ægrumq́; dolentes.
Nam Danaos inter non inualidiſſimus, illi
Intulit hunc ictum, & tam vulnere læſit acerbo.
Hunc tali in caſu miſerans diuûm atq; hominū rex
Iunonem toruè aſpiciens, ſic deinde profatur.
O fœcunda dolis, ô fraudibus ebria ſemper
Innumerabilibus. nec enim veſana negaris,
Quin opera hæc perfecta tua ſint omnia, vt Hector
Afflictus pugna abſtineat, formidine capti
Diffugiant ſocij. mihi crede hæc vera monenti,
Si me iſthac iterum deluſeris arte doloſa,
Qua tamen antè etiam, loris tua tergora cædam.
Pectore adhuc memori retinéſne, prioribus annis
Quas mihi commiſſo dederis pro crimine pœnas?
Cum ſuſpensa polo ſuper ardua nubila, longa
Fune pependiſti, vinctas incude ligata
Ad plantas gemina, palmas innecteret aurum
Ponderis immenſi, cùm te ſuper æthera diui
Quotquot agunt, multa moti pietate volentes
Soluere non poterāt. quos ipſe, vt quemq; prehenſū
Arripui, ex alto deieci iratus Olympo,
Delapſi in terram vix vt ſatis ægra leuarent
Membra ſolo, penè exempti vitalibus auris.
Necdum tota mei deferbuit ira furoris,
Herculis ob cladem, quem tu furioſa paciſcens
Cum Borea, pulſum vento, fractumq; procellis,

In Coon vndoſam pepuliſti, vnde ipſe receptum
Reſtitui, patriumq́; reduxi rurſus ad Argos,
Multatum ſatis, atq; abs te mala plurima paſſum.
Hæc libuit repetiſſe tibi, ne fallere pergas
Talibus inſidijs vltrà, nec fraudibus iſtis
Me circumuenias: ſimul vt cognoſcere poßis,
Hoc ex concubitu quid lucri ſtulta reportes,
Quem nunc non alia mecum ratione ſubiſti,
Quàm qua deciperes, aliorum hic vſa deorum
Conſilijs. tantum effatus pater, inde quieuit.
Grandibus hunc ſpectans oculis dea, talibus infit.
  Nunc per ego & terras, per & alti ſidera cœli,
Per Styga ſub tacito labentem flumine terris,
Qua non relligio maior iurantibus vlla eſt
Cœlitibus, per dulce tuum caput atq; verendum,
Per connubia noſtra, per & concordia lecti
Fœdera, quæ primis adeò ſeruamus ab annis,
Fallere quæ nolim, tibi ſacra prophanaq́; iuro
Omnia, Neptunum nec me ſuadente, nec vllo
Conſilio veniſſe meo. Danaisq́; tuliſſe
Auxilium, ſed ſponte ſua, quia cladis Achiuûm
Commiſereretur, quam paſſos eſſe videret
Ad celeres naues: & ob hoc ſic Troas & ipſum
Hectora multatos, pœna affeciſſe maligna.
Ipſa equidem tua iuſſa volensq́; libensq́; ſubibo,
Atq; vt idem faciat Neptunum inducere pergam.
  Olli ſubridens hominum pater atq; deorum,
Talibus alloquitur. Poſt hac ſi te optima Iuno
Præbueris mihi morigeram, mecumq́; loquendi
Senſeris in cœtu reſidens atq; ordine diuûm,

Tum facile accedet nobis Neptunus, & idem
Omnia nobiſcum conuerſa mente probabit:
Si tamen ex animo mihi nunc, & vera loquuta es,
I nunc concilium repetens, cœtusq; deorum,
Inde voca celerem variamq; coloribus Irim,
Et Phœbum paribus vincentem cuncta ſagittis.
Illam ad Neptunum mittam, quæ nunciet, armis
Abſtineat, redeatq; domum, regnumq; reuiſat:
Hunc vt ad affectum cruciatibus Hectora mittam,
Vulnera qui curet medica, ſedetq; dolores
Arte potens, vires inſpiret, ad arma reducat,
Congreſſurum iterum Danais, ipſosq; recepto
Marte fugaturum, donec trepidante relicta
Caſtra fuga repetant, & ad vſq; ferantur Achillis
Immunes vacuo ſtantes in littore naues,
Ipſe ſuum trepidos miſeratus mittat amicum
Patroclum auxilio, quem protinus inclytus Hector
Multis antè datis leto, multisq; cruentum
Cædibus, atq; etiam noſtri Sarpedonis atro
Sanguine conſperſum, ſacra ſub mœnia Troiæ
Euectum interimat, mox interimendus Achille
Ipſe ſub irato. Poſt hæc à nauibus acti,
Sæpe fuga repetent ſublimia Pergama Troes,
(Sic nam fata iubent, ſic fert mea magna volũtas)
Belligeræ donec diuina Palladis arte
Euertant magnæ Neptunia mœnia Troiæ.
Ergo nec accipiet prius indignatio finem
Hæc mea, qua Danaos multare, & perdere multos
Conſtitui, nec opem quemuis de gente deorum
Ferre ſinam, quàm ſit ſatis indignantis Achilli
Vltus

Vltus honos, illi à magno præreptus Atridæ :
Quæ Thetidi promiſſa dedi, quo tempore noſtris
Seſe illa aduoluens genibus, promittere adegit,
Et capite annuere, hoc tradentem ipſius honori.
Talia dicenti, mox albens brachia Iuno
Obſequitur, linquens Idæi verticis arcem
Gargara, adit ſummi conuexa volumina cœli
Tam ſubito, quàm ſana viri mens plura ſcientis,
Quiq; peragrarit vaſtæ loca plurima terræ,
Multa mouens animo nunc huc auolat illuc.
Iamq; ingreſſa domos ſuperas, cœtumq; deorum,
Quos Iouis adſtantes inuenit in ædibus altis
Adſtitit, illi omnes aſſurrexere, ferentes
Obuia Iunoni dominæ veſtigia, pro ſe
Quiſq; manu pateras, calicem tulit illa propinans
E dextra Themidis, quæ venerat obuia diua,
Præcurrens reliquos, verbiſq; affatur amicis.
Quid Iuno attonitæ ſimilis (ſic namq; videris)
Huc feſtina venis? vereor ne te tuus ille
Terruerit coniux verbis. Cui regia Iuno,
Ne Themi, ne quæras ea quæ prior omnia noſti,
Quàm ſit ſæuo animo, quàm fronte ſit ille ſuperba.
Tu verò quæ iuſta paras conuiuia diuis,
Vade tuum facias vt opus, tua munia cures:
Auditura tamen cœtu aſſiſtente deorum
Quã mala nunc peragat, quã nũc indigna loquatur
Iuppiter, offenſura homines, diuoſq; volentes
Libera non triſti conuiuia ducere luxu.
Poſtquam hæc effata eſt Iuno veneranda, reſedit:
Turbatoſq; videns Iouis alta per atria diuos,

Subriſit tenui diductis ſchiſmate labris,
Lætitiam nec fronte vllam teſtante redacta.
Hinc omnes dictis raprahendens talibus inſit.
O ſtolidos, ô vecordes, qui ſcilicet antehac
Conati ſumus, aut poſthac conabimur, ipſum
Propoſito reuocare Iouem, quod cœperit alto
Intuleritq́; animo. nam qui diuerſa ſequantur
Se nihili facere aſſirmat, nec ducere curæ
Vt ſecum faciant, ſe viribus eſſe priorem
Omnibus, & validæ metuendum robore dextræ
Tam nobis dijs, quàm reliquis mortalibus ægris.
Hinc mala vos vrgēt, hinc ſors inimica profecta eſt
Quæ vos cunq; tenet, quæ vos mala cuncta tuliſtis.
Quos inter primus Mars eſt (vt opinor) adempto
In pugna Aſcalapho. quo nunquam carior ipſi
Filius alter erat. Subito hæc ad verba dolore
Mars animum commotus, & ira accenſus, vtraq;
Ilia dura manu feriens. Nemo, inquit, euntem
Me putet inuidia dignum, ad naualia Graiûm,
Vlturumq́; nefas indigna morte perempti
Aſcalaphi, quamuis mihi ſit fatale triſulco
Afflatum igne Iouis, inter me fœda iacere
Occultum, & triſti concreta cadauera tabo.
Sic ait. Inde Metum tardum, ſtupidūq; Pauorē
Mandat iungere equos, ipſe hinc fulgentibus armis
Induitur: qua ſic ſi progrederetur in ira,
Magna deos contra Iouis ira extorta fuiſſet,
Indignaturi turbas mouiſſe feroces:
Si non & cupidum vindictæ Pallas iturum
E ſolio exiliens, galeam de fronte minacem,

Ex humeris clypeum, manibusq́; ferocibus haſtam
Detraxiſſet agens verbis ita fata fuiſſet.
O ſtolide, ô veſane animus, ô pectore demens,
Auribus ô brutis nihil auditure ſalubris
Conſilij nec enim quæ dixerit inclyta Iuno
Iuſſa Iouis, capis aut animis, aut auribus hauris.
An cupis augeri quæ tot facis impia facta?
Vt fruſtra hinc abiens mox huc cogare reuerti,
Imò Iouem cogas te propter inepte reuerti,
Omnibus iratus qui mox aſcendet Olympum,
Interea Danais pugna Phrygibusq́; relicta,
Diſsidium turbasq́; ciens, nos puniet omnes
Inſontes ſontesq́; ſimul. iubeo ergo quietus
Siſte pedem nati ſimul obliuiſcere adempti.
Multi alij cecidere prius virtute priores,
Poſteriusq́; cadent, quis enim de ſtirpe creatos
Humana, morti eripiat? labor irritus ille eſt.
Sic fata, in ſolio diuûm locat armipotentem.
Seuocat hinc Phœbum, celerem ſimul Irida Iuno,
Exponitq́; Iouis mandata. ac talibus ambos
Alloquitur. Super excelſam vos Iuppiter Idam
Quamprimum properare iubet: nunc ergo volantes
Currite, abite, Ioui vos ſiſtite, iuſſa daturo,
Facturi quæcunq́; volet, quæq́; ille iubebit.
Dixit, & in ſolio rurſus digreſſa reſedit.
Illi præpetibus lapſi per inania pennis,
Arboribus celebrem rectà labuntur in Idam,
Illic inueniunt celſa ſuper arce ſedentem
(Gargara nomē habent) diuûmq́; hominūq́; parētē
Nubis odoriferæ puro circum aere ſeptum.

Quos vbi vidiſſet ſtantes, haud pectore quaquam
Iratus tumido (Iunoni namq; volentes
Paruerant) tum ſic prius orſus ad Irida fatur.
Vade fer Iri volans Neptuno talia regi,
Nomine iuſſa meo (nec eris mihi nuncia fallax)
Cuncta fer vt iubeo, proficiſcere, præcipe, manda,
Diſcedat pugna atq; acie, properéq; deorum
Aut cœtum repetat, proprijs ſe aut condat in vndis.
Quod ſi contrà ierit, nec pareat iſta iubenti,
Sentiet antè ſuis meliorem viribus eſſe,
Quàm me deſpiciat, qui ſum regno omnipotenti
Fortior, & patrijs maior natalibus illo.
Sed tamen ipſe ſatis iamdudum hæc omnia nouit,
Nec mihi ſe conferre vllis rationibus auſit,
Quem diuûm chorus et reliquorũ turba tremiſcũt.
Iuppiter hæc. at iuſſa ferens Thaumantias Iris
Exequitur, ſubitaq; volans vi fertur, vt alto
Aere præcipitans vaga nix, aut grandinis imber
Turbine contractus Boreæ violentus in arua
Decidit. Idæis ſic arcibus illa relictis,
Neptunum petit, atq; illi iam proxima dictis
Talibus alloquitur. Maris alme tridentifer alti,
Nuncia certa fero quædam Ioue miſſa iubente:
Decedas pugna atq; acie, properéq; deorum
Aut cœtum repetas, proprio te aut æquore condas.
Quod ſi contrà ieris non parens iſta iubenti,
Huc ſe venturum te contra in bella minatur:
Deuitesq; manus iubet ipſius, eſſe equidem ſe
Viribus & regno meliorem, deniq; natu
Maiorem, cum tu iamdudum hæc omnia noris,

Nec

Nec te ipſi conferre vllis rationibus auſis,
Quem diuū chorus & reliquorū turba tremiſcūt.
Dixerat. at grauiter deus indignatus aquarum,
Reddidit hæc. Grande ô facinus, quis nempe negarit
Viribus eſſe Iouem præſtantibus? ergóne voces
Eſt operæ precium tam nos perferre ſuperbas?
Qui mihi ſorte pari ſibi, prælia dura minetur.
Tres vterini etenim ſumus vno è ſemine fratres,
Saturno & Rhea geniti. prior omnibus æuo
Iuppiter, ipſe ego dehinc, & qui regit infima Plutō
Vnuſquiſq; ſuum regni ſortitus honorem.
Tres etenim in partes diuiſimus omnia rerum,
Tum quam quiſq; ferat partem decernere ſortem
Iuſsimus: illa mihi dedit æquoris alta profundi
Perpetuo regere imperio, loca ſubdita terris
Plutoni ceſſere, Iouem tulit ardua cœli
Regia pollentem dominum cum nubibus altis.
Terra aūt omnipares̄, & qui tegit omnia Olympus,
Certa deo ſedes non ſunt ex omnibus vni,
Sed communis in his ditio eſt dijs omnibus horum.
Iuppiter ergo ſua contentus ſorte quieſcat:
Etſi eſt prævalidus, ſibi tertia regna teneto,
Me velut abiectum verbis terrere ſuperbis
Ne velit, hæc nihili facientem vana minarum
Nomina, queis potius natos nataſq; tuliſſet
Caſtigare ſuos, quos (ſi parêre recuſent)
Cogere vi poterat. Dicenti talia, tales
Ore dedit roſeo voces Thaumantia proles.
Iſtáne verba Ioui referam, pater inclyte ponti,
Tam dura & prærupta iubes? an fortè retractas.

Plurima ſæpe etenim ſapientes verba retractant.
Scis quoq; parendum natu maioribus eſſe,
Quorum ſunt etiam plectendi iura minores.
Huic ita reſpondit rector Neptunus aquarum.
Rectè equidé, & quod te decuit celer Iri loquuta es:
Et tum res bene habet, cùm prudens nuncius adſit.
Sed dolor hic animum ſtimulat, cor adurit acerbũ.
Quod verbis lacerat petulantibus immortales,
Sorte etiam meritisq; pares, & honoribus ipſi,
Nunc licet irati rarò ſit cedere, cedam
Sponte tamen, teſtatus apud te hæc omnia certo
Quæ loquar ex animo nunquã irrita verba futura.
Si ſtatuit ſine me ſine Pallade, ſi ſine cara
Coniuge, ſi ſine Mercurio, ſine principe fabro
Parcere Troianis, nec eorum funditus vrbem
Perdere, & à magnis decus hoc auertere Graijs,
Tum ſciat iratos nos perpetuò eſſe futuros.
Sic ait, atq; abiens ſe fluctibus abdidit altis:
Quo cedente, duces contriſtabantur Achiuûm.
Tũ Phœbũ pater alloquitur. Vade, Hectora magnũ
Alloquere, & noſtris hæc dicito nuncia verbis:
Alta tridentiferum rediјſſe ſub æquora fratrem,
Vitantem noſtraſq; manus, clademq; paratam.
Si perſtare manu contrà voluiſſet inerti.
Quæ res quanta trahat. quàm certa pericula ſecũ,
Iam plæriq; ſciunt alij, doctiq; fatentur,
Edomiti manibus noſtris hoc robore diui,
Vt qui nunc Titanes habent loca ſubdita terris
Infima, Saturnum circa ſine fine manentes.
Vtilius fuit ergo opus hoc ipſiq; mihiq;,

Vt

Vt licet iratus, tamen hinc auerſus abiret:
Ne ſi congreſſus demens mihi fortè fuiſſet,
Concideret dextra domitus virtute potentis.
Tu nunc terrificam ſumens forti ægida dextra,
Incute terrorem Danais, iaculator Apollo.
Sed tibi præcipuè cura ſit vt inclytus Hector,
Sume operam, vires immitte, & eatenus ipſi
Quatenus ad naues Danaos fuget, altaq; rurſum
Helleſpontiaci repetant maris æquora victi.
Cætera quæ ſit opus fieri verbisue, manúue,
Ipſe ego curabo fieri, quo rurſus Achæi
Reſpirent ab eo pugnæ cladisq; labore.
Hæc mandata patris curans prudenter Apollo,
Præpetibus pennis alta ſe miſit ab Ida,
Accipitri ſimilis, quo non velocior alter
Venatur timidas per conſita rura columbas:
Talis Apollo volans Priami defertur ad vrbem.
In qua magnanimum tunc repperit ipſe ſedentem
Hectora: non etenim iacuit, nec vulnere victus
Amplius ingemuit, ſed compos mentis, & omnes
Agnoſcens ſocios, ipſum circum ordine ſtantes.
Reddiderat ſiquidem vires iam Iuppiter ipſi.
Hunc prope conſiſtens ſic eſt affatus Apollo.
Hector Priamide, quid nunc ita ſolus & æger
Mēbra ſedes? num triſte quid accidit? iſta loquuto
Aegra trahens vocis ſuſpiria reddidit Hector.
O quem te memorem, vel tu quis es optime diuū?
Qui nunc iſta roges ex me, num pondere ſaxi
Afflictum ingentis, neſcis? quod maximus Aiax
In mea detorſit præforti pectora niſu,

Ipſius vt ſocios dextra victrice ſub altis
Nauibus vrgebam ſternens. hinc illa gementis
Languida vis animæ, quæ nunc me nigra ſubire
Pene coegiſſet longæui limina Ditis.
Huic iterum longè contorquens ſpicula Phœbus.
At tu, inquit, confide animo, me præſide tanto
Quæ nunc in ſumma reſidens Saturnius Ida
Me tibi demiſit curaturum omnia Phœbum,
Quæ tibi, quæq; tuis ſint cuncta ſalubria factu,
Qui te, qui patriamq; tuam deus antè propinquo
Exitio eripui, & præſenti à peſte redemi.
Nunc immitte equites, qui ſternant cuncta ruentes
Caſtra iterum verſus Danaûm, quos ipſe ego ducam
Præcedens, ſternamq; vias, hoſtemq; fugabo.
Viribus, hæc dicens, animisq; ingentibus implet
Hectora magnanimum. qui ſicut liber, & oci
Impatiens laſciuit equus, cùm nactus apertam
Planiciem. inſurgit pedibus. iam colla iugasq;
Erecta ceruice quatit, vel nota requirens
Paſcua, vel fugiens aliquo ſe in flumine merſat,
Aut armenta petens in proxima fertur equarum:
Talis tunc pedibus ſublimis & impiger Hector,
Et genuum virtute valens, poſt edita Phœbi
Conſilia, & vires diuo aſpirante receptas,
Ibat agens equites varijs in prælia dictis.
Atq; vt agreſte virũ genus, atq; animoſa canũ vis
Ardua præcelerem ſurgentem in cornua ceruum,
Hærentémue aliqua ſylueſtrem in rupe capellam
Sæpe petunt, nectuntq; dolos. & retia tendunt,
Illi ſe luſtris abdunt, & rupibus altis

Defenſant, ſi fortè leo venantibus ipſis
Seſe atrox obiecit, in auia tuta relictis
Retibus effugiunt omnes, catuliq́; viriq́;.
Haud aliter Danais vrgentibus agmina Troum,
Fœda ſparſa fuga, tum contigit, Hectora poſtquam
Conſpexere ſuos reuocantem in prælia dictis.
Tum ſtetit attonitus gelida formidine ſanguis
Omnibus, & pedibus vigor incidit omnis, & alti
Pectoris atq; animi. tum ſic Andræmone natus
Aetola de gente Thoas iaculantibus armis
Egregius, calidaq́; bonus certare palæſtra,
Viribus eloquij pollens, ſi quando loquendo
Decertent iuuenes, trepidos affatur Achiuos.
O ſocij, quæ nunc oculis miracula cerno?
Quid mõſtri hic video? q̃a quẽ modò lumine caſſũ,
Demiſſumq́; neci, tantum non certa fuiſſet
Spes adeò nobis, Aiacis vulnere victum,
En viuit, ſuperatq́;, valetq́;, nec occidit Hector.
Huic res indubia eſt, aliquem fauiſſe deorum,
Qui vitam vireſq́; ſimul, ſolitumq́; vigorem
Reddiderit. nec enim Iouis hæc ſine numine Teucris
Eueniunt, vt tanto animi nunc robore victus
Exultet, cladem nobis, mortemq́; minetur.
Qui velut è noſtris iam plures lumine vitæ
Deſtituit, ſic nunc plures (vt opinor) ad vmbras
Demittet. nunc ergo ſalubria adeſte monenti,
Parentes, popularem in caſtra remittere turbam
Præſtiterit, nos hic meliores arte manuq́;
Siſtere, ſtare loco, & collatis viribus hoſtem
Vrgere: aut ipſum hic remorari, aut pellere retrò,

Sic aditu ſibi præcluſo, ſæuiſſimus Hector
Sit licet, & validis quantumuis viribus audax,
Non tamen audebit perrumpere in agmen opinor.
Talia dicentem placidis Argiua iuuentus
Audiuere animis omnes. tunc ergo vocatis
Primis Graiugenûm per eos quos maximus Aiax,
Quos habuit ſecum Idomeneus, quos Teucer, et ipſe
Meriones Marti ſimilis, quæq; ipſe trahebat
Arma Meges, reliquo ad naues & caſtra remiſſo
Vulgari populo, ſe in prælia dura parabant.
Nec minus & Troes contrà, quos maximus Hector
Ducebat quem præcedens anteibat Apollo,
Nube ſuperfuſa tectus, manibusq; ferebat
Aegida terrificam: quam denſis crinibus atram,
Terribilem fulgore ipſo, radijsq; minacem
Vulcanus dederat ſuperûm ſua munera regi,
Hoc ut monſtro hominũ caperet formidine mẽtes.
Hinc vtrinq; oriens defertur ad æthera clamor,
Et primum incipiunt miſsis pugnare ſagittis,
Mox fortes iaculari haſtas: pars maxima quarum
Conſtitit hoſtili defixa in corpore, quædam
Inter vtranq; aciem uanis cecidere volantes
Ictibus in terram, tum multa vtrinq; cadebant
Corpora, multa ſolo recidebant ſpicula, donec
Aegida non quateret Phœbus. quam lumine toruo
In Danaos vertens poſtquam concuſſit & amplam
Edidit inclamans vocem, formidine cunctos
Terruit inſolita, ceciditq; ferocia vaſti
Omnibus illa animi, ſolita tum deniq; facti
Immemores virtutis erant, tum proxima fœda

Caſtra

Caſtra fuga repetunt, palantes æquore toto
Pulueris Iliaci, pro vt ſors ſua quemq; ferebat.
Non ſecus ac duo magnanimi de monte leones
Aerio digreſſi, in magna armenta feruntur,
Siue greges ouium nullo cuſtode per herbas
Errantes, properè inuadunt, campumq; per omnē
Diſpergunt, paſſimq; fugant ſub nocte ſilenti:
Sic Danais turpemq; fugam, Phrygibusq; ſuperbā,
Victricemq; manum ceſſit Ioue natus Apollo.
Hic ex hoſte aliquem ſibi Troum quiſq; peremit.
Hector & Aeneas binos: ſed maximus armis
Priamides, Stichiumq; occidit & Arceſilaum,
Illum nempe ducem Bœota à gente profectum,
Hunc à conſilijs fidum ſociumq; Meneſtheo.
Iaſan Aeneas clarumq;, Medonthaq; fortem:
Horum alter fuit Aiacis germanus Oilei,
Ex patre, ſed tantum genitrice ex pellice natus,
Extorris patria. nam poſtquam fortè nouercæ
Germanum infælix Eriopidis occidiſſet,
Fugerat in Phylacen: Sphelœi filius alter
Bucolidæ, princeps vnus tum Cecropidarum
Agmina ducentum. Mециſten deinde peremit
Palydamas, Echium pugnantem ad prima Polites
Agmina confodit: ſimili ſe more gerentem
Deiochum, Paris infixa ſic perculit haſta,
Tranſadigens humerum, medio vt de pectore ferrū
Extaret. ſic occiſos, vt lumine vitæ,
Sic armis ſpoliant, & nuda cadauera linquunt.
Tum Danai qua quemq; fugæ ſpaciúmue locúſue
Abſtulit, effugiunt, & per decliuia foſſæ,

Per vallum, per ſaxa ruunt: ſic namq; coegit
Vis inuicta mali, ſaltem vt ſua caſtra tenerent.
Vaſtum hic vociferans Hector, *ſic voce manuq;*
Innuit, vt ſimul exuuijs cæſisq; relictis,
Impete tantum vno ad naues & caſtra ferantur.
Si quenquam hic aliò tendētem à nauib. inquit,
Repperero, ille loco mox extinguetur eodem
Hac dextra, nec quiſquam illi de ſanguine fratrum,
Non ſoror aut genitrix aderit, qui debita ſoluant
Funera, ſed volucres roſtris immanibus illum
Diſcerpent, fœdiq; canes ea viſcera lambent.
Sic dicens, inſtigat equos, pungitq; flagello,
Vt curſum accelerent: aciesq; in prælia dictis
Excitat. illi alacres clamore feruntur in hoſtem
Immodico, turmæq; equitum, peditumq; cohortes,
Agminaq; effuſis in Achiua feruntur habenis.
Iamq; irrupturos in caſtra anteibat Apollo,
Aggeris extructi cumulos & cætera muri
Munimenta terens pedibus, coniecit iniquæ
In medium foſſæ ſuper æquans omnia, murum
Verſus: deinde viæ tantum ſpacijq; reliquit
Cedentes inter Danaos *Troasq; ſequentes,*
Quantum miſſa viri manibus, qui robore præſtet,
In longum tantumq; ſuperuolet haſta. per illud
Troiani ſpacium Phœbo *duce, ſigna ferente*
Aegidos horrificæ, totis in Achaica turmis
Caſtra ruunt, ſummi ſcandentes mœnia muri
Clamore horriſono, tranſcenſa labore ruebant
Tam facili, quàm quo puer alti in littore ponti
Fortè ſedens, opera è molli quæ ſtruxit arena

Diruit

Diruit, & manibus quæ ſtruxerat antè reuellit:
Tam facilis fuit ille labor tibi Phœbe, ruinam
Et cladem Danais immittere, & agmina turpi
Primùm ſparſa fuga, captis quoq; tradere caſtris.
At Danai non antè fugam, non ſiſtere curſum,
Nuſquam ſtare loco, non antè reſumere vires
Quam ſua veniſſent in caſtra, ipſasq; carinas.
Tum ſe exhortari, & lugubri voce ſupinas
Tollere in aſtra manus, votis precibusq; vocare
Cœlicolas omneis, ante omnes Neſtor Achiuûm
Gloria, ſiderei ſuſpectans lumen Olympi,
Et tollens cum voce manus, ſic deinde precatur.
Iuppiter omnipotẽs, ſi quiſquã in Achaide terra,
Atq; Argo, eſt vnquam te ſic veneratus, opima
Vt tibi terga boúmue ouiúmue cremauerit aris
Inijciens, precibus venerans vt in illa reuerti
Incolumi liceat patriæ dulciſſima regna,
Tuq́; fauens precibus non irrita vota dediſti:
Te precor ô genitor, memor horum, reſpice noſtras
Res miſerè afflictas, atq; his ſuccurre periclis,
Ne ſine ſub Phrygio Danaos ſic hoſte domari.
Talibus orantem non auerſatus, ab alto
Iuppiter inſonuit uaſtùm, quod Troes in ipſos
Vertebant Danaos, perituroſq́; omine tali
Credebant. atq; haud aliter quàm ſæpe procellæ
Ingentes vaſto in pelago verrentibus Euris
Aequora conuoluunt fluctus, & ſumma gemẽtum
Roſtra carinarum feriunt aſpergine, & intrò
Per latera irrumpunt: ſic tum clamore ruentes
Immani exuperant muros & mœnia Troes.

Iamq; equitum turmis vſq; ad naualia vecti
Pugnabant, ab equis & curribus, acriter haſtis
Vrgentes Danaos: hi ſe defendere certant
E ſummis ratium tabulis naualibus, armis,
Contisq; & ſudibus, tum ferro inſignibus haſtis,
Qualia per naues iacuerunt plurima, bellis
Arma parata diu naualibus apta ſupellex.
Interea Eurypylo Patroclus vulnera curans
Adſedit, verbisq; virum oblectabat amicis,
Donec apud murum certatum eſt marte ſiniſtro
Longè extra naues. ad quas vbi viribus auctum
Perrupiſſe hoſtem didicit clamore ſuorum,
Et gemitu fugientum, & victos voce fatentum,
Tum primum ingemuit, ſortem miſeratus iniquã
Nominis Argolici, manibus percuſsit vtriſq;
Triſte femur, triſtiq; hæc verba dolore profudit.
Eurypyle, haud vacat vlterius conſiſtere tecum,
(Etſi forſan eges) ſic increſcente tumultu
Martis apud naues. famulum tibi amice relinquã,
Qui te hic oblectet verbis, & vulnera curet.
Hinc me ego proripiam, magnũ hortaturus Achillẽ,
Subueniat feſsis. quid enim, ſi numine dextro
Hũc ego permoueam, retrahamq; in bella volentẽ?
Nam monitus cari pollent vehementer amici.
Sic ait, & pedibus celer auolat. agmina Troum
Fortiter interea arcebant inſtantia Graij.
Pellere ſed pauci tot non potuere phalanges
Dardaniæ, nec caſtra Phryges penetrare viciſsim,
Nec naues Danaûm: ſic ſeſe æquantis vtrinq;
Conſtiterat pugnæ ratio, tam partibus æquis,

Quàm

Quàm ſi fortè faber (quem Pallas in illius artis
Omnibus erudijt ſtudijs) deliniet aqua
Naualem ratione trabem, ſeu formet amuſſi.
Iamq; alijs alij certabant Troes Achiuis,
Hector in Aiacem ſolum ſe ſolus agebat,
Quos inter de naue fuit certamen eadem:
Tentante incaſſum, quod conabatur, vtroq;,
Illo inferre faces, captamq; incendere puppim,
Hoc arcente manu, & prohibente à nauibus ignem.
Cum prohibere tamen iam non ſatis Hectora poſſet
Numinis inſtinctu pugnantem, concitus Aiax,
Pectora in aduerſi conſpecta Caletoris haſtam
Conijcit, ad nauem flammas ſtuppasq; ferentis.
(Hic Clytio genitore ſatus fuit, atq; ſorore
Hectoris) huic in humum delapſo, ſtuppa relucens
Excidit è manibus. quem naues ante iacentem
Conſpiciens Hector, clara ſic voce minatur
Ciuibus & ſocijs. Troiani, & Dardana pubes,
Et Lycij, ne fortè pedem referatis ab hiſce
Nauibus, hoc rerum tanto diſcrimine, ne dum
Nos oppugnamus naues, & vincimus, illi
Exuerint ſpolijs armisq; Caletora cæſum.
Sic ait, & totis adductam viribus haſtam
Torſit in Aiacem: ſed ab illo cuſpis aberrans
Extrema defixa ſub aure Lycophronis hæſit,
Maſtore progeniti, qui gente Cytherius eſſet,
Ob cædem è patria profugerat, vſus & armis
Aiacis domini, & longa aſſuetudine, quem ſic
Prolapſum, exanimemq; videns, animumq; dolore
Saucius, alloquitur fratrem. Cariſſime Teucer,

Occidit en ſocius, nobis quo fidior alter
Non fuit, & qui nos coluiſſet ſemper amicos,
Maſtorides Lycophron, & concidit ictus ab ipſo
Hectore. nunc vbi ſunt igitur tua tela ſagittæ?
Arcus vbi ille tuus, quo te donauit Apollo?
His ille auditis, mox ſe conuertit ad arcum:
Quem geſtans vnà, & pharetrã, celeresq; ſagittas
Applicat ad fratrem ſeſe, tum ſpicula in hoſtes
Dirigit, & primum, natum Piſenore Cletum,
Inſignem virtute virum, qui fidus amicus
Pulydamantis erat, qui tunc auriga feroces
Illuc egit equos, vbi plurima turba tumultus
Concierat, faciesq; erat orta aſperrima pugnæ,
Gratificans Teucris, laturus ab Hectore laudem
Præmia virtutis. ſed agentem talia fati
Occupat hora mali: quam nemo auertere peſtem
A capite hoc potuit, fixa in ceruice ſagitta
E Teucri pharetra. manibus tum lora remiſsis
Exciderant, ipſe è curru defluxit, arenæ
Incumbens, vacuum ferientes calcibus axem
Obnituntur equi. quæ ſic fieri omnia cernens
Pulydamas, ſe obiectat equis, traditq; regendos
Aſtynoo Protiaonidæ. ſimul admonet, ipſi
A tergo propè contineat, nec abire feroces
Quóquã aliò ſinat. Hæc dicens, ſe immiſcuit armis
Pugnantum, primasq; acies & ſigna tuentum.
Tum ducens aliam Teucer pendente ſagittam
E pharetra, magnum miſſurus in Hectora, finem
Facturus miſeræ circum naualia pugnæ,
Si ſummum ſtrauiſſe ducem potuiſſet. at ipſum

Iuppiter

Iuppiter haud paſſurus erat: namq; Hectora tutũ
Præſtitit, & tanto Teucrum ſpoliauit honore.
Namq; tenens habilem dum tendere nititur arcũ,
Mittere conatus qua tenderet arte ſagittam,
Diſsilit in geminas vano in certamine partes
Neruus, & excuſſum diffugit in aere telum.
Territus hoc caſu Teucer, Telamone creatum
Alloquitur fratrem. Facinus prò frater iniquum,
Conſilia euertit pugnæ noſtra omnia ſæuus
Iuppiter, ille etiam neruum mihi fregit, vtraq;
Excutiens arcumq́; manu, celeresq́; ſagittas,
Quæ noua vix nuper belli miſerabilis huius
Quoslibet in caſus mihi ſuffectura pararam.
Huic ita reſpondens fatur Telamonius Aiax.
Nunc age mitte arcus enerues, mitte ſagittas,
Quando ita res Danaûm deus auerſatur & odit.
Haſtam ſume manu longam, clypeumq́; minacem
Robuſtis ſuſpende humeris, & tu quoq; frater
Progredere in pugnam, ſocios hortare capeſſant
Se dignos animos, atq; armis arma repellant:
Ne ſi nunc timidos ignauia fœda moretur,
Intereant, & nos ipſis cum nauibus omnes.
Quin potius pugnæ memores in bella ruamus,
Dum licet, et noſtris conſultum rebus eamus.
Sic ait. Ille arcu poſito, tentoria curſu
Nota petens, clypeumq; humeris ſuſpẽdit ab amplis
Quadruplicem, capitiq́; aptat quam ferre ſolebat
Arte laboratam galeam, criſtisq; minacem.
Inde haſtam capit oblongam, ferroq́; nitentem
Præfixo, tum curſu iterum contendit anhelo

Ad fratrem, ſumptis quem iuxta conſtitit armis
Hector, vt abſq; arcu Teucrum cognouit inermem,
Sic Phrygibus Lycijsq; eſt clara voce loquutus.
Troes, Dardanidæ, Lycij fortiſſima bello
Pectora, nunc agite eſte viri, nunc ſitis auitæ
Virtutis memores. apud has nunc vincite naues:
Optimus è Danais grauibus certare ſagittis,
Amiſſo iam nunc eſt factus inutilis arcu,
Diffracto neruo quem Iuppiter abſtulit ipſi.
His ego vidi oculis: promptum eſt cognoſcere, virtus
Ab Ioue ſeu veniat, ſiue eripiatur ab illo:
Cum decus adijciat nunc huic, nunc auferat illi.
Vt nunc propitius nobis, infeſtus Achiuis,
Deprimit hos, nos extollens. agite ergo frequentes
Pergite, & expugnate rates, audete timentes
Vincere. quod ſi quis noſtrûm quoq; ſorte maligna
Occidat, occiderit: Res eſt pulcherrima, mortem
Pro patria oppetere, & ſaluos præſtare penates,
Coniugia, infantes, patriam, dulcesq; parentes
Morte ſua. quæ nos etiam ſeu lumine caſſi,
Seu viui præſtare tenebimur eſſe parati.
Quid refert etenim, ſi aſcenſis nauibus Argos
In patriam redeat nobis victoribus hoſtis?
Talibus accendit dictis, animosq; pupugit
Ceu ſtimulis. contrà ipſe ſuos Telamonius Aiax
Hortatur, mortisq; accendit talibus iras.
Quis pudor Argiui nouus hic? quod dedecus ingens?
Heu quid flagitij? ſinitisne incendere claſſem?
An præſtatis opem? quæ ſunt hic optima factu?
Quódnam præſtat opus? niſi ſpes eſt poſſe reuerti

In patriam pedites, ſi naues auferat Hector.
Num verò obſcurum eſt? an non auditis, vt omnem
Et quibus hortetur populum rationibus? ignem
Nauibus inijcere, & totam comburere claſſem?
Non tamen vt cœtu ducant plaudente choreas,
Verum vt bella gerant: nobis nihil illius vnquam
Conſilij venit in mentem, num præſtet adortos
Corporis atq; animi reuocatis viribus hoſtem
Conſeruiſſe manus, quàm ſic ſine laude perire
Temporis exigui ſpacio? meliúsne ſit vltro
Viuere, an hoſtiles ita nos (prò dedecus ingens)
Inſultus tolerare, & inertes poſſe videri
A nobis multo virtute minoribus iſtis.
His acuit dictis animos, atq; aggerat iras,
Interea Schedium perimens intercipit Hector,
Phocea de gente ducem, Perimede *creatum.*
Laodamanta neci Telamonius occupat Aiax,
Præfectum peditum: præclaro Antenore natum
Pulydamas, Otum Cyllenion excipit, illum
Phylidæ ſocium, ducentem in bella cohortes
Gentis Epeorum. *quem cernens morte cadentem*
Indignante Meges animo, mox ipſe ſuperbum
Pulydamāta petit, feriturus. at ille ſub ictum
Corpore ſe inclinans, venientia tela fefellit
(Nondum etenim Pantho *genitū ſtatuebat* Apollo
Ipſe ſuo, viui priuari luminis aura)
At medium Crœſmo pectus confixit acutæ
Cuſpidis enſe Meges: quem lapſum pondere vaſto
Cum ſonitu in terram dum fortibus exuit armis
Phylides, virtute Dolops *& robore præſtans*

Lampetides, forti Lampo genitore creatus
Laomedontiada, palmam, tranſuerberat haſta,
Corpora adacturus ſpoliantis in intima ferrum,
Fortia cum medij rupiſſet tergora ſcuti,
Ni bonus & firmus chalybæo robore thorax
Defendiſſet ope certa, quem robore tali
Tamq́; bonum Phyleus à Selleente profectus
Attulit ex Ephyra, cui rex ea dona dediſſet
Hoſpitij iure Euphetes, quem ferre reliquit
Ipſe Megi Phyleus, in prælia dura virorum,
A quo perniciem certam tunc ille remouit.
Contrà Phylides Dolopis cum vertice conum
Diſcutit è galea, criſtasq́; infringit equinas,
Et proſternit humi, fœdatq́; in puluere turpi
Puniceo tinctas & adhuc ardore rubentes.
Sic igitur pugnans, dum ſperat vincere, pergit,
Auxilio donec ſubijt Menelaus: is haſtam
Subſtitit occultans, ne conſpiceretur, & ipſum
Se quoq; ſubducens, telum iacit inde cruentum,
Confodiens humerum, per quem de pectore ferrũ
Extitit intruſum cui dum ſpecioſa iacenti
Detrahere arma parãt ambo, mox inclytus Hector
Iuſsit adeſſe ſuos, & conuocat ordine fratres,
Atq; ipſum in primis Hicetaoniden Melanippum.
Qui dum curuigradis Percotia paſcua bobus
Seruaret, procul à ſtrepitu, & mauortibus armis
Ocia tuta terens, inſana negocia fugit.
At poſtquam Danai curuas duxêre carinas
Littus ad Iliacum, Troiana in regna reuerſus,
Cum Priamo natisq́; manens habitabat, ab illo

Non

Non ſecus ac proprio genitus de ſanguine, cultus,
Quod Troas virtute inter præſtaret auita.
Talibus hunc verbis fortiſſimus increpat Hector.
Siccine vos Melanippe decet? ſic ergo feremus
Dedecus hoc nobis adſcribi, vt inertibus, ingens?
Téne angit? iacet ecce Dolops patruelis amicus,
Lumine priuatus vitæ, priuandus & armis,
Si patimur, ſi ceſſamus. num cernis vt ipſum
Deſpolient? ſequere ergo cito pede, deinde licebit
Amplius haud Danais vt pugnent eminus armis:
Cõminus impetere, & manibus cõuellere certũ eſt,
Vt victi aut pereant, aut ardua pergama Troiæ
Victores capiant & capta iacentibus æquent.
Sic ait, anteuolans: ſequitur Melanippus euntẽ,
Cuncta deo ſimilis. ſed & Aiax ipſe viciſſim
Hortaturq; ſuos, animatq; in prælia dictis.
O ſocij, nunc eſte viri, nunc iuſtus in hoſtem
Vos ſtimulet dolor, ira animos nunc excitet acres.
Vinci vos pudeat. nam quos pudor armat in hoſtẽ,
Saluantur plures quàm qui fugêre: nec vllum
Aut animi decus eſt, aut vis fugientibus vlla
Corporis. hæc dicens, animos acuebat in iram,
Sponte ſua pronos ad agendum fortiter. ergo
Ferratam claſſi ſepem obiecere ſuorum
Corporibus, clypeiſq;, & acutæ cuſpidis haſtis.
Contra quos Phrygios animabat Iuppiter hoſtes.
Antilochum minor Atrides his admonet orſus:
Antiloche, haud aliquis iuuenum tibi gẽtis Achiuæ
Conferri poterit, ſiue armis arte rotandis,
Seu curſu ſit opus, ſi quem de Troibus hoſtem

Exiliens telo percuſſeris. iſta profatus,
Retrò abit: Antilochus verbis animatus Atridæ,
E prima pugnantum acie prorupit in hoſtem,
Circum ſeſe oculis luſtrans, licet ipſius ictum
Horrentes tacita paßim formidine Troes
Subtraherent ſeſe, tamen haud emiſit inani
Conatu iaculum. nam forti Hicetaone *natum*
Vulnere ſub papula Melanippum *in pectore fixit,*
Tunc primum dubij venientem in prælia Martis.
Quem ſuper arma graui reſonantia mole cadentẽ
Dum ſpoliare parat ferus, haud ſecus irruit, ac ſi
In timidum canis hinuleum, quem dulcia matris
Luſtra relinquentem, iaculo venator acuto
Confixit: ſic ſe Antilochus *tum fortis agebat,*
Clare in te Melanippe *ruens. res* Hectora *magnum*
Iſthæc non latuit, qui per media agmina currens,
Infeſtum ſeſe Antilocho *iratumq; ferebat.*
Ille & ſi nec ineptus erat, nec degener armis,
Non tamen expectans melioris tela refugit:
Vt fera quæ paſtore boum per paſcua cæſo,
Aut cane præcipiti refugit pede, viribus impar
Ipſa ſuis metuens, turbæ haud confiſa futuræ.
Sic tum Neſtorides: *poſt cuius* Troes *&* Hector
Spicula mittebant longè reſonantia, tergum.
Qui poſtquam ſeſe ad ſocios in tuta recepit,
Conſtitit, & Troiana obuertit in agmina vultus.
Illi autem ad naues ſæuorum more leonum
Vaſta mole ruunt, animati numine ſæuo
Auerſi Iouis *à* Danais: *hic robora* Teucris
Addidit, eripiens Danais: *hic mentem animumq;*
Suggeßit

Suggeſſit Teucris acuens, hebetabat Achiuûm:
His ignominiam, decus illis attulit ingens,
Priamidæ in primis, per quem ſpectaret, in altis
Omnia funeſtum depaſcere nauibus ignem.
Sic Thetidi feciſſe ſatis, tam grandibus vſam
Votis & precibus reputans, ſe rector Olympi:
Inde repulſurus repetendam Troas in vrbem
A caſtris, à claſſe procul, decus omne Pelaſgi
Amiſſum reparaturus. Nunc Hectora pronum
Sponte ſua turbare acies, incendere naues,
Inſtigat tamen, & tumidum ſucceſſibus implet
Vi valida, virtute noua. ſic ſæuit in hoſtes,
Sic circum tulit arma furens, ceu fulmineus Mars,
Aut ut montanis cùm noxius incidit ignis
Arboribus latè exuperans, latè omnia vaſtat.
Talis erat, talem ſe martius Hector agebat
Per medias acies, ſpumis vndantibus ora
Turgida feruebant, ardebant lumina ſæuis
Torua ſupercilijs, nutant in vertice criſtæ
Terribiles, quodamq́; velut terrore minaces,
Quæ ſummo è galeæ cono ceu murice tinctæ
Extabant. namq; ipſe aderat, ceu lapſus Olympo,
Iuppiter, auxiliumq́; viro, vireſq́; ferebat,
Vnum tot proceres inter tot honoribus augens
Tot ſignis decorum, popularis gloria famæ
Tanta vnum decorans euexit ad æthera ſummum
Hectora, nempe breui fruiturum luminis arua
Tempore vitalis. nec enim procul Hectoris aui
Ducebant auidæ fatalia tempora Parcæ,
Quæ validis obiturus erat victoris Achillis

Sub manibus, uires & opem præſtante Minerua.
In medios igitur properans, vbi maxima pugnæ
Conſtiterat moles, vbi confertiſſima denſis
Turba virûm cuneis in mutua fata ruebant,
Hector eò ſeſe ferus intulit, omnibus vrgens
Agmina ſtricta locis, acies perrumpere Graiûm
Conatus, tamen haud potuit, quia ſcilicet hoſtes
Conferti obſtarent armis, illiſaq; retrò
Agmina reijcerent, acies nec cederet vllo
Vlla loco magis, æquoreo quàm littore cautes
Firma ſitu cedit, cùm verrunt æquora venti
Fluctibus inſanis. tandem velut ignibus Hector
Vndiq; collucens, condenſum erupit in agmen.
Sicut vbi in vaſto ſtridentibus æquore ventis,
Actus ab immani, nauemq; vrgente procella
Improbus in puppim cumulus prorupit aquæ,
Et totum illuuie & ſpumis albentibus implet,
Extrema miſeri trepidant formidine nautæ,
Spectantes mortem ante oculos: ſic pectora Achiuû
Horridus inuaſit timor, vt videre furentem
Hectora, perrumpentem acies, atq; agmina curſu
Sternentem. ceu ſæpe leo, quem longa coegit
Deſæuire fames, immenſa armenta iuuencûm
Nactus in herboſi viridanti gramine campi
Inuadit, ſternitq; ſolo, paſtore ſtupente
Ignauo, nec bobus opem præſtante relictis:
Nunc prima aggrediẽs, nũc fertur in vltima, nũc ſe
In medium inijciens taurum depaſcit opimum,
Et totum trepidante fuga fera diſſipat agmen.
Sic Danaos trepida captos formidine toto

Litto-

Littore diſpergunt Hectorq́;, & Iuppiter author
Mortiferæ cladis: tum præſidia vltima naues
Tota fuga repetunt fœda ſimul agmina Graiûm.
E quibus abſq; omni fugientibus ordine, ſolus
Præclarus virtute Mycenæus Periphetes
Concidit, illuſtris Copei filius, eius
Rege ſub Euryſtheo qui functus honore fuiſſet
Legati, ad magnum Alciden. pater ipſe profecto
Deterior nato. quia ſic virtutibus auctus
Filius enituit ſimul omnibus: ille volantum
Dexteritate pedum ſimilis, bonus ille ſub armis,
Omnia militiæ decora exæquata tenebat,
Conſilio vafer, & prudens, quàm quiſq; Mycenis
Eſſe queat. magno moriens ergo ille reliquit
Priamidæ decus eximium. nam verſus ad altas
Cum fugeret naues, clypei pes hæſit in ora
Demiſſi ad talos imos. cadit ille ſupinus
Ingenti armorum ſonitu, galeaq́; cruentam
Concutientis humum. quod cernens Hector, ad ipsū
Aduolat, aſſiſtensq́; iacenti in pectore telum
Defigit, ſpoliatq́; abeuntis lumine vitæ.
Idq́; inter ſocios, ſed quorum nemo iacenti
Auderet ferre auxilium, ſibi quiſq; timentes
Hectora: terribilis tantum fuit omnibus Hector.
Iamq́; fuga ſicco ſtantes in littore naues
Contigerant trepidi, quas circum interq; cadentes
Funduntur: iamq́; his etiam fugere relictis,
Siſtentes ad aperta fugam tentoria demum,
Atq; ibi conferti ſtabant, non amplius auſi
Inſtruere aut acies, aut latius ire, ſed ipſos

Hinc metus, inde pudor cogebant vera fateri,
Et ſeſe exhortari, atq; edere mutua rebus
Conſilia afflictis. quorum Neleius heros
Argiuûm decus ille monens, iubet eſſe ſuorum
Natorum memores (quid enim ſuperauerit?) inqt,
Nunc agite eſte viri, atq; animis proponite veſtris
Inde ſequutura victos mala nomina famæ.
Nunc patriæ memores, animo nunc quiſq; reuoluat
Coniugium, natosq; domi, dulcesq; parentes,
Regna, facultates, ſeu nobis illa ſuperſunt,
Siue amiſſa iacent. per ego hæc abſentia vos nunc
Obteſtor, veneror, ne detis inertia turpi
Terga fugæ, ſed adhuc reſtetis fortiter hoſti.
Talia commemorans, animos accendit Achiuûm.
Quorum luminibus nubem Tritonia Pallas
Diſpulit vmbroſam. iam clara in luce videbant
Prælia aperta geri, tum quæ pro nauibus ipſis,
Tum quæ parte alia medij in certamine campi
Pugnabant commiſſæ acies, tum Hectora *magnum*
Troianosq; vident. pars quorum longius extra
Aerumnoſæ aberant inſana pericula pugnæ,
Pars propè pugnabant ſtantes in littore naues.
Iamq; nec Aiaci tantum eſt in pectore robur,
Tantæ animo vires, vt qua fugere cateruæ
Cedentes Danaûm *reliquæ, conſiſteret vnus:*
Sed celerans per tota citò naualia curſu,
Ferratum quatiens vegrandi robore contum,
Bis denis longum cubitis illum atq; duobus,
Totus agaſoni ſimilis, per equeſtria docto
Qui reſidens in equo, delectos quattuor omni

E *numero*

E numero magnam vænum ducturus in vrbem,
Per longæ ſpacia ampla viæ, per & æquora campi
Præ ſe agit, inſiſtens ſtimulis, vt quemq; notarit
Tardigradum, propè compellens volitare caballos,
Mirantur forteſq; viri, timidæq; puellæ.
Sic Aiax, vltroq; volans, citroq; per omnes
Vociferans naues, cœlum clamoribus implet:
Non ceſſans ſocios hortari, vt ab Hectore claſſem
Defendant, factaq; manu tentoria ſeruent.
Ipſe Hector non in medijs loca certa tenebat,
Sed velut aerio præpes Iouis ales Olympo
Deuolat, anſeribuſq; rapax gruibúſue canoris,
Aut loca fluminibus paſcentibus adſita cygnis
Exitium portat certum: ſic inclytus Hector
Oppoſitam inſiliens nauim, Ioue pulſus ab ipſo
A tergo mox & comitum ſe turba ferebat
Auxilio ſubiens. atq; hic acerrima oborta
Ad naues iterum pugna eſt, noua pectora credas
Viribus eſſe nouis, non antè in bella profuſis:
Vſq; adeò pugna iam concurrêre feroci,
Cùm ſpes nulla foret Danais ſe euadere poſſe
Tam triſte exitium: contrà ſperantibus illis
Perdere ferro hoſtes, igniq; abſumere naues.
Tum manibus puppim retinens fortiſſimus Hector
Nauis Protheſilae tuæ, qua ſcilicet eſſes
Vectus ad Iliacæ pulcherrima mœnia Troiæ,
Sed non inde domum ſumma ad tua vota reuectus:
Hanc retinens igitur collectis viribus Hector,
Nuſquam amittebat. iam non velut antè ſagittis
Miſſilibuſq; alijs, ſed toto marte viciſſim

Collato pede confligunt,mucronibus,haſtis,
Et gladijs,grauibusq́; bipennibus,atq; verutis,
Atq; alijs,tum rem Danai Troesq́; gerebant.
Tum manibus gladij multis cecidere remiſsis,
Sanguine manantes,alijs conciſa fluebant
Ad terram ſcuta atq; enſes & cingula ſummis
Ex humeris,fuſo manabant ſanguine arenæ.
Hic Hector ſemel arreptam dimittere puppim
Nolle,priuſquam peſtiferos illi inferat ignes.
Tum dictis animare ſuos,ac talia fari.
Ferte ignem clamore pari,date lampada Troes,
Hic eſt ille dies quem nobis Iuppiter almus
Indulſit,dignumq́; dedit quo perdere naues
Atq; vicem Danais hodie tot reddere ſtragum
Poſsimus,claſſe abſumpta ſub vindice flamma,
Quæ ſunt huc fato diuûm prohibente profecti,
Nobis perniciem,nobis mala multa ferentes.
Quamuis hæc etiam noſtrorum culpa fuiſset,
Qui me ſæpe ſub his cupidumq́; auidumq́; carinis
Noluerint pugnare ſenes, ciuesq́; vetarint
Huc mecum veniſſe alios. Sed tunc quoq; nobis
Iuppiter eripuit mentemq́;,animumq́; virilem:
Nunc tamen inſtaurans reddit,melioribus auctum
Viribus,atq; etiam nos hæc impellit agentes.
Hæc vbi dixiſſet,tum toto Troes Achiuos
Agmine pugnantes vrgent,tum maximus Aiax
Perſtare haud potuit,tam denſis vndiq; telis
Obruitur petiturq́; vnus,iam certus iniquo
Se fato rapiente peti,tum deniq; retrò
Se tulit,& ſeptem tranſtri ſcabella pedalis.

Con-

Conſcendit,ſtabatq́; obſeruans ſi quis ibi ignem
Nauibus inijciat,quos omnes fortiter haſta
Arcebat.ſocios.magna ſic voce laceſſens.
O ſocij,heroes Danai,fortiſſima bello
Pectora,nunc agite eſte viri,nunc quiſq; laboret
Virtutis memor eſſe ſuæ,nunc digna priore
Edite militia:num ſcilicet inde futurum
Poſſumus auxilium ſperare,& credere nobis
Venturas acies alias? an qui tueantur
Nos,alios muros,nos expectare iubemur,
Qui nos accipiant fugientes? nulla propinqua eſt
Vrbs quæ nos capiat,cuius confidere muris
Turribus aut altis,aut deniq; ciuibus vllis
Poſſimus:cuncta hic nobis aliena tenentur,
Tam procul à patria hoſtili in regione moramur,
Hoſtibus hinc,nos hinc claudentibus æquoris vndis,
Scilicet vt nobis ſolam ſupereſſe ſalutem
In manibus liceat cognoſcere. talibus Aiax
Hortatus ſocios,feriente coercuit haſta
Quiſquis ad vndiuagas auſus ſuccedere naues
Ignes conijceret,facturus grata ſuperbo
Priamidæ,ſic vt facerent ſine fine monenti.
Sic igitur bis ſex defenſas ante carinas
Vrere coniectis conatos ignibus, Aiax
Confecit,validaq; neci contradidit haſta.

ILIADOS HOMERICAE LIBER XVI.

TAlibus ad nauem dum certant Troes Achiuis
Proteſilae tuam, magno Patroclus Achilli
Adſtitit, vbertim lachrymans, & turbida guttis
Grandibus ora rigans. ſicut cùm forte ruentis
Liquitur imber aquæ, celſæ de vertice petræ.
Quem celer aſpiciens ſic eſt affatus Achilles,
Commiſerante animo: Quid ſic Patrocle profuſis
Indulges lachrymis, pauitantis more puellæ,
Quæ fugit ad matrem, & ſeſe ſub pallia condit,
Arreptaq; manu properantem veſte moratur,
Flentibus aſpectans oculis, efflagitat altis
Inferri ſinibus caræ per brachia matris?
Tali perſimilis, quid te Patrocle dolendo
Excrucias? quorsũ lachrymæ tibi? qúæue ea cauſa (eſt?
Num quis Myrmidonas, méue ipſum caſus acerbus
Infeſtat? tuq; hæc accepta è diuite Phthia
Nuncia ſolus habes? nam certè viuere fama eſt
Peleum Aeaciden, magnoq́; Menœtion altum
Actore progenitum, qui nos genuere parentes.
Viuunt Myrmidones: niſi tu fortaſſe cadentes
Ante rates miſerare viros, iſtaq́; luentes
Clade ſcelus, quo me immeritum affecere volentes.
Diſſere quicquid id eſt, vt quod ſcis vnus, id ambo
Noſcamus: nec me quicquam celaueris huius.

Cui

Cui grauia ex imo ſuſpiria pectore ducens,
Verba Menœtiades lachrymarum plena profatur.
Magnanime Aeacida, Danaũ fortiſſime Achilles,
Ne ſæui, néue accuſa, ne iraſcere victis
Cladibus infandis, & iniqua mole laborum
Argiuis, quorum ducentes agmina reges
Saucia pars non parua iacens tentoria ſubter,
Et naues intra. Diomedes ſaucius ipſe eſt,
Saucius eſt Laertiades, eſt magnus Atrides
Saucius, Eurypylus femur immedicabile languet.
Sed tamen adſiſtunt medici, curaq́ue fideli
Saucia membra fouent. at tu implacabilis iram
Voluis adhuc animo, quæ à me procul abſit, acerbã,
Ex ipſa virtute ferox, crudelis, & acer.
Quis tua laude ferat de poſteritate futura
Nomina? quis úe volet tam ſæuis faſtibus vti:
Si non exitio prohibes atque eripis iſto,
Quod nunc intentant miſerandis Troes Achiuis,
Crudelis, non te genuit mitiſſima Peleus
Pectora ſortitus, non te dea gurgitis alti
Blanda Thetis: vaſti genitrix te cærula ponti
Vnda tulit, ſcopuli te progenuere ſonantes
Fluctibus aſsiduis, & ſemper ab imbribus vdi.
Quòd ſi religio eſt incuſſa obiectáue menti,
Aut te oracla Iouis terrent, quæ cærula mater
Fortè Thetis retulit, me ſaltem mitte tuorum
Viribus armorum fultum, fortiq́ue phalange
Myrmidonum, ſi fortè aliquam præſtare ſalutem
Afflictis poſſim Danais, & forſitan hoſtis
Territus arma videns tua, te putet eſſe ſub armis

Præſentem, retrò Phryges in ſua caſtra faceſſant,
Reſpirent Danai, conſumptis viribus ægri.
Reſpirare equidem pauxillum à marte ſalubre eſt.
Sic etenim inſtantem repetitis viribus hoſtem
Et reparati animis facile in ſua caſtra repellent,
Vel ſolo clamore licet. Sic ille Menœci
Filius: ah demens, qui non præuiderit, iſthinc
Eſſe ſui cauſam fati, luctusq; ſuorum.
Quem graue ſuſpirans ſic eſt affatus Achilles.
Hei mihi me Patrocle, qd hæc? quæ verba profaris?
Nec me relligio, nec me vlla oracla morantur,
Ab Ioue per matrem mihi reddita, ſed grauis æſtus
Obtinet irarum, reputantem qualia paßus,
Qualia ſim meritus, quæ prælia, quosq; labores
Pertulerim. quando hæc naturæ affectio noſtræ eſt,
Vt grauius multo quàm cætera probra feramus,
Si quis ob imperium quia præſtet, iniqua rependat,
Et ſua præripiat meritorum præmia, cui ſit
Nec virtute prior, nec parta nomine fama,
Quo nec imaginibus melioribus eſſe probetur,
Conditione etiam par ſit. quam nunc Agamemnon
In me ignominiam demens exercuit, & ſe
Prætulit, erepta pulchra Briſeide, pro qua
Ipſe tot ærumnas tuleram, tot & ipſe labores
Paßus eram, cuius patriam ſublimibus altam
Mœnibus erueram, mihi quam conſenſus Achiuûm
Vnanimis largitus erat, ceu munus honoris.
Hanc velut è manibus raptam mihi, degener ac ſi
Ignauúsue manu, genere aut ignobilis eſſem.
Verũ ea quæ ſunt geſta prius, nũc mittere certũ eſt:

Namq;

Namq; nec iram animo fas eſt ſeruare perhēnem.
Quanquam ego iamdudum ſtatui dimittere: verū
Non prius, ante meas quàm ſæua tonitrua naues
Martis inaudiſſem captis horreſcere caſtris.
Tu nūc, quod ſupereſt, noſtra induere arma, ducēq;
Myrmidonum te præbe globis, rapidæq; phalangi,
Ipſis iam pugnare auidis. Iam nempe corona
Ceu nebula cinxere rates latè agmina Troum,
Ad maris undiſoni fluctus & prima redacti
Littora ſtant Danai, loca proxima mortis habētes.
Quaq; per exiguum diſtant, ſic hoſtibus aucta eſt
Vis animorum alacris, maiorq; audacia ſurgit:
Quippe mei galeam capitis, criſtasq; minaces
Non propius rutilare vident: foret æquus Atrides,
Iamdudum ipſorum conſtrata fluenta dediſſem
Plena cadaueribus, qui nunc Argiua ſuperbi
Victores per caſtra ruunt: non ipſe periclum
Tydides arcere ferox fatumq; malignum
Exitiúmue poteſt. Iam non hortantis Atridæ,
Inuiſi nobis capitis, vocémue ſonúmue
Accipiunt, ſed ad Hectoris omnia verba tremiſcunt
Sanguinei, hortantis ſocios, campumq; per omnem
Palantes metuunt circumfuſa agmina Teucrûm.
Tu tamen in medios nihilominus irrue Troas,
Et miſeras defende rates, ne incendia paſcant
Hoſtica, ne diro conſumptis nauibus igni
Per mare veliferum, perq; æquora nigra negetur
In dulcem patriam reditus, carosq; penates.
Hoc tamen in primis animo propone tenaci,
Quod nunc vt facias iterumq; iterumq; monebo,

Quo mihi præcipuam tua per facta inclyta laudẽ
Et decus immortale pares apud agmina Achiuûm,
Qui mihi ſponte ſua caram Briſeida reddent,
Et ſimul ampla ſatis perſoluent munera, ſi tu
Reppuleris ſæuum Danais à nauibus hoſtem.
Quod ſi fortè tibi Iunonius ille maritus
Annuerit, contentus eris: tum quidlibet vltrà
Aggrediare caue, nec te victoria porrò
Prouehat, aut prædulce decus dementet, vt hoſtem
Præualidum nimis audaci virtute laceſſas
Vlterius, néue abſenti mihi dedecus ingens,
Exitiúmue pares præſens tibi: ſi quis Olympo
Fortè deûm lapſus, defenderit agmina Troum.
(Sunt etenim Phœbo cariſsima.) Quare age caſtris
Troas vbi expuleris, ſæuumq; à nauibus ignem
Depuleris, ſinito medijs confligere campis
Et Danaûm Troumq; acies, & cernere ferro.
Quod velit ô vtinam diuûm pater atq; hominũ rex
Iuppiter, ipſa velit Pallas, velit altus Apollo,
Vt nemo fugiat mortem Danaûmue Phrygúmue,
Vt ſoli vita atq; ſuperſtite luce fruamur
Nos duo, nos vrbem ſoli capiamus, & omnes
Diuitias, pulchrasq; nurus cum diuite gaza.
Talia dum ſecum vario ſermone volutat,
Iam vires linquente animo male reſtitit Aiax,
Vi Iouis & cuneis vrgentibus vndiq; Troum,
Miſsilibus crebris ferientibus arma crepabant,
Horrendum galea aſsiduis ſonat ictibus ardens,
Quaſſatæ tremulo nutabant vertice criſtæ,
Languebant humeri, & clypeo defeſſa ferendo

Brachia, de toto manabat corpore ſudor
Feruidus, & feſſos quatit æger anhelitus artus
Singultante anima, nec reſpirare poteſtas
Vlla fuit. ſic vrgebant tot milia Troum
Vnius arma viri, ſic pellere quiq; volebant
Nec potuere loco ſic reſtitit omnibus Aiax.
Dicite nunc Muſæ cœleſtia templa colentes,
Quis primus de gente Phrygum coniecerit ignem
Nauibus Argolicis. *Primus fortiſſimus* Hector,
Stans propius, Telamone ſati præcidit ab haſta
Ferratam gladio partem: tamen impiger Aiax,
Truncatam manibus partes verſabat in omnes.
Donec id aſpiciens, animo intellexit iniqui
Hoc opus eſſe Iouis, *victores eſſe volentis*
Troas, opem vetitis alijs de gente deorum
Ferre aliquam Danais. *conterritus ergo, recedens,*
Subduxit ſe miſſilibus. tum nauibus ignem
Impune inijciunt hoſtes: ille actus ad auras
Aeſtuat, & cuneos flammarum ad ſidera iactat.
Iā puppim vorat ignis edax. quod magnus Achilles
Conſpiciens, percuſſa graui ferit ilia dextra,
Et ſic alloquitur ſocium. Patrocle *morari*
Res miſeræ prohibent, en ad naualia flammas
In cœlum ferri aſpicio, res poſcit, Achiuis
Vade fer auxilium miſeris, ne fortè carinas
Abſumant flammæ hoſtiles, noſtriſq; facultas
Nulla relinquatur fugiendi. tu ocyus arma
Indue noſtra tibi: cupidos certaminis ipſe
Myrmidonas cogam, miſeris ſi fortè ſalutem
Ferre aliquam poſſis. Hæc illo verba loquuto,

Induit arma humeris magni Patroclus Achillis.
Principiò grandes ocreas, argentea crurum
Vincula ſortitas: thoracem deinde coruſcis
Sidereum flammis, varioq; colore micantem:
Pòſt gladium, argento cælata manubria habentē.
Pondere tum clypeum vaſto ſuſpendit, & aptat
Imparibus nequicquā humeris. hinc ſumit equinis
Horrendam criſtis galeam, quæ vertice ab ipſo
Triſte videbantur quiddam nutante minari.
Inde duas dextra violenta corripit haſtas,
Præfixas ferro, atq; habiles, quas poſſet & apta
Contrectare manu, & feriendum mittere in hoſtē.
Omnibus ex armis namq; intractabilis ipſi
Pelias haſta fuit, quam quondam in Pelio alto
E trabe fraxinea cæſam donauit amico
Peleo Aeacidæ munus memorabile Chiron,
Qua multas animas proſtrauerat ille virorum,
Grandem, præualidam, procero robore craſſam,
Quam nemo potuit quantumuis fortis Achiuûm
Aut capere, aut tractare manu, niſi ſolus Achilles.
Iuſſus & Automedon celeres aptare quadrigas,
Exequitur mandata celer, vir in artibus illis
Armorum ſatis eximius, nec creditus vnquam
Hoſtiles horrere minas: quem forti ab Achille
Patroclum fert fama loco coluiſſe ſecundo.
Hic vir equos rapidum celeres aptauit ad axem,
Xanthum, atq; inſignem Baliū: quos optima curſu
Dum procul ad latum prati vernantis in herba
Paſcitur Oceanum, Zephyro genuiſſe Podarge
Dicitur, atq; ideo ventorum ab origine nati

Aequabant

Aequabant celeres plantis pernicibus auras.
Pedaſus his comes it, quem magnus cepit Achilles,
Eetionæam cùm bello euerterêt vrbem,
Mortalem genitum: ſed & immortalibus ipſum
Fecit equis comitem. tum ſingula magnus Achilles
Oſtia percutiens comitum, iubet arma parari.
Illi auidi, cupidiq; animis ad iuſſa feroces
Arma ferebantur, raptorum more luporum,
Quos natura ferox & egeſtas cogit edendi,
Ardua ſectari ſurgentem in cornua ceruum,
Per ſaltus per agros. per inhoſpita luſtra ferarum:
Donec inaudacem, atq; ſuo iam pondere feſſum
Corripiant, lanientq́;, & roſtra in viſcera capti
Immergant, fœdentq́; immanes ſanguine rictus,
Tum fontes liquidos, aut flumina nota petentes,
Exertis lambunt humentia pocula linguis,
Et tabo fœdata lauant ſtillante palata.
Depulſaq́; fame paſtu. ſtomachoq; repleto
Effera vis manet illa animi, rabiesq́; ferina.
Talibus adſimiles prædulcia in arma ruebant
Myrmidones. primiq; ducum. fortemq; petebant
Patroclum, comitem iam miteſcentis Achilli.
Ipſe etiam ſocios ſimul hortabatur Achilles,
Arma parent, & equos, quibus hinc in bella feroces
Accelerent, claſſemq; manu defendere certent.
Quinquaginta illi ſiquidem per littora ſtabant
Veliferæ naues, quibus ipſe à diuite Phthia
Venerat ad Troiam: *ſed & harum cuilibet vni*
Quinquaginta inerant verrentes æquora remis,
Et ſocij armorum. ſtetit hæc in littore claßis

Ordine quintuplici, ducibus ſub quinq; coacta,
Vt quoſuis præſtare animo & virtute ſciebat.
Præfuit ipſe tamen potior dux omnibus vnus,
Ordine primus erat, virtute Meneſthius acer,
Filia quem Pelei peperit Polydora venuſta
Sperchij diuo fluuij ſine fine fluentis.
Ille licet genitor Perieris filius olim
Eſſe ferebatur Borus: namq; is Polydoram
Duxerat vxorem, perſuaſam dotibus amplis.
Dux Eudorus erat ducenda in claſſe ſecundus,
Formoſa iuuenis Polymela matre creatus
Virgine: ſi famæ eſt fas credere, ſcilicet inter
Virgineos cœtus materna eſt editus aluo.
Hanc vbi Mercurius caſtis colludere Nymphis
Latona genitæ in cœtu vidiſſet, amauit,
Atq; locum nactus vacuum compreſſit amatam.
Menſibus exactis quæ partum prodidit ipſa
Luce palàm, ſocias inter caſtasq́; puellas,
Aequalesq́; ſuas. hanc pòſt non tempore multo
Duxit Echecleus, captam ſponſalibus amplis,
Actore progenitus, multa vir laude beatus.
Tum maternus auus Phylas Eudoron ab ipſis
Exceptum natæ genibus, fouiſſe nepotem
Dicitur, ac diuo genitum, qui fortibus annis
Strennuus atq; alacer ſumptis euaſit in armis.
Tertius ibat agens impulſam remige claſſem
Piſander, Patrocle tibi virtute ſecundus
Myrmidonas reliquos inter, ſeu mittere in hoſtem
Tela manu libuit, ſeu ducere viribus haſtam.
Quartus erat ſenior Phœnix, moderator equorum.

Vltimus

Vltimus Alcimedon Laertis filius ibat.
Sic vbi digeſſit turmas atq; agmina Achilles,
Sub duce quæq; ſuo, deinde acria verba profatur.
Myrmidones, nemo è vobis non mente volutet
Iactatas perſæpe minas, quas iuſtus in hoſtem
Suggeſſit dolor. Inuidiæ meminiſſe velim vos,
Qua me ſuccenſum furijs, iraq; tumentem
Sæpe grauabatis, cùm talia verba daretis.
Impie, dure animo, nec matris ab vbere paſte
Pelida, furijs alite, ecquid ab agmine Graiûm
Inuitos retines ſocios? quin ergo relictam
In patriam dulcesq; reuertimur inde penates,
Quãdoquidem iſta tibi implacabilis ira relicta eſt.
Tali me inuidia, verbis me talibus omnes
Sæpe premebatis. nunc en occaſio vobis
Affulſit, quam ſæpe animis optare ſueſtis.
Nunc illa vtimini, atq; operam nauate fidelem.
Cui præſens ergo eſt animus, qui robore pollet
Corporis atq; animi, nunc illas victor in hoſtem
Effundat vires, quibus eſt ſibi quiſq; probatus.
Talibus accendit mentes & pectora dictis,
Cum verbis grauibus, tum maieſtate verenda,
Regia quæ dictis inerat, rebusq; iubendis.
Namq; ita ſponte ſua coiere in denſa phalanges
Agmina, perſimiles lapidum quos cogit in arctum
Artificis ſtudioſa manus, qui fortè laboret
Aedificare domum, ſpreturam frigus & imbres,
Et ventos, pluuiasq; niues, triſtesq; pruinas,
Conſtipans alijs alios addenſat & arctat:
Sic ſtabant conſtrictæ acies, ſic ordine denſo

Hærebant, clypeus clypeo, lateri latus, haſta
Haſta, pedes pedibus iuncti denſusq́; viro vir,
Ipſis ſeſe etiam criſtis tangentibus altis
E galeis, & certa pericla minantibus hoſti
In curru geminis vno in certamen ituris.
Et quibus idem animus, quibus eſſet & vna volũtas,
Ante alios Patroclo atq; Automedonte ſuperbis
Seſe armis totos ornantibus, agmine toto
Myrmidonum ſpectãte: animis vnde addita vis eſt.
Ipſe acies linquens thalamum eſt ingreſſus Achilles,
Inde arcam reſerat, quam cærula mater ituro
Per maria impoſuit celeri ſpacioſa carinæ
Plenam veſte bona, & chlænis arcentibus imbres,
Et ventos tunicis, villisq́; tapetibus arctis.
Hæc inter ſcyphus illi inerat grauis ære micanti,
Arte laboratus mira, quem nemo ſolebat
Poturus captare manu, niſi ſolus Achilles
Quo nulli (niſi vina Ioui) libare deorum
Idem erat aſſuetus. prolatum hunc ergo recluſo
Scriniolo, purgatq́;, recentiq́; abluit vnda.
Tum lotis manibus Lenæi muneris implet
Nectare, ſtans medio in ſepto redolentia libat
Vina Ioui, ſpectans oculis clariſſima cœli
Lumina, terrifico gaudentem fulmine tali
Voce rogat. Mea Dodonæe Pelaſgice verba
Iuppiter exaudi, qui longè à Troadis ora
Diſtanti imperitas Dodonæ, cuius honori
Sacrifici ſternunt terrena cubilia Selli,
Illotis ſemper pedibus veſtigia agentes
Nuda ſolo, ſi quando alias tibi vota ferentem

Audiſti

Audiſti, noſtroq́ dediſti hoc munus honori,
Vt Danaûm multo afficeres mœrore cohortes,
Exaudi nunc verba precor, cape vota precantis:
Qui licet in bellum non ipſe accingar, amicum
Mitto tamen pro me, toto comitante meorum
Myrmidonum populo. Te quæſo ſumme deorum,
Huic dare digna velis virtuti præmia noſtra,
Inſpirans virtutem animo, membrisq; vigorem,
Vt factum fama hoc hodiernum, & vera ſequatur
Gloria, lausq́ decens: vt ſentiat improbus Hector
Eſſe meum comitem multis è milibus vnum,
Præcipuè inuictis doctum pugnare ſub armis.
Et tunc præcipuè inuictum, quando ipſe cruenta
Tela manu bellumq́ gero. da epellere Troas
A ratibus Danaûm, pulſisq́ ad noſtra reuerti
Caſtra fac incolumem, victriciaq́ arma ferntem,
Myrmidonum comitante manu, ſocijsq; receptis.
Talibus Aeacides verbis in vota vocauit
Numina magna Iouis: qui partẽ hanc annuit, illã
Abnuit. hoc ſiquidem dedit, vt depelleret hoſtem
Nauibus: vt viuus victorq́ in caſtra rediret,
Non dedit. Aeacides precibus votisq́ peractis
In conſueta redit triclinia, ſacra recondens
Pocula: & egreßus tentoria maxima, celſas
Conſtitit ante fores, cupidus ſpectare cateruas
Myrmidonum, pugnamq́ acierum & ſigna duarũ.
Myrmidonum ſub magnanimo duce fortia ſtabant
Millia Patroclo, membris animisq́ parati
Irruere in Troum cuneos. vbi facta poteſtas,
E ſtatione ruunt: veſparum more furentum,

Quas olim in triuijs nidos atq; antra tenentes
Sæpe agitant pueri ſtimulis, aut fortè viator
Imprudens commouit, ab ipſis protinus antris
Turmatim ſtimulisq; ruunt, iraq́; furentes,
Vrgentesq́; hominem feriunt, & vulnere multo
Afficiunt, actæ fœtus communis amore.
Tali tunc animo, tali tunc robore fulti
Myrmidones, Troiana ruunt & in arma feruntur.
Quos ita compellans Patroclus voce ſonora
Alloquitur. Nunc eſte viri, nunc edite fortes
Fortia facta viri, Pelidæ fortis amici
Myrmidones, qui longè alios virtute manuq́;
Exuperat, cui nunc iſtum impendemus honorem
Abſenti, ſimul vt magnus cognoſcat Atrides
Qualibus hunc probris affecerit, omnis Achiui
Nominis immortale decus, columenq́; ſupremum.
His acuit dictis animos in bella paratos
Myrmidonum, qui ſublato clamore feruntur
Præcipites, hoſtemq́; petunt, pugnamq́; laceßunt.
Clamorem Danais reddentibus omine læto.
Vaſta repercuſſo reſonabant littora planctu.
Troes conſpecto Patroclo atq; Automedonte
Stabant, conſpicui ſiquidem fulgentibus armis
Obſtupuere animis, ruptisq́; abiere phalanges
Ordinibus, cum præſentem ſe cernere Achillem
Ira depoſita rediſſe in bella putarent.
Ergò fugæ ſpectare locum ſibi quiſq; propinquam
Qua mortem effugeret: cũ ſumptis feruidus armis
Patroclus ruit in medios, qua plurima circum
Turba ratem furit incenſam, primusq́; ibi torto

Conſodit

Confodit iaculo Pyræchmis brachia circa
Summū dextri humeri, qui Pæonas egit equeſtres
Ex Amydone trahens, lateq; fluentis ab Axi
Flumine, qui iaculo viuum penetrante ſupinus
Corruit, incumbens bibulæ moribundus arenæ.
At ſocij cecidiſſe ducem qui maximus eſſet
Robore cernentes, perculſi corda pauore
Abripiunt ſeſe, & ſpacia in diuerſa feruntur.
Ergo Menœtiades atq; his alijsq; fugatis
Semiuſta à puppi, reliquisq; à nauibus omnes
Troianos arcens, diram reſtinguere flammam
Imperat. hinc alias acies petit, omnibus ingens
Terror, & exitium præſens. tum clamor vtrinq;
Diſſonus audiri, pauidi dum Troes aguntur.
Horum inſultantes Danai perculſa ſequuntur
Agmina, dum Troes trepidant, oriuntur Achiui
Ad naues animis alacres, & viribus aucti.
Ac velut in ſummo contectum monte cacumen
Obſcura nebula, cum fulminis arbiter illud
Iuppiter illuſtrat radijs, & luce coruſca
Detegit, apparent puro tunc aere colles,
Et ſcopuli, vallesq;, & agentes nubila rupes:
Taliter Argiuûm nituerunt pectora porrò
Ignibus amotis, atque hoſte à claſſe repulſo.
Nec tamen auerſi ratibus, tot millia, Troes
Terga dabant, verum aduerſi certamine duro
Reſtabant, nec cedentes niſi marte coacti
Edomitore hominum. Tunc vt ſua quiq; tenebant
Graiugenûm loca primores pro nauibus altis,
Sic ſibi quiſque ſuum mactandum deſtinat hoſtem,

Interimitq́; alios alij. Sed primus adacto
Mactat Areilycum Patroclus in inguina telo,
Præbentem iam terga fugæ: per & ærea ferrum
Traijciens, per & oſſa vteri. cadit ille, relinquens
Sanguinis eluuie madefacto in puluere vitam.
Nudatum clypeo pectus Menelaus Atrides
Perculit, intrudens iaculum, perimitq́; Thoantē.
Phylides necat Amphiclum, iam tergora dantem.
Oſſa genu ſubter figens, vbi multa medullæ
Vis hominum reſidet. ſciſſisq́; hoc vulnere neruis,
Procumbenti oculos victos nox ferrea clauſit.
Neſtoridæ gemini Thraſymedes Antilochusq́;,
Confecere duos. hic Atymnion occupat haſta
Per latus atq́; vterum, percuſſa donec ab aluo
Extaret cuſpis. quo in vulnera prona cadente,
Non tulit accurrens frater Maris, Antilochoq́;
Intentans iaculum, Thraſymedes occupat ictu.
Nec fruſtra: teretis nam brachia ſumma lacerti
Sic ferit, vt calidas effunderet inde medullas,
Oſſaq́; conſciſſis contunderet arida neruis.
Quo Maris accepto tam grandi vulnere, terræ
Procubuit, ſubitæ illi oculos clauſere tenebræ.
Hi quondam comites diui Sarpedonis ambo,
Egregij fuerant iuuenes & robore & armis.
Horum nempe parens Amiſodarus, antè Chimeræ
Sæpe cibos dederat, monſtro indomitoq́; ferociq́;,
Et peſti multorum hominum, cladiq́; ferarum.
Sic gemini fratres gemino cecidere ſub hoſte,
Et ſimul alta Erebi petierunt regna profundi.
Confuſas inter turbas feruente tumultu,

Cepit

Cepit adhuc viuum Cleobulum fortis Oilei
Filius, haudquaquam victurum: nempe receptum
Ceruice execta calefecit ſanguine dirum
Aiacis gladium, mors frigida deinde ſequuta eſt.
Peneleusq́ Lyconq́ infeſtis comminus haſtis
Concurrere, alacres ambo, ſed in aere vanos
Effudere ictus: tum ſtrictis enſibus auſi
Rem gerere incipiunt. criſtas excuſſit equinas
Penelei de fronte Lycon, ſed & ictibus enſem
Perfregit nimijs: ibi mollis vincula colli
Peneleus gladio ſoluit diſſecta Lyconi,
Vt vix exigua ceruix cute pene reſecta
Hæreret, ſubitoq; genu labente ſupinus
Concidit, inuentaq́ Lycon ibi morte quieuit.
Meriones curſu fugientem Acamanta ſequutus
Penè pedum volucri, iam capta ſedilia currus
Scandentem aſſequitur. cui ſummo proxima collo
Brachia dextra ferit gladio, quo vulnere currum
Sicut erat ſcandens, defluxit ab axe relapſus:
Illi in perpetuam clauduntur lumina noctem.
Idomeneus Erymanta petens, os occupat haſta
Aduerſi, crepitant excuſſi è gutture dentes,
Oſſa per in cerebrum letalis tranſijt haſta.
Ille vomens calidum fracto de gutture flumen
Sanguinis, os nareſq; ambas & lumina tabo
Fœdabat, repulitq; animā mors nigra ſub vmbras.
Atq́ hi de Phrygibus Graijs cecidere ſub armis,
Vt montana greges ouium per culmina nacti
Sæpe lupi, timidis hærentes matribus hœdos
Incauto cuſtode procul, raptantq́ trahuntq́,

Dilaniantq́; vorantq́; immani gutture raptas:
Sic Danai verſo fugientes agmine Troas
Non ceſſare ſequi, non vſquam omittere cædem,
Qua ſe cunq; dabat mutati occaſio martis.
At Telamone ſatus properabat in Hectora ſolum.
Hectora præcipuè ſtricto petit enſe fatigans.
Ille vbi fortunam belli, martemq́; ſecundum
Mutatum ſenſit, Mauortia munera doctus
Retecto in tergum clypeo tela omnia contra
Se tulit, obſtabatq́; diu, dum ſiſtere poſſit
In loca tuta ſuos, atq; eripuiſſe periclo.
Ac veluti nubes quæ peruolat æthera purum,
Quando procelloſos molitur Iuppiter Auſtros:
Sic fuga fit, clamorq́; virûm ſub nauibus altis:
Sic Troes repetunt inhoneſto Pergama curſu.
Hectora iam currus & equi cum fortibus armis
Abſtulerant, multis foſſarum in mole relictis
Quos vallum inuitos tenuit. pars magna volentum
Effugere haud potuit, pleroſq; reliquit equorum
Effera vis, currus frangentum, & frena negantum
Vlla pati, ſic in foſſa periere relicti.
Nam ſimul effuſi caſtris & nauibus, omnes
Diſperſi, cepere fugam: pauor omnibus ingens
Clamorem ingentem expreſſit. volat æthere toto
Pulueris immenſi nubes, quam curſus equorum
Atq; rotæ extulerant: ipſam ſic curſibus vrbem
Inſanis repetunt. quorum Patroclus ab actis
Hærebat tergis, periniquè animatus in hoſtem,
Inſiſtens hortanſq́; ſuos, inuadere pergant
Auerſos, ſparſoſq́; fuga, qua plurima cernant

Milia

Milia veſano martis confuſa tumultu,
Diuinis euectus equis munimina foſſæ,
Quos dij Peleo pulcherrima dona dederunt.
Tum multi proprio vacuati milite currus
Raptabantur equis, fugientibus æquore toto
Troianis curſu effuſo, veſtigia ſubter
Non aliter reboante ſolo, quàm tempore lento
Diuitis autumni, cùm largum Iuppiter imbrem
Demittit, qui cuncta nocentibus impleat vndis,
Iratus generi humano, & mortalibus ægris,
Qui ſpreta pietate deûm, perſæpe nefandas
Ad populum leges ſtatuunt, atq; vrbibus ipſis
Iudicia expellunt. horum tunc diſsipat agros
Fluctibus vndarum, tunc omnia flumina plenis
Curſibus exundant, tunc & de montibus altis
Torrentes in læta ruunt ſata, cultaq́; ſternunt
Agrorum, clademq́; ferunt naſcentibus herbis,
Donec purpurei repetant vada cærula Nerei,
Sic trepidante putrem ſonitu quatit vngula cãpum
Sic reſonabat equûm curſu ſub præpete tellus.
Ergo Patroclus progreſsus in agmine primo
Immiſit turmas, & longius ire vetabat,
Et retrò ad naues & caſtra redire coegit
Inuitos Troas vi compulit, inter & vrbem
Et fluuium medio in ſpacio, qua plurima forti
Ipſius icta manu fugientum turba cadebat,
Pro ſcelere in Danaos ſumens per vulnera pœnas.
Quos inter Pronous primus fuit, huius apertum
Nec tectum clypeo confodit arundine pectus
Ferrata iaculi, ſubito cui frigore membra

Soluuntur, clauſitq; cadenti lumina fatum.
Theſtora deinde petens timidum, patre Enope natū
Aggreditur: ſtetit ille tremens, curruq́ꝫ reſedit
Contractis manibus frenos oblitus, equosq́ꝫ.
Quem prope conſiſtens, ſic dextram perculit haſta
Maxillam, vt ruptos penetraret acumine dentes.
Ad ſe deinde trahens curru deiecit ab alto:
Non ſecus ac ſi quis piſcator in æquore, celſa
Rupe ſedens, longa rimetur arundine piſces,
Et captum trahat hamiferi per vincula lini.
Haud aliter fatuum curru detraxit ab alto
Patroclus. cadit ille gemens, terræq; relictum
Deſeruit fugiens ſub inanes ſpiritus vmbras.
Poſt hunc aggrediens Eryalon pondere ſaxi
Perculit ingentis galeam ſuper, vt per vtrunqꝫ
Dependens humerum bifidum caput arma cerebro
Spargeret effuſo. præceps cadit ille, rapaci
Vitai atqꝫ animi committens cætera morti.
Hinc mactans Erymāton, & Amphoterō, et Epaltē,
Tlepolemumq́ꝫ Damaſtoriden, Echiumq́ꝫ, Pyreūq;,
Ipheaq́; Enippumq́ꝫ, atqꝫ Argeaden Polymelum,
Omnes hos vno in terram conſtrauit aceruo.
Quos vbi Sarpedon conſtratos vidit, ad ipſos
Conuerſus ſocios. Prò ingens dedecus, inquit,
O Lycij nunc eſte viri, nunc vertite prompta
Tela manu. namqꝫ ipſe virum qui talia nobis
Et Phrygib. modò dāna tulit, nunc vindice dextra
Aggrediar, ſimul experiar quàm fortis in haſtam
Aſſurgat. ſimul hæc dicens, armatus ab axe
Deſiluit terra: quo viſo, Locrius heros

Fecit

Fecit idem. qui mox, vt erant, hoſtilibus ambo
Concurrunt animis geminæ ceu vertice in alto
Stridentes aquilæ certant, ſeſeq́ lacessunt
Vnguibus infeſtis, toto ſonat æthere clangor:
Sic gemini heroes cupidis in mutua dextris
Arma ferebantur, quos Iuppiter æthere ſummo
Proſpiciens miſerabatur. tunc ergo vocatam
Iunonem alloquitur, ſociam lecti, atq; ſororem.
Heu quid agã Iuno? vocat in Sarpedona fatum,
Quo mihi non alius natorum carior extat.
En vocat ad mortem: fatum crudele ferendam,
Sub manibus Patrocle tuis, nunc ergo vacillat
Ancipiti ſenſu mihi mens: & pectore toto
Addubito, num ſubtractum pugnæ atq; labori
Eripiam, regnuśq; ſuis patriæq; remittam:
An patiar fragilis deponere munera vitæ,
Sub manibus Patrocle tuis. cui grandia Iuno
Lumina contorquens. Ecquæ vox excidit, inquit,
Iuppiter ore tuo? Túne iſta lege creatum
Vt moriatur, ab hac reuoces, & debita mutes
Munera fatorum? Sed tu quæcunq; videntur
Rectà tibi, facies. non ergo probabimus iſthæc
Omnia nos reliqui ſuperûm. ſimul hoc tibi dictum
Accipe, & intra imos ſenſus animumq́ reconde.
Si tibi nunc patriæ Sarpedona reddere cordi eſt,
Hoc quoq; te verſare animo, ac perpendere oportet,
Ne qui pòſt alij (quorum hæc in prælia nati
Venerunt, multiq́ iacent, pluresq́ ſuperſunt)
Dij quoq́ velle ſuos duræ ſubducere morti
Incipiant: néue hac ratione offendere pergas.

Quodſi hunc,ſicut amas,curæ tibi ducis habendũ,
Et meritò miſerare pater,ſine mortis honeſtæ
Munere defungi clara ſub prole Menœci.
Inde iube,caßum vitalis luminis aura
Reſtitui,Lyciiſq; ſuis patriæq; remitti.
Hic etenim cognati omnes fidiq; propinqui,
Et fratres,ciueſq; illi funebria ſolu.nt
Iuſta viro,ſtatuentq; alti monumenta ſepulchri
Ornantes titulis,& iuſta tropæa ferentes.
Manibus hic honor eſt,hæc præmia lumine caßis.
Talia dicentem diuûm pater atq; hominum rex
Audiuit patienti animo,ſummoq; cruentas
In gremium terræ ſtillabat ab æthere guttas,
Dilecti faciens in honorem talia nati,
Tam longè à patria perituri ad mœnia Troiæ,
Sub manibus Patrocle tuis. ergo omnibus illi
Aduerſi,in grandes connixi viribus haſtas
Inſurgunt.ibi Patroclus celebremq; bonumq;
Et bello eximium Sarpedonis armipotentis
Vulnerat aurigam Thraſymedem,ventre ſub imo,
Priuauitq; vno percuſſum vulnere vita.
Sarpedon contrà inſurgens,direxit in hoſtem
Tela manu quatiens: ſed aberrans haſta per armũ
Pedaſon æripedem confixit acumine dextrum
Letifero ille grauem teſtatus voce dolorem,
Ceu querula,triſti incubuit moribundus arenæ,
Emiſitq; animum quondam in fera bella ferocem.
Tum reliqui turbati animis,diuerſa petebant.
Stridebant iuga,nec currum moderatur habenis
Iam ſatis Automedon ſtricto ergo protinus enſe

Pedaſon

Pedaſon exanimem retinentibus vndiq; loris
Amputat, huic reliqui parebant inde iugales.
Mox iterum gemini infeſtis Heroes in armis
Concurrunt: tum fruſtrato Sarpedonis ictu
Emicat haſta manu, læuumq; ſuperuolat hoſtis
Aere lapſa humerum. Sed non ita miſſa Patroclo
In vanum cecidit, nec fraxinus irrita venit:
Sed medium ferro Sarpedonis hauſit acuto
Pectus, & introrſum veniens vitalia ſenſus
Contigit, & ſedem cordis penetrauit ad imam.
Vulnere quo Ioue natus humi procumbit, & inſtar
Proceræ quercus, aut natæ in vertice pinus
Sylueſtri, quam latifrago de monte recidit
Velificanda faber ſtructurus in æquora claſſem,
Vaſta mole cadens: ſic ipſas ante quadrigas
Corruit, & manibus moribundus ſtrinxit arenam
Sanguine commiſtam. ceu magno armenta leone
Aggreſſo, cùm iam laniatur ab hoſte cruento
Taurus: & ipſe ferox ſub dentibus ingemit atris:
Sic rex ingemuit Lyciûm, ſub Achillis amico.
Atq; his vnanimem verbis affatur amicum:
Glauce, quid hic dubites totas effundere vires,
Si vir es, & belli præſtas virtute, manuq;
Concutere arma potes, nũc nũc opus, huc age profer
Quicq̃d habes animi, quicq̃d tibi roboris vſquã eſt
Contrahe ductores Lycios, Sarpedona ſeruent
Exanimem: tuq; ipſe potenti protege dextra,
Ne tibi dedecori ſit deinceps omnibus annis
Si ſpolijs noſtris hoſtis potiatur: & armis,
Qui vitam eripuit. Nunc ergo age, perge vocatum

Vnà omnes Lycios, caſum defendere regem
Si fortaſſe ſuum poßint, tuq́; ipſe iacentem
Adſere Glauce manu quanta potes. Iſta loquutum
Deſeruit fugiens inamœnas vita ſub vmbras.
Quem ſuper aßiſtens inimica in pectora calcem
Impegit, tractumq́; cauo de vulnere telum
Eruit. huius equos ſpoliatos nomine vtroq;
Regis & aurigæ, magnis terroribus actos,
Triſtia anhelantes, circum ſimul vndiq; fuſi
Myrmidones tenuere. Animi dolor altus habebat
Bellerophontiaden Glaucum, quia ferre rogatus
Auxilium nequeat, quod vulnere languidus eſſet,
Quod manibus Teucri coniecta grande ſagitta
Ad murum & celſas acceperat ipſe carinas,
Quod tum præcipuè ſuccisq; herbisq; fouebat
Suſtentans manibus. Sic ergo ad ſidera ſpectans,
In longinqua deum eſt mittentem tela precatus.
Phœbe pater, ſi me Lycia te in gente rogantem
Audiſti, precor exaudi Troiana tuentem
Mœnia nunc etiam: miſeros namq; omnibus oris
Exaudire potes, qualis nunc ipſe relinquor
Anxius hoſtili cæſo Sarpedone dextra,
Et Ioue progenito: ſed quem nec luminis auræ
Vtentem morti eripuit, nec lumine caſſum
Liberat infami probro. Tu ergo optime diuûm,
Da mihi, vt exanimi tantum de corpore pellam
Dedecus hoc, quod nunc prohibet cruciatus acerbi
Vulneris. en quid agam? manus eſt inidonea pugnæ
Nec ſatis inſtructis moderanda ad frena quadrigis
Vtilis, & toto crudeſcunt ſæua lacerto

Vulnera

Vulnera: profluuium, quod ſiſtere nulla poteſt vis
Sanguinis erumpit. Sed tu mitiſſime diuûm
Affer opem, ſolida plagam, lenito dolorem,
Manantem grauido de vulnere ſiſte cruorem,
Virtutem inſtaura, robur da, ſuggere vires,
Vt Lycios pugnæ inuectos, & in arma coactos,
Corpus ad exanimum Sarpedonis, vnus in hoſtem
Horter, & exemplo per fortia facta reducam.
Talibus orantem dictis, ac vota ferentem,
Audijt arcitenens, & preſſum ſanguinis atri
Profluuium ſtatuit, cruciatum reppulit omnem,
Subdidit & vires animo, membriſq; vigorem.
Glaucus vbi auditum ſeſe eſſe ab Apolline ſenſit,
Gaudia concepit tacito ſub pectore. primum
Aggrediens Lycios hortatur, cogit, & orat,
Mortua defendant Sarpedonis oſſa perempti,
Armaq́ue, ne ſpolijs tantis potiantur Achiui.
Paſſibus inde citis properans petit agmina Troum,
Conuenitq́ue duces, Aenean, & Hectora magnum,
Pulydamantaq́ue Panthoiden, & Agenora fortem.
Et ſic alloquitur. Tibi non ſubit, excidit Hector
Quos habeas comites, quibus hæc in bella profectis
Vtaris ducibus, qui te & tua regna ſequuti
Tam procul à patria, pro te fera bella gerentes,
Non dubitant ſe & morti & mille offerre periclis.
Sed tibi nec viuis curæ eſt, nec lumine functis
Auxilium ferre, aut aliquam præſtare ſalutem,
Sarpedon iacet exanimis, iacet ecce peremptus
Patrocli manibus, Lycios qui nuper & armis
Iuſticiaq́ue potens rex, & virtute regebat.

Sed vos nunc pudeat, ſi non adſitis amici,
Seruetisq́; viri reliquum, ne fortè ſuperbi
Myrmidones rapiant ad ſeſe exangue cadauer,
Exuuiasq́; ferant, ſpolijsq́; ornentur opimis:
Néue ſuos vltum pergant, tot milia, ciues,
Quos modò pontigradas confecimus ante carinas,
Illudantq́; viri membris, manesq́; laceſſant.
 Sic ait at Teucrum luctus inuaſit acerbi
Terror, & afflictæ noua perturbatio mentis,
Amiſſo duce præcipuo, qui mœnia Troiæ
Eximiè, Troasq́; ipſos defenderat hoſpes,
Quod virtute foret ſumma, quod milite forti
Præſtaret, multa populos quod & arte regebat.
Ergo omnes alacri vadebant pectore in hoſtem,
Hectora Priamiden conſueto more ſequentes,
Cui mors præcipuè Sarpedonis atra dolebat.
Patroclus contrà Danaos hortatur, vt hoſtem
Accelerante gradu venientem, iraq́; frementem
Fortiter excipiant, nec Troi cedat Achiuus.
Præcipuè Aiaces geminos, queis talia fatur.
 Aiaces nunc eſte viri, nunc fortia vobis
Prælia ſint cordi, nunc iſtas ſumite vires
Quæ vos præpoſuêre alijs. iacet ecce peremptus
Sarpedon, qui primus Achiui mœnia muri
Proruit. hunc orbum vita, ſpoliemus & armis,
Fœdemusq́; ſolo ſtratum ſine nomine corpus,
Auxilium exanimi ſociorum ferre volentum
Adijciamus, & huic alios, miseraq́; nocentes
Morte trucidemus, fato & plectamus acerbo.
Talibus ardentes animis Locreius heros

Inſti-

Inſtigabat agens. ergo armabantur vtrinq;,
Hinc Lycij Troesq;, illinc Argiua iuuentus,
Myrmidonumq́; acies, & mutua prælia miſcent
Ingenti armorum ſonitu, ſerit æthera clamor
Corpus ad exanimum Sarpedonis. Ergo iacenti
Iuppiter vt nato eximios cumularet honores,
Feralem immiſit noctem pugnantibus. atq; hic
Troiani pepulere hoſtem, atq; ibi ſortis Epegeus
Natus Agacleo cecidit, rex ille opulenti
Mœnia Budei tenuit, ſed cæde patrata
(Nec vir iniquus erat, ſed conſobrinus & ipſi
Quem gladio demens occiderat) ergo propinquum
Peleum Thetidenq́; argentea crura decoram
Quæſierat profugus, comitem Peleus Achilli
Tradidit, Iliacas vrbes & celſa petenti
Pergama. tunc illi Sarpedonis arma volentem
Eripere, atq; manus tradentem ad inane cadauer,
Hector ita in galeam ſaxo percuſſit acuto,
Corpus vt in geminas partes deſluxerit illinc
Atq; hinc dependens. cadit ille in vulnera præceps,
Raptriciq; animam liquit diſpergere morti.
Mors ea Patroclum cari turbarat amici.
Qui mox in primas acies progreſſus, in ipſos
Acriter inuectus Lycios, Troumq; phalanges,
Corpora multa dedit leto. ceu martius olim
Accipiter ſummo delapſus ab aere. terræ
Proximat, & ſturnos reliquasq́; per ima volantes
Turbat aues, miſerasq́; ſerox rapit vnguibus vncis.
Sic Lycios Troasq; ſerox Patroclus agebat,
Donec Ithameneo Sthenelai patre creati

In caput afflicti ſaxo, ceruice ſub alta
Frangeret & neruos, & fortes ſolueret artus.
Tum Troiana acies, cumq́ʒ his interritus Hector,
Tantum conceſſere retrò, ſpaciumq́; dederunt,
Quantum aliquis iaculari haſtā in certamine poſſit
Egregius bello iuuenis, vel mittere telum
In pugna rapidi contortum verbere lori:
Tantundem fugêre retrò tum Troes Achæos.
Hic bonus ante alios conuertit pectora Glaucus.
Senſit enim ſua terga premi. nam proximus ipſi
Magnanimus Batycleus erat, Chalcone creatus.
Is laribus patrijs habitarat in Hellade celſa,
Diuitijs opibusq́; potens, reliquosq́; beatus
Inter Myrmidonas, medium cui pectus acuto
Confodit gladio conuerſo corpore Glaucus.
Cum ſonitu ille cadens plangentibus incidit armis,
Ingenti Danaûm luctu: quia ſcilicet armis
Vir fuit egregius, Phrygibusq́ʒ optata relinquens
Gaudia. qui cuneos denſantes frigida circum
Membra Batyclei ſtantes, rapere arma laborant.
Nec Danai ceſſere loco. tum martius heros
Meriones, virtute virum belloq́; valentem
Nomine Laogonum confecit, Onetore forti
Progenitum: atqʒ idem fuit Ida flamen in alta,
Vertice Gargareo Iouis inclyta templa tenentis,
Quem propè diuina populus pietate colebat.
Atqʒ hunc Meriones, qua mala adnectitur auri
Perculit, atq; vno confectum vulnere liquit
Merionem tectumq́; armis, clypeoq́ʒ latentem
Sperans Aeneas iaculo contingere, & haſtam

Con-

Conijcit: illa volans cautum præteruolat hoſtem,
Stridens, ferratoq́; momordit acumine terram,
Parte tremens reliqua ſtetit. indignatus inani
Fruſtratum ſe ictu Aeneas, tum talibus vltrò
Merionē alloquitur. Si quod mea dextera miſit
Meriones te aliquo tetigiſſet vulnere telum,
Illa ferox animi rabies te tota profectò
Liquiſſet: quod & es, nec ſtrenuus inde fuiſſes.
Ad quem Meriones. Etſi bellator in armis
Fortis es Aenea, tamen omnia vincere dextra
Grande laboris opus fuerit tibi: ſi tamen iſto
Nomine fortè tibi placeas, quod viribus altis
Præualeas, tamen & mortalem te eſſe memento.
Quod ſi fortè mihi deinceps occurreris, haſta hac
Confoſſus, nobis decus immortale relinques,
Diti animam Stygio ſub triſtia tartara mittes.
Hunc ita caſtigans Patroclus. Talibus, inquit,
Meriones dictis nihil eſt opus, an tibi probris
Certanti, Troiana dabunt ſe terga, relicto
Corpore, quod circa paribus confligimus armis?
Straueris hinc aliquos concedent fortè repulſi.
In manibus belli ratio eſt, & fortibus armis:
Conſilij in verbis. non eſt opus ergo loquacem
Nunc mihi te fieri: dextra res noſtra gerenda eſt.
Talia Patroclus fatus proceſſit, at ipſum
Meriones ſequitur, ſimul incedentibus ambo
Dijs ſimiles. qualis verò de montibus altis
Redditur, auditurq́; fragor, radice reciſis
Arboribus, longè ſtrepitu reſonante cadentum
Ramorum: talis tum reddebatur ab illo

Campeſtri ſonitus certamine, mutua pulſu
Arma armis trepido ferientibus agmine in ipſo.
Iam nemo poterat Sarpedona noſcere dium,
Tam confuſus erat congeſtu & pulueris atri
Obſitus, vſq; adeò concreti plena cruoris
Arma ſitu iacuere atro ſqualentia, telis
Tecta ſuperfuſis. quem circa Troes Achiuis
Commiſti, haud aliter certantes agmine denſo
Confudere acies, quàm verno ſidere muſcæ
In patulis ouium caulis ad plena volantes
Mulctra auidæ, ſaturátq; famē, & ſe lactib. implēt:
Haud aliter Troianæ acies, Danaûmq; phalanges
Mutua ad exanimum miſcebant arma cadauer.
Iuppiter intentis oculis hæc prælia ſpectans,
Nuſquam auertebat faciem: tum plurima ſecum
Voluebat reputans animo, ſuper inde futuro
Patrocli interitu. num præſtet ab Hectore cæſum.
Mox ſuper exanimi procumbere corpora nati,
Illic vt moriens vita ſpolietur & armis:
An maiorem illic ſtragem cumulare virorum.
Voluenti hæc animo, tandem ſententia ſedit,
Troas vt arceret Patroclus, & Hectora verſus
Mœnia, per campos multa cum cæde virorum.
Hectoris ergò metu mentem concuſſit acerbo,
Iniecitq; fugæ trepidum deformis amorem.
Ille voluntatem Iouis imperiumq; ſequutus,
Et currum conſcendit, equoſq; in frena coegit,
Arripuitq; fugã tam ſe quàm cætera Troum
Milia: nec Lycij cœpta in ſtatione manebant
Amplius, attoniti cernentes triſte cadauer

Regis; & arma ſui tam ſqualida puluere fœdo,
Confuſam tabo faciem, tam ſtrage cruenta
Oppletum telisq́; virûm Sarpedona dium,
Qui Ioue ſuccendente animos in martia bella
Conciderant, tanto fugientibus impete Teucris.
Exutum vita ſpoliant Sarpedona & armis
Myrmidones, quæ magnanimo Patroclus Achilli
Aſportanda ſuis dedit in tentoria, & altas
Ad naues socijs. Tum Iuppiter æthere ſummo
Conſidens, Phœbum alloquitur. Vade inclyte Apollo
Corpus ad exanimum Sarpedonis, ablue primum
Concretam tabo ſaniem, dein corporis artus
Fœdatos propera fluuiali ſpargere lympha,
Ardua delatos Priamææ mœnia Troiæ.
Pòſthæc Ambroſiæ ſuccis inſperge perungens.
Veſtibus induito pòſt immortalibus ipſum,
Fratribus officium geminis Leto atq; Sopori
(Sunt etenim celeres ad talia munera fratres)
Iniungens, referant Patriæ, Lycijsq́; reducant,
Atq; ibi præcipuè referentes vrbe reponant.
Hic illi cognati omnes, ciuesq́; & amici
Et cari facient pulcherrima funera fratres,
Et tumulum ſtatuent, & iuſta tropæa locabunt,
Aeterno poſitum ſignantes carmine marmor.
Hic ſiquidem ſuus eſt honor, hæc laus vna ſepultis.
Sic ait. ille patris iuſſis parêre paratus,
Deuolat Idæi ſummo de vertice montis,
In loca ſanguineæ ſibi non incognita pugnæ.
Protinus extractum telorum è ſtrage cadauer,
Et procul abductum, fluuiali abſterſit in vnda

Ambroſiæ, ſpargens ſucco, immortalibus ipſum
Veſtibus indutum Leto dedit atq; Sopori
Fratribus. hi celeres Lycijs retulere, locantes
Vrbe in præcipua. dum ſic alibi iſta geruntur,
Interea Patroclus equos equitesq; fatigans,
Automedonte citas frenis moderante quadrigas,
Inſequitur Lycios palantes æquore toto,
Et Troas celeri repetentes mœnia curſu,
Demens, qui cari præcepta oblitus amici
Liquerit, atque ideo triſti ſe protinus ipſum
Exitio intulerit. Sed plus diuina voluntas
Humana ratione valet. nam Iuppiter ipſi
Exitium præſens, & ineuitabile fatum
Obiecit: quem duxit eò deus, vnde ſuperſtes
Amplius haud rediturus erat. quem deinde virorū
Victrici Patrocle manu primúmue ſupremúmue
Excipis? Adreſtum ſimul, Autonoūq;, & Echedum,
Et Perimum Megaden, & Epiſtora cū Menalippo,
Nec longè hinc Elaſum, pòſt Mulion, inde Pylarten.
His ita confectis, reliquos fuga longius omnes
Abſtulerat: ſic ueſana formidine captos,
Vt niſi præcelſam turrim aſcendiſſet Apollo,
Ardua turritæ cæpiſſent Pergama Troiæ
Sub manibus Patrocle tuis Argiua iuuentus.
Ille equidem Diuus Patroclum euertere, Troas
Conſeruare volens, ter ad alti mœnia muri
Rumpere conatum ter reppulit ære coruſco
Obiecti clypei manibus cœleſtibus, ipſum
Quartò inſultantem veſani dæmonis inſtar,
Sic deus alloquitur. Procul hinc Patrocle faceſſe.

Nam

Nam te fata vetant capere alta Pergama Troiæ
Inclyta, quæ magnus non expugnabat Achilles:
Qui tamen vt reliquis, ita te præſtantior ipſo eſt.
Sic ait. at metuens Patroclus Apollinis iram,
Retro longè abijt: fulgentibus Hector in armis
Conſtitit ad Scæam ſiſtens fugientia portam
Agmina. conſilij incertus, num pugnet in hoſtem
In medios ſeſe inſinuans, an Troas in vrbem
Et Lycios cogens in mœnia tuta receptet.
Talia voluenti, ſub imagine principis Aſij
Aſtitit in longum mittens iaculator Apollo,
Viribus atq; ætate ingentis principis Aſi.
Matris is Hectoreæ Ciſſeidos Aſius idem
Frater erat, iuuenis genitore Dymante creatus,
Proxima Sangario tenuit loca culta fluenti
Per Phrygiam. cui tūc ſimilis deus, Hectora magnū
Talibus alloquitur. Quid nunc fortiſſime ceſſas
A pugna vſq; adeò ceu degener, eſſe decebat
Quem nunc eximium? quod ſi mihi dextra dediſſet
Numina robuſto tantas in corpore vires,
Quantis ipſe vales, vel item maioribus vti,
Hoc ego te eximerem lachrymoſi munere belli.
Protinus ergo age dirige equos, verſasq; quadrigas
Patroclum contra, decus hoc ſi forſan Apollo
Ipſe tibi tribuat, miſſo proſternere telo
Ingentem virtute virum. Sic fatus Apollo
Conticuit. iubet Hector equos componere fratri
Cebrioni, freniſq; manu demittere in hoſtem.
Ipſe aciem ſubiens turbabat cuncta tumultu
Agmina multiplici Danaûm, cuneiſq; ſuorum

Oſtentans inſigne decus. tum præcipit Hector
Cebrioni, recta in Patroclum flectat habenas,
Omiſsis Danaûm reliquis. quo Locrius heros
Conſpecto, è curru citus euolat, & pedibus ſe
Credidit, in læuamq́; relatam tranſtulit haſtam,
Marmoreum dextra rapiens nec inutile ſaxum
Quodq́; tenere manu poſſet, coniecit in hoſtem,
Viribus emiſſum quantis tum poſſet, & ipſam
Cebrionis moderantis equos & frena tenentis
Tam forti mediam percuſſit vulnere frontem,
Vt per & extremam galeam, per & oſſa cerebri
Viſcera ſincipitis penetraret in intima telum
Binaq́; defluerent ante ipſas lumina plantas.
Ipſe ſuos oculos anima fugiente ſequutus,
Decidit exanimis currus de culmine ſaltu,
More viri ſubeuntis aquam, pronusq́; iacebat
In caput, & ſiccam conſperſit ſanguine arenam,
Ille nothus Priami generoſi filius olim,
Cui ferus illudens Patroclus, talia fatur.
O factum male, quàm doctus contendere ſaltu,
Quàm perit ille agilis vir ad omnia, quā bene vaſto
Venari magnos potuiſſet in æquore piſces
Tempeſtate aliqua deprenſus, & oſtrea captans
Suſtentare ſuos comites, qui curribus altis
Tam bene deſiluit perplani in puluere campi.
Sunt etiam Troes docti contendere ſaltu,
Vt video. ſic vana ferens. ſic ille cauillans,
Tendit in exanimem violenti more leonis:
Qui dum mactat oues pauidas, caulasq́; ſubintrat,
Mortifera rabidam percuſſus arundine pectus

Ipſe ſua virtute perit. Patroclus in hoſtem
Haud ſecus inſiluit. quem ſpectans Martius Hector,
Deſilit è curru. & venientem fertur in hoſtem.
Quales magnanimi duo per iuga ſumma leones,
Quos veſana fames acuit, pro corpore cerui
Exanimi certant. & mutua prælia miſcent:
Tales hi duo præſtantes certamine martis,
Circa Cebrionis decertauere cadauer,
Mutua præualidis miſturi vulnera dextris.
Tum capta arripiens Hector ceruice cadauer,
Vendicat ad ſeſe retrahens, quod vindice dextra
Correptum pede Patroclus retinere laborat.
Interea toto pugnantibus agmine Graijs,
Et Troum cuneis, ſicut cum flamina venti
Obuia conſeruere, ingentis ad ardua ſyluæ
Vnà Eurusq́; Notusq́; ruunt, & culmina certant
Eruere hinc atq; hinc, ornos fagosq́; comantes,
Aeſculeasq́; ruunt frondes, fragor intonat ingens
Alterno ſonitu, ſtridentibus vndiq; ramis,
Arboribus fractis crepitantibus, obuia tota
Ventorum arbitrio volitant folia eruta ſyluæ:
Sic Danai Troesq; in mutua funera dextris,
Inſanisq; ruunt animis, prorſusq́; timoris
Immemores, tum Cebrionem iuxta arma volabāt
Crebra virûm, clypeos multis quatientibus haſtis,
Letifero grauibus volitantibus ære ſagittis.
Grandibus hic etiam feriebant obuia ſaxis
Scuta virûm, gladijsq; in mutua fata ruebant.
Grandibus ipſe iacens membris, ſed puluere fœdus
Cebriones, oblitus equos, oblitus & artis,

Quæ currus regere & frenos auriga ſolebat.
Iam cœli medium Sol attigit igneus orbem,
Maxima tum crudi feruebant prælia martis,
Miſsilibus citroq́; vltroq́; volantibus inter
Et per vtraſq; acies. poſtquam autē pronus Olympo
Sol ſtetit, & magna repetebat Tethyos vndas,
Tum vires Danaûm magis inualuere, nouumq́;
Concepere animis robur. tunc ergo iacentem
Cebrionem rapuere inter tot millia Troûm,
Pertractumq́; armis ſpoliant, nudumq́; relinquunt.
Patroclus ter in aduerſas clamore phalanges
Inuectus, vultuq́; truci, feruoribus iræ
Significans confectum animum ferus irruit, ipſi
Omnia perſimilis Marti, totiesq́; nouenos
Lumine vitali ſpoliat, cum deinde maligno
Dæmonio ſimilis quarto ferretur in hoſtem,
(Iam ſiquidem tibi fatales Patrocle ſorores
Admouere manus) tunc illi Phœbus Apollo
Obuius occurrit, truculentus, ſæuus, & atrox,
Terribilis. ſed ne diuum cognoſcere poſſent
Mortales oculi, circundatus aere multo,
Stans acie in media miſcentum prælia, terga
Patrocli robuſta manu percuſsit, & altos
Conuertit, latosq́; humeros, retroq́; reduxit,
Conuerſo galeam capite excutit, illa fragorem
In terram collapſa dedit, tum vertice criſtæ
Puluere ſanguineo deſœdabantur equinæ,
Quadrupedum ante pedes abiectæ, nec prius vnquā
Fas erat has cadere & maculari puluere criſtas,
Quæ prius hoc illuſtre caput cœleſtis Achilli

Texerat

Texerat, & toties defenderat. illius ergò
Geſtandæ decus eximium nunc Iuppiter hoſti
Priamidæ dederat, ſed & ipſi morte propinqua
Blanda relicturo mortalis lumina vitæ.
Tũ telũ in manibus quod grande Menœtius heros
Robuſtumq́; tulit, totum confregit Apollo.
Pòſt clypeum ex humeris, thoracem è pectore ſoluẽs
Ante pedes proſtrauit humi. ſtetit ille dolore
Hac noxa attonitus, mente & ſpoliatus & armis.
Ecce ſuperueniens à tergo comminus haſtam
Iniјcit inter vtrunq; humerum vir Dardanus illi
Panthoides Euphorbus, & acer equeſtribus armis,
Et pedibus celer, & iaculis certare peritus.
(Is quandoq; viros viginti ſolus ab altis
Deturbarat equis, & curribus, vſq; adeò artis
Militiæ gnarus fuerat) nunc vulnus acerbum
Inflixit Patrocle tibi prior omnibus idem,
Haudquaquam letale tamen: namq; inde reuulſo
Aufugit iaculo, ſeq́; in loca tuta recepit,
Non auſus conferre manum vel nudo & inermi
Patroclo, qui iam plaga confectus acerba
Diuorum atq; hominum, ſociorum in denſa refugit
Agmina, deuitans inſtantis vulnera fati.
Quem ſpectans Hector fugientẽ, & vulnere tardũ,
Protinus aſſequitur Danaæas ante phalangas,
Et latus extremum coniecta vulnerat haſta,
Sicut perfoſſo extaret de corpore ferrum
Aduerſi lateris: quo demum vulnere victus,
Cum ſonitu ſuper arma cadens Locreius heros,
Ingenti mœrore animos affecit Achiuûm.

Ceu valido mactatus aper quandoq; leoni,
Si quando fontem potum venere ad eundem
Ambæ in monte feræ celſo. tenet ardor vtrunq;
Potandi, prior ille ſubit, vetat ille, ſuperbo
Certat vterq; animo: tandem leo robore præſtans,
Et virtute animi, multo ſudore fatigans
Mactat aprum, multoq; necatum vulnere linquit.
Sic fortem eximius Patroclum contudit Hector,
Milia crudeli qui tot modò miſerat orco.
Atq; hinc inſultans probra intulit iſta iacenti.
Iactator Patrocle, animo paulo antè ſuperbo
Alta minabaris ruiturum Pergama Troiæ,
Et noſtras te velle domos euertere, captas
Troiadum rapere antè nurus, tum claſſe parata
In patriam deferre tuam. ſtultiſſime: namq;
Harum in conſpectu mihi currus atq; quadrigæ
Paſſibus inſultant rapidis, pugnamq; capeſſunt.
Ipſe ego præ reliquis qui nunc Troiana frequentāt
Mœnia, ſanguinei perago decora inclyta martis,
A quibus exitium auertens, peſtemq; malignam
In te conuerto. nam te hoc in puluere campi
Infauſtæ comedent volucres, tua viſcera diræ
Depaſcentur aues: miſerum te cui nihil vnquam
Auxilij tulerit tuus ille inuictus Achilles,
Qui proficiſcenti tibi talia verba loquutus
Dicitur. O animi pars vnica & altera noſtri,
Huc Patrocle caue redeas niſi ſanguine thorax
Antè tibi Hectoreus manet perfoſſus & haſta
Et virtute tua. perſuaſit talia dicens
Aut animi vicio, vel adhuc ætatis ineptæ

ſtulte tibi. Tunc ſic Patroclus ad Hectora, ſenſus
Iam linquente animo. Siquidem te gloria vana
Nunc nimis extollit, tanquam tu viceris Hector,
Et me nec Phœbus, nec Iuppiter hoſtis iniquo
Merſerit exitio: poſſunt namq; omnia diui.
Et facile hoc ipſis fuit, vt me morte volentes
Multarint præmatura, qui fortia primum
Detraxere humeris arma omnia, numine verſo
Tum Iouis, occidit nudum non æquus Apollo,
Vulnere tum afflixit diro mea terga ſecundus
Euphorbus Pantho genitus, tu tertius haſta
Fodiſti iam ſemianimem, iam prorſus inermem:
Quales ſi bis nacta decem mea dextra fuiſſet,
Omnes conſimili leto mea dextra dediſſet.
Verũ hoc nunc dictũ tibi habe quod pectore in imo
Condere te iubeo: nec enim tibi vita ſuperſtes
Iſta diu, nec virtutis flos ille manebit.
Iam te fata vocant, tibi iam lux vltima vitæ
Imminet, inuicto quam mox ſub Achille ſubibis.
Talia dicentem, vita indignata reliquit
Hunc florem ætatis plorans, roburq; iuuentæ,
Lumen & aerium fugit auerſata ſub vmbras.
Quẽ licet exanimẽ, tamẽ bis affatus es Hector.
Quàm mihi maturam mortem Patrocle minaris
Vaticinans, quis nouit an hæc ventura trahatur,
An minus? ipſe etenim quantumuis fortis Achilles,
Matre licet genitus diua, tamen occidet armis,
Occidet & noſtri percuſſus acumine teli
Forſitan, & vitam noſtro ſub marte relinquet.
Hæc dicens, & calce premens, educere telum

Nititur,& ducta leuat haſta informe cadauer,
Quod quatiens excuſſit humi,teloq́; reducto
Automedonta petit,feriendi inſanus.at illum
Abſtulit æripedum fuga non mortalis equorum,
Quos dij Peleo donum immortale dederunt.

ILIADOS HOMERICAE
LIBER XVII.

NON latuit fortem Menelaum caſus Atriden
Interitus Patrocle tui,qui fortibus armis
Per media irrumpens pugnantum milia Troum
Auxilium tulit exanimi,& fœdata iacentis
Membra tuebatur: ceu paruum ſedula mater
Defendit vitulum,quem primo enixa labore eſt.
Atrides haſtamq́; manu,clypeumq́; ferebat
Pendentem ex humero morti exitioq́; paratus
Qui primus venienti obſtet,contraq́; reſiſtat.
Sed non Panthoides neglectum Euphorbus habebat
Patrocli caſum:namq́; aſſuit,& Menelaum
Talibus alloquitur.Populos Menelaë gubernans
Care Ioui,mitte exanimem,ſpolia iſta relinquens
Sanguine ſparſa mihi.nã Troum primus ego ipſum
Robuſtis validæ percuſſi viribus haſtæ,
Vulnere confodiens,vbi confertiſſima ſtabat
Pugna virûm.ſine nunc igitur ſpolia ampla referre

Me Lyciis Phrygibusq; meis, ne forſitan ira
Percitus, hoc dulcis ſpoliem te lumine vitæ.
His indignatus verbis: Prò Iuppiter, inquit
Atrides, haud fas fuerit ſic mente ſuperba
Se cuiquam iactare, & ſeſe extollere factis,
Haud quicquam meritis laudũ: nec pectore Pardus
Tam ferus eſt, vis magnanimi non tanta leonis,
Nec ſuis indomiti, quos & furor efferat, & vis
Toruos eſſe facit, quantum ſe Euphorbus ab haſtæ
Arte ferox iactat. nec enim ſic flore iuuentæ,
Nec quod equûm domitor, nec ſic virtute ſuperbit,
Queis nihil ille valet, qui me velut inter Achæos
Arguit ignauum. Sed non puto præpete fretus
Dexteritate pedum, ſub amatæ coniugis vnquam
Amplexus, iterumq; ad pignora cara redibit.
Sic ego nunc viresq; tuas & vana retundam
Somnia, ſi conferre manum mihi fortè parabis.
Quin moneo, refer in cuneos te, & in arma tuorũ,
Ne fortaſſe tuo pœnam de ſanguine ſumam.
His nihil Euphorbo verbis perſuaſit Atrides.
Quin mage nũc (inquit) fratrẽ Menelae peremptũ
Abs te, vlciſcar ego, & pœnas hoc nomine ſumam.
Iactabundus enim velut hæc mihi verba profaris,
Liquiſti dulces thalamos vxoris amatæ,
Et vix legitimi contacta cubilia lecti,
In luctu & mœrore tuos natosq; parentesq;:
Ipſe quidem miſeris ſolatia iuſta rependam,
Si caput his afferre tuum, ſi fortia poſſim
Arma tibi detracta, ſenis deponere Panthi
Phrontidis & pulchræ in manib. ſed lõga faceſſant

Verba procul,res iſta manu ferroq́; gerenda eſt.
Hæc dicens,haſta clypeum percuſsit acuta,
In quo lenta tenax curuabat acumina ferrum.
At Iouis Atrides veneratus numina, contrà
Ibat in Euphorbum,medijq́; per intima ventris
Viſcera tranſegit ferrum,vulnusq́; ſequutus
Viribus adiuuit,donec de corpore cuſpis
Parte alia extaret,qua tergo eſt proxima ceruix.
Inſonat ille cadens,magno ſimul arma cadentis
Increpuere ſono:tum quas bona gratia pinxit
Immaduere comæ conſpergine ſanguinis atri,
Auro atq; argento nitidæ gemmisq; decoræ.
Quale per æſtatem viridantis germen oliuæ
Agricola in campo colit,& producit amœno,
Quam rigat vnda recẽs,qua lympida vena ſcaturit
Allabens, quam ventorum ſuauiſsima paſcunt
Flumina, tota ſuis veſtitur floribus arbos:
Quam ſi fortè ruens vehementior aere turbo
Corripiat,ſternit baccas,folia omnia terræ
Deijcit,ipſa ſuum luget viduata decorem.
Talem Panthoiden deiectum vulnere acerbo
Atrides,vita exutum ſpoliabat,& armis.
Qualis ab aerio digreſſus vertice montis
In ſtabula alta leo furit, aut paſcentia lætis
In campis armenta boum pro viribus audax
Inuadit,primumq́; ingentis corpora tauri
Aggreditur,toto cum ſanguine viſcera paſcens
Dilaniat,canibus latrantibus vndiq; circum
Concurſante manu paſtorum:non tamen auſi
Aut conferre manum,aut propius conſiſtere, verũ

Iam non audaces animos timor occupat ingens
Sic nemo Menelae tibi Lyciúmue, Phrygúmue
Audebat conferre manum. nunc ergo tuliſſet
Arma ablata viro, niſi id inuidiſset Apollo:
Qui ſimilis Mentæ Ciconum ducis, oráq; vocemq;,
Hectora talibus alloquitur Marti æquiparandum.
Tum nunc Hector equos fruſtra inſectaris Achillis,
Captu difficiles, nec qui mortalibus vllis
Inducant parêre animo, nec præter Achillem
Vectorem accipiunt diua genitrice creatum
Interea ſimilis Marti Menelaus Atrides
Corpus ad exanimum Patrocli, ſanguine Troum
Aeſtuat, & Pantho genitum confecit acerbo
Vulnere, præſtantem multis virtute manuq;
Euphorbum, rapuitq; atro cum ſanguine vitam.
Sic ait. humanisq; decus ſe immiſcuit armis.
Priamides magno confuſus corda dolore,
Tum primum vigili luſtrabat lumine turmas
Et ſpolia agnouit, pulcherrimaq; arma trahentem,
Proſtratumq; ſolo iuuenem, cui cruda fluebant
Vulnera, ſanguineis ceu viuo è corpore riuis.
Extemplò in primas acies ſe turbidus infert,
Flammarum ſimiles radios iacientibus armis.
Quem ſimul Atrides properantem accurrere vidit,
Perculſus mœrore animum. Prò Iuppiter, inquit,
Armáne Panthoidæ? téne hic Patrocle relinquam?
Occiſum pro laude mea, pro nomine Achiuûm?
Quàm vereor, ne ſi ſpectent me forſan Achiui,
Non auſim conferre manus cum principe Troum
Hectore, vt ignauum dictis inceſſere pergant.

Tum metuo, ne me plures oriantur in vnum,
Et circumueniant, & iniquo Marte trucident.
Imminet en multis ſtipatus milibus Hector
Dardanidûm. Sed quid mea mens tibi talia fingis?
Quiſquis enim diuino homini diuisq; probato
Congreditur, perſæpe in aperta pericula vitæ
Inuoluit ſeſe ipſe volens. nemo ergo timoris
Arguerit me Graiugenûm, qui cedere Marti
Viderit Hectoreo, ſuperi quem viribus augent,
Pro quo ceu ſocijs depugnat Iuppiter armis.
Si tamen Aiacem conuenero, fortiter ambo
Vel diuos contra pugnabimus, arma referre
Corpus & exanimum ſi fortè queamus Achilli:
Præſtiterit ratio hæc, quamuis mala. talia ſecum
Dum voluit Menelaus, adeſt iam proximus Hector
Dardanidûm ſtipante globo, tum verſus Atrides
Lenta ferens retrò veſtigia, lumine toruo
Dudum reſpiciens: generoſi more leonis,
Quem manus à ſtabulis abigit paſtoria, telis
Vndiq; coniectis, & ob hoc animoſa canum vis.
Ille minax, iraq; oculos torquente recedit
Inuitus. ſic Atrides à funere abactus
Patrocli, poſtquam ſeſe ad ſua ſigna recepit,
Veſtigans Aiacem oculis Telamone creatum
Quærebat, tandemq; aciei in parte ſiniſtra
Conſpicit hortantemq; ſuos, hoſtesq; fugantem.
Magno illos ſiquidem terrore impleràt Apollo.
Hunc igitur curſu aſſequitur, dextraq; prehenſum
Talibus alloquitur generoſi filius Atrei.
Aiax, feſtinemus opem præſtare iacenti

Pa-

Patroclo, ſpoliato armis, & lumine vitæ:
Corpus vt ad magnum tantũ referamus Achillem.
Armis namq; ferus potitur præſtantibus Hector.
His animum dictis turbatus maximus Aiax,
Per medios ruit armatos, cui fortis Atrides
It comes. ac Hector iam corpus inane trahebat
Patrocli, ſpoliatum armis, vt fronte reſecta
Proijceret canibus truncum eſurientibus, eſcam.
Affuit interea Phœbææ lampadis inſtar
Contectus clypeo, atq; armis radiantibus Aiax.
Quem cernens, cuneis Troum ſe immiſcuit Hector,
In currum ſubitò inſiliens, Peleia in vrbem
Arma ferenda dedit ſocijs, famam inde perhennem
Aeternumq́; petens laudum decus. ipſe iacentem
Patroclum clypeo protexit maximus Aiax.
Ceu leo, qui ſylua catulis comitatus in alta
Venantes videt ire procul, videt obuia ferre
Arma ſibi, toruum ſpectans, vellitq́; ſub alta
Fronte ſupercilium, quo lumina contegat. Idem
Hinc Aiax, inde Atrides defendere certant
Exanimem, magnoq́; animum mœrore grauati
Optabant conferre manus, & cernere ferro.
Tum Glaucus ſatus Hippolocho, ſocia arma ferentũ
Dux Lyciûm, toruè inſpiciens, ſermone moleſto
Hectora perturbans. Quis, ait, pulcherrime Troum
Te nunc torpor habet? qua nunc formidine marces
Longè his inferior pugna? quia ſcilicet errant
Qui te præcipuum, qui dicant eſſe peritum
Militiæ, audacemq́; manu: quo robore, fortem
Cum fugias, age qua populum ſeruabis & vrbem

Arte tuam? nemo in fortes pugnabit Achiuos
E Lycijs: noſtri quia nulla eſt gratia facti,
Cum tot pro patriaq; tua & pro gente tuorum
Pugnemus, quónam reliquos virtute minores
Eripies pacto, è manibus timidiſsime Graiûm?
Cum Ioue progenitum magno Sarpedona dudum,
Tam fidum tibi, tam vobis ſocia arma ferentem
Obſcœnis auibus, canibusq; reliqueris eſcam:
Cuius vita fuit nobis perſæpe ſaluti.
Quod ſi nunc Lycij credant mihi, & audiat omnis
Hic populus, patriam repetentes protinus omnes,
Alta relinquemus perituræ mœnia Troiæ.
Siquid enim Troes laude & virtute ferendum
Fortiter auderent, iamdudum exangue cadauer
Obtinuiſſemus. quod ſi ſors æqua dediſſet,
Pulchra tuliſſemus Sarpedonis arma perempti,
Reddita pro Danais: cùm tantum plurima Graiũ
Turba ſequuta ducem, bello conſumpta cruento
Conciderit. Nunc te non ſuſtinuiſſe pudendum eſt
Vnius aſpectum Aiacis, cum forte videres
Pugnantem è regione, nec auſum quolibet illi
Conſerere arma modo: quia ſit te fortior armis,
Et longè virtute animi tua robora vincat.
Talia dicentem iamdudum lumine toruo
Aſpiciens, contrà ſic reddidit inclytus Hector.
Glauce animo talis tam verba ſuperba profaris,
Te ſiquidem ratione alijs præſtare putarim
Qui Lyciæ cunq; arua colunt opulenta feracis.
Nũc tua dicta tamẽ mihi mentẽ & pectus acerbãt,
Qui captum tanta inſimulas formidine, vt vnum

Vnius

Vnius aſpectum Aiacis contra arma ferentis
Non tulerim, retrò viſus ceßiſſe vocanti.
Non ego cornipedum ſtrepitum ceu victus equorũ
Pertimui, non arma virûm, non tela minantum.
Sed Iouis humano potior ſententia ſenſu eſt:
Ille dat oppreßis vires, adimitq; ſuperbis,
Victoresq; facit quos vult, victosq; viciſſim.
Nunc ades huc age amice, vt coràm cernere poßis
Qualia deſignem: num ſim, quem me eſſe proteruè
Mentiris, timida mentem formidine captus:
Númne aliquem Danaûm præſtantẽ robore multo
His arcere queam manibus, ne funera caſi
Capta Menœtiadæ ſibi vendicet. iſta loquutus
Clara voce ſuos, hortatus in arma, vocabat.
Nunc Lycij, nunc Dardanidæ, nunc Troes amici,
Eſte viri, ſubeat vobis nunc bellica virtus
Si qua fuit prior vlla animis, vt robore veſtro
Adiutus, victorq; inſignibus induar armis,
Quæ cæſo per nos Patroclo auferre decebat.
Talia vociferans, medijs è millibus Hector
Proripuit ſeſe, & necdum per multa profectos
Camporum ſpacia aſſequitur, qui pulchra ferebant
Arma, Menœtiaden quibus exornaret Achilles.
Tum procul à pugna commutans arma, reſumptis
Aeacidæ induitur, ſua mittit ad Ilion altum.
Induit arma igitur magni immortalia Achillis.
Quæ dij Peleo dederant, Peleus Achilli
Iam ſenior nato: ſed non tamen ille ſub armis
Conſenuit patrijs. indutum talibus ergo
Iuppiter aſpiciens paſſu procul ire ſuperbo,

Concutiens caput,hæc effudit pectore dicta.
Hei miſer: haud etenim æquã reminiſceris Hector
Quæ te fata manent,quàm ſit tibi proxima duræ
Mortis acerba dies.nunc tu immortalia ſummi
Arma viri indutus,nimia plus parte ſuperbis,
Arma viri indueris, quem ferro horrentia Martis
Agmina tota tremunt,cuius nunc morte tuliſti
Extinctum comitem generoſum pectore forti.
Arma autem,indulgens propriæ immoderatiùs iræ,
Eripuiſti humeris.Sed nunc te ego viribus auctum
Eximijs dabo,vt his virtus reſpondeat armis.
Semper enim bello bonus & virtute fuiſti,
Nullo ex hoſte pedem retuliſti turpiter vnquam:
Arma manu feret Andromache tua,nuper Achillis.
Dixit,cæruleisq; oculis pater annuit,iſthæc
Omnia & Hectoreis aliena arma artubus aptat.
Talibus inſtructum grande in certamen ituro
Mars comes it. grauib.dux & truculẽtus in armis.
Viribus hi validis auxerunt Hectora diui.
Iamq; ille ad ſocios atq; ad ſua ſigna reuerſus,
Voce bonus clara,& longè fulgentibus armis
Eſſe videbatur,magno non diſpar Achilli.
Non ita diſsimilis procerum tum quemq; ſeorſim
Hortatur,Meſthlenq;,Medontaq;,Therſilochumq;
Glaucũ,atq; Hippothoũ,Deſinora,& Aſteropæum,
Phorcynq;Chromiũq;,his additur Ennomus augur.
Hos ita vociferans hortatus in arma ciebat.
Auribus accipite ô ſociæ tot millia gentes,
Non quia tot ſocijs aut tantæ molis egerem
In bellum,patrijs excitos ſedibus ipſos

Vos ego conduxi comites: ſed vt inclyta Troiæ
Mœnia, Troianasq́; nurus, paruosq́; nepotes
Mecum à belligeris conſeruaretis Achiuis.
Præmia quæ propter vobis precioſa rependam,
Et bona conſtituam iuſti ſolatia victus.
Excitet vt reliquos tam libera copia: quorum
Qui recta inuadens Danao, confliẋerit hoſti,
Aut vincet præclarè, aut morte occumbet honeſta.
Hæc etenim ratio eſt: & conſuetudo ſub armis.
Qui vero, licet exanimem, Patroclon ab hoſte
Ereptum, intulerit Phrygibus, Trou mq́; phalangi,
Dimidium dabit huic ſpoliorum maximus Aiax
Deuictus, medium ipſe feram. non ergo minores
Quàm quibus ipſe fruar, laudes famamq́; tenebit.
Mouerat his animos dictis, & concita Troum
Pectora: mox Danaos infeſtis vndiq; telis
Inuadunt. ſpe ſublati, ſe poſſe ſuperbo
Eripere Aiaci Patrocli exangue cadauer
Dementes, qui non animis cladem ante viderent
Venturam. ſiquidem plures cecidere ſub haſta
Magnanimi Aiacis, qui tunc Menelaon Atriden
Alloquitur. Generoſe, inquit, Menelae, vocatos
Huc age ſiſte duces Danaûm, quoſcunq; licebit,
Aut ſors obtulerit. nec enim nos hinc redituros
Incolumes, ſpes vlla ſubeſt, aut ferre cadauer
Patrocli è manibus Troum, fortaſſe futurum
Alitibus canibusq; eſcam, dulcemq; rapinam.
En venit exitium minitans graue Martius Hector,
Atq; inimica premens circum tegit omnia nubes
Denſantis nebulæ. quos nunc potes ergo vocato

Auxilium Danaos,paret Menelaus,& alta
Voce ciens: Proceres,inquit,fortiſsima Graiûm
Pectora,adeſte citi.quicunq; ſub Atridarum
Viuitis imperio.quorum tot milia turmas
Auſpicio regitis(quæ vobis ex Ioue ſummo
Gloria vera venit)nec nomina veſtra tumultu
In tanto numerare licet,nec quemq; videre
Cui loquar:huc properate alacres,& adeſte ſalubri
Nobis auxilio,pudeatq́; relinquere prædam
Patroclum canibus.clamantem talia Atriden
Non procul exiſtens Aiax audiuit Oileus,
Primus & accurrit:pòſt Idomeneus,& ipſi
Meriones Marti ſimilis:tum cætera certo
Turba carẽs numero:quis enim cõprahẽdere poſsit
Nomina tot procerum,mox inſtaurata gerentum
Prælia?ſed Teucri duce conflixere priores
Hectore,vt irati maris æſtuat vnda reſiſtens
Fluminis illapſi contrà venientibus vndis,
Littora ſumma mari reboant:tam Troes Achiuis
Impete veſano miſcentur,inane cadauer
Vnanimes circum Danai ſtant,atq; reſiſtunt
Obiectis clypeis.ſed & ipſos Iuppiter atris
Offundit tenebris.nec enim Patroclon Atrides
Oderat,eximium comitem:ſcelus eſſe nefandum
Hoc reputans,ſi paſcat aues, catuloſq; voraces
Carne ſua.atq; ideo ſocios exciuit,vt eſſent
Auxilio.Teucri tunc irrupere priores
In Danaos,ſubitoq; iacens liquere cadauer,
Cædis adhuc auidi:nullo tamen inde perempto,
Sed ſtupidum retulêre pedem.licet haud ita multũ
Ab-

Abſuerit, quin exanimem ſpolia ampla tuliſſent,
Vertiſſentq́; fuga Danaos: niſi maximus Aiax
Troianos turbaſſet agens, qui robore forti
Corporis & ſpecie poſt magnum ſolus Achillem
Præſtabat reliquis Danaûm. per is agmina Troum
Rupit apro ſimilis, celſis qui in montibus olim
Latratu reſonante canum circundatus, ira
Aeſtuat, & ſæui metuendus acumine dentis
Diſpergit per tota fugans luſtra inuia ſyluæ.
Talis erat magni Telamonis filius Aiax,
Per Troas, per & arma ruens hoſtilia, circum
Qui ſtabant Patrocle tuum generoſe cadauer,
Rapturi, & patriæ (ſi ſic fortuna tuliſſet)
Laturi decus eximium, Lethi inde Pelaſgi
Filius Hippothous, loro ex vmbone refixo
Ingentis clypei, talum traiecit vtrunq;
Patrocli loro inſerto, per denſa trahebat
Agmina correptum ſtringenti fune cadauer,
Grata ferens Teucris ſolatia, grata ſuperbo
Priamidæ: ſed ſucceſſum fors dura negabat:
Nanq; ſibi infelix mortemq́;, & triſte parauit
Exitium. quo nemo illum prohibere, nec vllo
Eripere ingenio potuit, nec viribus vllis.
Illum nanq; ſequens per confertiſſima Troum
Agmina, præclari Telamonis filius Aiax
Aſſequitur, ſummumq́; ferit per caſſidis orbem,
Criſtatæ & fortem vægrandi vulnere conum
Diffidit, & per maxillam graue vulnus adegit
In caput, vnde atro cerebrum cum ſanguine fuſum
Defluxit, dextramq́; ſequens madefecit, & haſtã.

Ille animo linquente cadens, elapſa reliquit
Lora manu, faciemq́ cruento in puluere fœdans
Procubuit, procul à patria, procul vbere terra
Lariſſa, caris nec iuſta parentibus olim
Præmia perſoluit, breuis imperfecta iuuentæ
Tempora ſortitus, manibus cum victus & haſta
Magnanimi Aiacis caderet. iam viribus audax
Hector in Aiacem iaculum librabat acutum,
Quod per inane volans dum conſpicit ille, reducto
Corpore vitabat, dextramq́; ictumq́ fefellit.
Hinc Schedium petit Iphitiden, qui Phocide terra
Duxerat armatas lachrymoſa in bella cohortes:
Mœnia qui Panopea colens, tot gentibus vnus
Præfuit imperio cui tum compage ſub ipſa
Oſſea ſpinarum per vincula vulnus adegit,
Tam graue, vt extaret ſummo de corpore ferrum
Circa humerũ: ſonat ille cadens, ſimul arma cadẽtis
Illiſa inſonuere ſolo. tum maximus Aiax
Magnanimum Phorcyna petit, genitore creatum
Hippothoo, mediiq́ adigit per viſcera ventris
Perfoſſo thorace enſem, cùm fortè pararet
Exanimum clypeo defendere & enſe parentem.
Ille cadens, terramq́; manu ſimul ore cruentus
Contigit, & fugientem efflauit in aera vitam.
Interea ſociis comitantibus inclytus Hector
E pugna parat ire retrò, & diſcedere in vrbem.
Quos contra Danai magno clamore coorti
Phorcyna Hippothoumq́; trahunt, armiſq́; decoris
Et patris & nati geminata cadauera nudant.
Iam nec marte pares, nec robore Troes Achiuis,

Ex-

Excelſum repetunt ſe victa fatentibus armis
Ilion.at Danai propria virtute ſuperbi,
Elatiq́ animis,nihil huius nomine ſortis
Attribuere Ioui. Sed enim Ioue natus Apollo
Epytidæ ſimilis Periphanthi,os,verba,colorem,
Præconi,patria qui dudum clarus in arte
Conſenuit,tali Aeneam ſermone laceſſit.
Aenea quónam pacto ſine numine diuûm,
Atq́ his inuitis,reſides ſuper alta ſedetis
Pergama? quando hostes propria virtute ſuperbi,
Elatiq́ animis,hominum tot milia victis
Inſultant,vobisq́ malum cladémq́ minantur,
Tanquam certa manu victoria parta triumphet.
Quàm vobis plus quàm Danais fauet ille deorum
Maximus,atq́ optat vos vincere Iuppiter æquus.
Sed vos,vt video,capti formidine,nullas
Audetis conferre manus,nec vincere bello.
Talia dicentem Aeneas agnouit & alta
Hectora voce vocans.Vos, inquit, & Hector & oẽs
Troiani proceres,& qui ſocia arma tuliſtis,
Num pudet eſſe animo tali? ſic turpiter hoſti
Cedere? ſic Danao nos vertere terga ſequenti?
Quis tamen aſſiſtat diuûm mihi? nẽpe ego ſummũ
Arbitror eſſe Iouem,qui nobis conſilia iſthæc
Immittat,faueatq́ volens.agite ergo feramur
Hinc rectà in Danaos,nec permittamus vt altas
Ad naues referant Patrocli exangue cadauer,
Ceu nacti ſecura repulſis ocia noſtris.
Talia vociferans,ſeſe ipſe per agmina primus
Proripuit,quem mox alij,pars magna,ſequuti,

In Danaûm turmas ſtructa irrupere phalange:
Tum bonus Aeneas fortem Leocriton armis,
Quem genuit magni ſocium Lycomedis Arisbas,
Eximium leto iaculo proſtrauit acuto.
Quem ſubita miſerans Lycomedes morte cadentē
Cominus Hippaſiden letali Amythaona telo
Proſtrauit, fixumq; reliquit in epate ferrum,
Qua ſunt parte breui propiora pericula vitæ.
Ille ex Pæonia prædiuite duxerat acres
Et promptos in bella viros. pòſt Aſteropæum,
Fortia quæq; manu peragens. hunc ergo ſolutis
Defectum genibus, fœdoq; in puluere ſtratum
Strennuus ingemuit carum Aſteropæus amicum,
Et ſimul in Danaos graſſantibus irruit armis.
Sed fruſtra ſtabant obnixæ grandibus haſtis,
Et clypeis Argiuæ acies, & milite denſæ
Ad corpus Patrocle tuum. tum maximus Aiax
Pluribus hortari ſocios, incendere dictis,
Virtutemq; animosq; virûm, nec cedere quēquam
Corpore Patrocli ſinere, aut pugnare remiſſis
Robore, vi, virtute, manu: ſed tela feroces
Mittere, in hoſtiles aciem conuertere turmas.
Quæ dum cuncta facit Telamonis filius Aiax,
Oblita purpureo iam ſanguine terra fluebat,
Plurima iam Troum & ſociorum turba cadebat,
Et ſimul Argiuûm, nec enim non cæde cruenta
Hi queq; pugnabant, ſed corpora plura cadebant
Troiugenûm, dum ſic in mutua vulnera dextris
Inſurgunt, dubiumq; ſtudent propellere Martem.
Sic vtrinq; pari tolerabant prælia motu,
Sicut

Sicut vbi ignigenæ miſcent incendia flammæ,
Iamq; nec apparent cœlo puriſſima Solis
Lumina, nec radijs argentea Luna refulget:
Vſq; adeò nebula tecti caliginis atra
Pugnabant, dum Patroclum ſibi quiſq; iacentem
Adſerere, & raptare manu, & defendere certant
E turba procerum, pugnantum in nube coorti
Pulueris. interea pugnare remiſſius extra
Puluerεam noctem (nec enim contexerat omnem
Aera, nec montes terrarum culmina, nubes)
Magnanimis fortes commiſſi Troes Achiuis.
Qui tamen in tenebris & opaca in nocte feroces
Conſeruere manus, letalia tela ferebant,
Mittebantq; manu, ferroq; in fata ruebant
Mutua, præſtantes reliquis, atq; optima bello
Pectora. tum fratres Thraſymedes Antilochusq;
Neſtoridæ gemini, nondum audiuere dolendum
Patrocli interitum, ſed adhuc pugnare putabant
Ante alios in prima acie. cum deniq; cædem
Cognoſſent, ſociûmq; fugam cladémq; viderent,
Eminus inde tamen, procul atq; à nauibus altis
Rem geſſere manu. ſenior nam talia Neſtor
Iuſſa ſuis dederat, quæ non tranſire licebat.
Interea bellum lachrymabile creſcit in horas,
Iam labor, & ſæuus certaminis ardor anheli,
Iam ſudor calidus per corpora tota fluebat,
Iam genua & ſuræ, iam vultus, lumina, plantæ,
Vulneribus conciſa labant, ad Achillis amicum
Et fidum comitem, quem tunc ſibi quiſq; ſtudebat
Optimus adſerere: ac ſi quis diſtendere pellem

Taurinam iubeat, craſſam pinguedine multa,
Multorum manibus, terræ deſudet omaſum,
Et liquor omnis humi. ſic ipſum tempore paruo
Patroclum in diuerſa, manus numeroſa, trahebat,
Cum ſe poſſe ſuam ſperarent Troes in vrbem
Pertrahere, ad naues Danai. ſic prælia vtrinq;
Feruebant. nec Mars populorum concitor, illa
Sorte mouebatur, nec ſpectans talia Pallas,
Etſi præualidæ ſtimulata furoribus iræ.
Pro ſic exanimo Patroclo Iuppiter illa
Luce viros & equos affecit clade cruenta.
Nec dũ ad magnanimũ fama hæc peruenit Achillẽ,
Tam carum cecidiſſe virum, quo tempore vtriq;
Pugnabant procul à ratibus ſub mœnibus vrbis:
Hic vbi tum pugnare ſuum ſperabat amicum,
Inde breui rediturum ad ſe. namq; eſſe ferebat
In fatis, ſine Patroclo non poſſe ſuperbum
Ilion excindi, cum matrem ſæpe rogaſſet
Accipiens reditum, ſi quid ſententia magni
Patroclo diuina Iouis portenderet ipſi
Aut triſte aut lætum. verum illi cærula mater
Tantum ſignificare mali, tam inſignis amici
Interitum nunquam voluit, ſed vtriq; pepercit.
Interea infeſtis concurritur vndiq; telis
Corpus ad exanimum, ſeſe per iacta viciſſim
Probra laceſſentes, Danaûm cum è milibus vnus.
Turpe (inquit) ſocij fuerit, ſi fortè coactum
Ad naues repetamus iter, terræ omnibus iſtuc
Sufficiet ſpacium: ſatiusq; hic mortis honeſtæ
Munere defungi, quàm Teucris cedere laudem,

Et

Et decus, vt referant intra ſua mœnia, caſi
Membra Menœtiadæ. tum ſic è Troibus vnus.
Si fatum ſuperare viro deus, inquit, in vno
Permittit, cur non alijs ſimul omnibus idem
Annuit hoc ipſum? nemo ergo hæc prælia veſtrûm
Detrectet. dictis his hortabantur vtrinq;
Seſe alacres. fragor armorum ferit aurea cœli
Sidera & aerio ferrum clangore reſultat.
Iamq; & Achillis equi procul à certamine pugnæ
Diſcurrere vagi, gemituq; & voce fremebant,
Quàm primum dominũ proſtratũ in puluere ſicco
Aurigam ſenſere ſub Hectore principe Troum.
Quos tamen Automedon Dioreos inclyta proles
Verberibus verbisq; regens hortatur amicis,
Nunc terrere minis pergit, nunc cædere flagris.
Illi nec pictas naues, & littora curſu,
Aequora nec lati repetebant Helleſponti,
Non in dura retrò potuerunt prælia cogi.
Sed velut immoto ſtatua de marmore fixa
Signa ſepulchralis tumuli, qui continet oſſa
Mortua ſiue viri, defunctæ ſiue puellæ:
Sic illi immoti, & firma in veſtigia nixi,
Alter in alterius capita inclinata tenentes,
Perſtabant curru iuncti, lachrimasq; ciebant,
Quæ calidæ miſeris malas, per & ora cadebant,
Aurigæ deſiderio mittentibus ægri
Signa animi gemitus, viridis coma fluxit vtriq;
Per iuga, cæſaries ſqualebat denſa iubarum.
Quos cùm deſpiceret ſummo miſeratus Olympo,
Iuppiter, hæc ſecũ. Ha miſeri, vósne addere Achilli

Mortali decuit, vos nulla morte domanda
Stirpe ſatos? númne vt caſus doleatis iniquos,
Aerumnaſq; hominum. nec enim de ſemine natis
Mortali, & ſuperas vita carpentibus auras,
Humano eſt vſquam genus ærumnoſius vllum.
Non tamen hos currus, nō vos moderabitur Hector
Non alius, raptis nunc ille ſuperbiat armis
Improbus, & fama fruſtra ſe iactet inani.
Nunc ego vos pedibus celeres, animoq; feroces
Eſſe dabo, & ſolidas ſuperaddam in corpora vires,
Vt ſocium magni incolumem referatis Achillis
Automedonta citi ad naues, littusq; relictum:
Hoc & adhuc tribuam vobis decus: ite futuri
Victores, & fata virûm numeroſa cadentum
Viſuri: donec Tethys vaga lumina ſolis
Condat in Oceanum, & terrarum frigida noctis
Contegat vmbra ſolum. Sic fatus Iuppiter, aptas
Inſtaurauit equis vires. illi ocyus aura
Excuſſere iubis ſqualorem pulueris atri,
Et currum rapuere citi, per tela, per hoſtes,
Per Troas, per & Argiuos. tum triſtis & amens
Pro ſocio Automedon, ruit in denſiſſima Troum
Agmina: vt anſeribus portans fata vltima vultur.
Sed facile vrgentum ſe exemit ab agmine Troum,
Per medias acies multos, perq; arma ſequutus,
Nec tamen excepto quoquam, nec vulnere læſo.
Solus enim vacuo in curru, nec mittere tela,
Nec retinere manu potuit ſpumantia frena,
Aemonidæ tandem Laercei filius ipſum
Alcimedon, poſt terga videns, atq; vltima currus

Poſt

Poſt iuga conſiſtens, ſic eſt affatus amicum.
Automedon, quis enim diuûm tibi inutile miſit
Conſilium in mentem? contra tot ſolus vt auſis
Milia conſeruiſſe manus, iacet inclytus heros
Ille Menœtiades, ſpolijs indutus Achillis
Hector & arma ferens humeris aliena ſuperbit.
Cui celer Automedon. Cui gloria talis Achiuûm
Contigit Alcimedon, vel cui contingat, equorum
Frena manu, & currus moderari morte carentum?
Cui, niſi Patroclo forti, vitalibus auris
Dum frueretur adhuc: dira nunc morte peremptus
Ille iacet, fato nimis heu præuentus acerbo,
Quin tu frena manu capis hac, & flectis habenas,
Ipſe ego deſiliens curru fera prælia dextra
Experiar. dicto citius magnum inſilit axem
Alcimedon, & frena manu capit: alite curru
Deſilit Automedon. quod dũ videt inclytus Hector
Verſus ad Aeneam, qui tum propè conſtitit, inquit.
Aenea conſultor, equos (vt opinor) Achillis
In pugna video, nequaquam illa arte peritis
Commiſſos, ſtultoq; regi moderamine vani
Auriga: quibus (ipſe velis modo) poſſe potiri
Me confido equidem. nec enim contra venientes
Expugnauerimus facili ratione, feroces
Ingenio, & virtute animi. Sic dixit, at illi
Paruit Anchiſa genitus. tum pellibus ambo
Tecti humeros bubulis, ibant crepitantibus armis,
Quippe graues multo Mauortia corpora ferro.
His ſocij accedunt Chromiuſq;, & corpore diuis
Aretus ſimilis, ducti ſpe laudis equorum

Corripendorum ſtultiq́;,& pectore cæci.
Namq; opere in tanto multus fundendus vtriq;
Sanguis erat:quippe Automedon confecit vtrunq;
Vulnere mortifero.qui vi,qui robore fretus,
Et virtute animi prudens,Iouis alma precatus
Numina,ſic fidum verbis affatur amicum.
Alcimedon,ne diſcedas hinc longius, inquit,
Néue abeas,nec equos porrò hinc age:ſuſpicor autē
Hectora Priamiden tam pulchris velle potiri,
Idq́; daturum operā,nec ab hoc certamine quicquā
Antè remiſſurum,magno quàm rurſus Achilli
Siſtantur,qui nos etiam nunc perdere leto
Aeſtuat,& turbare acies atq; agmina Graiûm,
Ni prius inſidias illi fraudemq́; ſtruamus.
Hæc dicēs,cōuerſus & Aiaces vocat,& Menelaū.
Aiaces,Menelae duces,decora inclyta Graiûm,
Huc agite,exanimem defendite ferte frequentes
Auxilium.quicunq; animis præſtatis & armis,
Et noſtras acies,& nos à morte propinqua
Eripite.en lachrymoſa ferentes prælia miſcent
Hector & Aeneas,Troum fortiſſima bello
Pectora,perturbantq́; acies atq; agmina rumpunt.
Iſta ſed in manibus ſita ſunt(vt cuncta)deorum.
Ipſe quidem iaculum mittam,ſed Iuppiter ipſum
Diriget,& curæ nos noſtraq́; ſolus habebit.
Dixit,& emiſſam manibus vibrantibus haſtam
Conijcit.illa volans Areti tranſijt orbem
Ingentis clypei,zonam per ad intima ventris
Ilia peruadens. ſicut cum fortè ſecurim
Impegit iuuenis,bouis inter cornua crudi,

Ille

Ille cadit plangens ingenti corpore terram:
Haud ſecus Aretus cecidit, telum intus adhærens
Viſcera confodit. tum telo maximus Hector
Automedonta petit, veniens quod corpore flexo
Vitatum, ferro telluri infigitur atræ,
Summa parte tremens. Tum vero Martius horror
Inualuit, totasq; furens effudit habenas.
Tum gladijs res cepta geri, tum cominus omnes
Conſeruere manus. ſed enim duo fulmina belli
Aiaces ſubeunt pugnæ, miſtasq; repentè
Diremere acies. veriti quos maximus Hector,
Et celer Aeneas, Chromiusq; per agmina retrò
Auerſum retulere pedem, ſub ſtrage relicto
Areto exanimi, quem ſtrennuus exuit armis
Automedon, iactabundusq; hæc verba profatur.
    Nunc habet ipſe ſuæ quædam ſolatia mortis
Patroclus, licet occiderit contemtior illo.
    Talia vociferans currum conſcendit, onuſtum
Areti ſpolijs, conſperſus ſanguine cæſi,
Et plantas ambasq; manus: per cuncta leoni
Carniuoro ſimilis, qui iam præpinguia tauri
Viſcera depaſtus, ſpumas agit ore cruento.
    Mox iterum ſuper exanimi certamen obortum
Ingens, luctificum, pugnam inſtaurante Minerua.
Cuncta uidens etenim demiſit Iuppiter illam
De cœlo, Danais iuſſam ſummittere vires
Et reparare animos. nec enim fuit vna voluntas
Illius, aut vno ſtabat ſententia motu.
Sicut vbi aeriam de cœlo Iuppiter Irim
Demittit, ſignum aut belli mortalibus ægris,

Aut hyemis gelidæ, quæ ſola laboribus arcent
Humanum reficit genus. at iumenta moratur,
Et pecorum gregibus venit improba. talis ab alto
Vertice delapſa eſt nymbo circundata Pallas,
In medios ſeſe immittens dea præpes Achiuos.
Nunc hos, nunc alios compellans voce manuq́;,
Rurſus in arma trahēs. Iam ſtabat proxima Atridæ
Ante alios Menelae tibi, quem voce diſerta,
(Phœnici ſimilis, ſimul & mentita figuram)
Talibus alloquitur. Fuerit Menelae pudendum
Cum reliquis, tum præcipuè tibi triſte & acerbum
Hoc facinus, ſi te viuo comes ille ſuperbi
Aeacidæ, canibus Troiæ ſub mœnibus altis
Præda relinquatur. verum hic age ſtrennuus eſto,
Et comites in bella cie, rape in arma phalangas.
Cui vocem bonus Atrides. ô maxime Phœnix,
O venerande ſenex, vtinam mihi Pallas adauctas
Inſtauret vires, & tela valentia præſtet,
Non ego deſuero Patroclo. ſcilicet illum
Deſeruiſſe queam, quem ſic ego ſemper amarim?
Cuius & interitu miſerè conflictor acerbo.
Sed velut ignis edax conſumens omnia, ſæuo
Pectore graſſatur, ſternens rapido omnia ferro
Hector, & in partes quaſcunq; agit agmina ſecū.
Cui fauet, & laudem non æquus Iuppiter auget.
His animo lætata hilari fuit innuba Pallas,
Se primum ante alios, ſua numina prima vocari.
Mox genua atq; humeros Menelai robore fulſit
Præcipuo, audaciq́; animum virtute repleuit.
Humani cohibens affectus corporis omnes

Parte

Parte bona.prudens inſerta audacia,diuæ
Ingenio,leni & placido. Tum proximus aſtans
Patroclo,medios iaculum contorſit in hoſtes.
Fortè Podes fuerat ſatus Eetione, beatus
Diuitijs animiq; bonis,& ab Hectore cunctis
Rebus honoratus.fidos comes inter amicos.
Hunc medium,qua zona coit,confixit Atrides,
Viſceraq; infixum penetrauit ad intima ferrum.
Ille cadens,ſonitu ingenti ſuper arma ruebat.
Quem celer Atrides correptum ex agmine Troum,
Ad ſua pertraxit. Tum proximus Hectora Phœbus,
Phœnopis Aſiadæ formam mentitus, & ora,
(Priamidæ,ex clara patria,hic fuit hoſpes, Abydo)
Talibus alloquitur ſuccendens pectora dictis.
Quis te,quis Danaũ defugerit amplius Hector?
Quisúe reformidet?poſtquam metuiſſe videris
Ignauum bello Atriden,quem ſpreueris antehac.
Qui nunc magnanimo Pode te ſpoliauit amico
Solus,& exanimem traxit,rapuitq́; iacentem.
His animum dictis mœrore obduxit acerbo
Hectoris. ille furore amens,metuendus & armis,
Irruit in denſas acies.tum Iuppiter altam
Aegida concutiens,obduxit nubibus Idam,
Et ſimul intonuit clarum,lætiſsima Teucris
Signa ferens,vertitq́; fuga trepida agmina Graiũ.
Primus Peneleus Bœotius agmine verſo
Terga dedit fugiens,humerum percuſſus adacto
Aduerſum leuiter iaculo,quod miſerat acer
Pulydamas.& ad oſſa cutem perſtrinxerat imam.
Hector Alectryonis generoſum Leiton haſta

Vulnerat, interiora manus mucrone reuellens.
Qui properè omiſſo dubiæ certamine pugnæ,
Terga fugæ circumſpiciens dedit: & licet haſta
Armatus, tamen haud hoſti formidine captus
Audebat conferre manus: tum Leiton *haſta*
Vrgentem Idomeneus *petit* Hectora, *inutile miſſum*
Id ſummo in thorace ſtetit, tremuitq; refractum
Dura ſuper dextræ, ferro tenus, oſſa papillæ.
Quo viſo timuere Phryges *tum maximus* Hector
Deucaliden *ferro petit* Idomenea *reducto,*
In curru ſtantem: ſed aberrans perculit haſta
Cæranon *aurigam, qui* Merionæa *regebat*
Frena manu. pulchræ qui linquens mœnia Lycti,
Primus ab vndiuagis egreſſus nauibus ibat,
Triſtia bella pedes, Cretenſiaq; *arma ſequutus.*
Viciſſetq; manu, celeres niſi fortè quadrigas
Immiſiſſet, & à fato eripuiſſet acerbo
Idomenea *ducem, confectus ab* Hectore, *telo*
In dominum miſſo, ſic fata aliena ſubiſſet.
Namq; ſub aure graui per malam ſaucius ictu
Dentibus excuſſis, linguæ compage reſecta
Decidit è curru, tum frena iacentia terræ
Meriones *tulit, his compellans* Idomeneum.

Tu nunc, inquit, equos impelle, & coge flagellis,
Veloces repetant curſu non deſide naues.
Nónne vides feſſas Danaûm *langueſcere vires?*

Cui bonus Idomeneus *parens, correpta frementū*
Terga flagellat equū (ſiquidē timor altus habebat
Oppleratq; animum) nec Atriden *illa minorem,*
Nec magnum Aiacem *latuit* Iouis *alma voluntas:*

Qui

Qui tunc arma daret victis victricia Teucris,
Mutaretq́ vices. Cum ſic Telamonius Aiax.
O ſocij, tam nemo (inquit) ſine pectore, venit
Tam ſenſu eſt ſtolidus, qui non agnoſcere poſſit
A Phrygibus nunc ſtare Iouem, nos eſſe relictos.
Nulla quidem illorum mittuntur inania tela,
Siue ea mittat iners, ſiue optimus: omnia nobis
Spicula vna cadunt: cùm Iuppiter impius illa
Dirigat, hæc molli figantur inertia terræ.
Optima nunc igitur parête & vera monenti,
Corpus vt exanimum magno referamus Achilli,
Et ſocijs, quorum nunc ingens pectora mœror
Occupat, has clades, tot funera noſtra videntum,
Dicentumq́; manus fugiendas Hectoris, atq;
Præualidas vires, pereundum in nauibus ipſis.
Nunc ergo è ſocijs aliquis legatus Achilli
Nunciet, interitum caſumq́ iacentis amici:
Quem nondum hæc audiſſe puto triſtiſſima luctus
Nuncia. ſed nullum video: tam triſtis & atra
Condita nube viros caligo obduxit, equosq́;.
Iuppiter omnipotentes quæſo hanc auertere noctē
A Danaûm nunc gente velis, precor æthera clarum
Eſſe iube, miſeros da clara in luce videre,
Perdere ſi placitum eſt, ſi nos tua dextra reliquit.
Talibus orantē lachrymis, miſeratus ab alto eſt
Iuppiter. & nebulas, fulgenti diſpulit aura.
Tum ſol emicuit, facieſq́ miſerrima pugnæ
Tota oculis patuit, tum primum maximus Aiax
Verſus ad Atriden. Circumſpice nunc Menelae,
Inquit, an inuenias Nelida Neſtore cretum

Antilochum, ſi viuat adhuc, atq; ocyus ipſum
Ire iube, ferat vt magno triſtiſsima Achilli
Nuncia, crudeli cecidiſſe ſub Hectore cæſum,
Quo non de ſocijs fuerit coniunctior ipſi.
  Paruit Atrides, & mox abit inde: leonis
In morem, qui clauſa petens iumenta, ſub ipſis
Inſultans ſtabulis hominesq; canesq; fatigat.
Qui tota vigiles bubilia nocte tenentes
Defendunt, ferus ille fame, nocturnus edendæ
Eſuriens inhiat prædæ, ſed ſæuit inani
Trux rabie feritas, quia tela iniecta faceſq;
Nocturnas metuit, ferientibus vndiq; ſolum
Tot manibus canibusq; ferum licet, inde repulſus
Mane abit, & triſti ſub pectore concoquit iram.
Haud ſecus exanimem Patroclum liquit Atrides,
Inuitus. Siquidem capti formidine Graij,
Membra reliquerunt Phrygibus laceran̄da ſuperbis
Patrocli. tum multa ferens Aiacibus, atq;
Merioni mandata dabat: Decora inclyta Achiuûm
Aiaces & Meriones, quis nunc memor extat
Patrocli? quis nunc defendit ab hoſte iacentem?
Qui cœlo cùm viuus adhuc frueretur & aura
Talis erat, tamq; ingenio manſuetus amico
Erga omnes: nunc vitali iacet æthere caſſus.
  Hæc memoran̄s, partes circumſpiciebat in omnes:
Non ſecus ac cœlo è liquido Iouis armiger ales,
Quo viſu volucrum melior nec acutior vlla eſt,
Conſpiciens leporem ſub amica fronde latentem
Deuolat, arreptumq; necat. ſecumq; per auras
Detulit. haud aliter tu nunc Menelae, per omnem

Vertebas

Vertebas oculos aciem, turbasq́; tuorum
Luſtrabas circum, fortem ſi fortè videres
Neſtoriden. quem mox vbi viſum à parte ſiniſtra
Hortantem ſocios, & prælia voce cientem
Nouiſti, dictis affatus talibus illum
Diceris: Huc age Neſtorida generoſe, dolorem
Auditure grauem: quem dij, quem Iuppiter hoſtis
Vertiſſent vtinam. iam te cognoſcere certò
Arbitror, ex rebus præſentibus omnia nobis,
Quæ deus intulerit, quantam parat edere cladem.
Stat penes infidos Troas victoria, Graiûm
Optimus occubuit fato Patroclus iniquo.
Cuius morte iacent conſternata omnia Achiuûm
Pectora. Tu magno celer i legatus Achilli,
Nuncia confecti triſtiſſima defer amici,
Hoſtibus vt pulſis properè defendat inermem.
Namq; armis potitur dirus cœleſtibus Hector.
Defenſum ad naues referat. Mœſtiſſimus iſthæc
Audijt Antilochus, tantæ noua nuncia cladis.
Ingemuit lachrymans, & Atridæ paruit vltrò,
Armaq; Laodoco ſua commendauit amico,
Feſtinans. at equi ſimul abduxere, ferentem
Nuncia magnanimo quæ non voluiſſet Achilli:
Te tamen haud generoſe animus Menelae ferebat,
Auxilium vt ferres preſſis hoſtilibus armis
Antilochi ſocijs. abitu namq; ipſius ægri
Conflictabantur. ſed mox Thraſymede remiſſo
Ad Pylios, repetis Patrocli exangue cadauer,
Ambobusq́; refers Aiacibus, Antilochum te
Ad naues miſiſſe citas, qui nuncia magno

Deferat Aeacidæ, diræ triſtiſsima cladis.
Non tamen illum (inquit) quamuis irata gerentem
Pectora, Priamidæ promittere poſsumus vlla
Venturum ratione. etenim quî poſsit inermis
Hoſtibus armatis ſe opponere? dum licet ergo
Conſilium capiamus Achæis vtile rebus,
Quo nos exanimi potiamur corpore, & ipſum
Ex Troum clamore manu rapiamus Achiui,
Nos quoq; vitemus tam certa pericula tuti.
Illi reſpondens magnus Telamonius Aiax.
Omnia rectè, inquit, ſtatuis Menelae. ſed iſthuc
Vos audere decet, teq; ipſum Merionemq́;,
Vos rapite inſultu celeri, & ſubducite pugnæ,
Sublatumq; auferte humeris. nos tuta ferentum
Terga manu dabimus, nos propulſabimus armis
Hectora, Troianosq́; alios, vt & ante cruentam
Sæpius vnanimi contraximus agmine pugnam.
Sic ait. Illi humeris ſublatum protinus altis
Subduxere procul Patrocli exangue cadauer.
Tum Troianæ acies terga inuaſere: canes ceu
Vulnere confoſsum magnis latratibus aprum
Inuadunt alacres, venantum ante arma ruentes,
Perniciemq; feræ minitantur. at ille reſumptis
Viribus obſiſtens, & ſe conuertit, & aſtans,
Dentibus infrendens nunc hos nunc vulnerat illos,
Fit fuga, pòſt alij ſubeunt, alijq́; reſiſtunt.
Sic Troes, Danaos, tergis hæſere, ſequentes.
Atq; ita ſæpe manu facta non pauca ferebant
Vulnera, ſectati cedentes Troes Achiuos.
Cum verò Aiaces conuerſi noxia in ipſos

Tela

Tela retorquebant: cedebant Troes Achiuis.
Nec quiſqua procerũ, nec quiſquã ex agmine primo
Suſtinuit pugnare ducum pro corpore cæſi.
Hoc demum pacto eſt Patrocli exangue relatum
Corpus ad vndiuagas naues, littusq; relictum.
Sicut edax ignis captam graſſatus in vrbem
Proxima quæq; vorat, lateq; incendia ſpargit,
Flamma furens magno ventorum impulſa tumultu
Concrepat, vndantesq; globos eructat in auras:
Sic illi ſtrictis equitum peditumq; cateruis,
Prælia miſcebant magno confuſa tumultu.
Sicut & è celſo nemoroſi vertice montis
Sæpe trabem voluere fabri, malúmue parandis
Nauibus, & ſalebras per & inuia ſaxa trahentes
Perfuſi ſudore ſimul, feſſiq; labore
Immodico fumant æſtu: ſic membra ferebant
Exanimata alacres Danai, defenſa dederunt
Terga duo Aiaces. & ſicut in arua ruentes
Syluarum prærupta tenent, obiectaq; totas
Saxa morãtur aquas. quæ fluctibus omnia inũdant
Et campis latè ſtagnant, nec viribus vllis
Saxa mouere loco poſſunt, nec ſcindere rupes:
Sic gemini Aiaces prohibent poſt terga ſuorum
Inſtantes Troas, qui non minus ultima Graiûm
Terga ſequebantur: quos inter prima tenebant
Inclytus Aeneas armis, & maximus Hector.
Ac veluti liquidum clamore per aera ſturni,
Aut picæ ingenti volitant, propè adeſſe videntes
Accipitrem, minimis volucrum fera fata ferentem:
Sic Danaûm iuuenes, quoties violentius inſtant

Hector & Aeneas,pugna fugere relicta.
Multa quoq; exciderant Danais fugientibus arma
Dum caua tranſiliunt alta munimina foſſa,
Non tamen à pugna ceſſatum eſt partibus vllis.

ILIADOS HOMERICAE
LIBER XVIII.

DVM ſic immiſti decertãt Troes Achiuis,
Arida perſimiles rapientibus omnia flammis,
Interea ad magnum properans legatus Achillem
Neſtorides,illum ante rates & roſtra ſedentem
Inuenit,ingentes agitantem pectore curas,
Quid facto ſit opus. qui quædam talia ſecum,
Cũ gemitu: Hei quid(ait)rurſus turbãtur Achiui,
Præcipitesq; cito repetunt naualia curſu?
Ne ſuperûm(quod nunc ego ſuſpicor,& mihi vates
Suggerit hic animus)permiſerit ille ſupremus
Arbiter,hoc etenim quondam cariſſima mater,
Vaticinata mihi eſt,me viuo,morte peremptum
Viſurum,qui Myrmidonum longè optimus eſſet.
Hei mihi,ne fortis ſit filius ille Menœti,
Quàm metuo infelix:cui iuſſa ſalubria bello
Hinc proficiſcenti dederam,cùm prima dediſſet
Virtutis documenta ſuæ,atq; incendia belli
Moniſſet,noſtra ad tentoria nota rediret

Quam

Quàm primum, nec fortè manus cũ principe Troũ
Hectore conſcereret. voluentem talia ſecum
Occupat Antilochus, lachrymiſq; ita fatur obortis.
Hei mihi Pelida fortiſſime, nuncia portans
Dira tibi aduenio. quàm vellem ea nulla fuiſſent,
Patroclus iacet, exanimi pro corpore Troes
Et Danai truculenta ferunt certamina. at arma
Perfidus Hector habet, ſpolijsq; triumphat opimis.
Talibus auditis ſic eſt turbatus Achilles,
Vt tegerent oculos nebulæ, nec lumine quicquam
Cerneret offuſo tenebris. Tum pronus aduſtum
Corripiens manibus cinerem, nigramq; fauillam
Inſperſit capiti, & faciem fœdauit honeſtam,
Et mundam tunicam. tum terræ abiectus, vtriſq;
Cæſariem vellens manibus, lugubria fatis
Triſtibus ingemuit. tum vero accurrere triſtes
(Quas tecum Patrocle olim dulciſſima prædæ
Pignora, captiuasq; abduxerat inter Achilles)
Et manibus famulæ plangentes pectora, & ora
Vnguibus infeſtis concerpere, verba querelis
Et fletu miſcere, graui imperfecta dolore.
Flebat & Antilochus, magnum cõplexus Achillem
Detinuit manibus, veritus ne fortè cruento
Ipſe ſuum foderet iugulúmue aut pectora ferro.
Talia plorantem, tam triſtia fata querentem,
Audijt ex imo mater Thetis æquore natum,
Aſſiſtens tum fortè ſeni coniuncta parenti.
Ad quam tunc grauiter flentem Nereides vdæ
Accurrunt, & quæ poſſunt ſolatia portant.
Quas inter Glauceq;, Thaliaq;, Cymodoceq;,

Neſæe, Spioq́;, Thoeq́;, Halieq́; venuſta,
Cymothoe ſimul Actæeq́;, & Limnorea, (ne
Hinc Melite, hı̃c et Iæra, hinc Amphithoeq́;, et Aga
Dotoq́;, Prothoq́;, Pheruſaq́;, Dynameneq́;,
Dexamine, ſed & Amphinome, tum Callianira,
Dorisq́;, & Panape, cum formoſa Galatea,
Nemertesq́;, atq; Apſeudes, & Callianaſſa,
Præterea Clymeneq́;, Ianiraq́;, dehinc Ianaſſa,
Mæraq́;, & Orithyia, comasq́; decens Amathea,
Atq; aliæ quæ iuxta aderãt, antrũ omne replerant.
Quas Thetis vno omnes plangentes pectora queſtu
Alloquitur, lugens ſimul ipſa. Audite ſorores,
Vt vobis quæ nunc patior querar impia fati
Vulnera, me miſeram, quæ natum è ſemine noſtro
Mortalem peperi, Heroum qui maximus eſſet,
Qui virtute animi, qui robore corporis amplo
Præſtaret reliquis mortalibus. hunc ego quondam
(Non ſecus ac, terra quæ creſcit in vbere, plantam)
Nutritum miſera præmiſi ad mœnia Troiæ,
Nauibus impoſitum, geſturum bella ſuperbis
Cum Phrygibus: qui nunc etiamdum ueſcitur aura
Vitali, dolet, & triſtem confectus acerbo
Conſumit mœrore animum, nec ferre ego quicquã
Auxilij poſſum. tamen ibo, & ab æquore uiſam
Lugentem, cauſamq́; mali luctusq́; requiram,
Et ſimul abſtineat lachrymis luctuq́; monebo.
Sic fatur lachrymans, antrũq́; egreſſa relinquit.
Quam circum lachrymis vdæ Nereides adſunt,
Scindentes mare corporibus, dominæq́; natantes
Aequoreum comitantur iter. Iam proxima Troiæ
Littora

Littora contigerant, in ſiccam protinus omnes
Digrediuntur humum, qua longo ex ordine naues
Stabant ſubductæ, circum tentoria Achillis.
Cui ſua ploranti triſtiſſima vulnera mater
Aſtitit, & nati corpus complexa. Quid, inquit,
Luctu conficeris? quid te mœrore fatigas?
Ede palàm, nec me celes cariſſime fili.
Ab Ioue proueniunt hæc omnia, cum modò ſupplex
Tendebas cum voce manus, vt ſcilicet omnes
Argiui ad naues, atq; in ſua caſtra redacti,
Auxilioq; operaq; tuæ virtutis egentes,
Hæc te indigna pati quererètur, & improba Atridæ
Facta faterentur. fiunt en omnia: quid nunc
Ergo doles? illi plorans reſpondit Achilles.
O genitrix, ea quæ memoras mihi Iuppiter author
Cuncta dedit. ſed qui fructus, quæ deinde voluptas,
Quæue ſit vtilitas mihi grata ex omnibus illis?
Quandoquidem iacet ille animi pars altera noſtri,
Patroclus, noſtris quem plus quàm fortibus armis
Indutum, vita ſpoliauit perfidus Hector,
Atq; armis, quibus ereptis nunc ille ſuperbit,
Quæ dij Peleo dederant diuina parenti,
Tempore mortali quo tu coniuncta marito es.
Atq; vtinam cum dijs ipſa immortalibus æuum
Egiſſes, Peleus mortali coniuge ducta
Iunxiſſet thalamos, non tu nunc anxia mater
Nati infœlicis miſeros quererere dolores,
Quo magis vt doleas nunquam me deinde videbis
In patria reducem. poſtquam dolor intima pungēs
Pectora, non patitur miſeram producere vitam

Longius,ipſe meo niſi telo perfidus Hector
Concidat,& meritas pendat mihi ſanguine pœnas
Vlciſcarq́; virum,quo viuo carior alter
Non fuit in terris vnquam mihi.talia fato
Reſpondit lachrymis plantas Thetis alba profuſis.
Et te, ſicut ais,cita mors manet inclyte fili,
Sed prius Hectoreo tingens in ſanguine dextram,
Cui vitam eripies,cuius tu fata ſequeris
Temporis exigui ſpacio. ſic dixit: at illi
Reddidit ex imo ſuſpiria pectore ducens
Filius Aeacides. Equidem cariſſima mater,
Sicut ais,moriar,quando iacet ille meorum
Optimus,& longè hinc animo cariſſimus idem,
Cui non auxilio potui,non eſſe ſaluti,
Ne procul à patria Troiæ ſub mœnibus altis
Hoſtili caderet perfoſſus pectora ferro:
Non reliquis comitum quicunq; ſub Hectoris acri
Occubuere manu,quia Mars homicida vetabat.
Et nunc cùm patrias non ſim rediturus ad oras,
Deſideo ad naues telluris inutile pondus,
Talis ego in bello,qualis non vllus Achiuûm
Antè fuit. ſed conſilijs,& diuite lingua
Præſtiterint alij,nec me cura iſta grauarit.
Atq; vtinam fera bella deiq; hominesq́; relinquãt,
Tollaturq́; nocens animis diſcordia, & ira
Dulce malum plus melle nouo quod ſæpe venenis
Dulcibus ipſa etiam ſapientum pectora turbat,
Et more obtenebrat fugientis in aera fumi.
In quam nunc etiam me Agamẽnon rector Achiuũ
Compulit infœlix. ſed nunc tamen iſta ſinamus

Facta

Facta prius,licet ægri animis,& pectoris æſtus
Sedemus,tumidoq́; addamus frena furori.
Sic opus eſt.ſic res cogit,ſic velle neceſſe eſt.
Nunc percuſſorem capitis ſuper omnia cari
Hectora conuentum aggrediar,pòſt fata ſubibo,
Quæ feret ipſe deûm rector,diuiq́; volentes.
Namq; nec effugit mortem Tyrinthius heros:
Nec vires illi auxilio,nec amica fuerunt
Fata Iouis:quamuis illi cariſsimus eſſet.
Sed fatum hunc domuit,Iunonis & ira maligna.
Sic ſi fata vocant,his me parêre neceſse eſt.
Sed nunc laude aliquod,quã gloria certa ſequatur,
Dignum opus aggrediar:lugebit coniuge adempto
Vna aliqua è Troum nuribus formoſa, genasq́;
Conſcindet,lachrymasq́; manu ſiccabit vtraq́;,
Vt dudum abſtinuiſſe ſciant me fortibus armis.
Namq; nec à pugna tu me cariſsima mater
Nunc prohibere queas,nec perſuadere, volenti
Corripere arma manu,ſæuumq́; inuadere in hoſtẽ.
Huic contrà Thetis albentes argentea plantas
Reddidit. Hoc opus eſt fili,hæc res laude ferẽda eſt,
Te cupere Argiuûm feſsis ſuccurrere rebus.
Sed tua nũc Phryges arma tenẽt,quib.Hector ami-
Exultat:non illa diu tamen arma ſuperbus (ctus
Induet:aduentans ſiquidem mors imminet illi.
Verum age ne pugnæ te immiſeris, ante reuerſam
Quàm tibi me videas,vbi primos craſtinus ortus
Lucifer extulerit. cœleſtia templa reuiſam,
Vulcanumq́; petam,diuo pulcherrima ab illo
Arma humeris latura tuis. hæc fata,quieuit.

Ad nymphas conuerſa ſuas. ite, inquit, in altos
Aequoris ite ſinus, patrias remeate ſub vndas,
Dicite cuncta ſeni vobis percepta marino.
Ipſa alti nunc tecta petam ſublimia cœli,
Conuentura fabrum claudum, qui ſplēdida mittat
Pelidæ arma meo. Tum ſe Nereides vnà
Præcipitāt, ſubeuntq; ſinus, atq; æquora verrunt.
At Thetis interea ſummū conſcendit Olympum,
Vt peteret mox arma ſuo pulcherrima nato.
Interea magno Danai ceſſere tumultu,
Viribus Hectoreis. Iam ſtantem in littore claſſem,
Aequora iam lati repetebant Helleſponti.
Iamq; nec exanimem comitem defendere Achillis
Telorum à iactu poterant: Iam Troes & Hector
Flammarum ſimiles, Danais cedentibus vltrò
Abſtulerant iterum Patrocli exangue cadauer,
Ter pedibus prenſans ipſum ferus abſtulit Hector,
Ter gemini Aiaces generoſis viribus vſi
Hectora reppulerant. contrà ille obnixus in hoſtem
Nunc ruere aduerſum, nūc ſtare, immania clamās.
Nec fugiebat enim, nec retrò in tuta receſſit.
Vt leo, qui prædam ſpacioſo nactus in agro
Arreptæ ſuper incumbens violentus inhæret,
(Suadet enim veſana fames) auellere nulla
Paſtores ratione valent, nec viribus vllis:
Sic gemini Aiaces Patrocli à corpore fruſtra
Hectora conantur prohibere, & pellere retrò.
Qui certè ereptum magna cum laude tuliſſet
Corpus inane viri, ni cœlo diſcolor Iris
Clam Ioue dijsq; alijs demiſſa fuiſſet Achilli,

Iunonis

Iunouis monitu. Cui talia verba profatur.
Surge(ait) Aeacide, tādem expergiſcere, corpus
Eripe Patrocli, pro quo ſub mœnibus altis
Pugnam conſeruere animis ardentibus ambæ
Et Troum Danaûmq; acies vbi mutua miſcent
Vulnera, cùm Danai cæſum retinere laborent,
Abſtrahere ereptum ſuper ardua Pergama Troes,
Inclytus ante alios Hector, qui triſte minatur
Supplicium, ſumma caput à ceruice reſectum,
Patrocli ſe velle cruci ſuſfigere. verum
Surge age, ſurge precor, fer opē, nec deſere amicū,
Cuius te pudeat membra hic inhumata relinqui
Troianis canibus, tibi res foret iſta pudori,
Hoſti ludibrio, ſi ſic iuguletur ab ipſo
Hectore, ſupplicium qui tam crudele minatur.
Cui celer Aeacides. Quis te mihi nuncia diuûm
Demiſit cælo, Tum decolor Iris Achilli:
Iuno (inquit) veneranda Iouis coniuxq; ſororq;,
Clam Ioue dijsq; alijs habitantibus æthera ſummū.
Illi reſpondens pedibus celer infit Achilles.
Sed quánam pugnæ ratione immittar inermis,
Armis Troiani noſtris potiuntur, & Hector:
Et me cara parens abſiſtere iuſsit ab armis,
Donec ab æthereo delapſa referret Olympo
Arma mihi promiſſa. etenim promiſit ab ipſo
Vulcano noua laturam, quibus induar, arma.
Et non vlla meis humeris arma apta ſuperſunt,
Excepto Aiacis clypeo Telamone creati.
Verum pro ſocijs illum nunc ſtare tuendis
Arbitror in condenſa acie, & pro corpore amici.

Cui leuis & pedibus vento velocior Iris,
Armis nempe tuis Troianos eſſe potitos
Scimus, ait: ſed tu tantum te ex aggere foſſæ
Troianis oſtende, tui ſi forſitan ipſos
Cogat abire metus, ſi te modò viderit hoſtis,
Terga dabit, Danai vires animoſq; reſument,
Et breuis omiſſæ ſatis eſt ceßatio pugnæ.
Talibus illa leues dictis effugit in auras.
Gratus at ipſe Ioui eſt animo commotus Achilles,
Cui fortes humeros Pallas muniuit acuta
Aegide, velatum cingit caput aurea nubes.
Lumine cui claro circundata flamma reluxit.
Ac veluti, clarum qui fertur in aera, fumus
Vrbis ab obſeſſa tectis, quam continet alto
Inſula cincta mari, ſub aperti lumine ſolis,
Quo repetente ſuos thalamos, & in æquore merſo,
Nocturnos faciunt ſummis in montibus ignes,
Accenduntq; pyras. vt ſi quis ab æquore ſpectet
Auxilium ferat obſeßis, & plurima paßis,
Detrimenta ſuam cingentibus hoſtibus vrbem:
Sic ab Achillæo lucentes vertice flammæ,
Aethera findebant radijs, auraſq; ſecabant.
Nam procul in ſummo latæ ſtans aggere foſſæ
A muris, neq; ſe feßis miſcebat Achiuis,
Iuſſa nec oblitus matris neglexit amatæ.
Illic ſtans igitur metuendum exclamat Achilles,
Et ſimul inſonuit Pallas, clangore tubarum
Dixeris attonitos Troas. nam ſicut ab vrbe
Obſeſſa increpuere tubæ, vel claßica cantu
Ferrea: ſic Troas vox perturbabat Achillis,

Auer-

Auertuntur equi, cumq́ ipſis curribus vrbem
Aurigæ repetunt. trepidabant namq; videntes
Lucere horribiles ab Achillis vertice flammas,
Quem dea terrificum Pallas ſuccenderat ignem.
Voce ter inſonuit vaſta metuendus Achilles,
Ter perculſa retrò ceſſerunt agmina Troum
Cum ſocijs: quorum bis ſex lectiſſima bello
Corpora, præcipites deiecti curribus altis
Occubuere haſtis Danaûm: tum corpus amici
Aeacidæ rapuere alacres, & ab ictibus hoſtis
Subduxere procul, mollíq́ exangue ferentes
Impoſuere thoro flentes, capuloq́ ſubibant
Certatim. ante alios ita largum flebat Achilles,
Vt calidæ abluerent lachrymæ ſuper ora cadentes.
Qui poſtquam impoſitum feretro, cōſpexit amicū,
Confoſſum ferro, quem nuper miſerat armis
Indutum ipſe ſuis, & equis & curribus aptum,
Atq; alacrem triſti miſeranda in prælia fato:
Illum ponè ſequens dira dum flebat ademptum
Morte ſibi ante diem primoq́ in flore iuuentæ.
Grandibus hic oculis Iuno, veſtigia Solem
Nulla fatigatum retrò obſeruata reuerti,
Compulit inuitum vaſti deſcendere in vndas
Oceani. quo ſe in thalamos referente, quierunt
A pugna Danai miſera: tum Troia pubes
Curribus exoluunt & equos, & frena remittunt.
Pòſt coeunt, cœtumq́ vocant: venere frequenti
Conſulere integra belli de mole parati.
Stantibus hic (namq; ingenti formidine Achilles
Terruerat, ſtans pro foſſa, quum tempore longo

Atridæ iratus bello abſtinuiſſet & armis)
Pulydamas Pantho genitus: cui cognita ſoli
Quæ ſint, quæ fuerint, quæ mox ventura trahãtur,
Hectoris æqualis, quod eadem nocte ſub auras
Editus aeriæ ſubiſſet lumina vitæ,
Verum armis Hector potior, ſed gratia linguæ
Huic fuit, & rerum ceſſit prudentia maior.
Stantibus hunc igitur ſic tradunt eſſe loquutum
Troiugenis. O fida phalanx, ô Troes & armis
Conſilijsq́ boni, quæ nunc ſententia ſurgat
Percipite, huic animo. Prius hinc quã lumina ſolis
Matutina noui redeant, remeare neceſſe eſt,
Ne nos inueniant apud iſtas craſtina naues
Tempora aberrantes. repetendum eſt Ilion altum.
Nam procul à muris nunc abſumus. Ille vir autem,
Quo magis iratus magno ceſſabat Atridæ,
Hoc potior nobis victoria ſtabat, Achiuos
Vincere tum facilis fuerat labor. ipſe ferebar
Lætitia ingenti, nos ad naualia pugnam
Conſeruiſſe manu. Iam pulchram exurere claſſem
Sperabam, & noſtris manibus delere phalangas
Vnà omnes Danaûm nos poſſe fauentibus aſtris.
Nunc vice conuerſa metuo. ne fortis Achilles
Clade aliqua incautos nos opprimat, ille ſuperbus
Duro in corde animus, medij non limite campi
Hoc contentus erit ſæuam committere pugnam,
Qua Danai Troesq́ ſolent: ad mœnia & vrbem
Transferet arma ferox, de noſtris dira mouebit
Prælia coniugibus, deq́ vrbe. & diuite gaza.
Quare agite Iliacam properè aſcendamus in vrbẽ,

Dum

Dum fautrix praſentis adeſt occaſio noctis.
Namq; hac euenient, ſicut loquor, omnia nobis,
Craſtina deprendat ſi nos Aurora morantes.
Protinus aſcendet graſſantibus Ilion armis,
Forſan & euertet. quis enim defendere poßit?
Quod ſi fugerimus, fugientes ſternet, & ipſos
Abyciet canibusq; auibusq; rapacibus eſcam.
Atq; vtinam citra conſiſtant verba, nec vllis
Quæ loquor, edoceat nos experientia factis.
Quod ſi ſana pati tandem conſulta poteſtis,
Dum licet hac noctu firmemus mœnibus vrbem.
Claudantur portæ, ſeruet cuſtodia muros
Peruigil, impoſito tutemur milite turres.
Tum licet inſultet, tum noſtram à nauibus vrbem
Impetat, oppugnet, violentis territet armis,
Circum quaq; ferox graſſetur, mœnia luſtret
Aeacides. mox ille loco fruſtratus iniquo,
Et vano alipedum curſu laßatus equorum,
Ipſe ſuas repetet naues. quæ ſi omnia iußu
Ordine faximus, prius ipſius alba vorabunt
Oſſa canes, quàm noſtra ferox irrumpat Achilles
Mœnia. Iamdudum dicentem talia, toruo
Inſpiciens vultu ſic maximus intulit Hector.
Pulydama, túne hæc audes ſuadere, nec iſtis
Nec mihi grata, iubens repetamus vt Ilion altum?
Num ſatis incluſi iamdudum mœnibus altis
Delituiße tibi, ac portas clauſiſſe videmur?
Externæ nuper gentes narrare ſolebant,
Eſſe vrbem Priami multo auro atq; ære beatam:
Nunc exhauſta ſuis opibus iacet, omnia porrò

Amiſit precioſa, quod hinc ſit multa ſupellex
In Phrygiam aſportata, inſignemq́; vbere terræ
Mœoniam, poſtquam nos maximus ille deorum
Iuppiter auerſante animo vultuq́; reliquit.
Nũc poſtquã decus hoc mihi dat Iouis alma volũtas,
Victorum ad naues Danaûm, captosq́; tenemus
Excluſosq́; mari, demens mihi conſulis, altum
Ilion vt repetam. quin deſine talibus vltra,
Et nihil vtilibus populum ſeducere dictis:
Non feret id Troum quiſquam, non ipſe volenti
Permittam. ſed nunc mea diſcite mentibus æquis
Iuſſa Phryges: primum curemus corpora, poſt hæc
Excubias, vigilumq́; ſuas cuſtodia partes
Quæq́; obeat: tum ſi quis opum ditionibus anteit
Conferat in populum. namq́; hoc prius eſſe videtur,
Quàm ſi auidi noſtris rebus potiantur Achiui.
Craſtina Phœbæos vbi prima reduxerit ortus
Diua rubens digitos, armati congrediemur
Hoſtibus ad naues. quod ſi tum fortis Achilles
Prodeat, ibo animis contrà, dextraq́; laceſſam
Intrepida, ſiue ille decus laudemq́; reportet,
Siue ego, communis belli fortuna docebit:
Quæ poſita in medio victorem ſæpe reuincit.
Talia dicentem laudarunt Hectora Troes,
Stulti, namq́; animos mentemq́; his Pallas ademit.
Hectora laudarunt igitur, mala iuſſa ferentem:
Conſilium nemo ſatis vtile Pulydamantis.
Hinc Phryges accũbunt epulis, et corpora curãt.
At Graij inſomnes in fletu ducere noctem,
Quàm longa eſt. ipſe ante alios lugebat Achilles

Corpus

Corpus ad exanimum, manibus qui pectus amici
Contrectans, lachrymas fundebat in ora cadentes.
Ceu leo, cui catulos luſtris venator in altis
Abſtulit: ille domum notumq́ue cubile reuertens,
Cùm non inueniat quos antè reliquerat, ira
Percitus, atque animo nimium indignatus acerbo,
Raptoris ſequitur tota veſtigia ſylua.
Talis erat plorans raptum Peleius heros:
Qui tum Myrmidonum cõuerſus ad agmina fatur.
Hei, quam ſtulta meæ venit ſententia menti,
Quo ſuadere dic potui tibi clare Menæti,
Vt carum velles Opoenta adducere natum,
Ducendum ad Troiam mecum, prædæq; futurum
Participem. Sed non deus omnibus omnia vota
Indulget. ſiquidem ſic impia ſata tulerunt,
Nos eadem vt tegeret tellus, vtriuſque cruore
Sparſa ruberet humus. nec enim me deinde reuersũ
Aut pater accipiet Peleus, aut cærula mater.
Nunc poſtquam Patrocle tua ſum poſtera vita
Tempora ſortitus, non antè ego debita ſoluam
Funera iuſta tuo, quàm huc Hectoris arma ſuperbi
Et caput attulero, nec non generoſa parentum
Pignora, nobilium Troum de ſanguine natos
Bis ſenos iuuenes ſacras iratus ad aras
Mactaro, cædemq; tuam noſtrumq; dolorem
Vltus, eóq; tuos placaro ſanguine manes.
Sic mihi apud naues inhumatus amice iacebis,
Te circum Iliades mœſtæ matresq́ue nurusq́ue
Veſtibus ornatæ pulchris noctesq; diesq́ue
Inſomnes luctu ducent, & pectora pugnis

Fœdabunt, quas nos captis ex vrbibus omnes
Diuerſis ducemus, & his adhibebimus aris.
Sic ait, & magnum tripodem mandabat amicis
Ignibus apponi, corpusq; exangue lauari
Patrocli, ſanie taboq; & ſanguine fœdum.
Hi iuſſa accelerant: tripodi tum ligna miniſtri
Subijciunt calidum flamma amplexante lebetem,
Feruet aqua vis intus, & vnda infuſa caleſcit.
Tum corpus lauere, oleoq; vnxere ſuaui.
Annorum ter deinde trium farſere lacunam
Vulneris vnguento, pòſt impoſuere feretro
Linteola totum velantes ſyndone corpus,
Omnibus addentes his veſtem deſuper albam.
His actis, magno aſtantes triſtantur Achilli
Myrmidones, totam ducentes lumine noctem
Peruigili, luctuq; cadentia lumina ſoluunt.
Iunonem interea compellat Iuppiter vltrò.
Iam tua, iam tandem ſatiaſti pectora Iuno.
Surrexit iam tandem animo commotus Achilles.
Quid tibi cũ Danais? an adhuc defendis Achiuos?
Grãdibus huic oculis Iuno. Prò Iuppiter, inquit,
Qualia nunc loqueris? quid enim? ſuccurrere fas eſt
Inter ſeſe homines: Mortalibus eſſe ſaluti
Mortales, cùm non norint conſulta deorum.
Quanto plus ego, quæ diuûm regina Iouisq;
Sum ſoror & coniunx? ſiquidem dijs omnib. vnus
Imperitas, meritò Phrygibúsne iraſcor, & odi
Dardanidas? tali tempus ſermone trahebant.
Interea Thetis alba pedes Vulcania venit
Limina, ferratamq; domum, quam ſideris inſtar

Ipſe

Ipſe ſibi fabricatus erat faber ille deorum
Præ reliquis diuûm domibus pulchrã atq; decorã.
Inuenit ergo ipſum fabrili corpore toto
Inſudantem operi, & tripodas conflare parantem
Bis denos, quibus aula domus ſplendeſceret amplæ.
Quorum cuiq; pedes ambibat circulus imos
Aureus, vt ferrent ſeſe ad certamina diuûm
Sponte ſua, nulloq; domum ducente redirent.
Prorſus mira oculis res & ſpectabile monſtrum,
Hactenus ignipotens abſoluerat. ergo parabat
Aptas atq; habiles manibus retinacibus anſas
Addere, verſabatq; tenaci forcipe maſſam.
Quæ dum cuncta manu parat, abſoluitq; parata
Mulciber artifici, Thetis huic argentea plantas
Adſtitit, hanc ſpectans vittis ornata decoris
Gratia Vulcani ſocia, ornatrixq;, comesq;,
Nomine compellans dextra petit, atq; ita diuam
Alloquitur. Quid, & vnde Thetis te his adib. infers
Inſolita vſq; adeo? nunc noſtros diua penates
Hoſpitio dignare tuo. Sic fata, præhenſam
Induxit Thetidem pulchraq; in ſede locauit
Diſtincta argento, & varijs latera omnia clauis,
Supponens thorolum pedibus. tum nuncia currens
Vulcanum alloquitur. Venit Thetis, indiget autem
Vſus illa tui faber inclyte, & optime diuûm.
Reddidit huic deus ignipotens Dea magna profectò
Eſt Thetis ipſa mihi, & ſemper venerabile numen.
Hæc ſiquidem cum me genitor mœrore grauatus
Conſilio matris rabidæ iactaret ab alto
Præcipitem cœlo, ſeruauit, pene dolore

Confectum,quo tum conſumptus fortè fuiſſem,
Ni me blanda ſinu Thetis Eurynomeq́; tuliſſent
Oceano genitæ, quæ me occuluere ſub imo
Aequore:quas apud,arte mea,fabrilibus armis
Plurima confeci flabella,monilia,bullas,
Atq; alia,annorum ſpatio cedente nouenûm,
Quos ibi delitui:circum maris vnda ſonabat
Spumea latiuagi:diuûm non proditus vlli,
Nulli hominum,qui me vaſto vidiſſet in antro.
Quare quicquid ab arte mea promittere poſſum,
Iure ſuo totum Thetis hoc ſibi vendicat, illi
Me parêre decet: quare ſi venit, vt inquis,
In noſtram illa domum,nunc i, geniale parato
Hoſpitium,lautasq́; epulas,ego donec ademptos
Fornaci folles fabriliaq́; arma reponam.
Dixit.*& incudē linquens pede claudus & ægris*
Cruribus aſſurgens,follesq́; remouit ab igne,
Cæteraq; arma loco remouens,ſecluſit in arca
Fuſa ex argento liquido:tum ſpongia duras
Abluit vda manus illi, & fuligine nigra
Fœdatam faciem,corpusq; & crinibus hirtam
Ceruicem:poſt hæc tunicam capit,induit,aptat,
Cum ſceptro egreditur,ſtipant veſtigia regis
Quas deus ipſe ſibi ex puro conflauerat auro,
Viuentes famulæ,ſimiles iuuenilibus annis:
Queis vocem vireſq; dedit,ſenſumq; loquendi,
Diuinarum operum gnaras,animisq; valentes.
Talibus ergo ſuum ſtipantibus vndiq; regem,
Mulciber ad Thetidem claudus peruenit, & ipſam
Amplexus.Quæ te tandem,inquit,cauſa coegit

Diua colenda mihi, noſtras aſcendere in arces
Inſolitum per iter? tuus ô veneranda quid optes
Explorare labor: mihi iuſſa capeſſere fas eſt.
Illa profuſa genas lachrymis: Non vlla dearum
Me magis infœlix inquit, magis anxia nulla eſt,
Quotquot in his habitant diuûm cœleſtibus oris,
Tot pater ærumnis Saturnius afficit vnam
Me, tot diuarum è numero maria alta colentum
Mortali iungens thalamo, parêre coegit
Peleo Aeacidæ, qui nunc vrgente ſenecta
Confractus iacet, & luctu ſe exercet acerbo.
Nunc alijs premimur curis, nunc mole laborum
Obruimur, poſtquam peperi, qui maximus eſſet
Heroum, qui laude animi, qui robore dextræ
Præſtaret reliquis mortalibus. hunc ego quondam
Non ſecus ac (terra quæ creſcit in vbere) plantam
Nutritum, miſeræ præmiſi ad mœnia Troiæ,
Nauibus impoſitum geſturum bella ſuperbis
Cum Phrygibus, qui nunc etiam dum veſcitur aura
Vitali, dolet, & triſtem confectus acerbo
Conſumit mœrore animum, nec ferre ego quicquã
Auxilij poſſum. ſed nunc iratus Atridæ,
Ob ſibi præreptam Briſeida: namq; puella
Hac illum Danai donarunt nomine laudis
Virtutisq́; ſuæ, quam nunc abduxit Atrides
Rex Danaûm: curis nunc ſe ergo affligit amaris,
Et Danaos Teucri clauſere in caſtra redactos,
Nauibus incluſos, nec ab his prodire poteſtas
Vlla datur, nec miſſi etiam dona ampla ferentes
Flectere legati potuerunt gentis Achiuæ

Aeaciden, duro ſeruantem in pectore robur,
Et qui prorſus opem miſeris ſe ferre negaret.
Induit arma tamen tandem ſua fidus amico,
Patroclumq́; ſuum vincentem miſit in hoſtem,
Tempore quo Scææ certatum ad limina portæ
Tota luce fuit: qua & mœnia capta fuiſſent,
Ni ferus, & nimium Graijs infeſtus Apollo
Ipſe Menœtiaden ſternentem hoſtilia ferro
Signa peremiſſet, decus illud in Hectora carum
Traducens. Nunc ergo precor tua numina ſupplex,
Et genua amplector, da quæ peto munera nato,
Arma rogo genitrix nato, non tempore longo
Victuro: clypeum, galeam, thoraca, trilicem
Loricam, atq; ocreas. da, nam potes, arma roganti
Artis opiſq́; tuæ, quibus vlciſcatur & hoſtem
Hectora, & exanimis lachrymabile vulnus amici
Vindicet: hoc etenim ſe nunc mœrore fatigat.
Cui deus ignipotens. Abſiſte, ait, iſta precando
Viribus indubitare tuis, nec te iſta fatiget
Sollicitudo animi. ſic illum à morte propinqua
Eripere ô vtinam poßim. Sic dixit, & illic
Fluctiuagam linquens Thetiden, ſua regna reuiſens
Mulciber ignipotens opera ad fabrilia venit.
Admotoſq́; igni iußit diducere folles.
Viginti magnis veniebant follibus auræ,
Conflantes ignem: quarum nunc ſpiritus arctis
Faucibus intenſus, nunc aura remißior ibat,
Non ſecus ac voluit deus, ac res ipſa ferebat.
Corripiens tum flammiuomum coniecit in ignem
Aes graue & inuictum chalybem, flauentiaq́; auri
Pondera

Pondera, & argenti maſſas, incude ſubinde
Ingenti impoſita: tum dextram malleus armat
Improbus atq; igni forceps aſſueta ſiniſtram.
Primum hic ingentem clypeum fornace ſub alta
Informat, triplici quem circum intexuit ora,
Intima nexilibus fulgentem argentea loris,
Ipſum quincuplicis clypei latus omne, magiſtra
Excultum fictumq; manu. nam finxerat iſthinc
Terraſq;, tractuſq; maris, cœlumq; profundum,
Et vaga non vnquam defeſſi lumina ſolis,
Et plenæ penitus coeuntia cornua Lunæ,
Cunctaq; ſtelliferum pingentia ſidera cœlum,
Pleiadaſq;, Hyadaſq; & robuſtum Oriona,
Parrhaſiumq; pecus, dictum cognomine plauſtrũ:
Arcton. Hyperboreum quæ circum vertitur axem,
Ipſumq; obſeruans magnum Oriona tuetur,
Oceani ipſa expers, illotaq; ſemper ab vndis
Aequoris. Hic geminas inſculpſit Mulciber urbes,
Diuerſis hominum linguis: quarum altera pleno
Pomparum reſonat plauſu, genialia flammis
Atria collucent Hymeneia feſta parantum,
Ducentumq; nouas ad ſplendida mœnia nuptas
E thalamo tædis præſentibus. arcta canoros
Tibia dat ſonitus, ſalit omnis ad incita pubes
Carmina, & audaces cœtu feruente choreas
Deducunt, iuuat è patulis ſpectare feneſtris
Veſtibulis domuum pulchras aſtare puellas:
Parte alia fora tota frequens concurſibus implet
Inſanis populus, ſeſe ciuilibus inter
Legibus infeſti, & diſcordi lite coorti.

Præterea duo iudicio contendere, magna
Lite videbantur, quorum accuſator agebat
Eſſe reum quendam dilatæ crimine multæ,
Quæ ſoluenda foret populo pro cæde patrata
Interfecti hominis, docet hic ſoluiſſe, quod eſſet
Soluendum populo: negat ille, & dicere prorſus
Nil ſeſe accepiße, ambo producere teſtes,
Inquiriq́; ſuper vero. tum deniq; circum
Funditur, auxiliumq́; ferunt clamoribus omnis
Ambobus populus, quod quiſq; ibi cuiq; fauebat.
Præcones turbam arçebant, motusq́; premebant,
Donec marmoribus mox conſedere politis,
In ſacro poſitis cœtu, ſpectanda ferentes
Sceptra ſenes manibus, præconum voce valentum.
Qui ſimul indixere tenenda ſilentia turbæ,
Iura ſimul dixere, auri duo magna talenta
In medio poſita exponunt, quæ præmia ferret
Cuius dicta foret melior ſententia cauſæ.
Altera celato quæ mœnia doctus in auro
Fecerat ignipotens, arcta obſidione premebant
Binæ vtrinq; acies, populorum caſtra duorum
Armis conſpicua, armorum fulgentia cultu.
His ingens certamen erat: pars altera ferro
Excindendam vrbem, totaq́; à ſtirpe ruendam:
Altera cenſebat deductis obſidionem
Soluere militibus, ciues multare bonorum
Dimidia parte. at non his qui clauſa tenebant
Mœnia, conditio placuit: ſed talia ciues
Edocti, inſidias hoſti fraudemq́; parabant,
Muros inualidiq; ſenes trepidæq; puellæ

Et

Et pueri tenuere, & dulcia pectora matrum.
Illi ibant ducibus Gradiuo & Pallade glauca,
Cultus vtriq; deo fuit aureus, aurea veſtis:
Quales eſſe deos decet arma humana ferentes.
Ponè ſequebantur formaq; & corpore toto
Turba minor. tacita qui poſtquã ad fraude paratũ
Inſidijs venere locum, qua plurimus amnis
Labitur, & fluuio ſitientes irrigat herbas,
Huc ſe prouecti deſerto in margine condunt,
Armis contecti fulgentibus ære coruſco.
At duo præmiſſi, quibus explorare poteſtas
Conatus fuit hoſtiles data, cùm retuliſſent
Hoſtis adeſſe gregem pecudumq; boumq; recuruis
Cruribus, vrgentum veſtigia, iamq; ſub ipſos
Prodierant tumulos tacita loca fraude tenentum
Proxima, paſtores duo qui concentibus auras
Mulcebant varijs, quos fiſtula ſtridula fudit
Ponè ſequebantur, neq; quiſquam ex agmine tales
Hoſtili inſidias præuiderat: ocyus omnes
Conſurgunt, ferroq; petunt, ferroq; trucidant
Omnia, cãdentumq; ouium, validumq; iuuencorũ
Ipſos paſtores etiam. cum deniq; clamor
Ferro occũbentum, & ſæuo ſub marte cadentum,
Mœnia vallantis, ſummisq; in rebus agentis
Conſilia, attonitas populi veniſſet ad aures,
Arma & equos propere arripiunt, ac dira minati
Hoſtibus occurrunt, & mutua vulnera miſcent,
Martem alternantes ad ripam fluminis alti.
Exoritur facies diræ atrociſſima pugnæ,
Pugnantes inter contentio dira, tumultusq;,

Et fatum crudele vltrò citroq́; volabant.
Aſpiceres alios multo cum ſanguine miſtam
Vitam exhalantes, alios in vulnera pronos
Deficere, & vitam vix ducere: vulneris illum
Expertem, hunc cæſum pedibus per tota reuinctis
Caſtra rapi: iamq́; arma virûm, iam corpora multa
Cæde cruentari, fluere atro ſanguine veſtes.
Non ſecus ac viuis certarent agmine vtroq;
Militibus, tanquam paſſim exanimata trahebant
Corpora. quos picto iuraſſes viuere in auro.
Pinguia præterea ter aratæ iugera terræ
Sculpſerat ignipotens, clypei cœleſtis in auro.
Hic multi agricolæ bobus ſub aratra coactis
Terram inuertebant, qui cùm certamine multo
Vltima veniſſent ad arati limina campi,
Præſtò erat hic feſſis qui dulcia vina propinans
Funderet: illi ad agri ſtudia intermiſſa reuerſi
Vomeris obtuſi dentem impreſſere nouali
Altius. hic ad aratra retrò, mirabile viſu,
Terra videbatur ductis nigreſcere ſulcis,
Auriferæ ſimilis, flauentibus aurea campis,
Sicut arabatur: ſed & aurea meſſis, & illam
Meſſores cupidi peracuta ſalce ſecabant.
Iamq; graues denſo ſternebant ordine culmos,
Alter & alterius cumulabat accruus aceruum,
Multa videbantur manibus delapſa iacentum
Farra iacere ſolo, tum ſternebantur ariſtæ
Poſt alias aliæ, collectos inde maniplos
Tres ſimul agricolæ conſueto more ligabant:
Ponè ſequebantur pueri, qui ſparſa tenaci

Farra

Farra manu legerent, qui mox collecta ferebant
Aurea ſpiciferis ſtringentibus hordea culmis.
Sceptra tenens manibus ſtabat rex intus in agro.
Inde procul viridi ſub quercu ſacra parabant
Fercula præcones, cæſo boue. ſedula matrum
Turba ſuis cœnam meſſoribus inſtruit, albo
Farre cibos miſcens inſperſerat. Addidit idem
Parte alia deus in clypeo, cum vitibus vuas,
Vinea botriferos oſtenderat aurea ramos,
Palmitis argento candentes brachia pali
Fulcierant, circum veniebat foſſa coloris
Cærulei, quam totam ambibat ſtannea ſepes,
Vnica ducebat per opertum vitibus hortum
Semita, qua lectas deferret vinitor vuas.
Tum pueri, & teneræ forma atq; ætate puellæ
In calathis crudi prædulcia munera Bacchi
Ferre videbantur: medio citharœdus in horto
Ruſtica perſonuit vocali carmina plectro,
Et tenui voce accinuit: cui læta iuuentus
Arguto commota ſono, pede plurima terram
Pulſat, & ingenti faciles clamore choreas
Ducere viſa ſimul. Species fuit hactenus horti,
Quæ ſuper ille faber diuino inſculpſerat æri
Armentale boum cœlo capita alta ferentum
Agmen; inaurato quorum pars corpore toto,
Aerea pars fuerant, rumpentes aera magno
Mugitu, è ſtabulis properant in paſcua vaſto
Impete, ad obſtreperum fluuium, longeq; ſonantem
Et multa tremulum viridantis arundine ripæ.
Protinus hinc puro cælatis quattuor auro,

Paſtores armenta boum ſpecioſa ſequuntur,
Quo: comitabantur ter tres robuſta moloſſi
Corpora, pernicesq; pedum leuitate, ſed inter
Agmina ruperunt duo robore prima leones
Terribiles, quamuis mugitu grande ſonantem
Eximium rapuere bouem, raptumq; trahebant:
Mox arrepta graui laniantes viſcera morſu,
Carniuoros atro macularunt ſanguine rictus.
Paſtores properè accurrunt, certantq; tueri,
Immittuntq; canes. illi cùm rapta leones
Tergora glutirent, properè aſſiluere: ſed ipſos
Nequaquam rapidis adoriri morſibus auſi,
Aethereas vanis implent latratibus auras.
Hinc operi faber adiecit pede claudus vtroq;,
Planicies per amœna fuit, ſpectanda per amplam
Paſcua conuallem, ſtabula intus plurima, & albis
Plena ouibus caulæ: tum tecta paluſtribus vluis
Culmina villarum, ſpectandum deniq; multa
Arte chorum, & vario diſtinxerat ordine, qualem
Conſtruxiſſe ferunt Cretæis Dædalon oris,
Formoſæ auxilium Minoidos ignibus olim.
Illic & nitidi iuuenes, pulchræq; puellæ
Stabant, alternata manu ceu vincla tenentes.
At iuuenes toga velabat condenſa nitenti
Interfuſa oleo, patrio de more puellis
Lanea veſtis erat: pulchras hæ ferre coronas,
Hi gladios auro grauidos, argentea lori
Tortilis ex humero pendere volumina ſummo.
Atq; illi in numerum pedibus ſaltare ſuetis
Saltantes duxere choros, faciliq; rotatu

Nunc hac nunc illac vertuntur: non ſecus ac ſi
Si quis adaptatam manibus prius experiatur
Currere poſſe rotam figulus, mox ordine verſo
Mutua ſaltantes ſpacia in ſua quiſq; redibant.
Plurima circunſtans delectabatur amicum
Turba chorum ſpectans: gemini quibus alludentes
Multa aſſultabant pueri dulcedine cantus,
Atq; hinc in medium perfecta laude redibant.
Pinxit & Oceani magnam reuolubilis vndam,
Circum oras clypei extremas, multaq; fideliq;
Arte laborati, quem poſtquam robore ab omni
Inuictum, validumq; manu, magnumq; peregit:
Tum verò ignitas ſuperantem lumine flammas
Aggreſſus thoraca dedit: dein fortibus aptam
Temporibus galeam, cuius ſummum aurea conum
Criſta tegit: tum pulchro ocreas ex ære nitentes.
Omnia quæ poſtquam perfecerat ille deorum
Arma faber, tulit illa dea, poſuitq; nitentes
Ante pedes Thetidis. quibus illa animata receptis
Deuolat è ſummo nebuloſi culmine Olympi,
Accipitri ſimilis, Vulcania munera portans.

ILIADOS HOMERICAE LIBER XIX.

INterea croceum promens aurora colorem,
Oceaniq́ patris ſurgens è fluctibus, almam
Humano generi lucem, diuisq́ ferebat.
Cùm Thetis arma ferens, Vulcania dona carinas
Conſtitit ad celeres. Vbi poſtquam inuenit Achillē
Patroclo affuſum, lachrymisq́ inuiſa rigantem
Vulnera, cum ſocijs plorantibus: aſtitit autem,
Apprendensq́; manu natum, ſic diua profatur.
Sit licet ille dolor vehemens, cariſsime fili,
Linquamus tamen exanimem, tu corpus amici
Deſere, & his armis accingere, quæ tibi porto,
Vulcani perfecta manu, conflata caminis:
Qualia nemo virûm de tot mortalibus vnquam
Induit. hæc dicens, cœleſtia munera nato
Obtulit ante pedes. ſonitum proiecta dederunt
Arma ſolo: ſtupuere animis & lumina capti
Myrmidones. ſiquidem tanto fulgore micabant,
Vt viſentum acies perſtingeret. infremit ira
Concitus Aeacides, totoq́ ardentis ab ore
Scintillæ abſiſtunt: ardere & lumina flammis
Torua videbantur ſpectantis munera diuûm.
Sed tamen & donis & tanto lætus honore
Gaudet, & expleri mentem nequit illa tuendo

Tam

Tam docta variata manu, tam dædala ſpectans.
Tum matrẽ alloquitur. Mater mea, talib. armis
Me deus exornat, non qualibus eſſe decebat
Membra armata hominum, ſed corpora ſola deorũ.
Sed nunc abſq; mora tam pulchris induar armis.
Sed metuo, ne ad Patrocli neglecta volantes
Vulnera corrumpant animalcula tabida, muſcæ,
Vnde ſcaturierint rodentes mortua vermes.
Soluit enim fœda totum putredine corpus,
Tabida neruoſæ cùm ſpinæ facta medulla eſt.
Cui mater. Nihil hæc fili te cura fatiget.
Nos mala vulneribus prohibebimus omnia crudis
Quæ nocuiſſe queãt, etiam ſi inhumatus in annum
Patroclus iaceat, ſeruabitur integer, atq;
Incorruptus erit. Tu nunc heroas Achiuos
In cœtum diſperſa iube per caſtra vocari,
Vt magno coràm ipſe reconcilieris Atridæ.
Ipſe tibi deinde arma gerenda in prælia ſumes.
Hæc dicens, ſimul ipſum infuſo robore firmat,
Patrocli ambroſiam rubicundaq; nectara ſtillans
Naribus infudit, ne triſti viſcera tabo
Defluerent. pòſt accedens ad littus Achilles,
Horrendum inſonuit clamans, heroas Achiuûm
Excitat: ad naues, ſine nomine turba, relicti
Calones, lixæq;, & qui vulgaria menſæ
Munera curabant, naualiaq; arma, penuq;
Omne, culinarum artifices, venere uocanti
Parentes primi, quod mirarentur, Achilles
Quid nam prodierit, quem tot ceſſaſſe diebus
Conſtiterit. venêre autem, ſed claudus vterq;.

Magnanimi duo, Tydides, & fortis Vlyſſes,
Nitentes haſtis, quod adhuc dum cruda gerebant
Vulnera: & hi primi in cœtu ſedere volentes
Tum rex Atrides, ſed & ipſe ex vulnere languens,
Quod crudele Coon in pugna inflixerat ipſi,
Ille Coon Antenorides. Iam plena corona
Concio tota fuit, iam conſedere vocati
Argiui proceres omnes. tum ſurgit Achilles,
Et ſtans. Rex Atrida (inquit) quo tempore nobis
Incidit ira deûm, quo nos diſcordia vecors
Diſiunxit, quàm tunc ſatius meliusq; fuiſſet
Omnibus his, nobisq; etiam, ſi diua puellam
(Illam quæ nobis inſani cauſa furoris
Irarumq; fuit) volucri Diana ſagitta
Fixiſſet, quo capta die nos vertimus alta
Mœnia Lyrneſi: neq; enim tot pubis Achiuæ
(Me nimis irato) cecidiſſent milia, nec ſe
Tantopere noſtris ſatiaſſet cædibus Hector,
Inſultans, cui noſtra ſuas contentio vires
Auxit. & heu nimium fuit vtilis omnibus iſtis
Qui Troiam, quicunq; colunt loca proxima Troiæ
Cuius ego Danaos in longum temporis æuum
Nunquam oblituros reor. at nunc acta remitti
Eſt æquum, quamuis doleant: nunc pectore motus
Sedandi irarum placido, placabilis ira
Magnanimum decet eſſe virum. nunc ipſe remitto
Vt decet, indignos veſani pectoris æſtus.
Verum age pulchricomos produc in prælia Achiuos
Obuius experiar Troas, num claſſe relicta
In nos ire velint alacres, an ad alta reuerti

Per-

Pergama. Sed puto ſponte aliquem cõuerſa daturũ
Terga fugæ, ſi noſtræ ictus effugerit haſtæ.
Sic ait. at Danai læti audiuere, videntes
Conſediſſe graui generoſum pectus ab ira
Magnanimi Aeacidæ. tum ſurgens rex Agamemnõ
A ſolio (neq; enim medium prodibat in orbem)
Magnanimi heroes Danai decet, inquit, et æquũ eſt,
Stantem audire loqui me, ſic, vt nemo loquenti
Obſtrepat. eſt etenim vel magna laude diſerto
Difficile, in magno populo cœtuq; frequenti
Dicere. nam quo pacto aliquis vel dixerit æquis
Audierit úe animis, quando bonus ipſe ſuorum
Orator ſubitò turbetur ſæpe tumultu.
Sed mihi magnanimo nunc eſt & geſtit Achilli
Reſpondere animus, mea dicta attendite Graij
Sæpius his mecum proceres de rebus Achiuos
Certantes memini, quarum tamen ipſe nec author
Et neq; cauſa fui: ſed Iuppiter, & graue fatum,
Et furor in tenebris habitantis Erinnyos atræ,
Hi mihi perſuaſere nefas, cæcumq; furorem,
Quando ego præripui Bryſeida ſtultus Achilli
Formoſam. Sed quid facerem? deus omnia nutu
Dirigit æterno, Iouis eſt facienda voluntas.
Ipſa Iouis proles mortalibus omnibus Ate
Noxia mille modis, pedibus non mollibus vnquam
Repit humi, verum capita ipſa & maxima rerum
Aggrediens homines affligit, & inter amicos
Sæpe ſimultates & noxia iurgia ſpargit.
Namq; nec ipſa Ioui magno quandoq; pepercit:
Quanquã hũc eſſe ferũt hominũ primũ atq; deorũ.

Hunc etenim Iuno (mulier licet) arte feſellit,
Fraudibus inſtructa, quo tempore viperecidam
Alcmene paritura fuit Bœotide in vrbe
Thebarum, ſupera tunc iactabundus in aula
Iuppiter affatur diuos: Et vt iſta ſit, inquit,
Certa mea vobis ſentẽtia cognita mentis, (intus)
(Promam etenim quæcunq; animus mihi parturit
Lux hodierna virum, Lucinaq; diua, labores
In partu releuans, fatis ridentibus, edent
E noſtro genere, & noſtro de ſanguine natum,
Vicinos latè populos qui marte ſubactos
Imperio reget, & multos dominabitur annos.
Huic inſtructa dolis reſpondit regia Iuno.
Falleris: haud etenim verba hæc res ipſa ſequetur.
At mihi nunc iura, per quæ pater optime nunquã
Fallere ſacra ſoles, fore facta æqualia verbis:
Scilicet, vt latè populos ditione gubernet,
Lux hodierna virum quemcunq; educet ab aluo
Materna, de gente tua, de ſanguine noſtro.
Sic ait, ipſe doli ſecurus Iuppiter huius,
Nec fraudem metuens, iurat quæ fallere nunquam
Sacra ſolet. quam rem ſibi ſæpius inde moleſtam
Iuppiter indoluit: nam mox Saturnia cœlo
Deuolat, Argolicumq; petens delabitur Argos.
Vxorem Stheneli Perſidæ namq; ſciebat,
Ferre vterum puero grauidam. iam ſeptimus illi
Menſis erat, nec dum cruda maturus in aluo
Fœtus, at auxilio peperit Iunonis eadem
Luce marem puerum, remorato tempore partus
Formoſa Alcmenes. tum cœlo reddita Iuno,

His

His affata Iouem, breuiter, ſermonibus vſa eſt.
Iuppiter omnipotens, hæc imis ſenſibus hauri,
Quæ tibi nunc dicam: vitalibus editus auris
Prodijt Euryſtheus hodie, de coniuge natus
Perſide Sthenelei, te non indigna propago,
Sanguinis ille tui, populos qui legibus æquis
Et regat, & meritò patrijs dominetur in Argis.
Iuppiter his animo nimium commotus acerbo.
Vertice contortis comprenſam crinibus Aten,
Iurauit nunquam redituram ad lucida cœli
Sidera, non vnquam deinceps in parte futuram
Sedis Olympiacæ, quæ tantum affligere poſſet
Res hominum diuûmq́, & inutilis omnibus eſſet.
Hæc dicens, raptamq́; coma pedibusq́, rotatam
Præcipitem terras cœlo deiecit ab alto,
Perpetuo humanis nocituram tempore rebus.
Et ſic ille Ioui cariſſimus, omne laborum,
Filius, eſt per fata genus tolerare coactus
Rege ſub Euryſtheo. Sic (cum fortiſſimus Hector
Tot Danaûm leto dederit, graue dedecus) Aten
Non potui vitare miſer, quæ prima malorum
Nobis cauſa fuit. quæ cùm veriſſima dicam,
Et me tunc animo, tunc ſenſu pectoris omni
Iuppiter exuerit, magno nos rurſus Achilli
Mutua coniungat non vano gratia nexu.
Verum, age, nũc tu te expedias fortiſſime Achilles,
Et reliquos hortare, vt eant in prælia tecum.
Munera, quæ tibi cunq́ bonus promiſit Vlyſſes,
In tua caſtra profectus heri, tibi certa dabuntur.
Ne dubita, quod ſi libet expectare, tametſi

In pugnam properas, tibi mox de nauibus iſthæc
Omnia ſiſtentur præſentia, vt iſta libenter
Quàm tibi dem certis poßis cognoſcere ſignis.
Cui pedibus celer extemplò reſpondit Achilles.
Heroum rex Atrida, ſeu dona daturus
Sis mihi, quæ decuit: ſeu voti pœnitet, eſto
Arbitrij res iſta tui, nunc cura gerendi
Debuit eſſe prior nobis ante omnia belli.
Nec patitur res iſta moram, cùm ſtemus ab hoſte
Non procul: & magnũ ſupereſt opus, & labor ingẽs,
Vt quando primã ante aciem, prima agmina Troũ
Pellentem reliqui videãt, imitentur Achillem.
Conſilio bonus hunc contra ſic infit Vlyßes.
Etſi tu virtute alijs & robore præſtas
Omnibus Aeacida, non ſic tamen iſta decebit
Bella geras, vt ieiunos educere Graios
Dardanidas contra inſtituas, cùm prælia finem
Non ita ſint habitura breui. poſtquam ſemel acres
Conſeruere manus, vires deus addit vtriſq;,
Inſpiratq; animos. Sed nunc age corpora curent,
Intra caſtra iube, quo viribus auctior omnis
Sufficiat ſibi ſuſceptis exercitus armis.
Quis conſiſtat enim decertans ſolis ab ortu,
Vſq; ſub occaſum ieiuno corpore miles?
Nam licet excellant generoſo in corpore vires,
Membra tamen ſi fluxa ſitiq; fameq; laborent,
Langueſcunt, genua ægra labant, & crura vacillãt.
At ſi paſta cibo, vinoq; refecta ſuaui,
Corpora ſint, tolerant æſtus, pugnæq; laborem
Vulnifico totis ſtantum ſub marte diebus,

Creſcit

Creſcit & accedens vires audacia firmat.
Quare age diſcubitum vadant in caſtra iubeto.
Interea celſis è nauibus omnia Atrides
Munera proferri iubeat, poniq́ frequentis
In cœtu populi, tota vt ſpectante corona
Accipias: ipſe aſſurgens tibi iuret, amica
Nulla coire tua ſe velle cubilia ſecum:
Vt ſint connubio, ſicut decet eſſe, pudico
Coniuncti. rex Argiuûm clariſsimè Atrida,
Tu quoq; nunc hilari facito ſub pectore triſtes
Affectus cohibe: pòſt in tentoria ductum
Accipies cœna te digna & diuite Achillem,
Nec quicquã, quod te ipſe putes debere, relinquas.
Hoc pacto erga alios euades iuſtior omnes.
Non etenim turpe eſt regi, nec crimen habendum,
Si ſtudeat placare virum, quem læſerit olim
Ipſe prior. Cui ſic reſpondet rex Agamemnon.
Laudo equidem Laertiade quæcunq; locutus,
Omnia vera refers, atq; ordine cuncta profaris.
Et iurare placet, nec fallere: quodq; monebas,
Prorſus idẽ monet hic animus, modò perſtet Achilles
Nec nimium properet: dum vos maneatis, & ipſi
Munera donec eant latum, redeantq́ ferentes,
Et nos præſtemus iurandi debita iuris.
Quis tamen expediat melius te hoc munus Vlyſſe?
Vade igitur, quoſcunq; voles tibi delige toto
E populo iuuenes, qui tecum ad curua profecti
Roſtra carinarum, cum pulchris dona puellis
Huc referant, quæ promiſi me dona daturum.
Verrem Talthybius ferat in media agmina Graiũ,

Sacrificetq; Ioui, ſpectantiq; omnia ſoli.
Talia dicentem, ſic eſt affatus Achilles.
Magnanime Atrida Danaûm rex armipotentum,
Hæc aliàs triſtis perfuncti munere belli
(Quanquam non adeò mens huc feſtinet anhelãs)
Et meliore iſtam peragemus tempore cauſam.
Nunc Danai ad naues tot milia ab Hectore diro
Interfecta iacent, ex quo illi gloria talis
Ab Ioue conceſſa eſt: vos nunc prandebitis? ite,
Ducite pranſuros comites: ego triſtia ducam
Ieiunos Danaos in prælia, donec amicum
Sol petat Oceanum: clades & dedecus vlti
Argiuûm, largè cœnabimus. antè ciborum
Nulla fames erit, & potus mihi nulla voluptas.
Quando domi iacet Hectorea confoſſus amicus
Cuſpide, veſtibulum iuxta mihi, quem ſuper ægri
Nunc mihi Myrmidones lugent. nulla ergò ciborũ
Aut potus mihi cura: ſed inſani improba martis
Eſt ſitis, & fletus amor immoderatus amari,
Quem noſtris manibus conciſus ſentiat hoſtis.
Huic ita conſilijs prudens reſpondit Vlyſſes.
Pelida Graiûm fortiſsime, tu mihi longè
Artibus armorum præſtas, & viribus haſtæ:
Verum ego te ingenio ſupero prudente, ferendis
Conſilijs, & te qui ſum prouectior annis,
Pluraq; te noui. quocirca aduertere debes
Hæc mea dicta animo: queis poſsis vera doceri.
Temporis exigui ſpacio ſatiantur amari
Martis amore homines, cùm ferro vt falce manipli
In terram plures recidunt, nec plurima meſsis

Con-

Conſequitur: poſtquam plus iuſta parte bilancem
Iuppiter inclinat, qui per diſcrimina belli
Cuſtodit ſeruatq; homines. quod ſi quis inerti
Fortè fame pereat, non eſt lugendus Achiuis.
Quouis nempe die ſpectantur multa cadentum
Funera: qui duri cum ceſſauere labores,
Condendi ſub humum ſunt. his quoq; qui meliores
Ingenio, exiguo concludunt tempore luctum.
Qui vero è duri ſuperant certamine martis,
Hos adhibere decet curam potusq; cibiq;,
Viribus vt validi venienti audacius hoſti
Occurrant. nec quiſquam alia eſt ratione ciendus
Ad pugnam è populo, nec in alta miles Achiuûm
Claſſe relinquendus quiſquam. Sed fortibus omnes
In Troas delati animis, pugnemus in hoſtem.
Dixit, & illuſtri prognatos Neſtore, & acrem
Phylidenq; Megeta, Thoantaq;, Merionemq;,
Et Creontiaden Lycomedea, dein Menalippum,
Suſcipiens comites, venit in tentoria magni
Atridæ, ſeptemq; ab eo pulchrosq; nouosq;
Præmiſſos tripodas, bis denos inde lebetas,
Quattuor hinc ter equos, tum ſeptem mirificorum
Artifices operum forma præſtante puellas,
Octauam flauo Briſeida crine decoram,
Appenſis auri poſthac bis quinq; talentis,
Dona ſequebantur iuuenes precioſa ferentes
Præclaro Laerte ſatum. quibus omnibus ipſo
In cœtu populi poſitis, ſurrexit Atrides,
Iuxtà Talthybius præco aſſiſtebat, vtraq;
Porcellum retinens. ibi regum maximus ampla

Vagina eductum ſtringens dum ſuſtinet enſem,
(Alta omni in populo tenuere ſilentia cuncti
Dum rex verba facit,ſic fas, ſic iura iubebant)
Ille alta elatos tollens ad ſidera vultus,
Hæc in verba Iouem ſublata eſt voce precatus.
Sint mihi nunc teſtes,primum pater ille deorum
Iuppiter,& mater tellus,& lumina ſolis,
Et furiæ,vltrices iurantum falſa ſub orco,
Me non cognouiſſe aliquo Briſeida tactu,
Seu vi,ſiue aliquo quocunq; libidinis aſtu
Permotum,verum intactam tenuiſſe puellam.
Si quid in hoc homines iurandi iure fefelli,
Quæ iuraui eadem conteſtor numina pœnis
Afficiant,quæ debentur qui friuola iurant.
Sic ait.& pecudis iugulum ferit enſe recidens
Talthybius,quam mox in fluctus æquoris eſcam
Piſcibus abiecit. tum ſurgens magnus Achilles,
Fortes alloquitur Danaos.atq; iſta profatur.
Iuppiter.ingentes miſeris mortalibus affert
Aerumnas,nec enim me proritaſſet ad iram
Rex Danaûm,neq; prærepta turbaſſet amica,
Si non tot perimi voluiſſes milia Graiûm
Sed nunc tempus erat curandi corpora amici,
Prælia pòſt Phrygibus laturi dira petemus.
Sic ait.& cœtu miſſo,ſua quiſq; petebant
Dilapſi iuuenes tentoria. Theſſala pubes
Dona ſequebantur læti,quiq; illa ferebant,
Aeacidæ iam præualidam conſcendere nauem,
Ponere dona manu, iuſſæ reſidere puellæ,
In ſtabula æripedes agere ad præſepia ſerui.

At

At Veneri ſimilis formam Briſeis, vt intus
Conſtitit. & ferro confoſſum vidit acuto
Patroclum exanimem, ſuper & lugubre cadauer
Vulneraq́ incumbens, pectus laniata decorum,
Et molles laniata genas, flauamq́; comarum
Cæſariem vellens, querulis vlulatibus auras
Implet, & illachrymãs. Anima mihi carior (inq̃t)
Heu qualis Patrocle iaces? viuum ipſa reliqui
Hinc abiens, caſſum inuenio te luce reuerſa.
Sic mala fata malis miſerè mihi Iuppiter addit
Accumulans: cui me nuptam tribuere parentes,
Mors tulit atra virum, patriæ pro mœnibus auſum
Decertare manu: quo tres quoq; tempore fratres
Hauſit acerba dies, genitos ab vtroq́ parente,
Germanos mihi: tum tu me fata impia flentem,
Coniuge cùm cæſo magni præclara Myneti
Mœnia dirueret populorum victor Achilles,
Tum tu me flentem ſolatus es optime Graiûm,
Pollicitus dare velle operam, quo magnus Achilles
Duceret vxorem miſeram me, & nauibus altis
Impoſitam patriæ ſecum deferret ad oras,
Atq́ apud inſignem iuga connubialia Phthiam
Conficeret, mecum turba celebrante Hymenæum
Myrmidonũ. meritò ergo queror, lachrymisq́; perẽ-
Inſolubilibus te proſequor. Iſta querenti (ptum
Afflebant aliæ quoq́, & ingemuere puellæ,
Omnes Patroclum, dira omnes fata dolentes.
Ipſum turba ſenum circum venere, rogantes
Antè cibum caperet, quàm Martia bella ſubiret.
Ipſe negans, verbis ſic eſt conqueſtus Achilles.

Si quis adeſt, fido qui ſit mihi pectore amicus,
Me pergat ſuadere cibum me ſumere, donec
Explero hunc animi (quo nunc conſumor acerbo)
Mœrorem, penasq́ exegero morte ſuperbi
Priamidæ, telis victricibus vltus amicum.
Et certum eſt guſtare nihil potúsue cibiúe,
Donec in occiduas ſol ſeſe immerſerit vndas.
Hæc dicens, alios dimiſit abire volentes.
Reſtiterant tamen ex alijs pars optima regum,
Atridæ gemini fratres, & fortis Vlyſſes,
Neſtor & Idomeneus, & canens tempora Phœnix,
Quærentes adhibere animo ſolatia triſti.
Noluit ille tamen prius illa admittere, quàm ſe
Sanguineo expleret per triſtia prælia marte.
Namq́ priora animo voluens, lachrymisq́ subortis
Ingemuit: Lautam nobis cariſſime cœnam
Appoſuiſti, inquit, Danai quo tempore preſſi
Troianis equitum turmis ceſſere, volentes
Quo poſſent pacto lachrymoſum auertere bellum:
Nunc armis ſpoliate iaces, & luminis aura.
Verum ego te propter nec edam, nec pocula ſumã,
Mœſtus morte tua: qua non contingere quicquam
In vita nobis potuiſſet acerbius vnquam,
Non ſi defunctum genitorem Pelea fato
Audiſſem, qui nunc Phthiæ quoq́ fundit inanes
Infelix lachrimas pro me, qui ad mœnia Troiæ
Triſtia bella gero, veſanum propter amorem
Exitioſæ Helenes. non, ſi mihi carus obiſſet
Filius, in Scyro qui nunc nutritur aquoſa,
Ille Neoptolemus, vita mihi carior ipſa,

Si modò adhuc viuens vitali veſcitur aura.
Sperabam ſiquidem, procul hic ab equeſtrib. Argis
Me ſolum miſeræ poſiturum lumina vitæ,
Te fauſto in patriam rediturum ſidere Phthiam,
Viuus vt è Scyro reuocares præpete vectus
Naue Neoptolemum, qui regna paterna teneret,
Præclaramq́; domum genitorem Pelea namq́;
Arbitror exceßiſſe olim vitalibus auris:
Vel, ſi viuit adhuc, confectum ætate ſenili,
Et triſtem mœrore animi, qui nunciæ noſtræ
Expectet mortis. lachrymis hæc fatus obortis,
Et reliquis mouit lachrymas ſenioribus. Illi
Namq́; recordantes quæ quiſq; reliquerit olim
In domibus patrijs, humectant lumina fletu.
Quos ab Olympiaca miſeratus Iuppiter arce,
Accitam paucis affatur Pallada dictis.
Filia nunc, inquit, prorſus neglecta relinquis
Fortis corda viri, nec quicquam curat Achilles
Quàm reſidere apud exanimem pro claſſe Patroclũ
Impaſtum impotumq́;, abierunt cætera pranſum
Agmina. Sed ſummo tu mox delabere Olympo
Et dulci Ambroſia, tum ſuaui nectaris hauſtu
Fortia membra viri refoue, ne forſitan inter
Prælia deficiant. his parens diua, per auras
Labitur, Harpyiæ ſimilis ſtridore canoræ
Alarum, ſtansq́; ambroſiam per pectus Achilli
Inſtillat dulcem, tum ſuauem nectaris hauſtum
Ne defeſſa fame genua incuruata labarent.
Inde citò reuolans ſaltu repetebat Olympum.
Tum Danai armati properant è nauibus, inſtar

Concretæ denſæq; niuis: quam Iuppiter acri
Diſperſam Borea cœlo deiecit ab alto.
Sic denſæ galeæ, ſic ſcuta micantia ferro,
Sic nitidi vmbones, ſolidi thoraces, & haſtæ
Fraxineæ, varia claraq; per aera ſummum
Luce coruſcabant: tremere omnia viſa repente,
Sub pedibus ſtridere ſolum, procedere Achilles
In medio, ingentem frendensq; gemensq; dolorem,
Eluctari animo, rutilo flammantibus igni
Toruæ minari oculis, diuinis inclytus armis
Muniri, deus ignipotens quæ fecerat ipſi.
Et primum ſuras ocreæ, tum pectora thorax
Induit, enſem humeris magnũ ſuſpendit ab amplis,
Ingentem hinc clypeum fulgentem lumine claro.
Sicut vbi aerio celſi de vertice montis
Apparet nautis, medijs è fluctibus ignis,
Quem forte agricolæ ad caulas fecere, ſed ipſos
Longius optato propellit littore fluctus:
Haud ſecus è clypeo multum fulgoris Achillis,
Proximus accepto fit lumine purior aer.
Tum galeam capiti imponit ſplendore micantem
Aſtrorum ſimili, quam caudæ inſignis equinæ
Criſta tegit, crines auro radiante micabant,
Vulcanio impoſiti mirabilis arte laboris.
Tum ſeſe aſſumptis ipſe exercebat in armis;
Huc illuc mẽbra ampla mouens, nũ ferret. & aptis
Se tegat experiens, & erant leuia arma ferenti
Ceu pennæ volucres: poſtremò protulit haſtam,
Haſtam Peliaco ſapiens quam vertice Chiron
E trabe fraxinea prægrandem inciderat olim,

Inciſamq́; ſuo caro donauit amico,
Peleo Aeacidæ,qua multas ille virorum
Proſtrauit fortes animas,& corpora leto
Multa dedit, quam nemo alius potuiſſet Achiuûm
Aut capere,aut tractare manu,niſi ſolus Achilles.
Currus Automedon atq; Alcimus, æripedesq́;
Aurigæ inſtruxere,& equis ad frena coactis
Friuola nexilibus cohibebant ora lupatis,
Vt bene compoſitis regeretur currus habenis.
Automedon celer arrepto ſuper alta flagello,
Inſiluit terga æripedum:tum magnus Achilles
Ipſe quoq; aſcendit currum,fulgentibus armis
Conſpicuus,ceu ſol aliquis,aut lucifer ardens,
Imperium in patrios quodam terrore ſtupendus
Exercebat equos,atq; hæc eſt verba profatus.
Xanthe comās,& acute Bali,præclara Podarges
Progenies,nunc aurigam defendite veſtrum
Rectius,& ſaluum referatis in agmina Graiûm,
Cùm pugna defuncti erimus:nec,ſicut amicum
Patroclum,exanimē me fortè relinquite Teucris.
Tum Xanthus ceruice retrò à temone reflexa,
In terram recidente iuba,ſic fatur(& illum
Fecerat humano Iuno ſermone loquentem)
Nūc quoq; te incolumē ſeruabimus optime Achille:
Sed tamen illa dies propè adeſt,quæ ſoluet ab iſto
Corpore te. quem nos vt deteſtamur,ita eius
Non ſumus authores: ſed ineluctabile fatum,
Et deus omnipotens.nec noſtra ignauia amicum
Perdidit vlla tibi,nec noſtra eſt culpa,quod armis
Patroclum veſtris ſpoliarit perfidus Hector.

Sed quem pulchra comas Latona enixa creauit,
Optimus ille deûm, qui qua denſiſsima ſtabant
Agmina, proſtrauit iuuenem, decus Hectoris illud
Eſſe volens. nos & Zephyri velocius aura,
Cuius flabra ferunt longè eſſe celerrima, plantis
Aequantes ipſas etiam velocibus auras,
Eripiebamus currum ex hoſtilibus armis.
Sed tibi fatale eſt hominiq; deoq́; perire
Fortiter. Humana Xantho ſic voce loquenti,
Preſſerunt furiæ vocem. Quem maximus heros
Indignans tam dira loqui: Xanthe, inquit Achilles,
Improbe, quid mortem mihi vaticinaris acerbam?
Quod te non decuit. iam dudum hæc omnia noui,
Me procul à patria, cariſq́; parentibus, ipſum
Proxima vicinæ ſubiturum limina mortis.
Non tamen interea Teucros arcere ſuperbos
Ceſſabo, aut ſtricto Troum petere agmina ferro.
Dixit, & in medias acies, mediamq́; phalangem
Pernices immiſit equos iratus Achilles.

ILIADOS HOMERICAE
LIBER XX.

SIc apud æquoreas pubes Danaeia naues
Circa magnanimum cupidè armabãtur Achillem
At parte ex alia campiſe in bella parabant,
Arma

Arma reſumentes Troum ſociæq́; phalanges.
Iuppiter interea Themidi mandauit, vt omnes
Cælicolas in concilium cœtumq́; vocaret,
Omnibus è domibus paßim lucentis Olympi.
Illa Iouis parens monitis, vocat omnia diuûm
Numina conueniãt ad magni tecta Tonantis.
Tum neq; diuorum ſeſe ſubducere quiſquam
Auſus erat, non ipſe pater qui circuit orbem
Oceanus, nemo fluuiorum latifluentum,
Nympharum non vlla locos & amœna colentum
Luſtra vireſcentum nemorum, non læta rigantes
Paſcua, muſcoſos fontes, non amnibus altis
Naiades quæcunq; habitant. Sed ad ardua poſtquã
Limina conſcendere omnes, conſidere iußi
Conſedere thronis, patri quos Mulciber aptos
Fecerat ipſe Ioui: nec defuit ipſe tridentis
Aequorei dominus, non auſus ſpernere ſummi
Iuſſa Iouis, ſed ab æquorei regione profundi
Venit in æthereas arces, mediusq́; reſidens,
Conuerſusq́; Ioui: Quæ te cauſa, inquit, adegit
Iuppiter, omnibus hoc diuis tam grande vocatis
Cogere concilium? num ſunt tibi Troia curæ
Agmina & audaces Danai, qui mutua vaſta
Prælia mole parant? cui nubes Iuppiter arctans,
Cuncta tenes Neptune, inquit, quo nomine cunctos
Cælicolas in concilium tam grande vocarim.
Curæ etenim quanquam perituri ſunt mihi, verum
Hos ego deſpiciens è ſummo oblector Olympo.
Sed vos conuentos volui, vt quod cuiq; placeret
Vel ferat auxilium, vel non ferat, alterutriſq;

Tam Danais quàm Troiugenis adſitis amici,
Vt ſua cuiq; animi ſuaderit certa voluntas.
Nam ſi cum Phrygibus ſolus decernat Achilles,
Arma Phrygum ſoli non poſſe reſiſtere certum eſt.
Antè equidem ſolo conatu terruit omnes.
At grauiter caſu nunc conſternatus amici,
Ne miſeram fatis nondum ſtatuentibus vrbem
Excindat vereor. Sic Iuppiter ore locutus,
Conciuit grauis ardorem & certamina pugnæ:
Dij varios tacito voluebant pectore motus,
Et varios animorum habitus. nam candida Iuno,
Pallas, & excutiens quaſſatæ viſcera terræ
Neptunus, Maiaq; creatus Atlantide nympha
Mercurius ſapiens, & opum non futilis author,
Et tu clauda trahens faber vnice cura deorum,
Pro Danais ſtabant hæc numina tanta deorum.
Inde Phrygum, Mars armipotens, intonſus Apollo,
Diua valens arcu, flauens Latona capillos,
Læta Venus, partes & bella iniuſta fouebant.
Donec ab humanis diuûm ſe munera rebus
Auertêre, ſuum Danai lætantur Achillem,
Iactantes in bella armis prodiſſe reſumptis:
Dudum ignaua equidem deſederat ocia ducens,
A pugna procul ad naues. quo deniq; viſo,
Torpebant gelida Troum formidine mentes,
Marti perſimilem vultus atq; arma videntes.
Verum vbi dij partes iterum, belliq; tumultus
Reſpexere iterum, tum pugna acerrima ſurgens
Infremuit. ſummo nunc Pallas ab aggere foſſæ,
Nunc eadem longè reſonanti à littore clamans

Horren-

Horrendum inſonuit: tum nigræ more procellæ
Mars ſtetit inclamans. nunc magnæ à turrib. vrbis,
Nunc ſacro à Simoente loco, fortiſſima Troum
Hortamenta animis addens. iam caſtra tenebant
Vtraq; cœlicolæ. tum verò inſana tumultus
Exoritur facies, tum verò ſummus ab alto
Horrēdum intonuit diuûm pater atq; hominū rex.
Ipſe tridentifera commota maxima terræ
Fundamenta manu quatiens concuſſit ab imo
Gurgite Neptunus, tunc proxima culmina cœlo
Aerij tremulo nutabant vertice montes.
Tunc etiam irrigua tremuerunt fontibus Idæ,
Radices oblita ſuas, & Gargara meſſes.
Ilion intremuit, Danaeia claſſis in ipſo
Concuſſit tremulos motu ſtupefacta rudentes.
Territus vmbrarum dominus, pallentia linquens
Tartara, lucifugum terra caput extulit alta,
Proſpiciens mare veliuolum clamore mouebat,
Ne terram quatiens aperiret tartara frater,
Et triſtes ſine luce domos, regna inuia viuis,
Formidata etiam ſuperis. tanto ergo tumultu
Concurrere hominum miſcentes prælia diui,
Inter ſeſe etiam certamina fœda mouentes.
Namq; tridentiferum contrà ſe armabat Apollo,
Arcubus & neruo longè iaculante ſagittas.
Sanguineum contra Mauortem cæſia Pallas,
Venatu atq; arcu gaudens ſoror aurea Phœbi
Iunoni ſeſe oppoſuit, formoſa capillum
Mercurium Latona petit: prohibere parabat
Vulcanum lateq; fluens atq; inclytus amnis

Quem Xanthum ſuperi, mortales voce Scamandrũ
Eſſe ferunt. Sic dij diuis fera bella mouebant.
Interea ingenti ſtudio properabat Achilles,
Hectora in abſentem, cupiens illi obuia tantum
Conſerere arma viro: ſatiari ſanguine namq;
Illius ardebat. tum Troiæ fautor Apollo,
Priamides forma exiſtens & voce Lycaon,
Viribus Aeneam ſubitò melioribus implet,
Hortatus magno fidens occurrat Achilli.
Tros, ait, Aenea, conſultor & optime Troum,
Quò recidere minæ, quibus vti ſæpe ſolebas,
Troianos inter proceres, & prandia regum?
Scilicet auſurum te, ſi res poſcat, Achilli
Intrepidas conferre manus? ea verba loquuto
Reddidit Aeneas. Priamo ſate clare Lycaon,
Quid velut ignauum nunc me, qui nolit Achilli
Aut alij conferre manus de gente Pelaſgûm,
Inſimulas? nec enim primum nunc ſolus Achilli
Congrediar. namq; ipſe meam tunc ſcilicet haſtã
Pertimuit, cùm pinifera inuaſiſſet in Ida
Noſtra armenta boum, poſtquam Lyrneſia bello
Mœnia vertiſſet ferus ille, & Pedaſon altam,
Sed me tunc celerem pedibus, tum viribus auctum
Iuppiter aſſeruit, tutatus ab hoſte ſuperbo.
Namq; ego magnanimo cecidiſſem victus Achilli,
Et magnæ haud dubiè præſenti Palladis haſta,
Quæ dea conſultrix, quæ dux, quæ deniq; cuſtos
Illi ſemper adeſt: quæ ſuaſit, vt armipotentes
Conficeret Lelegas ferro, Troaſq; domaret.
Quare ego nulli hominum qui congrediatur Achilli

Per-

Perſuadere velim, cui ſemper adeſſe deorum
Res eſt certa aliquem, qui ſeruet & eruat ipſum
Si qua pericla cadant: nec torquet inania forti
Vnquam tela manu, quæ emiſſa feruntur in hoſtē,
Ictibus vſq; adeò certis, ne prorſus aberrent.
Quod mihi ſi diuorum aliquis ſe præbeat æquum,
Non fuero multum inferior cenſendus Achille.
Quamuis ſe totum contectum corpora ferro
Iactitet, & cœlo demiſſa ſibi induat arma.
Reddidit huic contrà magno Ioue natus Apollo.
Et tu poſce deos veniam, quem mater amorum
Diua Venus peperit, Iouis inclyta filia magni:
Illum diua minor genuit, Thetis orta marino
De ſene: te ſuperûm rectoris filia. Sed tu
Vade, fer audaces in Achillem & dirige greſſus,
Nec moueare minis, nec dictis cede ſuperbis.
Sic ait, inſpirans renouatum in membra vigorē,
Et vires animo. medios ruit ille per hoſtes,
Per medias acies in Achillem fertur. at ipſum
Obſeruans Iuno, his alios affata deos eſt.
Rex maris huc Neptune vide, tuq; innuba Pallas,
Quid paret Aeneas, qui nunc infeſtus & atrox
Fertur in Aeacidem, perſuaſus Apolline ab ipſo.
Quare agite, hinc illum nos propulſemus, Achilli
Siſtentes aliquem è nobis, qui robore firmet,
Confortetq; animo, ſeſe vt curæ eſſe deorum
Sentiat eximijs: vani, quicunq; deorum
Troianis ſunt auxilio. nos namq; relicta
Venimus huc alij cœleſti ſede fauentes
Huic pugnæ: tum ne qua hodie patiatur Achilles

Quæ noceant mala cauturi pòſt tempore paruo
Eueniet, quæ naſcenti ſors prodita fati eſt.
Quod niſi præmonitus diuinis vocibus eſſet,
Fortè timendum ipſi fuerat, ne congrederetur
Secum de ſuperis aliquis. dij namq; graues ſunt,
Humano generi cum ſe exhibuere videndos.
Cui ſpacioſa mouens concuſſæ viſcera terræ,
Ne turbere, inquit, Iuno. nec enim ſatis æquum eſt,
Non etiam ipſe velim trahere in certamina diuos,
Mutua moturos inter ſe prælia. Sed nos
Cedentes, ſpecula bellum ſpectemus ab alta:
Arma viros curare & triſtia bella ſinamus.
Quod ſi fortè ferox Mauors, aut pulcher Apollo
Impediant, armisq; vetent contendere Achillem,
Tum quoq; nos contrà contendere iure licebit.
Nec dubito, quin his manibus, noſtrisq; coacti
Viribus, in cœlum redeant, terrasq; relinquant.
Hæc nigrum quatiens faciebat verba capillum.
Et mox in celſum munitumq; aggere murum,
Et foſſa ingenti, ſe contulit Herculis ora
Littoris impoſitum, quem Troes, & inclyta Pallas
Condiderant magno Alcidæ, cùm fortè ſequentem
Littore ab vndiſono fugeret per gramina cœtum,
Vt ſe illò veluti tutam conferret in arcem.
Huc ſe Neptunus tum contulit, & bona Iuno,
Et reliqui diuûm, Danais quicunq; fauebant,
Ambroſia aerio contecti corpora nymbo.
Verum alij in tumulo peramœnæ Callicolones
Ad Simoenta, Phrygum partes ſedere fouentes,
Arcigerum iuxta Phœbum, Martemq; ruinis

Gau-

Gaudentem. Sic diuerſa tunc parte ſedentes,
Conſilia inter ſe belli de rebus agebant.
Non tamen eſt animus cuiquam ſe immittere bello,
Ordiriúe manu, quod cœlo Iuppiter alto
Præcipit, ingentes implentur milite campi,
Arma refulgebant latè peditumq; equitumq́;.
Sub pedibus trepidãte ſolum ſtrepit omne tumultu
In medium duo procedunt heroes in armis
Conſpicui, celer Aeneas, & magnus Achilles.
Tum prior Aeneas ferratam comminus haſtam
Et clypeum quatiens, nutant in vertice criſtæ
Inſignis galeæ, ferus ipſe & dira minatus
Fertur in Aeaciden. Sed contrà inſurgit Achilles,
Ceu leo, quem iuuenes infeſtis vndiq; telis
Per campos agitant. quem ſi quis vulnere læſit,
Viribus atq; animis audacior, ocyus illum
Appetit ore fremens, & hianti gutture ſpumans,
Tum demum furit, irarúmq́; incenditur æſtu,
Et caudam mouet: & latera, atq; immania terga,
In pugnam ſeſe irritans exaſperat ira,
Irruit obuia quæq; terens, ſolumq́; requirens
Vulneris autorem, vel victor in hoſte futurus,
Vel moriturus ibi. Sic tunc generoſus Achilles
Viribus inuictis, & magna concitus ira,
Præterea conſueta animi virtute ſuperbus
Fertur in Aeneam. cui iam cùm proximus eſſet,
Sic prior Aeacides. Quid, ait, ſic agmine abiſti
Longius Aenea? mecum certare paratum
Nunquid habes animum? teq; hinc Priameia Troia

Vagina eductum ſtringens dum ſuſtinet enſem,
(Alta omni in populo texuere ſilentia cuncti
Dum rex verba facit, ſic fas, ſic iura iubebant)
Ille alta elatos tollens ad ſidera vultus,
Hæc in verba Iouem ſublata eſt voce precatus.
Sint mihi nunc teſtes, primum pater ille deorum
Iuppiter, & mater tellus, & lumina ſolis,
Et furiæ, vltrices iurantum falſa ſub orco,
Me non cognouiſſe aliquo Briſeida tactu,
Seu vi, ſiue aliquo quocunq; libidinis æſtu
Permotum, verum intactam tenuiße puellam.
Si quid in hoc homines iurandi iure fefelli,
Quæ iuraui eadem conteſtor numina pœnis
Afficiant, quæ debentur qui friuola iurant.
Sic ait. & pecudis iugulum ferit enſe recidens
Talthybius, quam mox in fluctus æquoris eſcam
Piſcibus abiecit. tum ſurgens magnus Achilles,
Fortes alloquitur Danaos. atq; iſta profatur.
Iuppiter, ingentes miſeris mortalibus affers
Aerumnas, nec enim me proritaßet ad iram
Rex Danaûm, neq; prærepta turbaſſet amica,
Si non tot perimi voluiſſes milia Graiûm
Sed nunc tempus erat curandi corpora amici,
Prælia pòſt Phrygibus laturi dira petemus.
Sic ait. & cœtu miſſo, ſua quiſq; petebant
Dilapſi iuuenes tentoria. Theſſala pubes
Dona ſequebantur læti, quiq; illa ferebant,
Aeacidæ iam præualidam conſcendere nauem,
Ponere dona manu, iuſſæ reſidere puellæ,
In ſtabula æripedes agere ad præſepia ſerui.

At

At Veneri ſimilis formam Briſeis, vt intus
Conſtitit, & ferro confoſſum vidit acuto
Patroclum exanimem, ſuper & lugubre cadauer
Vulneraq; incumbens, pectus laniata decorum,
Et molles laniata genas, flauamq; comarum
Cæſariem vellens, querulis vlulatibus auras
Implet, & illachrymãs. Anima mihi carior (inquit)
Heu qualis Patrocle iaces? viuum ipſa reliqui
Hinc abiens, caſſum inuenio te luce reuerſa.
Sic mala fata malis miſerè mihi Iuppiter addit
Accumulans: cui me nuptam tribuere parentes,
Mors tulit atra virum, patriæ pro mœnibus auſum
Decertare manu: quo tres quoq; tempore fratres
Hauſit acerba dies, genitos ab vtroq; parente,
Germanos mihi: tum tu me fata impia flentem,
Coniuge cùm cæſo magni præclara Myneti
Mœnia dirueret populorum victor Achilles,
Tum tu me flentem ſolatus es optime Graiûm,
Pollicitus dare velle operam, quo magnus Achilles
Duceret vxorem miſeram me, & nauibus altis
Impoſitam patriæ ſecum deferret ad oras,
Atq; apud inſignem iuga connubialia Phthiam
Conficeret, mecum turba celebrante Hymenæum
Myrmidonũ. meritò ergo queror, lachrymiſq; perẽ-
Inſolubilibus te proſequor. Iſta querenti (ptum
Afflebant aliæ quoq;, & ingemuere puellæ,
Omnes Patroclum, dira omnes fata dolentes.
Ipſum turba ſenum circum venere, rogantes
Antè cibum caperet, quàm Martia bella ſubiret.
Ipſe negans, verbis ſic eſt conqueſtus Achilles.

Si quis adeſt, fido qui ſit mihi pectore amicus,
Me pergat ſuadere cibum me ſumere, donec
Explero hunc animi (quo nunc conſumor acerbo)
Mœrorem, penasq́; exegero morte ſuperbi
Priamidæ, telis victricibus vltus amicum.
Et certum eſt guſtare nihil potúsue cibiúe,
Donec in occiduas ſol ſeſe immerſerit vndas.
Hæc dicens, alios dimiſit abire volentes.
Reſtiterant tamen ex alijs pars optima regum,
Atridæ gemini fratres, & fortis Vlyſſes,
Neſtor & Idomeneus, & canens tempora Phœnix,
Quærentes adhibere animo ſolatia triſti.
Noluit ille tamen prius illa admittere, quàm ſe
Sanguineo expleret per triſtia prælia marte.
Namq; priora animo voluens, lachrymisq́; ſubortis
Ingemuit: Lautam nobis cariſſime cœnam
Appoſuiſti, inquit, Danai quo tempore preſſi
Troianis equitum turmis ceſſere, volentes
Quo poſſent pacto lachrymoſum auertere bellum.
Nunc armis ſpoliate iaces, & luminis aura.
Verum ego te propter nec edam, nec pocula ſumā,
Mœſtus morte tua: qua non contingere quicquam
In vita nobis potuiſſet acerbius vnquam,
Non ſi defunctum genitorem Pelea fato
Audiſſem, qui nunc Phthiæ quoq; fundit inanes
Infelix lachrimas pro me, qui ad mœnia Troiæ
Triſtia bella gero, veſanum propter amorem
Exitioſæ Helenes. non, ſi mihi carus obiſſet
Filius, in Scyro qui nunc nutritur aquoſa,
Ille Neoptolemus, vita mihi carior ipſa,

Si modò adhuc viuens vitali veſcitur aura.
Sperabam ſiquidem, procul hic ab equeſtrib. Argis
Me ſolum miſeræ poſiturum lumina vitæ,
Te fauſto in patriam rediturum ſidere Phthiam,
Viuus vt è Scyro reuocares præpete vectus
Naue Neoptolemum, qui regna paterna teneret,
Præclaramq́; domum genitorem Pelea namq;
Arbitror exceſsiſſe olim vitalibus auris:
Vel, ſi viuit adhuc, confectum ætate ſenili,
Et triſtem mœrore animi, qui nuncia noſtræ
Expectet mortis. lachrymis hæc fatus obortis,
Et reliquis mouit lachrymas ſenioribus. Illi
Namq́; recordantes quæ quiſq; reliquerit olim
In domibus patrijs, humectant lumina fletu.
Quos ab Olympiaca miſeratus Iuppiter arce,
Accitam paucis affatur Pallada dictis.
Filia nunc, inquit, prorſus neglecta relinquis
Fortis corda viri, nec quicquam curat Achilles
Quàm reſidere apud exanimem pro claſſe Patroclũ
Impaſtum impotumq́;, abierunt cætera pranſum
Agmina. Sed ſummo tu mox delabere Olympo
Et dulci Ambroſia, tum ſuaui nectaris hauſtu
Fortia membra viri refoue, ne forſitan inter
Prælia deficiant. his parens diua, per auras
Labitur, Harpyiæ ſimilis ſtridore canora
Alarum, ſtansq́; ambroſiam per pectus Achilli
Inſtillat dulcem, tum ſuauem nectaris hauſtum
Ne defeſſa fame genua incuruata labarent.
Inde citò reuolans ſaltu repetebat Olympum.
Tum Danai armati properant è nauibus, inſtar

Concretæ denſæq́ niuis: quam Iuppiter acri
Diſperſam Borea cœlo deiecit ab alto.
Sic denſæ galeæ, ſic ſcuta micantia ferro,
Sic nitidi vmbones, ſolidi thoraces, & haſtæ
Fraxineæ, varia claraq́ per aera ſummum
Luce coruſcabant: tremere omnia viſa repente,
Sub pedibus ſtridere ſolum, procedere Achilles
In medio, ingentem frendensq́ gemensq́ dolorem,
Eluctari animo, rutilo flammantibus igni
Toruæ minari oculis, diuinis inclytus armis
Muniri, deus ignipotens quæ fecerat ipſi.
Et primum ſuras ocreæ, tum pectora thorax
Induit, enſem humeris magnũ ſuſpendit ab amplis,
Ingentem hinc clypeum fulgentem lumine claro.
Sicut vbi aerio celſi de vertice montis
Apparet nautis, medijs è fluctibus ignis,
Quem fortè agricolæ ad caulas fecere, ſed ipſos
Longius optato propellit littore fluctus:
Haud ſecus è clypeo multum fulgoris Achillis,
Proximus accepto fit lumine purior aer.
Tum galeam capiti imponit ſplendore micantem
Aſtrorum ſimili, quam caudæ inſignis equinæ
Criſta tegit, crines auro radiante micabant,
Vulcano impoſiti mirabilis arte laboris.
Tum ſeſe aſſumptis ipſe exercebat in armis;
Huc illuc mẽbra ampla mouens, nũ ferret. & aptis
Se tegat experiens, & erant leuia arma ferenti
Ceu pennæ volucres: poſtremò protulit haſtam,
Haſtam Peliaco ſapiens quam vertice Chiron
E trabe fraxinea prægrandem inciderat olim,

Inciſamq́

Inciſamq́; ſuo caro donauit amico,
Peleo Aeacidæ, qua multas ille virorum
Proſtrauit fortes animas, & corpora leto
Multa dedit, quam nemo alius potuiſſet Achiuûm
Aut capere, aut tractare manu, niſi ſolus Achilles.
Currus Automedon atq; Alcimus, æripedesq́;
Aurigæ inſtruxere, & equis ad frena coactis
Friuola nexilibus cohibebant ora lupatis,
Vt bene compoſitis regeretur currus habenis.
Automedon celer arrepto ſuper alta flagello,
Inſiluit terga æripedum: tum magnus Achilles
Ipſe quoq; aſcendit currum, fulgentibus armis
Conſpicuus, ceu ſol aliquis, aut lucifer ardens,
Imperium in patrios quodam terrore ſtupendus
Exercebat equos, atq; hæc eſt verba profatus.

Xanthe comãs, & acute Bali, præclara Podarges
Progenies, nunc aurigam defendite veſtrum
Rectius, & ſaluum referatis in agmina Graiûm,
Cùm pugna defuncti erimus: nec, ſicut amicum
Patroclum, exanimẽ me fortè relinquite Teucris.
Tum Xanthus ceruice retrò à temone reflexa,
In terram recidente iuba, ſic fatur (& illum
Fecerat humano Iuno ſermone loquentem)
Nũc quoq; te incolumẽ ſeruabimus optime Achille:
Sed tamen illa dies propè adeſt, quæ ſoluet ab iſto
Corpore te. quem nos vt deteſtamur, ita eius
Non ſumus authores: ſed ineluctabile fatum,
Et deus omnipotens. nec noſtra ignauia amicum
Perdidit vlla tibi, nec noſtra eſt culpa, quod armis
Patroclum veſtris ſpoliarit perfidus Hector.

Sed quem pulchra comas Latona enixa creauit,
Optimus ille deûm, qui qua denſiſſima ſtabant
Agmina, proſtrauit iuuenem, decus Hectoris illud
Eſſe volens. nos & Zephyri velocius aura,
Cuius flabra ferunt longè eſſe celerrima, plantis
Aequantes ipſas etiam velocibus auras,
Eripiebamus currum ex hoſtilibus armis.
Sed tibi fatale eſt hominiq; deoq́; perire
Fortiter. Humana Xantho ſic voce loquenti,
Preſſerunt furiæ vocem. Quem maximus heros
Indignans tam dira loqui: Xanthe, inquit Achilles,
Improbe, quid mortem mihi vaticinaris acerbam?
Quod te non decuit. iam dudum hæc omnia noui,
Me procul à patria, cariſq́; parentibus, ipſum
Proxima vicinæ ſubiturum limina mortis.
Non tamen interea Teucros arcere ſuperbos
Ceſſabo, aut ſtricto Troum petere agmina ferro.
Dixit, & in medias acies, mediamq́; phalangem
Pernices immiſit equos iratus Achilles.

ILIADOS HOMERICAE
LIBER XX.

SIc apud æquoreas pubes Danaeia naues
Circa magnanimum cupidè armabãtur Achillem
At parte ex alia campiſe in bella parabant,

Arma

Arma reſumentes Troum ſociæq́; phalanges.
Iuppiter interea Themidi mandauit, vt omnes
Cælicolas in concilium cœtumq́; vocaret,
Omnibus è domibus paſsim lucentis Olympi.
Illa Iouis parens monitis, vocat omnia diuûm
Numina conueniāt ad magni tecta Tonantis.
Tum neq; diuorum ſeſe ſubducere quiſquam
Auſus erat, non ipſe pater qui circuit orbem
Oceanus, nemo fluuiorum latifluentum,
Nympharum non vlla locos & amœna colentum
Luſtra vireſcentum nemorum, non læta rigantes
Paſcua, muſcoſos fontes, non amnibus altis
Naiades quæcunq; habitant. Sed ad ardua poſtquā
Limina conſcendere omnes, conſidere iuſsi
Conſedere thronis, patri quos Mulciber aptos
Fecerat ipſe Ioui: nec defuit ipſe tridentis
Aequorei dominus, non auſus ſpernere ſummi
Iuſſa Iouis, ſed ab æquorei regione profundi
Venit in æthereas arces, mediusq́; reſidens,
Conuerſusq́; Ioui: Quæ te cauſa, inquit, adegit
Iuppiter, omnibus hoc diuis tam grande vocatis
Cogere concilium? num ſunt tibi Troia curæ
Agmina & audaces Danai, qui mutua vaſta
Prælia mole parant? cui nubes Iuppiter arctans,
Cuncta tenes Neptune, inquit, quo nomine cunctos
Cælicolas in concilium tam grande vocarim.
Curæ etenim quanquam perituri ſunt mihi, verum
Hos ego deſpiciens è ſummo oblector Olympo.
Sed vos conuentos volui, vt quod cuiq; placeret
Vel ferat auxilium, vel non ferat, alterutrisq́;

Tam Danais quàm Troiugenis adſitis amici,
Vt ſua cuiq; animi ſuadebit certa voluntas.
Nam ſi cum Phrygibus ſolus decernat Achilles,
Arma Phrygum ſoli non poſſe reſiſtere certum eſt.
Antè equidem ſolo conatu terruit omnes.
At grauiter caſu nunc conſternatus amici,
Ne miſeram fatis nondum ſtatuentibus vrbem
Excindat vereor. Sic Iuppiter ore locutus,
Conciuit grauis ardorem & certamina pugnæ:
Dij varios tacito voluebant pectore motus,
Et varios animorum habitus. nam candida Iuno,
Pallas, & excutiens quaſſatæ viſcera terræ
Neptunus, Maiaq; creatus Atlantide nympha
Mercurius ſapiens, & opum non futilis author,
Et tu clauda trahens faber vnice cura deorum,
Pro Danais ſtabant hæc numina tanta deorum.
Inde Phrygum, Mars armipotens, intonſus Apollo,
Diua valens arcu, flauens Latona capillos,
Læta Venus, partes & bella iniuſta fouebant.
Donec ab humanis diuûm ſe munera rebus
Auertêre, ſuum Danai lætantur Achillem,
Iactantes in bella armis prodiſſe reſumptis:
Dudum ignaua equidem deſederat ocia ducens,
A pugna procul ad naues. quo deniq; viſo,
Torpebant gelida Troum formidine mentes,
Marti perſimilem vultus atq; arma videntes.
Verum vbi dij partes iterum, belliq; tumultus
Reſpexere iterum, tum pugna acerrima ſurgens
Infremuit. ſummo nunc Pallas ab aggere foſſæ,
Nunc eadem longè reſonanti à littore clamans

Horren-

Horrendum inſonuit: tum nigræ more procellæ
Mars ſtetit inclamans. nunc magnæ à turrib. vrbis,
Nunc ſacro à Simoente loco, fortiſſima Troum
Hortamenta animis addens. iam caſtra tenebant
Vtraq; cœlicolæ. tum verò inſana tumultus
Exoritur facies, tum verò ſummus ab alto
Horrẽdum intonuit diuûm pater atq; hominũ rex.
Ipſe tridentifera commota maxima terræ
Fundamenta manu quatiens concuſſit ab imo
Gurgite Neptunus, tunc proxima culmina cœlo
Aerij tremulo nutabant vertice montes.
Tunc etiam irriguæ tremuerunt fontibus Idæ,
Radices oblita ſuas, & Gargara meſſes.
Ilion intremuit, Danaeia claſſis in ipſo
Concuſſit tremulos motu ſtupefacta rudentes.
Territus vmbrarum dominus, pallentia linquens
Tartara, lucifugum terra caput extulit alta,
Proſpiciens mare veliuolum clamore mouebat,
Ne terram quatiens aperiret tartara frater,
Et triſtes ſine luce domos, regna inuia viuis,
Formidata etiam ſuperis. tanto ergo tumultu
Concurrere hominum miſcentes prælia diui,
Inter ſeſe etiam certamina fœda mouentes.
Namq; tridentiferum contrà ſe armabat Apollo,
Arcubus & neruo longè iaculante ſagittas.
Sanguineum contra Mauortem cæſia Pallas,
Venatu atq; arcu gaudens ſoror aurea Phœbi
Iunoni ſeſe oppoſuit, formoſa capillum
Mercurium Latona petit: prohibere parabat
Vulcanum lateq́; fluens atq; inclytus amnis

Quem Xanthum ſuperi, mortales voce Scamandrũ
Eſſe ferunt. Sic dij diuis fera bella mouebant.
Interea ingenti ſtudio properabat Achilles,
Hectora in abſentem, cupiens illi obuia tantum
Conſerere arma viro: ſatiari ſanguine namq;
Illius ardebat. tum Troiæ fautor Apollo,
Priamides forma exiſtens & voce Lycaon,
Viribus Aeneam ſubitò melioribus implet,
Hortatus magno fidens occurrat Achilli.
Tros, ait, Aenea, conſultor & optime Troum,
Quò recidere minæ, quibus vti ſæpe ſolebas,
Troianos inter proceres, & prandia regum?
Scilicet auſurum te, ſi res poſcat, Achilli
Intrepidas conferre manus? ea verba loquuto
Reddidit Aeneas. Priamo ſate clare Lycaon,
Quid velut ignauum nunc me, qui nolit Achilli
Aut alij conferre manus de gente Pelaſgûm,
Inſimulas? nec enim primum nunc ſolus Achilli
Congrediar. namq; ipſe meam tunc ſcilicet haſtã
Pertimuit, cùm pinifera inuaſiſſet in Ida
Noſtra armenta boum, poſtquam Lyrneſia bello
Mœnia vertiſſet ferus ille, & Pedaſon altam,
Sed me tunc celerem pedibus, tum viribus auctum
Iuppiter aſſeruit, tutatus ab hoſte ſuperbo.
Namq; ego magnanimo cecidiſſem victus Achilli,
Et magnæ haud dubiè præſenti Palladis haſta,
Quæ dea conſultrix, quæ dux, quæ deniq; cuſtos
Illi ſemper adeſt: quæ ſuaſit, vt armipotentes
Conficeret Lelegas ferro, Troasq; domaret.
Quare ego nulli hominum qui congrediatur Achilli

Per-

Perſuadere velim, cui ſemper adeſſe deorum
Res eſt certa aliquem, qui ſeruet & eruat ipſum
Si qua pericla cadant: nec torquet inania forti
Vnquam tela manu, quæ emiſſa feruntur in hoſtē,
Ictibus vſq; adeò certis, ne prorſus aberrent.
Quod mihi ſi diuorum aliquis ſe præbeat æquum,
Non fuero multum inferior cenſendus Achille,
Quamuis ſe totum contectum corpora ferro
Iactitet, & cœlo demiſſa ſibi induat arma.
Reddidit huic contrà magno Ioue natus Apollo.
Et tu poſce deos veniam, quem mater amorum
Diua Venus peperit, Iouis inclyta filia magni:
Illum diua minor genuit, Thetis orta marino
De ſene: te ſuperûm rectoris filia. Sed tu
Vade, fer audaces in Achillem & dirige greſſus,
Nec moueare minis, nec dictis cede ſuperbis.
Sic ait, inſpirans renouatum in membra vigorē,
Et vires animo. medios ruit ille per hoſtes,
Per medias acies in Achillem fertur. at ipſum
Obſeruans Iuno, his alios affata deos eſt.
Rex maris huc Neptune vide, tuq; innuba Pallas,
Quid paret Aeneas, qui nunc infeſtus & atrox
Fertur in Aeacidem, perſuaſus Apolline ab ipſo.
Quare agite, hinc illum nos propulſemus, Achilli
Siſtentes aliquem è nobis, qui robore firmet,
Confortetq; animo, ſeſe vt curæ eſſe deorum
Sentiat eximijs: vani, quicunq; deorum
Troianis ſunt auxilio. nos namq; relicta
Venimus huc alij cœleſti ſede fauentes
Huic pugnæ: tum ne qua hodie patiatur Achilles

Quæ noceant mala cauturi pòſt tempore paruo
Eueniet, quæ naſcenti ſors prodita fati eſt.
Quod niſi præmonitus diuinis vocibus eſſet,
Fortè timendum ipſi fuerat, ne congrederetur
Secum de ſuperis aliquis. dij namq; graues ſunt,
Humano generi cum ſe exhibuere videndos.
Cui ſpacioſa mouens concuſſæ viſcera terræ,
Ne turbere, inquit, Iuno. nec enim ſatis æquum eſt,
Non etiam ipſe velim trahere in certamina diuos,
Mutua moturos inter ſe prælia. Sed nos
Cedentes, ſpecula bellum ſpectemus ab alta:
Arma viros curare & triſtia bella ſinamus.
Quod ſi fortè ferox Mauors, aut pulcher Apollo
Impediant, armisq; vetent contendere Achillem,
Tum quoq; nos contrà contendere iure licebit.
Nec dubito, quin his manibus, noſtrisq; coacti
Viribus, in cœlum redeant, terrasq; relinquant.
Hæc nigrum quatiens faciebat verba capillum.
Et mox in celſum munitumq; aggere murum,
Et foſſa ingenti, ſe contulit Herculis ora
Littoris impoſitum, quem Troes, & inclyta Pallas
Condiderant magno Alcidæ, cùm fortè ſequentem
Littore ab vndiſono fugeret per gramina cœtum,
Vt ſe illò veluti tutam conferret in arcem.
Huc ſe Neptunus tum contulit, & bona Iuno,
Et reliqui diuûm, Danais quicunq; fauebant,
Ambroſia aerio contecti corpora nymbo.
Verum alij in tumulo peramœnæ Callicolones
Ad Simoenta, Phrygum partes ſedere fouentes,
Arcigerum iuxta Phœbum, Martemq; ruinis
Gau-

Gaudentem. Sic diuerſa tunc parte ſedentes,
Conſilia inter ſe belli de rebus agebant.
Non tamen eſt animus cuiquam ſe immittere bello,
Ordiriúe manu, quod cœlo Iuppiter alto
Præcipit, ingentes implentur milite campi,
Arma reſulgebant latè peditumq; equitumq́;,
Sub pedibus trepidãte ſolum ſtrepit omne tumultu
In medium duo procedunt heroes in armis
Conſpicui, celer Aeneas, & magnus Achilles.
Tum prior Aeneas ferratam comminus haſtam
Et clypeum quatiens, nutant in vertice criſtæ
Inſignis galeæ, ferus ipſe & dira minatus
Fertur in Aeaciden. Sed contrà inſurgit Achilles,
Ceu leo, quem iuuenes infeſtis vndiq; telis
Per campos agitant. quem ſi quis vulnere læſit,
Viribus atq; animis audacior, ocyus illum
Appetit ore fremens, & hianti gutture ſpumans,
Tum demum furit, irarumq́; incenditur æſtu,
Et caudam mouet: & latera, atq; immania terga
In pugnam ſeſe irritans exaſperat ira,
Irruit obuia quæq; terens, ſolumq́; requirens
Vulneris autorem, vel victor in hoſte futurus,
Vel moriturus ibi. Sic tunc generoſus Achilles
Viribus inuictis, & magna concitus ira,
Præterea conſueta animi virtute ſuperbus
Fertur in Aeneam. cui iam cùm proximus eſſet,
Sic prior Aeacides. Quid, ait, ſic agmine abiſti
Longius Aenea? mecum certare paratum
Nunquid habes animum? teq; hinc Priameia Troia

Regna recepturum ſperas? ſpes vana profectò
Iſta tua eſt, luditq; animum tibi imagine falſa.
Nam nec ob hoc regno Priamus tibi cedet auito,
Si me fortè neci dederis. Sunt dulcia nati
Pignora, adeſt ipſi rerum prudentia conſtans.
An te fortè Phryges donabunt vberis agri
Planicie, quæ dona ferat cerealia, latè
Luxurians, vt delicijs & rebus abundes
Diues opũ? Sed & haudquaquã facile arbitror ipsũ
Tu me conficies. haſtam tu hanc antè timebas,
Cùm procul errantem te ſolum à bobus opimis
Fontibus irriguæ ſequerer ſub montibus Idæ,
Summa per & valles: nec me expectare ſequentem
Auſus es, includens Lyrneſi in mœnia celſa
Tete ipſe, ingenti formidine pectora fractus:
Quæ tunc ipſe meæ confiſus robore dextræ,
Et Iouis auxilijs, & Palladis ægide fultæ
Mœnia, proſtrauiq; ſolo, prædamq; recepi
Eximiam, pulchraſq; nurus, blandaſq; puellas.
Sed te tunc manibus noſtris, iuſtoq; furori
Iuppiter eripuit, ſeruans, alijq; deorum.
Non tamen euades nunc, vt te falſa moratur
Suſpicio, atq; animi te ludit inutilis error.
Verum age diſcedas moneo, & ſub tuta tuorum
Signa redi nec me expectes, nec in arma laceſſas,
Sponte tua noſtra niſi vis occumbere dextra,
Quæ ſunt facta, etiam ſtultus cognouit, & horum
Pœnitet, & ſerò dolet haud vitaſſe ruinam.
Huic Anchiſiades contrà ſic reddidit heros.
Deſine Pelida terrere minacibus vltrò

Ceu puerum verbis: nec te mihi fraudibus iſtis
Poſſe cauillari credas, & talia noui
Compoſita incautas ludibria fallere mentes.
Nec quibus ipſi ambo ſimus natalibus orti,
Obſcurum eſſe puto. qua ducat origine gentem
Quiſq; ſuam, quæ ſit ſeries, quis ſinus auorum,
Qui fuerint proaui. Sed ſola cognita fama
Noſtra tibi, tua ſunt nobis cognomina patrum,
Non oculis. Dea te peperit Thetis æquoris alti,
Peleo rectori hominum: me glorior ortum
Magnanimo Anchiſa, peperit Venus aurea. verum
Non hi tantum hodie plorabunt pignora natos:
Non etenim nec vana loquor, nec friuola fingo:
Vt ſic omiſſa redeamus in agmina pugnæ.
Quod ſi noſſe voles noſtrum genus, omnibus etſi
Id notum eſt, fortè ipſe etiam cognoſcere quæras.
Dardanus à magno genitus Ioue, condidit vrbem
Dardaniam, nondum in campo ſtetit Ilion iſto
Eximium. ſed adhuc in aquoſæ vallibus Idæ,
Dardanidæ coluere viri: pòſt Dardanus author
Gentis, Erichthonium genuit, mortalibus illum
Præſtantem magnis opibus, tria millia pingues
Paſcebantur equæ latis in vallibus illi,
Omnes fœtiferæ, pullis comitantibus omnes
Conſpicuæ. quas cùm Boreas violentus amaret,
In nigrum conuerſus equum ſeruiuit amori
Indulgens. ex quo grauidæ peperere quater tres
Pullos eximios: qui ſi per ſumma volarent
Gramina, nec ſummæ curſu quaterentur ariſtæ
Luxuriantis agri, nec tincta humoribus vllis

Per medios pelagi ferrent veſtigia fluctus.
Natus Erichthonio Tros *eſt, qui nomina* Troiæ
Indidit. huic nati tres ſunt poſt fata relicti,
Ilus, & Aſſaracus, formaq́ bonus Ganymedes,
Pincernam Iouis hunc ſuperi rapuere futurum,
Vt cum dijs ageret longum immortalibus æuum.
Ili Laomedon proles fuit. ille adamatum
Titonum Auroræ, Priamum, Lampum, Clytiumq́;
Progenuit fortes, clarumq́; Hicetaona bello.
Aßaracusq́; Capyn, Anchiſen ille ſuperbum,
Me pater Anchiſes genuit. dedit Hectora magnus
Magnanimum Priamus: tali me ſanguine cretum
Glorior. at nobis virtutem & nomina laudum
Nunc minuit, nunc illa eadem mortalibus auget
Omnipotens, vt cuncta poteſt, vt cuncta gubernat.
Non tamen hæc nobis medio in certamine pugnæ
Sunt memoranda, velut pueris amentibus, & nos
Obijcere alterutrim forſan non pauca queamus,
Quorum nulla (licet centum ſora proferat intus)
Vaſta carina capax fuerit. nam lingua diſerta eſt
Humano generi, multoq́; volubilis vſu,
Plurima verborum vis eſt & copia fandi,
Et temerè nunc dicta volant, nunc reddita pungũt
Oblectantúe animum. Nam qualia dixeris ipſe,
Talia & accipies: namq́; hæc eſt mutua merces.
Sed quid opus verbis contendere, vana ferentum
More puellarum? quæ nigra bile furentes
In medio populi cœtu deformia miſcent
Iurgia, nunc falſa vrgentes, nunc vera notantes?
At tu me pugna minime abſterrebis ab iſta,
Tam

Tam prōptum atq; alacrē.certū eſt decernere ferro
Præſtet vter.dixit,clypeiq; inſigne ſuperbi
Percuſsit feriens haſta:ſed in orbe refixum
Concrepuit ferrum.clypeum tunc fortis Achilles
Protulit inſertis manibus,ne forſitan ipſum
Læderet Aeneæ ferro penetrabile telum:
Demens,qui dextra violari munera diuûm
Crederet humana.nec enim pertranſiit ictu
Ingentem clypeum,Aeneæ grauis haſta ſuperbi.
Vim prohibebat enim quod Mulciber addidit aurū.
Vix geminas mucrone plicas perfodit acuto,
Illæſis,quæ reſtabant,tribus:ordine quinq;
Fecerat ignipotens,fuſis ex ære duabus,
E ſtanno geminis itidem, media aurea ſtabat.
In quam tunc infixa volatilis haſta pependit.
Tum ferus inſurgens telum contorſit Achilles
In clypeum Aeneæ,quaq; & tenuiſsima ferri
Lamina,taurorumq; inſunt molliſsima terga,
Conſtitit Aeneas,clypeumq; timore retorſit
Ad ſeſe retrahens,clypeiq; vmbone refracto,
Trans humeros trans terga volans Peleia nudo
Conſtitit haſta ſolo.vitato gnauiter ictu
Territus Aeneas tam certo tamq; propinquo eſt.
Tum celer horrendum clamans inſurgit Achilles,
Atq; iterum Aeneæ repetito vulnera ferro
Apparat ingerere.ille ingentis pondere ſaxi
Correpto,quod nec duo noſtra ætate leuarent,
Qualia nunc hominum producit corpora tellus?
Ille manu facili verſans,rapideq; rotatum
Miſit in Aeaciden,galeæq; inflixit & orbi

Immanis clypei, ſic ſeſe à morte propinquâ
Seruabat. tamen & gladio cecidiſſet Achillis,
Ni deus æquorei, quatiens terræ ima, profundi
Talis alios diuos affatus voce fuiſſet.
Quàm vereor (ſuperi) ne magni forſan Achillis
Aeneas manibus, perſuaſus Apolline, mortem
Oppetat ante diem, demens: qui ab Apolline vanis
Inductus monitis, tanto ſe obiecerit hoſti.
Non etenim mortis medio in diſcrimine, Apollo
Afferet vllus opem. Sed cur tamen ille ſuorum
Immeritus peccata luat, qui ſemper honores
Exhibuit diuis, & munera grata rependit.
Nos quoq; nunc ipſum per tanta pericula ſaluum
Præſtemus, ne fortè grauem moueatur ad iram
Iuppiter, Aeneam ſi fortè trucidet Achilles.
Namq; illum è tanto ſupereſſe & viuere bello
Fata iubent, ne Dardanium ſine prole, ſine omni
Poſteritate genus pereat, quem ſemper amauit
Iuppiter ante alios mortali è ſemine natos.
Nunc autem Priami genus eſt exoſus, & ipſum
Eruet, excindens ſimul ardua Pergama Troiæ.
At domus Aeneæ cunctis dominabitur oris,
Et nati natorum, & qui naſcentur ab illis.
Cui formoſa oculos Iuno. Maris arbiter, inquit,
Videris ipſe licet, ſitne eripiendus vt impar
Congreſſu Aeneas, an dimittendus Achilli.
Ipſa ego iamdudum, Pallasq; innupta, deorum
In cœtu adſtantes iurauimus, hoſtica Teucris
Omnia facturas, neq; quicquam arcere quod ipſis
Perniciem ferat, haud etiam cum infeſta cremabit

Flam-

Flamma ipſos vrbemq́; ſimul: namq; igne peribis
Hoſtili Danaûm. *Sæuarum rector aquarum*
Talibus auditis, properans per tela, per hoſtes,
Per medias acies, huc vſq; vbi viribus impar
Conſtitit Aeneas magno congreſſus Achilli.
At deus offuſa claros caligine viſus
Abſtulit Aeacidæ, *clypeoq́; haſtile reuulſum*
Abijcit ante pedes, ipſum celeremq́; agilemq;
Reddidit Aeneam. celeres fugit ille per auras,
Deducente deo, ſuper agmina & arma virorum,
Et iam contigerat lati ſpacia vltima campi,
Qua validis poſiti ſtabant Caucones in armis,
Cùm deus accedens propior: Quis te deus, inquit,
Impulit Aenea, quo congredereris Achilli,
Tam valido? cui ſis bonitate & viribus impar,
Qui ſuperis etiam te longè eſt carior ipſis.
Sed tibi magnanimus quoties occurret Achilles,
Ne ſteteris, fuge, cede viro, ne ſorte maligna
Præuenias magni tibi debita tempora fati,
Ante diem moriens. Sed poſtquam victor Achilles
Occiderit, tunc bella manu, tunc arma retracta,
Nil metuens Danaos, *quorum tu nullius vnquam*
Marte cades. dixit, tenuesq́; effugit in auras,
Et ſimul offuſam ſubita caligine nubem
Abſtulit Aeacidæ. qui poſtquam luce recepta
Omnia proſpexit, ſtetit acri feruidus ira,
Infrendensq́; animo ſecum. Prò Iuppiter, *inquit,*
Quæ mihi nunc vanam fallunt ludibria mentem,
Atq; oculos? iacet haſta ſolo, vir at ille receſſit
Quem iaculatus eram, & ſuperos habet ipſe fauẽtes

Concretæ denſæq; niuis: quam Iuppiter acri
Diſperſam Borea cœlo deiecit ab alto.
Sic denſæ galeæ, ſic ſcuta micantia ferro,
Sic nitidi vmbones, ſolidi thoraces, & haſtæ
Fraxineæ, variæ claraq; per aera ſummum
Luce coruſcabant: tremere omnia viſa repente,
Sub pedibus ſtridere ſolum, procedere Achilles
In medio, ingentem frendenſq; gemenſq; dolorem,
Eluctari animo, rutilo flammantibus igni
Toruæ minari oculis, diuinis inclytus armis
Muniri, deus ignipotens quæ fecerat ipſi.
Et primum ſuras ocreæ, tum pectora thorax
Induit, enſem humeris magnũ ſuſpendit ab amplis,
Ingentem hinc clypeum fulgentem lumine claro.
Sicut vbi aerio celſi de vertice montis
Apparet nautis, medijs è fluctibus ignis,
Quem fortè agricolæ ad caulas fecere, ſed ipſos
Longius optato propellit littore fluctus:
Haud ſecus è clypeo multum fulgoris Achillis,
Proximus accepto fit lumine purior aer.
Tum galeam capiti imponit ſplendore micantem
Aſtrorum ſimili, quam caudæ inſignis equinæ
Criſta tegit, crines auro radiante micabant,
Vulcanio impoſiti mirabilis arte laboris.
Tum ſeſe aſſumptis ipſe exercebat in armis;
Huc illuc mẽbra ampla mouens, nũ ferret. & aptis
Se tegat experiens, & erant leuia arma ferenti
Ceu pennæ volucres: poſtremò protulit haſtam,
Haſtam Peliaco ſapiens quam vertice Chiron
E trabe fraxinea prægrandem inciderat olim,

Inciſamq́; ſuo caro donauit amico,
Peleo Aeacidæ, qua multas ille virorum
Proſtrauit fortes animas, & corpora leto
Multa dedit, quam nemo alius potuiſſet Achiuûm
Aut capere, aut tractare manu, niſi ſolus Achilles.
Currus Automedon atq; Alcimus, æripedesq́;
Aurigæ inſtruxere, & equis ad frena coactis
Friuola nexilibus cohibebant ora lupatis,
Vt bene compoſitis regeretur currus habenis.
Automedon celer arrepto ſuper alta flagello,
Inſiluit terga æripedum: tum magnus Achilles
Ipſe quoq; aſcendit currum, fulgentibus armis
Conſpicuus, ceu ſol aliquis, aut lucifer ardens,
Imperium in patrios quodam terrore ſtupendus
Exercebat equos, atq; hæc eſt verba profatus.
Xanthe comãs, & acute Bali, præclara Podarges
Progenies, nunc aurigam defendite veſtrum
Rectius, & ſaluum referatis in agmina Graiûm,
Cùm pugna defuncti erimus: nec, ſicut amicum
Patroclum, exanimẽ me fortè relinquite Teucris.
Tum Xanthus ceruice retrò à temone reflexa,
In terram recidente iuba, ſic fatur (& illum
Fecerat humano Iuno ſermone loquentem)
Nũc quoq; te incolumẽ ſeruabimus optime Achille:
Sed tamen illa dies propè adeſt, quæ ſoluet ab iſto
Corpore te. quem nos vt deteſtamur, ita eius
Non ſumus authores: ſed ineluctabile fatum,
Et deus omnipotens. nec noſtra ignauia amicum
Perdidit vlla tibi. nec noſtra eſt culpa, quod armis
Patroclum veſtris ſpoliarit perfidus Hector.

Sed quem pulchra comas Latona enixa creauit,
Optimus ille deûm, qui qua denſiſſima ſtabant
Agmina, proſtrauit iuuenem, decus Hectoris illud
Eſſe volens. nos & Zephyri velocius aura,
Cuius flabra ferunt longè eſſe celerrima, plantis
Aequantes ipſas etiam velocibus auras,
Eripiebamus currum ex hoſtilibus armis.
Sed tibi fatale eſt hominiq; deoq; perire
Fortiter. Humana Xantho ſic voce loquenti,
Preſſerunt furiæ vocem. Quem maximus heros
Indignans tam dira loqui: Xanthe, inquit Achilles,
Improbe, quid mortem mihi vaticinaris acerbam?
Quod te non decuit. iam dudum hæc omnia noui,
Me procul à patria, cariſq; parentibus, ipſum
Proxima vicinæ ſubiturum limina mortis.
Non tamen interea Teucros arcere ſuperbos
Ceſſabo, aut ſtricto Troum petere agmina ferro.
Dixit, & in medias acies, mediamq; phalangem
Pernices immiſit equos iratus Achilles.

ILIADOS HOMERICAE LIBER XX.

SIC apud æquoreas pubes Danaeia naues
Circa magnanimum cupidè armabātur Achillem
At parte ex alia campiſc in bella parabant,
Arma

Arma reſumentes Troum ſociæq́; phalanges.
Iuppiter interea Themidi mandauit, vt omnes
Cælicolas in concilium cœtumq́; vocaret,
Omnibus è domibus paßim lucentis Olympi.
Illa Iouis parens monitis, vocat omnia diuûm
Numina conueniãt ad magni tecta Tonantis.
Tum neq; diuorum ſeſe ſubducere quiſquam
Auſus erat, non ipſe pater qui circuit orbem
Oceanus, nemo fluuiorum latifluentum,
Nympharum non vlla locos & amœna colentum
Luſtra vireſcentum nemorum, non læta rigantes
Paſcua, muſcoſos fontes, non amnibus altis
Naiades quæcunq; habitant. Sed ad ardua poſtquã
Limina conſcendere omnes, conſidere iußi
Conſedere thronis, patri quos Mulciber aptos
Fecerat ipſe Ioui: nec defuit ipſe tridentis
Aequorei dominus, non auſus ſpernere ſummi
Iuſſa Iouis, ſed ab æquorei regione profundi
Venit in æthereas arces, mediusq́; reſidens,
Conuerſusq́; Ioui: Quæ te cauſa, inquit, adegit
Iuppiter, omnibus hoc diuis tam grande vocatis
Cogere concilium? num ſunt tibi Troia curæ
Agmina & audaces Danai, qui mutua vaſta
Prælia mole parant? cui nubes Iuppiter arctans,
Cuncta tenes Neptune, inquit, quo nomine cunctos
Cælicolas in concilium tam grande vocarim.
Curæ etenim quanquam perituri ſunt mihi, verum
Hos ego deſpiciens è ſummo oblector Olympo.
Sed vos conuentos volui, vt quod cuiq; placeret
Vel ferat auxilium, vel non ferat, alterutriſq;

Tam Danais quàm Troiugenis adſitis amici,
Vt ſua cuiq; animi ſuadeþit certa voluntas.
Nam ſi cum Phrygibus ſolus decernat Achilles,
Arma Phrygum ſoli non poſſe reſiſtere certum eſt.
Antè equidem ſolo conatu terruit omnes.
At grauiter caſu nunc conſternatus amici,
Ne miſeram fatis nondum ſtatuentibus vrbem
Excindat vereor. Sic Iuppiter ore locutus,
Conciuit grauis ardorem & certamina pugnæ:
Dij varios tacito voluebant pectore motus,
Et varios animorum habitus. nam candida Iuno,
Pallas, & excutiens quaſſata viſcera terræ
Neptunus, Maiaq; creatus Atlantide nympha
Mercurius ſapiens, & opum non futilis author,
Et tu clauda trahens faber vnice cura deorum,
Pro Danais ſtabant hæc numina tanta deorum.
Inde Phrygum, Mars armipotens, intonſus Apollo,
Diua valens arcu, flauens Latona capillos,
Læta Venus, partes & bella iniuſta fouebant.
Donec ab humanis diuûm ſe munera rebus
Auertêre, ſuum Danai lætantur Achillem,
Iactantes in bella armis prodiſſe reſumptis:
Dudum ignaua equidem deſederat ocia ducens,
A pugna procul ad naues. quo deniq; viſo,
Torpebant gelida Troum formidine mentes,
Marti perſimilem vultus atq; arma videntes.
Verum vbi dij partes iterum, belliq; tumultus
Reſpexere iterum, tum pugna acerrima ſurgens
Infremuit. ſummo nunc Pallas ab aggere foſſæ,
Nunc eadem longè reſonanti à littore clamans
Horren-

Horrendum inſonuit: tum nigræ more procellæ
Mars ſtetit inclamans. nunc magna à turrib. vrbis,
Nunc ſacro à Simoente loco, fortiſſima Troum
Hortamenta animis addens. iam caſtra tenebant
Vtraq; cœlicolæ. tum verò inſana tumultus
Exoritur facies, tum verò ſummus ab alto
Horrēdum intonuit diuûm pater atq; hominū rex.
Ipſe tridentifera commota maxima terræ
Fundamenta manu quatiens concuſſit ab imo
Gurgite Neptunus, tunc proxima culmina cœlo
Aerij tremulo nutabant vertice montes.
Tunc etiam irrigua tremuerunt fontibus Idæ,
Radices oblita ſuas, & Gargara meſſes.
Ilion intremuit, Danaeta claſſis in ipſo
Concuſſit tremulos motu ſtupefacta rudentes.
Territus vmbrarum dominus, pallentia linquens
Tartara, lucifugum terra caput extulit alta,
Proſpiciens mare veliuolum clamore mouebat,
Ne terram quatiens aperiret tartara frater,
Et triſtes ſine luce domos, regna inuia viuis,
Formidata etiam ſuperis. tanto ergo tumultu
Concurrere hominum miſcentes prælia diui,
Inter ſeſe etiam certamina fœda mouentes.
Namq; tridentiferum contrà ſe armabat Apollo,
Arcubus & neruo longè iaculante ſagittas.
Sanguineum contra Mauortem cæſia Pallas,
Venatu atq; arcu gaudens ſoror aurea Phœbi
Iunoni ſeſe oppoſuit, formoſa capillum
Mercurium Latona petit: prohibere parabat
Vulcanum lateq; fluens atq; inclytus amnis

Quem Xanthum ſuperi, mortales voce Scamandrũ
Eſſe ferunt. Sic dij diuis fera bella mouebant.
Interea ingenti ſtudio properabat Achilles,
Hectora in abſentem, cupiens illi obuia tantum
Conſerere arma viro: ſatiari ſanguine namq;
Illius ardebat. tum Troiæ fautor Apollo,
Priamides forma exiſtens & voce Lycaon,
Viribus Aeneam ſubitò melioribus implet,
Hortatus magno fidens occurrat Achilli.
Tros, ait, Aenea, conſultor & optime Troum,
Quò recidere minæ, quibus vti ſæpe ſolebas,
Troianos inter proceres, & prandia regum?
Scilicet auſurum te, ſi res poſcat, Achilli
Intrepidas conferre manus? ea verba loquuto
Reddidit Aeneas. Priamo ſate clare Lycaon,
Quid velut ignauum nunc me, qui nolit Achilli
Aut alij conferre manus de gente Pelaſgûm,
Inſimulas? nec enim primum nunc ſolus Achilli
Congrediar. namq; ipſe meam tunc ſcilicet haſtã
Pertimuit, cùm pinifera inuaſiſſet in Ida
Noſtra armenta boum, poſtquam Lyrneſia bello
Mœnia vertiſſet ferus ille, & Pedaſon altam,
Sed me tunc celerem pedibus, tum viribus auctum
Iuppiter aſſeruit, tutatus ab hoſte ſuperbo.
Namq; ego magnanimo cecidiſſem victus Achilli,
Et magnæ haud dubiè præſenti Palladis haſta,
Quæ dea conſultrix, quæ dux, quæ deniq; cuſtos
Illi ſemper adeſt: quæ ſuaſit, vt armipotentes
Conficeret Lelegas ferro, Troaſq; domaret.
Quare ego nulli hominum qui congrediatur Achilli

Perſuadere velim, cui ſemper adeſſe deorum
Res eſt certa aliquem, qui ſeruet & eruat ipſum
Si qua pericla cadant: nec torquet inania forti
Vnquam tela manu, quæ emiſſa feruntur in hoſtē,
Ictibus vſq; adeò certis, ne prorſus aberrent.
Quod mihi ſi diuorum aliquis ſe præbeat æquum,
Non fuero multum inferior cenſendus Achille,
Quamuis ſe totum contectum corpora ferro
Iactitet, & cœlo demiſſa ſibi induat arma.
Reddidit huic contrà magno Ioue natus Apollo.
Et tu poſce deos veniam, quem mater amorum
Diua Venus peperit, Iouis inclyta filia magni:
Illum diua minor genuit, Thetis orta marino
De ſene: te ſuperûm rectoris filia. Sed tu
Vade, fer audaces in Achillem & dirige greſſus,
Nec moueare minis, nec dictis cede ſuperbis.
Sic ait, inſpirans renouatum in membra vigorē,
Et vires animo. medios ruit ille per hoſtes,
Per medias acies in Achillem fertur. at ipſum
Obſeruans Iuno, his alios affata deos eſt.
Rex maris huc Neptune vide, tuq; innuba Pallas,
Quid paret Aeneas, qui nunc infeſtus & atrox
Fertur in Aeacidem, perſuaſus Apolline ab ipſo.
Quare agite, hinc illum nos propulſemus, Achilli
Siſtentes aliquem è nobis, qui robore firmet,
Confortetq; animo, ſeſe vt curæ eſſe deorum
Sentiat eximijs: vani, quicunq; deorum
Troianis ſunt auxilio. nos namq; relicta
Venimus huc alij cœleſti ſede fauentes
Huic pugnæ: tum ne qua hodie patiatur Achilles

Quæ noceant mala cauturi. pòſt tempore paruo
Eueniet, quæ naſcenti ſors prodita fati eſt.
Quod niſi præmonitus diuinis vocibus eſſet,
Fortè timendum ipſi fuerat, ne congrederetur
Secum de ſuperis aliquis. dij namq; graues ſunt,
Humano generi cum ſe exhibuere videndos.
Cui ſpacioſa mouens concuſſa viſcera terræ,
Ne turbere, inquit, Iuno. *nec enim ſatis æquum eſt,*
Non etiam ipſe velim trahere in certamina diuos,
Mutua moturos inter ſe prælia. Sed nos
Cedentes, ſpecula bellum ſpectemus ab alta:
Arma viros curare & triſtia bella ſinamus.
Quod ſi fortè ferox Mauors, *aut pulcher* Apollo
Impediant, armisq́; vetent contendere Achillem,
Tum quoq; nos contrà contendere iure licebit.
Nec dubito, quin his manibus, noſtrisq́; coacti
Viribus, in cœlum redeant, terrasq́; relinquant.
Hæc nigrum quatiens faciebat verba capillum.
Et mox in celſum munitumq́; aggere murum,
Et foſſa ingenti, ſe contulit Herculis *ora*
Littoris impoſitum, quem Troes, *& inclyta* Pallas
Condiderant magno Alcidæ, *cùm fortè ſequentem*
Littore ab vndiſono fugeret per gramina cætum,
Vt ſe illò veluti tutam conferret in arcem.
Huc ſe Neptunus *tum contulit, & bona* Iuno,
Et reliqui diuûm, Danais *quicunq; fauebant,*
Ambroſia aerio contecti corpora nymbo.
Verum alij in tumulo peramœnæ Callicolones
Ad Simoenta, Phrygum *partes ſedere fouentes,*
Arcigerum iuxta Phœbum, *Martemq́; ruinis*

Gau-

Gaudentem. Sic diuerſa tunc parte ſedentes,
Conſilia inter ſe belli de rebus agebant.
Non tamen eſt animus cuiquam ſe immittere bello,
Ordiriúe manu, quod cœlo Iuppiter alto
Præcipit, ingentes implentur milite campi,
Arma refulgebant latè peditumq; equitumq;.
Sub pedibus trepidãte ſolum ſtrepit omne tumultu
In medium duo procedunt heroes in armis
Conſpicui, celer Aeneas, & magnus Achilles.
Tum prior Aeneas ferratam comminus haſtam
Et clypeum quatiens, nutant in vertice criſtæ
Inſignis galeæ, ferus ipſe & dira minatus
Fertur in Aeaciden. Sed contrà inſurgit Achilles,
Ceu leo, quem iuuenes infeſtis vndiq; telis
Per campos agitant. quem ſi quis vulnere læſit,
Viribus atq; animis audacior, ocyus illum
Appetit ore fremens, & hianti gutture ſpumans,
Tum demum furit, irarumq; incenditur æſtu,
Et caudam mouet: & latera, atq; immania terga,
In pugnam ſeſe irritans exaſperat ira,
Irruit obuia quæq; terens, ſolumq; requirens
Vulneris autorem, vel victor in hoſte futurus,
Vel moriturus ibi. Sic tunc generoſius Achilles
Viribus inuictis, & magna concitus ira,
Præterea conſueta animi virtute ſuperbus
Fertur in Aeneam. cui iam cùm proximus eſſet,
Sic prior Aeacides. Quid, ait, ſic agmine abiſti
Longius Aenea? mecum certare paratum
Nunquid habes animum? teq; hinc Priameia Troia

Regna recepturum ſperas? ſpes vana profectò
Iſta tua eſt, luditq́; animum tibi imagine falſa.
Nam nec ob hoc regno Priamus tibi cedet auito,
Si me fortè neci dederis. Sunt dulcia nati
Pignora, adeſt ipſi rerum prudentia conſtans.
An te fortè Phryges donabunt vberis agri
Planicie, quæ dona ferat cerealia, latè
Luxurians, vt delicijs & rebus abundes
Diues opũ? Sed & haudquaquã facile arbitror ipsũ
Tu me conficies. haſtam tu hanc antè timebas,
Cùm procul errantem te ſolum à bobus opimis
Fontibus irriguæ ſequerer ſub montibus Idæ,
Summa per & valles: nec me expectare ſequentem
Auſus es, includens Lyrneſi in mœnia celſa
Tete ipſe, ingenti formidine pectora fractus:
Quæ tunc ipſe meæ confiſus robore dextræ,
Et Iouis auxilijs, & Palladis ægide fultæ
Mœnia, proſtrauiq́; ſolo, prædamq́; recepi
Eximiam, pulchrasq́; nurus, blandasq́; puellas.
Sed te tunc manibus noſtris, iuſtoq́; furori
Iuppiter eripuit, ſeruans, alijq́; deorum.
Non tamen euades nunc, vt te falſa moratur
Suſpicio, atq́; animi te ludit inutilis error.
Verum age diſcedas moneo, & ſub tuta tuorum
Signa redi nec me expectes, nec in arma laceſſas,
Sponte tua noſtra niſi vis occumbere dextra,
Quæ ſunt facta, etiam ſtultus cognouit, & horum
Pœnitet, & ſerò dolet haud vitaſſe ruinam.
Huic Anchiſiades contrà ſic reddidit heros.
Deſine Pelida terrere minacibus vltrò

Ceu puerum verbis: nec te mihi fraudibus iſtis
Poſſe cauillari credas, & talia noui
Compoſita incautas ludibria fallere mentes.
Nec quibus ipſi ambo ſimus natalibus orti,
Obſcurum eſſe puto. qua ducat origine gentem
Quiſq; ſuam, quæ ſit ſeries, quis finis auorum,
Qui fuerint proaui. Sed ſola cognita fama
Noſtra tibi, tua ſunt nobis cognomina patrum,
Non oculis. Dea te peperit Thetis æquoris alti,
Peleo rectori hominum: me glorior ortum
Magnanimo Anchiſa, peperit Venus aurea. verum
Non hi tantum hodie plorabunt pignora natos:
Non etenim nec vana loquor, nec friuola fingo:
Vt ſic omiſſa redeamus in agmina pugna.
Quod ſi noſſe voles noſtrum genus, omnibus etſi
Id notum eſt, fortè ipſe etiam cognoſcere quæras.
Dardanus à magno genitus Ioue, condidit vrbem
Dardaniam, nondum in campo ſtetit Ilion iſto
Eximium. ſed adhuc in aquoſæ vallibus Idæ,
Dardanidæ coluere viri: pòſt Dardanus author
Gentis, Erichthonium genuit, mortalibus illum
Præſtantem magnis opibus, tria millia pingues
Paſcebantur equæ lætis in vallibus illi,
Omnes fœtiferæ, pullis comitantibus omnes
Conſpicuæ. quas cùm Boreas violentus amaret,
In nigrum conuerſus equum ſeruiuit amori
Indulgens. ex quo grauidæ peperere quater tres
Pullos eximios: qui ſi per ſumma volarent
Gramina, nec ſummæ curſu quaterentur ariſtæ
Luxuriantis agri, nec tincta humoribus vllis

Per medios pelagi ferrent veſtigia fluctus.
Natus Erichthonio Tros *eſt, qui nomina* Troiæ
Indidit. huic nati tres ſunt poſt fata relicti,
Ilus, & Aſſaracus, *formaq́ bonus Ganymedes,*
Pincernam Iouis hunc ſuperi rapuere futurum,
Vt cum dijs ageret longum immortalibus æuum.
Ili Laomedon proles fuit. ille adamatum
Titonum Auroræ, Priamum, Lampum, Clytiumq́;
Progenuit fortes, clarumq́; Hicetaona bello.
Aſſaracusq́; Capyn, Anchiſen ille ſuperbum,
Me pater Anchiſes genuit. dedit Hectora magnus
Magnanimum Priamus: tali me ſanguine cretum
Glorior. at nobis virtutem & nomina laudum
Nunc minuit, nunc illa eadem mortalibus auget
Omnipotens, vt cuncta poteſt, vt cuncta gubernat.
Non tamen hæc nobis medio in certamine pugnæ
Sunt memoranda, velut pueris amentibus, & nos
Obijcere alterutrim forſan non pauca queamus,
Quorum nulla (licet centum fora proferat intus)
Vaſta carina capax fuerit. nam lingua diſerta eſt
Humano generi, multoq́; volubilis vſu,
Plurima verborum vis eſt & copia fandi,
Et temerè nunc dicta volant, nunc reddita pungũt
Oblectantúe animum. Nam qualia dixeris ipſe,
Talia & accipies: namq́; hæc eſt mutua merces.
Sed quid opus verbis contendere, vana ferentum
More puellarum? quæ nigra bile furentes
In medio populi cœtu deformia miſcent
Iurgia, nunc falſa vrgentes, nunc vera notantes?
At tu me pugna minime abſterrebis ab iſta,

Tam prōptum atq; alacrē.certū eſt decernere ferro
Præſtet vter.dixit,clypeiq; inſigne ſuperbi
Percuſſit feriens haſta:ſed in orbe refixum
Concrepuit ferrum.clypeum tunc fortis Achilles
Protulit inſertis manibus,ne forſitan ipſum
Læderet Aeneæ ferro penetrabile telum:
Demens,qui dextra violari munera diuûm
Crederet humana.nec enim pertranſiit ictu
Ingentem clypeum,Aeneæ grauis haſta ſuperbi.
Vim prohibebat enim quod Mulciber addidit aurū.
Vix geminas mucrone plicas perfodit acuto,
Illæſis,quæ reſtabant,tribus:ordine quinq;
Fecerat ignipotens,fuſis ex ære duabus,
E ſtanno geminis itidem, media aurea ſtabat.
In quam tunc infixa volatilis haſta pependit.
Tum ferus inſurgens telum contorſit Achilles
In clypeum Aeneæ,quáq; & tenuiſſima ferri
Lamina,taurorumq; inſunt molliſſima terga.
Conſtitit Aeneas,clypeumq; timore retorſit
Ad ſeſe retrahens,clypeiq; vmbone refracto,
Trans humeros trans terga volans Peleia nudo
Conſtitit haſta ſolo.vitato gnauiter ictu
Territus Aeneas tam certo tamq; propinquo eſt.
Tum celer horrendum clamans inſurgit Achilles.
Atq; iterum Aeneæ repetito vulnera ferro
Apparat ingerere.ille ingentis pondere ſaxi
Correpto,quod nec duo noſtra ætate leuarent,
Qualia nunc hominum producit corpora tellus?
Ille manu facili verſans,rapideq; rotatum
Miſit in Aeaciden,galeæq; inflixit & orbi

Flamma ipſos vrbemq́; ſimul: namq; igne peribis
Hoſtili Danaûm. Sæuarum rector aquarum
Talibus auditis, properans per tela, per hoſtes,
Per medias acies, huc vſq; vbi viribus impar
Conſtitit Aeneas magno congreſſus Achilli.
At deus offuſa claros caligine viſus
Abſtulit Aeacidæ, clypeoq́; haſtile reuulſum
Abijcit ante pedes, ipſum celeremq́; agilemq;
Reddidit Aeneam. celeres fugit ille per auras,
Deducente deo, ſuper agmina & arma virorum,
Et iam contigerat lati ſpacia vltima campi,
Qua validis poſiti ſtabant Caucones in armis.
Cùm deus accedens propior: Quis te deus, inquit,
Impulit Aenea, quo congredereris Achilli,
Tam valido? cui ſis bonitate & viribus impar,
Qui ſuperis etiam te longè eſt carior ipſis.
Sed tibi magnanimus quoties occurret Achilles,
Ne ſteteris, fuge, cede viro, ne ſorte maligna
Præuenias magni tibi debita tempora fati,
Ante diem moriens. Sed poſtquam victor Achilles
Occiderit, tunc bella manu, tunc arma retracta,
Nil metuens Danaos, quorum tu nullius vnquam
Marte cades. dixit, tenuesq; effugit in auras,
Et ſimul offuſam ſubita caligine nubem
Abſtulit Aeacidæ. qui poſtquam luce recepta
Omnia proſpexit, ſtetit acri feruidus ira,
Infrendensq; animo ſecum. Prò Iuppiter, inquit,
Quæ mihi nunc vanam fallunt ludibria mentem,
Atq; oculos? iacet haſta ſolo, vir at ille receſsit
Quem iaculatus eram, & ſuperos habet ipſe fauẽtes

Aeneas, quæ verba ipſum iactare putabam
Omnia vana prius. Sed mortem effugerit, eſto
Ceſſerit, haud etenim mecum deinde vlla feroci
Conſeret arma manu, qui tam formidine multa
Fugerit inſtantis tentata pericula fati.
Quin potius Danaos in Martia bella paratos
In Troas rapio mecum, forteſq; phalangas
Experior, dextraq; Phrygum ſocia agmina ſterno.
Dixit, & in medios ſeſe ad ſua ſigna recepit,
Comminus arma iubens inferre ferocius hoſti,
Nec procul incertis inimica laceſſere Teucrûm
Agmina miſſilibus, ſed mutua vulnera dextris
Ingerere, arma armis pugnent, hærenſq; viro vir.
Nam mihi difficile eſt, inquit, tot milia ſoli
Suſtinuiſſe virûm, quamuis ſim fortis, & omnes
Viribus exuperem. nec enim deus ipſe, cruentus
Arbiter armorum, nec quaſſans ægida Pallas
Tantam ſuſtineant molem. tamen omnibus armis
Et quantum præſtare queam virtute manuq;,
Hic hodie nihil omittam. per tela per haſtas,
Per gladios penetrans, ferro ſic omnia ſternam,
Vt ſe nemo Phrygum ſit lætaturus Achilli
Conſeruiſſe manum. nec me contra arma tuliſſe.
Dixit, & in medios audax irrupit aceruos.
At parte ex alia Troas fortiſſimus Hector
Hortabatur, agens verbis. Nemo, inquit, Achillem,
Sic metuat. præclari animis & pectore Troes,
Protinus vt noſtris fugiendum cenſeat armis,
Terret enim verbis animos, quibus omnia vanis

Ar-

Arrogat ipſe ſibi: quibus æquem numina diuûm,
Si ſit opus: queis cum ſuperis rixarier auſim.
Sed nec inutilibus perfecerit omnia verbis,
Quædam vt perficiat, quædã imperfecta relinquet.
Ipſe virum aggrediar, ſimilem licet omnia flãmis,
Sit licet ardenti tactu violentior igni,
Duritia rigidum ſuperent præcordia ferrum
Ipſius, aggrediar tamen, & contrà arma mouebo.
Sic ait, irrumpens aciem, ſimul arma ſequuntur
Troia, ſic ſtudio vnanimi, ſic mentibus æquis,
Vt vires etiam æquarent. tum clamor obortus,
Iamq́ reparanda nouas in prælia ſuſcitat iras.
Hic propè ſtans, his Priamiden affatur Apollo.
Hector, adhuc magno ne congrediaris Achilli,
Verum intra medias acies mediasq́ catervas
Te recipe, vt primos poßis vitare tumultus.
Ne te vel iaculo configere poßit adacto
Eminus, aut ſtricto propè ſtans ferus enſe trucidet.
Talibus admonitus, ſeſe ad ſua ſigna recepit
Hector, & attonitus diuina voce quieuit.
At clamore ferox, & viribus acer Achilles
Irruit in Teucros, atq; Iphitiona ſuperbum
Sternit Otrentiden ferro, quem Naiade nympha
Conceptum, genuit populorum victor Otrenteus.
Ipſum qui multos populos quoq; rexit, & vrbes,
Sub gelidis Tmoli radicibus, inter opimas
Limitis Idæi gentes, & ditia regna,
Quæ uiuens tenuit. medium cui à vertice findens
Diſſecuit facili flictu caput acer Achilles.
Ille cadens, terram ſonitu concußit & armis.

Cui ferus exprobrans his inſultabat Achilles,
En tibi Otrentida, quod tu crudele petiſti,
Nunc te ſternit humi ſatum, qui tanta minatus
Nuper terror eras Danais, nunc occidis haſtæ
Confoſſus mucrone meæ, licet inclyta clarum
Stemmata te faciant, Gygææ ſtagná paludis
Cum tibi ſit natale ſolum, piſcoſa prope Hylli
Flumina, & vndantem precioſis fluctibus Hermum
Qua nemus eſt patria tibi relligione ſacratum.
Sic ait inſultans, illum nox ferrea texit.
Et mox æripedes curſu triuere rotarum
Ad primos Danaûm inſultus: tum corpora fortem
Demolconta petit, Troiano Antenore natum.
Quem per & æratam galeam per & oſſa cerebro
Contuſo feriens, perfregit tempus vtrunq;,
Atq; ita deiectum leto dedit. inde fugacem
Hippodamanta ſequens: is enim iam puluere in alto
Amiſſis fugiebat equis: tranſuerberat haſta
A tergo, inter vtrũq; humerum. qui ſanguine fuſo
Iam nimio moriens, in apertas mugijt auras:
Non ſecus ac magno diſcerptus robore taurus,
Littoreo iuuenum Neptuno ſacra parantum,
Aequoream qui rex Elicen colit. ille litantum
Gaudet honore fauens, & tali munere lætus.
Inde ſatum Priamo Polydorum fertur in acrem,
Et ſuperis forma ſimilem: quem captus amore
Quod minimus natorum, & quod cariſſimus eſſet,
A pugna pater infelix prohibere cupita
Non potuit. ſed cum pedibus pernicibus eſſet,
Tunc quoq; per cuneos, perq; agmina nota volabat

Di-

Diſcurrens, donec metuenda concidit haſta,
Quam ferus intruſit tergo fugientis Achilles,
Aurea qua teretem connectit fibula zonam;
Et duplex coit incumbens in vincula thorax,
Hac medium fixo tranſegit acumine ventrem.
Ille gemens, labante genu procumbit vtroq;
In terram, nebulæq; oculos texere cadentis.
Quem ſua iam tremula retinentem viſcera dextrà
Proſtratumq; ſolo, dum conſpicit inclytus Hector,
Mox offuſa oculis caligine, non tulit vltrà
Cunctari, aut dubitare animo: ſed feruidus ira,
Et flammæ ſimilis, ruit acer, & obuius hoſtem
Intorto aggreditur telo, quem lætus Achilles
Conſpiciens, tumidusq; animo, ſic deinde profatur.
En vir adeſt, caro qui me ſpoliauit amico,
Quo facto hunc animum mœrore affecit acerbo.
Non tamen effugiet, quin hoc certamine dextram
Conſerat, & pugnæ locus hic erit aptus vtriq;.
Dixerat: & toruũ inſpiciens, Age cõminus Hector
Congrediamur, ait, noſtra te hic improba dextra
Mors properata mãet. Quẽ cõtrà interritus Hector.
Méne igitur verbis terrere procacibus, inquit,
Ceu fatuum te poſſe putas? ſate ſanguine Pelei,
Si libeat, ſimiles videor nouiſſe cauillos,
Et verbis tentare animos nugacibus vltrò.
Robore tu quanquam præſtes, ego viribus impar
Sim tibi, apud ſuperos tamen eſt ea certa poteſtas,
Vt noſtra mortem inuenias confectus ab haſta.
Nam valet, & noſtrum non eſt ſine acumine ferrũ.
Dixit, & intorquens in Achillem conijcit haſtam

Ipſe prior: leni afflatu quam proxima Pallas
Vertit,& auerſam decepti abiecit inanem
Hectoris ante pedes.rapida cùm feruidus ira
Pelides,& in arma ferox,& cædis auarus,
Irruit horrendum clamans, & in Hectora verſus
Vrget agens telis. hinc illum fautor Apollo
Condenſa eripuit nebulæ caligine tectum:
Quod facile eſt præſtare deo,ter magnus Achilles
Infeſto inſiluit iaculo,ter fixit inanes
Incaſſum nebulas.ſub quartum dira minatus
Inſultum: Fugiſti,inquit,certam improbe mortẽ,
Non virtute tua,ſed Apolline fretus amico,
Qui te præſentis certo è diſcrimine fati
Eripuit,quem tutela inter & arma precari
Debebis meritò.quod ſi mihi deinde deorum
Fortè aliquis faueat,vt,& eſt ſpes certa,fauebit,
Hæc tibi perniciem feret,hac mactabere dextra.
Nunc tamen ibo,alios Troas & perſequar omnes,
Quicunq; audebunt ſumptis veſtigia in armis
Obuia ferre mihi. ſic dixit,& agmina Troum
Irrumpens,Dryopem ferit,& ceruice ſoluta
Ante pedes nuda ſtrauit tellure ſupinum.
Demuchum petit inde, Philetore principe natum:
Cui greſſum tardante genu de vulnere claudo
Tranſegit medium gladio,cæſumq́; reliquit.
Inde Biante ſatos patre,Laogonumq́; ferocem,
Dardanon eximiumq́;.ab equis & currib. ambos
Deiecit ſternens:illum tamen eminus haſta, (plex
Comminus hunc gladio. Tros cretus Alaſtore ſup-
Procidit ante pedes,genua amplexatus Achilli,

Si

Si fortè ætatem pueri miſeratus, inermi
Parceret. ah demens, qui non agnoſcere poſſet,
Iam non eſſe pium, iam nulla ex parte benignum,
Sed grauiter ſtimulis agitatum triſtibus iræ,
Qui neq; ſupplicibus iam parcere poſſet, Achillem,
Ergo ferum molli ſuſcepit in epate ferrum,
Impleuitq; ſinum, tenebræ texere natantes
Vicina iam morte oculos. pòſt aure ſub alta
Mulion enſe petens tranſuerberat: ille per aurem
Exiit oppoſitam. medium pòſt fortis Echecli
Diſcidit enſe caput, genuit quem clarus Agenor:
Totus ab effuſo manabat ſanguine mucro,
Atq; ipſum rapuit non euitabile fatum.
Poſt hunc Deucaliona graui tranſuerberat ictu,
Qua collum atq; humeri coeũt. cui morte grauato,
Et caſſo manibus, & caligantibus alta
Nocte oculis, tota caput à ceruice reſectum
Abſtulit, & nuda procul inde abiecit arena.
Cum galea effuſum fluit atra per oſſa cerebrum,
Corpus humi iacet exanimum. Tum fortis Achilles
Rhigmum Piriden, præſtantem pectore & armis
Aggreditur, quẽ nuper opima ex Thrace profectũ
Tranſegit medium ferro, quod in inguina fixum
Venit, & in coſtas laterum perrupit vtraſq;.
Labitur ille cadens curru ſuper arma ſupinus.
Hinc ferit aurigam, qui iam flectebat habenas
Auertens currum. qui telo in terga recepto
Turbatis prolapſus equis iuga nota relinquit
Cum vita, miſer ipſe ſuo ſe in ſanguine verſans.
At velut immenſæ iuga per vaga & arida ſyluæ

Perfurit ignis edax, & concremat omnia, & vllum
Neſcit habere modum, quem flatu ventus adauget,
Hac illac vario ſpirans: ſic magnus Achilles
Viribus indomitus ſpacioſa per agmina victor
Graſſabatur, agens nunc hos, nunc excipit illos,
Interimens: multo manabant ſanguine riui.
Et velut æſtiua coguntur tempore meſsis
Sub iuga colla boues iuncti, pede trita biſulco
Exprimere è grauibus culmis cerealia grana,
Annua maturas dum conterit area fruges:
Sic ſub magnanimi tum calcabantur Achillis
Aeripedum pedibus. clypeiq; & ſtrata virorum
Corpora, conſperſi rorabant ſanguine currus,
Sanguine manabunt radij ſpinæq; rotarum,
Vngula quem curſu rapido ſpargebat equorum:
Viribus indomitis ſic fulminat acer Achilles,
Egregiam virtute volens extendere laudem.

ILIADOS HOMERICAE
LIBER XXI.

ETiam latiuagi rapidiſsima flumina Xanthi
Contigerant, fluuium quem Iuppiter immortalis
Progenuit, geminas in partes Troas abactos:
Hos vrbem verſus metuendus agebat Achilles,
Qua nuper Danai nimia formidine capti

He-

Hectoreas fugere manus. huc ergo fugatos
Impulit Aeacides, ſimili formidine Troas
Perfuſos: quibus obſcuram Saturnia nubem
Intulit, offundens tenebras, ne tuta tueri
Terga fuga poſſent. illos ad flumina Xanthi
Compulit ingenti ſtrepitu, tum littus & vnda
Inſonuere: illi latebras ſub margine ripæ
Saxaq; verticibus præru pta, & denſa petebant
Brachia ramorum virides vmbrantia ripas.
Ac velut incenſos flammis vrentibus agros
Aeriæ exiliunt repetentes nota locuſtæ
Flumina, mox alis ſubeunt pernicibus vndas:
Pelidæ ſic turba metu perculſa ruebat,
Implebantq; viris & equis vada cærula Xanthi,
Latifluis metuendi vndis, longeq; ſonantis.
Ille animo fidens, & fortibus inclytus armis,
Haſtili in ripa ſubter dumeta relicto,
Inſilit in fluuium ſolo ſpectabilis enſe,
Cædis adhuc auidus, tum plurima vulnera Teucris
Ictibus ingeminat crebris, & funera denſat.
Illi vulneribus victi & terroribus acti
Turpiter ingemere, & muliebres edere fletus,
Cædibus impleri, fuſoq; rubeſcere flumen
Sanguine. ceu viſo delphino ſæpe minores
In latebras fugiunt piſces, quia deuorat omnes,
Quoſcunq; aſſequitur: ſic tum formidine capti
Troes, in vndoſæ latuerunt margine ripæ.
Milia tot tandem cædendo feſſus Achilles,
Bis ſex è rapido delegit flumine uiuos,
Quos iuuenes Patrocle tibi mactaret ad ipſum

Inferias tumulum: quos vt per inhoſpita captos
Ceruorum hinnuleos ſub venatore trementes
Alligat, & manibus zonis poſt terga reuinctis
Ipſorum proprijs, ſocijs abducere mandat
Ad ſua iuxta agiles tentoria nota carinas.
Inde auidus cædem repetit. cui fortè Lycaon
Obuius è fluuio fugiens, Priameia proles,
Occurrit. Quondam hunc Troiæ populator Achilles
Ceperat antè manu, patriaq́; abduxerat alta
Inuitum nocturnus agens iter. aſtitit autem
Tale nihil iuueni metuenti magnus Achilles,
Cùm viridem ſtricto caprificum cæderet enſe,
Vnde rotis faceret radios. mox ergo reuinctum,
Nauibus in Lemnum munitam detulit altis,
Ipſum cum reliquis vendens ab Iaſone nato.
Quem pòſt ingenti precio, gazaq́; redemit
Imbrius Eetion, claramq́ remiſit Arisbam:
Vnde iterum fugiens patriam remearat in vrbem,
Cum ſibi conſuetis vno & bis quinq; diebus
Oblectatus erat, bis ſexta abiecerat ipſum
Mortiferis iterum manibus graſſantis Achilli.
Namq; is damnatum fato, atq; redire volentem,
Infernas fuerat mox detruſurus ad vmbras.
Quem poſtquam celer Aeacides agnouit inermem
Abiectis clypeo, atq; haſta, galeaq; decora:
Omnia namq; fuga proiecerat actus inani,
Continuoq; viæ deſeſſus membra labore,
Hæc ſecum voluens animo indignante putabat.
Quæ nunc mira oculos fallunt ludibria? quinā
Caſus hic eſt? nunquid Troes mihi morte perempti

E te-

E tenebris redeunt, victaq́ꝫ è morte reſurgunt?
Quo fato auſpicióue redit, qua ſorte Lycaon,
Venditus in claram quam cingunt æquora Lemnō,
Nec maris immenſi fluctus cobibere volentem
Effugere, vt multos potuere? ſed effugere haſtam
Hanc puto non poterit. licet experiamur, an idem
Rurſus ab infernis latebris emergat in auras:
An, ſicut fortes etiam, terra alma ſepultum
Comprimat. hæc animo voluenti facta, Lycaon
Adſtitit, vt ſupplex genua amplexetur Achillis,
Quamuis exitium ſe poſſe euadere fruſtra
Speraret, licet oblongam quam miſit Achilles
Procumbens in humum ſupplex vitauerit haſtam.
Quæ fugiens infixa ſolo eſt. genua alta Lycaon
Dextra complexus, læua exitiabile telum,
Talibus inuictum ſupplex affatur Achillem.

Te veneror, ſupplexq́ꝫ tuis ſate ſanguine Pelei
Aduoluor genibus: miſerere, & parce, nec vltrà
Sæui animo. tibi me dedo, tibi dedita ſerua
Fortè nec indigni cui parcas omnia ſerui.
A te vita data eſt miſero mihi, tempore quo me
Incautum patrio cepiſti victor in agro,
Et procul a patria, caris procul hinc ab amicis
In ſacra venum Lemno & præſtante dediſti.
Tunc tibi ſacra dedi, ſed nunc ter tanta daturus,
Si redimar. ter quarta dies hæc exit ab illo,
Quo ſacræ rediꝫ ſuper ardua Pergama Troiæ,
Multa mari terraq́; ferens incommoda. nunc me
Fata tuis iterum manibus crudelia reddunt,
Oderit ipſe licet qui me tibi reddidit hoſtis

Iuppiter,immeritumq́; ærumna perdit acerba.
Paucula me miſeræ numerantem tempora vitæ
Laothoe genitrix Althai filia magni
Enixa eſt:ſenis Althai,qui ſceptra gubernans
Imperij Lelegum , nunc Pedaſon incolit altam,
Cultaq́; latiſlui loca Satnioentis ad vndas:
Laothoe Priamo cum multis iuncta cubili,
Nos peperit formoſa duos,quos tu tamen ambos
Forſitan interimes,poſtquam tua dextra peremit
Formoſum Polydoron,ego in diſcrimen apertum
Deditus ante oculos extrema pericula cerno,
Inuictas nec poſſe manus euadere ſpes eſt
Vlla ſuper,poſtquam premit inſuperabile fatum.
Dicam pauca tamen,tu condita pectore ſerua:
Ne rogo me perimas,cùm non ſim frater eodem
Hectoris ex vtero,qui te ſpoliauit amico
Magnanimo,iuſtamq́; volens commouit in iram.
Talibus obteſtans lacbrymis ac voce Lycaon,
Reſponſum crudele tulit. Stulte,inquit Achilles,
Nec precibus locus hic fuerat,nec talia verbis
Velle ſuperuacuis deducere.tunc ego Teucris
Parcere fortè queam,cum Patroclum vltus amicũ,
Cædibus hunc animum explero , dextrãq́; inimico
Sanguine laſſaro Troum,cùm tempora plures
Ante hæc vendiderim captos,nunc viuere nullum
Vlterius patiar,duramq́; euadere mortem:
Nec te,nec reliquos,quorum permiſſa poteſtas
Ab Ioue patre mihi eſt,ante alta Pergama Troiæ
Condita,præcipuè Priami de ſanguine natos.
Sed morere interea nunc tu quoq; amice.quid autẽ

In-

Ingemis? occubuit Patroclus & ipſe, vir olim
Te melior longè, & ſumptis praſtantior armis.
Nónne vides quã magnus ego, quã robore præſtans,
Quam ſim membra decens ſpecie, formaq́ virili
Matre dea, claroq́ & magno patre creatus?
Mé tamen impia mors, & non ſuperabile fatum
Hinc rapient, & erit tempus, ſeu mane renaſcens
Hoc aurora ferat, media ſeu tempora lucis,
Quo me aliquis gladio perimet, vel arundine miſſa
E neruo, & valido longè iaculantis ab arcu.
Sic ait, & miſſa miſerum tranſuerberat haſta
Priamiden: mox ille animo liquente recumbens,
Paſſis in terram manibus genua ægra remiſit.
Ceruicem ſtrati gladio tranſegit Achilles
Auerſam, totumq́ in vulnere condidit enſem,
Vnde cruor niger effluxit: tum exangue cadauer
Correptum pede proiecit violentus Achilles
In fluuium, rapidis voluendum piſcibus eſcam.
Et ſic inſultans: Tu nunc cum piſcibus iſtic
Infelix iaceas, qui carnem atq́ oſſa vorabunt
Nunc tua, nec genitrix aderit tibi fida iacenti
Quæ fleat, at torrens maris in vada lata Scamãder
Te feret, atq́ aliquis procul aptus gurgite piſcis
Viſcera & inteſtina Lycaonis alba vorabit.
Interea mihi cedentes occumbite Troes,
Pergama nos donec capiamus, & Ilion altum.
Vos date terga fugæ, nos illa auerſa prememus.
Nec vobis fluuius torrens & flexibus ingens
Sufficiat, cui vos tauros mactatis opimos:
Sed viuos inuoluat equos, & raptet in vndas,

Atq; ita vos triſti pereatis funere, donec
Omnes vlciſcar ſuper atra morte ſodalis
Patrocli, & Danaûm, quos me ceſſante nefanda
Cæde peremiſtis veloces ante carinas.
Sic ait. at fluuius magis indignatus agebat
Secum animo voluens, quo pacto inhiberet Achillē
Cædibus, vt miſeros poſſet defendere Troas.
Iam ferus Aeacides animoq́3 paratus, & haſtam
Oblongam quatiens, inſurgit in Aſteropæum
Pelegono genitum, quem ſuſtulit Axius amnis
E nata ſenioris Acceſameni Peribœa,
Illi quæ fuerat natarum maxima natu.
Huic igitur deus accumbens produxerat acrem
Pelegonum, qui pòſt genitor fuit Aſteropæo.
Obuius hic igitur victori occurrit Achilli,
Bina manu lato criſpans haſtilia ferro.
Nam vires dederat, ſolidumq́; in pectora robur
Xanthus, ob immodicas cædes iratus Achilli.
Tum prior alloquitur venientem magnus Achilles.
Quis vir es? vnde genus? nobis qui ire obuius audes?
Qui iuuenum patribus ſunt infelicibus orti,
Noſtras hi vires, hi robora nōſtra laceſſunt.
Ad quem Pelegono genitus verba iſta profatus.
Magnanime Aeacida, quid de natalibus, inquit,
Percontare meis? oriundus ab vbere terra
Pæoniæ procul hinc diſtantis, in arma paratos
Pæonas adduxi: lux eſt vndena, quod altum
Ilion appulimus. genus eſt mihi ab amne paternum
Axio altifluo, qui diuitis irrigat agros
Pæoniæ, & pingues fœcundo flumine campos.

Pe-

Pelegonum genuit pater Axius armipotentem,
Illum me genuiſſe ferunt. nunc inclyte Achille,
Ne dubita conferre manum. Sic dixit: at illi
Peliada intentans haſtam vibrabat Achilles.
Ille duas (nam dexter vtraq; manu fuit) haſtas
Torſit in Aeaciden: quarum volat altera magnum
Delata in clypeum, quem nec perfregit, ob aurum,
Munus enim cœleſte fuit: verum altera dextrum
Vulnere non magno cubitum vix attigit, ater
Defluit inde tamen ſanguis, volat haſta per auras
Atq; infixa ſolo eſt. furit acri concitus ira
Intentus cædi Aeacides, & in Aſteropæum
Contorquet ſummis connixus viribus haſtam.
Sed fruſtrata manũ atq; animũ mittentis aberrãs
Sic infixa ſolo ſtetit altæ in margine ripæ,
Vt media vix parte ſui proſtaret ad auras.
Ter conatus erat manibus conuellere fixam
Aeacidæ tellure haſtam, ter falſus inani
Deſtitit incœpto, dum quartò euellere tentat,
Tum ſtrictum à latere inſurgit furibũdus in enſem
Aeacides, mediūq; ferit retinacula ventris
Conſcindens gladio, mox inteſtina cadentis
Omnia defluxere ſolo. nox occupat illum
Ferrea, perpetuaq; oculos texere tenebræ.
Tum pulchra Aeacides incumbens arma iacenti
Detrahit, & clauſas fruſtra hæc iactabat ad aures.
Sic nunc Aſteropæe iace, te nulla profectò
Cum Ioue progenitis vis depugnare coegit,
Quamuis tu fluuio natus genitore fuiſſes,
Tu te latiflui de flumine dixeris Axi

Progenitum licet: ipſe Iouis me à ſtirpe profectum
Glorior, imperio populos qui ſeruat & vrbes
Myrmidonum Peleus genuit me, maximus illum
Aeacus hunc moderans totum Saturnius orbem.
Qui ſicut fluuijs præſtantior omnibus vnus
Præſidet, eſt etiam genus ipſius omnibus vnum
Nobilius fluuijs, magnum quicunq; per orbem
In mare prorumpunt. etenim tibi ſi quid auitus
Ferret opis fluuius, non hoc ſe nomine magno
Vel potuit conferre Ioui, vel debuit vnquam:
Cui neq; conferri præſtans Achelous aquarum
Optimus, aut magni poſſint ampliſſima Nerei
Numina. qui fluuios, fontes, vada, ſtagna, paludes,
Ex ſeſe generans omnes facit: ille tremendum
Namq; Iouis timuit fulmen, tetrumq; fragorem.
Dixit, & è ripa vellens quam miſerat haſtam,
Propulit exanimem, bibulaq; reliquit arena.
Alluit vnda virum, nigro iam tota cruori
Perſimilis, piſces adipemq; & nuda petentes
Viſcera rodebant, equitum ferus ipſe cohortes
Pæonas abſtruſos dumoſæ in margine ripæ
Perſequitur. nam magnanimum cecidiſſe videntes
Ductorem, ſeſe abdiderant. ille acribus actus
Irarum ſtimulis, illa de gente cecidit
Therſilochumq;, Mydonaq; Mneſumq;, Aſtypylumq;,
Aenion & Thraſium, ſed & addidit his Ophelesten:
Et plures victrice manu miſiſſet ad vmbras
Pæonas Aeacides, niſi in ora virilia verſus
Victorem fluuius ſic fundis eſſet ab imis
Affatus, ſua verba ira dictante loquenti.

Aea-

Aeacida,fruſtra nunc viribus vteris iſtis
Tam validis,fruſtra patras tam turpia factu
Atq; indigna viris.equidem tibi numina diuûm
Semper adeſſe ſolent,poſtquam tibi Iuppiter omnes
Tradidit heu triſti perdendos funere Troas.
Illorum tu terga ſequens tamen edere debes,
Quæ te plus deceant per campum facta patentem.
Tota cadaueribus mihi ripa impletur,& altus
Alueus obſtruitur,nec latum euoluere poſſum
In mare me,tanta eſt conſueti anguſtia curſus.
Nec ceſſas à cæde tamen:ſed deſine quæſo,
Iam deſiſte precor populorum victor Achille,
Aegrè me ſiquidem ſtupor opprimit altus euntem
Illi reſpondens pedibus celer infit Achilles.
Eſto quæ mandas faciam,Ioue nate Scamander,
Non tamen à Phrygibus potero ceſſare ſuperbis,
Nec prius abſtinuiſſe manus,quàm prorſus in vrbē
Compulero,quàm congrediar cum cædis auaro
Hectore:vincat vter ſimul experiamur in armis.
Dixit,& in Troas multa ferus inſilit ira,
Dæmonio ſimilis.tum Phœbum Xanthus adortus,
Arcitenens Ioue nate,inquit,non ergò paternæ
Iuſſa voluntatis ſequeris?nempe ille iubebat
Auxilium ferres Teucris,& fautor adeſſes,
Donec ad occaſum ſol vergeret,humidaq; almam
Tellurem veniens nox magna inuolueret vmbra.
Sic ait.at ferus Aeacides reſilire profundo
Conatus fluuio cùm iam contenderet,vndas
Perturbans,fluctusq; ciens,demortua Xanthus
Corpora,quæ paſſim confecta ab Achille iacebant,

Ex alto abiecit fluuio. ceu taurus acutò
Mugitu reboans, ſed viuos gurgite in alto
Abſcondit, latebrasq́ dedit ſub margine lato.
Fluctus apud magnum ſeſe attollebat Achillem,
Et ſupra circumq́ premens, inuaſerat ingens
In clypeum, nec ſtare ſatis, nec fidere certis
Iam pedibus poterat. tum grandem corripit alnũ,
Vi magna euulſam totam è radicibus imis,
Cuius ab iniectus ramis impleta crepido eſt
Omnis, & vnda fremens ceu facto ponte retenta eſt,
Cum tota in fluuium cecidiſſet iacta profundum.
Tum campo Aeacides celer inſilit, & pede terram
Concuſſit volucri trepidans. nec deſtitit ergo
Flauentis fluuij magnus deus, omnibus illum
Fluctibus inuoluens, vt ſic retineret iturum
In certum exitium Troum. cùm fortis Achilles,
Venatrici aquilæ ſimilis, quæ viribus audax
Inter aues, quorum eſt & velociſſima, præſtat,
Irruit ingentem contorquens viribus haſtam
Prævalidis, cui circum humeros & pectora vaſtum
Arma dedere ſonum. cùm ſe ſubduceret autem
Fluctibus, obliquum declinans, omnibus illum
Partibus vrgebat fluuius, ſtrepituq́ premebat
Ingenti vndarum. ſicut cùm ſæpe colonus
Fonte rigaturus plantas, hortosq́ ſalubri
Tramite ducit aquas foſſo, curuoq́ ligone
Obſtantes remouet cumulos, & ſaxa repellit.
Amotis quibus vnda ſequax admurmurat, horto
Inſinuans ſeſe, & ſitientes irrigat herbas.
Haud ſecus Aeaciden, quantumuis viribus acrem,

Vnda-

Vndarum moles fluctu inſectante premebant.
Longè etenim ſuperant mortalia pectora diui.
At quanto maiore animo ſpumantibus vndis
Reſtitit Aeacides, vt ſe, exploraret, an omnes
Odiſſent ſuperi cœleſtia templa colentes:
Tanto vi maiore volubilis impetus vndæ,
In caput inq; humeros inuaſit. at ille petebat
Editiora animo mœſtus loca. at hoc magis ipſum
Xanthus in obliquum rapuit, pedibusq; negatum
Subtraxit ſabulum. qua ſorte coactus Achilles,
Suſpiciens latum ingemuit. ſic fatus, Olympum.
Iuppiter, vt quid nemo deũ miſeretur Achillis,
Qui me de fluuij vi liberet? ánne ego quicquam
Poſthac perpetiar? certè horum nemo malorum
Eſt autor mihi de ſuperis, niſi cærula mater:
Quæ me blanditijs mendacibus antè fefellit,
Cùm mihi Apollineis prædiceret eſſe cadendum
Ilion ad ſacrum telis. vtinamq; ſuperbi
Hectoris enſe cadam, quo non præſtantior alter
Dicitur his habitare locis: cauſa æquior eſſet,
Si fortis fortem interimat. nam mortis honeſtæ
Impia fata adimunt ſolatia. ſcilicet iſthoc
Obruar in fluuio, ceu natus patre ſubulco,
Quem torrentis hyems ignota condat arena.
Talibus oranti Neptunus & innuba Pallas
Comminus aſtabant, vultus atq; ora coloremq;
Aſsimiles hominum, manibusq; in mutua vtrinque
Fœdera porrectis, prior hic Neptunus Achillem.
Ne trepidato, inquit, neúe hoc moueare periclo,
Nos tibi dij tales, Iouis eſt hæc namq; voluntas,

Adſumus auxilio, qui te eripiamus ab iſta
Inſolita fluuij prauaq́; libidine, ne te
Sit ratione ulla periturum hic eſſe timendum.
Ipſe videbis enim, citò deſinet, & tibi cedet.
Hoc tamen es nobis iterumq́; iterumq́; monendus,
Non prius hoſtiles tanto in certamine dextras
Eſſe quieturas, quàm mœnia diuitis Ili
Intra ſe includat fugiens Troiana iuuentus.
Hectora tu perimes, naueſq; redibis ad altas.
Hoc decus, hanc laudem tibi nos tribuemus opimã.
Hæc vbi dixerunt, in cœtum abiere deorum.
At ferus Aeacides diuis hortantibus auctus
Viribus, atque animo, campum ſuperauit opertum
Fluctibus, hic in aqua fluitabant corpora & arma
Nuper ademptorum. feruentes ergo per æſtus,
Et rectà rapidæ ſeſe tulit obuius vndæ.
Nec potuit prohibere virum contrà arma ferẽtem,
Quamuis fluctipotens fluuij violentia magni,
Vt dea cui magnas infuderit Attica vires.
Non tamen incœpto potuit deſiſtere Xanthus,
Sed magis iratus Pelidæ, ſuſtulit vndas
Altius aſſueto, ſic eſt Simoenta propinquam
Affatus: Fer opem frater cariſsime, vt vnà
Poſsimus cohibere virum, violentia cuius
Nos premit, & magnæ reſcindet Pergama Troiæ.
Nec Troes poterint, ſociæue reſiſtere vires.
Sed fer opem citò, nec ceſſes, facito effluat omnis
Alueus, atq; vndas quas tot de fontibus hauris
In campos emitte, infla torrentibus omnes
Fluctiuagis venas, lapidum, fruticumq; fragorem

Ar-

Arboreasq́ cie ſtrages, ſi fortè queamus
Crudelem cohibere virum, qui grandibus audet
Nunc factis æquare deos. Sed ab impete noſtro
Non vires, non arma illum pulcherrima tutum
Præſtabunt. quæ ſparſa luto, limoq́; relinquet.
Viribus inde ipſum feſſum ceſſantibus alto
Opperiam ſabulo, cumuloq́; ſequacis arenæ
Corpus & oſſa tegam, lapidum quoq́ mole coacta
Hic ipſi tumulum ſtatuam. non oſſa legentes
Ipſius inuenient Danai, nec deinde ſepulchrum
Effodient aliud, facturos quale fuiſſe
Credibile eſt. ſi fortè illum ſepelire dediſſent
Fata virum qui nunc Teucros affligit, Achiuos.
Dixit, & iratus retrò ſpumantibus vndis
Sanguine, concito miſcebat murmura fluctu.
Et ſimul auctus aqua Iouis imbribus, acer in hoſtē
Irruit Aeaciden. & fluctibus arripit altis.
Tum Iuno metuens ne ſupprimeretur Achilles,
Fluminis inſani latè graſſante procella,
Vulcanum properè alloquitur: Cariſſime fili
Claude, ait, erigere, & ſolitis accingere flammis,
Opportune vs ſis te dignum armatus in hoſtem.
Xanthus enim violentus aqua ſæuusq́, procellis
Aeſtuat, ipſa grauem Zephyrumq́, Notūq́ ferocē
Aggrediar ventos, tempeſtatemq́ ciebo,
Inſanam reuocans a fluctibus vſq́ marinis,
Quæ Troūm capita inuoluens arma opprimat, igni
Exitioſa mouens incendia. tu arripe flammis
Et Xanthum, atq́ in eo ſtirpes, ripasq́ præaltas,
Nec te vel precibus moueat, vel terreat vllis

Improbus ille minis: nec tu prius attrahe vires
Nate tuas, quàm noſtra iterum mandata capeſſas,
Tum reuoca indomitos ambuſtis fluctibus ignes.
Sic ait, at deus ignipotens primum omnia campi
Comprendit loca, tum proiecta cadauera Achilli
Ad fluuium, rapidis depaſcitur omnia flammis.
Tunc latus vetito ſiccatur flumine campus.
Sicut vbi autumni Boreas ſub ſidere ſpirans
Siccat agrum, paulo antè immiſſo fonte rigatum,
Quo facto irrigui dominus lætatur agelli
Omnia ſi totis areſcere iugera campis,
Vri laticremis proiecta cadauera flammis,
Inde igne in fluuium verſo prope nata cremari
Omnia, frondentes vlmi, tum populus albens,
Et ſalices, alniq́ꝫ graues, humilesq́ꝫ myricæ,
Et loti, iunciq́ꝫ, atqꝫ amnibus apta cyperus,
Atqꝫ alia ad fluuium puri naſcentia Xanthi.
Iam grauis anguillas aliosq́ꝫ in flumine piſces
Torrebat deus, huc illuc feruore natantes
Inſolito, iam deſeruit ſuus impetus amnem.
Ergo deum proprio compellans nomine Xanthus,
Ignipotens Vulcane (inquit) tibi nemo deorum,
Non etiam ipſe, tuoq́ꝫ reſiſtere poſſumus igni.
Parce precor, flammasq́ꝫ aufer, graſſetur abactos
Vt libet in Troas, Troiamq́ꝫ euertat Achilles,
Abducat captos, quid opus mihi talibus ipſis
Auxilium præſtare modis? ſic dixit, ab æſtu
Ignifico ſudans feruebat lympida flaui
Non ſecus vnda dei, quàm ſi feruentibus ignem
Multum ſupponas cacabis, vt tempore paruo

Porci pinguis adeps calido liqueſiat aheno:
Sic Xanthi feruebat aquæ vis omnis aduſti.
Nec labi ſolito curſu, nec tendere in æquor,
Nec requies miſero, nec reſpirare poteſtas
Vlla datur, rapido ſic torquebatur ab æſtu.
Ergo ad Iunonem tales dedit ore querelas.
Cur tuus eſt noſtras exurere filius vndas
Præ reliquis auſus fluuijs? nec ſolus ego ſum
Qui partes foueam Troum, ſed proxima Troiæ
Flumina dij quicunque colunt, peterentur eadem
In cauſa meritò. tamen hæc ego cœpta relinquam,
Si regina iubes, deſiſtat & ipſe, nec vltrà
Sæuiat ignipotens: tibi ego ſanctiſſima rerum
Omnia iurabo, me non velle amplius vllum
A Teucris arcere malum, ne Troia crematur
Ignibus infeſtis: ab Achiuis namque cremanda eſt.
Talibus auditis, properè pulcherrima Iuno
Vulcanum alloquitur. Satis eſt, dulciſſime fili:
Non decuit diuum turbari, morte carentem,
Vſque adeò, mortale genus breue propter, & ægrum.
Mulciber his motus, domita vi fluminis alti
Amouit flammas. redit in ſua littora Xanthus
Et licet iratæ deinde haud parêre recuſant
Iunoni, ignipotens, & rector fluminis alti.
Verum alios inter diuos grauis orta tumultu
Terribili erupit contentio. namque voluntas
Diſſona, & infauſtum diſcors ſententia bellum
Mouerat iſtorum. magno ſic ergo fragore
Concurrunt, tellus infrà perculſa remugit,
Deſuper intonuit vaſti domus ardua cœli:

Audijt ipſe ſedens in ſummo vertice Olympi
Iuppiter, & riſu ſecum exhilaratus, ab illa
Gaudia concepit veſana lite deorum.
Comminus illi igitur concurrere. primus acutum
Mars clypeum quatiens in Pallada fertur, & illi
Exprobrãs. Quid, ait, nimium tibi ſtulta laceßens
Infera bella deos, tribuis? te decipit ingens
Vis, & ſtulta animi petulansq; audacia. nunquid
Es memor, vt blandis potuiſti inducere verbis
Tydidem, ſtricto vt peteret mea corpora ferro,
Cùm tu tot Danaûm tota ſpectante caterua
Auſa meum telo violare es corpus honeſtum:
Nunc ego te vlciſcar, nunc te tua pœna ſequetur.
Sic ait, & longum contorſit in ægida telum,
Aegida terrificam, lætam, quam ſcindere nedum
Tela triſulca Iouis poßint. tum diua relatis
In Martem pedibus, ſaxum circumſpicit ingens,
Saxum antiquum, ingens, nigrũ, qui fortè iacebat
Limes agro poſitus: quod raptum vindice dextra
Mittit in aduerſum meliori robore Martem,
Ceruicemq; ferit. iuncturis ille ſolutis
Membrorum cadit, atq; immani corpore ſeptem
Iugera contexit læti, quem contigit, agri,
Terribiles turpi fœdans in puluere crines.
Arma procul campum circum ſonuere per omnem.
Illa deum ridens, ſic iactabunda profatur.
Stulte, an adhuc neſcis quàm te ſim fortior ipſo?
Qui te poſſe meas vires ſuperare putabas,
Maternæ exercent furiæ, cùm ſcilicet eſſet
Illa irata tibi, ſuaſit malè: nempe relictis

Partibus Argiuûm, periura nomina Troiæ
Si poſsis toto pergis defendere bello.
Sic ait, & nitidos oculos auertit. at ipſum
Crebros edentem gemitus, & multa querentem,
Erexit Ioue nata Venus, manibusq; leuauit.
Quam Iuno aſpiciens, ſic eſt affata Mineruam.
Eheu ſcutiferi Iouis inclyta filia Pallas,
Diua pudore vacans, homicidam Cypria Martem
Per medios ducit cuneos, belliq; tumultus.
Verum age tu Venerem robuſta vlciſcere dextra.
Sic ait. at Pallas animo gauiſa, ferocem
Incuſsit Veneri dextram. pectusq; decorum
Perculit. Illa cadens animo liquente, genuq;,
Procubuit, virides ambo iacuere per herbas.
His illa inſultans. Tales, ait, omnibus iſtis
Eueniant caſus, qui Troas & arma tuentur
Impia, fœdifragûm, dum congredientur Achiuis
Armatis, & ſint tam fortia pectora, tamq;
Audaces, quàm pulchra Venus, ſolatia Marti
Auxiliumq; ferens, contra me eſt auſa venire.
Sic equidem puto Troianam populabimur vrbem,
Inde quieſcentes tantæ à diſcrimine pugnæ.
Riſit ad hæc Iuno. tum Phœbum ſceptriger alti
Aequoris alloquitur. Quid nos ita turpiter, inquit,
Ceſſamus? nec enim decuit, cùm prælia diui
Miſcuerint alij? nec item res eſſe decori
Hæc nobis poterit, ſi ſic repetamus Olympum,
Et Iouis æratam ſedem ſine nomine pugnæ
Indecores. quin tu, quia iunior, incipis ergo,
Quod me ne facerem decuit, quia grandior æuo

Sum te, plura etiam rerum diſcrimina noui.
Stulte, quid inſipido tam nunc ſis pectore? nunquid
Non meminiſſe potes, quàm nos apud Ilion olim
Paſſi indigna adeò ſimus? cum nos duo ſoli
E numero diuûm, miſſi ab Ioue Laomedonti
Pro certa mercede vt ſeruiremus in annum,
Ipſe dabat mandata, & regia iuſſa ſuperbus.
Ipſe ego Troianam muris immanibus vrbem,
Et latis, pulchriſq;, & cinctam turribus altis
Muniui, ſtatuiq;, inuictaq; Pergama feci.
Te camuras pauiſſe boues in vallibus Idæ
Irriguæ memini. qui cum iam tempora gratæ
Et faciles nobis Horæ perfecta tuliſſent,
Soluendi precij, tum nos ille impius ambos
Dimiſit vacuos, & ſpe deluſit inani,
Multa minans etiam, manibus pedibuſq; ligatum
Te procul in terras miſſurum Phœbe repoſtas,
Hinc vtriuſq; aures inhoneſto vulnere truncas
Facturum. nos promiſſis, nec iure negando
Munere fraudati, cœleſtia templa reuerſi,
Liquimus ingratum irati. tu nunc memor horum,
Pro damnis bona facta refers, & lucra rependis
Troianis, neq; nobiſcum conſumere pergis
Fœdifragos cum diuitijs, cumq; vrbe ſuperba,
Cum nuribus, cum coniugibus. Sic ille locutus
Conticuit. tunc arcitenens Ioue natus Apollo.
Neptune, haud me equidẽ ſapientẽ dixeris vnquã,
Si tecum conferre manus miſerabilis ergò
Troiani populi, potero. nam frondibus omnes
Sunt ſimiles homines: nunc læti, alacreſq; fruũtur

Terræ muneribus, nunc deſtituuntur, & arent.
Nos igitur deceat deſiſtere. ſi libet autem
Depugnent alij. Sic dicens, rettulit iſto
Cum ſermone pedem, nolens committere pugnam
Cum patruo. quem venatrix Latonia ſpectans,
Sic affata ſoror. Fugis, inquit, Apollo ſuperbo
Neptuno cedens? quò nunc tibi tela? quid arcus
Incaſſum ex humero pendet tibi? non ego poſthac
Te poßim perferre domo, velut antè, paterna
Iactantem, quàm tu in cœtu perſæpe deorum
Reſtiteris vaſti maris humida ſceptra tenenti.
Cui nihil arcitenens reſpondit. at inclyta Iuno
Percita bile nigra. ſic inſectata Dianam.
Quid canis, inquit, adhuc nō deſinis eſſe moleſta
Atq; aduerſa mihi? licet arcubus atq; ſagittis
Tu valeas, cœtus muliebres ante, leonem
Te pater extulerit, poßisq; occidere telo
Quandocunq; voles, tecum tamen omnibus armis
Præcipuè validis contendere viribus auſim.
Et tibi erat ſatius per inhoſpita luſtra ferarum
Mißilibus pauidas telis configere ceruas,
Quàm ſic inſectari alios, & te meliores.
Quod ſi pugna tibi cordi eſt, & te mihi præfers
Viribus, vt poßis certo condiſcere ſigno
Quàm te ſim melior, quàm te ſim fortior ipſa,
Congrediamur. & hæc dicens, vtraq; prehendens
Ipſius arripuit læua, dextraq; ſagittas:
Atq; arcum rapit ex humero, quibus aure ſub ipſā
Verberat, arridens. verſæ cecidere ſagittæ
E pharetra, lachrymas fundens dea fugit, & arcū,

Et teretes calamos (ſua munera cara) relinquens:
Vt fugit accipitrem latitans ſub rupe columba
Aerea, neq; enim comprehendi debuit. atq; hic
Latonam alloquitur, generatus Atlantide nympha.
Haud ego diua velim tecum committere pugnã
Difficile eſt etenim cogentis nubila diui
Coniugibus conferre manus: licet auſa fuiſti
Sæpe meas inter diuos eludere vires,
Et me poſtpoſuiſſe tibi. Sic dixit: at illa
Collegit diſperſa ſolò, celeresq; ſagittas,
Atq; arcum teretem, natamq; ſecuta Dianã *eſt.*
Iamq; illa æthereum cœli conſcenderat axem,
Ante Iouis thalamum proſtrata, & queſta parenti
Cum lachrymis, quæ paſſa foret, tenuiſſe videres
Incorruptibilem circum ſua corpora pallam.
Cui pater arridens Saturnius, *ô ſcelus, & cui*
Tantum in te licuit mea filia? quisúe deorum
Auſus id eſt? ac ſi mala publica facta patraſſes.
Cui dea ſyluarumq; potens, arcuq; tremenda.
Tãtũ auſa eſt, inquit, tua pulchra et amabilis vxor.
Quæ modò grata deos inter certamina mouit.
Tales dum ſecum quærunt referuntq; querelas,
Ilion interea ſacrum petit altus Apollo,
Artifici cui ſtructa manu ſacra mœnia Troiæ
Et curæ & cordi fuerant, ne forſitan vrbem
Illa Argiua *die caperet manus, atq; ita fatis*
Vim facerent. nec enim fas tum capere alta fuiſſet
Pergama. diui alij rediere in Olympia *templa,*
Pars ira, pars lætitia communiter omnes
Affecti, aſſedere patri. nec fortis Achilles

De-

Deſinit interea cuneos perrumpere, & omni
Sternere verſa loco: nunc agmina quadrupedantũ,
Nunc peditum. ſicut qui ſertur in aera fumus,
Vrbis ab incenſæ tectis, iraq; deorum,
Per loca vaſta ſitu diffunditur, atq; laborem
Triſticiamq; affert mortalibus: haud ſecus ira
Atq; dolore animi nimio turbatus Achilles,
Et curam Phrygibus multam tulit, atq; laborem.
Forte ſenex Priamus ſuper altæ culmine turris
Conſtiterat, magnum deſpectans altus Achillem
Deſuper, in campo palantes Troas agentem,
Cùm iam nemo vel auderet vel poſſet Achilli
Conſeruiſſe manus, vllóue reſiſtere pacto.
Deſcendens igitur turrim rex deſerit altam,
Et ſtans ad muros populares fatur ad aures.
Magnanimi Troes, ne portas claudere quiſquã
Audeat, ante ſuam quàm ſuſcipiatur in vrbem
Turba virûm fugiens cui nunc metuendus Achilles
Comminus inſultat, perturbans omnia, cladem
Haud dubiam noſtris extremaq; damna daturus,
Ni deus auertat. quare ipſis antè receptis
Intra vrbem, patulas tum primũ occludite portas,
Obicibusq; ſeras firmate & condite poſtes.
Valde etenim metuo, vir hic exitialis in vrbem
Ne irrumpens hodie affligat nos clade ſuprema.
Sic ait, ac illi obicibus à poſtibus æreis
Amotis, ſubitò portas habuere patentes,
Seruaruntq; fuga ſub mœnia tuta receptos.
Obuius his fautor fugientibus ibat Apollo,
Vt clade à tanta eriperet. namq; alta petentes

Mœnia, feſſa fuga vix corpora nuda trahebant
Puluere ſparſa, ſiti pereuntia. talibus ipſos
Cædibus vrgebat ferro metuendus Achilles,
Efferus, & nimia rabie cor fractus acerbum,
Et ſimul eximij decorisq́; & laudis auarus.
Atq; ibi tum Danai cepiſſent Ilion altum,
Ni deus arcitenens mouiſſet Agenora fortem,
Magno Antenore progenitum, cui robora, viresq́;
Indidit, & magnum contra commouit Achillem.
Ergo procul dubijs perſtabat Agenor in armis,
Innixus fago, & multa caligine tectus,
Si forſan vitare manus aut pellere poſſet
Aeacidæ validas, duramq́; euadere mortem.
Verum vbi magnanimũ venientẽ agnouit Achillẽ,
Anxius ingenti curarum conſtitit æſtu,
Magnanimo ſecum ſub pectore talia verſans.
Heu quid agã? nunquid fugiã, ceu Dardana pubes
Cætera palantum? capiet me fortis Achilles
Haud dubie, & velut imbellem iugulabit acerba
Morte trucidandum. Quid ſi Troiana fugari
Agmina tota ſinam, campos ego & ardua ſumma
Luſtra petens Idæ? denſis me deniq; ſyluis
Includam, inde iterum rediturus in Ilion altum,
Heſperus Oceani poſtquam ſe immiſerit vndis
Sudorem abloturus equis? quid nunc tamen iſthæc
Conſultat ſecum hic animus? ne fortè reuerſum
In campo me corripiat pede feruidus vrgens
Aeacides celeri, neq; ſit pòſt vlla facultas
Effugiendi atræ crudelia vulnera mortis.
Quandoquidem ille alijs præpollet viribus vnus
Omnibus.

Omnibus.hunc igitur contrà ſi fortibus armis
Ante vrbem ſtetero,quid ſi non fruſtrer ab omni
Parte cadens voto? quod & hic penetrabile telo
Corpus habet,nec plus anima licet optimus vna.
Mortalem namq; eſſe ferunt, Saturnius ipſum
Quamuis præclarum præ cunctis reddidit vnum.
Hæc dicens,in magnanimũ conuerſus Achillem,
Conſtitit inſano pugnæ correptus amore.
Ac velati ſylua præceps cum pardus ab alta
Irruit aduerſi venantis in arma,nec vllum
Clamorem,nec tela timens,quod corpora ſi quis
Illius attigerit ferro prior,ocyus illum
Perſequitur ſolum,nec deſerit antè virum, quàm
Aut raptum interimat,ferro aut cadat ipſe cruẽto:
Sic Antenorides clarusq; & fortis Agenor,
Non prius vlla fugæ trepidæ dare terga volebat,
Quàm fortẽ expertus pugna aggrederetur Achillẽ.
Sed clypeo forti atq; habili protectus,& haſta,
Fertur in aduerſum,clamans.Fortiſsime Achille,
Iam nimium ſpes vana fuit tibi,poſſe ſuperbum
Ilion expugnare hodie,ſed pectore demens.
Nam ſuperamus adhuc multiq; & fortia Troes
Pectora,qui dulcem patriam defendere caris
Pro natis,pro coniugibus poſsimus: at ipſe
Tu mortẽ huc ſequeris. Sic ille loquutus, & audax
Et fortis bellator,acutum miſit in hoſtem
Intorquens telum,nec aberrans haſta ſub ipſum
In crus eſt delata genu,noua vincula magnæ
Inſonuere ocreæ,ferrumq; ex ære reſultans
Diuino,nihil offendit,nihil inde recidit.

Tunc animo indignans contrà illũ inuaſit Achilles,
Sed nec ut occideret ſub Achille eſt paſſus Apollo,
Nec decus hoc illi tribuit: ſed nube receptum,
Suſtulit è pugna, turbaq́; auertit Achillem
Fraude noua. ſimilis nam cuncta Antenore nato,
Stans procul impetijt telis. tum ſæuus Achilles
Currere, cedentisq́; ſequi veſtigia diui,
Vſq; ad aquas, & iam nimis illi nota Scamandri
Littora. fraude noua deus oblectarier, ille
Sperare hunc celeri ſe poſſe prehendere curſu.
At nimia Troes capti formidine in vrbem
Turmatim ſeſe referunt, implentq; recepti
Mœnia. namq; extrà nec ſe expectare viciſsim
Audebant, nec qui caderent fugerentúe morari:
Sed trepidi pedibus ſibi conſuluere citatis.

ILIADOS HOMERICAE
LIBER XXII.

SIc igitur muros & apertam Troes in vrbem
Dum fugiunt, velut hinnulei, ſudore fluentes
Dum ſiccant artus, dulci & ſitientia potu
Ora rigant, armis & propugnacula firmant:
Interea Argiui muris portisq́; propinqui,
Ora humerosq́; tegunt clypeis. tunc Hectora fortem
Viribus humanis non exuperabile fatum,

Ilion ante ſacrum, Scææq; ante extima portæ
Limina conſtituit: tunc magnũ affatur Achillem,
His deus arcitenens Quid me ſate ſanguine Pelei
Inſectare citis pedibus, mortalis, agentem
Morte carens æuum? nondúmne intelligis & me
Eſſe deum? quò vis animi tam prõptá? quid autem
In ſua non ſequeris fugientes mœnia Troas?
Quæ iam tota tenent. iterum tu vanus aberras:
Non tamen occides mea, nulli obnoxia morti,
Corpora. Sic fato, contrà indignatus Achilles
Reddidit. O fallax, ô crudeliſsime diuûm,
Huc me deluſum mendacis imagine formæ,
Et procul immittens arcu fallente ſagittas
Vertiſti à muris, vbi adhuc quota milia Troum
Sanguineo noſtræ cecidiſſent fulmine dextra?
Hoc mihi tu tantum decus eripis, artibus iſtis
Indignos ſeruans, facili tibi, ſed mihi triſti
Numine, nil metuens humanis miſſa lacertis
Spicula nec meritam tali pro crimine pœnam:
Quam tamen ô vtinam de te mihi ſumere forti
Hac dextra liceat, lueres quæ facta mereris.
Sic ait, & rapido petit ardua mœnia curſu,
Ingentem ſpirans animis atrocibus iram.
Sicut victor equus plani ſuper æquore campi
Fertur, & hærentem curſu rapit alite currum:
Sic alacer pede præcipiti veniebat Achilles.
Quem ſenior Priamus conſpexit in armis
Fulgentem: velut exortum quod tempore ſidus
Diuitis autumni fulget, mortalibus ægris
Triſte quidem, ſed præcipuo ſplendore coruſcans

Nocturnas vincit tenebras, quem nomine dicunt
Eſſe canem ferro atq; auro grauis Orionis:
Non ſecus Aeacides curſu celer actus anhelo,
Sidereis toto fulgebat pectore in armis.
Ingemuit ſenior, tonſoq; à vertice canos
Euellens manibus, ſtantem prope limina portæ
Hectora nil trepidū, nihil arma manúsue timentē
Aeacidæ. quin vel cupidum magis ocyus acres
Conſeruiſſe manus ſic eſt aggreſſus obortis
Ipſe ſenex lachrymis, paſſisq; ante Hectora palmis.
Dulcis, & ante alios Hector cariſſime fili,
Ne quæſo, ne perge, aliis in tuta receptis
Expectare virum ſolus, ne forſitan atra
Morte ſtatim pereas. ſiquidem te fortior ille eſt,
Impius: atq; vtinam tam diuis eſſet amicus,
Quàm mihi, iā canibus foret eſca voracibus, & iā
Paſceret immundas volucres, mea pectora mœror
Deſereret grauis. ille etenim tot fortibus orbum
Deſtituit natis, quos aut ferus enſe peremit,
Aut in longinquas portandos vendidit oras.
Nam neq; nunc rediiſſe Lycaona, nec Polydorum
Cum reliquis noſtris in apertam vidimus vrbem,
Quos mihi Laothoe peperit pulcherrima. viui
O ſuperent ſaltem, captiui & luce fruantur
Aeria. ſunt multa domi grauis æris & auri
Pondera, quæq; ſuæ natæ dedit inclitus Altes,
Omnibus his redimam. quid ſi crudelibus vmbris
Occubuere? dolor miſero mihi quantus? & illi
Quæ peperit, quantus conſumet pectora mœror?
Fortè etiam quædam miſerorum pectora Troum
Triſticia

Triſticia exercebit. at hæc tu vertere ſolus
Omnia nate potes. nos hic prohibere periclis
Solus nate potes, ſi te alta receperis intra
Mœnia, ſanguinei ne tu quoq; forſan Achillis
Occumbas manibus: ſimul hanc ſeruaueris vrbem,
Et magno decore iratum priuaris Achillem,
Iſtam conſeruans animam nobisq; tibiq;.
Quod facias per ego hos canos obteſtor, & aui
Hoc reliquum, ſenio fracti miſerere parentis,
Quem pater exitio Saturnius vrget acerbo,
Et fato damnat miſero, triſtiq; ſenectam
Præcipitem hanc mœrore premit, qui tanta meorũ
Cernere me viuum voluit mala vulnera, cædes,
Tot caſos gladio natos, natasq; neſandis
Abreptas manibus, violata cubilia, raptos
Illiſosq; ſolo pueros, ſtupra omnia paſſas
Abductasq; nurus, tot damna illata ſceleſtis
Argiuum manibus. tum me nunc iſta videntem
Fortè domus ſtantem prima intra limina, quiſquã
Aggreſſus ferro perimat, lanientq; iacentis
Mortua membra canes, vigilantes limine in ipſo:
Quos alui ipſe domi, ſaturati hi ſanguine noſtro,
Noſtras ante domus, & limina prima iacebunt.
At pulchrum eſt iuueni ſumptis occũbere in armis,
Seu multa accipiat diuerſo vulnera ferro,
Seu totus pereat: ſed cum ſenis arida cani
Membra canes laniant, barbãq; & tempora ſœdãt,
Omnibus hæc facies dira & miſeranda videtur.
Hæc ſenior, manibus conuellens vertice canos,
Verba dabat fruſtra. nec enim perſuaſit, vt armis

Cederet Aeacidæ fatis vrgentibus Hector.
Parte alia nudata ſinus & pectora mater,
Alterius detecta oſtentans vbera mammæ,
Talib. aggreſſa eſt lachrymās, & ad Hectora fatur.
Nate decus noſtrum, mea ſola & ſumma voluptas,
Hæc reuerere precor, mœſtæ & miſerere parentis.
Si mea ſuxiſti puerilibus vbera labris,
Quæ tibi ſollicitæ tulerint obliuia vitæ,
Horum nunc memor eſſe velis: reminiſcere matris,
Immanem fuge nate uirum, te confer in vrbem,
Ne contrà contende, nec arma fer obuia. nam ſi
Te fortè interimat ferus ille atq; impius hoſtis,
Non ego te flos ô vteri cariſſime noſtri,
Non ego mi fili, non diues & inclyta coniunx
Impoſitum feretro te proſequeremur inani
Munere deflentes lachrymis, & funus humantes:
Sed procul à nobis in littore claſſis Achiuæ,
Hei mihi, crudiuoris canibus data præda iaceres.
Talibus orantum lachrymis nihil ille mouetur,
Sed manet in ſeſe venientem interritus hoſtem
Magnanimum, telo innixus, clypeoq; coruſcans.
Montanus veluti coluber mala gramina paſtus,
Sæpe viatorem manet, acri percitus ira,
Lubrica conuoluens ſublato pectore terga
Torua tuens oculis, caudaq; & dente minatur:
Talis Priamides ſtabat, confiſus & armis,
Et virtute ſua, prope celſæ limina turris
Indignans, ſecumq; alto ſic corde volutat.
Heu quid agā? ſic nunc redeā intra mœnia primus?
Arguerit me Pulydamas, qui ſuaſit vt omnes

E campo

E campo paterer Phrygas intra mœnia duci
Hac ſub nocte graui, qua nos inuaſit Achilles.
Verum, ego contempſi vera & facienda monentē.
Nunc cum perdiderim populum malè, nota meorū
Ora ſubire pudet, nec poſſum ferre querelas
Troum Troiadumq́; graues, ne fortè quis horum
Talibus aggreſſus me verbis arguat audax.
En populum qui perdit, en Hectora viribus vſum
Confiſumq́; ſuis, patriam qui perdit, & omnem
Cum patria populum. Sic illi fortè loquentur.
Quorum ſi qua meas prolata ferantur ad aures,
Tunc ego tunc vellem tecum congreſſus Achilles
Aut cecidiſſe libens, aut te miſiſſe ſub vmbras.
Tunc me pœniteat, mihi non ſub mœnibus vrbis
Pro patria licuiſſe mori. quid ſi omnibus armis
Depoſitis, clypeo gladioq́; & caßide & haſta
Conueniam? fortemq́; amplecter inermis Achillē?
Pollicearq́; Helenen me reddere velle marito
Cum gaza, rebusq́; alijs, quaſcunq́; per altum
Dicitur in curuis Paris aduexiſſe carinis,
Principium cauſamq́; mali? reliqua omnia Troū
Munera, diuitias, & opes quaſcunq́; tenerent
Diuidere in Danaos, ſocioq́; & iudice Achille?
Tum cogam iurare Phrygas, ne fortè quid vltrò
Abſcondant, ſed cuncta duabus partibus æquis
Diſtribuant, quæcunq́; olim precioſa tulerunt.
Quo tamē abriperis? quid in hæc tā friuola aberras,
O nuper generoſe animi? num deſinis [illegible]
Nam neq́; fidendum eſt illi, cui nulla mearum
Cura precum fuerit, quem non miſeratio ſortis

Vlla meæ capiat, quem nec ius faſue pudorúe
Commoueant. ſcio conficeret me ſæuus inermem,
Non ſecus ac mollem metuentemq; arma puellam.
Non etiam è petra eſt aut robore natus Achilles,
Affari blandis verbis vt oporteat ipſum,
Vt teneri faciunt iuuenes, teneræq; puellæ:
Illi etenim blanda & muliebria multa loquuntur.
Sed potius dubij ſubeunda eſt alea Martis,
Certandumq; manu. vt mox hinc appareat, vtri
Sit deus hanc belli laudem palmamq; daturus.
Talia dum voluens animo ſecum exigit Hector,
Ecce fero ſimilis Marti veniebat Achilles,
Approperans, haſtamq; manu quatiebat anhela
Grandem, fraxineam, totus noua robora ſpirans.
Cuius vi exorti ſurgentia lumina ſolis
Arma nouum ſudere iubar, Priameius heros
Non tulit aſpectum venientis, & arma morari:
Sed citus inde fugam celeri pede corripit ipſis
Protinus à portis. ſequitur fugientis Achilles
Dexteritate pedum fretus veſtigia preſſans:
Quàm facile accipiter præceps è montibus altis
Inſequitur timidam celſa ſub nube columbam,
Prædæ inhians, auidus: celeres fugit illa per auras,
Ocyus ille inſtat, iam iamq; prehendit aduncis
Sublimem pedibus. tam tunc facile Hectora curſu
Occupat Aeacides. ille ad ſua mœnia tendens,
Quærit abire fuga. quem curſu feruidus vrgens
Aeacides, [illegible] Iam terga relinquunt
Aggeris, antiquo qua ſe caprificus agreſtis
Exerit è muro. currentes æquora latæ

Per ſpacioſa viæ, iam deuenere fluentum
Qua duo latiflui fontes in parte Scamandri
Erumpunt: quorum calidiſſimus alter ad auras
Exhalat fumi nebulas, incendia quales
Fundere ſæpe ſolent: ſummo ſons alter in æſtu
Frigidus vſq; adeò eſt, vt frigora grandinis æquet,
Et niuis, & gelido glaciei ex amne creatæ.
Non procul inde cauæ ſtabant è marmore pelues
Amplæ dædaleæ, qua veſtimenta ſolebant
Troianæ lauere antè nurus, quàm mœnia & vrbem
Occluſam Danai longa obſidione tenerent.
Huc igitur curſu, hic fugiens, ille acriter vrgens
Delati, bonus & fortis pede concitus anteit,
Inſequitur melior. nec enim pro tergore tauri,
Pro boue nec certamen erat, quæ præmia curſus
Eſſe ſolent: ſed pro magni vitaq́; animaq;
Hectoris. ac velut in ſtadio cùm præmia coràm
Sunt poſita, aut tripos, aut mulier viduata marito,
Cornipedes ſpectantur equi contendere curſu,
Et ſolitam leuibus metam contingere plantis:
His illi aſſimiles Priami ter mœnia circum
Mutua torquebant pleno veſtigia curſu.
Quos pater aſpiciens cœlo miſeratus ab alto
Iuppiter affatur ſuperos. En Hectora carum,
Troiugenûm video fugientem mœnia circum,
Et doleo, curisq́; animum conſumor acerbis.
Viſcera namq; boum noſtras adoleuit ad aras
Multa prius, nunc nubifera ſublimis in Ida
Nunc florentis adhuc ſuper ardua Pergama Troiæ,
Nunc illum inſiſtens curſu premit acer Achilles.

Conſulite in medium, númne eripiamus, an ipſum
Protinus vt pereat forti tradamus Achilli.
Talia dicentem ſic eſt affata Minerua,
Glauca oculos. O nubipotens, ô fulmina torquens,
Quod pater ore tuo verbum nunc excidit? an tu
Mortalem eripies, & morti obnoxia habentem
Membra virum, nec fata ſines huic noxia duci?
Quod ſi etiam facias, non ergo probabimus omnes,
Quod facies, reliqui diuûm. Cui Iuppiter orſus
Reddidit hæc. Confide animo mea filia, non quod
Iſta velim rata verba, loquor: tu perge ſequendo
Quod iamdudum animo verſas, nec deſere cœptū.
Sic fatur, natamq; manu ſimul impulit, aptam
Iamdudum in facinus: tenues quæ lapſa per auras,
Hectora turbaret, quem iamiam vrgebat Achilles
Inſiſtens: vt ſæpe canis venator adeptus
Hinnuleum cerui inſequitur per luſtra, per altas
Conualles, & certa premit veſtigia, quamuis
Nunc ſub rupe caua, nunc denſa in fronde latentis.
Sic miſer inſtantem fugiens nunc Hector Achillem,
Non latuit, quocunq; pedes vertiſſet, ad vrbem
Sæpe fuga tentans, portasq; euadere ad altas,
Vnde ſui telis ipſum defendere poßent,
Atq; arcere virum fata illi dura ferentem.
Sed quanto ille magis muros & mœnia curſu
Appeteret, tanto magis hic auertere apertum
In campum, longeq; arcere à mœnibus hoſtem.
Et velut in ſomnis curſu cùm ſæpe videmus
Nos non poße ſequi, non illum euadere, quem nos
Inſequimur: ſic Hectoreum dum tendit Achilles,

Non

Non tamen aſſequitur corpus:nec quis tamen illũ
Eriperet caſus, ni conciliator Apollo
Obuius,& vires iuueni firmaret,& ipſum
In genua erigeret curſu meliora ferendo.
Innuit ipſe ſuis,ne fortè quis Hectora telo
Impetat,Aeacides,atq; hoc temerarius ipſi
Præripiat decus eximium , laudemq́; ſuperbam.
Iam quartum attigerant repetiti marmora fontis,
Tum pater ipſe duas æquato examine lances
Suſtinet,& fata imponit diuerſa duorum,
Hectoris hoc domitoris equûm,magni illud Achillis.
Lancibus elatis,fatum ſtetit Hectoris imos
Deflexum ad manes.tunc illum & Apollo reliquit,
Et Pallas magnum præſens affatur Achillem.
Care Ioui magne Aeacida ſpes maxima voti
Iamdudum fuit iſta mei, nos cæde cruenta
Hectoris eximiam laudem ad naualia Graiûm
Eſſe relaturos:cui nunc fuga nulla relicta eſt,
Nullus in orbe locus,quo ſe miſer abdere poſſit.
Non ſi procumbens genua ad patris,inclytus arcu
Hectoreum contra fatum nitatur Apollo,
Tu nunc ſiſte pedes,& ab ægri pectoris æſtu
Reſpira nimio,feſſasq́; recollige vires.
Interea ipſa virum,ſi mentem inducere poſſim,
Aggrediar,tecum congreſſus vt vltima tentet
Prælia.ab his lætus dictis iam ſtabat Achilles,
Fraxineæ incumbens haſtæ. mox omnia Pallas
Deiphobo ſimilis,faciem,vocemq;,coloremq́;:
Et ſimul alloquitur deceptum his Hectora dictis.
Iamdudum ah nimium frater cariſſime circum

Pergama perſequitur te pernix ille. nec vſquam
Reſpirare ſinit. Iam conſiſtamus oportet,
Ambo aggreſſuri fortem per mutua Achillem
Auxilia. Huic magnus contrà ſic reddidit Hector.
Deiphobe, ante alios ſemper cariſsime fratres
Antè mihi, Priamo & diua Ciſſeide natos,
Nunc etiam facto mihi longè carior iſto:
Qui patriæ egreſſus muris me propter, in hoſtem
Auſus es ire, atq; hæc noſtri te cura remordet,
Quando alij muros ſeſe intra & clauſa tuentur
Limina portarum. cui talia verba loquuto
Reddidit hæc Pallas: Nunc te cariſsime frater,
Et genitor genitrixq; rogant, ſummiſſaq; flectunt
Te coram genua, tandem conſiſtere mecum
Incipias. magnum ſiquidem execrantur Achillem
Omnes, & metuunt, & me grauis egit in hoſtem
Mœror & anxietas animi. nunc ergo ruamus
Vnanimes, ſumptis in Achillem fortiter armis:
Vlla nec vlterius mora ſit, nec tela quieſcant
Noſtra iterum donec ſatis experiamur an ille
Arma ſuis referat manantia ſanguine noſtro,
An ne tua fatum ſubeat percuſsus ab haſta.
Sic ait, & falſum præcedit ſubdola fratrem.
Iamq; propinquabant, cùm talibus Hector Achillem
Et prior alloquitur: Non te amplius inclyte Peleo
Edite, ſic metuam, quem circum mœnia Troiæ
Lata ter egiſti, nec contrà ſtare fugatum
Paſſus es. at rediјt nunc in præcordia virtus,
Et vigor ille animi: qui te expectare volentem
Me reficit, quo te aut nigræ demittere morti,

Aut

Aut ipſe ad Stygios poſſim deſcendere manes.
Verum age, teſtemur diuos, qui fœdera certis
Legibus obſeruare iubent, & iura tuentur,
Teſtes præcipui. Nec enim te ego victor acerbis
Afficiam pœnis, ſi victum Iuppiter æquus
Te mihi tradiderit. quin pulchris protinus ipſum
Te ſpoliatum armis, Danais in funera reddam
Concelebranda tibi: quod et ipſe paciſcere mecum,
Vt facias, ſi me tibi donet Iuppiter hoſtis.
Hunc toruo inſpiciens vultu metuēdus Achilles.
Deſipis Hector, ait, qui te quæcunq; paciſci
Mecum poſſe putas. quia quàm ſunt ſancta leonum
Fœdera ad humanum genus, & concordia conſtat
Certa lupis ouibusq́;, ego te tam fœdere firmo
Accipiam, talis mihi erit concordia tecum,
Donec in alterius funeſtis cædibus alter
Expleat inſanum Martem. nunc ergo memento
Virtutis, dextræ, & famæ, laudumq́; tuarum,
Queis tibi nūc opus eſt. nec. n. fuga te amplius hiſce
Eripiet manibus, quem noſtro hoc inclyta Pallas
Conficiet telo, quo te ſimul atq; peremptos
Vlciſcar ſocios, quos tu ſæuiſſime diro
Marte peremiſti Troiæ ſub mœnibus altæ.
Dixit, & inſultans prælongam conijcit haſtam
Corpus in Hectoreum: quam protinus ille reducto
Deuitans capite effugit. volat illa, ſed ictu
Fruſtratam fixamq; ſolo Tritonia Pallas
Reddidit Aeacidæ. quod factum hoſtile fefellit
Hectora, qui magnum ſic eſt affatus Achillem.
Corpore aberraſti noſtro fortiſſime Achille,

Nec tibi dij noſtræ cecinerunt tempora mortis
Ex Ioue, ſic vt opinabare, loquax, & iniquo
Subdolus ingenio, qui me formidine captum
Eſſe tui credas, & me virtutis auitæ
Oblitum. non ergo iterum fugientia terga
Tu mea conſpicies: ſed ſi deus annuat, in te
Non ſine vulneribus multis aduerſa ferentem
Pectora. verum agedum vita hoc nunc miſſile telũ
Ne totum accipias in corpora: quandoquidem te
Sublato, melius nobiſcum ageretur, & eſſet
Hoc bellum leuius: qui nobis omnibus vnus
Cladibus afficias. his dictis ille rotato
Inſiliens telo, medium citò contigit orbem
Ingentis clypei: duro quod ab ære repulſum
Decidit. is telo fruſtratus, triſtis & amens
Conſtitit: haud aliud ſiquidẽ, quod ferret, habebat.
Ergo Deiphobum clypeo quem viderat albo
Inſignem, vocat acclamans, vt ſuggerat haſtam.
Ille autem iam longè aberat, quod proditus Hector
Agnoſcens, ſurdas ſic eſt conqueſtus ad auras.
Hei mihi, nunc video quã me in præſentia captũ
Fata trahant ſuperi, fratrem mihi adeſſe putaram
Deiphobũ, cũ nuſquam adſit, ſed in vrbe moretur.
Sic me, Deiphobum Pallas mentita, fefellit.
Nunc me fata vocant, mihi nunc crudele relicto
Imminet exitium. nec enim ſupereſſe videtur
Vlla fugæ ratio, nullus locus. atqui ego nuper
Dijs cordi fueram: certè & me ſummus amauit
Iuppiter, & fouit ſummo Ioue natus Apollo.
Nunc auerſa deûm mens eſt, & me impia poſcunt
Numina

Numina Parcarum. Sed non inglorius vlla
Morte cadam, nec itē deſcendā ignauus ad vmbras.
Moliar egregium quiddam, quod deinde minores
Fortè etiam noſtri magna cum laude ſequantur.
Sic ait & lateri applicitum citò diripit enſem,
Aere grauem, magnumq́ꝫ, & acuta cuſpide fultū.
Quem ſtringens: vt ſæpe plaga Iouis ales ab alta
Deuolat in campos pedibus raptura recuruis
Aut timidum leporem, aut non duri corporis agnū:
Ibat in aduerſum ſic concitus Hector Achillem,
Enſe coruſcanti minitans. hic fortis Achilles
Viribus atqꝫ animo ſub pectora magna receptis,
Ingentem clypeum fulgentibus applicat armis,
Cui grauidæ ſummo nutant in vertice criſtæ,
Ordine quadruplici galeæ coniq́; comantis.
Addidit huic crines de puro Mulciber auro,
Qui ventis leuiter perſtringebantur, et aura.
Taliter armatus pulchrus ſtetit acer in armis,
Qualis ſidereæ ſubluſtri noctis in vmbra
Heſperus, aſtrorum decus, & pulcherrimus ignis
Emicat apparens: talis tunc fortis Achilles,
Priamidæ exitium portans properabat in hoſtem.
Infeſtam quatiens haſtam, obſeruabat inermem
Corporis Hectorei partem, quà figere poſſet
Tela, & letifero perſtringeret Hectora ferro.
Tectus enim fuerat totus fulgentibus armis,
Patroclo ereptis: tantum qua plurima ceruix
Commiſſa eſt humeris, pars nuda relicta manebat.
Qua ſunt præcipuè letalia vulnera: & illum
Fraxineo temone locum percuſſit Achilles.

Tranſadigens iugulum. quē tantū ex parte recidit,
Nec totum diſſoluit, vt exiguæ ſuper ipſi
Eſſet iter voci, qua reſpondere ſuperbo
Victori poſſet. cui iactabundus Achilles
Proſtrato inſultans, hæc illi eſt verba profatus.
Hector vt extinxti Patroclum morte nefanda,
Te fore iactabas ſaluum, nec talibus vnquam
Pro factis pœnas me ſumere poſſe, negantem
Cum ſocijs tanti commercia ſumere belli.
Demens ô nimium: namq; ipſius vltor, ad altas
Te longè melior, tunc pertulit ocia naues,
Et ſuper ipſe fui, qui te proſternere poſſem.
Nunc tua funeſtæ volucres, catuliq; voraces
Viſcera depaſcent, campo proiecta patenti:
Patroclum Danai condent, pompaq́; frequenti
Inferias ducent, funebria iuſta ferentes.
Sic ait: atq; illi vix iam ſuſpiria ducens,
Et iam deficiens, moribundus reddidit Hector.
Per te, per proauosq́; tuos, manesq́; tuorum,
Per genua obteſtor ſupplex tua, ne mea fœdis
Alitibus canibusq́; cadauer & oſſa relinquas,
Longè apud Argiuas inimico in littore naues.
Sed dona accipias pro me, quæ multa parentes
Et precioſa dabunt noſtri tibi, & æris & auri:
Corpus inane meis reddas, cineresq́; ſepulchro
Inferri patiare, vt me Troiana iuuentus
Troianæq́; nurus condant, & debita noſtris
Manibus exoluant funebria. Talis fatum
Aſpiciens toruè Aeacides. Quid me, inquit, inani
Voce rogas moriture canis, per ſacra meorum

No-

Nomina,per cineres patrios,animaſq́; parentum?
Tete ego,ſi liceat,ſi mens non ægra repugnet,
Atq; vtinam liceat,diſſectum corpore toto
Dentibus his crudum laniem,et tua viſcera mandẽ
Talia tamq; ſceleſta in meq́; meoſq́; patraſti.
Vt nemo prohibere canes tibi corpore ab iſto
Debeat,aut poßit:non ſi mihi munera dentur
Ter decies repetita iterum:non ſi mihi cunctas
Polliceatur opes,non ſi tua ponderet auro
Corpora Dardanides Priamus,tantumq́; rependat
Quantũ ipſe æquipares:nõ te tamẽ optima mater,
Quæ peperit,condet,nec te lugebit auito
Impoſitum feretro. totum te ſæua vorabit
Turba canũ,volucrũq́; inhũata cadauera amantũ.
Illi iam moriens ita reddidit inclytus Hector.
Norã equidẽ, nec te precibus lachrymiſue moueri:
Quãdoquidẽ eſt animus tibi ferreus.at mihi pœnas
Tu quoq; per ſolues. namq; hæc tibi fata recludã,
Quæ monet ira deûm:cùm Scææ ad limina portæ
Te Paris,& præſens arcu configet Apollo.
Talia dicentis mors lumina clauſit,& vmbras
Multa gemens anima infernas,& nigra petiuit
Tartara,& ætatis florem indignata reliquit.
Hunc tamen exanimem ſic eſt affatus Achilles.
Tu morere interea,ſequar ipſe,& lumine cedam
Vitali,cùm fata volent magniq́; voluntas
Venerit hæc Iouis,& diuorum morte carentum.
Dixit,& euulſam de vulnere ſuſtulit haſtam,
Abiecitq́; procul. ſpolianti deinde cadauer
Armis,ſicut erant patrata à cæde,cruentis,

Accurrunt alij Danaûm, mirantur & oris
Hectorei ſpeciem, mirantur & indolis altæ
Virtutem extinctam, ſed adhuc iuuenilibus annis.
Tum certatim haſtis corpus contingere gaudent.
E quibus hæc aliquis ſociûm referebat ad aures.
Quam nunc attactu eſt, & ad omnem mollior ictũ
Illo, peſtiferum qui nauibus intulit ignem.
Hæc dicens, miſſa exanimum conuulnerat haſta.
Sic igitur ſpoliato armis, ſtans fortis Achilles
 Alloquitur ſocios. O primi gentis Achiuæ
Ductores Danaûm, poſtquam pia numina diuûm
Hunc armis vitaq; virum ſpoliare dederunt,
Qui mala plura alijs ſæpe intulit omnibus vnus
Rebus Achiuorum, nunc aggrediamur & vrbem,
Exploraturi quæ ſit ſententia Troum.
Hectore num caſo muros vrbemq; relinquant,
An ſeruanda putent ſua mœnia, ſed quid in iſtas
Laberis Aeacida nugas? & voluis inanes
Mole laborantis curarum pectoris æſtus?
En iacet ad vacuas deſerto in littore naues
Exanimis Patroclus, & indefletus, & exors
Funeris & tumuli: qui nunquam è pectore noſtro
Excidet, & cuius nullum obliuiſcar in æuum,
Dum memor ipſe mei, dũ ſpiritus hos reget artus.
Quod ſi fortè animas ſubeunt obliuia, poſtquam
Ad Stygias venere domos: tamen ipſe receptus
Longè apud infernas Plutonia regna paludes,
Tam mihi dilecti non obliuiſcar amici.
Quare agite ô lætum ſocij Pæana canentes,
Ad naues celeremus iter: ſimul Hectora, nobis

Exi-

Eximium decus, exanimem referamus, ademptum
Troianis, quem ceu numen cœleſte colebant.
Dixit: & indignum facinus molitus, vtroſq;
Traiecit ferro talos, & vulnera loris
Connectens bubulis, ad poſtremum alligat axem,
Puluereum ceruice ſolum verrente ſupina.
Tum ſuper aßiliens currum, fulgentibus armis
Conſpicuus, compellit equos. quibus ire coactis,
Haud tamen inuitis, pulcherrima puluere fœdo
Cæſaries trahitur. capitis decor omnis honeſti
Sordibus eluitur terræ. ſic Iuppiter ipſis
Hoſtibus indulſit. Poſtquam miſerabile nati
Conſpexit corpus genitrix è turribus altis,
Infelix euulſa comas, exuta decoros
Corporis ornatus, & fœmineo ululatu
Proxima peruolitat latè loca, queſtibus implens
Omnia, nec finem potis eſt adhibere dolori,
Parte alia pater & ciues circum vndiq; ſtantes,
Flere, dolere, queri, lamentis rumpere vocem,
Non ſecus, infeſto quàm ſi ardeat Ilion igni,
Et totum in cineres conſidat, & hoſte redundent
Pergama: vix populus Priamum retinere, volentem
Ad muros ruere, & portis erumpere apertis.
Qui caput immundo conſperſus puluere, ciues
Nomine quemq; vocans, querula ſic voce rogabat.
Mittite me ſolum ſocij, licet anxia pro me
Sint vobis ſtudia, & ſortem doleatis iniquam:
Mittite me, ſinite ad Danaûm contendere naues.
Ibo etenim, ſupplexq; virum venerabor, & illum
Crudelem & fortem, ſi fortè euincere poßim,

Illum vt commoueat capitis reuerentia cani,
Et ſenij pietas noſtri, namq; & pater illi
Eſt Peleus ætate grauis, qui protulit illum
In veſtram atq; meam cladem, propriumq; dolorē.
Tot mihi florentes fama atq; ætate peremit
Crudelis natos, vidi tot acerba meorum
Funera: quos omnes non tantum defleo, quantum
Hectora nunc ſolum, cuius me triſtis ad vmbras
Mœror aget. ſequar infelix, ſequar vltima nati
Funera, ad infernas ſedes comitabor euntem.
O ſaltem his manibusq;, & in his complexibus illū
Extingui ſuperis placuiſſet: vt & pia mater,
Atq; ego, qui vitali illum produximus auræ,
Nunc ſaturaremur lachrymis, in funere ſaltem.
Sic ſenior Priamus plorans, plorantibus vnà
Ciuibus, ereptum lamentabatur honorem.
Hic Hecube lachrymis ſuper vda cadentibus ora,
Et ciues ſocias & cœlum queſtibus implet.
Erepto te nate mihi, quid cladibus iſtis
Amplius indulgere iuuat noctesq; diesq;?
Tu mihi deliciæ, tu ſola & ſumma voluptas,
Ciuibus vtilitas viuens quoq; ſumma fuiſti:
Qui te non ſecus atq; deum coluere: tuorum
Præſidium tu ſemper eras, dum fata ſinebant.
Nunc moriens, & nos & feſſam deſeris vrbem.
Talia fundebat lachrymans ſuſpiria mater.
At nondum Andromaches tam grādis fama ruinæ,
Coniugis Hectoreæ vacuas peruenit ad aures:
Necdum exiſſe virum cognorat mœnibus vrbis.
Quæ tū forte ſedens miſera in penetralibus altis,

Telam

Telam exercebat manibus, coccumq́; rubentem
Floribus intexens varijs, effinxit acuto
Compingens radio: tum pulchro crine comantes
Acterſens famulas, ingenti mole lebetem
Ad flammas aptare iubet, quo iuſta parentur
Balnea, queis rediens è pugna ſe abluat Hector.
Heu ignara mali tanti, non illa ſciebat,
Quàm procul ille domo manibus cõfectus Achillis
Palladis auxilio miſeranda morte iaceret.
Interea audiri gemitus, lamentaq́; matrum,
Ploratusq́; virûm triſtes è turribus altis:
Concidit, ac ſubitus miſeræ calor oſſa reliquit,
Excuſſi manibus radij, reuolutaq́; penſa,
Euolat infelix famulis comitata duabus.
Ite (ait) huc mecum, ſi fortè agnoſcere poſſim
Num res inciderit grauior. mihi namq; gementem
Audiuiſſe ſocrum videor, mihi contremit æger
Imo ĩ corde animus, genua ægra tremore fatiſcũt.
Quàm metuo, aduerſi ne quid Priameia coniux
Lugeat: atq; vtinam longè abſit ab auribus illud
Quicquid erit, noſtris. timeo vehementer, vt acrẽ
Hectora per campos fugientem victor Achilles
Vrgeat, atque animis & forſan vulnere fractum.
Semper enim longè præcurrens fida ſuorum
Agmina, ſe cupido temerarius obijcit hoſti.
Sic effata, rapit curſum, ſimilisq́; furenti
Egreditur: famulæ dominam poſt terga ſequuntur.
Poſtquam eſt ad turrim ventum, cœtusq́; virorum,
Atq; ibi rem coràm quæ ſit cognoſcit & audit,
Et videt Hectoreum raptari in puluere corpus

Ad naues, ab equis velocibus, Argiuorum:
Illi nox oculos ſubita caligine texit.
Labitur vt moriens retrò, labuntur & vnà
Ornatus varij, capitiſq; inſigne corona.
Quæ Venus ornarat quondam cum pluribus ipſam
Muneribus doniſq; alijs, quo tempore primum
Duxerat hanc Hector nuptam Eetionis ab vrbe.
Circumſtant Priami natæq; nuruſq; fouentes
Exanimem. poſtquam autē animo redeūte reuixit,
Implebat miſeras querulis vlulatibus aures.
Me miſerā, coniux (inquit) dulciſsime quondam
Hector, vt vnà ambos genuit nos, vnàq; ducit
Fatorum ſeries. Te Pergama celſa tulerunt,
Me pater Eetion Thebis generauit in altis.
Ille etiam primis miſeram me eduxit ab annis,
Vt fierem infelix, properata & morte perirem.
Atq; vtinam infelix nunquam generata fuiſſem:
Tu nunc regna ſubis vmbrarum luce carentum,
Me triſti in luctu viduamq; ægramq; relinquis,
Infanti è nobis genito nòn deinde futurus
Præſidio, non ipſe tibi: poſtquam alta ſubiſti
Regna tenebrarum ſi fortè euadat Achiuûm
Ille manus puer Aſtyanax, maneatq; ſuperſtes.
In curas tamen hoc omnes ex tempore viuet,
Atq; illum lachrymæq; manent, ſæuiq; labores,
Quando alij bona diripient quæcunq; fuerunt
Ipſius, atq; hodierna dies æqualibus ipſum
Omnibus exutum, miſeranda ſorte relinquit.
Ora fluunt lachrymis: & qui patre luget adempto,
Ad patris accedens comites, nunc illius arctum

Attrectat ſagulum, nunc huius vellit amictum.
Quorum aliquis miſerans puerũ libanda propinet
Pocula, & admittat labris primoribus hauſtum,
Non tamen vt totum perfundant vina palatum.
Quæ tamen ipſe olim felix, & vtroq; parente
Præditus, eijceret laribus, nec ſumere cœnam
Verberibus domitum ſecum pateretur eandem,
I procul hinc, dicens, nec enim conuiua recumbit
Nobiſcum genitor tuus hic. ſic ergo ſubortis
Perfuſus lachrymis, viduæ ſe reddere matri
Incipiet puer Aſtyanax: & qui antè ſolebat
In gremio veſci patrio nutrice medulla,
Et pingues ouium è menſa ſibi ſumere partes:
Tum ſomno obrepente oculis, conſueuit in vlnis
Nutricis, mollíq; puer requieſcere lecto:
Nunc miſer & curas, nunc & mala multa videbit,
Orbatus patre Aſtyanax. hoc nominis illi
Troia dedit. Tu vero Hector cariſſime, nuper
Solus eras, qui ſeruabas & mœnia & vrbem:
Nunc tua turmatim naſcentes viſcera vermes
Corrodent, quæcunq; canes liquere repleti,
Ah procul ad Danaũ claſſem, procul arce paterna.
Ipſa tuas veſtes, quas tot taleſq; magiſtra
Arte laboratas intra tua tecta relinquis,
Ignibus vrendas tradam. cùm nullius vſus
Sint tibi defuncto, ſed Troum Troiadumq;
Auctura decus, & famam, laudemq; ſupremam.
Talia perſtabat memorans, lachrymaſq; ciebat.
Complorant aliæ matres, cùm tota querelis
Mœnia, fœmineoq; ſonabant omnia luctu.

ILIADOS HOMERICAE LIBER XXIII.

TAlibus hi mœſtam dum cõplent queſtibus vrbem,
Helleſpontiaci iam proxima littora ponti
Contigerant Danai, tum naues ordine longo
Quiſq; ſuas repetunt: ſolos criſtatus Achilles
Myrmidonas remanere iubet, queis talia fatur.
Myrmidones, & equis celeres, & fortibus armis,
Quos mihi delegi comites, à curribus acres
Nondum diſſoluamus equos ſed ſtare ſinentes
Sic (vt ſunt) iunctos, Patrocli buſta petamus,
Exanimisq́ue omnes ploremus funus amici.
Illi etenim vita functis debentur honores.
Quo demum officio pietatis ritè peracto,
Aeripedes ſoluemus equos. tum corpora bello
Et fletu laſſata cibis reparabitis omnes
Vberibus. dixitq́ue, & dictis agmina parent
Myrmidonum, lætiq; ducem ſua turba ſequuntur,
Quotquot erant mœſto cumulantes funera fletu,
Ter circum exanimem ducentes agmina amicum
Cum turmis equitum, luctu & mœrore grauatis.
Quos inter deſiderium miſerabile fletus
Excitat alma Thetis, lachrymis iam terra madebat
Omnis, & arma virũ lachrymis perfuſa fluebant.
Talem etenim dubijs cuperent in rebus habere
Conſiliatorem, qualem amiſiſſe dolebant.

Tum

Tum miſerè excruciās ſua pectora mœſtus Achilles,
Admouet ipſe manus homicidas pectori amico,
Atq; ita cum lachrymis. Magni ſate ſtirpe Menœti
Gaude, ait, infernis etiam & lætare ſub vmbris.
Omnia quandoquidem perſoluam, quæ tibi nuper
Pollicitum memini, tractum huc exangue cadauer
Hectoris. vt comedāt, canibusq; auibusq; relinquā.
Bis ſex nobilium Troum de ſanguine natos
His ego mactabo manibus. tibi amice tuisq;
Manibus inferias, cinerum hic ad buſta tuorum.
Sic ait. & grauiter cōmotus in Hectora, corpus
Exanimum tota reſupinum extendit arena,
Ante thorum Patrocle tuum: tum fortibus armis
Se exuere, & currus ſub equis diſſoluere, & omnes
Aeacidæ ante rates poſitis diſcumbere menſis,
Quæ grauidæ ſtabant illic, lauteq; paratæ.
Illic læta boum mactabant corpora, multæ
Balantes illic agnæ capræq; cadebant,
Copia multa ſuum præſtantum dentibus albis
Concidi in fruſta, & lento torrerier igni,
Defluere vndatim ſanguis prope triſte cadauer.
Hic alij Danaûm reges lenire dolorem
Aeacidæ, quem de caſu capiebat amici,
Conati, duxere ad regem Agamemnona Achillem.
Cuius vt ad thalamum ventum eſt, aptare lebetem
Vndantem lymphis, igniq; apponere mandant,
Tentantes ſi fortè volet ſibi fortis Achilles
Abluere hinc artus, & tabe fluentia membra.
Ille negat, iuratq; Iouem ſe nolle lauari,
Patroclo quàm iuſta prius perſoluat, & igni

Concremet,& cineres tumulo componat, & altã
Cæſariem ſecet ipſe ſibi. Nec enim mihi talis
Contigit antè,inquit,dolor huius tempore vitæ,
Nunc tamen inuiſis epulis mihi cœna paretur.
Cras vbi prima nouos aurora reduxerit ortus,
Rex Atrida iube Danaos age cædere ſyluam,
Ligna ferant,ſtatuantq́; pyrã,quibus oſſa cremari
Talia conueniat. facili quo mortuus igni
Conſumptus,properè ex oculis uaneſcat,ad altas
Deſcendens Ditis tenebras,& miles agendis
Inſiſtat rebus,quarum pars magna relicta eſt,
His omnes parent dictis,menſisq́; paratis
Accumbunt,vnaq́; epulis potuq́; fruuntur:
Nec tamen his epulis animi ſuus ardor egebat.
Iamq́; vbi edendo fames, ſitis eſt extincta bibendo,
Vadunt quiſq; ſua capturi in ſede quietem.
Mœſtus ad vndantis circumflua littora ponti,
Myrmidonum comitante manu veniebat Achilles,
Quà maris ingentes fluctus iacit vnda reſorbens,
Multa gemens,triſtiq; ſuo cum corde volutans,
Donec curarum requies fractorq́; laborum
Lumina melle ſuo iam falleret oblita ſomnus.
Pulchra etenim multo laſſarat membra labore,
Hectora dum ſequitur fugientem fortis Achilles.
Tunc illi ſupra caput aſtitit vmbra Patrocli,
Omnia viuenti ſimilis,vultusq́; oculosq́;,
Staturam, vocemq́;,& cultum corporis omnem:
Sic affata virum, Dormiſne oblite ſodalis
Pelide,mihi care,tui? dum fata ſinebant
Viuere,carus eram,ſemper tibi primus habebar:

Exa-

Exanimem nunc me, nec opina morte peremptum,
Deſeris heu. ſed nunc miſerere, & conde ſepulchro;
Quo citius Stygij portis admittar auerni.
Nam procul à placidis arcent me ſedibus umbræ,
Nec fluuium tranſire ſinunt, ne miſcear ipſis.
Nunc vagor inferni ſpacioſa per atria Ditis,
Errans incaſſum. nec enim licet eſſe quieto.
Da dextrã miſero precor: & quoniã tibi prõptũ eſt,
Eripe me his inuicte malis. non ſedibus iſtis
Ad te iterum veniam, rapido conſumptus ab igni:
Nec dabitur tecum poſthac de rebus agendis
Conſulere, vt nuper viuentes fecimus ambo:
Sed me letiferi cohibet vis ferrea fati,
Quod mihi naſcenti ſæuæ ſtatuere ſorores,
Hoc quod te quoq; Achille manet, ſub mœnibus altũs
Laomedonteæ paruo pòſt tempore Troiæ
Hoc quoq; te, repetens iterumq; iterũq;, precabor,
Ne procul à noſtris tua mandes oſſa reponi
Oſsibus. & quoniam primos ſimul egimus annos,
Cùm puerum pater ex Opoente Menœtius olim
Me tulit ad veſtros ſtudio properante penates,
Tempore quo infelix natum Amphidamãte peremi
Ludendo inuitus, tum me domus inclyta Pelei
Suſcepit, cura & tecum nutriuit eadem:
Nunc etiam noſtra oſſa vna condantur in vrna,
Coniuncta aureola, ſed quæ capere vtraq; poſsit:
Quam tibi (nã memini) dono dedit inclyta mater.
Talia dicenti magnus reſpondit Achilles.
Quid tandẽ huc Patrocle venis dulciſsime? & iſthæc
Ordine ſic mandas vt proſequar? omnia porrò

Concremet, & cineres tumulo componat, & altā
Cæſariem ſecet ipſe ſibi. Nec enim mihi talis
Contigit antè, inquit, dolor huius tempore vitæ,
Nunc tamen inuiſis epulis mihi cœna paretur.
Cras vbi prima nouos aurora reduxerit ortus,
Rex Atrida iube Danaos age cædere ſyluam,
Ligna ferant, ſtatuantq́; pyrā, quibus oſſa cremari
Talia conueniat. facili quo mortuus igni
Conſumptus, properè ex oculis uaneſcat, ad altas
Deſcendens Ditis tenebras, & miles agendis
Inſiſtat rebus, quarum pars magna relicta eſt.
His omnes parent dictis, menſiſq́; paratis
Accumbunt, vnaq́; epulis potuq́; fruuntur:
Nec tamen his epulis animi ſuus ardor egebat.
Iamq́; vbi edendo fames, ſitis eſt extincta bibendo,
Vadunt quiſq; ſua capturi in ſede quietem.
Mœſtus ad vndantis circumflua littora ponti,
Myrmidonum comitante manu veniebat Achilles,
Quà maris ingentes fluctus iacit vnda reſorbens,
Multa gemens, triſtiq́; ſuo cum corde volutans,
Donec curarum requies fractorq́; laborum
Lumina melle ſuo iam falleret oblita ſomnus.
Pulchra etenim multo laſſarat membra labore,
Hectora dum ſequitur fugientem fortis Achilles.
Tunc illi ſupra caput aſtitit vmbra Patrocli,
Omnia viuenti ſimilis, vultuq́; oculoſq́;
Staturam, vocemq́;, & cultum corporis omnem:
Sic affata virum, Dormiſne oblite ſodalis
Pelide, mihi care, tui? dum fata ſinebant
Viuere, carus eram, ſemper tibi primus habebar:
Exa-

Exanimem nunc me, nec opina morte peremptum,
Deſeris heu. ſed nunc miſerere, & conde ſepulchro;
Quo citius Stygij portis admittar auerni.
Nam procul à placidis arcent me ſedibus vmbræ,
Nec fluuium tranſire ſinunt, ne miſcear ipſis.
Nunc vagor inferni ſpacioſa per atria Ditis,
Errans incaſſum. nec enim licet eſſe quieto.
Da dextrã miſero precor: & quoniã tibi prõptũ eſt,
Eripe me his inuicte malis. non ſedibus iſtis
Ad te iterum veniam, rapido conſumptus ab igni:
Nec dabitur tecum poſthac de rebus agendis
Conſulere, vt nuper viuentes fecimus ambo:
Sed me letiferi cohibet vis ferrea fati,
Quod mihi naſcenti ſæuæ ſtatuere ſorores,
Hoc quod te quoq; Achille manet, ſub mœnibus altis
Laomedonteæ paruo pòſt tempore Troiæ
Hoc quoq; te, repetens iterumq; iterũq;, precabor,
Ne procul à noſtris tua mandes oſſa reponi
Oßibus. & quoniam primos ſimul egimus annos,
Cùm puerum pater ex Opoente Menœtius olim
Me tulit ad veſtros ſtudio properante penates,
Tempore quo infelix natum Amphidamãte peremi
Ludendo inuitus, tum me domus inclyta Pelei
Suſcepit, cura & tecum nutriuit eadem:
Nunc etiam noſtra oſſa vna condantur in vrna,
Coniuncta aureola, ſed quæ capere vtraq; poßit:
Quam tibi (nã memini) dono dedit inclyta mater.
Talia dicenti magnus reſpondit Achilles.
Quid tandẽ huc Patrocle venis dulcißime? & iſthæc
Ordine ſic mandas vt proſequar? omnia porrò

Exequar, vt Patrocle iubes. ſed adeſto parumper
Huc ad me propius, da tangere pectus amicum,
Da collum amplecti, miſerum lenire dolorem
Complexus poterint noſtri: ſine iungere dextras.
His dictis petit amplexus, & inania tendit
Brachia. nã ſub humũ ſe condidit vmbra relabens,
Ceu fumus tenues ſolet euaneſcere in auras.
Territus Aeacides, ſomno experrectus ab alto eſt.
Tum ſurgens quatiensq; manus, ſic voce gementi,
Hei (inquit) certè eſt aliquis poſt vltima ſenſus
Fata animi. ſunt vmbrarum: ſimulachra vagantum
Sunt aliquid manes, quamuis non ſenſibus illos
Percipimus. ſiquidem mihi pernox vmbra Patrocli
Aſtitit, & vultus & cuncta ſimilima viuo:
Et plorans mandata dedit, tum ceſsit in auras.
Talibus auditis omnes fleuere, miſerti
Patrocli exanimis. qui dum ſic triſtia lugent,
Ecce diem reuehens miſeris mortalibus almum,
Surgit ab Oceano tenebris aurora fugatis.
Cum prius Atrides Danais ad iuſſa vocatis
Merionem iubet eſſe ducem, comitem Idomenei:
Inſtrumenta operum expediunt, aptantq; ſecures,
Et dolabras, aptasq; ad ligna trahenda catenas.
Et nunc ſumma petunt, nunc per decliuia curſum
Accelerant, nunc ſyluoſis anfractibus errant.
Iamq; propinquabant celſæ radicibus Idæ,
Iãq; ipſam attigerant, iam sũma atq; ima tenebãt.
Aptant ſeſe operi, ſonat icta ſecuribus ilex,
Glandiferæq; cadunt quercus, cadit ardua pinus,
Per ſyluam latè fragor intonat. ergò cadentum

Fru-

Fruſta legunt,onerantq́; ingenti pondere mulos.
Nec mora, mulorũ putrem quatit vngula cãpum,
Perq́; iter emenſum redeunt,atq; inter eundum
Per nemus vmbriferum iuuat ire, arbuſtaq́; denſis
Virgultis ſpectare,manu quæ quiſq; ferebat.
Nam ſic Meriones magni comes Idomenei
Iuſſerat.vt littus tenuere,vbi magnus Achilles
Condiderat commune tibi Patrocle ſepulchrum,
Et ſibi,quodq́; vna duo corpora clauderet vrna,
Hic longo ingentem deponunt ordine ſyluam,
Atq; ibi conſiſtunt omnes.tum magnus Achilles
Myrmidonas ferro accingi iubet,inde iugales
Curribus aduectant,illi omnes iuſſa capeſſunt,
Protinus armati conſcenſis curribus adſunt,
Miles & auriga,procedunt agmine primi
Pulchrè inſtructo equites, ſequitur fulgẽtib. armis
Turba nitens peditum: poſt quos exangue cadauer
Patrocli impoſitum feretro de more miniſtri
Elatum,in medium cœtu ſpectante reponunt.
Mox tonſi iniectis totum texere capillis,
Corpus inane viri : ſequitur gemebundus amici
Complexus caput Aeacides,& deſtinat orco
Præſtantem mittens animam pallentibus vmbris.
Iam loca contigerant quæ deſignarat Achilles,
Depoſuere humeris capulum:tum mœſtus Achilles
Flauam cæſariem,quam lenifluo Sperchio
Nutrierat, primiſq; virentem eduxerat annis,
Ipſe ſuis manibus ſibi præſcidit,altaq́; longè
Aequora proſpectans, animo indignante profatur.
Sperchie ,hos alio crines tibi nomine Peleus

Sacrarat pater, in patriam ſi fortè rediſſem,
Hanc tibi diſſectam celſa de fronte dicarem,
Mactaremq́; agnos decies quinq; albicomantes
Ad fontem, quà templa tibi atq; altaria fumant.
Hæc vouit ſenior: cuius tu vota preceſq́;
Non exaudiſti. nunc cùm mihi fata negarint
Ad patrios remeare lares, careſq́; parentes
Deuoueo hanc Patrocle comam tibi. talia dicens
In manibus poſuit iam non capientis amici
Cæſariem, lachrymas nec continuere videntes.
Iamq́; inter gemitus, inter ſuſpiria flentum,
Phœbus Atlantiaca ſeſe occuluiſſet in vnda,
Ni prior Aeacides ſic admonuiſſet Atriden.
Atrida, tibi nam parent tot milia Graiûm,
Iam quia ploratum ſatis eſt, age præcipe, vt iſtinc
Secedant, linquantq́; pyram, dapibuſq́; paratis
Inſtaurent menſas alacres, cœnæq́; parent ſe,
Nobis condendum tumulo eſt exangue cadauer:
Primores tantum maneant. Ea verba loquutum
Audijt, & ſua quemq; iubet tentoria Atrides
Agmen abire retrò. tum queis ea cura laboris
Demandata fuit, congeſta protinus omni
Materia ſtruxere pyram, quæ partibus eſſet
Quattuor æqualis, ſed qualibet ordine centum
Longa pedum: & triſtes ſuper impoſuere Patroclū
Exanimem. multas etiam de more bidentes,
Incuruoſq́; pedes lectiſſima corpora tauros,
Cæſos ante pyram circum poſuere. ſed horum
Pingui adipe exanimem totum contexit Achilles
A pede ad vſq; caput, mactataq́; corpora circum

Mellis

Mellis & vnguenti redolentia vaſa locauit.
Tum feretro incũbens, gemitũq; è pectore ducens,
Quatuor adiecit buſto præſtantia equorum
Corpora, deq; nouem geminos (quos ipſe fouebat
Conſueto ſibi more) canes, ter quattuor addit
Egregios iuuenes præſtanti ex ſanguine Troum,
Infeſto mactans animo. pòſt igne voraci
Omnia conſumente, graui de pectore queſtu
Suſpirans, bis voce vocans affatur amicum.
Salue (ait) infernis etiam Patrocle ſub vmbris,
Gaude etiam, quia pollicitis nunc omnia ſolui
Debita vota meis. tecum bis ſena cremantur
Corpora Troiani iuuenes, verùm Hectora dirum
Non ignis conſumet edax, non flamma cremabit,
Sed proiecta canes depaſcent membra voraces
Ipſius. hæc minitans atrocia verba profudit.
Integer ille tamen iacuit: quia ſcilicet illum
Alma Venus vetuit catulos contingere fœdos,
Noctes atq; dies aſſiſtens, membra rubenti
Diuinoq; fouens oleo, ne fortè quid ipſi
Contingat, laceréτue exanguia membra iacentis.
Tum placidam cœlo nubem demiſit Apollo,
Obduxitq; locum dulci circumfluus vmbra,
In quo corpus erat poſitum, ne forſan aperti
Contactum nimio ſolis tabeſceret æſtu.
Poſtquã omnẽ non poſſe pyrã cõprendere flãmas
Senſerat Aeacides, procul aſtans voce vocabat
Horriferũ Boream, Zephyrũq; immane ſonantem,
Sacra vouens, auroq; effundens vina precatur,
Aſpirent animas igni, flammasq; cierent.

Audijt orantem lita mille coloribus Iris,
Et mox nymbiferos petijt cita nuncia ventos.
Queis in marmorea propè diſcumbentibus aura
Aſtitit. at viſa ſurgentes Iride *venti*
Ad ſe quiſq; vocat ſeſſum, veſciq; paratis
Inuitant epulis: quibus illa hæc verba loquuta eſt.
Oceani repetam fluctus, vbi ſacra parantur
Annua ab Aethiopum *populo, dijs omnibus: iſtic*
Diſcubitura, vetor veſtris accumbere menſis.
Verum magnanimus nunc vos inuitat Achilles,
Te Borea violente, & te genitiue Fauoni,
Sacraq́; facturum vobis promittit, vt ignem
Illic ad tumulum Patrocli, *extructaq́; buſta*
(Quem nunc exanimem lugent Argiua iuuentus)
Suſcitet afflatus veſter, qua concitus aura
Ardeat iſte rogus. ſic fata, receſſit in auras.
Protinus inſano miſceri turbine venti,
Obſtrepere, & nubes denſare, & murmure pontum
Turbari, criſpari vndæ, fluctuſq; cieri.
Hoc ad frugiferam ſpirantes flamine Troiam
Perueniunt, flammaſq́; mouent, flatuq́; frequenti
Lucida per totam iactant incendia noctem.
Quam ſimul inſomnem magnus ducebat Achilles
Ex auro cratera tenens magnumq́; rotundumq́;,
Impletumq́; mero dextra, terræq́; refundens
Libabat Patrocle *tibi, maneſq; vocabat.*
Non ſecus ac miſeri circum noua buſta parentes
Natorum, quos parca tulit malefida, queruntur,
Et lugent mœrore graui: ſic mæſtus Achilles,
Fata dolens properata ſui lugebat amici,

Triſtia

Triſtia deducens lachrimoſæ tempora noctis,
Donec ab Eois Auroræ prauius vndis
Lucifer aſcendens ſuperis apparuit oris.
Tunc venti poſuere: ſtrues iam tota ſepulchri
In cineres conſumpta iacet, tum flamma quieuit:
Tum procul à buſto ſecedens diuus Achilles,
Feſſa ſoporiferæ proiecit membra quieti:
Cuius vt arripuit ſubrepens lumina ſomnus,
Cùm magnum peterent Atriden heroes Achiui
Certatim, ſtrepituq́; virûm, populiq́; tumultu
Excitus Aeacides, ſic eſt affatus Achiuos.
Atridæ, proceresq́; alij, atq; heroes Achiui,
Nunc primum cineres nigranti extinguite vino,
Et vires cohibete ignis: tum nuda legemus
Oſſa Menœtiadæ cunctis notiſſima. nam ſunt
In media ſita ſola pyra. Troiana virorum
Corpora mixta feris parte exteriore locaui,
Inde eadem duplici pinguedine condita, circum
Aurea tumba tegat: donec ſequar ipſe, ſub imos
Deſcendens manes. tumuli mediocris honorem
Interea fieri iuſſi: monumenta parabunt
Nobiliora viri nobis, quos fata reſeruant
Poſt nos, multiplici ſocios in claſſe futuros.
Talia dicenti, parent heroes: & ignem
Nigranti mandant ſocijs extinguere vino,
Quantuſcunq; fuit. quo facto, flamma reſedit,
Subſidunt cineres: mœſti pòſt alba Patrocli
Oſſa legunt ſocij, multoq; interlita pingui
Aureola condunt vrna, veloq; tegentes
Includunt tenui, poſt hæc prope buſta ſepulchri

Fundamenta parant, aggeſtoq́; aggere terræ
Inſtituunt molem. poſt quæ perfecta, paratos
Ire retrò vetat Aeacides. Nam præmia, ludos
Funebres ſua proponit victoribus, altis
Nauibus educens ingenti mole lebetas,
Et tripodas magnos, & equos, multosq́; bouesq́;,
Et bene præcinctas precioſa in veſte puellas,
Atq́; albi nigriq́; grauiſſima pondera ferri,
Principiò qui fortè velint, inuitat, equorum
Prærapido curſu contendere: præmia ponit
Victori famulam, forma præſtante puellam,
Doctam Palladias artes, anſaq́; lebetem
Inſignem duplici, magnum, multiq́; capacem.
Hæc primo. Sed enim precium dat habere ſecundo,
Acris equæ, necdum domitæ, ſexennis, & aluum
Impletum rapidi geſtantis ſemine muli.
Tertia dona facit, pulchrumq́;, & ab igne lebetem
Intactum, qui bis geminas includere poſſit
Menſuras. Auri quarto duo magna talenta.
Inde nouam quinto Phialam, ſua præmia ponit.
His ita diſpoſitis, ſurgens ita fatur Achilles.
Atridæ, vosq́; Argiui, bello apta iuuentus,
Quæ nunc aſpicitis prolata è nauibus altis,
Præmia ſunt equitum curſu certare volentum.
Quod ſi vel nobis aliјs de rebus adeſſet
Certamen, vel vt antè mihi certare liberet,
Ante omnes ego victor eram cum laude futurus
Non dubia: vos noſtis equos, quibus acribus vtor,
Quos immortales genitor mihi maximus, illi
Neptunus dedit. Ipſe ſed his in cladibus expers

Muneris huius ero: namq; optima ſemper agentem
Aurigam amiſere, oleo perfundere pingui
Illorum crines ſolitum, lymphaq́; recenti
Abluere. ergo in humum mæſti per fortia fuſis
Colla iubis, ſtabunt ſua triſtia fata gementes.
Ergo ſuis quicunq; virûm confidere forſan
Acribus audet equis, properè in certamina iungat
Curribus applicitos. ſic fato, protinus adſunt.
Rex prior Eumelus, magni clariſſimus ibat
Filius Admeti, vincentum diues equorum.
Poſt hunc Tydides ſequitur, qui fortia ducens
Sub iuga cogit equos, quos forti nuper in armis
Abſtulit Aeneæ, quando illum fautor Apollo
Ereptum celeri curſu tutatus ab hoſte eſt.
Tum flauus Menelaus equos Agamemnonis, Aethē
Atq; Podargon agens, ſortem donauerat Aethen
Anchiſæ magno Anchiſiades Echepolus,
Ne iuſſus peteret bello Neptunia Troiæ
Mœnia, ſed mollem ſecura per ocia vitam
Duceret, illum opibus ſiquidem pollentibus auxit
Iuppiter in clara ſedem Sicyone tenentem.
Hanc igitur curſu celerem tum duxit Atrides.
Poſt hunc duxit equos Nelidæ illa inclyta proles
Neſtoris Antilochus, Pyliarum è ſemine matrum
Clarus equis: quem prudentem prudentior ipſo
His pater admonuit. Quamuis te nate fauētes
Iuppiter & Neptunus amant, omnemq́; dederunt
Artem: (quod virtus tua ſit tibi teſtis) equeſtrem,
Atq; ideo non multum opus eſt vt multa tenentem
Pluribus admoneam: noſti ſigna edita circum

Ducere equos,metamq; alacri contingere curſu.
Verum ducis equos,nec tantis curſibus aptos,
Nec celeres ſatis,icc irco conſidere multum
Talibus obfuerit:verum ſunt curribus acres,
Et celeres ſocijs,alacresq; animisq; parati.
Nec te plura ſciunt alij,quin pluribus vnum
Nil dubitem præſtare animo virtutis auitæ.
Sed mea nunc memori,quæ dicam,mente reponens
Conſilia exequere, è multis ne pauca ſequutus
Præmia nulla feras. fabri quoq; fiſsile lignum
Arte ſecant,& conſilio quàm viribus vſi
Rectius: alta maris turbantibus æquora ventis
Arte regunt naues nautæ,non viribus vllis.
Ingenio aurigas aurigæ laude minores
Vincere ſæpe ſolent, longeq; relinquere victos.
Qui conſidit equis & curribus,erret oportet,
Et vagus huc illuc metam monſtrante feratur,
Deuius à ſtadio: contrà qui callidus acri
Præditus ingenio eſt,quamuis virtute minores,
Ducat equos,tamen obſeruat quàm tramite recto
Contingat metam,nec ab hac auertit habenas.
Non ignorat enim rationem artemq; regendi:
Sed tergis iuuenũ magis ac magis inſtat, & vrget,
Qui ſpacio præcedere,equisq; præire videntur.
Nunc qua parte ſitam poſsis contingere metam
Signa tibi dicam:tu condita mente teneto.
Planicie in media campi,qua plurima curſa
Feruet equûm via trita,& limite clauſa recenti eſt,
Prominet è terra ſtipes non longior vlnis
Quatuor,aut piceæ quernáue ex fronde reciſus,

Aridus: haud etenim ventiſue aut imbre ſatiſcit.
Quem gemini iuxta lapides candore niuali
Hinc atq; hinc poſiti firmis radicibus hærent,
Aut tumulo ſignum impoſitum iam lumine caſsi,
Aut nota mittendis ibi condita curribus olim.
Quam nunc Aeacides metam certaminis huius
Eſſe iubet, quam tu propius nunc curribus actis
Intentus pete, & incumbens à parte ſiniſtra
Dextrum verbere equum, verbisq; vrgeto. ſed ipsũ
Proximus accedens ſignum, te flecte ſiniſtro
Vt ſtringens molli radat curuamine metam,
Nec tamen ad lapidem offendat, ne fortè labantes
Collidantur equi, currusq́; ferantur inanes:
Quod lætum reliquis fuerit, tibi dedecus vni.
Quod ſi nunc fueris mea iuſſa ſequutus, in ipſo
Flexu primus eris, primusq; ad ſigna propinques,
Saluus eris, nec te quiſquam præuertere curſu
Aeripedum poterit: non ſi vel Ariona fortem
Adreſti conſcendat equum, dijs patribus ortum:
Aut etiam, quos hæc aluerunt paſcua, magni
Laomedontis equos habeat. poſt talia natum,
Optima cùm natum monuiſſet multa, reſedit.
Quintus Meriones ſeſe in certamen agebat
Curribus aſcenſis. iam omnes certare parati
Conſtiterant, & iam ſortes eduxit Achilles.
Antilocho primam, tibi rex Eumele ſecundam,
Contigit Atridæ Menelao tertia, quartam
Merioni fortuna dedit, venit vltima magno
Tydidæ. ſic compoſitis, atq; ordine ductis
Sortibus, in campo procul aſsignauit Achilles

Deſcriptis loca carceribus, metaq; ſtatuta.
Præfectum Phœnica dedit genitoris amicum,
Qui curſus ſpectans cunctorum, vera referret.
Protinus æripedes flagriſq; & vocibus acti
Exiliunt, curſumq; à nauibus ocyus omnes
Accelerant, adduntq; gradum: cita puluere nubes
Quadrupedum cumulata leui petit aera curſu.
Tum Zephyro per colla iubæ ſtringuntur equorum,
Nunc voluuntur humi, curruſq; rotæq; feruntur
Præcipites: celerem nunc curſus in aera tolli
Curribus aurigæ ſtudijs incumbere totis:
Nunc trepidare animis, & equos ſibi quiſq; vocare
Nomine quemq; ſuo. tanta eſt in quoq; cupido
Vincendi, tam corda pauor nouus intima pulſat.
Iamq; reuertentes iterum canentia ponti
Littora contigerant, metæq; fuere propinqui,
Tum virtus animoſa, & vis apparuit omnis
Vnius cuiuſq; virûm. Tum principe curſu
Eumelus ſuperabat equûm: cui proxima Troes
Seruabant Diomedis equi veſtigia, tanquam
Curribus hærentes. Iam iamq; priora ruentes
In iuga: iam ceruicem Eumeli, & fortia terga
Afflatu humectant, atq; ipſum lora tenentem
Frontibus vrgebant: præuertiſſentq;, vel ipſam
Cepiſſent pariter metam, ni ſæuus Apollo
Tydidæ excuteret dextra è victrice flagellum.
Ille dolore animi lachrymas emiſit, & ira
Percitus, ante videns curſum retinere quadrigam
Eumeli, indecorem ſeſe currumq; relinqui
Excuſſo è manibus ſtimulo: nec Pallas amico

De-

Deſuit. illa videns Diomedem ab Apolline læſum,
Aduolat, & dextra reddit fautrice flagellum,
Et vires immittit equis, & concitat ipſa.
Tum petit Admeto genitum turbata, fremensq;
Illius euertit currum, iuga fortia frangens
Auulſo temone. feruntur ab axe iugales,
In loca iuncta viæ, deuoluitur ipſe rotarum
Inter vtrunq; orbem, lacer omnia, lumina, frontẽs
Et nares, atq; ora ſimul cubitosq; manusq;.
Tum lachrymas oculis, nec vocem gutture miſit,
Teſtem lætitiæ. Tum caſu fretus amici,
Emicat ante alios Diomedes victor. at ipſi
Addidit & vires, & laudem Pallas honeſtam.
Proximus hunc ſequitur Menelaus: tertius ibat
Neſtorides, affatus equos hac voce paternos.
Currite, ferte citi currum, properate, quid obſtet
Quominus Atriden ego conſequar axe citato?
(Nam neq; Tydiden, cui vires innuba Pallas
Sufficit, & decus hoc tribuit, ſuperare laborem)
Dedecus hoc tantum ne vos contingat, vt iſthæc
Fœmina deuictos Aethe poſt terga relinquat.
Quod niſi victores eritis (mihi credite) poſthac
Amplius haudquaquam caros vos Neſtor habebit.
Quin etiam ferro interimet, ſi præmia tardi
Vltima nos referamus & hoc vincamur honore.
Accelerate igitur, volucri præuertite curſu,
Et loca præripite ante alios anguſta viarum,
Per quæ ego vos ducens celeres moderabor habenas
Doctus equûm domitor: nec me via fallet euntem.
Talia dicentem regem audiuere iugales,

Corripiuntq́; ſimul ſpacium breuiore rotatu
Quàm prius. at tandem præceps obiecta vorago eſt,
Proſciſſusq́; viæ limes pluuialibus vndis.
Hanc videt Antilochus, per quam tendebat Atrides
Vitans peius iter. qui cum ſibi adeſſe propinquum
Cerneret Antilochum, ſed paulum tramite flexo
Tendentem, ſic alloquitur. ſate Neſtore magno,
Nūc temerè huc immittis equos, age cōprime currū
Hæc anguſta via eſt: mox vt te flexeris iſthac,
Latior excipiet campus. ſin hæc minus audis,
Iam metus eſt ne colliſis hic curribus ambo
Lædamur ratione pari. Sic dixit: at illum
Diſsimulans audiſſe, tenet veſtigia, & inſtans
Antilochus magis vrget equos, atq; obſtruit aures.
Quantum autem virtute valens & viribus æui
Expertus iuuenis, iacto comprendere diſco
Terrai potuit, tantum nunc Neſtore cretus
Præuertit Menelae tuos Atrida iugales.
Sponte reſiſtebas ſiquidem, ne curribus vnà
Colliſis, nulli victoria certa veniret,
Fractaq́; in anguſto iuga limite bina iacerent.
Ergo iterum Antilochum ſpectans iratus Atrides,
Talibus alloquitur. Quò nunc fugis improbe, vel qd̄
Pernicioſe facis? pereas male. nam neq; verum eſt,
Quod ſapere, & fortem te dicit Acheia pubes.
Non tamen ex facili tibi præmia tanta dabuntur,
Nec ſine iurataq́; fide, precibusq́; profuſis
Illa feres. ſic dixit: equis hinc fatur Atrides
Nulla mora eſt, agite eſte citi, vos robur & ætas
Commendant, & ſunt iuuenili in corpore vires,

Illos

Illos deſtituunt genua ægra ſenilibus annis.
Sic clamans, terrebat equos. illi agmine facto
Inſtaurant curſus. & iam loca capta tenebant,
Proxima ab Antilocho: ſpectabat vtrunq; ruentem
Ad palmam totus poſitis exercitus armis,
Tanta ferebatur ſublata per aera nubes
Pulueris, & tanta cinxit caligine cœlum.
Primus ibi Idomeneus Cretæa ductor ab Ida
(Extrà namq; ſedens circum loca celſa tenebat)
Currentes accepit equos, clamore regentis
Perlato. tum nouit equum ſpadica colore
Integrum, fronte excepta: quam parua notabat
Alba nota, in formam reuocantis cornua Lunæ.
Stans igitur celſa in ſpecula. ſic deinde profatur.
O Danaûm proceres, reges, heroes, amici,
Solus equos ego conſpicio: verum ire priores
Nunc alios uideo, non idem auriga profectò
Hos moderatur equos, neq; cuius prima fuerunt
Eductæ galea ſortis loca. namq; iugales
Illius in ſtadio reor offendere morantes.
Certè ego quos metæ propiores eſſe videbam,
Nuſquam nunc video, cum totius vndiq; campi
Aequora proſpiciam. certè aut amiſit habenas
Auriga è manibus, neq; ad iſtam ſiſtere laxos
Aeripedes potuit, neq; circum currere metam.
Aut cecidiſſe virum, & currum fregiſſe putarim.
Nam diuerſam, animo velut indignante, receptis
Viribus intendere viam. ſed vos quoq; ſtantes
Intentos cohibete oculos: diſcernere certò
Tam mihi difficile eſt, quàm cuilibet ordinis huius.

Sed niſi me coniecturæ ſigna omnia fallunt,
Aetolus vir hic eſt magnorum rector Achiuûm,
Tydeo patre proditus armipotens Diomedes.
Non tulit hæc Aiax, grauiterq́; inuectus, Oilei.
Idomenee, inquit, quàm nunc temeraria nullo
Dicta pudore iacis? celeres, ac penè volantes
Plana feruntur equi medij ſuper æquora campi,
Nec tu es Achiuorum iuuenum viridiſſimus æuo,
Nec ſunt perpetuo tibi perniciſſima viſu
Lumina, nec iactare tamen te deſinis iſtis
Dictis vaniloquis, nec talem te eſſe decebat
Tam ſine fronte virum, tam tota mente proteruum
Sunt hic, ſunt alij te multa laude priores.
Prima tenent Diomedis equi, qui deinde ſequuntur
Illorum dextra artifici moderatur habenas
Eumelus. toruo dicentem talia vultu,
Iratoq́; tuens Cretæis ductor ab oris,
Docte bonis (inquit) maledicere, inutilis Aiax
Tunc cum bella manus poſcũt, quid inepte ferocis?
Quin age ſi lubitum eſt prodi, licet experiamur
Vter ſit curſu melior: tum cuius equorum
Digna ſit emerita virtutis gloria palma,
Auferat aut tripoda, aut ingenti mole lebetem,
Muneris inter nos Agamemnon arbiter eſto.
Dixit. at iratus verbis grauioribus Aiax
Multa minabatur: Sed res in verba tuliſſent,
Ni ſurgens properè rem compoſuiſſet Achilles,
Non nunc, inquit, erat tempus contendere verbis
Acribus ô Aiax, heroes, & Idomenee.
Nec vos hæc leuitas decuit, nec res ea pulchra eſt.

Vi-

Viderit hoc aliquis veſtrûm, quia fecerit alter
Arguat, & meritò tanquam ſcelus eſſe piandum
Duxerit. ite igitur, cœtum ſpectate ſedentes.
Mox aderunt meritæ pro laude & honore coronæ
Certantes: tum qui primi, qui deinde ſecundi
Aduenïant, coram vobis ſpectare licebit.
Sic ait. Interea Diomedes tergora equorum
Verbere concutiens aderat, leuis vngula campum
Tranſuolat, alta ferens volucri veſtigia planta
Curſus anhelus equûm, ſtetit ipſe in puluere lætus
Protendens auriga manus, tum pondere currus
Auriq́ argentiq́ grauis per plana viarum
Orbita ſumma leui vis puluere tacta volabat.
Conſtitit in medio certaminis orbe reſiſtens.
Pectora cornipedum multo ſudore fluebant,
Ceruicesq́; iubæq́;. Ibi poſtquam conſtitit ergo,
Deſilijt curru, flagro ad iuga ſumma relicto.
Tum fortis Stheneleus precium non vile puellã
Arripit, & tripoda ingentem, ſocijsq́; ferenda
Tradidit ad celſas pulcherrima munera naues.
Ipſe reſoluit equos. Poſt hunc Neleius heros
Antilochus, qui fraude mala præuertit Atriden,
Non virtute aliqua, curru defeſſus anhelo
Ad pulchras aderat virtutum præmia merces.
Quanto autem ſpacio princeps equus additus axì
Diſtat ab orbe rotæ, quam cauda verberat ima:
Tanto tum ſpatio poſt terga reliquit Atriden
Antilochus, quando ille virum præceſſerit ante
Quanto abeat ſpacio iacti grauis orbita diſci.
Atq́ illum haud dubiè, niſi ſors inimica vetaſſet,

Præterijſſet, agens, meliori laude iugales:
Auctæ etenim fuerant animoſo in pectore vires
Atridæ maioris equæ prænobilis Aethes.
Quod ſi illos prima ſors commiſiſſet arena,
Et primo in ſtadio certaſſent viribus æquis,
Antilochum palmæ ambiguum liquiſſet Atrides.
At comes Idomenei flauum ſequitur Menelaum
Meriones, haſtæ ſpacio per inane volutæ:
Cuius equis vires adimebat ſerior ætas.
Curribus ipſe etiam quod ineptior eſſet agendis,
Filius Admeti currum poſtremus agebat.
Quem celer aſpiciens multũ eſt miſeratus Achilles,
Conuerſusq́; duces ſic eſt affatus Achiuos.
Ecce vir ille (inquit) quo non præſtantior alter,
Poſtremus redit. hunc donemus honore ſecundi
Muneris, ipſius merito: ſi fortè probatis.
Præmia quandoquidem Diomedes prima meretur.
Dicta probant omnes: & dona ſecunda tuliſſet
Eumelus, niſi Neſtorides grauioribus eſſet
Antilochus magnum verbis affatus Achillem.
Non ego nunc meritò doleo atq; iraſcor, Achille,
Si quod ais verbo, re perficis? ánne fatendum eſt
Præmia deberi mihi, quæ nunc eripis, iſthæc
Deſpondens alij? ſed non ita. namq; ea debes
Parta labore meo mihi præmia, ſit licet axis
Eumeli confractus, equos detraxerit error.
Strennuus ipſe vir & fortis, per vota deorum
Debuit eſſe memor, tunc cum certamen iniret,
Ne ſinerent ipſum fieri poſtrema tenentem.
Quod ſi te miſeret fortè ipſius, & tibi cordi eſt

Donare

Donare hunc etiam, tibi ſunt tentoria plena
Auri atq; argenti, tibi ſunt armenta gregesq́;
Omnigenûm pecorum, famulæ ſunt intus, equiq́;:
Ex illis quantum ipſe voles, largire, licebit
Vel primo maiora ferat. quo nomine Achiuis
Omnibus, & meritò tali laudabere facto.
Hac ego non alicui poſſum concedere palma:
Siquis fortè volet mecum conferre, licebit.
Talibus ex animo dictis arriſit Achilles,
Gratificans etiam tali ſua munera amico.
Tum ſic alloquitur. Si te ſate Neſtore forti
Hoc iuuat, Eumelo donemus vt & ſua forti
Præmia, non ſe indigna feret. namq; æreus ipſi
Atq; ingens dabitur thorax, fulgente metallo
Extremas oras rutilum, quem fortibus olim
Congreſſo eripui mihi viribus Aſteropæo.
Dixit: & Automedonta iubet proferre cubili,
Prolatum dedit Eumelo. quo munere lætus
Ille quieſcebat reſidens. poſt talia præco
Sceptra manu retinens, cùm iuſſa ſilentia turbæ
Indixiſſet, ibi aſſurgens Menelaus acerbis
Multus in Antilochum verbis inuectus. Vbi, inquit,
Antiloche eſt tua nunc ſapientia? quódue dediſti
Ipſe tui ſpecimen? virtus tibi noſtra profectò
Ludibrio affecta eſt, retuliſti robur equorum,
Inde tuos noſtris minus indole & arte valentes
Auſus es ante tuliſſe. Sed huc agite optima Graiûm
Pectora, primores, proceres, regesq́; ducesq́;,
Vos iuſto arbitrio cauſam cognoſcite, & æquis
Cernite iudicijs, nihil vlli gratificantes,

Ne quis fortè queat Menelaum dicere fraudem
Antilocho intentaſſe, dolóue egiſſe maligno.
Egit equos noſtris virtute atq; arte minores,
Viribus atq; armis ego ſum præſtantior illo.
Quod ſi nemo aliquid pronunciet, æquus vtriq;,
Forſan & à vobis ſententia nulla feratur,
Ipſe feram, iudex quam nemo redarguet æquus.
Hæc etenim nobis ſententia dicta feretur.
Ergo age Neſtorida, ſicut decet, omnia redde
Qualia erãt paulo antè, & equos & flagra reſume
Et currus aſcende iterum: tum deniq; iura
Neptunum terras atq; æquora vaſta mouentem,
Non te ſponte tua fraudem feciſſe, meosq;
Et currus & equos animo impediſſe maligno.
Cui bonus Antilochus. Fer (ait) Menelae, fer æquo
Te precor, hoc animo factum. tibi namq; fatebor
Cedere debueram, qui ſum te iunior, & tu
Me prior & melior. non ignorare videris
Audaces animos iuuenum: quibus omnia feruor
Subijcit ætatis non optima, promptior illis
Semper adeſt animus, ſed & imbecillius omni
Tempore conſilium. nunc ergo ignoſce fatenti
Errorem. pernicis equæ tibi munere cedo:
Siq; quid eſt aliud, quo me tibi poſſe putarim
Complacuiſſe, feres, nulla eſt mora, poſce, tenebis.
Te precor obteſtorq; Ioui gratiſſime, ne me
Eſſe malum credas, quæcunq; in tempora viuam.
Dixit: & egit equam generoſo Neſtore cretus,
In manibus tradens Menelai. protinus illi
Lætior eſt animi melioris reddita virtus:

Non

Non ſecus ac fœcundus ager, qui frugibus horrens,
Roribus aerijs conſpergitur, vnde vireſcit.
Sic tibi tunc Menelae animi flos ille virebat.
Tum ſic alloquitur: Sate Neſtore, nunc te ego talẽ
Qualis es experior, tibi ſponte volenſq; remitto
Quicquid id eſt, quod fortè incauta admiſerit ætas,
Tecum in amicitiam redeo, deſiſte vereri:
Cedere maiori maior quàm imponere laus eſt.
Nec facile hoc aliquis mihi perſuaſiſſet Achiuûm,
Quod tu, ſed multos ſubijſtis & antè labores
Tuq; paterq; tuus pro me: non ergo viciſſim
Hanc tibi debuero veniam? nunc tu quoq; noſtram
Accipe & aufer equam, quo ſentiat omnis Achiuũ
Concio, me non ſæuo animo, non eſſe ſuperbo.
Dixit, & Antilochi ſocio qui ponè manebat,
Tradit equã: pulchrũ Antilochus tulit ipſe lebetem.
Meriones auri duo magna talenta recepit,
Nãq; is quartus erat. quod erat quintũ ordine mu-
In medio phiale, cui duplex anſa, relicta eſt: (nus,
Quam bonus Aeacides Nelidæ munus amico
Magnanimo dat habere ſeni, cui talia fatur.
Hanc cape magne ſenex monumentũ funeris ingẽs
Patrocli. nec enim mixtum viſurus Achiuis
Amplius aſpicies ipſum. te hoc munere dono
Gratuito: nec enim iaculo, nitidáue palæſtra,
Non curſu certare potes, tardante ſenecta,
Et neruos hebetante graui ſine viribus æuo.
Dixerat. ille dato lætus, ſic deinde profatur,
Omnia vera equidem præfatus es ordine, fili,
Atq; vt te decuit, neq; enim mihi mẽbra ſuperſunt

Quæ fuerant robuſta prius, neq; firma pedum vis,
Nec manuum iunctura valens, quæ pendet vtroq;
Debilis ex humero, quod ſi vigor ille iuuẽtæ,]
Si mihi uis iuuenilis adhuc, ſi feruor adeſſet,
Qualis erat cum Bupraſio Amaryncea regem
Condentes tumulo ducebant funus Epei,
Multaq́; rege ſati poſuiſſent præmia vulgo
Fortibus euincenda viris, nemo hic Pyliorum,
Nullus Epeorum, nemo ex Aetolide turba
Seſe æquare mihi potuit: qui poſſet haberi
Par mihi, nemo fuit. pugna nam pugil acerba
Enope progenitum fortem Clytomedea vici,
Ancæum lucta Pleuronion. *inde ferocem*
Iphiclum leuitate pedum, quamuis bonus eſſet,
Inuictusq́; aliis: tum Phylea, tum Polydorum
Proſtraui iaculo miſſæ feliciter haſtæ.
Tantum me gemini forti Actorione creati
Præcurrere in equis, obiecta parte ſuorum
E turma iuuenum. ſed & his victoria tali
Contigit ingenio. gemini cum namq; fuiſſent,
Alter erat currum doctus regere arte magiſtra,
Alter equos quo vellet acuto arcere flagello.
Tunc ego talis eram, nunc talia munera tractent
Pectora adhuc iuuenes qui ſunt, & brachia fortes:
Me carioſa vetat, ne proſequar iſta, ſenectus.
Tunc ego magnanimos heroas & inter, & acres
Verſabar virtute viros, armisq́; potentes.
Verum age defuncti nunc ipſe ſodalis honores
Proſequere, hoc nullo munus mihi tempore gratum
Non erit, accipioq́; libens, & lætor, & ipſi
Gratulor

Gratulor ex animo tibi præſtantiſſime Graiûm,
Nunc quoq; quod noſtri non ſis oblitus honoris:
Quem qualem merear clypeatos inter Achiuos,
Tu quoq; cum paucis non ignorare videris.
Dij tibi dent pro tali animo quæcunq; mereris,
Dij tibi perſoluant grates, & præmia reddant
Digna ſatis pro me. ſic dixit, deinde quieuit.
Aeacides turbæ ſe immiſcuit ipſe frequenti,
Hic qui fortè velint crudo contendere cæſtu
Inuitat precijs animos, & præmia ponit
Victori, grauido ſexennem corpore mulam,
Robuſtã, indomitam, & multa vix arte domandã:
Orbe rotundato calicem, ſolatia victo.
Tum voluens oculos, & ſtans erectus in auras,
Rex, ait, Atrida, voſq; omnes ordine Achiui,
Nunc quibus & virtus, animuſq; in pectore præſes
Adſit, & euinctis attollat brachia palmis,
In medium duo procedant: cui fautor Apollo
Tradiderit facilem tanto è certamine palmam,
Hanc ſecum referet ſua ſub tentoria mulam.
At qui victus erit, calicem feret ille rotundum.
Hæc vbi dixiſſet, vir corpore prodijt ingens
Pugil, & arte valens, & viribus integer amplis,
Et virtute bonus, Panopeo natus Epeus.
Ille manu mulam tangens, tum voce canora
Prodeat huc (inquit) calicem qui fortè requirat.
Mulam ego non alium patiar deducere quóquam.
Hanc etenim didici, teneoq; fideliter artem,
Qui ſatis eſſe putem reliquis me cedere palmam
Pugnarum certaminibus. nec enim reperitur,

Omnia qui teneat. verum hæc ego voce profatus,
Re præſtabo etiam quicunq; audacia mecum
Conferet arma manu, plagis multatus abibit
Talibus, vt membris diffractus & oſsibus æger
Excidat ipſe ſibi, nec ſe ſubducere poſsit.
Quem ſi fortè volet ſaluum quis, & eripere ipſum
Cogitat è noſtris manibus, properè adſit oportet.
Talibus auditis cum concio tota ſileret,
Proſilit in medium virtute vir inclytus, ipſi
Membra deo ſimilis, Telaonidæ Meciſthei
Filius Euryalus regis, qui in funere quondam
Oedipodis Thebas peruenerat, atq; ibi victor
Proſtrauit, quicunq; manus attollere contrà
Thebanorum auſi fuerant. huic fauit amico
Tydides, Zonamq; dedit, lorisq; bouillis
Munijt inſtructum, cupiens hac vincere pugna
Euryalum. ſic accincti grauioribus armis,
Progreſsi in medium truculentis cæſtibus aptas
Conſeruere manus, ſublimia brachia cœlo
Tollentes. digitis nixi manuumq; pedumq;.
Tum fera colliſis ſtridebant dentibus ora,
Et velut vnda fluens vtriuſq; à corpore largus
Sudor ijt, largoq; humectat flumine veſtes.
Cùm pugnæ intentus magis ac magis vrget Epeus,
Et malæ Euryali ſic plagam inflixit acerbam,
Vt miſer immundam peteret reſupinus arenam,
Vaſta mole cadens, genibus membriſq; ſolutis:
Non ſecus ac Borea ſtridente in littore ſicco
Fluctibus eiectus morituro palpitat artus.
Quem tamen ipſe manu releuans erexit Epeus.

Hoc

Hoc quoq; magnanimus facto: tum feſſa trahentē
Membra virum, craſſumq; vomentē ex ore cruorē,
Cum calice arreptum ſocij in tentoria fidi
Seminecem referunt. tū præmia magnus Achilles
Tertia difficili poſuit tentanda palæſtra,
Victori magnum tripodem, feruentibus aptum
Ignibus: at precio, quod bis ſex pinguia poßint
Corpora dependiſſe boum. ſed munera victo,
Ancillam multorum operum, formaq; probandam,
Bis geminis precio bobus quæ æquanda fuiſſet,
Protulit in medium, ſimul aſtans talia fatur.
Procedant licet iſta quibus ſunt munera cordi,
Propter vt accipiant eadem certare parati.
Tum ſeſe in medium cœtum Telamonius Aiax,
Et Laerte ſatus, prudens conſultor, agentes,
Conſeruere manus validas. Ceu prouidus olim
Aedificans noua tecta faber, ſuſpendit in alta
Aptans tigna domo, ne ventis peruia cedant.
Tum manibus percußi humeri replicantibus ictus
Et longè reſonare, & toto corpore ſudor
Defluere, & craſſo vibices ſanguine nigræ
Apparere humeris, & per latera vndiq;, tanto
Fortius incubuere viri pro laude ferendi
Propoſiti tripodis, nec quiſquam cedere capto
Velle loco, nec ſe proſternere poſſe vicißim.
Iamq; mora Danaos tædere vbi ſenſerat Aiax,
Sic prior. O generoſe animi, conſultor Vlyſſes,
Aut tu ſublatum me à terra fortius vrge,
Aut ego te rapiam, curabunt cætera diui.
Suſtulit hæc dicens ſublimem, & in aera raptum

Præcipitans egiſſet humi, niſi cautus Vlyſſes
Ipſe ſui memor ingenij, genua ardua, verſo
Poplite percuſsiſſet agens Telamone creati.
Qui poſtquam in bibula iacuit reſupinus arena,
Pronus in os ſuper incubuit veterator Vlyſſes.
Quod factum admirati omnes ſtupuere ſilentes.
Tum patiens etiam Aiacem complexus Vlyſſes
Suſtulit haud altè, tum pondere preſſus Vlyſſes
Succubuit. ſic ambo ergo cecidere ſolutis
Poplitibus, ſed mox ira ſtimulante reſurgunt,
Tertiaq́; arma parant, in tertiaq́; arma ruiſſent,
Ni facere ambobus vetuiſſet amicus Achilles.
Ne vos amplius vlla, inquit, diſcordia pugnæ
Iráue in hoc teneat certamine. victor vterq;
Veſtrûm eſt. communis victoria cedet vtriq;,
Et patria accipiet veſtrûm mihi præmia vterq;.
Cedite nunc alijs, & in hoc certamen ituris.
Illi parentes monitis, & puluere fœda
Corpora purgabant, & veſtibus inde reſumptis
Conſedere alacres. Poſt hæc Peleius heros,
Si qui fortè velint rapido contendere curſu,
Inuitat precijs, & primo præmia ponit:
Victori cratera nouum pulchrumq́; capacem
Sex menſurarum, quem argenti ex ære paratum
Sidoniæ fecere manus, quæ talia poſsunt
Artifici fabricare modo, quem deinde Thoanti
Phœnices mare ſulcantes iamq́; alta tenentes
Littoraq́; & portus, hoc munus habere dederunt:
Patroclo poſt hæc Eunæus Iaſone natus,
Capto Priamida tum fortè Lycaone portans,

Grande

Grande dedit precium: quóq; illum exinde redemit
Hunc quoq; tunc precium victori fortis Achilles
Craterem poſuit, qui curſu anteiret Achiuos.
Eximium robuſta bouem per terga ſecundo.
Tertia dona facit grauis auri ſemitalentum.
Inde vbi adhortatus certamen inire fuiſſet,
Præmia vt auferrent currentes talia Achiui,
Primus Oileo ſatus audaciſsimus Aiax,
Et Laertiades fraudum ſator, Antilochuſq;
Neſtorides: hic namq; pedum leuitate coæuis
Præſtabat reliquis, quos ordine magnus Achilles
Poſtquam diſpoſuit, ſignoq; exire iubebat,
Corripiunt ſpacia extemplo, limenq; relinquunt.
Emicat ante alios Aiax, cui cautus Vlyſſes
Proximus it, iamiamq; tenet, certatq; tenere.
Sicut vbi radium textrix velocibus vrgens
Per telam digitis, ſubtegmina pectore prono
Contingit: ſic Aiacem Laertius heros
Vrgebat, necdum æquabat veſtigia puluis.
Iam tamen afflabat praeuntis terga, propinqua
Inſiſtens anima, decus hoc palmamq; petentem
Inclamant Argiua manus iuuenumq; ſenumq;,
Hortantes curſum acceleret. iam proxima metæ
Contigerant loca, glaucā oculos tum cautus Vlyſſes
Pallada voce vocans. Audi dea te precor, inquit,
Sis felix, fautrixq; meo ſuccurre labori.

Talia dicentem dea glauca audiuit, eiq;
Et celeres plantas, & crura leuiſsima curſu
Addidit. Aiacem iam vero ad ſigna volentem
Extendiſſe manum, fortuna affecit iniqua,

Obijciens caſum. ſiquidem per lubrica lapſus
Cæſorum Patrocle tibi, loca ſparſa fimetis
Taurorum, cecidit, fœdoq; in ſtercore vultum
Fœdauit. tum craterem Laertius heros
Abſtulit, agreſtem taurum miſerabilis Aiax:
Quem cornu retinens dextra, ſic deinde profatur,
Ore fimum ſtercusq; ſpuens. Iniuria Pallas
Extitit alma mihi, quæ ſic tutatur Vlyſſem
Vt natum genitrix, dicentem talia, Achiui
Ridebant, multosq; dederunt ore cachinnos.
Antilocho precium poſtremum ſemitalentum
Ceſſit. at is ridens: Pulchrè, inquit, noſtis amici.
Quod dij cœleſtes etiam maiora deorum
Numina cedendo venerantur. at optimus Aiax
Me maior, me grandior eſt: ſed maximus annis,
Et factis, nunc ille ſenex grauis, atq; moleſtus,
Cum reliquis audet contendere, præter Achillem,
Omnibus, & curſu. tacitè his laudatus Achilles,
Antiloche hæc (inquit) fruſtra mihi verba loquutus
Haudquaquam fueris, namq; addam ſemitalento.
Semitalentum aliud, quo tu læteris honore.
Sic fatus, iuueni dedit auri ſemitalentum.
Lætus is accepit, quem non ſperarat honorem.
His quoq; perfectis, tum longam protulit haſtã,
Et clypeum, & galeam poſitis triplici ordine criſtis,
Inſignem, quæ magni olim Sarpedonis arma
Abſtulit, & magno tulerat Patroclus Achilli.
Tum ſtans vnanimes ſic eſt affatus Achiuos.
Nunc adſint, robuſta viri conferre parati
Brachia, & alterius qui poſſint ictibus ictus

Atq;

Atq; ipſi accipere,atq; alijs inferre,potentes
Mutua ſanguineis infligere vulnera dextris.
Quorum qui prior alterius de corpore fluxum
Sanguinis educet,ſciſſa cute,munus habebit
Enſem hunc Threicium pulchrum,clauisq; decorū
Argenteis,quem ipſe eripui forti Aſteropæo.
Hæc diuiſa ferent inter ſeſe arma,ſubinde
Ambo noſtræ aderunt intra tentoria cœnæ.
Sic fatus tacuit. cùm mox Telamonius Aiax
Impiger,& grauibus Diomedes fortis in armis
Proſiliunt,animis alacres.toruumq; tuentes
Obſtupuere omnes,horrorq; inuaſit Achiuos.
Hi conferre gradum properant,Martemq; laceſſūt,
Mutua terribili miſcentes verbera flictu.
Ter ſeſe inuaſere,ter abſtinuere repulſi
Alter ab alterius metuentes vulnera ferro.
Tum Telamone ſatus clypeum Diomedis adacto
Tranſmiſit gladio,corpus defendit ab ictu
Aere grauis thorax. Diomedes enſe coruſco
Summa petens iuguli,telum ſuper extulit oram
Ingentis clypei. ſpectantes talia Achiui,
Et veriti ne quid pateretur iniquius Aiax,
Deſinerent iuſſere,æquataq; præmia ferrent.
Tum Diomedi enſem magnum Peleius heros,
Vagina incluſum nitida,loroq; reuinctum,
Victori dat habere decus.Tum magnus Achilles
Proijcit in medium metuendum pondere diſcum,
Quem quondam Eetion in magnum fortis Achillē
Torſerat,euerſum conatus ſternere:at illum
Suſtulit Aeacides.diſcoq; potitur,& armis.

Hoc ita propoſito ſerratæ pondere maſſæ,
Experiatur, ait, diſcum quemcunq; iuuabit
Tollere. victori ſiquidem ſuffecerit vſus
Illius, in ſpacium quinquenne, nec vtile ferrum
Interea vel paſtor emet, vel diuitis agri
Cultor ab vrbe petet, quamuis ingentia terræ
Iugera pinguis aret: tantum eſt hoc pondere ferri.
Dixerat. at pugnam ſe velle ſubire profeßi
Procedunt fortis Polypœtes atq; Leonteus,
Atq; Aiax Telamone ſatus. tum clarus Epeus
Arripiens diſcum, ridentibus egit Achiuis.
Poſt hunc inſignis belli virtute Leonteus.
Tertius inde Aiax Telamonius. ille priores
Vi multa excedens vltra ſigna omnia torſit.
Vltimus arripiens maſſam fortis Polypœtes,
Tanto deuicit ſpacio ſtata ſigna priorum,
Quantum paſtor agens pingues in paſcua tauros
Proieciſſe pedum potuit perſæpe recuruum.
Spectantes plauſere viro, ſocij Polypœtæ
Munus in eximias naues ſublime tulerunt.
Protinus Aeacides celeri certare ſagitta
Inuitat, qui fortè volent, & præmia ponit,
Ingentiq; manu malum de naue refixum
Erigit, & volucrem traiecto in fune columbam,
Quò tendant ferrum malo ſuſpendit ab alto.
Qui primus volucrem ferro contingat acuto,
Is ferat appoſitum munus, bis quinq; ſecures:
Totq; ſecuriculas, qui funem ruperit ictu.
Prodijt his dictis rex Teucer, eumq; ſequutus
Fortis Meriones, magni comes Idomenei.

Aerata

Aerata inde datas miſcent in caſside ſortes.
Teucro prima loco ſors contigit: ille reductum
Fortiter emittens telum, nec munera vouit
Debita primitias agrorum, aut ſacra daturum
Vlla ſagittifero regi. quo crimine Phœbo
Irato, volucrem non attigit: indita tantum
Vincula diſfregit, quæ cum ſtridente ſagitta
Lapſa ſolo iacuere, columba per aera purum
Tollitur. acclamant totis ſpectacula caſtris.
Meriones properè arrepto fidentior arcu,
Vouit primitias agnorum & munera Phœbo,
Et vacuo lætam cœlo ſpeculatus, & alis
Plaudentem nigra figit ſub nube columbam,
Tranſmittens alæ medium, reuoluta ſagitta
Figitur in terram, mali ipſa in culmine ſidens
Proiecto demum collo & ſtridentibus alis
Decidit exanimis, vitamq́ reliquit in aſtris.
Spectantes Danai miracula tanta, ſtupebant.
Atq; ita Meriones retulit bis quinq; ſecures,
Ipſe ſecuriculas Teucer. Tum fortis Achilles
Prælongam ducens haſtam, magniq́; capacem
Propoſuit bouis haud vulgari ex ære lebetem,
Præmia, qui iaculis vellent contendere: quorum
Et gnari & cupidi prodibant, rex Agamemnon,
Merionesq́; alacer, magni comes Idomenei.
Quos celer aſpiciens ſic eſt affatus Achilles.
Nouimus Atrida, quàm ſis & viribus amplis
Inclytus, & prudens annis, atq; optimus idem
Omnibus in rebus. Sed tu nunc ſume lebetem
Hunc age, & ad pulchras defer tua præmia naues,

Meriones haſtam ſecum ferat: hæc tibi forſan
Si placeant mea dicta. At talia verba loquuto
Paruit Atrides populorum rex Agamemnon.
Meriones haſtam multo tulit ære nitentem:
Quàm mox Talthybio præconi regis Atridæ
Muneris ipſe loco magni tradebat habendam.

ILIADOS HOMERICAE
LIBER XXIIII.

Poſtquam miſſa dato certamina fine quierunt,
Naues quiſq; ſuas repetunt Argiua iuuentus.
Et menſas epulasq́; parant, & corpora curant
Languida, tum dulci demittunt corpora ſomno.
Solus inexhauſtis curis iacet æger Achilles,
Non animo requiem, non captat corpore ſomnum,
Anxius amiſſi ſecum crudelia lugens
Funera Patrocli, nunc huc, nunc vertitur illuc,
Vſq; animo voluens memori, quot geſſerit illo
Bella prius ſocio, quot duros ille labores
Pertulerit ſecum, quot, quanta pericula terris
Hauſerit atq; mari. quæ ſingula mente reuoluens
Fundebat lachrymas, perq; alti ſtragula lecti
Nunc lateri incumbit, nunc in ſua terga ſupinus.
Nunc prono in faciem, nũc corpore rectus ad auras
Surgit, & algoſi maris errat littora circum.

Non

Non illum latuit croceos induta colores,
Dum ſuper æquoreas aurora renaſcitur vndas.
Tandem iungit equos curru, raptumq́; cadauer
Hectoris exanimum poſtremo deligat axi.
Quod ter Patrocli circum funebre ſepulchrum
Poſtquam traxit equis, redit in tentoria, & illic
Abijciens ſpiſſo fœdatum in puluere linquit.
Sic tamen arcitenens miſeratus Apollo iacentem,
Ipſius immunda conſperſum tabe cadauer,
Aureola, ſaniem ne duceret, ægide tectum,
Sic miſerè abiectum, ſic turpiter Hectora tractum
Dij miſerabantur faciles, celeremq́; rogabant
Mercurium citò ſurriperet deforme cadauer.
Quod gratum reliquis fuit omnibus, atq; probatū,
Iunone excepta, & Neptuno, & Pallade glauca.
Hi namq; exanimem nihilo minus Hectora diui
Oderunt, quàm caſuræ ſacra mœnia Troiæ,
Quā Priamum, populumq́; omnē iuuenūq; ſenūq;.
Nec dum etiam cauſæ irarum, ſæuiq; dolores
Exciderant animo: manet alta mente repoſtum
Iudicium Paridis, ſpretæq; iniuria formæ,
Et reliquis prælata Venus, quæ præmia facti
Pollicita exitiale malum veſana fuiſſet.
Iamq; diem reuehens bis ſexta aurora refulſit,
Cùm ſuperos dictis his eſt affatus Apollo.
Infeſti ô nimium diui, nimiumq́; maligni
Qui nihil exanimem curantes Hectora, inultum
Linquatis, veſtras toties qui adoleuerit aras,
Viſcera multa cremans caprarum ouiumq́; boumq;
Nunc ita deſeritis miſerum: nec vultis ab iſto

Ludibrio ereptum quo nunc affectus iniquo eſt,
Vt nec amans coniunx, nec canis obſita mater,
Nec puer Aſtyanax, magno nec grandior æuo
Cum populo Priamus genitor queat amplius illum
Aſpicere, & poſito perſoluere iuſta ſepulchro.
At vos peſtiferi fera facta probatis Achillis
Omnia, quem nihil humani, nil iuris & æqui,
Omnia ſæua iuuant: furibundi more leonis,
Qui ſtimulante fame vi ſola fretus & ira,
Fertur in arma furens, pecorũq́; armenta trucidat,
Prædæ inhians auidus poſito ſic ille pudore,
Sic ſine ſenſu amens, ſine manſuetudine vecors
In facinus quodcunq; ruit. ſed luget ademptum
Sæpe dolens aliquis fratrem, pater impia nati
Funera conqueritur: tamen hi poſuere dolori
Finẽ aliquem. nam fortẽ animũ, quo triſtia ferret,
Fata dedere homini. verum crudelis Achilles
Hectorea nec morte animum, nec cæde cruenta
Exatiatus adhuc, ſed equis curruq́; ligatum
Raptat, & exanimem circum trahit atra ſepulti
Funera Patrocli. quod pulchrum illi eſſe videtur,
Nec melius quicquam. ne forſan iniquior iſti
Eſſe bono videar, fortiúe inimicus Achilli.
In terram ſiquidem ſenſu & ratione carentem
Sæuijt iratus, vanamq́; vlciſcitur vmbram.
    Huic Iuno formoſa oculos irata profatur.
Eſto ſint tibi Apollo pares, æquentur honore
Hector & Aeacides: tamen ille ex matre creatus
Mortali eſt, hic immortalis ab vbere diuæ
Lac ſuxit, genitusq́; dea eſt, quam deniq; quondam

Ipſa

Ipſa fouens alui, Peleo deinde iugaui
Accepto ſuperis homini, genialia quorum
Gaudia vos vnà mecum celebraſſe recordor:
Et tu fida malis citharaq́; inſignis eburna,
Feſtiuum mulcens auras Hymenea canebas.
Talia dicenti, genitor qui nubila torquet,
Deſine plura (inquit) Iuno, nec eatenus iræ
Indulge: nec honore ambos dignabimur vno.
Præ cunctis ſiquidem qui Troia mœnia ſeruant,
Cum mihi, tum reliquis dijs eſt cariſſimus Hector,
Vtpote qui nullo noſtras non tempore ad aras
Sacra ferens ſteterit, libamina debita fundens,
Sacrificisq́; implens puras nidoribus auras.
Et licet hunc nobis tulerit dum vixit honorem,
Ipſius haud quenquam tamen hoc exãgue cadauer
Furari patiemur. & haud quoq; poſſe putarim
Hoc fieri clam Pelida, cui cærula mater
Semper adeſt, nuſquam noctéſue diéſue recedens.
Quod ſi quis superûm Thetin huc accerſat, ego illi
Præcipiens mandata dabo, perſuadeat, aurum
Accipiat, Priamoq́; exanguem reddat Achilles
Hectora. ſic fatus tacuit. tum decolor Iris
Nubiuago properans pede concita, deuolat inter
Aegeam Samon, atq; Imbrum aſperitate rigentem
Nuncia fida Iouis maris in vada ſumma profundi:
Haud ſecus ac plumbi moles bouis indita cornu,
Piſcibus inſidias altum quam mittit in æquor
Piſcator: Thetidem cita repperit Iris in antro
Cæruleo. longa circum ſtipante caterua
Nereidum. media ipſa ſedens Thetis anxia natum

Deſlebat,miſera periturum ad mœnia Troiæ
Tempore pòſt paruo.prope quam dea diſcolor aſtãs,
Surge,inquit, Theti ſurge,vocat te Iuppiter,ad ſe
Vt properè aſcendas,te iuſſa capeſſere fas eſt.
Cui Thetis alba pedes. Quid me vocet ille deorum
Maximus,haud vanũ eſt:nec me immiſcere deorũ
Concilijs libet,vſq; adeò mens ægra dolori
Succumbit. tamen aſcendam,& mandata capeſſã
Haud temerè eſt etenim. Sic fata,nigerrima ſumẽs
Veſtimenta,operit ſeſe,ſequiturq́; volantem
Irida,perſimilem ventis:maris vnda recedens
Dat domina veniente viam. poſtquam aurea cœli
Mœnia conſcendere,Iouem reperere ſedentem
In medio diuûm cœtu. tum cærula Pallas
Ceſsit,vt aſsideat patri Thetis:aurea Iuno
Pocula porrexit cœleſtia vina propinans,
Multa iocans verbis placidis.cumq́; illa bibiſſet,
Talibus alloquitur diuûm pater atq; hominũ rex.
Veniſti Theti, quanquam ægri tua pectora luctus
Conficiunt,nec me iſta latent:ſed & accipe cauſam
Cur te accerſierim,atq; ĩ Olympia regna vocarim.
Nona dies agitur,poſtquam contentio diuos
Non ſpernenda tenet,ſuper Hectore morte perẽpto,
Et ſuper Aeacida forti.me namq; volebant
Mittere Mercurium,qui furaretur Achilli
Hectoris exanimum corpus:quibus ipſe negaui,
Abſentis ratione tui,decus illud Achilli
Eſſe reſeruandum ſtatuens. nunc ergo reuiſens
I pete Graiugenas acies,& conſule nato,
Ne toties pergat nos tali offendere facto,

Sic

Sic apud excelſas non ceſſans Hectora naues
Indignis tractare modis, & habere ligatum.
Quod nunc ſi qua virum tangat reuerentia noſtri
Deſinat, exoluatq́ue iubens. ego protinus Irim
Demittam ad Priamū, quæ nunciet, agmina Graiū
Et claſſem petat, vt precio precibusq́; redemptum
Auferat à magno dilectum corpus Achille.
Annuit, & iuſsis nihil aduerſata parentis
Alba pedes Thetis, è ſupera delabitur aula,
Delapſa eſt ingreßa ſui tentoria nati
Funera mœrentis Patrocli, indigna perempti.
Quem circum ſocij tum prandia lauta parabant,
Viſcera lanigeræ mactantes nuda bidentis.
Cui poſtquam aſſedit, dextramq́; præhēdit, amicis
Sic illum verbis genitrix affata, loquuta eſt.
Nate, quid vſque adeò miſeris conſumere curis?
Lumina quid fletu crucias? quid pectora queſtu?
Immemor ora cibo committere, feſſa quieti
Corpora quid, Veneris te non mouet vlla voluptas?
Et pulchrum eſt blandis nonnunquā amplexib. vti
Coniugis. haud etenim victurus es, & tua circum
Limina mors volitat, mox te inſuperabile fatum
Auferet. ergo Iouis quæ nunc tibi nuncia porto
Exequere, ille deos tibi ſuccenſere ferebat,
Et ſe præcipuè, quod corpus inane ligatum
Hectoris ad naues teneas. ſed nunc age vinclis
Exime, & accepto precio vana oſſa remitte.
Dixerat: huic pedibus velox reſpondit Achilles.
Adſit qui precium cupiat mihi ſoluere, & ipum
Auferat exanimem, poſtquam Iouis alma ſvolūtas

Sic iubet, & mens eſt iſthæc rectoris Olympi.
Plurima præterea genitrix & filius vnà
Verba loquebantur: quo tempore Iuppiter Irim
Talibus alloquitur. Properis i labere pennis
Pergama celſa petens, Priamo dic, munera ſecum
Accipiat precioſa ferens, accedat Achillem,
Membra redempturus nati exanimata perempti.
Nec quẽquã ſecum, ad claſſem dũ pergit Achiuûm,
Aſſumat, niſi præconem qui iungere curru
Poſſit equos, referatq; redẽptũ ab Achille cadauer.
Nec metuat quicquam, quoniam Cyllenius illi
Dux aderit, fidusq; ad magnum ducet Achillem.
Cuius vbi attigerit tentoria, morte nefanda
Ipſe nec afficiet, nec quemquam deinde ſuorum
Crudeles afferre manus patietur Achilles
Longæuo Priamo. nec enim temerarius ille eſt,
Non animo fatuus, nec iniqua mente ſceleſtus:
Sed pius, & facilis veniam dare iuſta roganti.
Sic ait. at celeri pede deuolat Iris Olympo
Ad Priamum, lachrymas inter fletusq; ſedentem.
Quem ſtabant circum lugentes Hectora nati,
Atq; alios, Danaûm manibus quicunq; perempti
Conciderant. ſedet ipſe atro velatus amictu
In medio ſenior, ceruicem puluere multo
Fœdatus, caput & cani ſqualore rigebant
Immodico, vaſtasq; nurus natæq; per æde
Omnia fœmineis flentes vlulatibus implent.
Iam propior Priamo Thaumantias aſtitit, illi (bãt.
Præ ſenio & lachrymis caput & genua ægra treme
Tum ſic pauca refert: Magne rex inclyte Troiæ,

Ne

Ne dubita, confide animo, timor omnis abeſto,
Non mala delatura tibi, ſed proſpera veni
Ab Ioue, *qui tua fata videns, quæ ſola relicta eſt,*
Fert miſeratus opem. Iubet *ergo, vt munera ſumēs*
Pelidæ precioſa feras, exanguia nati
Membra redempturus. ſed Achillem *ſolus adibis,*
Præco ſenex aliquis tantum comitetur, equorum
Qui ſciat & currus moderamina, quiq; redemptū
Hectoris exanimum referat ſuper ardua corpus
Pergama. nec metuas quicquam, Cyllenius ibit
Dux tibi, teq; ferens ad fortem ducet Achillem.
Cuius vt intraris tentoria, morte nefanda
Nec te ipſe afficiet, tibi nec quenquam inde ſuorum
Crudeles afferre manus patietur Achilles.
Non etenim malus eſt, fatuúsue, aut mente ſceleſta
Sed pius, & facilis veniam dare iuſta roganti.
Dixit, *& in tenues fugiens euanuit auras.*
At Priamus natos, mulos currumq; parare
Iuſsit, & impoſito conſternere deſuper oſtro.
Ipſe in odoratum, cedrinum, pictumq; ſuperbumq;
Aſcendens thalamnm, iuſſamq; recumbere, paucis
Alloquitur dictis Hecubā. Modò nuncius (inquit)
Ab Ioue demiſſus venit mihi, iuſſa reportans
O coniux, vt dona feram pulcherrima Achilli,
Membra redempturus nati exanimata perempti.
Tu nunc prome tuā mentem mihi, tantáne Graijs
Hic ſit habenda fides, quibus hanc neq; credere vitā
Nec caput hoc verear. dixit: ſed territa coniux,
Hanc lachrymans triſti rupit de pectore vocem.
Heu vbi nunc ſapiens quondā iſto in pectore ſenſus?

Quo prælatus eras alijs, regnumq́ tenebas.
Tu nunc ire paras crudelem ſolus ad hoſtem?
Quæ cogit ratio? potes illos ferre tyranni
Funeſtos oculos, qui tot nos ferre coegit
Funera natorum, quos impius ille peremit?
Tum tibi ferreus eſt animus, ſi fidere pergas.
Qui ſimul aſpiciet, ſimul ac te nactus habebit,
Nulla fides, non ulla tui miſeratio tanget,
Nulla virum pietas. quare huc ſedeamus, & intra
Limina ploremus mala noſtra domeſtica, nato
Hinc procul erepto: quando inſuperabile fatum
Hanc illi ſtatuit legem, quo tempore primum
Prodijt infelix vitalibus editus auris
Vt procul à patria cariſq́ parentibus olim
Paſceret albipedes catulos, & præda iaceret,
Victus ab immani, fortiq́ ſub hoſte peremptus.
Cuius ego exemptum iecur his concerpere vellem
Dentibus. ô vtinam liceat mihi, ſic vel iniquam
Hectoris vlta necem, quem pro patria ille ſuperbus
Pugnantem, nunquam timidum, nunquã ſua turpi
Terga fugæ dantem, patrijs occidit in armis.
Cui ſenior Priamus. Tu verò obſiſtere noli,
Nec prohibe, quò mens mea me vocat, ire volentem
Augurij nec ſis ales mihi dira ſiniſtri.
Nullo etenim pacto perſuaſeris ire volenti
Tu mihi, nec quiſquam ſeu vates, ſiue ſacerdos.
Imò ego, tale aliquid quiſquis conetur, ineptum
Tanquam, mendacemq́ virum contẽpſero. Iã nunc
Ipſe deum vidi manifeſta in luce monentem,
Aſtantemq́ mihi, vocemq́ his auribus hauſi.

No equidem, nec.n. fruſtra hæc me uerba monebãt
Quod ſi me fatum vocat, ad naualia Graiûm
Vt peream, precor amplexum miſerabile corpus
Hectoris, interimat ferro me ſæuus Achilles,
Si tantum lachrymis prius exatiaro dolorem.
Dixit, & extemplò reſeratis protulit arcis
Bis ſex eximium referentia pepla decorem,
Bis ſex conſimiles lænas, totidemq́; tapetas,
Et totidem tunicas, totidem quoq; pallia. poſt hæc
Protulit adnumerans auri bis quinq; talenta,
Tum geminos tripodas, fuluosq́; ex ære lebetas
Quattuor, extremò pulchrumq́; grauemq́; nouũq́;
Deprompſit calicem, ſibi donum à Thracibus olim
Allatum. nec enim (quamuis precioſius eſſet
Multo alijs) tanquam cupiens retinere, pepercit,
Exanimata ſui redimat modò corpora nati.
Tandem progreditur conſueta palatia linquens.
Et iam magna Phrygum complerant atria turmæ:
Quos ille aſpiciens, verbis abigebat acerbis.
Ite agedum procul hinc, in veſtra faceſſite Troes
Tecta, genus prauum, male fidum, flagitioſum.
Vobis nempe domi ſatis eſt hoc tempore luctus.
Sed vos fortè iuuant mea triſtia fata, quibus me
Iuppiter inuoluit cumulans, qui cæde perempti
Hectoris, infidis obnoxia Pergama Graijs
Ne dederit metuo. ſed me prius ima dehiſcens
Terra ferat, Stygij ſub triſtia tartara Ditis,
Diruta quàm videam Graiorũ hæc mœnia dextris,
Has arces, hæc celſa Phrygum palatia regum.
Sic ait, & ſceptro minitans abigebat. at illi

Irato ceſſere ſeni. Rex inde vocatos
Obiurgans Helenumq́; Parinq́; Agathonaq́; dium,
Pannonaq́;, Antiphonumq́;. & clarũ voce Politen,
Deiphobumq́;, atq; Hippothoũ. quib. addit Agauũ.
Hos tunc ille nouem dictis affatur amaris.

Accelerate pedes, agite huc agite ite, meorum
Peſſima natorum ſoboles, ignaui & inertes.
Atq; vtinam vos fata omnes inimica tuliſſent,
Viueret, & ſolus plures ſupereſſet in annos
Hector. at heu miſerum me, atq; infelicibus ortum
Auſpicijs. qui tot genui, talesq́; videbam
Eſſe ſuper natos, quondam melioribus annis:
Nunc miſer amiſſis doleo, queror, angor. vbi autem
Meſtora conſpiciam? ſumptis vbi Troilon armis
Ad mirandũ equitẽ? mihi quis dabit Hectora viuũ?
Qui fuit ipſe deo ſimilis: neq; patre creatus
Mortali, ſed diuino de ſemine cunctis
Eſſe videbatur. ſed conceſſere ſub vmbras
Iamdudum iuuenes, inimico Marte perempti.
Ignaui verò, mendaces, atq; maligni,
Quos choreæ luſusq́; iuuant, & viuere rapto,
Hac mihi viuentes ingrata in luce ſuperſunt.
Statis adhuc? nec frena mihi, currúmue paratis?
Muneraq́; infertis? quæ vos nunc ocia tardant?
Quo minus ingrediamur iter. Sic dixit: at illi
Iuſſa patris veriti, currumq́; & munera, equosq́;
Expediunt, ſternuntq́; iugum, quod buxea nectunt
Vincula: tum clauis cælatum fortibus axem
Componunt, & fune ligant, qui longior eſſet
Penè nouem cubitis, cuius caput illud ad axem,

Hoc

Hoc ad temonem nexu inſeruere ligantes
Hinc atq; hinc triplici. poſt hæc pulcherrima dona
E thalamo referunt pulchro, quibus Hectora caſum
Infelix redimat Priamus: iamq; illa paratis
Curribus imponunt, validi quæ pondera muli
Annexi traherent, Priamo quos antè ſuperbo
Donarant Myſij. tum currum regis adornant,
Cui celeres iunguntur equi, præſepibus altis
Educti, quos ipſe ſuis mandarat alendos
Præcipuo ſtudio. Sic omnibus ergo paratis
Tum Priamus, præcoq; ſenex, rationis eundi
Expediunt cauſas animo, curasq; reuoluunt
Pectoribus dubijs. cùm mox Priameia coniunx
Aſtitit ægra animo, calicem prædulcis Iacchi
Impletum retinens manibus, ſic deinde profatur.
Hoc libato Ioui patri, veniamq; rogato,
Felicemq; ora reditum. poſtquam iſta voluntas
Certa ſedet, nec te ſententia mutat eundi.
Hoc auro libato Ioui, qui montibus Idæ
Præſidet, & tota quem nos veneramur ab vrbe
Spectantes, vt mittat auem quam diligit ipſe
Plus alijs, quæ dextra volans tibi nuncia, felix
Deferat augurium: qua viſa ſcilicet auſis
Caſtra petens Danaûm, celſas inuiſere naues:
Quam niſi demittit dextram tibi Iuppiter, iſtis
Ne te crede viris, ne te committe periclis.
Reddidit huic breuiter ſic Laomedontius heros.
Aequa petis coniux, nos æqua capeſſere fas eſt.
Et pulchrum eſt orare Iouem, cœloq; ſupinas
Extendiſſe manus, ſi fortè accommodet aurem

Vocibus,& venia donet miſeratus egentes.
Dixit: & ancillæ Tamiæ mandabat,& vndas
Iuſſa tulit puras manibus,peluimq́; tenebat.
Tum calicem fulgentem auro,Bacchoq́; repletum
Accipiens manibus,Lenæum libat honorem,
Sublatis in cœlum oculis.ſic deinde precatur:
Iuppiter,Idæas qui maximus incolis arces,
Da pater,vt placido me pectore ſæuus Achilles
Accipiat:dextro & volucrem demitte volatu,
Qua tibi non alia eſt acceptior,vtiliórue,
Qua viſa Danaûm naues & caſtra ſubire
Non metuam. tales rumpentem pectore voces
Iuppiter audiuit,ſumma miſeratus ab Ida:
Et mox miſit auem, quam Percnon nomine dicunt
Ipſi congenito:qua dextro celſa volatu
Pergama luſtrabat circum,ceu fulua ferarum
Venatrix,volitanſq́; ingentes explicat alas,
Tam latè quàm porta ſolet reſerata patêre,
Ingreſſus thalamum quam liquit diues apertam.
Qua viſa lætati animis velut omine dextro,
Ipſe citus currum Priamus conſcendit, & altis
Axibus inuehitur.reſonant longa atria circum,
Aulaq́;,& ingentes longæ teſtudinis arcus.
Antè ibant muli,qui pondera prima trahebant,
Quos flagris auriga ſenex Idæus agebat.
Ponè ſuos vrgebat equos rex ipſe flagello,
Proſequitur lachrymis abeuntem turba ſuorum,
Et generi,natiq́;,velut manifeſta petentem
Exilia. at poſtquam in campum procul vrbe relicta
Deuenêre,retrò generi natiq́; reuerſi,

Quiſq;

Quiſq; ſuas redière domos. hos æquera campi
Verrentes, ſummo miſeratus ab æthere ſpectans
Iuppiter, his Maia genitum compellat amicè.
Vade, ſenem Priamū comitare, Argiua petentē
Caſtra, citasq; rates. tuus eſt labor iſte, tuumq;
Officium hoc. age falle dolo; ne ſentiat hoſtis,
Aut prius aduertat quiſquā, quā in caſtra ſuperbi
Venerit Aeacidæ, Iam nunc iter arripe, pennis
Labere. At ille patris magni parêre parabat
Imperio, & pedibus primum talaria nectit
Aurea, quæ ſublimem alis, ſiue æquora ſupra
Seu terram rapido pariter cum flamine portant.
Tum virgam capit, hac animas ille euocat orco
Pallentes, alias ſub triſtia tartara mittit,
Dat ſomnos, adimitq; & lumina morte reſignat.
Illa fretus agit ventos, & turbida tranat
Nubila. iamq; volans ſeſe Helleſpontia circum
Littora, Troianos per noctem immittit in agros,
Agreſti ſimilis iuueni, cui gratior ætas
Induit aſperſas prima lanugine malas.
Iam Priamus magni ad tumulū peruenerat Ili,
Illic ſiſtere equos iuſſit, frenisq; ſolutos
E fluuio releuare ſitim. Iam ſole fugato
Humida nox fuſcis tellurem circuit alis
Hic iuuenem præco uenientem Atlantide natum
Senſit, & ad Priamum conuerſus, Protinus, inquit,
Conſule Dardanida ſate Laomedōte, quod in rē
Sit noſtram: video ecce virū properare per vmbrā,
En tibi, nunc miſeræ ſuprema pericula vitæ
Incidimus, venit hora mali prænuncia fati.

Aut age carpe fugam.genibúsue aduoluere mecum
Ipſius,& veniam ſupplex pete,forſan in illo
Dextra aliquid pietatis erit,miſerebitur vltrò.
Sic ait.at Priamo gelidum formidine pectus
Diriguit,ſteteruntq́; comæ,& languentia membra
Torpuit.at Maia genitus iam proximus ipſi
Adſtitit,atq; ſenem dextra complexus inermem,
Quò pater(inquit)in hoc tam ſeræ tempore noctis
Curruſq́; & mulos & equos agis?omnia paſſim
Tempore quo dulces captant animalia ſomnos.
An ne truces,qui non procul hinc ſua caſtra locarũt
Horreſcis Danaos?quorum ſi viſus ab vllo
Nocte ſub hac fueris triſti,tot pondera ducens,
Tot merces,tot munera agens,quam rere futuram
Mentem animumq́; tibi,cùm nec tibi fortior ætas
Sufficiant vires,nec ſit comes vtilis armis,
Nec vim propulſare manu victrice queatis
Si prior intulerit quiſquam.quam ne tibi quiſquã
Inferat,ipſe adero cuſtos tibi,deniq; agendæ
Duxq́; comesq́; viæ:tantum ne quid malè de me
Ipſe tibi metuas,qui te mihi patris amati
Eſſe loco ducam. Sic ille. at Troius heros
Reddidit hæc. Sunt vera quidem,cariſſime fili,
Omnia quæ memoras:ſed adhuc me numina diuũ
Reſpiciunt,qui te talem miſere, viarum
Qui mihi dux eſſes,propulſatorq́; malorum,
Qui validas habeas iuuenili in corpore vires,
Atq; animo ſapias,& formæ munere præſtes.
O fortunatos,qui te genuere parentes.
Reddidit huic iterum prognatus Atlantide Maia.

Recte

Rectè hæc ô ſenior. Sed nunc ediſſere, quónam
Munera tam precioſa feras? an fortè remotos
Orbe alio populos quæras, vbi talia poßint
Salua manere tibi? an capiendum linquitis altum
Ilion, & fugitis, poſtquam fortißimus armis
Filius occubuit nuper tuus, & neq; ceſſant
Vrgere inſtantes bello tua mœnia Graij.
Tũ Priamus. Quis .n. iuuenũ, quis es optime? qui te
Tam fortunati talem genuere parentes?
Tam bene qui nati nouiſti fata perempti?
Cui ſic Mercurius: Tentas pater optime, qui me
Percontare, vbinam mihi ſit clarißimus Hector
Cognitus. hunc duræ medio in certamine pugnæ
Aſpexi, poſtquam ad naues egiſſet Achiuos,
Sterneret & ferro: ſumq; admiratus in armis
Inuictum. nec enim bello tum fortis Achilles
Adfuit, iratus regi non æqua patranti.
Illi me comitem nauis tulit vna eademq;
Myrmidonum de gente ſatum, genitore creatum
Diuitijs florente Polyctore: qui tamen æuo
Nunc tibi perſimilis, cedentes computat annos.
Sex habet ille domi natos, me præter, euntem
Hæc in bella malis auibus. nunc verus ab ipſis
Nauibus aduenio tibi nuncius, aurea poſtquam
Craſtina lux aderit, cuncti educentur Achiui
In pugnam, propiusq; vrbem ſua caſtra locabunt.
Aegrè namq; duces patiuntur, tempore tanto
Sic fruſtra in caſtris tot ſe exhauſiſſe labores.
Tum ſenior. Magni ſi tu comes (inquit) Achillis
Fidus es, hæc mihi nunc edißere vera roganti,

An meus ante citas naues iacet Hector? an ipſum
Conciſum abſumpſère canes? Atlantide *natus*
Reddidit huic. Nō vlla illū volucrúmue ferarúmue
Exanimem potuère auido contingere morſu
Hactenus: at iacet ad naues exangue cadauer,
A pluuia ventiſq; loci munimine tutum.
Iam ter quarta dies agitur, neq; membra fatiſcunt
Corporis, aut immundarum appetit vlla ferarum,
Quæ laniare ſolent nuper data corpora leto.
Illum autem quoties ſtellis Aurora fugatis
Exoritur, trahit exanimis circum oſſa Patrocli
Turpiter, attamen haud tabo conſumitur vllo,
Viſu pulcher adhuc: tanquam vigor ille iuuentæ
Qui fuerat viuo, maneat quoq; morte perempto.
Sparſa cruore rubent & adhuc dū vulnera, quā uis
Exanimem telis multi petière iacentem.
Sic pia cura deos tangit, defuncta tueri
Nati membra tui, quos ille colebat amico
Viuus adhuc animo, peragens ſacra omnibus aris.
Nonnihil his dictis ſenior gauiſus ad iſthæc
Talia reſpondit: Res eſt pulcherrima, fili,
Munera diis offerre. etenim dum fata ſinebant
Semper honore deos coluit meus Hector *ad aras*
Præcipuo. non immemores ſunt illius ergo,
Hac ne in morte quidē. nunc quē tibi trado decorū
Sume libens calicem, diuiſq; fauentibus iſthinc
Eripiens, duc me ad magni tentoria Achillis.
Huic contrà: Quid me tentas? Cyllenius inquit.
Et ſi me iuuenilis adhuc, te grandior ætas
Occupat, haud etiam mihi perſuadebis vt vllum

Ignaro

Ignaro accipiam meritorum munus Achille.
Namq; ipſum metuo, ne ſumpto munere furti
Arguar, vnde malum veniat mihi. munera ſerua
Tu tua ſi ſit opus, te altum comitabor ad Argos
Vel naui, vel terra etiam, ducamq́ volentem
Quò te cunq́ ferat ratio, quod nemo profectò
Culparit, neq; reſtiterit veſanus eunti.
Dixerat, & iumenta manu currumq́ volantem
Impulit, & frenos capiens mordaxq; flagellum
Ingentes afflauit equis in corpora vires.
Iamq́ ſimul muri turres foſſasq; ſubibant,
Hic vbi cuſtodes ſtarent ad limina portæ
Accœna vigiles, illorum pectora ſomno
Leniit, immittens dulcem per membra ſoporem
Mercurius, furtimq́ amotis limina pandit
Vectibus, ingreditur Priamus: quem munera ſecum
Portantem, ad magni tentoria duxit Achillis,
Quæ caſa ſummis in montibus abiete regi
Myrmidones fecêre ſuo, trabibusq́ coactis
Conſtituêre aulam in medio, ſed culmina fœno
Contexêre leui, claudit ſera lignea portam,
Vix illam poterant foribus tres addere Graiûm
Viribus enixi, vix illam euellere contrà
Quam ſolus præſtante manu librabat Achilles,
Poſtquam introgreſſi, curru deus exilit alto,
Humanam exutus faciem, capitisq́ decorum
Effulſit iubar. Is Priamo ſic ore profatur:
Sum deus, ô ſenior, generatus Atlantide Maia
Mercurius, tibi dux alto demiſſus Olympo
Ab Ioue, nunc me hinc proripiã, ne forſan Achilles

Me videat. neq; enim fas immortalia Diuûm
Numina, tam facile oſtendi mortalibus ægris.
Tu tamen ingreſſus genua amplexare ſuperbi
Aeacidæ, per & æquaui tibi fata parentis
Et per in hunc tantum formoſa matris amorem,
Per nati iuuenile decus venerare, precator
Pectora dura, truces animos, faſtumq; remittat.
Sic memorans, ſubitò clarum repetiuit Olympū
Deſilit in terram Priamus, currumq; relinquens
Idæo commendat equos, rectaq; ad Achillem
Ingreditur. cui cum ſocijs ad ſera ſedenti
Fercla, miniſtrabant menſæ gratiſſimus ipſi
Automedō. grauibuſq; vir inclytus Alcimus armis.
Necdum finis enim fuerat potúſue cibiúe.
Intrantem Priamum ſociorum nemo notarat.
Qui ſupplex manibus genua amplexatus Achillis,
Oſcula delibat manibus, quas ille tot olim
Cædibus, & Priami natorum ſanguine fuſo
Tinxerat. obſtupuit viſu Peleius heros,
Obſtupuere alij miracula tanta videntes.
Non ſecus ac patria extorris pro cæde patrata
Si quis in exilium veniat, populoſq; requirat
Externos, cuncti hunc homines mirātur, & horrēt:
Tunc Priamum ſocij demirabantur Achillis,
Alter in alterius iactantes lumina vultus.
Tunc Priamus magnum ſic eſt affatus Achillem.
Eſto memor patris, oro, tui fortiſſime Achilles,
Iam ſenis, æquæuiq; mihi, quem forſitan hoſtis
Vicinus populatur, agens incendia, prædas:
Nec patriæ qui iura manu defendere, quenquam,

Nec cui ſe committat habet. ſi viuere tantum
Te ſciat & ſupereſſe, animo lætabitur, & ſpe
Ducetur miſera rediturum à littore Troiæ,
Te ſibi victorem, ſpolijsq́; & rebus onuſtum
Innumeris. verum ipſe infeliciſſimus omnes
Inter mortales, cui tot modò pignora longè
Optima natorum fuerant, quos nunc tamen omnes
Lugeo: nullus enim ſupereſt. hi namq; fuerunt
Quinquaginta omnes, quando huc veniſtis Achiui,
Ex alijs alios genitos, ſed matre ab eadem
Ter ſex atq; vnum genui melioribus annis,
Quorum præcipui ſumptis cecidere ſub armis.
Sed mihi qui patriæ fuerat defenſor, & vrbis
Certa ſalus, hunc tu nuper fortiſſime Graiûm,
Pro patria grauibus pugnantem fortiter armis
Hectora, iucundo ſpoliaſti lumine vitæ.
Cuius ego hæc ergò redimendi munera portans,
Huc ad te venio ſupplex, miſerere precantis
Supplicis, exaudi lachrymas, pia verba, querelas,
Et reuerere deos, ſubeat genitoris imago
Cara animum tibi: quo longè infelicior, iſthæc
Perpetior mala, quæ nondum è mortalibus vllus
Pertulit. en ſupplex veneror genua ipſa, tuasq́;
Victrices en tango manus, atq; oſcula figo
Huic dextræ, quæ tot natis me reddidit orbum.
Fletibus his etiam lachrymas excuſſit Achilli,
Admonito deſiderio patris. ocyus ambo
Flebant: hic Pelei grandæui fata parentis,
Patrocliq́; ſui: mortem Hectoris ille perempti:
Vt lachrymas etiam ſocijs aſtantibus ambo

Excuterent. poſito fletu conſurgit Achilles,
Erexitq; ſenem placidè,dextraq; prahenſum
Erectum ſtatuit,ſenium miſeratus,& æuo
Incanum caput,& barbam ſqualore madentem.
Tum breuiter gemitu verba impediente profatur.
Ah miſer,extremo longæua in tempore vitæ,
Tot mala,tot caſus triſtes,tot paſſe labores:
Quo pacto,quo præſidio,quo numine fretus,
Auſus es Argiuas procul huc accedere naues,
Caſtra inimica petens?potuiſti deniq; vultus
Aſpectumq; viri,qui te tot reddidit orbum
Pignoribus,perferre ſenex?tibi ferrea credam
Pectora ſunt.verum mihi nunc aſſiſte,parumper
Hoc mecum in ſolio reſidens,curam atq; dolores
Comprime,nil proſunt lachrymæ ſine fine profuſæ.
Sic etenim ſtatuere dei mortalibus ægris,
Vt vitam mœrore refertam & luctibus ægram
Traducant:ſine triſtitia cœleſtibus æuum
Omne ſit,& nullos poſſint ſentire dolores.
Præterea poſuiſſe Iouem duo vaſa loquuntur
Ante fores,primoq; domus in limine cœli,
Quæ ſint muneribus dandis mortalibus ægris
Plena,bonis aliud,peioribus illud abundet.
E quibus,vt voluit,deus omnia ſortibus æquis
Diſtribuit generi humano,ſimul omnia miſcens,
Nunc bona, nūc mala, nunc læua, nūc lance ſecūda
Cui mala contigerint,curæ hunc exponit iniquæ,
Triſtibus ærumnis,miſeriq; laboribus æui.
Viuet enim neq; dijs gratus,neq; gentibus vllis.
Sic bona Peleo patri permulta dederunt,

Iuppiter

Iuppiter & diui reliqui: prægrandibus omnes
Diuitiis opibusq́; potens ſuperabat, & acrem
Myrmidonas lata populum ditione tenebat,
Sortitus mortalis adhæc connubia diuæ.
Non tamen effugit duræ ludibria ſortis,
Fractus & ipſe malis: nec enim cara extitit ipſi
Vlla domi ſoboles, me præter, in anxia natum
Tempora, nec ſeræ viſurum fata ſenectæ,
Nunc procul à patria, bello ſpoliisq́; ſuperba
Vaſtantem tua regna manu, fineſq́; tuorum.
Te quoq; felicem quondam regnaſſe loquuntur,
Et latè imperium tenuiſſe potentibus armis,
Quantum diues abhinc Lesbos paret, & reſonātis
Vnda capax Phrygiæ circumfluit Helleſponti.
Tantis te regnaſſe opibus, te talibus auctum
Tot natis memorant, florem tranſiſſe iuuentæ.
Nunc poſtquam ſuperi te tam crudelibus actum
Cladibus affecêre, premunt te bella, videsq́;
Circum vrbem triſtes pugnas cædesq́; tuorum
Semper, & aßiduo perfundi ſanguine campos.
Verum age. ſiſte pias lachrymas, mœſtumq́; dolorē
Comprime. prorſus enim nil proderit ille iacenti
Exanimi, neq; reſtituent vitalibus auris
Extinctum lachrymæ, ſed peius & acrius ipſum
Forſitan afficiunt. ſic fatus, deinde quieuit.
Cui ſenior Priamus: Ne *verò, maximè Graiûm,*
Vt ſedeam ne quæſo iube, dum caſſa ſepulchro
Hectoris oſſa iacent. quin tu nunc ergo ligatum
Solue age, vt aſpiciam, tecumq́; hæc munera ſumēs
Aufer, & in patriam redeas feliciter opto,

Dum conceſſa tuo ſit munere vita ſuperſtes
Hæc mihi, & æthereum ſpectem te vindice ſolem.
Hunc toruè aſpiciens ſic reddidit acer Achilles.
Ne toties hortare ſenex, vt ſoluere pergam
Hectora. namq; volens ſoluam, quia cærula mater
Diua Thetis, quæ me peperit, ſene nata marino
Ab Ioue iuſſa ferens venit: qui reddere corpus
Hectoreum tibi me iubet. huic parêre neceſſe eſt.
Te quoq; neſcio quis deus huc comitatur euntem,
Vt video. nec enim quiſquam, licet inclytus eſſet
Viribus, aut multum iuuenili robore pollens,
Auſus in hæc greſſus hoſtilia caſtra tuliſſet,
Mortalis neq; decepto cuſtode ſerarum
Clauſtra reſoluiſſet. Quare hinc abſiſte querelis,
Et lachrymis impone modum, finemq; dolori.
Non ego te quamuis humilem dimittere poſſem
Hinc quóquam generoſe ſenex, niſi magna volũtas
Me Iouis vrgeret. nec fatus plura, quieuit.
Territus his ſenior dictis parebat Achilli.
Protinus ille ferox robuſti more leonis
Proſiluit, comitesq; duos trahit, Alcimon, atq;
Automedonta bonum, quos poſt confecta Patrocli
Funera, præcipuos coluit. tum lora reſoluunt
A curru, atq; ab equis, & mox præcone vocato
Munera deportant tentoria in alta, relictis
Palliolis tantum geminis, tunicaq; tegentes
Hectoris exanimes artus. tum mandat Achilles,
Membra lauẽt famulæ, cõſpergãt vulnera lymphis.
Vngentes oleo. ne fortè exangue cadauer
Aſpiciens Priamus, nimio ſeſe ipſe dolore

Con-

Conficeret miſer, & lachrymas renouaret inanes:
Néue ſenem, nimio fletu turbatus Achilles,
Interimat. iam lauta leuant, curruq́; reponunt
Membra viri, tunicaq́; artus pallisq́; tegentes,
Aeacides lecto impoſitum componit. at alto
In curru ſternunt ſocij. ſtratoq́; reponunt
Hectoris exanimes lacerati corporis artus.
Tum ſecum gemitu Pelides fatur oborto.
Parce meo Patrocle animo cariſſime nuper,
Parce apud infernos manes, vmbrasq́; ſilentes,
Si fortè audieris me corpus inane parenti
Reſtituiſſe ſeni Hectoreum. nam præmia magna,
Donaq́; digna dedit, quæ tecum partiar æquè
Ac decet. hæc fatus, repetit tentoria: pulchroq́;
In ſolio reſidens, quem liquerat antè, tacentem
Alloquitur Priamum. Tuus (inquit) filius Hector
Nexibus exemptus, iacet intra limina, lecto
Compoſitus: quod tu ſupplex pauló antè rogabas.
Cras vbi purpureos aurora reduxerit ortus,
Ipſum conſpicias, atq; in Troiana licebit
Mœnia ſublatum referas. nunc tempus, vt ægri
Corpora curemus, luctum & mittamus acerbum.
Nãq; & pulchra comas Niobe poſtquam edita vidit
Funera natorum ter quattuor, obruta luctu
Indulſit menſis tamen, atq; alimenta recepit.
Sex etenim puerosq́; mares, totidemq́; puellas
Enixa eſt vtero, quorum illos Delius arcu
Letifero occidit, tulit has irata Diana:
Quod ſe prætulerit Latonæ ſtulta parenti,
Quod geminos tantum Latona enixa tuliſſet,

Se bis ſex peperiſſe animo iactabat inani.
Hi gemini tamen hos omnes arcu atq; ſagittis
Confecêre ſuis: qui ter tribus vſq; diebus
Immundo iacuêre ſolo, ſine honore ſepulchri.
(Non etenim extabat quiſquam, qui corpora humá
Cũ populũ in lapides uertiſſet Iuppiter omnẽ) (ret,
At decima ſuperi miſerati luce iacentes,
Mandauêre ſolo: ſic illa miſerrima natis
Orba tot egregiis, non eſt oblita ciborum.
Et nunc ad Sipylum vacuis in montibus illam
Stare ferunt lapidem, quà ſtrata cubilia nymphã
Circum mille tenent Acheloides, atq; ibi gaudent
Ducere ſæpe choros. vbi quamuis ſaxea, diuis
Supplicia expendit. menſis nunc ergo vacemus
Nos quoq; diue ſenex, fructuq; valente ciborum
Corpora curemus: tum demum luce propinqua
Ipſe tuum referes ſuper ardua Pergama natum,
Tum lachrymis illi perſoluas iuſta licebit.
Talia fatus, ouem mactabat protinus albam:
Tergora diripiunt coſtis, & viſcera nudant,
Atq; in fruſta ſecant ſocij, verubusq; trementes
Infigunt artus: Cereris dum dona caniſtris
Expedit Automedon, carnem diſcindit Achilles,
Partiturq; viris. ſic demum ante ora paratis
Accumbunt epulis. poſtquã autem exemptus edendi
Eſt amor, & compreſſa ſitis, menſæq; remotæ,
Dardanides Priamus magnum admiratur Achillẽ,
Quàm forma ſimilis diis immortalibus eſſet,
Corpore quàm valido. ſpeciem miratur Achilles
Laomedontiadæ, quàm verba diſerta loquatur,

Os oculosq́ tuens iamdudum & membra loquentis
Omnia. ſic poſtquam facto iam fine quiêrunt,
Alter in alterius defigere corpore vultus,
Talibus Iliades ſenior compellat Achillem:
Diis genite Aeacida, placidam permitte quietem
Nunc tandem precor, & ſine me requieſcere feſſum
Tot curis, fractumq́ malis. nam tempore ab illo,
Quo manibus, mea vita, tuis fortiſſimus Hector
Occubuit, nulli venêre in noſtra ſopores
Lumina: ſic miſerè crucior noctesq́ diesq́
Puluere fœdatus canos. nunc corpora primum
Firmauiq́ cibis, & vina ardentia ſumpſi.
Tum ſociis atq́ ancillis mandabat Achilles,
Accelerent ſternantq́ thoros, & mollibus ornent
Tegminibus, pulchrosq́ aptent in ſtrata tapetas,
Purpureisq́ aulæa parent radiantia villis,
Omnia regifico luxu, tum lampade ſumpta
Conſtrauêre duos thalamos, tum fortis Achilles
Subridens: I carpe (inquit) dulciſſima ſomni
Munera, diue ſenex: nec te res vlla moretur,
Quo minus in thalamũ hĩc abeas, ne te quis Achiuũ
Huc veniens (nam ſæpe ſolent in noſtra uenire
Limina) deprenſum obſcura ſub nocte Tyranno
Nunciet Atridæ, qui me hæc tibi munera cogat
Reddere, & exanimes retinere hic Hectoris artus,
Verum ediſſere nunc, quot nato iuſta diebus
Perſolues, vt ego à pugna belliq́ tumultu
Contineam Graios totidem. cui talia fato,
Reddidit iſta ſenex: Quod ſi placet (inquit) hono-
Vt nato exhibeã dignos (pulchrè omnia noſti (res

Vt concluſi intra claudamur mœnia, vt abſit
Cadua ſylua procul, metuant ſimul omnia Troes)
Flere nouem permitte dies exangue cadauer,
Quod decima mandemus humo. populumq́ue vocatũ
Accipiamus amico epulo, tum buſta ſepulchri
Vndecima ſtatuemus: & hanc, quæ prima ſequetur,
Si libet in pugnam vires producet vtrinque.
Reddidit huic iterum contrà Peleius heros.
Eſto ac ipſe iubes, magnæ rex inclyte Troiæ,
Tempus ad hoc faciam pax certa vt conſtet vtrinque.
Sic dicens, dextramq́ue dedit, pacemq́ue ſequeſtrã
Firmauit, ne quid metuat. ſic Troius heros
Et præco dormitum abeunt, in limine vaſto
Multa volutantes animo. ſed fortis Achilles
In thalamo cum formoſa Briſeide ſeſe
Oblectans iacuit. Iam dijq́ue hominesq́ue feræq́ue
Carpebant placidi ſuauiſſima munera ſomni:
Sed non Mercurium nocte hac ſopor vllus habebat;
Quin vigil ingentes voluit ſub pectore curas,
Vt tutò Priamum caſtris educat Achiuûm.
Aſtitit ergo illi ſupra caput, atque ita fatur:
Dormis, nec mouet vlla tuæ te cura ſalutis?
O incaute ſenex, qui ſic arma inter & hoſtes
Hoc potes heu demens ſub caſu ducere ſomnos.
Sed vigila, poſtquam es magno dimiſſus Achilli:
Cui modò pro nato redimendo tanta dediſti
Munera, quæ ter tanta darent, tua pignora; nati
Vt te iterum viuum videant. nunc ergò ſoporem
Excute. ſurge, fugam citus arripe, cuncta ſuperbus
Iam ſciet Atrides, reliquorumq́ue agmina Graiûm.

Territus his ſenior dictis, conſurgere mandans
Excitat Idæum, deus ipſe adnectit habenas,
Et curru ſubmittit equos, tacitoq; per hoſtes
Dirigit inceſſu, ſtrepitus ne fortè rotarum
Atq; equitum ſentire queant. iam tuta tenebant
Flumina latiflui præruptaq; littora Xanthi,
Quem genuit diuûmq; parens hominumq; creator.
Hinc ſe Mercurius celeri pede tollit in auras,
Et cælum repetit, roſeos aurora iugales
Iam cælo extulerat, miſeris mortalibus almam
Lucem reſtituens. miſeræ iam rettulit vrbi
Infelix pater exanimem, ſua vulnera, natum:
Nec ſenſit reducem quiſquam prior omnibus ipſum
Quàm forma ſimilis Veneri Caſſandra ſuperba.
Illa patrem curru inuectum, voce illa valentem
Præconem, fratriſq; iacens exangue cadauer,
Prima animaduerſum vidit. tum lumina fletu
Pulchra rigans, tales rupit de pectore queſtus.
Aſpicite, ô Troes, qualem licet Hectora, voſq;
Troiades ſpectate cadauer inane perempti:
Longè alium quando hunc in prælia nuper euntem
Vidiſtis, iam ſic patriæ ſpectate relatum.
His lachrymis dictiſq; omnem cõmouit & vrbẽ,
Et populum. quis enim queat expers eſſe doloris
Tam miſero in caſu? redeunti ad limina portæ
Occurrunt hinc vxor amans, hinc anxia mater,
Hærentes curru, natum hæc gemit, illa maritum,
Amplexæ miſerum populo ſpectãnte cadauer.
Et ſic in lachrimis media intra limina portæ
Duraſſet populus, lucis naſcentis ab ortu

Solis ad occaſum, curru niſi triſtis ab alto
Mandaſſet Priamus: ſpacium date, cedite eunti
O Phryges, hinc lachrymis plus indulgere licebit
Quemq; domi. poſt hæc ſuper ardua Pergama ventū
Stratus vbi exanimis lecto componitur Hector (eſt
Perpulchro, molli, varioq; toreumate ſculpto.
Cantores circum miſeri lugubria fundunt
Carmina: tum triſtes funeſta voce querelas
Ingeminant mœſtæ Iliades, matresq; nurusq;.
Quas inter caput infelix amplexa mariti
Andromache, tales rupit de pectore queſtus.
Cui me nunc miſeram coniux optate relinquis,
Et viduam, & florentem annis miſerabilis æui?
Sic me, ſic puerum linquis, quem numine læuo
Suſtulimus miſeri? quem nunc manet exitus idem
Qui me, qui reliquos, capiendæ mœnia Troiæ
Qui nunc cunque habitant, quos tu ſeruare ſolebas,
Quorum tu ſaluator eras. nam ſemper ab hoſte
Te cuſtode nurus tutæ matresq; fuerunt,
Quæ nunc heu Danais ſeruitum matribus ibunt.
Cum quibus ipſa quoq; abripiar, paſſura cubile
Quod metuo victoris heri, paſſura labores,
Vinculaq;, & quæ ſunt permulta indigna relatu.
At tu care puer, vel me in grauia iſta ſequeris
Omnia, ſub domino laturus multa ſuperbo
Quæ te non deceant: vel te fortaßis Achiuûm
Arripiens aliquis, turri demittet ab alta
Præcipitem. patri iratus, quod viderit olim
Ipſius occubuiſſe manu natúmue, patrémue,
Aut fratrem: ſiquidem multi periêre ſub ipſis

Hectoris

Hectoris inuicti manibus de gente Pelaſgûm.
Nam bello truculentus erat, nec parcere norat
Quos ſemel arripuit. nunc illum luget ademptum
Omnis Troia virum, lachrymasq; effundit inanes
Ante ſepulchralem thalamum. Sed tu mihi coniux
Optime, perpetuas lachrymas, luctumq; relinquis
Et patri matriq; tuis: hei quod mihi dextram
Non licuit dextra contingere fata ferentis
Vltima, nec mandare aliquid, nec reddere voces
Acceptas licuiſſe queror, quo fallere curas
Et memor eſſe tui potuiſſem. Talibus illam
Queſtibus oppletam, circumſonuêre frequentes
Matronæ lachymis, & fœmineo vlulatu.
Hinc Hecube genitrix gemitus effundit aniles,
Et miſero triſtes hac rumpit ab ore querelas:
Hector amate mihi, ante alios cariſſime fili,
Viuus adhuc diis gratus eras, qui nunc quoq; ſeruãt
Corporis exanimi pulchrum decus, & tua curant
Vulnera, ne tabo aut ſanie putreſcere poſſint.
Nunc mihi tot rapuit natos crudelis Achilles,
Quos partim immenſi trans vendidit æquora ponti,
Vel Samon adductos, vel in altã tranſtulit Imbrũ,
Aut Lemnon, portus inſidos ſemper habentem.
Te ferro cæſum crudeli perfidus hoſtis
Raptat, agens circum defuncti corpus amici
Patrocli, quem tu triſti leto antè dediſti.
Nec tamen hoc facto vitam reuocauit amici:
Redditus ipſe tamen ſuper ardua Pergama Troiæ
Nate iaces, nullo confectus corpora tabo,
Tanquam viuus adhuc, & membra ſimillimus illi

Quem pater ipſe ſuo Phœbus percuſſerat arcu.
Dixerat. at largo perfundens lumina fletu
Tyndaris aſſurgit, funditq́ue has ore querelas.
Hector amate mihi, & nuper cariſſime leuir:
Namq; vir & coniux Paris eſt mihi, ſcilicet idem
Qui tibi frater erat, qui me has aduexit in oras,
Quæ tamen ô vtinam periiſſem hos ante labores.
Quattuor hic iam luſtra moror, quo tẽpore nũquã
Iratus miſeræ mihi verba indigna dediſti
Aſpera nec dictis mouiſti iurgia. ſed me
Si qua ſoror tua ſiue ſocrus, ſeu frater iniquis,
Seu ſocer afficeret verbis, tu ſæpe dolentem
Solatus, leuiſti iram. nunc ergo relictam
Me queror, exempto te te vitalibus auris.
Nullus enim ſupereſt alius, qui tam ſit amicus,
Quam tu nuper eras miſeræ mihi. Talibus aures
Impulit aſtantum plangoribus, atq; ita latè
Atria funereo reſonabant omnia planctu.
Donec rex Priamus: iam nunc, ait, ite per altam
Robora cædentes ſyluam Phryges, ite, nec vllas
Inſidias fraudéſue alias timeatis Achiuûm.
Nam pacem mecum certam firmauit Achilles,
In ſex & totidem ſoles, quo tempore ab altis
Nauibus egreſſum me hodie in mea regna remiſit.
Ligna alacres afferte pyræ conciſa locandæ.
Sic ait: illi alacres mulos curruſq́ue parabant,
Et plauſtris iunxere boues. mora nulla, parati
Conueniunt omnes in eodem limine portæ,
In ſyluamq́ue abeunt. ſonat icta ſecuribus ilex,
Roboraq́ue & quercus, ac ter tribus inde diebus

Mate-

Materiem cædunt, plauſtris & curribus omnem
Conuectant: decima ſtruitur pyra. ponitur Hector
Deſuper exanimis. poſt hæc alimenta ferentes
Subijciunt flammis, & auara incendia miſcent.
Poſtera iamq; dies primo ſurgebat Eoo,
Conueniunt, nigroq; ignes extinguere uino
Incipiunt. multis lachrymis albentia fratres
Oſſa legunt cinere è medio, & candente fauilla,
Atq; urnæ includunt auro ex meliore paratæ.
Quam molli circumſeptam uelamine terræ
Defodiunt, circumq́; locant ingentia ſaxa,
Atq; ita honorati ſtatuunt monumenta ſepulchri.
Interea uigil excubias cuſtodia ſeruat,
Finitimis impoſta locis, ne forſan Achiui
Tentarent, aut ſigna loco mouiſſe ſepulchri.
His ita legitimo perfectis ordine rebus,
In ſua quiſq; abeunt redeuntes limina. poſthæc
Solennes de more dapes funebria nato
Apparat ipſe ſenex Priamus, populumq́; uocatum
Omnem epulis adhibet. Sic Hectoris inclyta magni
Funera ſunt celebrata, atq; oſſa incluſa ſepulchro.

ILIADOS HOMERICÆ ab Helio Eobano Heſſo Latinitate donatæ Finis.

ORATIO VLYSSIS LEGATI AD ACHILLEM,

authore Ariſtide. Ex Græco in Latinum ſermonem à [redacted] *con-uerſa.*

NON eſt Achille, vir fortiſsime, inconueniens ad iram indignationemque te concitaſſe ea quæ per ſummam contumeliam perpetrata in te ſcimus, ſed hactenus tamen, & nunc tandem ſi compeſcueris efferueſcétem animum, reprehenſione omni cariturus videre. Ego quidem ſi in priſtina ſententia perſiſteret Agamemno, ſiue detrectaret confeſſionem peccati, deprecationis prouinciam non cœpiſſem, patererque te indulgere cupiditatibus animi tui. Nunc verò cùm ad obteſtationes ille deſcenderit, & dona offerat, partim quæ iam adeò percipias, partim quæ paulo pôſt pollicitus exoluat, quis redarguat oratione confitentem delictum? Sed vt per illum aperta eſt via defenſioni tuæ, ita me Achille impetrabilem deprecatorem admittere debebis. Quod niſi feceris, vide ne abſurdum ſit, primùm te permanere in ſententia tua, cùm ille mutarit ſuam, deinde odium erga eum

tuum nos luere. Si enim vniuerſis ſuccenſes, dic quæſo quo commerito noſtro? Sin alios culpa liberas, cùm in eodem verſemur omnes diſcrimine, quæ iuſta cauſa cur nos deſeras af ferri à te poterit? Scilicet quo inuiſiorem hæc eum nobis reddant inquies? At ego vereor, vt iam qui oderint ſuperſtites magis futuri ſint, tanta eſt in bello cadentium crebritas. Quomodo autem, per deos immortales, in te animatos Græcos nunc eſſe credis? profectò metuendum ne ſperatum ſtudium erga te illorum hac peruicacia tua commutetur, nêue indignationem ab Agamemnone ſuam transferant in te. Noli enim putare non tam te immoderatum iri viſum, qui infinitam iracundiam tenueris, quam illum culpandum, qui author huius extiterit. Sed vt de his taceamus, non magis tuum eſt Achille iuſti odij, quàm communis ſociorum ſalutis rationem inire. Quia ſi in indignatione perſeuerandum eſt, videtur hoc aduerſum barbaros faciendum, quibus ipſa natura inimicitias nobiſcũ intercedere voluit: quibusque maximis de rebus atrociſsima crimina intendere poſsimus. Quę igitur hæc eſt peruerſitas, Agamemnoni te infeſtum eſſe, qui nuper offendit animum tuum, eos autem qui hoſtes in lucẽ nobis editi ſint, non ſolùm inuiolatos velle, ſed etiam eſſe ſociis tuis, cũ quibus illi te primùm conſpicati fuêre, tantopere ſuperiores? Nam

per deos immortales, ſi certum fixumq́ue eſt animo tuo delere vniuerſum exercitum, quin mox te cum barbaris coniungis, includisq́ue nos in medio veſtri, hinc à Sigeo inferens ſigna, illis ex vrbe irruentibus? Sed hoc nimirum ferri tibi nullo pacto videtur poſſe, qui tamen nihilo ſegnius nunc facias cum barbaris, perdasq́ue nos ocio & ceſſatione tua, quibus quidem ipſis, quod nemo quæ gerantur fugere te putet, ſpecies ſocordiæ non abeſt, vt duplici iam probro onereris: nam & infenſus eſſe ciuibus, & pugnam declinare crederis. Quod tu certè minimè facis. Quæ cùm ita ſe habeant, primum omnium tibi conſtituendum, vtrum duobus his propoſitis ſuſcipere malis, vt vel omnem animi ſæuitiam effundas in nos, ſiquidem adhuc iracundia præualet oppreſſa mente tua: vel hac vſurpante rationem & intelligentiam, & ipſa tibi conſtes, neque in diuerſum trahi te ſinas, neque parcas nobis vt ſociis, deſeras verò vt hoſtes. Atque hoc tibi perſuadeas, quæ nunc agis eo eſſe nocentiora, quàm ſi cum barbaris nos oppugnares, quo grauiorem eſſe proditionem legitimo bello conſtat. Tu verò ſi nunc aduenerint à Priamo legati amicitiam ſocietatemq́; petentes, non, vt opinor, admiſeris illos in tabernaculum tuum: at idem tamen quæ Troiani optauerint factis tuis exequere: deſidiaq́ue tua & animi impotẽtia ſubuertis omnia:

&

& quoniam à ferro igneque abſtines, ideo miſericors tibi videre. Nec idem ſanè interrogatus cur facias vtriſque dicere habeas, pari tamen euentu & à nobis & ab illis diſcedis. Vel vt planè loquar, opitulari vis neutris cùm hoſtibus faueas, qui tot ſunt modis ſuperiores nobis. Atque in ipſo quidem æſtu ita ciuiliter iram exercuiſti, vt iugulare Agamemnonem nolueris: mori enim, vt apparet, eum oportere non cenſuiſti, nuncque vno conſeruato cuius tibi interficiendi poteſtas erat, nemini omnium vitam relinquendam eſſe ducis? Atqui multò erat rectius, vna cum aliis vel indignum illum tueri, quàm committere vt propter ipſum vniuerſi funditus delerentur, daturum ex hac re natum ſupplicium tibi. Dic enim mihi quid aliud volueris, quàm infamem eum maledictis inceſsi, & inuiſum eſſe totis caſtris? Sed hoc & ab iis eum manet qui ad hoc vſque tempus interiere, & iis qui poſthac conſeruabuntur. Cædem enim illis procuraſſe Agamemno videbitur, qui ſocietate ipſis belli tuam eripuerit iniuriis ſuis: hi autem ope tua extra omnes mortales ſalutem ſe retinuiſſe fatebuntur, vt quantum per eum ſtetit, nemo viuat magis, quantum autem per te, nemo omnium interierit. Iam mihi & cauſam conſidera diſsidij veſtri, quæ nulla certè alia fuit quàm cura ſalutis Græcorum tua. Nam & frequentia funerum motus concio-

nem aduocaſti, & Calchantem hortatus es vt confidenter, quæ ſciret, eloqueretur, qui cum formidare ſe malum diceret ab aliquo præſtantiore ſe quē fortè offendiſſet iudicio ſuo, iureiurando eum confirmaſti, quod diceres te eum non deſerturum. Ita Calchas protulit cauſam peſtilentiæ, Agamemnoque ira in ambos exarſit, neque tu tamen niſi perfecta re ſalutis noſtræ deſtitiſti. Quomodo igitur conuenit, quorū cauſa inimicitias ſuſcepiſti, eos per illas nunc interemptos velle? Et cùm fortunæ aduerſitates correxeris, te ſtudioſe exitium nobis moliri? neque admittere mentionem eorum, pro quibus vota tunc diis immortalibus nuncupaueris? Quid? quod reuerendum barbari ſacerdotis numen cenſueris, tot verò ciuium reſpectu non moueri te, neque communes deos, pietatem, fœdus curare, cui non indigniſs. videatur? Quę etiam inconſtantia eſt, dudum amicam neglexiſſe, vt nos ſalui eſſemus, nunc autē cum illius ademptione cupere commutatam vniuerſi exercicitus euerſionem. Quod ſi daretur optio tibi Achille, liceat enim mihi libera verba apud te in primis amatorem veritatis, facere, vel incolumem eſſe puellam iſtam, vel amitti vnam pro omnibus, vtrum elegeris? Iam verò cùm ſimul hanc tibi, ſimul retinere Græcis vitam ſuam concedatur, magiſne cordi tibi erit carentia huius, & Græcorum perditio. Cui au-

tem

tem non præpoſterè factum à te videbitur, ſi malum malo permutare ſciiſſe dicaris: quæ verò abſque detrimento habiturus eſſes, eorum prætuliſſe priuationem? Sed non Atridę tantùm ſuas coniuges diligunt. Quis id ait? Immò hac etiam in parte fortuna belli admirabilis reperitur. Nam ſi initio expeditionis vnicuique noſtrum hoc veniſſet in mentem, Menelaus ſuæ coniugis gratia copias cogit: cur ego derelictis, vxore, liberis, decrepitis parentibus, domo, familia, extra Gręciam claſſe vehar ad bellum, vbi vitæ diſcrimen adeundum ſit, quæ omnibus mortalibus precioſior vna eſſe conſueuit & prior, quàm alia omnia bona, ſicut fortiſsimus Græcorum definit: hæc in animum ſi quiſque ſuum induxiſſet, omnino exercitus comparatus non fuiſſet. Verùm duo erant, vt arbitror, quibus tum mouebamur, coniuratio antecedens, diui certè alicuius prouidentia, & opinio communis contumeliæ, qua affecti ab alienigenis eſſemus, quodque illos impunè hanc auferre pati non deberemus: fortaſſe & tertium hoc, æquum eſſe parere iis qui cum imperio eſſent. Sed quæ cauſa nos ad bellum congregarit, quid attinet quærere? prius certè diſſolui, atque confecta re, quam propter rem omnia reliquerimus, indecorum ac turpe, neque conſentaneum prætextui expeditionis, ſed expeditioni ipſi contrarium fuerit.

Etſi profectò nihil eſt ſimile, teque oro Achille, vt benignè audias non te accuſantem, ſed cupientem lenire. Cùm enim puella non redderetur tibi, poterat videri non reprehendendum propoſitum tuum: at ille non hanc modò reſtituit, ſed inſuper alias ſeptem offert, vt cætera innumerabilia dona omittam. Neque te fugit, ſi Troiani reducere Helenam, & rependere ablatas cum ipſa res vellent, diſceptationi locum non futurum, adiicientibus vero & ſua, qua voce repelli poſſent? Nam hæc noſtra initio poſtulata fuêre, ſed facere neque illorum quiſquam voluit, & tibi qua ſpoliatus fuiſti, nunc reuertitur ea cum multis. Sed expetis fortaſſe & vltionem acceptæ contumeliæ, quid? an non habes & quidem maximam? nam vt taceam interēptos tot milites, quale tibi videtur, formido & humilitas illius? Nunc enim prorſus ipſam Regiam perſonam exuit, ſupplex tibi pro Imperatore, & ex ingenuo ſeruus factus, & in ſola, ſi verum fatendum, miſericordia omni ſpe poſita, quamuis eum aliis omnibus fortuna prætulerit. Velim & hæc, ſiquidem memoranda ſunt, Achille cogites, qua quondam cùm copiæ cogerentur promptitudine belli ſocietati te obtuleris. Statim enim ad conſpecta arma proſiluiſti, quamuis annis minor, & inter virgines abſconditus eſſes: quis ergo non vitio tibi dederit, nunc arma non capeſſere,

capeſſere,ſed prætextus quærere perdendarũ rerum,cùm ſis grandior, & filius tuus ad eam ætatem excreuerit,vt & ipſe in conſilio & acie uerſari poſsit, neque quiſquam tecum famæ claritate ſit conferendus:quique non dubitarit relinquere chariſsimum,vt æquum eſt,na tum, vxoremque dignitate & genere comparem, eum iſtius alterius puellæ gratia diuerſa ſtatuere de repub.vide ne vix in Deidamia ne dum viro cuius & mẽtio honorifica videtur, tolerabile fuerit. Audiuimus etiam diſſerentem te de gemino fato expoſito à matre, cui planiſsimè eſſet exploratum. Equidem animi dubius ſum, vtrum ſerio an ioco prouectusque ſtudio contendendi,dixeris. Non enim hæc tua oratio, neque congruens cum re bus à te geſtis videtur eſſe. Sed dixeris maximè ſerio:inter hæc tamen ipſa conſilium licet ineas dedecoris vitandi. Ac ego quidem exiſtimo in primis adduxiſſe te ad hanc ſententiam genitricem tuam,cùm ad eandem pro viribus inſtructus & à patre & magiſtro tuo eſſes. Nam in hoc potiſsimùm illa ſumma fuerit indignitas, te in expoſitione & cognitione fati tui,tantum præſtitiſſe animi robur,vt gloriam & honeſtatem non ſolùm ignobilitati, ſed etiam longæuitati antepoſueris: electa autem & conſtituta meliore parte,te mutare ſen tentiam & ferri in diuerſum,quique tum vita tua potiorem putaris exercitum,nunc mino-

ſis vna muliercula illum pendere, vel potius vno muliebri caſu, maioremque te honorem habere puellæ iſti quam vel tibi ipſi, vel communi Achiuorum. An non enim & pluris illam te ipſo facis? cùm gloria tibi charior ſalute tua fuerit, puella autem iſta ſit gloria. Quin hoc pacto & matrem mendacij, & te inſipientiæ conuincere videberis. Statim enim his cognitis in patriam remigrare ad quietem & ocium, penes iudicium fuit animi tui: implicatum verò belli in exercitu periculis, non tenere propoſitum, hominis fuerit inconſtanti, & leuis, quod in te non ſine maxima turpitudine tua dici verè poterit, cùm tanta cupiditate laudem virtutis & integritatis ſequare. Neque enim aliud loquentes ac ſentiant tantummodo vanitatis accuſaueris, ſed eos etiam qui ſubinde eadem de re ſententiam ſuam mutẽt, aliique iam atque dudum inueniantur. Ne hoc quidem Achille effugiat cogitationem tuam, nondum ab Imperatore coacto milite, eſſe ſui iuris, & ſuum quaſi imperatorem vnumquenque: poſtea verò quàm locum ordinemque ſibi aſsignatum occuparit, tenẽdum hunc eſſe, aut improbum nihilique perhiberi. Nunc igitur non te quidem deliberare in re integra quiſquã dicet, ſed inde quo adductus propria voluntate ſis, & propemodũ à ſignis diſcedere, quod tibi ſi per ſomnum occurrat, pudori maximo futurum pro certo habeo. Be-

ne & laudabiliter factum eſt à te, quòd ſtatuiſti non eſſe longam vitam expetendam homini abſque virtute & honeſtate actionum: vbi autem præcones puellam adducere à te vidiſti, ideò ingenium animuſque tuus alius eſt factus? Deſine Achille ſubire velle duplicis probri vtriuſque deterrimi iudicium, formidinis & perfidiæ, quæ ne inimicorum quidem tibi quiſquam obiecit. Nam obſecro te, quid ageres ſi horum te Agamemno argueret? Ac ego quidem exiſtimo omnium rerum exitus deo relinquēdos, quod cernis nobis omnibus eſſe conſtitutum: nihil enim eſt hac in re opus remota ſapientia: ſed nemo ignorat, multò præſtare pacem bello: ſed & æuum ſine dimicationibus, periculis, ſanguine tranſigi nō poſſe, non tamen iccircò fidem fallimus, relinquentes deo quæ ipſius dominij ſunt: viri autem eſſe proprium ducentes effugere cenſum improbitatis iis in rebus quæ ratione & conſilio gubernari ſoleant. Verùm enimuerò indigna ais te munera eſſe, neq; paſſurum vt percellant animum tuum, etiam ſi arenæ & pulueris vincant numerū. Egregiè dicis, vir clariſſime, agnoſcoq; iam ſermones tuos, neq; autor tibi ſum vt donis moueri te ad ſubueniendum Achiuis ſinas: ego enim hoc facere auſim, & tam contemptū de te ſentire? Immò tu hoc tribues æquitati & officio, munera autē, ſi voles, vt amicitiæ ſignū admittes, aut ſi re-

puleris, non pugnabo. De affinitate etiam vacuo animo conſultaueris. Non enim ſum tam imperitus, vt ſi ego ſuaſerim, te arrepturũ ſtatim eſſe ſperem. Tu verò & illum ingenuè facere cùm hæc offert, credes: alia autem erunt, quæ te excitent, & in acie ſiſtant, nimirum ea quæ ipſe paulò antè commemorauiſti, eximia & nullis bonis comparãda facinora. Sed cuius fuerit abſurditatis ac impudentiæ, cœpiſſe te ductorem militis noſtri, duodecim vrbes mari, terra autem vna minus, cùm nulla cura tui rerúmue tuarum tangerere, non fatigationis, non diſcriminis, non aſſidui laboris, non conſeruandę, quam cuique chariſsimam eſſe affirmas, animę tuæ, tuaq́ue Achiuos opera locupletes beatosq́ue eſſe factos: nunc verò te illis expetitum ſalutis auxilium denegare. Vnde, obſecro te, virginem iſtam habes, prætermittam enim alia, nonne de beneficiis erga nos tuis: eſt enim inter hæc cùm alio ex locorum, tum etiam Lyrneſsi expugnatio: itaq; non iſti virgini exercitum, ſed huic aliisq́ue rebus à te geſtis, ipſam pro cumulo accedere æquum fuerit. Hoc autem omnem peruerſitatem videtur ſuperare, Chryſen recepta filia non vlterius progreſſum execrationibus tanquam contra hoſtes, ſed iræ ſuæ hunc finem feciſſe, hominem barbarum & naturæ inſtinctu aduerſarium noſtrum, atque etiam pericli tatum de vita: te verò cùm & reddatur tua tibi

puella,

puella, & tot illi addantur, cum pecunia, oppidis, regionibus, affinitate, quæ quamuis ingentia, vt non eſſe admirationi tibi, ita neque contemni oportere cenſeo, nihil tamen remittere acerbitatis & vehementiæ indignationis tuæ. Chryſes quidem precibus ſuis auertit peſtilentiam, & tu dubitas ſuccurrere laborantibus in bello? Atque ille geminam declarauit vim Achiuis, vnam interitus multitudinis, quem execratione, alteram communis ſalutis, quam precibus ſuis obtinuiſſet: tu verò vnam modò & eam quidem interitus imitandam tibi proponis: atqui multò erat ſatius oſtendere hanc ſalutis, quàm illam alteram vſurpare, hanc refugère. Sanè cùm indignum duxeris vt tuam amicam retineres exercitum prodi, cur metuis conſeruationem huius illa recuperata? Et nunc Hector omnia ferro & flammis obit, proque nihilo putat Troiam ſolummodo defendere, At tu hîc ſedes fidibus accinens, hoc igitur quæſo te facies aliorum res decantans? Sed præſtabat aliis materiam laudabilem præbere carminis. Ac fortaſſe tu diſcordiam veſtram & tuum furorem vt numen celebras, vtinam non intempeſtiua hac tua voce funera Achiuorum reſonet tabernaculum. Mox te videri cupis amãtem vitæ tuæ, neque pudet te mentiri aduerſum naturam tuam. Quem autem tam leui pueriliq́ue ingenio eſſe credis, qui perſuaderi ſibi paſſurus ſit

Achillem amore vitæ ſuæ ad iactum telorum non accedere, quod ſciat mortuis ab inferis reuerſionem non eſſe. Quæ effutiret alia Phocenſis Epeus? Immò hic quoque in pugilum certamine mallet oppetere mortem, quá palmam aduerſario tradere. Huiuſmodi igitur in Therſiten conuertent, vel ſi quis Therſitæ eſt ſimilis. Tu verò obſecro Achille, ne nugare, néue arroga timiditatem, cum qua nihil tibi ſit commercij: non enim fidem facies neque nobis, neque, vt arbitror, ipſi tibi. Sed iam nauem deduxeris in mare, & ſolutis illis fereris in altum. Poteris autem Nereidum cognatarum tuarum pudorem ſuſtinere, in tam diſsimili à prioribus hac nauigatione tua? Quæ pleniſs. futura ſit turpitudinis, cũ illis per ſummam gloriam auxeris Rempublicam. Quid ego dicam terreſtres propinquos tuos, an illis hoc factum tuum dignum inuenietur, qui ad obſidionem huius vrbis quondá aduecti, non ante retro pedẽ tulêre, quàm expugnationem confeciſſent imperatori ſuo. Quod verò, per deos te obteſtor Achille, quod nomen impones ſacrificio craſtino, de quo aiebas, vocabis ne gratiarum actionis, vel quid aliud? An non pudet te facere deos quoque teſtes facinorum tuorum, ſacrificiis, libationibus, cantu proſequens calamitatem ſociorum, qui tibi perſoluere omnia videntur, cùm oculos confers in campum refertum cadaueribus eorum, qui

neſcio

neſcio ante quot dies ſub tuis auſpiciis in acie ſteterint. Quæ etiam quæſo futura eſt ſpecies nauigationis tuę, quæúe oratio eorum qui viderint aut audierint. Num dubitas quin ad hunc modum locuturi ſint? Reuehitur in patriam Achilles. Quid ſecum ille ducit ſpoliorum? Quid diis exemptum è præda? Quas coronas ac præmia domum reportat priuatim ſuis, publiceûe ciuitati? Appellentúrne etiam honeſtè naues tuæ Scyro. Quid ibi dices filio, quibus verbis probabis laudes tuas vxori? Sed nihil moror Scyron & vxorem tuam, quid Troiani, nónne te fugere deſperata ſalute, ſi maneas, perhibebunt? Scilicet in tanta ignominia contingere ſibi velit aliquis Priami cum Neſtoris ſenecta concretos annos? At tu hoc quidem non facies, deſidebis tamen hîc dum Hector omnibus cæſis ad tabernaculum tuum copias adducat, tum tu illis oſtendas qui vir ſis. Si vſqueadeò viribus abundas Achille, turpiſsimum fuerit expectare te hoc tempus internecionis exercitus, ac non illis potius ad omnium incolumitatem vti velle: ſin eſt hac in re nonnihil difficultatis, faciendum certè tibi, vt dum licet opem nobis feras. Ac mihi quidem minimè incredibile eſt, vel ſolum te ſatis atq; etiam ſuperiorẽ futurum vniuerſis barbaris: omnino autem occaſionem ipſam & tempus plurimũ poſſe arbitror. Non ideò ſolùm, quod glorioſior excel

lentiæ iſtius oſtentatio futura in magna turba ſpectantium eſſe videatur, verũ ideo quoque, quia tum neceſsitate adactus à te propulſaſſe hoſtiles impetus, nunc verò prodire ad propugnationem excitatus precibus tuorum exiſtimabere, gratiæq; plurimum lucrifacies, Fieri etiam nequit, vt quaſi cellarius belli promas quæ tu velis, acciderintque fortè cum læ tis & triſtia nonnulla, & aliquis perierit acceptiſsimus tibi. Vtq; alios faciam miſſos, quid prohibet nos qui abs te compellamur amantiſsime, ad quorum conſpectum exiluiſti, quibus cratera illum protuliſti, & iuſsiſti miſceri meracius, vna cum aliis in ſtrage interemptorum iacere, & madefacere terram poſt hanc libationem ſanguine noſtro, ſtatuique in Hectoris victoria crateras & accini læta carmina, te, prò magne Iuppiter, ſuperſtite? Quid fiet autem ſi captis caſtris & nauibus incenſis chariſsimam tibi puellã & ipſam iugularint, aut inter alios captiuos receperint, quæ nunc caput eſt totius negocij. Quid ſi Agamẽno abſtractam à te ſtatim, vel intra tuum tabernaculum necari curaſſet, lubet audire qualis in hũc euentum erga ipſum futurus, quâue mulcta ac precio redimi beneuolentiam tuam paſſurus fueris, qui acquieſcere nolis, illo & remittente viuam & iuſiurandum dante, quali tu maximè delectari debeas: ſed eouſque procedas iræ, vt niſi ab vniuerſis pœna tibi pendatur,

tur,

tur,per nationes,ciuitates,corpora etiam ſingulorum, iniucundam vitam tibi futuram putes. Vide ne quando iſtam puellá oderis,propter quá funditùs deletus fuerit tantus exercitus. Narrare tibi volo ſermonem Chironis magiſtri tui, quem cum quodam Aetolo habuit quondam in Pelio. Aiebat enim nihil eſſe moderata iracundia melius hominibus,immodica verò nihil deterius. Nam hanc apud inimicos finiri vltione & pœna illorum, eum verò qui exerceat perpetuo malo conſumi. Quare Achille, cauendum tibi ne quid agas, neu patiare indignum. Cogitare etiam debes omnibus rebus à natura quaſi terminos quoſdam conſtitutos, neque quicquam in terris ſempiternum eſſe,non bellum,non pacé,non beneuolentiam, non odium, non quicquam aliud. Ergo hi inuenti ſunt amicitiæ,quæ intercederet cum rege tibi, diſsidij autem nulli erunt? Atqui longè rectius fuerat amicitias immortales eſſe, quàm his fortunæ ſuccumbentibus,iram intercidere nō pati velle. Duo autem numina deorum omnia humana circumeunt, Nemeſis & Iuſticia, quæ ſupra ſortem humanam attolli animo non ſinunt: neque illis quicquá eſt procliuius, quàm ex magnis paruos facere. Tibique huius rei exemplum è longinquo non eſt petendum: quienim dudum te ſpreuit, quem non eſt iam infra humilitate? Velim autem exiſtimes,hæc à

nobis dici noſtris quidem verbis, ſed re ipſa Hectoreos eſſe ſermones quos audias. Cuius maledicta & ferociam quid memorem? Quod verò ſomno te obrutum oppreſſurum ſe gloriatur, neq; cedere proauum ſuū Dardanum Aeaco tuo, & prætendere te indignationem formidini ſuæ aſſerit, mihi auditu intolerabile videtur, pro quibus quis tuo nomine vltionem exiget Achille? Exurge tu tandem obſecro te per omnia deorum numina. An tibi nō dolet hactenus dilatā eſſe vindictam, nec detrimentoſam putas quantulamcunque moram? Quin, ſi meretur puella vt pro ſe concitèris ira, conuertis hanc totam in Troianos autores triſtitiæ tuæ. Qui niſi turbantes bellum mouiſſent, magnúmne an paruum quicquam aduerſè hoc in loco cecidiſſet? Veniat hoc quoq; tibi in mentem Achille, inter Aeacum ac te Pelea ſolum eſſe, Aeacum inquā ad quē olim vnū res Grȩcorum deuenerint. Quod ipſum tibi ad laudē aptiſsimum videtur: nam ſi rationem aui ſequi volueris, gloria illum ſuperabis, cùm illius auxilium votorū & precum fuerit, tu autem opem ferens laborantibus re ipſa omnium votis ſatisfacturus ſis. Poſtremo hoc Achille, vt eſt, miſerabile putes, cùm mox recedendum nobis ſit, hunc eſſe reditum noſtrum infectis omnibus: quid dicemus illis, quid reſpondebimus, expectantibus nos & accurrentibus cupidè & ſciſcitantibus de e-

uentu

uentu legationis. Quid igitur illis dicemus? Quid taces Achille? Libato Ioui ſeruatori nobiſcum, non vltimam hanc libationem, ſed reueritus & publicam neceſsitatem, & legatos nos, & nocturnum legationis tempus, atque adeò ſydera, deos, heroas communes Græciæ, ira te tanquam morbo exolue, & cũ ſole exorere Barbaris.

RESPONSIO ACHILLIS *Libanio authore.*

CVM vos primùm accedentes ad oſtium tabernaculi mei conſpicarer, Vlyſſe vir ſapientiſsime, arbitrabar mihi quamlibet ſerò aduenire nunc ſocios iracundiæ ob acceptam contumeliam meæ, qui prorſus condemnato ſcelere Agamemnonis, reliquum tempus nobiſcum, ab illo digreſsi conſumerent. Neque, ita me di ament, tam admirationi mihi erat hæc cauſa aduentus veſtri, quàm illum non iam olim à vobis maturatum fuiſſe. Vbi verò longam audiui illam tuam compoſitamque orationem, qua & voluntas erga authores contumeliæ noſtræ tua, & ſtudium circumuentionum aduerſum me indigniſsimè læſum declararetur, cùm quidem tanquam puero me decepto reuerſionem tibi polliceri viderêre, nunc certè quod auditu

incredibile ſit, multò maiorem quàm dudum animo meo dolorem accepi. Nam ita dementem te putari, vt facilè cuiuſuis fallaciis obnoxius ſis, quæſo cuius mali comparatione, eorum ſaltem ſententia qui non ipſi dementiſsimi ſint, vinci poſsit. Ego verò optarim te in hac exiſtimatione ſapientię, cùm præſtare ingenio aliis videare, nõ fugiſſe quod omnibus eſt manifeſtum, neutiquam dicẽdi vehementia, neque robore reiúe bellicæ vſu, nullis denique viribus contra ſuos vtendum, ſed vbi expeti ſoleant, in hoſtes conuertenda illa eſſe. Huius igitur dicendi facultatis quam coram nobis oſtentaſti, aliud fuerat tempus, illud quando miſſus cum Menelao res Helenamq; repetitum Troiam intrauiſti. Vbi quidem tantùm abeſt, vt bonus orator habereris, vt penè arreptus à Troianis interfectusque fueris: Antenoris enim precibus ſeruatos accepimus. Atque nunc aduenis pollicitus ſcilicet reditũ in gratiam à me, authoribus contumeliæ, vſq; adeò contemptiores ſumus animo tuo quàm barbari. Magnam etiam ego animaduerto actionum tuarum diſcrepationem, amicitiæ enim poculum propinans, & ſalutem mandás mihi initio orationis tuæ, mox ea locutus es, quæ ſingularem auditori triſticiam allatura eſſent: quòd enim adducere nos ad tuam voluntatem cupiebas, nempe vnde diſcedendum eſſet, eorum tibi mentio facienda fuit, qua certè

non

non potui non vehementer offendi, quaſi recognoſcēs hiſtoriam contumeliæ meæ. Quanquam quid ergo res actaq; commemoro, qui ſolo legationis nomine me ſenſi mirificè perturbari, teque adeò augere dolorē meum voluiſſe crediderim, qui è conuiuio ab Agamemnone ad nos te miſſum aduenire diceres. Mihi autem hoc admirari ſubit, non intelligere vos, tali legatione non modò non amoueri offenſas à vobis, ſed potius etiam augeri. Qui enim fatemini me ſeruatorē veſtrum eſſe, præque vobis fertis cum deſtitutione auxilij communis ſalutis deſperationem, eorum proprio teſtimonio confirmatur, qui ſit is qui à vobis & affectus contumelia, & ludibrio inſuper habitus fuerit. Itaque ſupplicationes illius irritationem & preces flagitij demonſtrationem complectuntur, vt hoc ille his propemodum verbis clamare videatur. Mihi ſoli omnium contumelioſorum præciſa eſt venia, nam non contumelioſus fui ſimpliciter, ſed in eum qui minimè omnium mereretur. Ego autem in ea ſum opinione, Vlyſſe, neminem omnium eorum qui ad Troiam claſſe aduecti ſumus, iniuria damnoque affici oportere, ne gregarium quidem infimæque ſortis aliquem. Hæc enim ratio per ſe abſque etiam ſucceſſu victoriæ, laude digna fuerit, ſi tamen ille moderationem ſuæ fortunæ non conſentaneam, ſed hunc potius fructum eſſe regni exiſtimat, a-

liis male facere, auerteret ſaltem vecordiam ſuam ad ſeruos & vulgus & alienos à nobilitate ac virtute. His enim decuit, ſiquidem decuit, illum inſultare, non incurrere quaſi ebrium in ducem & eum quidem non modò charum diis immortalibus, ſed etiam claſsis, vt tu ais Vlyſſe, pro arbitrio ſuo vel conſeruatorem, vel ſubuerſorem. Ac mihi quidem ſatis fuerint cùm res à me geſtæ, tum hoſtium clades, inque primis quondam trepidus Hector, qui nunc fuga timoreq; omnia complet, neq; opus fuerit facta quæ in medio ſunt dictis exequi. Nam ſi quibus meritò animi efferuntur, iis non ſuas laudes, ſed res geſtas æquum eſt teſtimonium dicere. Quandoquidẽ verò non pateris tu me Vlyſſe inſtitutum ſilentium tenere, belliq; mentionem habes apud eum, qui à dimicationibus ad fides compulſus fuerit, exponere vobis qui adeſtis volo, quæ præmia pro qualibus meritis tulerim: quam orationem meam vt attentè audiatis, & relatam gratiam cum beneficiis comparetis oro: hinc enim planum fiet, vtrum cum ratione an temerè à ſocialibus armis abſtinuerim. Primùm enim ſi quæritis à quo adeò Græci in terram Troianam deducti, effectumque ſit ne ignorarent eum locum in quo degerent hoſtes, quæúe vrbs Priami, aut cui admouenda oppugnatio, aut quæ regio depopu-

landa

landa eſſet, inuenietis mihi nunc honore decoreque omni ſpoliato, haſtæque paternæ hoc meritum adſcribendum eſſe. Nam prouecti ab Aulide ignari locorum appulſique ad Myſorum agros, rati in hoſtico eſſe, infeſtis animis in Telephi regnum, tanquam Alexandri ferebamur. Neque non & Telephus re cognita, cum armatorum inſtructa manu nobis occurrit. Commiſſo autem prælio, cùm vtrinque fortiſsimè pugnaretur, procedente conflictu, vulneratur à me rex Myſiæ, quo facto & illis fuga dilapſis, & comperto errore nos in naues regreſsi iam Bœotiam repereramus, apparebatque omnibus exercitum diſſolutum iri: quum venit Delphos conſulturus deum Telephus, quam opem vulneri quæreret, quum nihil in medicis auxilij inueniretur, at ille reſpondit ab authore mali remedium petendum: quo audito profectus Argos, & cruciatibus maloque liberatur, & pollicetur ſe ducem claſsi futurum, ita mercedem tulimus medicationis, cognitionem ignoratæ regionis. Atque hoc eſt primum maximumque beneficium meum contigiſſe nobis notitiam patriæ Alexandri, neque errabundos tanquam furore percitos affligere pro noxiis eos in quos fortè incidiſſemus. Cùm igitur alij ſinguli rebus ſuis glorientur, licet mihi & meis, & aliorũ omnium gloriari: nam & ſunditorum, & legionum,

& equitatus bona, & quicquid omnium adiu uit, auxitque publicè res noſtras, debetur certè illi, per quem in hæc loca copiæ deductæ ſunt, qui nemo eſt præter me, quatenus quidem occaſio per me quæſita partaque fuit. Quod ſi nihil eorū quę geſsimus effici omnino potuiſſet, niſi adueniſſemus, neque nō vulnerato Telepho via in hæc loca patuiſſet, & à quo vulneratus ſit ſcitis, nimirū opus totum illius eſſe conſtat vobis qui primus illud informauit. Debetur igitur gratia mihi & ab iis qui cum laude in bello verſati ſunt, & penes quos cura ſummaque rerū eſſe creditur, quòd illis declarandæ virtutis ſuæ locus fuerit, hi tam multis vndique commoditatibus augeantur. Sed huc vbi peruētum, ſcilicet aut eſſe ſimilis aliorum, aut non valde excellere ſtudui? Qui cùm animaduerterem Troianorum bellicas vires in finitimis gentibus conſiſtere, inque harum beneuolentia magnum perfugium illis relictum, cùm vicinas inſulas, tum plurimas in terra vrbes: nos autem neceſſario rum inopia premi ac debilitari, iam quidē Cygno ſublato concluſiſque intra mœnia Troianis, nemine prohibente vagandi licentiam, nunc pedeſtribus nunc naualibus expeditionibus hoſtium auxilia commeatusque interuerto. Ac tu mihi captas à me vrbes numera. Cepi Phocæam, Colonas, Scyrum, Thebas, Pedas, Clazomenas, Tenum, Cumas, Chryſ-

ſam,

ſam, Cillam, Tenedum, Pyrram, Lesbum totam, alias verò à me ſubactas nimis longum fuit commemorare. Quid ego dicá Troilum, Lycaona, abducta ex Ida arméta? Ex hoc tempore verè obſeſſum fuit Ilium vaſtata omni in circuitu regione. Ipſæque vrbes mea opera æquatæ ſolo iacebant, pecunia autem locupleta rat ærarium. Sicut enim Cygni interitu effectum fuerat vt copiæ tuto in terram exponi poſſent, ita expugnatione vrbiũ repreſsi Troiani, & commeatu expedito ſuſtentata obſidio eſt: non enim profectò bellum tantiſper in omnium rerum penuria duci potuiſſet. Quin etiam agricolis qui Cherroneſum ſererent, partim damno partim metu populationis ab opere deterritis, ego cultores reſtitui terræ defenſione & præſidio meo, vt non minus annonæ quàm belli prouentus mihi referre acceptos deceat. Sed veniamus ad illam etiam cauſam diſsidij noſtri: nã vel vno ex hoc facto immortali honore dignum me viſum iri confido, etiam ſi nulla extarent alia priora neque maiora in ciues meos beneficia, neque quiſquam in pugna me inueniretur timidior aut ignauior. Quæſo enim per deos immortales adeſte animis mihi: tenebat Agamemno ereptam patri filiam Chryſæ, is erat ſacerdos Apollinis, qui cupidus redimendæ filiæ venit in exercitum ſupplex largaq; manu precium offerens, & hanc gratiam petens Deo. At ille

bonus ac moderatus publicorumq; commodorum amans rex, neq; reſtituit patri filiam, nec benignè ſaltē illum dimiſit, cùm cædem interminaretur, niſi ſe abſtuliſſet, pro nihilo etiam exprobrato ſacerdoti numinis auxilio. Hæc mihi contempláti, & indigna tum & ingentium malorum origini futura videbátur: neque ſacerdotem enim non execrationibus vniuerſos complexurum, nec Apollinem non moturas ſenis preces veri eſſe ſimile putabã. Verùm ne in nulla adhuc mali præſentia viderer Achiuis de induſtria obtrectandi regi occaſionem quæſiuiſſe, tum quidem tacui, veſania autem ipſius non euaſit vltionem diuinam: & exercitus iam morbo conficiebatur, nobisque erat negotium ſepeliendi mortuos, quiq; eſſemus bello ſuperiores, vnius impietate domiti delebamur. Quo tempore ſi de euentu nemo ſolicitus, ſuam quiſque rem curaret, negligeretq; ſalutem publicam, nunquid Agamemnonis fuerat officium, curſitare ſurſum deorſum circum tabernacula ducum, conuocare, cogere, obteſtari, moliri omnia, vt opem tanto malo reperiret: ille verò tanquam in pacato ſolo crebras rogorum ſtructiones & cladem exercitus audiens, non ipſe concionatus eſt, non conſiliũ aduocauit, non rogauit quenquam ſententiam, non vates conſuluit? ferebat autem omiſſa cura populi perquã facilè funera, ſeq; abundè felicem exiſtimabat fructu volu-

voluptatis ſuæ. Quid tum me facere par fuit Vlyſſe, vrgente peſtilentia, diminutis cohortibus, ſtertente Imperatore, tacente etiã te atq; Neſtore, qui opinione rectorũ conſiliorũ ad Troiam aſſumptus fuiſſet, ſcilicet curſum per mitterem malo, neq; inirem reprimẽdi illius rationẽ? Quis autẽ ſi feciſſem domos noſtras nuncium retuliſſet de genere interitus noſtri, cùm ſuperſtitem morbus neminẽ relicturus eſſe videretur? Igitur circumſpicienda medicina peſtis, & rectum fuit, exiſtere qui dolore ob communem calamitatẽ tangeretur: atq; eum me eſſe ego declaraui, & progreſſus in mediũ nihil ſum neque proteruè nec ineptè prolocutus, neque aſſeueraui ſtatim contumeliæ pœnas, qua Chryſes eſſet affectus, exercitũ morte ſua luere, ſed quòd nemo præter fortaſſe Agamemnonem reprehendere poſsit, cenſui de ea re ad vates referendum, & ab iis exquirendas impenſas in liberationem peſtilentiæ, & caprarum ſanè reiq; diuinæ tum mentionem feci, Chryſæ verò nomẽ tota ab oratione mea abfuit. Ibi igitur vrgente tempore accerſitus Calchas protulit de artificio ſuo, irritatum numen eſſe, & hanc vindictam nauare ſeni, puellamque repetere. Obſecro te Vlyſſe, habes ne dicere, vllum hac in re peccatũ meum, aut fuit hæc iniuria? Regni Agamemnonis conſeruatio, dũ enim ſubiectis conſulo, perſonam certè regiam illius ſum tutatus. Sed ad

vatem non opòrtuit referri hac de re. Quis igitur erat vſus illius proſecuti exercitum, ſi obmuteſcere in maximo & difficillimo caſu debebat? Atqui ipſe etiam Agamemno impotenti ira animo falſus eſt ea geri à me quæ maximè ipſe expeteret, quid enim inquit?

Ipſe etiam populi vitam non funera quæro.

Et ego hoc animo concionē aduocaui, quod vellem incolumē potius eſſe exercitū quàm perire. Qui igitur deſiderium Agamemnonis expleui, quo iure accuſor vt iniquus aduerſus illum? Quin verò de ſe ipſe ſumit ſupplicium, ſi voluntas ſalutis exercitus iniuſta eſt? Aut igitur animaduertere & in ſe, aut mihi admirationem laudemque tribuere debuit. Vtque ego maximè is eſſem non Calchas qui mentionem iniiceret mulierculæ an grauiter pati illum oportuit in ſpe ſalutis ſuorum puellæ amiſsionem? Non fuiſſet illa ſententiæ dictio, Vlyſſe, pœna digna, ſed coronis, honoribus, præmiis, quod ipſum veſtræ quoq; actiones comprobant. Quid enim nunc aliud prætenditis muneribus quæ offertis, niſi Gręcorum ſalutem? Nónne autem ſeruabantur tunc à me cùm meis cogitationibus liberationem à peſtilentia illorum complecterer? Quapropter ſi tum ius fasque vinceret, honoribus ac præmiis afficiendus eram. Non enim intolerabile eſt ferro cæſum mortem oppetere, leue verò peſtilentia extingui, ſed hoc potius tantò

tò grauius, quò magis laudem illud, miſeratio nem hoc habet: quin etiam famæ illo celebritas continetur, hoc indicio diuinæ inclementiæ eſſe creditur. Proinde ſi dona meretur hoſtium repulſio, multò merebatur ampliora ſedatio peſtilentiæ. Itaque minime conueniebat me pro talibus factis reportare contumeliam ab Agamemnone, qui vel hac de cauſa redire in gratiam mecũ, ſi iraſceretur, debuit, nunc criminis loco duxit, propter quę ſi quid eſſet veteris criminis pro abolito putare eum oportuerat. Iam ne hoc quidem exploratum fuit, etiam Chryſeidi parſuram peſtilentiam: præſtabâtne igitur meliusque erat vna cum aliis mori puellam, quàm vitã ſuam vnà cum aliorum ſalute retinere? præterea ſi mihi ille Chryſeide ſua, ſiue Aiaci Idomeneóue, aut tibi, vlliúe omnino mortalium cederet, ne ſic quidem nimis indignè ferre illum decebat, ea quæ vtilitatis ratio ſuaderet, ſed humanæ tamen naturæ conſentiens tum eſſet perturbatio. Nunc Deo illa remittitur. Deo autem ſuccumbere cui dolori pudoriúe fuerit, qui ſi ſceptrum ponere illum & ſeruili conditione eſſe iuberet, nunquid ferre æquo animo rectumque ac decorum, quæ Deus imperaſſet, putare debebat. Etiam ille ſi inuitus dimiſit puellam, quã gratiam expectauit ab Apolline? Sin volenti libentiq; animo in nauem impoſuit, cur quæ facere iucundum ipſi fuit, horum pœ

nam ſuſtinere alios coegit? Lubet mihi hoc loco beneficia mea breui oratione collecta percenſere. Ego claſsi Telephum Ducem conciliaui. Ego prohibentes egreſsionem in terram hoſtium fudi. Troianos nudaui vicinorum auxilijs, opeſq; illorum ad nos tranſtuli. Vatis miniſterio ſedaui peſtilentiá. His videamus quę nobis rependantur. Priuor honorario munere. Spolior decore, ea contumelia afficior qua nemo vnquá infimæ ſortis homo affectus fuit. Velim dicas mihi Vlyſſe, vbi nũc Briſeis ſit, nempe apud illum à quo legati adueniſtis. Vnum hoc ludibrium ſuperat totius huius temporis omnia. Vos ego præcones teſtes facio, quos Imperij Agamemnonis puditum eſt, quique formidine accedendi ad me veſtra, mittentis audaciam cõdemnaſtis. Producebat Patroclus puellam defixis in terram oculis, tradebatque erubeſcenti Talthybio, ſequebatur ipſa eiulans, ego digreſſus à ſocijs opertus iacebam in littore: at Hector, vt opinor, ridebat. ô fatigationes, ô pręlia, ô populationes vrbium. Renouatur animo meo contumeliarum memoria & rurſus ille efferueſcit. Palam in conuentu increpuit,

Quin fugis hinc?

Nunc ergo quare moleſtus eſt digreſſo? Quod ad illum attinet, in altum productę naues & ego iam cũ patre ſum. Remanent apud ipſum ductores alij manſueti & moderati in-

micique

micique contentionum. Ego enim ſum immitis & rixator. Ne requirat illum cuius mores improbat. Sed Hector iam inquit, creuit & terribilis eſt inſtigatus à Ioue. Pergat quidem ille ô Iuppiter autor generis noſtri. Hoc enim ipſum eſt quod accepta contumelia precatus ſum, illum victorem in campo volare, hos vero cogi ad mare, inq; ipſis nauibus diſcrimen verti. Quam ob rem ſi ita vt optamus res ſe habet, non tu quidem triſticiæ mihi nunciũ attuliſti, ſed quod omniũ læticiam potius ſuperet. Tuque ſi vt afflictum me conſolareris commemoraſti ſplendida Hectoris facinora, delectationis conuenientiſsimá materiá exquiſitá à te ſcias: ſin his ad miſericordiam me moueri poſſe credidiſti, nimis ſtultus es Vlyſſe: nõ enim eſt conſentaneũ inuidere me Hectori aſſecuto claritatem quam votis optarim comprecatumque illi ſucceſſus belli, nunc obſiſtere victori, Græcorum etiam oppreſsioni ſtuduiſſe, & ſubleuare deiectos, vt quæ abeſſent concupiuiſſe & compos illorum factus ipſe euertiſſe videar: non ſecus ac ſi quis Cerere exorata vt fructuoſus ſibi ãnus eſſet mox feracitati agrorum ſuccenſeret. Si me in acie versãte vobiſcum Vlyſſe faceret quod nũc Hector par erat meum animum irritari, neq; viuere velle illo ſuperſtite. Sed ſi tum ille ſub muro tenebat ordines, habebatq; terminum expeditionis ſuæ illam quercum, nunc vero

intolerabilem in modum furit, qui ad eũ qui intra tabernaculum deſidet: contemptum enim affert nõ ei qui memoria contumeliæ abſtinet à rebus gerendis, ſed iis qui præſentes accisis rebus opitulari non valent. Ego autem ne quis putet hanc me virtutis magnitudinẽ inuidere Hectori, planè fateor per mihi gratam eſſe ferociam illius: nam ſi in priſtina formidine permaneret, quid niſi turbam Græcorum ſignificaret ſe metuere, nũc verò me recedente proſiliens, declarat vnum me ſibi timori fuiſſe: atque illud ignauię ipſius, hoc autem virtutis meæ argumentum fuerit. Durante etiam Hectoris metu ac fuga, nõ appareret detrimentum abſentiæ meæ, hoc verò pacto docet hoſtis quid poſsim ego illuſus ſpretusque à vobis, qui nũc tantò præſtat omnibus, quantò ab vno me dudum ſuperabatur. Hunc ego igitur erumpens reprimam gratificantem mihi, & debitam pœnam exigentem contumeliæ meæ? Inſaniam equidem ſi faciam. Tuque videre Vlyſſe aliter nos eſſe atque ſumus in animum tuum induxiſſe. Nam vt huiuſmodi ſermones de Hectoris furore haberes, eo ſcilicet hoc te perpulit, quòd cogitaſti flagrare mẽtem noſtram gloriæ cupiditate, eſſeque in Achille immodicam hanc affectionem animi, qui ſi quod audierit præclarũ hoſtis factum, ſtatim arma ſit arrepturus. Ego verò non eo inficias curæ mihi eſſe proprium honorem, nec

nec laturum æquo animo ſi quis me illo priuare conetur, non ita tamen ingenio ſum pueriliter infirmo, vt ſuffocandum me aliorum iuſtis ſucceſsibus præbeam. Quod ſi eſſem etiam, nihil minus efficax ad commonendum me poterat afferri, quàm quæ modò à te dicta ſunt: aiebas enim Hectorem Iouis ope ſublatum ſummum ad modum inualeſcere: at hoc eſt fortuna excellere, non virtute, ſuntq; proſperæ ſortis illa præclara belli facinora. Incenſus autem gloriæ cupiditate animus, tangitur quidem, incitaturq; virtutis aliorum opinione, at felicitate ſola vſos nunquam admirabiles eſſe iudicat, cùm quæ illis contigerint fortunæ adſcribat beneficio, quo quidem modo nec bonos forteſque viros in afflictionibus malos eſſe ducimus. Quare ſi verum eſt à fortuna Hectorem extolli, hoc ipſo excluditur admiratio illius. Ac tu quidem quaſi mea cauſa videre Iouis in tua oratione, & beneuolentiæ erga Troianos illius mentionem feciſſe: ita enim potentiſsime refutaſti crimen noſtrum. Nam quod eſſe validius argumentum queat, iuſtam eſſe ceſſationem meam, quam Iouem Opt. Max. mecum, vt tu ais, facere, & iiſdem ſuccẽſere, & belli ſortem ad hoſtes deflectere? Quæ igitur querela eſt me iraſci, cùm mea ſententia congruat cum Iouis ſententia? Quem appareat ſua aſſenſione cohoneſtare indignationem meam, atque ipſum adeò mul

tò eſſe iratũ vehementius,quando ego quidẽ abſtineo à propugnando Grȩcos, ille oppugnat:propterea ſi boni viri eſt Deo ſe prȩbere morigerum, ſumma inuenietur in reconcilia tione culpa mea, perſeuerationi verò in ira laus debebitur. Illud vero mihi per moleſtum auditu fuit, quod negaſti me retinere perpetuam memoriam: huius enim præceptum fuiſſe vt animum vincerem, cum ego plane è poteſtate nunc exierim. Alijs ſcilicet aures tunc erant Vlyſſe omnibus abſque vno me? Sed enim me minimus,quæ illius hac de re verba fuerint,tu autem callidè & doloſe agis. Nam illum ita locutum ſcimus. Mi fili fac annitare vt tibi Græcorum vſum ac familiaritatem quam maxime concilies:id verò ipſum nulla alia re melius conſequere,quá ſi neque dicto,neque facto quenquam obſecutus animo tuo,iniuria vltro affeceris. Hæc verò minime audiui neq; Peleus iuſsit, animo vt humili & abiecto eſſem vtique terram intués nihil altum ſpectarem,quaſiq; vnum mancipium ad pedes prociderem ijs à quibus eſſem lȩſus: néue ȩgre ferrem ſi quis forte & alapas infligeret, meaq; mihi per ſummum dedecus eriperet. Mitti enim me ad Ilium non ad gloriæ affectationem ſed generis infamiam. Horum inquam nihil ille neq; dixit nec nos audiuimus. Aequitatis quidem mercedem aiébat eſſe coli obſeruariq; ab vtraque ætate, iu-

uenum

uenum, & ſenum. Qui igitur moderationem pro ſummo bono duceret propter conſequentem cultum & obſeruantiam, ille ne ſuaderet contumelia & iniurijs non commoueri? Immo, quod aiebam, autorem me eſſe vetuit iniuriæ & ludibrij, ſed non interdixit dolore mihi quem affectus malo damnoq; ſentirem. Qui profecto ne miſiſſet quidem me ad Troiam, ſi ſciret talia mihi ſuſtinenda fuiſſe. Igitur ſi conſeruantibus ius æquumque erga me Græcis, ego animi feritate vſus feci dixiúe male vlli, iuueni, ſeni, Duci, plebeio, ſi ſagulum rupi, ſi ſceptrum ad verbera intendi, ſi ademi præmia vt labore parta meo, ſi prouectus iracundia feci quicquam magnũ aut paruum, quod non feciſſe melius fuiſſet, fateor & in vos & in Pelea me iniurium eſſe, fateor iram tenere primas in animo meo, oblitumq; eſſe me paternorum præceptorũ. Reminiſcor igitur monitionis illius, & animo impero, & arma reſumo. Sin meum quidem peccatum extat nullum, ſed ludibrio habitus doloris non ſum expers, quæſo Pelei ne conſilium à me deſpicitur? Sed vt opinor Pelei mihi ſurrepit alio quodam pacto obliuio, quod quidẽ adhuc in terram ſubductę manẽt naues, & mora fit molitionis, quodque non coniunxi prouectionem cum iniuria. Nam ſi quis forte illi nunciarit, de quibus factis perpetratis in me, verba mecum fieri

patiar, nimirum lamentetur multum, deploretque extinctum vigorem animi mei. Tu verò Vlyſſe, quid ferociam mihi exprobras ſimpliciter, hoc doce, ſi potes, perperá me illi indulgere. Quid iram per ſe obiicis? hoc exquire mihi, non me ordine ad iuſtam vindictam ferri. Quod ſi ego commotus animi reprehendendus ſum, nō vacabunt certè culpa, neque ij, à quibus exercitus coactus eſt, neque ij qui nomina dedêre citantibus, eò vſque progreſſi indignationis, vt obliti parentum, liberûm, propinquorum, rerum, & domeſtici ſplendoris ſui, patrij ſoli, ſacrorum, monumentorum, denique omnium quę ad quoſque retinendos valere debeant plurimùm, potiorem duxerint vindictam & pœnam eorũ qui ſibi mali mœroriſque autores fuiſſent. Atq; illi hunc communiter decimum annum obſequuntur iræ ſuæ, cùm ego adhuc vix dies quinque & decem morem animo geram. Quin tu ergo Vlyſſe, hæc Agamemnoni dixiſti:

Finem impone malis pugnis, vt gloria conſtet
Troum Agamemno tibi maior iuuenũ ſenumq́;.

Cui enim dubium eſſe poteſt, quin Troiani, ſi obſidione iam pridem vrbem ille & moleſtia liberare ipſos voluiſſet, etiam preces & ſacra facturi Neptuno fuerint pro claſsis reductione. Ego verò ſecundo loco ad offenſas progreſſos, honeſta indignatione commoueri exiſtimo. Nam tacitum affligi ſeruile, liberi homi-

nis

nis vindicta mali propria eſt. Abſque quo fuerit, quomodo conſentiant hæc inter ſe, deprecatio pro Agamemnone, & accuſatio mei. Si enim effluxit mihi Pelei memoria, quin accuſationum vrgentes nō declinatis ad veniæ petitionem: Sin hoc facere conuenit, non relinquitur certè accuſationi locus. Itaque alterum vtrum vſurpate, aut veniam petite, aut perſiſtite in reprehendendo. Sed dona inquit & dat tibi, & daturū ſe eſſe pollicetur. Quo quidem ipſo planè cenſeo me iocum ludumque fieri ab illo: perſuaſum enim habere videtur, pecunia ſupplicium ſe redimere poſſe: hoc autem ſi permittatur vt ſatisfiat læſis pecunia, quid prohibuerit & hūc & diuites omnes impunè in quoſuis ſuperbia ſua inuehi? Etiam vel turpitudine diuitias congerere, & permiſſo ſe libidini alterius nummos acquirere pulchrum ſcilicet eſt iudicio tuo. Verùm dona ne hæc appellabimus an autoramentum ſeruitutis? Nam cùm Agamemno ita mihi prōpte illuſerit, ignarus planè facturus ne eſſem vt pecunia redimi iniurias paterer, quid nunc fiet, cùm exploratum ipſi fuerit omnia me pecuniæ cauſa ſubiturum eſſe: reuerebitur ſcilicet eum quem venalem proſtare ſcierit? Ipſe quidem Chryſen precium ingens & admirabile offerentem penè interemit, & mihi putat ad iſtos tripodas obſtupeſcēdum quaſi in egeſtate educato. Si opum ſeruus eſſem

Vlyſſe,quid obſtaret,quo minus Phthiæ deſidioſam voluptariáque vitam degerem?Nũc autem gloriæ cupiditate deſpexi domeſtica omnia & tamen ad ignominiam euadere intelligo labores meos. Age vero, ſi ille, priuſquam in me baccharetur,vt ego ſuſtinerẽ cõtumelias, dona mihi offerret, cenſeres ne tu Vlyſſe ad tam indignum modum cum illo paciſcendum? Non,vt opinor,faceres, neque tibi quæ ſuadeat vox eruperit. At ſi dementiſſimi fuerit hominis ſpe munerum ludibrio ſeſe exponere,nemo certe vir bonus iram mitigatus precio ſedauerit. Quid intereſt enim accipere mercedem ne iraſcare læſus, & lædi vt merces tibi pendatur:vtrunque enim proprium eſt eius qui aliorum pati iniurias pro quęſtu ſibi habeat.Plane autem ridiculum,quod me muneribus placare inſtituit, & quę iam, & quæ poſtmodo Troia capta, dare ſit paratus: dicam enim nunc de ijs quæ expectare iubeor. Mihi eſt Vlyſſe,ſi maneo neque prælium detrecto,mortem oppetere fatale:neque licebit ad Pelea & pater nos lares remeare, hoc mihi à diuina matre denunciatur, cui fidem non habere nefas. Proinde tu mihi auri plenam nauem ex oratione tua aufer,& Troiadas viginti, itemque illa ſeptem oppida & affinitatem,quibus pollicitis nihil inanius eſſe poſsit:tale enim hoc plane fuerit,ac ſi nunc ille Proteſilao munera Eleuntem mittat. Ac

de donis quidem quæ parta victoria dentur hactenus, de præſentibus vero hoc dixero Vlyſſe: tam cito ille oblitus eſt vnde facultas huiuſmodi donationis ad ipſum peruenerit? Non enim Mycenis certe has res nauibus aduexit, ſed & mei labores acquiſiuere, & animi magnitudo publicas fecit. Quid igitur ſi accipiam niſi propria accepero. Nam ſi ego Lesbum non cepiſſem, vnde ille quæſo haberet Lesbias quas dare mihi pollicitus? Similiter & de alijs dicere poſsim: niſi enim expugnatis alijs vrbibus, vnde horum illi promiſsio aut donatio? Igitur ipſe à me non ab Agamemnone accepero dona, quę vt dare illi concederetur per me effectum, neq; gratiæ ei aliqua pars ſed tota debita mihi fuerit. Quinetiam ne nomen quidem recte doni his imponitur. Nam ea donari quæ in poteſtate noſtra non fuere: quæ vero prius tenuimus, reſtitui nobis, non donari dicimus. Itaque ſi iam paratus ſit cedere omnibus bonis ſuis quæ in tabernaculo poſsidet, abſtinere tamen à commemoratione muneris debeat, reddiderit .n. illa non donauerit mihi: at nunc perinde facit ac ſi quis hanc citharam imputet mihi pro dono. Poſſum ne autem ego præter hæc ſi nihil mouear ijs rebus quę offeruntur, harum reſpectu deponere iram? Moueor autem ego cùm deſpexerim? Nam licebat certe retinere, quis enim abſtuliſſet inuito? Sed mihi æquũ

viſum hoſtium bona communiter obtinere Græcos. Proinde in manibus meis cùm illa tenerem libenter abieci, & nunc requiro ſcilicet amiſſa: quæque dediſſe aliis glorior, nunc geſtio accipere: & me particulæ percellūt eorum quæ parui feci vniuerſa. Inter hæc etiam cur Agamemno veniam petit delicti? Nam ſi dona admitto, iniuria illius reprehēdi nequit. Dignus enim certè eſt ignominia, quiſquis ſuccumbere lucello poteſt. Nunc igitur deinceps ad affinitatis mentionem veniamus, de qua regreſſus ad eum locùm dicam quod ſentio Vlyſſe. Nam faciamus mihi vitam produci, & aperiri contra prædictionem maternam reditum in patriam: tum ergo collocabit mihi filiam ſuam Agamemno in matrimonium? Non dicis veriſimile Vlyſſe: nam qui meam mihi abſtulit, is dabit ſuam, & filiam quidem, cùm ſeruam inuiderit, & benignitatem colet bello confecto, qui in vſu belli non potuerit ſibi moderari. Non eſt ita Vlyſſe, egoque de anteactis futurorum facio coniecturam, quæque ſuſtinui documentum dant aliorum, & notis incerta declarantur. Sed demus & hoc facturum eum promiſſa & præſtiturū fidem nuptiarum. Quid ergo in puella iſta tanti fieri meretur cur obiicere pro inimico caput meum velim hoſtibus? Afferet credo ad nos diuitias ingentes: nihil moror diuitias. Iuuentæ decore commēdatur corpus. Nihil hoc bo-

no fallacius,cuius rei & Helenam teſtem habeo. Sed eſt exculta moribus. Ad quodnam igitur exemplum,auiæ an materteræ? At genus oſtentatur. Inferiórne igitur Aeacus Tantalo,an Peleus Atreo? quorum alter precibus peſtilentiam ſedauit,alter Centaurorum vim & iniurias oppreſsit,virtutisque ſuæ præmiũ coniugem accepit Thetida. Inquirat in maiores ſuos Agamemno, inuenietque maleficijs nobiles vniuerſos, Tantalus ſecretorum proditor,etiam mortuus pendit ſupplicium. Aeacus autem iudicia ſub terra exercet. Pelops Myrtilum,per quem vicerat ad Geræſtum,in mare demerſit. Atreus fratrem fratrisq; filios necauit? nam quid etiam illam cœnam memorem? Ipſe Agamemno & in Apollinem & Dianam impius reperitur. Hanc familiam tot modis peculiarem admiratus ne ego nobilitatis nomine fuerim? Quid quod ſuper omnia, ad Barbaros refertur genus Agamemnonis, cùm conſtet eſſe me Aeginetam. Commiſcebuntur igitur gentes ad Aeacidarum opprobrium, ornamentum verò Atridarum. Quare nõ fuerint iſtæ nuptiæ iniuriarum correctio, ſed ſi meum eſſet peccatum, ſperarem conditione lata affinitatis à me ſanari poſſe. Pollicetur etiam charum me ſibi, non minus quàm Oreſtem futurum,in quo ego ipſo non pluris me fieri, iniuriam eſſe aio. In eodem enim me atque Oreſtem loco ponet,quem vt iterũ in-

tueri oculis liceret per me factum fuerit, immo & ipſi Oreſti carior eſſe patre debeam, cuius ille ope orbitatem effugerit, & huic Oreſte, qui à me hoc acceperit, vt illo amplius frui poſſet. Ex his perſpicuum fit Vlyſſe eorum quę mihi deferantur alia eſſe inferiora meritis meis, alia muneris honore carere: quæ autem non nihili facienda, vt concedamus eſſe non pauca & magna & admirabilia, ab inimico tamen proficiſci neque mihi læticiæ eſſe poſſe certum fuerit. Quod autē tu arbitraris videre plurimū valiturum ad flectendum animum meum, quod remiſſurum puellam ſe mihi promiſerit, quam leue nulliuſque momenti ſit vel hinc poterit intelligi, quia nemini qui non ſtultiſsimus ſit, non dolori potius eſſę vis & ereptio ſuorum, quam redditio vt gratia habeatur ereptori efficere debeat. Hoc enim iuſtum eſt ſua quemque obtinere, quádiu autem illa ablata vi tenētur, vis & iniuria prędominetur neceſſe eſt. Vt igitur in hoc ſcelus eſt ita illud beneficium putari non poteſt. Nam quod in poteſtate mea remanere par erat, ſi mihi ademiſti & reddidiſti poſtea, dolore quidē affeciſti animū meum, gratificatione deuinxiſti tibi nulla. Quam.n. gratiam mereatur cedere alienis? Vides Vlyſſe reſtitutione non deleri crimen neque ſatiſfieri læſis. Reuerti quidem ais ad me Briſeida, placet. Vnde autem? ab Agamemnone.

Hoc

Hoc ipſum ab Agamemnone illam aduenire quibus artibus explicabis? Certe enim dum hoc verum fuerit ex illius tabernaculo progreſſam redijſſe ad nos, inſanabilis dolor manſerit. Neque ille nuper corpus ſolummodo puellæ abſtulit mihi, ſed huic facto etiam aſfuit cõtumelia: redit igitur ad me Briſeis mea non autem abſcedit vis & contumelia, neq; dũ relinquetur ſpoliationis cauſa ceſſabit delictũ, manebitq; iniuria etiam remiſſa ad me puella. An ſi quis ſociorum inflicto per inſidias vulnere tibi, cum medicamento accurrat patiaris tu neq; indignere? facias profecto, ac vt opinor vtque decuerit, ita illum adoriare. Cur ſcelerate vt vſu egeret medicamento cõmiſiſti, neque continuiſti penes te potius manus tuas, cumque ferire non debueris, quod quidem ne fieret per te ſtetit, nunc ades curaturus vulnus? Ita tu quidem loquaris. At ego, quia Agamemno ſublata iniuria inquit eſt reditq; puella ad te, tanquam nullá reuera paſſus obuijs illi manibus occurram. Non ſum tam demens neque tuo more ſapiens, nihilq; aliud redditionem quam confeſsionem culpæ eſſe duco: cùm enim quod quis abſtulit priori domino reſtituit, indicat ſe nimirũ iniuſte eripuiſſe. Quoties igitur cogitatione complector reſtitutionem, toties ſubit & dolor. Dic mihi Vlyſſe, per Deos immortales, ſi quis forte honorem violenter ademptum

teneat plures pauciorèſue dies, deinde cedens voluntate ſua regnum reſtituat illi, ſcilicet exiſtimet nullam eum pœnam commeritum? Quid ſi quis cum Clytemneſtra abſente illo conſueſcat, reuerſique ſtatim conſpectui ſubducat ſeſe, pronunciet eum neq; ſtultum neque improbum eſſe quod à ſempiterna vi iniuriaque abſtinuerit? Tibi etiam, obſecro te per Mineruam, Vlyſſe, ſi quis Ithacenſis è tua domo abſtractam Penelopen ſecum habeat, mox cognito reditu tuo reducat in regiam, non tu putes gladium in hunc ſtringendum, neque offendare facinore, ſed potius quod finem iniuriæ fecerit gratiam habeàs illi. Quantum hoc boni fuerit in ſcelere, ſi improbi poſt ludibria & ſatietatem alienorum, dum reſtituant modo, inter neceſſarios poni mereåtur. Non audiſſent Autolycum auunculum tuum prolato furto ſic dicentem cauſam, en reddo, refero ablatas res, quid clamatis? quid querimini vt læſi? A flagitio enim omnes abeſſe, nõ in delicto nugaces eſſe decet. Aequum autem cenſeo non moleſtè ferre te quod Briſeida meam Penelopes & Clytemneſtræ mentioni inſeruerim: vnicuique enim quæ cara ſunt honore digna videntur eſſe. Ego autem illam faciebam plurimi, neque fortuna conditionis obſtabat amori meo. Vt igitur neuter veſtrũ contentus ſola reſtitutione eſſet, ita neque mihi vitio verti debet ſi quid amplius requiram,

Quod

Quòd ſi ſatisfactio iniuriæ putanda reſtitutio tacite introducetur peruerſus mos in exercitum, iam.n. Diomedes tua, iam Aiax Telamonius Aiacis alterius, iam & Menelaus Neſtoris, & hic illius temere præmia abſtulerit: tum indignatione forte coorta, reddent omnes, læſis autem hoc modo relinquetur vt ſileát. Sed quis hoc ferat, neque tu magne ſiueris Neptune: ea me igitur ſuſtinere quæ in aliud patrare nemo auſit, quanto grauiorem contumeliam meam videri facit? Laudatus fuit heri à vobis Diomedes, reſciui enim Vlyſſe omnia, quia reſpondiſſet vehementiuſcule Idæo, nó finiri poſſe bellum neque Helenæ nec rerum receptione, eamque admodum Atridis orationem placuiſſe, teſtatus eſt Agamemno, qui renunciari hoc iuſſerit neque aliorum exquiſiuerit ſententias. Quæ igitur hæc malum impudentia eſt? poſcere mihi ut placeant quæ ipſi reiecerint. At Menelaus contentus illis eſt recuperatis, & hunc dat finem belli: verum enimuero non ideo & mihi faciendum, neque ſimilis vtriuſque facti ratio. Primum quia in Menelaum externi ſeſe intulere, quibus erga Græcos indelebile odiú natura ingenerauit, quo fit vt minuatur indignatio, cùm nihil inſoliti acciderit. Deinde non deliquit Alexáder erga obnoxium beneficijs ſibi, non.n. cum Menelao claſſem ſoluit, non belli laborumque ſocius, non rerum ge-

rendarum conſors fuit, non illi dormienti hoſtes ſubdidit. Quàm non igitur magnæ irarum fuere cauſſæ. At ego ludibrio habeor Græcus à Græco, ſocius, conuictor, Ducis coniunctus dignitate, qui aduerſariorum illius impetus ſuſtineo, in conſilio aſſum, belli mala ſolus perfero, bona refero in commune. Quantis ergo pro benefactis meis exagitor, tanto maior eſt dolor meus, neq; mirum ſi non ob eãdem iniuriam ſimilem ſatisfactionẽ repudio. Vbi enim triſtitia mediocris fuerit, recipiantur ſane ablata, ſed illa cum modum excedit, reſtitutio ſatis eſſe nulla poteſt. Præterea non tam Menelaum audio coniugij cupiditate pro formoſa pugnare Helena, quam vt vlciſci deſertionem ſui concedatur: vult enim indignis illam modis affligere: fame macerare, concidere, quod eam acrius accuſet quam filium Priami, neque cenſeat è media Lacedæmone rapi niſi volentem potuiſſe. Quam igitur odit magis atque Troianos, ſi illi tradiderint, cur iraſcatur amplius? Ego vero de noſtra puella quid agam? Recipere in lecti conſortium turpe, interficere ſceleſtum duco. Vidi enim abſtrahi, vidi lachrymas profundere. Supplicium igitur Helenæ ſedarit Menelai animum: meam autem quid iram reprimet? Ad hęc omnia quod res eſt dicãm. Periculum Vlyſſe, formido, tumultus, ſucceſſus barbarorum reddunt Briſeida mihi: quare

quare deſine Agamemnonis benignitatẽ extollere oratione tua. Quid eſt omni cur laudetur factum inuiti, Quod ſi nõdum in tantũ diſcrimen adductis rebus mutaret ille ſententiam, & legatos cum deprecatione mitteret, videri poterat cum ratione illam remittere abductam, & meliorem factum hominem: verũ quando nunc demum in perturbatione maxima reuertitur ad ſanitatẹm, neceſsitati tribuat hanc laudẽ non ſibi, vt enim neque prẹcones arbitratus ſum eripere puellam mihi, quãuis præhenſam abducerent, ita neque huius putarim reſtitutionem: fuit enim ereptio profecto Agamemnonis, reſtitutio autẽ rei malẹ geſtæ fuerit, nunc vero vincere in pugna Troianos meæ quietis opus: itaque plane à me recepero puellam, ſiquidem reſtitutionis neceſsitas, neceſsitatis excitator ego inuenior. Etiã hoc mihi cogita. Hector caſtra poſuit proxime naues iam iamque illaturus faces, in flãmatis autem caſtris fieri nequit quin cum tabernaculis & Briſeis cõflagret: nunc ergo quã retinere nõ licet donat ille mihi & iactat munus ineuitabilis amiſsionis, non aliter ac ſi q̧s tẽpeſtate circunuẽtus naues iactib. exoneret, deinde illa quæ proiecerit gratificatum ſe Neptuno glorietur. Sentis ne Vlyſſe quãta incõgruentia ſit in oratione tua. Nunc ſupplicat vt amiſſurus omnia, mox vt certis rebus munera promittit. Neque ineptiarum in tanto ſaltẽ

timore obliuiſcitur. Sed enim, inquit, cũ pũel la nihil rei mihi interceſsit, eſſeque hoc verũ iuſiurandum dabitur. Atque in hoc eſt illa magnitudo iniuriæ, ſi arripuit ad nullum vſum per ſolam contumeliam mulierem, cum qua ſi ſtatim concumberet, diceres amore coactũ non voluntate neque propoſito peccaſſe, & rationem ſuperatam fuiſſe cupidine. Quãdo vero quam penes ſe habuit ne attigit quidẽ, quã afferes cauſam adeptionis niſi contemptum noſtri: non. n. rapuit ſuo amori, ſed furore in nos commoto animo obſequens. Itaque ſi peierat, corrumpitur firmamẽtum defenſionis, Sin iuratus non fallit, crimen fit inexcuſabilius. Iam hoc etiam concedamus, non peierare ipſum, nihilo tamen minus remanet ſuſpicio. Quæ cum ita ſe res habeat, reſidẽte in ſingulorum animis illa, iure ne iurando obrui tu probrum exiſtimas? Non ita eſt Vlyſſe: nam & cõtumelijs offendimur, & ambimus honores, & pericula adimus, & vitam amittimus, denique omnia facimus hoc vnum ſpectantes vt opinionem virtutis & laudem multitudinis conſequamur: nunc ergo ſi iuret Agamemno, eſtoq; vt verè, qui minus durauerit infamia? Quam autem ille veritatis omnino fidẽ facturus ſit. Primum enim arguitur hoc tempore quo iurat, nam & vrgentibus hoſtibus, & fortuna ſtãte pro illis, exercitu perculſo metu, foſſa parum protegente, diſiecto vallo, cũ

omnis

omnis res extremo in diſcrimine verſetur, neque aliud appareat auxilium niſi recóciliatio noſtra, poſsit ne ille inter hęc iuri iurando animum aduertere. Qui in tuto enim ſunt proſperaque fortuna vtuntur facile cauerint ne peierent, cùm nihil adigat ad malitiam, circũſepti vero deſperatione rerum omnium extra hanc vnam ſpem mendacij, illi audent periculum cum periculo commutare, quorum alterum ob oculos verſetur, in altero decipientes ipſi ſe plerunque ſponderint ſibi placationẽ deorum per rem diuinam, culturas, preces, victimas, munerum decorationẽ: præterea hinc quadantenus abeſſe malum, illic prę ſentariũ eſſe vident: leuiora autem quæ coram non aſſunt propter interuallum temporis exiſtimãtur, &, ſi qua non in præſentia ſaltem ſubeunda ſint, ſed in diem differri videantur, in ijs lucrum moræ gratiſsimum eſſe conſueuit, cum alijs fere, tum ijs qui ex antiquo neglectione ſe numinis imbuerunt, vt iſte tanti belli Dux, qui nuncà fortioribus ſe expugnationẽ Troiæ flagitat. Exquirendum enim certe eſt Vlyſſe, quales in numinis cultu ſint qui iuſiurandum obtendunt, quos ſi inueneris probatos pietate in reliqua vita, licet iuratis fidẽ habeas, etiam iniuratis ſæpe. Sin erunt petulantes & audaces tam in deos quã homines, quique impiè cum dicere tum facere non dubitent, etiam ſi quis ita animatus porcum cedat,

ſi imbuat gladium ſanguine, ſique inter proſe-ĉta ambulet, omnem illi hunc horrorem religionis pro nugis eſſe ducas. Vtrius autẽ tibi Agamemno partis videtur, num nihil vbi maius potentiúsue habeatur Dijs, an vbi diuina potius omnia derideantur? Tu quidem quod ſentis ne fueris effatus, ſed ego explanabo. Nonne hic primum Aulide contempſit præ ſe Dianam vt ignarã artis ſagittarũ, imperitamq; iaciendi has ſi ſecum comparetur, criminari eſt auſus? Hanc ob cauſſam occluſit iter claſsi Diua. Sed erat ne præmium ſaltem propoſitum amentiæ huic? Percuſsit feram. Quę huius facti tam inſignis gloria? Nó enim Alexandrum hoc ictu confoderas. Egregiũ tamẽ eſt. Contẽtus ergo eſſet fortuna. Quid gloriari etiam oportuit. Conferres te cũ Teucro. Sed nemo dignus viuentium erat. Conferres antiquo Idæ. At tu nihil terrena moratus certamine tuo in cœlum tendebas. Rurſum vbi nuper aduenisſet Chryſes & ſupplicaret pro filia eximio huic Duci & cultori Deorum, obteſtans illum per Apollinem, quid accidit? parum affuit quin cum ſceptro & coronis ſacris demerſus in mare interierit, exprobrato ipſi infirmo Dei, quo fretus eſſet, auxilio. Qualem credendum fuiſſe aliam Gigantum veſaniam? Iam quæ in Calchanta non reticentem vera dixit, nunquid putandum in deos effutijſſe, à quibus omniũ ille rerũ cognitionẽ haberet?

Tanta

Tanta eſt immanitas eius qui cũ Græcus nominetur re ipſa barbarus eſſe cõuincitur. Quibus igitur illa perſpecta sũt hęc perſuaderi nobis ſinemus? tanquam ignari vim vniuerſam eſſe iuriſiurandi Deorũ metum, negligentiã autẽ horum carere fide. Quod ſi Agamemno deos vereretur, ne illam quidem faceret iniuriam nobis. Spreto autem penitus numine, iuſiurandũ ne curet? Vt enim qui auſit obuiã ſibi factũ pulſare, nimirum & maledicere nõ reformidet, eiuſdẽ enim vtrunq; audacię, ita qui deos paruipẽdit, ad periuriũ, ſi res poſcat, facile deuenerit, ſimilis. n. & hoc deſpectiõis. Quapropter ſi Apollinem huiuſque ſororem & Aulide quondam & hic nuper veneratus reperitur, ne detrectemus iuriiurando, ſin vtriuſque temeritatis cõmuniter pœnas nos dedimus, illic impedita vẽtis nauigatione, his cum peſtilentia conflictati, quis credet nõ per imposturam iurare illum nũc deos quos sẽper contempſerit? Præterea ſi omnis in cõcubitu Briſeidos contumelia conſiſteret, ſperare iureiurando extingui poſſe conſentaneum fuerat: nunc illius initium eſt aduẽtus præconum, meusq; dolor cœpit cum ob oculos nõdum ipſi abducta eſſet puella, quare concubitus abiuratio ſatisfactionem non continet, vtque Briſeida non tetigerit, nihilo minus cõtumelia remanet. Sed valeat ſane iuſiurandũ quo purgetur intra tabernaculum contract

ſuſpitio, quid de illis quæ in medio inque luce clara verſantur fiet, quæúe honeſta dicetur oratio? Dignum inquit, miſereri reliquorum Grecorum. Quid audio: Eorúmne igitur qui bus illa quę patrabantur in me complacuere? Nam ſi non placuerũt quomodo obſtitere petulantiæ Ducis? Qui ſi conglobati ſumptis armis circumſtetiſſent Agamemnonis tabernaculum, & clamoribus naues littuſque cõpleſſent, iuſta conuenienteque oratione vſi, nequaquam hæc ruina rerum facta eſſet. Dicere autem ita potuiſſent. Non ſunt iſta ô Rex Mycenæe ſalutaria Reip. conſilia. Hæc ſuperbia Priamo militat, nos prodimur, hoſtes augentur, vota implentur Hectoris. Eius viri auxilium ademptum nobis à te itur & conciliatum inimicitias, cuius opera claſsis appulſa, nos in littus euaſimus & nunc in omniũ rerum copia degimus, qui intra vrbem claudit Troianos, pro muro ipſe eſt Achiuis. Cauendum tibi ne de hac obſequela voluptatũ, paulo poſt multæ lachrymę exiſtant. Tradidiſti Deo puellam, extortam à peſtilentia, quid te cogit eripere pręmium ſuum Achilli? Quo nunc Talthybius mittitur? Erit tempus cum oderis hoc illius miniſterium. His verbis ſi motus temperaſſet ſibi à vi & iniuria, fuiſſet optimũ, ſin minus compelli manifeſta Græcorum indignatione potuiſſet, vt quod rectum iuſtumque eſſet faceret. Quid .n. contra vniuerſos

moliretur

moliretur vnus? Scilicet impetu facto daret in fugam? Vix crediderim etiam cũ ſocio fratre. Sed iuberet arma capere Mycenæos, & copias ſuas educeret aduerſus totũ exercitũ? Stulte ac ridicule hoc dicatur, nam vbi nunc illi latent? Hoc ergo ipſo, vt opinor, quod nemo in eum ſe conuertit, neq; oſtendit ſibi inceptum facinus diſplicere, aucta illius audacia eſt & licentia data inſaniendi. Neque mihi quiſquam obijciat nomen dignitatemque Regiam: in ſubditis. n. regnum conſiſtit, & omnis illius potentia vertitur, ſtatq; & cadit, formidulosum & terribile, denique tale eſt quale ſubiecti eſſe voluere. Nam vnum corpus ac pectus tantam poteſtatem non capit, ſed multorum voluntate hæc perſona componitur, vt ſit penes eoſdem & largiri & rurſus auferre, & concedere & non pati diutius obtinere, pendentque res quidem ſubditorum de regis arbitrio opinione hominum, ſed reuera in illorum manu ſunt omnia, quibus niſi iuſſa facere libeat, vbi quæſo imperium? Num quid ipſe Agamemno deficientibus ad alium quempiam Mycenæis priuatus ſtatim fuerit? Aut licuit hoc illis vt Atrea ex priuato poſt Euriſthei interitum Regem crearent, non autem permittetur diuerſum ius erga Atrei filium? Sed miſſos facio Mycenæos, fateorque in ſua poteſtate iam non eſſe. Num eadem illi poteſtas in vniuerſos? Quorum alij paterna hære-

ditate ten&t regnũ, alij belli virtute partis à po pulo habẽt honorib. Neq; hac lege ad Troiã ſumus profecti, vt ius noſtrum regni tribuere mus alteri. Sed ſunt ſui Duces Bœotis, ſunt Phocenſibus, ſunt Argiuis, Locris, Euboicis, Athenienſibus, Salaminijs, Cephalonib. Cre tenſibus, Pylijs, alijsque ſingulis, ad hos reſpi ciunt, horumq; capeſſunt iuſſa. Neque Aetoli morantur Atridarum decreta, quibus Thoas moderetur. Nec Agamemnonis metus ſed glo riæ cupiditas exercitum coegit. Cuius rei ma nifeſtum argumentum eſt, nullos compul- ſos ad militiam populos eſſe, quibus potior quies fuerit gloria. Eoq; conſilio Methonęis melius viſum ſuis rebus in ocio frui quam par ticipes eſſe illuſtrium facinorum. Itaque nunc illi domi reſident, & infecta re cohortatus eos ad belli ſocietatem Menelaus diſceſsit. Placuit & Tanagræorum duci neque ſplendoris neq; diſcriminum conſortium ſubire, iſque depræ henſa fraude quadam Menelai contra illũ ar- mauit etiam ſuos, & niſi tu affuiſſes Vlyſſe iaceret Tanagræ frater Dominatoris Græco- rum. Atque hæc rei coactus natura expoſui, quæ tibi ſunt notiſsima. Ipsũ etiã hoc noſtrũ factum, quid videtur Vlyſſe? Abſtineo à cõ- munitate belli. Ceſſant Myrmidones, neque quiſquã educit in aciem inuitos. Vos adeſtis ſupplices non imperioſi. Iam Rex ipſe perten tando animos Græcorum, & in aperto hor-

tans

tans vt fugiant, obſiſtens autem fugæ per Duces clanculum ſubornatos, manifeſte proloqui quæ ſentiret non auſus, ſed arte adortus multitudinem, quam præclarũ poteſq; regnũ ſuum eſſe declarat? Intelligis Vlyſſe neque penes illum imperij plenam vim, neque hos neceſsitaté eſſe. Vellent modo, & contumelia carere. Nam ſi Gręcorũ populus minis ereptionis, defectionis metum oppoſuiſſet, facile perterritus in officio cõtineri potuiſſet. Ille vero & pergebat eſſe contumelioſus in me, & Græci tacebant. Chryſen quidem reuerendũ ducebant, nec immerito, pro nobis autem vox talis nulla mittebatur, neq; ſalté cauſa cõtumelię meæ pudoré illis expreſsit, quę nulla fuit alia q̃ reſpectus & cura Græcorũ. Quorũ ſi & ego quéadmodũ alij nullá rationé habuiſsé, licuit etiá contumeliá dedecuſq; ſimiliter euitare. Nunc illo graſſante in me, his permittentib. eripitur mihi prędiũ virtutis meæ, neq; reſiſtunt iniuriæ Græci. Commune eſt igitur amborũ delictum & autoris & non prohibentiũ, atq; horum adeo magis, propriũ, quorum tu me iubes miſereri. Ná qui poteſtatem facit ſceleris perpetrádi illis quos cohercere poſſet ipſe autor perpetratorq; putádus eſt. Si mihi de coniuratione compertũ ſit neq; occurram malo, in noxia certe apud proditos & oppreſſos futurus: & ſi parricida me cõniuéte facin' executus fuerit, non ego culpa cariturus ſim,

Quare & Agamemnonis ſcelera cùm exercitum non offenderint, illius etiam crimen cōplectuntur. Eſt autem non modo noſtrorum hominum ſed barbarorum etiam ſententia rectum, iniuriam vlciſcendo propulſare. Honor aliquando habitus mihi. A me bona repenſa. Poſtea vis & iniuria allata, nunc conuerſus ad vindictam animus eſt, par refero pari: ſupplicium que mihi ſentio dari. Cum autem affligat Agamemnonem Græcorum formido & fuga, tu ne cenſes faciendum mihi vt dolorem illius amoueam? Quod ſi odiſſem bubulcum, non, vt opinor, curarem vitioſa armēta. Cum vero Duce iſto inimico vtar, ſcilicet defendam exercitum. Quis autem neſcit ſimul atque meliore loco res fuerint, gauiſurum illum, & mihi vindictæ materiam ereptam eſſe. Si enim Gręcorum ſalus non eſſet coniuncta cum illius læticia, quamuis male de me meritis, ferre tamen fortaſſe opem non dubitarem nunc cum horum incolumitas voluntatem ipſi allatura ſit, faciam ne ego vt inimicum exhilarem. Nihil, niſi fallor, vetat Vlyſſe Apollinē me imitari, in que primis laudabile Dei æmulatorem perhiberi crediderim. Ille irritatus cum ſui neglectu tum ſenis precibus immiſſa Gręcis peſtilentia, contemptorem numinis ſui vltus eſt exercitus pernicie, cùm extarent horum humaniſs. erga Chryſen facta. Quia tamen videbat internecionem eorum calami

tati

tati fore Agememnoni, Ducis ideo pœnam in communem interitum contulit. Quid eſt autem quod petũt illi? Si incolumitatem ſuá, cum Myrmidonibus licet Hectorem deſpiciant, ſin mouentur Atridarum periculo, non eſt mea illis expeditio poſtulanda. Sed ingenti cum gloria Hectorem à me obtruncatum iri aſſeris. Quæ gloria hæc fuerit Vlyſſe? Inferiorem quidem eũ declarauero victoria. At hoc iam olim omnibus eſt manifeſtum non ſolũ mea neque tua ſed ipſius Hectoris confeſsione. Nam cum ſe fere intra mœnia tenuerit, au dax ducens inceptum ſi proſpexiſſet, cùm ſub propugnaculis bellum inierit, mecumque manus conferre magis quam vlla mulier fugerit dubiam mihi victoriam non reliquit: glorioſius autem eſt conuertiſſe in fugam hoſtem, quam reſiſtentem interemiſſe. In hoc .n. animaduertitur fortunæ caſus, neque cum vita amittitur laꝰ fortitudinis, fugę nihil eſt quod prætendi niſi pauor poſsit. Vſu etiam venire cernimus vt fortem virum ignauior obtruncet: ſoli autem fortes in terrorem & fugam da re alios conſueuere. Ideoque ſi concupiui for titudinis famam iam pridem ſum cõſecutus. Neque ita facile eſt Hectorẽ capere vt tu prædicas. Dic enim mihi quid illum admouit nauibus? nempę ſeceſsio mea. Refugiet igitur mox vbi cognorit me in prælio verſari, ita ad conflictum quomodo deuenietur? Aut ille

negliget ſubducendi ſe opportunitatem, qui adoriendi tempus obſeruauit. Non latebunt illum moti ordines Myrmidonum, phaláges à Sigeo procedentes conſpicabitur, me etiam clare ſumpta arma indicabunt, illeque ad ſuá quercum recurret. Iam vide hoc quoq;: Priami filij in Atridas deliquere, meam vero ab illis tutam ſaluamque dignitatem imminuêre Atridæ, quæ igitur iniquitas perditum ire erga me inſontes, defendentem illuſores meos? Neque faciendum mihi iudico, vt ſectando virtutis laudem, negligam intelligentiæ & humanitatis. Vt autem egregium hoc fuerit Hectorem è medio tollere, ita proprium dedecus ſuſtinere, turpitudine vacare non poterit. Ipſe Agamemno Hectorem inſtruxit, ipſe idẽ impetus illius excipiat. A rerũ communicatione abegit me, cur reuocat infamem. Iam naues deduxero, ille flammam reſtinguat. Præſtat enim præſtat ſcilicet in bello ſapientia robori. Idomeneus à vobis metum malumque auertat. Nunc proferat Neſtor prudentiam ſuam, nunc tu Vlyſſe conſilia. Nunc vobiſcum vibret haſtam Diomedes.

FINIS.

Digitized by Google

Digitized by Google

12